Fondator: Mitropolitul ANDREI ȘAGUNA

Telegraful Român

Anul 155 Sibiu

1853 FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI 2007

ANUL 155, Nr. 1 – 4 1 şi 15 Ianuarie 2007

Integrarea României în U.E.

Să primim cu demnitate ceea ce se cuvenea poporului român*

Ne-a învrednicit Bunul Dumnezeu să trecem cu bine pragul unui nou an. Şi iată-ne astăzi, adunaţi în faţa sfântului altar, după ce aseară am mulţumit cu toţii lui Dumnezeu, pentru toate cele ce ne-a dăruit în anul care s-a încheiat, deşi poate nu am fost vrednici de binefacerile Sale cele mari, pe care cu îmbelşugare le-a vărsat asupra noastră. Şi vreau să vă mulţumesc şi Dvs. pentru participarea deosebită din seara trecută, la momentele de rugăciune şi laudă aduse lui Dumnezeu.

În această zi, întâia a noului an, ne bucurăm întreit pentru că este, de fapt, o întreită sărbătoare.

Întâi de toate este sărbătoarea celei de a opta zi după Naşterea Mântuitorului Iisus Hristos, când Pruncul Iisus a fost adus să fie tăiat împrejur. Tăierea împrejur e semnul apartenenţei la poporul lui Dumnezeu, semn pe care Mântuitorul şi l-a însuşit pentru că a venit pe pământ să mântuiască lumea, a luat asupra Sa sarcina grea a noastră, a intrat în condiţia umană în mod deplin, a îndeplinit toate cele rânduite de prooroci pentru că într-adevăr El este Mântuitorul lumii. Rânduiala aceasta a Tăierii-împrejur a fost înlocuită în Biserica lui Hristos prin Tainele sfinte, pe care noi le-am primit din pruncie prin taina Botezului şi prin Taina Mirungerii. În chip tainic, prin afundarea întreită în apa botezului noi am murit şi am înviat împreună cu Hristos. Ne-am născut la o nouă viaţă în Hristos şi am devenit mădulare ale Trupului Său tainic, adică ale Sfintei Biserici. Iar prin Taina Mirungerii principalele organe ale simţurilor noastre au fost pecetluite cu pecetea darului Duhului Sfânt, în aşa fel încât mintea noastră să fie îndreptată spre Dumnezeu şi să nu mai cugetăm cele ale lumii, ci cele ale cerului. Vederea noastră să fie orientată spre a descoperi frumuseţea creaţiei lui Dumnezeu şi lucrările lui Dumnezeu din viaţa noastră; mirosul să simtă buna mireasmă a darurilor duhovniceşti, gura să-L propovăduiască pe Hristos Mântuitorul şi mai ales să-I mulţumească Lui pentru tot ceea ce Dumnezeu a rânduit lumii prin El; urechile, ca să putem asculta cuvântul lui Dumnezeu şi să-l împlinim; inima a fost pecetluită cu pecetea darului Duhului Sfânt pentru ca să iubim nepărtinitor, să iubim cele sfinte, să iubim duhovniceşte. Pentru că iubirea sfântă este de la Dumnezeu, coboară din ceruri, de la Sf. Treime. La spate am fost pecetluiţi pentru ca să purtăm şi fizic crucea aceasta pe care Dumnezeu ne-a rânduit-o în lume să-I dăruim Lui şi puterea fizică, nu numai cele spirituale ale noastre, să aparţinem cu totul lui Dumnezeu, trup şi suflet. Mâinile şi picioarele de asemenea au fost pecetluite cu pecetea darului Duhului Sfânt pentru ca lucrările şi faptele mâinilor noastre pe care noi le săvârşim să fie închinate lui Dumnezeu. Iată ce frumuseţe de daruri am primit ca binecuvântare de la Dumnezeu, Care astfel a vrut să înlocuiască semnul acela sângeros al Circumciziunii, cu care era însemnat poporul Israel. Noi suntem noul Israel, poporul chemat spre mântuire şi binecuvântat de Dumnezeu prin darurile acestea nemărginite.

A doua sărbătoare este închinată Sf. Ierarh Vasile cel Mare. Numai dacă reţinem numirea aceasta de „Mare", adăugată de Biserică la numele de Vasile, şi zicem Vasile cel Mare înţelegem că acest ierarh a fost unul dintre stâlpii Bisericii creştine din primele veacuri. N-a fost mare numai prin teologhisire, deşi e adevărat că a pătruns în cele mai adânci probleme teologice, precum adevărurile despre Taina Sfintei Treimi şi Taina Duhului Sfânt, ci a fost „mare" mai ales prin trăire, ca unul care şi-a însuşit toată învăţătura aceasta, pe care a transpus-o în viaţă, pentru că era un iubitor de semeni în

(continuare în pag. 2)

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

* *Cuvânt rostit, în ziua de Anul Nou, în catedrala mitropolitană.*

73078

Rugăciune la Tedeum-ul de Anul Nou

Stăpâne Doamne, Dumnezeul nostru, Izvorul vieţii şi al nemuririi, Făcătorul a toată făptura văzută şi nevăzută, Care ai pus vremile şi anii întru a Ta stăpânire şi îndreptezi toate cu iconomia Ta cea cerească şi întru tot bună, mulţumim Ţie pentru îndurările minunate pe care le-ai făcut asupra noastră, în toată vremea trecută a vieţii noastre şi Te rugăm, întru tot îndurate, Doamne: binecuvintează cununa anului ce a sosit cu bunătatea Ta. Şi păzeşte pe binecredincioşul popor român de pretutindeni, pe cârmuitorii ţării noastre, pe mai-marii oraşelor şi satelor şi pe iubitoarea de Hristos oaste; înmulţeşte zilele vieţii lor întru sănătate deplină şi le dăruieşte sporire în toate faptele cele bune. Dăruieşte de sus bunătăţile Tale la tot poporul Tău: sănătate şi mântuire şi întru toate bună sporire. Sfântă Biserica Ta, ţara aceasta şi toate oraşele şi satele izbăveşte-le de toată reaua întâmplare, dăruindu-le pace fără tulburare. Ca să ne învrednicim totdeauna a aduce mulţumire Ţie, Părintelui celui fără de început, împreună şi Unuia-Născut Fiului Tău şi Preasfântului şi de viaţă făcătorului Tău Duh, lui Dumnezeu celui slăvit întru o fiinţă, şi a cânta preasfântului Tău nume. Slavă Ţie, Binefăcătorul nostru, în vecii vecilor.

„TĂIEREA-ÎMPREJUR A DOMNULUI" – praznicul smereniei –

Cu aleasă şi sfântă bucurie primim şi de această dată începutul unui nou An din viaţa noastră. Ziua de 1 ianuarie are pentru creştinii ortodocşi o întreită semnificaţie. Mai întâi este praznicul Tăierii Împrejur a Domnului, apoi ziua de pomenire a Sf. Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei, mare teolog şi mare filantrop. A treia semnificaţie a acestei zile este începutul Noului An civil – bineştiind că anul bisericesc începe la 1 septembrie.

Iată semnificaţia deosebită a acestei zile de început de lună ianuarie – două sărbători religioase şi una civilă – zi care este cinstită cu bucurie deopotrivă de către întreaga creştinătate.

Praznicul Tăierii-Împrejur a Domnului are loc la opt zile după Naşterea Sa şi este în conformitate cu porunca dată de Dumnezeu părintelui popoarelor Avraam şi mai apoi lui Moise ca *„tot pruncul de parte bărbătească, de opt zile... să se taie împrejur"* (*Fac.* 17, 12 şi *Lev.* 12, 3). Tăierea-împrejur sau circumciziunea era un semn sacru al legământului dintre poporul ales, ca urmaş al patriarhului Avraam, şi Dumnezeul cel adevărat. Acestei rânduieli a Legii Vechiului Testament S-a supus şi Mântuitorul Hristos ca Unul ce şi-a luat trup omenesc din sânul preacurat al Fecioarei Maria, trup întru totul asemenea nouă, în afară de orice păcat. Mântuitorul S-a tăiat împrejur pentru a ne da mai întâi pildă de smerenie şi de respectare a prevederilor Legii mozaice. El, Care S-a întrupat în chip smerit de prunc nevinovat, se supune rânduielilor Legii, tocmai pentru a ne da nouă exemplu de negrăită umilinţă şi supunere.

Acest lucru îl arată lămurit şi imnograful care zice: *„Nu S-a ruşinat Preabunul Dumnezeu a se tăia împrejur cu trupească tăiere, ci S-a dat pe Sine chip şi pildă tuturor spre mântuire. Că Făcătorul*

(continuare în pag. 2)

† Dr. Visarion Răşinăreanu
episcop-vicar, Sibiu

Preşedintele ţării, Domnul Traian Băsescu şi primul ministru, Domnul Călin Popescu Tăriceanu – scurt popas în catedrala mitropolitană Sibiu –

În 1 ianuarie 2007, în timpul slujbei vecerniei, săvârşite în catedrala mitropolitană, cu hramul „Sf. Treime" din Sibiu, a avut loc primirea de către Înalt Prea Sfinţitul Laurenţiu, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, a Domnului

Traian Băsescu, preşedintele României, şi a Domnului Călin Popescu Tăriceanu, primul-ministru al guvernului, însoţiţi de către reprezentanţii autorităţilor locale: Dl. Ion Ariton, prefectul judeţului Sibiu, Dl. Klaus Johannis, primarul municipiului Sibiu, Dl. Martin Botesch, preşedintele Consiliului Judeţean, şi de alţi oficiali.

La primire au fost de faţă P.S. episcop-vicar Visarion Răşinăreanu, preoţi şi credincioşi din Sibiu.

Vizita înalţilor oaspeţi, la Sibiu, a fost prilejuită de inaugurarea programului *„SIBIU – 2007 – Capitală Culturală Europeană"*, iar popasul la catedrala mitropolitană a avut loc îndată după momentul inaugurării noului sediu al Bibliotecii ASTRA, din parcul cu acelaşi nume.

Înalt Prea Sfinţitul Părinte Mitropolit Laurenţiu le-a adresat înalţilor oaspeţi urarea de bun venit în „Sfânta Sofia" a neamului românesc şi a evidenţiat faptul că la fel ca toţi românii, tot astfel şi slujitorii altarelor şi credincioşii Mitropoliei Ardealului au întâmpinat Noul An şi momentul integrării noastre în Uniunea Europeană cu îndreptăţită speranţă şi cu rugăciune adresată Părintelui Ceresc pentru ca să reverse asupra ţării noastre, a Comunităţii Europene şi a lumii întregi, darul păcii, al unei drepte şi bune aşezări şi prosperităţii.

Ca semn de preţuire, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Laurenţiu i-a înmânat Domnului preşedinte Traian Băsescu o icoană cu Sfântul Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruinţă şi i-a adresat invitaţia de a onora cu prezenţa ceremonialul de resfinţire a picturii catedralei mitropolitane, aflată în curs de restaurare, eveniment ce va avea loc la praznicul Sfintei Treimi, respectiv a doua zi de Rusalii. Cu această ocazie i-a fost înmânată şi Domnului Călin Popescu Tăriceanu o icoană cu Maica Domnului, ambele icoane dăruite oaspeţilor fiind lucrate

în atelierul de icoane pe sticlă de la Mânăstirea „Brâncoveanu" de la Sâmbăta de Sus.

(continuare în pag. 2)

REDACŢIA

Integrarea României în Uniunea Europeană. Să primim cu demnitate ceea ce se cuvenea poporului român

(urmare din pag. 1)

modul deplin, desăvârşit, imitându-l pe Mântuitorul Iisus Hristos. A împărtăşit şi altora nu numai din marea sa înţelepciune şi evlavie, dar a făcut ceea ce foarte puţini se lasă îmboldiţi să facă: a împărţit săracilor ceea ce a moştenit şi a dat dintru ale sale altora şi aceasta tot pentru ca bucuria comuniunii, bucuria într-ajutorării semenilor să fie şi aceasta tot mai mare, încât să ajungă până sus, în cer, ca ofrandă adusă lui Dumnezeu. Şi-a apropiat reşedinţa sa de cei bolnavi, pentru ca să-i vadă mereu şi să-i poată ajuta şi a instituit prima organizaţie creştină de într-ajutorare a semenilor, a celor în neputinţă, numită după numele său „Vasiliada". De la el avem o pildă deosebită în lucrarea filantropică pe care Biserica trebuie s-o împlinească.

Nu în ultimul rând, el a fost şi un mare ascet, unul care a organizat viaţa monahală şi ne-a lăsat regulile monahale după care Biserica noastră se conduce până astăzi, în organizarea acestor structuri bisericeşti deosebite, binecuvântate de Dumnezeu, care sunt mânăstirile. Cu organizarea acestei vocaţii speciale, pe care o au unii semeni de-ai noştri, renunţând la tot ceea ce oferă lumea, pentru ca să se unească cu cerul şi să-L slujească pe deplin pe Mântuitorul Hristos, s-a îndeletnicit Sf. Vasile. Dar să reţinem un lucru extraordinar. Familia Sf. Vasile a fost o familie unică, pentru că din cei 10 copii, 5 au devenit sfinţi, 3 au fost episcopi, deci o familie întreagă a fost dăruită lui Dumnezeu. Şi familiile noastre trebuie să urmeze o astfel de pildă şi să se bucure de o astfel de ocrotire din partea Sfântului care astăzi mijloceşte pentru noi. Unii dintre noi, dintre semenii noştri poartă numele sfântului şi-l au ca ocrotitor, dar astăzi îl avem cu toţii ocrotitor.

În al treilea rând, a treia semnificaţie a bucuriei noastre, a sărbătorii de azi este trecerea într-un nou an. Deşi Biserica are o altă rânduială în privinţa anului liturgic, în sensul că anul liturgic, anul bisericesc începe la 1 septembrie, totuşi ne bucurăm cu toţii şi de acest An Nou. Noi nu ne putem împărţi, jumătate să fim religioşi şi jumătate să fim laici sau să trăim numai viaţa socială. Viaţa noastră trupească se trăieşte împreună cu viaţa duhovnicească, suntem în întregime binecuvântaţi de Dumnezeu, aşa cum v-am arătat, prin darurile acestea pe care le-am primit de la început, prin Taina Mirungerii. Suntem deci în Biserica lui Hristos mulţumitori, L-am preamărit pe Dumnezeu, I-am mulţumit Lui pentru toate darurile hărăzite dar şi pentru cele dobândite prin implicarea directă a noastră, subiectivă. Noi înşine trebuie să ne reînnoim mereu. Considerăm că niciodată n-am făcut tot ceea ce se putea face. Cerem ca Dumnezeu să rânduiască în viaţa noastră un bun început şi-o întărire în lucrările pe care noi le săvârşim. Suntem tot mereu la un nou început. Să fie şi ziua de astăzi un început spiritual profund, să încercăm să ne schimbăm pe noi înşine. Să fim mai buni, să lăsăm ca bunătatea, care e dar dumnezeiesc, să lucreze şi să se reverse afară din interiorul nostru, şi toate familiile, care au primit darul binecuvântării, cuprinse în comunităţile rânduite de Dumnezeu spre a trăi într-însele, vor constitui o formă de viaţă desăvârşită, o Biserică vie, în care Dumnezeu va fi slăvit, nu numai prin cuvânt, ci şi prin fapte.

Cu toţii ne bucurăm din suflet pentru că am reuşit să primim cu demnitate ceea ce se cuvenea poporului român: integrarea lui în comunitatea europeană, deşi istoric, faptic, noi am făcut parte din Europa dintru început. Ne ducem acolo cu demnitate pentru că Europa este slujită astăzi nu doar de muncitorii români care lucrează peste tot şi încearcă să-şi câştige o viaţă mai uşoară, ci mai ales de intelectuali români de prestigiu. Ne rugăm Bunului Dumnezeu ca să ne ajute să revină aceşti tineri care au plecat la studii şi nu s-au mai întors, pentru că au fost folosiţi acolo tocmai prin capacităţile lor extraordinare.

E un dar de la Dumnezeu pentru bogăţia noastră nativă spirituală şi materială, pentru tot ceea ce ne-a lăsat Dumnezeu moştenire. Rămâne însă în seama noastră a folosi cu chibzuinţă toată această moştenire. Aşteptăm oare să vină cineva să facă în locul nostru datoria ce o avem? În niciun caz. Cerem ajutorul Bunului Dumnezeu, de aceea ne rugăm şi strigăm către cer să se deschidă, aşa cum s-a deschis şi prin libertatea din '89, să se deschidă cerul şi să se pogoare peste noi harurile cele bogate, să ne întărească în aşa fel încât să putem ajuta şi influenţa în bine Europa aceasta, pentru ca Comunitatea Europeană şi popoarele ei să vină, să se îndestuleze şi ele din dragostea noastră, din ospitalitatea noastră, din prietenia noastră, din credinţa noastră cea adevărată, care nu înseamnă altceva decât iubirea faţă de semen, dreptatea socială şi toate darurile acestea care sunt daruri dumnezeieşti. Dacă vom încerca să împlinim toate acestea, vom putea foarte uşor să ajutăm Europa, stăvilind valurile de încercări şi de ispite care depăşesc morala creştină: prostituţia, libertinajul în cele ale plăcerilor şi mai ales „libertatea" de a ucide pruncii. Constituţia şi toate legile sunt invocate pentru dreptul minorităţilor şi nu ne gândim aici la cele naţionale. Dar dacă minorităţile acestea au drepturile lor, noi majoritatea care facem parte din poporul lui Dumnezeu şi care respectăm toate lucrările normale şi fireşti, noi nu avem drepturile noastre? Desigur că avem şi le putem apăra dacă vom ţine la ele cu demnitate. Împreună cu celelalte popoare ortodoxe, cu bulgarii, dar mai ales cu grecii, care sunt în Uniunea Europeană, vom putea să ni le apărăm şi să le lăsăm moştenire urmaşilor. Nu poate secularismul, adică laicizarea credinţei să ne doboare pe noi, dacă rămânem strâns uniţi şi dacă nu aşteptăm ca alţii să ne apere dreptul nostru. Nefirescul, devierea de la lege şi normalitate nu ni se va impune prin nicio lege, fie ea şi lege comunitară. Depinde însă de noi. Dacă suntem prea îngăduitori, dacă lăsăm totdeauna să se impună cei care cer nişte drepturi, care nu sunt de fapt drepturi comune ale tuturor oamenilor, ci sunt drepturi inventate de bolile lor, de patimile lor, de slăbiciunea lor, atunci cu siguranţă că vom fi păgubiţi: Suntem nu mândri că ne-am născut în Biserica Ortodoxă, ci suntem recunoscători lui Dumnezeu, mulţumitori Lui că avem în Biserica aceasta tot ce ne trebuie. Să rămânem în unitatea ei şi să o iubim cum se cuvine. Să fim într-adevăr mărturisitori ai credinţei celei adevărate şi-atunci vom fi şi demni în faţa tuturor, vom fi respectaţi, vom fi preţuiţi şi vom avea un tratament egal între celelalte popoare ale Europei.

Bunul Dumnezeu să ne ajute să putem să ajungem la o bunăstare spirituală, odată cu bunăstarea materială, să nu pierdem, să nu sărăcim spiritul atunci când ne îmbogăţim material.

Într-o astfel de zi de început de An Nou, vă îmbrăţişez şi vă binecuvântez pe toţi. Nu numai pe cei care purtaţi numele Sf. Vasile, ci pe toţi cei care sunteţi astăzi adunaţi în faţa lui Dumnezeu, ca să primim darurile sale de sănătate, pace în familiile noastre, în ţara noastră, în Europa în care ne-am integrat şi în întreaga lume.

Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toţi!

„Tăierea Împrejur a Domnului" – praznicul smereniei –

(urmare din pag. 1)

Legii a plinit cele ce sunt ale Legii şi proorociile proorocilor, cele ce sunt pentru Dânsul."

Hristos, Care este *„plinirea Legii şi a proorocilor"* S-a tăiat împrejur şi pentru a dovedi că a luat cu adevărat trup omenesc şi nu a fost doar o nălucire, cum învaţă unii eretici, între care şi docheţii, care considerau că Mântuitorul a avut doar un trup aparent şi nu unul real.

El, dătătorul Legii, se supune tăierii împrejur şi pentru a astupa gura iudeilor care-L cleveteau că strică datinile strămoşeşti şi că nu respectă sâmbăta şi alte prevederi ale Legii.

De fapt, prin Tăierea Sa împrejur, Mântuitorul Hristos înlătură cele ale Legii Vechi, punând în locul acesteia Tăierea-împrejur cea după Duh, cea nefăcută de mână omenească, aşa cum glăsuieşte troparul: *„Luat-a sfârşit Legea de când Hristos prunc făcându-Se şi plinitor Legii arătându-Se a primit tăierea-împrejur şi a dezlegat blestemul Legii"* sau în alt loc *„Tăierea-împrejur a încetat de când S-a tăiat împrejur Hristos de bunăvoie, mântuind mulţimile neamurilor cu harul"*. Tăierea-împrejur a fost un prototip al Botezului creştin care este o *„tăiere-împrejur nefăcută de mână"* (*Col.* 2, 11), prin care cel botezat devine membru al Bisericii şi mădular al trupului tainic al lui Hristos.

Acest praznic are şi o semnificaţie mai înaltă pentru că în această zi Mântuitorul a primit şi numele de *Iisus*, *„cum a fost numit de înger mai înainte de a se zămisli în pântece"* (*Lc.* 2, 21). La Buna Vestire arhanghelul Gavriil îi face cunoscut Sfintei Fecioare că va lua în pântece de la Duhul Sfânt şi va naşte un fiu care se va chema Iisus (*Lc.* 1, 31).

Numele de Iisus, în limba ebraică înseamnă *„Mântuitor"*, pentru că într-adevăr menirea Domnului a fost aceea de a izbăvi neamul omenesc din robia păcatului şi a morţii.

Numele de Iisus a devenit atât de drag, de scump tuturor celor ce cred într-Însul, căci, aşa cum spunea Sf. Apostol Pavel, Dumnezeu l-a dat Lui *„nume care este mai presus de orice nume, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi a celor de dedesubt"* (*Filip.* 2, 9-10).

Numele lui Iisus a devenit, iată, de două mii de ani o dulce suspinare şi o scumpă nădejde de mântuire pentru toţi creştinii dornici de desăvârşire.

Numele lui Iisus este cântat mereu de către credincioşi şi pomenit mereu în rugăciune, mai ales de către cei care practică rugăciunea inimii sau a minţii.

Acatistul Mântuitorului nu este altceva decât o continuă litanie a numelui dulcelui Iisus invocat spre ajutor şi care aduce pace, linişte şi binecuvântare în suflet.

Iată, pe scurt, semnificaţia duhovnicească a acestei sărbători împărăteşti pe care Biserica creştină o prăznuieşte la 1 ianuarie şi care, din păcate, este umbrită într-un fel de semnificaţia profană a Anului Nou civil prin întreaga gamă de obiceiuri, care de care mai zgomotoase şi mai păgubitoare.

Se pare că în antichitatea creştină praznicul acesta al Tăierii-Împrejur era rânduit de către Biserică să se facă cu post şi cu înfrânare, tocmai pentru a contracara festivităţile păgâne ale Anului Nou. Tertulian mustră pe creştinii care se amestecau cu păgânii la celebrarea Anului Nou, iar Sf. Ambrozie, episcopul Mediolanului, vorbind despre postul din ziua Tăierii-Împrejur a Domnului, spune că a fost rânduit *„întru aducerea aminte de sângele pe care pruncul Iisus l-a vărsat pentru noi în circumciziunea Sa"*.

Mai târziu ziua aceasta a devenit o zi de bucurie, încetând postul şi plecarea genunchilor, aşa cum se păstrează ea până astăzi.

Sfinţii Părinţi au închinat pagini luminoase acestei sărbători împărăteşti, între care amintim pe Sf. Grigorie Teologul, Grigorie de Nisa, Ambrozie, Amfilochie de Iconiu, Sf. Ioan Gură de Aur, Petru Hrisologul şi alţii. Se cuvine deci să medităm noi adânc la semnificaţia deosebită a acestei sărbători ce are, iată, o importanţă deosebită în actul mântuirii neamului omenesc.

Să ne străduim ca în tot ceasul să avem în inimă, în minte şi pe buze numele preadulcelui Iisus, care este armă nebiruită împotriva tuturor duşmanilor văzuţi şi nevăzuţi, şi să căutăm ca tot ceea ce facem şi împlinim să facem în *„în numele Domnului"* (*Col.* 3, 17) şi aşa vom avea plată multă şi aici şi dincolo, în zările veşniciei.

Aş vrea să trec în noul an cu trei îngeri

Aş vrea să trec în Noul An
Cu cei trei îngeri de la Abraham.
O clipă să fie într-o iarnă
Cina cea de taină.
Şi te voi săruta ca Iuda
Şi ca tâlharul,
Într-un cuvânt:
iartă-mă!
Iartă-mă, Doamne, nu pentru
Ceea ce fac, dar
Pentru ceea ce sunt.
Aş vrea să trec în Noul An cu
cei trei îngeri de la Abraham.
O clipă să mai fie un destin,
O bucată de pâine muiată în vin
– Vino, Iisuse!
– Vin.
În Noul An aş vrea să trec şi eu
cu Dumnezeu.

Gabriela GÂRLONŢA

PREŞEDINTELE ŢĂRII, DOMNUL TRAIAN BĂSESCU ŞI PRIMUL MINISTRU, DOMNUL CĂLIN POPESCU TĂRICEANU – scurt popas în catedrala mitropolitană Sibiu

(urmare din pag. 1)

Invitat la cuvânt de către Înalt Prea Sfinţia Sa, Domnul preşedinte şi-a exprimat bucuria de a se afla pentru prima dată în catedrala mitropolitană din Sibiu. Domnia Sa şi-a arătat satisfacţia faţă de numărul mare de credincioşi prezenţi la slujba Vecerniei, care l-au întâmpinat călduros şi a considerat ca fiind benefic faptul că în tumultul vieţii de astăzi românii preţuiesc clipele de reculegere în Biserică. De altfel, a ţinut să sublinieze Domnia Sa, Biserica Ortodoxă Română a fost întotdeauna şi a rămas un element de coeziune naţională şi de sprijinire a eforturilor poporului nostru pentru înfăptuirea idealurilor sale. Cu această ocazie a promis că va onora cu prezenţa invitaţia generoasă ce i-a fost adresată de către Înalt Prea Sfinţitul Părinte Mitropolit Laurenţiu, de a participa la festivitatea hramului catedralei şi la slujba de resfinţire a picturii acesteia.

Toţi credincioşii prezenţi i-au cântat preşedintelui ţării şi oaspeţilor „Mulţi ani trăiască" şi i-au condus până la ieşirea din catedrală.

SFINŢIREA APELOR – SFINŢIREA VIEŢII NOASTRE

An de an, sărbătoarea Bobotezei sau a Epifaniei prilejuieşte credincioşilor un moment de bucurie duhovnicească şi de înălţare sufletească. Punctul central al acestei zile este, precum se ştie – după oficierea Sfintei Liturghii –, slujba Sfinţirii Apei sau Aghiasma cea Mare. Potrivit unei vechi tradiţii, aceasta are loc în preajma unei ape curgătoare, amintind de repejunile Iordanului ce au fost sfinţite prin Botezul Mântuitorului de către Ioan Înaintemergătorul.

Pentru a doua oară, de când este arhiepiscop al Sibiului şi mitropolit al Ardealului, Î.P.S. Laurenţiu Streza a organizat săvârşirea Sfinţirii apei în afara lăcaşurilor de închinare, adică în spaţii publice, spre a da prilej de întâlnire şi comuniune sufletească tuturor slujitorilor altarelor şi enoriaşilor din parohiile de pe raza municipiului Sibiu. Astfel, Î.P.S. Sa personal, împreună cu soborul slujitorilor şi credincioşilor de la catedrală, cu preoţii şi credincioşii celorlalte parohii din Oraşul de Sus, s-au îndreptat în pelerinaj spre Piaţa Mare (Piaţa Revoluţiei) unde a fost oficiată solemn sfinţirea apei. Au fost de faţă reprezentanţi ai Prefecturii, Primăriei, Consiliului Judeţean, ai Academiei Trupelor de Uscat, ai Complexului Muzeal ASTRA, ai Bibliotecii cu acelaşi nume, ai Universităţii „Lucian Blaga", ai Inspectoratului Şcolar Judeţean Sibiu, ai altor instituţii.

Mulţimea credincioşilor a acoperit spaţiul pieţii şi a ascultat slujba Agheasmei celei mari, primind în final „botezul" prin stropire cu apă sfinţită.

În acest fel, s-a sfinţit şi spaţiul public al urbei, care tocmai a fost renovat în vederea întrunirilor ce vor avea loc aici pe toată durata anului 2007, când Sibiul are statutul de onoare de capitală culturală europeană. A fost prefaţată astfel şi întrunirea solemnă de deschidere a celei de A III-a Adunări Ecumenice Europene, care va avea loc, tot în această piaţă, în 4 septembrie 2007.

Î.P.S. Sa Arhiepiscop şi Mitropolit Laurenţiu a rostit, cu acest prilej, un cuvânt de învăţătură pe care îl redăm în continuare:

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.
Domnule Subprefect,
Domnule Viceprimar,
Domnule Secretar,
Stimaţi prieteni de-ai noştri din oştire,
Iubiţi credincioşi,

Anul acesta ne-a rânduit Dumnezeu să trăim bucurii care au început din prima zi a anului şi vor ţine tot anul. Să dea Bunul Dumnezeu să fie bucurii folositoare pentru noi toţi.

A urmat acest praznic al Botezului Domnului care ne-a oferit ocazia de a reînnoda o tradiţie veche, întreruptă nu din voia noastră, de a veni aici în Piaţa Centrală a oraşului toate parohiile din oraşul de sus pentru slujba Agheasmei Mari. O parte din parohiile din Oraşul de Jos se află, împreună cu Prea Sfinţitul Visarion, la râul Cibinului şi săvârşesc acolo această lucrare care numai în ziua de ajun şi în ziua de Bobotează se săvârşeşte şi anume Sfinţirea Apei celei Mari.

Când am citit din Molitfelnic rugăciunea de sfinţire a apei, m-am gândit că eu, slujitorii împreună cu mine şi Dumneavoastră toţi nu facem altceva decât să aducem laudă şi preamărire lui Dumnezeu şi să-I cerem cu inimă frântă şi smerită să coboare peste apa aceasta Harul sfinţitor, pe care luând-o cu credinţă să ne sfinţească trupurile şi sufletele, pe noi pe toţi, familiile noastre, casele noastre, oraşul în care vieţuim şi întreaga fire. Duhul Sfânt este Cel care a sfinţit apa aceasta, i-a imprimat darul purificării şi al binecuvântării, a transformat-o şi a făcut-o să fie purtătoare de har, să nu fie doar elementul pe care noi îl folosim pentru viaţa trupească, pentru existenţa noastră, ci să fie cea care poartă harul lui Dumnezeu, îl păstrează ca să-l putem duce în casele noastre, să o avem pe tot timpul anului ca pe o binecuvântare dumnezeiască. Într-adevăr lucrarea aceasta a săvârşit-o azi Duhul Sfânt, pentru că azi toate apele primesc binecuvântarea lui Dumnezeu, când noi serbăm botezul Mântuitorului Iisus Hristos. S-a botezat pentru noi cu botezul pocăinţei, dar ne-a lăsat nouă taina sfântă a Botezului pe care o actualizăm acum prin stropire cu apa sfinţită. Toate darurile pe care le-am primit la Botez şi la Taina Mirungerii devin acum mai active, ba mai mult, ducem cu noi sfinţenia aceasta, bucuria aceasta şi în casele noastre.

Şi iată că darul lui Dumnezeu este atât de mare încât stăm sub ocrotirea cea cerească şi din punct de vedere fizic, în sensul că ne-am adunat aici sub cerul liber şi suntem învăluiţi de lumina soarelui. Am putea spune ca şi la Schimbarea la Faţă: Doamne, bine este nouă să fim astăzi aici!

Vreau să vă transmit tuturor binecuvântarea lui Dumnezeu şi în acelaşi timp să transmit mulţumirile noastre şi celor care ne-au prilejuit posibilitatea de a ne aduna în această piaţă. Vreau să mulţumesc Primăriei şi tuturor celor care s-au ostenit pentru ca această piaţă să arate atât de minunat. S-a schimbat faţa oraşului şi trebuie să ne schimbăm şi noi. Suntem aici ca să ne schimbăm interior, sufleteşte, moral şi să ne bucurăm de ceea ce s-a schimbat în exterior, prin înfrumuseţarea zidurilor şi pavajului acestei pieţe. Dacă noi rămânem aceiaşi oameni de până acum, cu ale noastre preocupări mărunte, dacă nu privim spre cer ci vedem numai pardoseala înnoită, atunci cu siguranţă că nu e motiv de prea multă bucurie. Să ne rugăm, de aceea, să privim spre înaltul cerului şi să spunem: Doamne, ajută-ne să putem să ne îndeplinim misiunea noastră, pentru că nu ştim câţi am început anul şi câţi îl vom încheia. Dar, fie Doamne voia Ta.

Vreau să mulţumesc de asemenea şi oamenilor de ordine care au stat alături de noi şi tuturor celor care ne-au ajutat. Toţi au fost binecuvântaţi astăzi: şi armata, şi poliţia prin participarea la acest pelerinaj sfânt. Ce aţi făcut astăzi? Aţi făcut un pelerinaj. Aţi venit de la bisericile dvs. aici, în centru, pentru ca să ne reîntoarcem iarăşi la bisericile noastre, ducând această apă sfinţită, împărţind-o aşa tuturor pentru ca toţi să ne bucurăm cu bucuria cerului.

Închei spunându-vă că bucuria noastră sunteţi Dumneavoastră. Dacă noi am fi făcut slujbele acestea minunate doar singuri sau cu câţiva credincioşi, cu câţiva reprezentanţi ai Dvs., bucuria ar fi fost doar parţială. Cu toţii însă împreună acum am mulţumit lui Dumnezeu şi dăm slavă lui Dumnezeu pentru toate.

Îi îmbrăţişăm pe toţi prietenii noştri care sunt aici şi nu i-am nominalizat doar pe unii, pentru că trebuie să fim toţi prieteni. Am văzut credincioşi de la toate parohiile, de la parohii cu vechi lăcaşuri de închinăciune, dar şi de la altele care încearcă acum să-şi înnoiască, sau să-şi ridice altele chiar acum. Să fie aceasta pentru toţi o zi de binecuvântare.

Şi dacă oraşul nostru este ales de Dumnezeu să fie un întreg an de zile binecuvântat, credem că prin lucrarea aceasta sfinţitoare a tuturor credincioşilor, a tuturor creştinilor din acest oraş s-a făcut un început bun şi ne va ajuta Dumnezeu să şi putem încheia anul cu bucurie, cu temeinice înfăptuiri în viaţa noastră particulară şi publică.

Dumnezeu să vă binecuvânteze pe cei care purtaţi numele Sf. Ioan, zi de prăznuire mâine dar care începe de astăzi. Să vină asupra Dvs. binecuvântarea Celui care de Sus revarsă milă şi har peste noi.

La mulţi ani şi sărbători fericite tuturor !

*

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Laurenţiu, Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, a săvârşit Sf. Liturghie arierească în biserica „Sf. Evanghelist Luca" din Suburbia Josefin (Str. Lungă) înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, în prezenţa unui mare număr de credincioşi. După săvârşirea Sfintei Liturghii, soborul slujitor în frunte cu Prea Sfinţia Sa a ieşit în faţa bisericii parohiale, unde împreună cu cei prezenţi au întâmpinat pe credincioşii din parohiile Turnişor I şi Cibin I şi II care împreună cu păstorii lor sufleteşti au venit în procesiune în faţa Sfântului locaş.

Întreaga asistenţă, având în frunte icoana Botezului Domnului, Crucea şi praporii au purces apoi în procesiune spre malul râului Cibin, cu cântarea troparului Bobotezei.

După ajungerea la locul stabilit (Parcarea Independenţa), într-o atmosferă de profundă simţire creştinească şi reculegere, a fost oficiată slujba de sfinţire a apei după rânduiala prevăzută de ritualul bisericesc.

La momentul potrivit P.S. Sa a afundat Sf. Cruce în butoaiele de apă pregătite în timp ce întreaga asistenţă – aproximativ 1500 de credincioşi – intonau într-un glas troparul „În Iordan Botezându-Te Tu Doamne...". În chip simbolic, de pe Podul cel Vechi de piatră de peste râul Cibin, P.S. Sa a aruncat în apele Cibinului o Cruce de busuioc împodobită cu flori şi cu verdeaţă.

După otpustul sfintei slujbe P.S. Sa a ţinut un înălţător cuvânt de învăţătură legat de praznicul Bobotezei şi de semnificaţia slujbei Sfinţirii apei în această zi. Pr. paroh Teodor Burcuş de la parohia Sibiu Inferior a mulţumit P.S. Sale ca şi tuturor preoţilor prezenţi (pr. Eugen Buta, Marcel Greavu, Traian Bârsan, Mihai Sămărghiţan, Ioan Covaci, Liviu

Bărbat, Dorin Cătinaş, C. diaconi Avram Vasile, Ilie Toader şi Ioan Schiau) ca şi tuturor celor prezenţi. Din partea Primăriei Sibiului a participat dl. viceprimar Eugen Ciruga.

La sfârşit, toţi credincioşii au luat apă sfinţită şi au fost stropiţi de către P.S. Sa, episcopul Visarion şi de ceilalţi preoţi slujitori.

P.C. Pr. Teodor Burcuş a oferit apoi la casa parohială o agapă creştinească la care au participat soborul slujitor şi alţi invitaţi.

REDACŢIA

73078

SĂ LUĂM AMINTE !

CREDINŢA LUI EMINESCU

Cine citeşte critică şi istorie literară eminesciană rămâne surprins de cel puţin două tendinţe, explicabile, la urma urmei, fiecare în felul ei, ori prin neînţelegerea locului special pe care îl are preocuparea pentru cele ale credinţei în opera lui Eminescu, ori prin supralicitarea unor aspecte în dauna altora. Este totuşi o distanţă prea mare între a-l crede pe Eminescu ateu şi a-l propune pentru... trecerea în rândul sfinţilor (este şi o asemenea opinie, să nu-i zicem altcumva).

Tudor Vianu (**Poezia lui Eminescu**, 1930, cap. **Luceafărul**), ponderat sau poate doar prudent (în epocă se înregistrează o carte care îl contrazice categoric), afirmă: „Poate că dacă elanul către Dumnezeu ar fi devenit disciplina fiinţei sale, o ultimă căldură binefăcătoare ar fi transformat pesimismul său în speranţă şi gândul către imobilitatea lumii în năzuinţa către perfecţiunea ei", însă, aşa cum stau lucrurile, „sub valurile sensibilităţii sale, uneori vulcanice, alteori molcome şi dulci, simţim adâncul unei mari răceli". Criticul vorbise despre „structura tripartită a lumii", vizibilă în **Luceafărul** (om, stea, Dumnezeu), dar, în loc să adâncească ideea pe linia unei apropieri de viziunea creştină asupra existenţei, rămâne la moda vremii de a explica totul prin filosofia lui Schopenhauer. Obnubilând ceea ce ar fi izvor creştin la Eminescu, Vianu creionează un portret interior al poetului din care elimină tocmai substanţa care deschide orizonturile metafizice.

Pentru Pompiliu Constantinescu, altfel un critic sagace, M. Eminescu este, nici mai mult nici mai puţin, „poet păgân" (V. Conferinţa la Radio Bucureşti **Eminescu – poet păgân**, din 14 oct. 1945, reluată apoi în diferite volume), dar „un poet al pământului nostru, legat de matca tradiţiei prin atâtea fire"; nu este un poet creştin, ortodox, „totuşi este al nostru, este cel mai cuprinzător

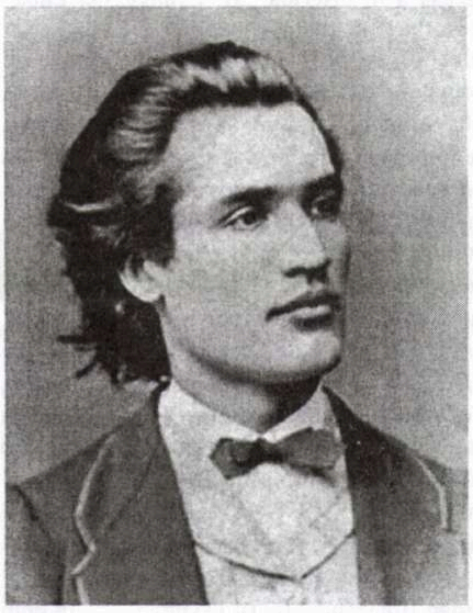

geniu individual de geniu colectiv, fără să fie mistic creştin sau ortodox tematic"; ba, mai mult, „nu poate fi creştin, ci păgân, fiindcă nu cunoaşte nici un păcat, care este o frână în scrutarea Existenţei" (!)

Citind asemenea afirmaţii, e greu să credem, de nu i-am cunoaşte activitatea, că autorul nu se joacă de-a critica, punând de-a valma supoziţii şi sentinţe, concluzii pripite şi afirmaţii care se bat cap în cap, când nu sunt de-a dreptul aberante.

Ioana Em. Petrescu, unul din cei mai prestigioşi eminescologi din ultimele decenii ale secolului trecut (**Eminescu – poet tragic**, 1994), vede în Eminescu un *ateu* şi, comentând, între altele, postuma **Demonism,** crede că poetul prezintă „o lume în care umanitatea, jucărie a *răutăţii divine* (*s.n.* – O.M.), oferă zeului plictisit spectacolul comic al ambiţiilor ei neputincioase", fiinţele demonice ar fi „corespondentul uman al *răutăţii divine* (...) care au înţeles că puterea e condiţionată de nedreptate şi că pârghia e răul..."

Îl recunoaştem cu greu pe Eminescu „al nostru" în aceste oglinzi de lectură. Este de necrezut că poetul care scrie **Rugăciune, Colinde, colinde**, **Răsai asupra mea...** ş.a. poate fi *ateu, păgân, rece* faţă de Dumnezeu. „Este Eminescu un necredincios?" se întreabă Nichifor Crainic (**Mihai Eminescu**, în **Spiritualitatea poeziei româneşti**, Muzeul Literaturii Române, Buc., 1998, p. 60). Şi răspunsul vine de îndată: „Dacă zig-zagurile sale filozofice şi etice ne-ar îmbia să admitem această grozăvie, priveliştea sufletului său absorbit în cea mai fierbinte rugăciune ne umple de un sfânt fior şi ne determină să-i recunoaştem înălţimea spirituală. Cine se roagă să fie credincios nu poate fi un necredincios (trimitere la poezia **Răsai asupra mea...**, *n.n.* – O.M.). Cine şi-a pierdut credinţa şi speranţa, dar le cerşeşte înapoi ca daruri de la Dumnezeu, nu poate fi necredincios. Când Eminescu se spovedeşte în rugăciune spunând: *Eu nu mai cred nimic şi n-am tărie*, e ca şi cum ar repeta în alţi termeni cuvântul din Evanghelie: *Cred, Doamne, ajută necredinţei mele...*"

Dar în faţa unor construcţii critice mai mult sau mai puţin subtile, mai mult sau mai puţin convingătoare, rămâne mărturia peremptorie a operei, în oricare latură am deschide-o, fie poezie, fie proză, fie jurnalistică. Iată un răspuns celor care, în vremurile de acum, contestă credinţa noastră şi formele prin care ea se manifestă: „... cine nu ne lasă să fim ceea ce suntem a rupt-o cu conştiinţa noastră naţională şi cu simpatiile noastre intime, oricât de bune ar fi relaţiile lui internaţionale cu statul nostru..." (Mihai Eminescu – **Ortodoxia**, 2003, p. 124); Biserica noastră este „păstrătoarea elementului latin de lângă Dunăre", aşadar „Cine-o combate pe ea şi ritualele ei poate fi cosmopolit, socialist, nihilist, republican universal şi orice i-o veni în minte, dar numai *român* (s. a. – M. E.) nu e".; „Noi, popor latin de confesie ortodoxă, suntem în realitate elementul menit a încheia lanţul dintre Apus şi Răsărit..."

Credinţa lui Eminescu nu trebuie căutată numai în opera poetică. Chiar şi acolo, a trage concluzii dintr-un detaliu sau altul înseamnă a extrapola nepermis, în dauna imaginii de ansamblu. Pompiliu Constantinescu, pentru care, după cum am văzut, Eminescu e un „poet păgân", pleacă de la câteva referinţe culturale, într-adevăr identificabile în opera poetului, pentru a conchide că viziunea lui asupra lumii „e turnată în budism, platonism, demonism – fără elemente creştine" şi că „nicăieri Eminescu nu mângâie cu mila, cu iluzia vieţii de-apoi, cu învierea, cu idila lui D-zeu" (**Eminescu – poet păgân**, în **O catedră Eminescu,** Junimea, Iaşi, 1987, p. 233 – reproducerea conferinţei din 1945). Criticul extinde concluziile şi asupra publicisticii eminesciene, deşi numeroase texte, aşa cum vom vedea, îl contrazic: „Doctrinarul politic n-are nici el un substrat creştin, ortodox (...). Nici de aici măcar, unde ar fi fost cu putinţă, nu se pot scote elemente cât de sumare, care să-i configureze o fizionomie creştină..." (*Ibidem*, p. 231).

Nu este de mirare că în anii 50 autorii de manuale vor crea imaginea unui Eminescu „al nostru", autor al poemului **Împărat şi proletar**, al cărui geniu a „intuit" că „religia (este) o frază inventată de dânşii"... De-ar fi să-i căutăm şi pe înaintaşii iconoclaştilor şi raţionaliştilor de azi, i-am găsi uşor în publicistica din aceeaşi perioadă a anilor 45-50, fiindcă şi atunci şi acum, se observă aceeaşi brutală imixtiune a politicului şi culturalului în viaţa de credinţă. Pregătită sau nu de intervenţii sub nume de prestigiu, cum era acela al lui Pompiliu Constantinescu, campania de schimbare a imaginii lui Eminescu seamănă izbitor cu aceea de denigrare a lui Eminescu din ultimii ani (v. „Dilema", 27 febr. – 5 martie, 1998 , sub directoratul lui Andrei Pleşu, ş.a.).

Iată ce i se contestă lui M. Eminescu: *Ortodoxia*. Detractorii moderni nu mai aduc în discuţie subiectul, poate şi pentru că sunt indiferenţi la EL, nu-i cunosc coordonatele sau pur şi simplu nu-l cred important, lucru explicabil întrucâtva pentru mentalitatea lor. Pompiliu Constantinescu îi nega lui Eminescu orice legătură cu Ortodoxia, nu numai cu creştinismul, deşi „este un poet al pământului nostru". „În tot cazul, zice criticul, nu este un poet creştin, fiindcă elementele budiste, platonice, schopenhaueriene, romanticii germani (demonismul) nu configurează deloc imaginea unui poet creştin şi mai ales ortodox" (*Ibidem*, p. 230 ş.u.).

Oare cum se împacă această imagine cu afirmaţiile lui Eminescu despre Ortodoxie, Biserică, sărbătorile noastre, înviere, toleranţa românilor ş.a.? Încă din 1870, când Eminescu abia publicase trei poeme importante în „Convorbiri literare", se angajează în organizarea Serbării de la Putna, în care vede o triplă manifestare: a credinţei ortodoxe a românilor, a marcării unui eveniment şi a elogierii figurii lui Ştefan cel Mare şi Sfânt. „ Crist a învins cu litera de aur a adevărului şi a iubirei, spune Eminescu, care semnează aceste rânduri în calitate de secretar al comitetului de organizare a serbării, Ştefan cu spada cea de flăcări a dreptului. Unul a fost libertatea, celălalt apărătorul evanghelului ei. Vom depune deci o urnă de argint pe mormântul lui Ştefan, pe mormântul creştinului pios, al românului mare".

Poate mulţi, când aud cuvintele unui preot în vreo predică despre afirmaţia lui Eminescu că „Biserica este mama neamului românesc" (şi, bineînţeles, Biserica Ortodoxă, nu alta!), cred că părintele exagerează ca să-i izbutească o figură retorică. „Biserica lui Mateiu Basarab şi a lui Varlaam, ***maica spirituală a neamului românesc*** (*s.n.* – O.M.), care a născut unitatea limbei şi unitatea etnică a poporului, ea care domneşte puternică dincolo de graniţele noastre şi e azilul de mântuire naţională în ţări unde românul nu are stat, ce va deveni ea în mâna tagmei patriotice?" se întreabă Eminescu, apărând Biserica, cum trebuie să o facă orice bun creştin, de imixtiuni de toate felurile, care ţinteau, de cele mai multe ori, strângerea de capital politic.

Numai cine nu vrea nu simte patosul din cuvintele poetului, căldura, energia pledoariei, autentic creştine.

Pr. Prof. Univ. Dr. Ovidiu MOCEANU

STOLNICENI – REPUBLICA MOLDOVA CASA MEMORIALĂ – MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ

În memoria pururea pomenitului mitropolit *Antonie Plămădeală*, care vreme de 23 de ani a păstorit cu înţelepciune, cu autoritate şi demnitate Arhiepiscopia Sibiului şi Mitropolia Ardealului,

Administraţia Raionului Hânceşti şi cea a comunei Stolniceni, din Republica Moldova, locul de naştere a adormitului în Domnul, au hotărât ca Şcoala din Stolniceni precum şi Biblioteca Raională din Hânceşti să poarte numele acestui vrednic fiu al Basarabiei.

Proiectul a fost executat şi în final casa va arăta precum se vede în ilustraţia inclusă în acest material.

Sfinţirea locului unde se va construi casa a avut loc în data de 17 noiembrie 2006, când s-a oficiat şi un parastas pentru odihna sufletului arhiepiscopului şi Mitropolitului Antonie.

Administraţia locală Stolniceni doreşte să construiască această casă prin eforturi proprii, cu sprijin financiar din partea familiei şi sperând într-un ajutor şi din partea celor ce l-au cunoscut şi l-au stimat. Totodată, doreşte şi un sprijin „material muzeistic" (obiecte, tablouri, cărţi, manuscrise, documente etc.) şi financiar din partea Arhiepiscopiei Sibiului şi Mitropoliei Ardealului.

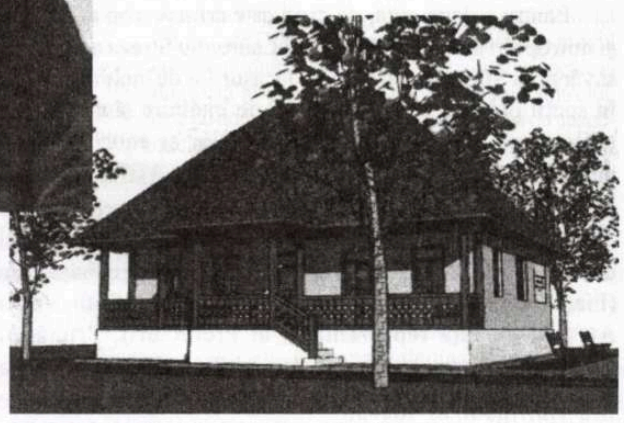

Succesorul Mitropolitului Antonie, în scaunul mitropolitan al Ardealului, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Dr. Laurenţiu Streza, a primit cu interes această hotărâre a autorităţilor din Hânceşti şi Stolniceni şi a exprimat totala disponibilitate a Arhiepiscopiei Sibiului de a acorda tot sprijinul pentru realizarea lăudabilei iniţiative. Împreună cu slujitorii sfintelor altare şi cu toţi credincioşii Arhiepiscopiei Sibiului şi Mitropoliei Ardealului, Înalt Prea Sfinţia Sa împărtăşeşte bucuria că pe lângă toate cele ce s-au rânduit, spre eternizarea memoriei pururi pomenitului arhipăstor al acestor meleaguri transilvănene, la mânăstirea „Brâncoveanu" de la Sâmbăta de Sus (biblioteca şi muzeul), unde el se află în aşteptarea învierii de obşte şi la centrul eparhial din Sibiu (sala festivă), s-a găsit modalitatea ca şi pe meleagurile natale să se amenajeze un spaţiu în care să fie adunate obiecte, cărţi, documente care să constituie mărturii despre aleasa personalitate a Mitropolitului Antonie.

Aflându-ne în preajma zilei de 17 ianuarie, când în calendar se află înscris numele Sfântului Antonie cel Mare, rugăm pe Dumnezeu să dea veşnică odihnă celui vrednic de pomenire Antonie Mitropolitul!

Pr. Prof. Dr.
DUMITRU ABRUDAN

Taizé – Zagreb

Pelerinaj de încredere pe pământ la Zagreb, este titlul sub care s-a desfăşurat rugăciunea comună pe pământ croat, reiterând comunitatea de la Calcuta, născută din activitatea Maicii Tereza în mijlocul tinerilor indieni. Adolescenţi, tineri, adulţi şi chiar vârstnici, porniţi din toate colţurile Europei – remarcabilă rămânând participarea poloneză de aproximativ 8000 persoane – şi-au unit inimile, mâinile şi glasurile în rugăciune, meditaţie şi bucuria împărtăşirii din spiritualitatea, cultura şi credinţa fiecărui colţ din cerul Europei şi inclusiv de dragostea şi atenţia gazdelor.

Acţiunea s-a desfăşurat pe parcursul a 5 zile, începând joi, 28 decembrie, când oaspeţii au fost primiţi în familia mare a parohiei şi apoi în familiile-gazdă, şi s-a încheiat luni, 1 ianuarie. Fiecare zi s-a desfăşurat după un program ce a încurajat comunicarea şi comuniunea, sinceritatea şi bucuria, răbdarea şi respectul. Astfel, după micul dejun luat împreună cu familia, avea loc rugăciunea de dimineaţă în bisericile parohiale, cu citiri de psalmi, cântece, meditaţie, rugăciuni de cerere şi citirea unui pasaj din Evanghelii, ce constituia baza de reflecţie şi de discuţie în micile grupuri reunite imediat după momentul liturgic pentru aprofundarea mesajului. A doua parte a zilei se desfăşura la halele expoziţionale (Zagrebaèki Velesajam), unde participanţii luau masa de prânz în comun, urmată apoi de rugăciunea comună. Workshop-urile constituiau segmentul următor al unei zile în comunitate, având teme variate – religioase, sociale, culturale, artistice – desfăşurate în diferite locaţii din Zagreb, fiind asigurată traducerea în 4-5 limbi. În cadrul acestora o atenţie specială a fost acordată *Momentului de linişte şi rugăciune personală*, în sala Silence deschisă între orele 14^{00} şi 18^{00}. Fiecare zi se încheia cu cina comună, după care avea loc rugăciunea în jurul Crucii şi meditaţia, apoi reîntoarcerea în parohii.

Tema zilei de vineri, 29 decembrie, a fost *Atenţia la Dumnezeu şi respectul pentru om*, având ca suport textul de la *Luca* 19, 1-10: convertirea vameşului Zaheu şi prima parte a *Scrisorii de la Calcuta*: *„Pentru Dumnezeu, orice fiinţă umană este sacră"*. Amintim câteva dintre temele workshop-urilor: *Frumuseţea raiului pe pământ*: rugăciuni cântate de corurile tinerilor ortodocşi din Novi Sad (Serbia) şi din Zagreb; vizitarea moscheii din Zagreb, audierea corului de tineri „Arabeske", cunoaşterea comunităţii musulmane; începuturile artei croate: sculpturi şi fresce

(continuare în pag. 10)

Prof. MARIA CURTEAN, Sibiu

„REVISTA TEOLOGICĂ" DE LA SIBIU - 100 DE ANI DE LA APARIŢIE

În ianuarie 1907 ieşea de sub tipar la Sibiu primul număr din „Revista Teologică" – organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Pornise la drum din iniţiativa şi sub conducerea tânărului profesor dr. Nicolae Bălan de la Institutul teologic sibian; era editată în „Tipografia arhidiecezană" (înfiinţată de Andrei Şaguna în 1850) şi se preconiza să apară în 12 numere pe an. Noua revistă se alătura astfel puţinelor periodice bisericeşti de atunci: „Biserica Ortodoxă Română", care apare din 1874 până azi, „Candela" de la Cernăuţi (1882-1946), „Viitorul" de la Iaşi şi Bucureşti (1898-1916). Arhiepiscopia Sibiului nu avea decât ziarul oficial „Telegraful Român", iniţiat de Andrei Şaguna", cu apariţie neîntreruptă din 3 ianuarie 1853.

Din aceste motive, profesorul Nicolae Bălan a considerat că era necesară o revistă exclusiv pentru preoţi, care să îi ajute în lucrarea lor pastorală-omiletică şi culturală în conjunctura politico-socială de atunci. Revista a avut de la început câţiva colaboratori de prestigiu, între care reţinem nume ca: arhimandritul Iuliu Scriban din Bucureşti, preotul asesor Gheorghe Ciuhandu din Arad, profesorii sibieni Silviu Dragomir şi Aurel Crăciunescu, preotul unit Ştefan Pop din Banat (care semna cu pseudonimul „Gruia"), trecut mai târziu la Ortodoxie, câţiva protopopi şi preoţi care publicau predici (Vasile Gan, Ioan Teculescu, Pompei Moruşca şi alţii). A apărut cu regularitate – lunar – până la sfârşitul anului 1916, când şi-a încetat apariţia din cauza Primului Război Mondial.

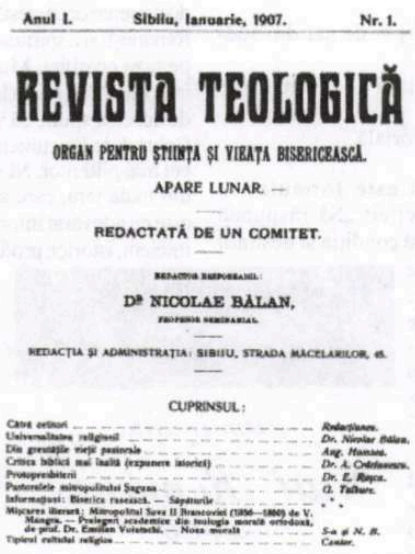

Anul I. Sibiiu, Ianuarie, 1907. Nr. 1.

REVISTA TEOLOGICĂ

ORGAN PENTRU ŞTIINŢA ŞI VIEAŢA BISERICEASCĂ.

APARE LUNAR. —

REDACTATĂ DE UN COMITET.

REDACTIUNE RESPONSABILĂ:

Dr NICOLAE BĂLAN,

PROFESOR SEMINARIAL.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: SIBIIU, STRADA MĂCELARILOR, 46.

CUPRINSUL:

Către cetitori ... Redactiunea.
Universalitatea religiunii ... Dr. Nicolae Bălan.
Din greutăţile vieţii pastorale ... Aug. Hamsea.
Critica biblică mai înaltă (expunere istorică) ... Dr. A. Crăciunescu.
Protopresbiteri ... Dr. I. Rusu.
Pastoralele mitropolitului Şaguna ... G. Talloşu.
Informaţiuni: Biserica rusească. — Săptămâna ... " ".
Mişcarea literară: Mitropolitul Sava II Brancovici (1846—1860) de V. Mangra. — Prelegeri academice din teologia morală ortodoxă, de prof. Dr. Emilian Voiutschi. — Nouă cărţi ... S-a şi N. B. Cassian.
Tipicul cultului religios ...

SIBIIU.
TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE.
1907.

În 1920, fostul ei redactor, preotul profesor dr. Nicolae Bălan, era ales mitropolit al Ardealului, încât, în ianuarie 1921, revista şi-a reluat apariţia, cu „binecuvântarea" sa, fiind redactată acum de preotul Pompei Moruşca, viitorul episcop Policarp al Americii. Din ianuarie 1923 şi până în vara anului 1936 a fost condusă de profesorul şi rectorul Academiei teologice „Andreiane", Nicolae Colan. Acesta a reuşit să lărgească grupul de colaboratori mai vechi (Gheorghe Ciuhandu, arhim. Iuliu Scriban), cu profesorii Ilie Beleuţă şi Grigorie Cristescu de la Academia teologică, dar mai ales cu noua generaţie de profesori ai acestei Academii, formaţi sub directa îndrumare a mitropolitului Nicolae Bălan şi anume: Nicolae Terchilă, Dumitru Stăniloae, Nicolae Neaga, Spiridon Cândea, Nicolae Popovici (viitorul episcop de Oradea), iar în deceniul al patrulea: Grigorie Marcu, Teodor Bodogae, Liviu Stan, Nicolae Mladin, Corneliu Sârbu, Nicolae Balcă, Gheorghe Şoima. O „generaţie de aur" cum n-a mai avut Sibiul ! La aceştia se adăugau colaboratorii din afara Sibiului: academicienii Ioan Lupaş şi Ştefan Meteş din Cluj, preotul profesor Ilarion Felea de la Arad, mai târziu Isidor Todoran de la Academia teologică din Cluj şi chiar câţiva universitari clujeni în perioada „refugiului" lor la Sibiu, între care şi elenistul Ştefan Bezdechi şi alţii. Numeroşi protopopi şi preoţi-parohi publicau predici dar şi articole de interes pastoral. Articolele aveau o mare diversitate, la care se adăugau predici, cronici bisericeşti şi recenzii, toate interesând preoţimea.

Din toamna anului 1936 şi până la sfârşitul anului 1947 revista a fost condusă de tânărul diacon şi profesor de Noul Testament Dr. Grigorie Marcu, vrednic urmaş al redactorului Nicolae Colan, un redactor deosebit de competent.

Dar, după cuvântul cronicarului: „nu sunt vremile sub om, ci bietul om sub vremi", din august 1944 urgia comunistă s-a întins peste întreaga ţară, cu măsuri abuzive luate şi împotriva Bisericii. În anii 1947-1948 au fost suprimate, rând pe rând, aproape toate periodicele bisericeşti de la noi, aşa se face că la sfârşitul anului 1947 şi-a încetat apariţia şi „Revista Teologică".

A reapărut sub un nou nume, acela de „Mitropolia Ardealului", abia după nouă ani, în toamna anului 1956, în urma demersurilor noului mitropolit al Ardealului Dr. Iustin Moisescu, viitorul mitropolit al Moldovei, apoi patriarh. Redactarea ei a fost încredinţată tot părintelui profesor Grigorie Marcu, cel mai indicat pentru o asemenea responsabilitate; a condus-o până la mijlocul anului 1976. Din 1976 şi până în 1992 „redactor responsabil" al revistei a fost părintele profesor Ioan Ică sen. Revista era patronată şi acum de mitropoliţii Ardealului: Nicolae Colan (1957-1967), Nicolae Mladin (1967-1981) şi Antonie Plămădeală (1982-2005). La început revista apărea de şase ori pe an, apoi numai de patru ori; hârtia era de slabă calitate, aşa cum se putea procura atunci. De la bun început s-a stabilit o grupare a studiilor, după cele patru mari ramuri ale teologiei: biblice, istorice, sistematice, practice, la care se adăugau predici, cronici bisericeşti detaliate, recenzii.

Potrivit „tradiţiei", principalii colaboratori erau profesorii Institutului Teologic Universitar sibian: Nicolae Neaga, Grigorie Marcu, Milan Şesan, Teodor Bodogae, Ştefan Lupşa, Sofron Vlad, Isidor Todoran, Nicolae Mladin, Dumitru Belu, Ioan Zăgrean, Alexandru Moisiu, Dumitru Călugăr, la care se adaugă cei dintr-o „nouă generaţie": Mircea Păcurariu (din 1957), Ioan Floca, Constantin Voicu, Dumitru Abrudan, Ioan Ică sen., Ilie Moldovan, Liviu Streza, Vasile Mihoc, Sebastian Şebu, Aurel Jivi etc. Se remarcă şi mulţi colaboratori din afară: Ştefan Meteş, istoricul american Keith Hitchins, Eugenia Greceanu şi Ioana Cristache-Panait (artă bisericească) şi mulţi alţii. Fiecare scria studii în specialitatea lui, încât ele erau şi acum de o mare diversitate. După 1961 apar numeroase studii şi „cronici" referitoare la mişcarea ecumenică. Din nefericire, absolut toate materialele care se publicau până în 1989 aveau nevoie de „avizul" Departamentului Cultelor şi al „Direcţiei Presei", încât se întâmpla de multe ori ca anumite studii să fie respinse sau să fie „amputate" de oamenii incompetenţi ai regimului.

Din 1991 s-a revenit la denumirea veche: „Revista Teologică". Până în 1992 a fost redactată de profesorul Ioan Ică, apoi de „secţia culturală" a Arhiepiscopiei (consilier Gheorghe Papuc), de profesorul Aurel Jivi (1995-2002), iar din 2004 de părintele profesor Nicolae Chifăr (secretar de redacţie fiind din septembrie 1995 până în septembrie 2006 lector dr. Sebastian Moldovan, iar din octombrie 2006 lector dr. Paul Brusanowski).

Se formează „o nouă generaţie" de colaboratori, alături de cei vechi, din rândul profesorilor Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna": Ioan Ică jr., Dorin Oancea, Nicolae Chifăr, Ioan Mircea Ielciu, Aurel Pavel, Irimie Marga, Vasile Grăjdian, Nicolae Moşoiu, Sebastian Moldovan, Constantin Necula, Paul Brusanowski, Ciprian Streza, Constantin Oancea, dar şi mai tinerii Daniel Buda, Ştefan Toma şi doctoranzii Facultăţii de Teologie.

Sub îndrumarea noului mitropolit al Ardealului Dr. Laurenţiu Streza, nădăjduim ca „Revista Teologică" să-şi îndeplinească cu cinste şi în viitor nobila misiune de luminare a preoţimii şi a studenţilor teologi. Avem încrederea că ea va deveni o revistă apreciată nu numai în ţară, ci şi peste hotare.

Pr. prof. dr. Mircea PĂCURARIU

CUM AM ÎNTEMEIAT „REVISTA TEOLOGICĂ"

– amintiri –

Î.P.S. Sa Dr. NICOLAE BĂLAN, arhiepiscop şi mitropolit

La vârsta de peste cincizeci de ani orice om îşi poate îngădui povestirea unor amintiri. De astădată eu mi le înfăţişez pe cele în legătură cu întemeierea „Revistei Teologice", care împlineşte douăzeci şi cinci de ani de rodnică existenţă.

Pasiunea pentru cuvântul tipărit am avut-o de când eram student. Şi tot în această fericită epocă a vieţii mele am zămislit şi ideia unei reviste menite să fie un amvon al spiritualităţii ortodoxe şi al aspiraţiilor noastre naţionale.

Eram la Facultatea de teologie din Cernăuţi. De-aici am lansat un apel pentru iniţierea unei publicaţii periodice care să strângă într'un mănunchiu de frăţească şi tinerească împreună lucrare pe studenţii şcoalelor noastre superioare de teologie din întreg cuprinsul pământului românesc.

Ideia a fost întâmpinată cu o îmbucurătoare însufleţire. Cel dintâi răspuns de aderenţă l-am primit dela Societatea Studenţilor în teologie din Bucureşti. Era semnat de Stancu Brădişteanu, preşedinte şi de P. Partenie, secretar. A urmat răspunsul tot atât de însufleţit al studenţilor dela Institutul teologic „Andreian" din Sibiu, semnat de I. Beleuţă şi St. Mirean, al societăţii clericilor din Arad, iscălit de Aurel Papp şi al Societăţii clericilor din Caransebeş, în frunte cu I. Andreescu.

Ideia totuşi nu s'a putut realiza, din pricini pe care uşor le ghiceşte oricine. Ea însă n'a murit. Cel puţin în sufletul meu nu.

După terminarea studiilor teologice am fost numit profesor la Institutul „Andreian" din Sibiu. Aici am avut prilejul să cunosc prin contact nemijlocit viaţa bisericească, să-i simt pulsul ei şi să-i constat unele scăderi. Simţiam mai ales insuficienţa vieţii spirituale. Chiar şi conducerea Bisericii era angajată aproape exclusiv în lupta pentru apărarea şcoalei confesionale române împotriva draconicei legi a lui Apponyi. Viaţa bisericească, religioasă, decurgea fără entuziasm. Conferinţele preoţeşti tratau mai mult chestiuni dela periferia vieţii religioase, foile eparhiale îşi umpleau coloanele cu probleme de administraţie bisericească şi cu fapte diverse, iar literatura teologică, atâta câtă apărea, era de o constituţie destul de firavă. Problema religioasă nu era adâncită nici prin luminile teologiei, nici prin legăturile ei profunde cu viaţa spirituală a neamului.

Într'o asemenea situaţie, problema religioasă trebuia pusă – îndrăsneţ şi masiv. Fiindcă ea singură era în stare să dea vieţii peste tot orizonturi mai largi şi să adâncească în sufletul preoţilor conştiinţa misiunii lor în mijlocul poporului, ea singură era în stare să dea un elan şi o pulsaţie mai vie vieţii bisericeşti şi un fond superior organizaţiei şaguniene. Şi'n sfârşit, ea singură era în stare să strângă tradiţionala alipire de Biserică a poporului credincios şi să-i întărească forţele sufleteşti pentru lupta de rezistenţă naţională împotriva atacurilor cu cari era lovit din partea stăpânitorilor străini.

Mi-am zis atunci: Ne trebue un organ de publicitate, o revistă în care să se pună problema religioasă şi să se înceapă lupta pentru spiritualizarea vieţii noastre bisericeşti. Şi am înfiinţat atunci Revista Teologică.

A fost o iniţiativă îndrăsneaţă, în mijlocul unor împrejurări neprielnice. Dovadă că am întâmpinat cu ea o considerabilă opoziţie. Între altele, opoziţia idealistă a dlui O. Goga, iscusitul poet şi crainic al aspiraţiilor noastre naţionale. D-sa credea că intensificarea preocupărilor religioase în sânul preoţimii va slăbi frontul luptei noastre naţionale. Eu am profitat din această opoziţie, fiindcă mi-am dat şi mai bine seama, că tocmai întărind şi adâncind în clerul şi'n poporul românesc convingerile religioase, credinţa în Dumnezeu, îi dăm cea mai puternică bază şi'n lupta de rezistenţă naţională.

Un lucru început cu atâta însufleţire nu se putea împotmoli. Revista a mers înainte, câştigându-şi tot mai multe simpatii în mijlocul clerului nostru.

De altfel, mărturisesc cu o firească bucurie, că'n opera pe care o întreprinsesem am avut dela început şi sprijinul devotat al unor buni tovarăşi de lucru. Între ceice m'au încurajat chiar şi în ideia întemeierii revistei, iar mai apoi cu scrisul său, a fost P.C. Părinte Dr. Gh. Ciuhandu, astăzi consilier eparhial la Arad. Tot în rândul celor ce au colaborat la Revista Teologică încă din primul an al apariţiei ei, au fost Părintele Gr. Pletosu, Dr. Şt. Pop (Gruia), pe vremea aceea preot greco-catolic, iar astăzi ortodox, profesor la Academia teologică din Caransebeş, şi mai ales Î.P.C. Sa Arhim. I. Scriban, pe-atunci superiorul capelei ortodoxe din Baden-Baden (Germania). Mi-aduc aminte, par'ca fost numai ieri, de întâlnirea noastră. Eram într'o călătorie în străinătate cu regretatul meu prietin I. Borcea (1907). Trecând prin Heidelberg, neam abătut la un curs al profesorului de teologie Lemme. Aici am întâlnit pe Păr. I. Scriban. Ne-am cunoscut personal – căci din scris ne cunoşteam de mai nainte – şi din acel an Î.P. C. Sa şi-a început colaborarea la Revista Teologică, rămânând până astăzi un credincios sprijinitor al ei, cu scrisul său totdeauna vioiu şi robust.

Sporindu-se secerătorii – lucrul Domnului sporia şi el dintr'un an în altul. După războiul întregirii noastre naţionale, această holdă roditoare am dat-o în grija altor secerători. Din 1921 până în 1923 Revista Teologică a fost condusă de Părintele P. Moruşca, astăzi starеţul sfintei mănăstiri Hodoş Bodrog, iar dela această dată încoace sarcina redactării ei o poartă Părintele profesor Nicolae Colan, rectorul Academiei Teologice „Andreiane" şi sunt fericit să spun: spre deplina mea mulţumire.

Astăzi, Revista Teologică e'n al douăzeci şi cincilea an al apariţiei sale. De sigur, nu e mică bucuria pe care o simt cu prilejul acestui jubileu, care-mi evocă atât de plăcute amintiri.

Cu dragostea caldă care m'a îndemnat să aprind această făclie pentru Biserica şi preoţimea noastră, împărtăşesc Prea Cucernicului redactor de astăzi, preţioşilor colaboratori şi harnicilor cetitori arhiereasca mea binecuvântare şi rog pe bunul Dumnezeu să o aibă şi de aici înainte sub scutul Său cel preaînalt.

† NICOLAE
arhiepiscop şi mitropolit

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

– 1600 de ani de la mutarea sa în veşnicie

Sfântul Ioan Gură de Aur este o personalitate patristică cu totul excepţională a secolului al IV-lea, care a dominat şi a ilustrat opera sa într-un mod incomparabil. Niciun alt Sfânt Părinte al timpului său – cel puţin în Răsărit –, nu s-a distins şi nu a captat interesul contemporanilor şi stima posterităţii, cum a făcut-o

el, iar epoca în care a trăit a fost înregistrată de istorie şi a rămas în conştiinţa Bisericii ca fiind *„de aur”*. Timpul sau *„veacul de aur”* de atunci şi în continuare ne oferă *„modele de aur”* şi cu ele „soluţiile de aur” în cugetarea teologică, în propovăduirea şi în misiunea creştină.

Celui căruia contemporanii şi posterioritatea i-a conferit apelativul de „Hrisostom – adică Gură de Aur”, s-a născut la Antiohia într-o familie creştină nobilă. În pofida faptului că nici un alt Sfânt Părinte sau autor patristic nu a avut mai mulţi biografi, începând cu Palladius şi până la căderea Imperiului Bizantin, totuşi nu s-a putut stabili cu exactitate anul naşterii. Majoritatea cercetătorilor îl aşează în intervalul anilor 344-354. Mama sa, Antuza, era grecoaică, iar tatăl său, Secundus, ofiţer cu rang înalt în armată, era roman. La numai 20 de ani, mama sa rămâne văduvă, fără sprijin şi cu doi copii. Antuza s-a preocupat neîncetat de formarea intelectuală şi morală a fiului său, oferindu-i acestuia condiţiile şi şansa de a studia la cele mai vestite şcoli ale vremii şi cu cei mai renumiţi profesori. Astfel, a urmat cursurile de retorică cu vestitul profesor Libaniu şi cele de filozofie cu filosoful Androgaţiu.

Precizăm faptul că pentru Antuza, mama sa, Ioan era singura nădejde şi mângâiere. Aceasta a luptat chiar împotriva ardorii pe care Sf. Ioan o manifesta pentru viaţa monahală. De la mama sa a primit duioşia inimii, delicateţea sentimentelor şi credinţa profundă. Reflectând la aceste virtuţi, Sf. Ioan ne învaţă cum trebuie preţuită femeia, cu toată discriminarea la care ea era supusă atunci. Mai târziu, în *Omiliile* sale la *Cartea Facerii*, el subliniază fără echivoc ideea că Dumnezeu a dat şi femeii menirea de a stăpâni universul, căci este egală în onoare cu bărbatul. Când retorul Libaniu a auzit că Antuza are 40 de ani şi că de 20 de ani îşi pierduse soţul, ducându-şi văduvia cu cinste şi demnitate, a exclamat: „Zeilor, ce femei există printre creştini!” Libaniu l-a îndrăgit atât de mult, încât la moartea sa, când a fost întrebat pe cine ar vrea să lase urmaş, a răspuns fără ezitare: *„Pe Ioan, dacă nu mi l-ar fi furat creştinii”*.

În ceea ce priveşte formarea sa teologică, precizăm că după noţiunile elementare primite de la mama sa, intră sub îndrumarea episcopului Meletie al Antiohiei, de la care primeşte botezul în 372. Ca profesori între ale teologiei i-a avut pe Diodor, viitorul episcop de Tars şi pe Carterie. În acelaşi timp el s-a dedicat şi studiului marilor autori creştini de până la el, în special alexandrini. Meletie este cel care a văzut în tânărul acela strălucitor, un viitor mare Părinte şi ierarh al Bisericii lui Hristos, luându-l pe lângă el şi după o scurtă perioadă de ucenicie l-a făcut lector (citeţ).

În 374, după ce mama sa a trecut la cele veşnice, Sf. Ioan a plecat în munţii Antiohiei, dând frâu liber dorului său după viaţa monahală. Timp de patru ani a dus o viaţă aspră de asceză şi privaţiuni, sub conducerea unui bătrân ascet. Apoi timp de doi ani s-a retras, singur, într-o peşteră, unde, datorită ascezei, hranei puţine şi frigului, s-a îmbolnăvit de stomac şi rinichi.

În 380 s-a întors în Antiohia, unde un an mai târziu, bătrânul episcop Meletie l-a hirotonit diacon. Din această perioadă datează celebrul său tratat *Despre preoţie*. În 386, urmaşul lui Meletie, Flavian, l-a hirotonit preot. După hirotonia întru preot, activitatea sa s-a împărţit între slujire, catehizarea catehumenilor şi munca de redactare a scrierilor sale de tinereţe. De asemenea, a primit în calitate de preot, misiunea de a predica în Biserica principală din Antiohia. Timp de doisprezece ani, între 386-397, şi-a împlinit ascultarea cu mult zel, încât chiar de atunci a fost supranumit „Gură de Aur”. Prin cuvântul său înaripat şi convingător, a reuşit să câştige sufletele celor care-l ascultau.

Perioada aceasta fericită şi binecuvântată din viaţa sa s-a încheiat într-un mod brusc, în septembrie 397, când a murit Patriarhul Constantinopolului Nectarie, iar el a fost ales să-i succeadă în scaunul patriarhal din capitala Imperiului. Lucrarea la împlinire a acestui plan a fost încredinţată prea puternicului ministru Eutropius, care, cu abilitate, a reuşit să-l aducă pe Ioan la Constantinopol, fără să tensioneze atmosfera în rândul credincioşilor antiohieni, care-şi iubeau cu mult patos păstorul lor sufletesc, şi să-l impună pentru această demnitate, fiind hirotonit la 26 februarie 398, de către Teofil al Alexandriei, care era unul din oponenţii săi făţişi.

La scurtă vreme după instalare, Sf. Ioan a demarat o serie de reforme menite să îmbunătăţească viaţa internă a Bisericii, care, însă nu au fost receptate aşa cum se cuvine nici de cei mai apropiaţi colaboratori ai săi. Măsurile dure de ordin administrativ pe care le-a inteprins, în special reformele cu privire la viaţa clerului şi luxul de la curte, i-au creat nenumăraţi duşmani.

Având un suflet nobil, împodobit cu alese virtuţi, fără ură şi invidie, lipsit însă şi de diplomaţie – calitate atât de necesară unui conducător bisericesc –, el nu înţelegea intrigile de la palat, unde primau relaţiile subterane, dorinţa de putere, după demnităţi lumeşti şi îmbogăţire rapidă. Toate aceste realităţi dure cu care s-a confruntat, contrastau violent şi dureros cu idealul şi dorul său după o viaţă creştină autentică.

Astfel, pe lângă duşmanii de opinie, Sf. Ioan şi-a făcut şi unii personali între care şi ministrul Eutropius, cel care sprijinise aducerea sa la Constantinopol. Acesta era un om vicios, avid de bani, lacom şi dornic de onoruri, având toate „calităţile” pentru a putea fi urât de contemporani şi de a nu scăpa criticii

(continuare în pag. 11)

Pr. Lect. Dr. Ioan Mircea IELCIU

Episcopia Ortodoxă Română a Covasnei şi Harghitei, *Almanahul Grai Românesc – 2006*,

Editura „Grai Românesc”, Miercurea-Ciuc, 2006

Semnalăm apariţia primului număr al *Almanahului Grai Românesc – 2006*, editat de Episcopia Ortodoxă Română a Harghitei şi Covasnei, „maica” iubitoare şi ocrotitoare a românilor ortodocşi din arcul intracarpatic.

Numărul este dedicat împlinirii a 10 ani de la înfiinţarea Centrului Eclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”. Chipul luminos al acestui vrednic ierarh se şi află, în medalion, pe coperta almanahului.

Preşedintele comitetului de redacţie este P.S. Episcop Ioan Selejan, iar redactorul responsabil este omul de cultură Dr. Ioan Lăcătuşu, directorul Centrului Eclesiastic de Documentare.

Rubricile ce grupează materialele cuprinse în volum sunt următoarele:

I. Biserică şi societate la izvoarele Oltului şi Mureşului.

II. Oază de Ortodoxie şi Românitate la Curbura Carpaţilor.

III. Credinţă ortodoxă şi Grai românesc în Arcul intracarpatic.

IV. Personalităţi de ieri şi de azi din sud-estul Transilvaniei.

V. Manifestări de cultură şi spiritualitate românească.

VI. Din activitatea editorială.

VII. Addenda

Scopul almanahului este formulat în Cuvântul înainte al Redacţiei: „Să răspundă multiplelor întrebări privind condiţia şi destinul de creştini ortodocşi şi de Români a fraţilor noştri trăitori în această parte de ţară, cu specificul său multietnic şi pluriconfesional, în perspectiva integrării României în Uniunea Europeană” (p. 6).

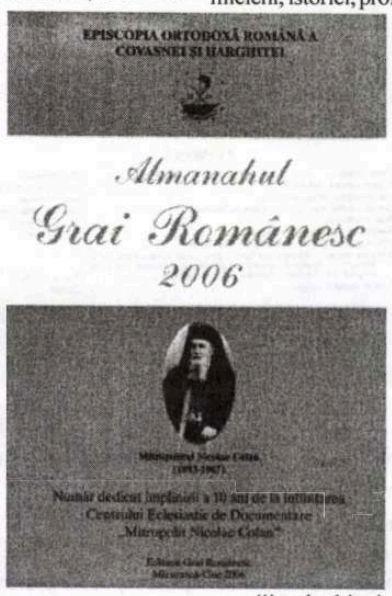

Almanahul de curând apărut se înscrie ca o continuare a altor iniţiative, pe plan cultural, pastoral-misionar şi duhovnicesc, pe care Episcopia Covasnei şi întâistătătorul ei – P.S. Ioan Selejan le-au avut în intervalul scurt de un deceniu de la acea dată memorabilă din septembrie 1994, când Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, sub adumbrirea Sfântului Duh, a hotărât înfiinţarea acestei noi eparhii. Se cuvin astfel menţionate decizii anterioare, precum: întemeierea foii de spiritualitate ortodoxă „Grai Românesc”, în 1999, şi editarea, în 2003, a impunătorului volum de sinteze monografice: „Românii din Covasna şi Harghita. Istorie. Biserică. Şcoală. Cultură”. Ar mai fi de amintit şi alte iniţiative, dar ne limităm doar la acestea.

Precum era de aşteptat, sunt incluse în almanah şi materiale ce vizează probleme sensibile ale zonei în care îşi împletesc destinul români, maghiari şi alte etnii, precum şi ortodocşi, catolici, greco-catolici şi protestanţi.

Chiar cu un astfel de material debutează prima rubrică, dintre cele menţionate. Materialul este semnat de P.S. episcop Ioan Selejan şi este intitulat: *„Judeţele Harghita şi Covasna – o insulă a Şerpilor în centrul României”*. Se au în vedere probleme precum Legea statutului minorităţilor naţionale, separarea abuzivă a şcolilor maghiare de cele române, dificultăţile pe care le întâmpină românii în rezolvarea propriilor lor interese de ordin social, cultural, comunitar, şi nu în ultimul rând sentimentul lor de frustrare datorat lipsei de interes a autorităţilor locale şi centrale faţă de ei.

P.S. episcop Ioan Selejan se raportează la toate problemele semnalate cu moderaţie şi străin de orice abordare politicianistă, dar asumându-şi responsabilitatea unui cunoscător avizat a realităţilor sociale, culturale, etnice şi religioase din propria eparhie. P.S. Sa aminteşte cu tristeţe despre satele de români maghiarizaţi din cele două judeţe Harghita şi Covasna, care români se roagă la biserică în limba română, dar acasă şi în societate gândesc şi vorbesc ungureşte şi au şi nume ungureşti.

Aceeaşi preocupare pentru păstrarea identităţii naţionale a românilor şi întărirea autorităţii statului român în judeţele Covasna, Harghita şi Mureş este evidenţiată şi în materialul semnat de av. Ioan Solomon, care este de fapt relatarea despre un eveniment ce a avut loc în 18 noiembrie 2006, în localitatea Izvorul Mureşului. Forumul civic al Românilor din Harghita şi Covasna, împreună cu Despărţământul ASTRA Mureş au organizat, la data arătată, o Adunarea reprezentanţilor românilor din judeţele menţionate, care adunare a formulat o *Notă* cu probleme care reclamă intervenţia puterii locale şi a celei centrale, precum şi susţinerea altor instituţii centrale, precum şi susţinerea altor instituţii precum Patriarhia Română, Academia Română, Mass-media şi Societatea civilă pentru respectarea legislaţiei în vigoare în toată ţară, în domenii cum sunt cele ale administraţiei publice locale, ale învăţământului şi culturii, ale economicului şi socialului unde, în ce îi priveşte pe români, se semnalează discriminări pe criterii etnice.

Un spaţiu larg din cuprinsul almanahului este dedicat activităţii culturale a Episcopiei Covasnei şi Harghitei, iar un serial de materiale prezintă bilanţul înfăptuirilor Centrului Eclesiastic de Documentare „Mitropolitul Nicolae Colan”, din Sfântul Gheorghe, în cei zece ani de la înfiinţare. Practic sunt înfăţişate, în desfăşurarea anuală, toate etapele parcurse de această instituţie de cultură în intervalul dintre 1996 şi 2006. Intră aici toate demersurile şi acţiunile de identificare, colectare, cercetare şi valorificare a documentelor ce atestă prezenţa şi dăinuirea populaţiei româneşti şi a spiritualităţii ortodoxe în localităţile de pe raza eparhiei. Multitudinea altor înfăptuiri face imposibilă înşiruirea lor, fie şi selectivă. Ne vom limita de aceea a spune că scopul cu care a fost întemeiat Centrul de Documentare s-a materializat în modul cel mai pilduitor. Numărul personalităţilor locale şi din toată ţara, care au răspuns apelului Centrului, este cu adevărat impresionant. Este vorba de academicieni, istorici, profesori, preoţi, muzeografi, artişti plastici şi încă alte multe categorii de cercetători şi specialişti, oameni de cultură şi ziarişti care au sprijinit într-un fel sau altfel.

Găsim, în cuprinsul almanahului, şi materiale omagiale dedicate unor ilustre personalităţi care s-au născut în localităţi din această parte de ţară a Covasnei, Harghitei şi Mureşului, precum: patriarhul Miron Cristea, Mitropoliţii Nicolae Colan şi Alexandru Nicolescu, episcopii Iustinian Teculescu, Veniamin Nistor şi Emilian Antal, scriitorii şi publiciştii Octavian C. Tăslăuanu, Nicolae Bogdan, Ghiţă Papp, Romulus Ciofloc şi consilierul arhiepiscopesc de la Sibiu – Gheorghe Papuc, iar din cei ce sunt în viaţă – acad. Horea Colan, fratele mitropolitului Nicolae Colan.

Se adaugă aici şi prezentările unor preoţi martiri care de asemenea aparţin acestor plaiuri. Este vorba de călugărul Dionisie Şova de la Mănăstirea Făgeţel (Covasna) şi de preotul Aurel Negoescu din Gheorgheni, primul asasinat în condiţii neelucidate în propriul schit, în 1951, iar al doilea mort la canal, în 1952, unde a fost deportat.

Cu îndreptăţire se află creionat în cuprinsul almanahului şi chipul vrednicului de pomenire mitropolit Antonie Plămădeală al Ardealului, pe care localnicii îl pomenesc între ctitorii noii Episcopii a Covasnei şi Harghitei.

În mai multe articole este adusă în atenţie activitatea şi zestrea patrimonială a „Muzeului Carpaţii Răsăriteni”, care a luat fiinţă odată cu Centrul Eclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”.

Nu în ultimul rând, redacţia Almanahului a găsit cu cale să omagieze şi personalitatea celor doi conducători eparhiali din Mitropolia Ardealului: Î.P.S. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, şi P.S. Ioan Selejan, episcopul Covasnei şi Harghitei.

Însumând aproape 300 de pagini, Almanahul Grai Românesc – 2006 se înscrie ca o foarte valoroasă carte, cu un bogat conţinut enciclopedic şi cu ţinută grafică pe măsura cuprinsului. „Telegraful Român”, care a prezentat detaliat, pe tot parcursul anului 1994, momente legate de înfiinţarea Episcopiei Covasnei şi Harghitei (11 ianuarie 1994), alegerea întâistătătorului acesteia, în persoana arhimandritului Ioan Selejan, superiorul Aşezămintelor Româneşti din Ţara Sfântă (12 iulie 1994), hirotonia noului ales episcop (20 iulie 1994) şi instalarea sa (în Duminica din 25 septembrie 1994), consemnează şi acum cu satisfacţie şi această nouă apariţie editorială, în care se reflectă toate acele momente, cu roade în timp atât de binecuvântate pentru românii ortodocşi şi locurile în care aceia trăiesc.

Pr. Prof. DUMITRU ABRUDAN

Un popas duhovnicesc la biserica „Pogorârea Duhului Sfânt" din parohia „Valea-Aurie" - Sibiu

Duminică, 31 decembrie 2006, Înalt Prea Sfinţia Sa dr. Laurenţiu, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, a răspuns invitaţiei preoţilor slujitori şi enoriaşilor din parohiile Valea Aurie I şi II, Sibiu, de a le binecuvânta lucrările înfăptuite până în prezent, la noua lor biserică, având hramul „Pogorârea Sfântului Duh".

Iniţial a fost o singură parohie ortodoxă română „Pogorârea Duhului Sfânt", din acel cartier, nou şi el. A fost înfiinţată în anul 1990, cu aprobarea Arhiepiscopiei Ortodoxă Române Sibiu, cu nr. 1544/ 1990, şi a Ministerului Cultelor nr. 3725/1990, fiind numit ca paroh preot Simion Săsăujan.

După prezentarea proiectului de către arhitectul Ion Ene, Primăria Municipiului Sibiu a aprobat locul de construcţie al bisericii, cu actul nr. 436/01.02.1991.

Piatra fundamentală a fost pusă în luna iunie 1990 de către pururea pomenitul Mitropolit Dr.

Antonie Plămădeală, împreună cu episcopul de atunci, Prea Sfinţitul Serafim Făgărăşanul.

Între anii 1990-1993 serviciile religioase au fost oficiate într-o biserică de lemn, timp în care s-au lucrat fundaţia şi demisolul bisericii celei mari.

În perioada 1994-2000 slujbele religioase s-au oficiat în demisolul bisericii, iar din anul 2000 s-au săvârşit în spaţiul de sus. În anul 2001, la cererea Pr. Săsăujan Simion, parohia a fost împărţită în două. La a doua parohie a fost numit preotul Valentin Sicoe.

În anul 2004 s-a început lucrarea de pictură a bisericii de către pictorul Pioara Oprea. Până în prezent s-a executat jumătate din suprafaţa prevăzută a se picta.

Biserica are un minunat iconostas din lemn de stejar, sculptat la Târgu Neamţ. A fost pictat de către pictorul Vasile Karp (restaurator al Schitului „Prodromu" Sf. Munte Athos).

Alături de pictură, biserica este împodobită cu vitralii, executate de firma Virgil Moraru din Iaşi. În exterior, la intrarea în biserică, sunt executate 2 mozaicuri reprezentând: „Izvorul Tămăduirii" şi „Pogorârea Sfântului Duh".

Pentru anul 2007, Consiliile Parohiale şi Adunările Parohiale au aprobat, în buget, la capitolul Investiţii, construcţia unei clopotniţe, împrejmuirea cu zid de cărămidă a terenului bisericii, cu porţi de fier şi pardoseală în faţa bisericii.

Ridicarea bisericii, precum şi toate lucrările care s-au efectuat, au fost posibile numai printr-o contribuţie şi colaborare a preoţilor cu Consiliile Parohiale, Comitetele Parohiale, cu enoriaşii şi cu toţi binefăcătorii bisericii.

Pe lângă parohie funcţionează Asociaţia „Sfântul Nicolae", înfiinţată în anul 1995 prin iniţiativa preotului Simion Săsăujan.

Motivul înfiinţării Asociaţiei a fost legat de problemele sociale existente în comunitate:

– 25 de copii proveniţi din familii monoparentale, prin decesul unui părinte sau prin divorţ, familii aflate în dificultate financiară;

– 40 de vârstnici, peste 60 de ani, singuri, bolnavi cu deficienţe psihice şi locomotorii, fără sprijin familial şi cu o situaţie socio-economică dificilă.

Scopul Asociaţiei: ajutor umanitar

Activitatea Asociaţiei: trei proiecte în derulare.

Proiectul I : „Centrul de sprijin şi asistenţă pentru copil şi familie".

– acordarea zilnică a unei mese de prânz la un număr de 25 de copii;

– sprijin educaţional pentru integrare şcolară şi prevenirea abandonului şcolar, pregătirea lecţiilor pentru ziua următoare, recuperare psiholigică, consiliere în situaţie de comportament ca: absenteism, abandon şcolar, agresivitate, depresie.

Proiectul II : „Servicii sociale cu caracter primar şi de suport pentru persoane vârstnice".

– beneficiari sunt 40 de persoane din oraşul Sibiu, cu vârste de peste 60 de ani, care primesc masa la domiciliu, consiliere spirituală şi psihologică.

Proiectul III: „Construcţia unui Aşezământ Social pentru copii şi vârstnici în dificultate".

În prezent Asociaţia îşi desfăşoară activitatea în demisolul bisericii.

Au început lucrările de construcţie a unui Aşezământ Social pentru a scoate copiii din camerele de la subsol şi a le oferi săli de activităţi luminoase şi noi condiţii pentru formarea lor în viaţă.

Parteneriate încheiate:

– Serviciul Public de Asistenţă Socială al Primăriei Sibiu;

– Direcţia Generală de Asistenţă Socială al Protecţiei Copilului a judeţului Sibiu;

– Direcţia Muncii Solidarităţii Sociale şi Familie – Sibiu;

– Inspectoratul Şcolar al Judeţului Sibiu;

– Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Şaguna" Sibiu;

– Facultatea de Ştiinţe – Catedra de Sociologie – Sibiu;

– Şcoala Specială nr. 1 Sibiu;

– Şcoala nr. 25, Sibiu – şcoala din Cartier.

Contacte de voluntariat:

Două persoane de naţionalitate germană fac voluntariat la Asociaţie de două ori pe săptămână. Contractele au fost făcute prin intermediul doamnei consilier Gerlinde Gabler Braun.

Practica socială:

– 40 de studenţi de la Facultatea de Teologie şi Sociologie au făcut practica la Asociaţie cu personal de specialitate.

La Sf. Liturghie ce s-a oficiat în data menţionată a luat parte, ca invitat al Înalt Prea Sfinţiei Sale şi Domnul Dr. Teodor Baconski, consilier al preşedintelui ţării şi fost ambasador al României, la Vatican.

La momentul potrivit, Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu a adresat tuturor celor prezenţi un cuvânt duhovnicesc care se publică în prezentul număr al Telegrafului Român.

A vorbit în continuare şi Domnul. Teodor Baconski, care a mulţumit pentru invitaţia primită şi a arătat că se află la Sibiu spre a fi prezent, în ziua de 1 ianuarie 2007, la momentul festiv de debut al programului „Sibiu-capitală culturală europeană – 2007", moment care va fi onorat de prezenţa preşedintelui României, a primului ministru şi a altor autorităţi.

Oaspetele a ţinut să aprecieze apoi că este legat sufleteşte de Sibiu, prin faptul că aici şi-a făcut jumătate din pregătirea universitară, fiind student la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna", unde a absolvit primii doi ani de studii. Era înainte de revoluţie, când restricţionările de ordin politic nu favorizau o desfăşurare plenară a tuturor programelor universitare. Totuşi, facultatea sibiană număra la momentul respectiv cadre didactice de prestigiu academic, ceea ce a constituit o garanţie a unei temeinice pregătiri teologice şi duhovniceşti.

Părintele Simion Săsăujan, parohul locului, a făcut o prezentare a stadiului de organizare şi derulare a activităţilor parohiei şi a serviciului de asistenţă socială de pe lângă parohie. A mulţumit apoi Î.P.S. Sale şi oaspeţilor pentru faptul de a fi răspuns invitaţiei de a săvârşi o Sfântă Liturghie în noua biserică parohială şi în mijlocul comunităţii de credincioşi din cartierul „Valea Aurie" – Sibiu.

REDACŢIA

O lucrare pilduitoare: zidirea unei biserici şi implicare în slujirea socială*

Ne aflăm astăzi la sfârşitul unui an, într-o duminică legată de Naşterea Domnului, zi în care încheiem un Praznic şi punem capăt unei activităţi pe care noi am desfăşurat-o în cursul acestei perioade de timp. Ne cuprinde o nostalgie la sfârşitul anului, dar în acelaşi timp suntem cuprinşi de sentimente de bucurie, nădăjduind mai mult şi dorind mai ales să lăsăm în urma noastră semne binecuvântate. Semnele acestea binecuvântate sunt urmele pe care lăsându-le în viaţă vor grăi când noi vom fi în lumea cealaltă. Şi un semn binecuvântat este biserica pe care Dumneavoastră aţi construit-o şi în care pentru prima dată vin acum ca arhiereu să slujesc, să ne rugăm împreună ca Dumnezeu să ne ajute ca în anul în care intrăm să o consacrăm printr-un eveniment deosebit. Şi avem acum deosebita bucurie de a sluji împreună cu un prieten vechi de-al nostru şi mereu nou, cel care a absolvit Facultatea de Teologie din Sibiu şi a ajuns prin rânduiala lui Dumnezeu, prin vrednicia sa, prin capacitate şi pregătire deosebită consilier al preşedintelui României. Este vorba de Dl. ambasador Teodor Baconski. A rânduit Dumnezeu să avem în politica externă, în ceva care nu se schimbă aşa din patru în patru ani, un om care a reprezentat România şi care astăzi ne bucură în mod special că a venit cu întreaga familie.

În ambianţa acestei bucurii, daţi-mi voie să vă spun câteva cuvinte despre Praznicul aceasta, despre această sărbătoare şi să ne rugăm Bunului Dumnezeu ca trecerea aceasta peste ani, trecerea aceasta spre Noul An să fie o trecere binecuvântată.

Iubiţi credincioşi,

În duminica aceasta noi practic încheiem Praznicul Naşterii Domnului. Praznicele mari, praznicele împărăteşti sunt pregătite cu câteva zile sau chiar mai mult, cu o perioadă mai îndelungată de timp de aşa-numită înainte prăznuire.

Despre Crăciun noi am auzit cântându-se deja de mult, în timpul postului: „Hristos se naşte, măriţi-L, Hristos din ceruri, întâmpinaţi-L, Hristos pe pământ, înălţaţi-vă, cântaţi Domnului tot pământul". Praznicul în sine a fost serbat la o dată fixă, în 25 decembrie. S-a prelungit încă cu două zile de prăznuire, soborul Maicii Domnului şi sărbătoarea Sf. Arhidiacon Ştefan. A doua zi după marele praznic, totdeauna se serbează personajele principale care au participat la săvârşirea evenimentului în sine. Iar a treia zi a fost închinată Sf. Arhidiacon Ştefan, primul martir creştin. Perioada următoare până la încheierea sărbătorii se numeşte perioada de după serbare şi noi am simţit-o mai deplin ca orice praznic, pentru că ne-au însoţit colindele noastre. Aceste mărturii extraordinare ale creştinătăţii neamului românesc, pentru că ele sunt de fapt laudă adusă Întrupării Domnului. Îl întâmpinăm pe Mântuitorul Hristos născut în peştera din Bethleem, pe Pruncul născut pentru mântuirea noastră, deşi El este de fapt sălăşluit în inima fiecăruia dintre noi. Continuăm deci sărbătoarea până la o anumită zi, până la sfârşitul anului. În 31 decembrie are loc încheierea sau odovania praznicului, în care s-au repetat toate cântările praznicului respectiv.

Să înţelegem de fapt în ce constă sărbătoarea aceasta! Este ea doar o comemorare? Noi avem foarte multe evenimente pe care ni le amintim, fie din viaţa noastră personală, fie din viaţa publică. Evenimentele acelea sau memorialul se consumă ca atare în ziua respectivă printr-o amintire, prin solemnităţi. Dar noi constatăm că evenimentul rămâne departe de noi. Pentru câteva momente ni le-am adus aminte, ele apar în memoria noastră. Liturgic se întâmplă însă o taină mare, un miracol, pentru că în momentul în care noi comemorăm, adică ne amintim de un eveniment din viaţa Mântuitorului Iisus Hristos, evenimentul respectiv devine pentru noi un eveniment real. Întotdeauna noi săvârşim Sf. Liturghie, iar aici este prezent Hristos Însuşi. Este Hristos Cel care se împărtăşeşte credincioşilor prin Trupul şi Sângele Său. Este Hristos Care vine în prezent cu toată istoria Sa, istoria mântuirii. Noi Îl vedem şi Prunc, dar Îl vedem şi Înviat, Înălţat la ceruri, şezând de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl. Îl vedem şi ca Judecător, venind la sfârşitul veacurilor pentru noi, să ne judece şi să ne ofere ceea ce se cuvine după munca pe care am desfăşurat-o în lumea aceasta. Deci fiind prezent Hristos, Naşterea Sa devine pentru noi un eveniment spiritual deosebit. Nu doar prin minte noi îl comemorăm, ci Hristos se sălăşluieşte în inima noastră, se naşte în sufletul fiecăruia dintre noi şi noi devenim contemporani cu acest eveniment. De aceea niciodată evenimentele acestea sărbătorite nu sunt amintite la trecut. Se spune: „Hristos Se naşte" nu „Hristos S-a născut". În colinde, când se foloseşte formula aceasta – „s-a născut" – spunem: „Astăzi s-a născut Hristos, / Mesia chip luminos". Se naşte Hristos în sufletul nostru. Perioada aceasta mai lungă de prăznuire este anume rânduită de Biserică pentru ca să amintească toate evenimentele. În perioada pregătitoare, în timpul Postului, noi am trecut unele examene personale, pentru că Postul a fost rânduit atunci când se pregăteau să vină la creştinism cei din alte religii, cei din religiile păgâne, cărora li se acorda o perioadă de timp de pregătire. Şi acum Biserica face cu noi acelaşi lucru. În fiecare duminică noi am trecut un examen, şi atenţia deosebită în timpul Postului a fost îndreptată spre bunurile materiale şi legătura noastră cu ele.

Chiar înainte de Post, în Duminica bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr ni s-a arătat clar că noi ne câştigăm în viaţa aceasta raiul sau iadul, că nu există altă stare intermediară. Au mai apărut elemente de acestea teologice, că ar fi între rai şi iad o stare intermediară, un purgatoriu care ne curăţă, ne arde. Nu există. Clar se spune în Evanghelia aceasta: „Între noi şi voi s-a întărit prăpastie mare" (*Lc.* 16, 26), respectiv cele două stări, denumite rai şi iad.

Următoarea duminică a fost a Samarineanului milostiv, înainte de a începe nevoinţa postului. Dacă noi ne-am dat seama că avem de ales între rai şi iad, avem însă şi un Mijlocitor, un Apărător, Cel care ne duce pe drumul acesta, ne călăuzeşte şi Acesta este Samarineanul milostiv, Mântuitorul Iisus Hristos. Am călătorit şi vom călători împreună cu El în timpul Postului.

Două duminici iarăşi ne cutremură, ne arată care este înţelepciunea pe care noi trebuie să o avem. Bogatul căruia i-a rodit ţarina a fost un om fără de minte, pentru că a crezut că poate moşteni lumea aceasta. Dar exact în noaptea aceea a primit sentinţa părăsirii vieţii acesteia: „Nebune! În noaptea aceasta vor cere de la tine sufletul tău. Şi cele ce ai pregătit ale cui vor fi?" (*Lc.* 12, 20) Ce faci cu tot ce ai câştigat ? El nici măcar din surplus n-a fost în stare să dea altora.

Următoarea duminică a fost Duminica Tânărului bogat, unul care îndeplinea poruncile Legii şi care avea şansă să se mântuiască. El a venit la Mântuitorul şi a cerut ceva în plus. Există şi posibilitatea aceasta de a împlini şi sfaturile evanghelice nu numai poruncile, care sunt obligatorii. A vrut să fie desăvârşit. Mântuitorul i-a spus: „Vinde toate câte ai şi le împarte săracilor şi vei avea comoară în ceruri; şi vino de urmează-Mi Mie" (*Lc.* 18, 22). Iar acesta a plecat trist pentru că legătura faţă de cele materiale, faţă de pământ era atât de puternică, încât împlinirea poruncilor din pruncie nu i-a fost de folos cu nimic, pentru că nu s-a putut detaşa de ea.

(continuare în pag. 8)

* Cuvânt rostit de către **Înalt Prea Sfinţitul Dr. Laurenţiu Streza**, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, cu prilejul vizitei la parohiile Valea Aurie I şi II din Sibiu, în data de 31 ianuarie 2006

O lucrare pilduitoare: zidirea unei biserici şi implicare în slujirea socială

(urmare din pag. 7)

Următoarea duminică ne arată că noi primim nu numai daruri materiale, ci şi daruri spirituale. Pilda talanţilor ilustrează că fiecare dintre noi am primit ca binecuvântare de la Dumnezeu daruri minunate, pe care ar trebui să le înmulţim. Suntem datori să face aceasta pentru a nu ne asemăna slugii care a îngropat talantul, cea care a auzit şi sentinţa pe măsură: „Slugă vicleană şi leneşă, ştiai că secer unde n-am semănat şi adun de unde nu am împrăştiat" (*Mt.* 25, 26). Ai ştiut că sunt sever, ai ştiut că cer de la tine să-mi dai socoteală pentru ce am investit în tine. Tu însă ai îngropat talantul. Drept urmare i-a spus: „Luaţi deci de la el talantul şi daţi-l celui ce are zece talanţi. Căci celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar celui ce n-are şi ce are i se va lua" (*Mt.* 25, 28-29). Ce cutremurătoare sentinţă.

A urmat o altă duminică, Duminica Vindecării femeii gârbove. În acest drum împreună cu Hristos noi purtăm povara păcatelor, simţim nevoia să o lăsăm jos pentru că ea ne face gârbovi. Nu ne lasă să privim spre înaltul cerului. De aceea a alergat către Mântuitorul Hristos această femeie care s-a atins de Mântuitorul Hristos şi a obţinut dezlegarea.

Duminica care încheie de fapt pregătirea noastră spirituală a fost Duminica Chemării la Cină. Duminică care ne transmite pe tot timpul anului sfânta chemare de la Liturghie: „Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste apropiaţi-vă". Au existat trei feluri de răspunsuri sau de motivaţii neîntemeiate de a veni la Cină. Unul şi-a luat pământ şi a trebuit să-l viziteze; altul şi-a luat trei perechi de boi şi-a trebuit să-i încerce; altul s-a însurat şi-a trebuit să rămână cu soţia sa, de parcă n-ar fi putut merge cu ea împreună. Unul s-a legat de pământ, celălalt de poftele simţurilor, iar ultimul de cele ale trupului.

Chemarea sfântă pe care aş vrea s-o păstraţi în inima Dumneavoastră de la Liturghie, de la Masa Împărăţie este aceasta: „Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste". Iată trei motivaţii sau trei chemări care compensează sau distrug, înlătură motivaţiile nefireşti a celor chemaţi la cină. Frica de Dumnezeu este acest sentiment pe care-l avem noi faţă de Dumnezeu de a nu-L supăra prin nevrednicia noastră. Credinţa, care este a doua chemare, este o virtute care ne fortifică, ne întăreşte sentimentul de apropiere faţă de Dumnezeu, pentru că ştim că nu ia în seamă neputinţa noastră, ci dimpotrivă o compensează. Ea se îndreaptă prin Taina Spovedaniei, prin pocăinţa pe care o facem. Iar dragostea este virtutea divină izvorâtă din Sfânta Treime. Relaţia dintre Persoanele Sfintei Treimi este iubirea. Cele trei Persoane pot să fie reale, distincte, dar în acelaşi timp într-o unitate deplină prin iubire. Ele sunt egale şi sunt unite prin iubire. Iubirea aceasta ne-a lăsat-o Dumnezeu în fiinţa noastră, când ne-a creat. Este sentimentul, este virtutea care depăşeşte pământul şi ajunge dincolo, în cer. Pentru că din cele trei virtuţi teologice, credinţa, nădejdea şi iubirea, primele două se consumă aici. Dincolo nu mai avem nevoie de credinţă, că-L vedem pe Dumnezeu. Nu mai avem nevoie de nădejde, pentru că ni s-a împlinit totul, dar avem nevoie de iubire pentru ca să ne împărtăşim din dragostea nemărginită a lui Dumnezeu, care este de fapt anticipată aici prin Sfânta Euharistie. Masa Împărăţiei se consumă aici. Şansa vieţii noastre o avem aici. De aceea suntem chemaţi să venim mereu. Nu stabilim noi: o dată pe an, sau de două ori pe an, sau de patru ori pe an, e mult prea puţin! Deşi în cărţile noastre, în Catehisme, există această menţiune ca un credincios, un creştin să se împărtăşească în toate posturile, dacă nu măcar în două posturi mari. S-a omis cred să se treacă din 7 în 7 ani sau o dată în viaţă. Cine poate garanta cine trăieşte de pe o zi pe alta? Şansa vieţii noastre trebuie folosită în aşa fel încât să nu existe Liturghie la care să nu se împărtăşească cineva. M-am bucurat astăzi că s-au împărtăşit pruncii. Să-i aduceţi mereu, fiindcă ei sunt totdeauna pregătiţi. Iar dacă-i puneţi în legătură cu Hristos, nu o să-i căutaţi plângând când vor fi mai mari prin alte locuri.

Iată pregătirea noastră înainte de Praznicul Naşterii Domnului. Duminica înainte de Praznic ne-a pus în legătură cu Cartea neamului lui Iisus Hristos. Am văzut ce a urmărit Dumnezeu prin iconomia Sa dumnezeiască, deci în planul cel veşnic al Său, ca să se găsească o persoană care să întruchipeze quintesenţa fiinţei umane, Fecioara Maria. De trei ori câte paisprezece generaţii, 7 este cifra deplinătăţii. De două ori, deci dublul lui 7, şi apoi de trei ori acea „plinirea vremii" pe care am auzit-o în ajun în Epistola către Galateni. Când va veni „plinirea vremii"? Şi a venit „plinirea vremii", căci Dumnezeu S-a făcut om. Fiul lui Dumnezeu a luat un trup ca al tuturor oamenilor, a suportat acea micşorare, a venit în lume El cel nemărginit, a acceptat să fie limitat într-o persoană, în aşa fel încât Dumnezeu să fie împreună cu omul în Persoana Mântuitorului Iisus Hristos. A venit în condiţii deosebite de umilinţă, de smerenie, pentru că Dumnezeu este smerit în deplinătatea cuvântului. Dumnezeu nu se laudă pe Sine niciodată, pentru că El este tot ceea ce trebuie să fie. A venit însă şi S-a născut în peştera din Bethleem tocmai pentru ca orice fiinţă umană, chiar şi din cea mai de jos stare a existenţei sale, să fie cuprinsă în firea omenească a Mântuitorului Iisus Hristos. De aceea a venit. Nu S-ar fi născut Pruncul pentru a impresiona că S-a născut într-un mare palat, nu S-a născut Pruncul Care Se va jertfi pe Sine, pentru că jertfa a venit ca o lucrare prevăzută de Dumnezeu în planul Său cel veşnic. Omul a greşit, omul trebuia singur să plătească, însă acesta nu putea singur să plătească. Din această cauză Dumnezeu S-a făcut om. De aceea Pruncul Care s-a născut în peştera Bethleemului şi Care, iată, că acum, astăzi, am auzit că a plecat în Egipt, s-a întors din Egipt, a rămas ca să crească, să se întărească.

Mâine vom serba Tăierea Împrejur, la opt zile de la naştere, iar apoi toate evenimentele din viaţa Sa pământească le vom comemora într-un an liturgic, într-un an bisericesc pentru ca noi să participăm şi să ajungem cu El, în momentul culminant al vieţii Sale, pe dealul Golgota, când s-a jertfit pentru noi, pentru ca apoi să ne bucurăm de măreaţa Înviere.

V-am spus, iubiţi credincioşi, toate aceste lucruri ca să înţelegeţi că noi suntem într-o şcoală a lui Hristos, că noi suntem obligaţi să trecem în fiecare duminică şi în fiecare sărbătoare un examen pe drumul sfinţeniei, un examen pe drumul acesta al înnoirii spirituale, pentru a ne îmbogăţi în Hristos, pentru a avea posibilitate să dăm şi altora, făcându-ne mai bogaţi prin dragoste, prin prietenie, prin apropiere, prin ceea ce numim noi teologic filantropie.

Şi amintesc cu drag de lucrarea care se săvârşeşte aici de către preoţii Dumneavoastră, care este una binecuvântată de Dumnezeu. Să ştiţi că dacă n-aţi fi avut şi instituţia aceasta socială care caută să împartă dragostea şi altora, nu v-ar fi ajutat Dumnezeu aşa de repede să înfrumuseţaţi lăcaşul acesta, să-l ridicaţi. N-am fi putut să fim astăzi împreună, să aducem slavă şi mulţumire lui Dumnezeu pentru tot ceea ce ne-a dat în anul care a trecut. Iată, suntem bucuroşi şi vă chemăm ca şi la sfârşitul acestei zile, adică aproape de miezul nopţii, de la 11 la 11,30 să fiţi în biserică. Oferiţi-i lui Dumnezeu o jumătate de oră de mulţumire după un an care a trecut şi mai ales de cerere, pentru ca să ne ajute să întâmpinăm tot ceea ce trebuie să suportăm în anul care vine. Va trebui să fim implicaţi direct, nu ne vine bunăstarea de deasupra, nu planează asupra noastră nişte daruri. Va trebui să muncim, să ne punem toată silinţa şi dragostea noastră, mai ales acum după integrarea în Uniunea Europeană, şi să oferim ceea ce avem noi. Intrăm în Comuniunea Europeană cu fruntea sus, nu mergem timoraţi, n-avem de ce să ne simţim complexaţi, deoarece suntem o ţară cu o bogăţie spirituală deosebită. Alături de alţi ortodocşi ca şi noi, bulgarii, care aderă şi ei acum, şi mai ales grecii, vom putea împreună să aducem mărturia noastră ortodoxă, în spaţiul comunitar european, că suntem cu adevărat urmaşi ai lui Hristos. Mi-a plăcut totdeauna să amintesc ospitalitatea românească care este proverbială, dar şi una a împărtăşirii din darurile spirituale pe care le avem pentru că deţinem un patrimoniu spiritual deosebit, care ni s-a oferit nouă ca talant pentru neamul nostru şi pe care trebuie să-l păstrăm şi să-l înmulţim.

Să fim mărturisitori adevăraţi al Ortodoxiei credinţei noastre prin faptă, nu prin etichetă. Să mărturisiţi prin propria dumneavoastră viaţă, prin toate lucrările pe care le faceţi că sunteţi oameni demni, cinstiţi, urmaşii lui Hristos, făcându-vă părtaşi de bucuria aceasta a comuniunii cu Hristos şi cu alţii, păstrându-vă credinţa şi neamul ca cele mai de preţ daruri pe care Dumnezeu vi le-a lăsat.

Dumnezeu să ne ajute şi să ne binecuvânteze. Lui îi aducem mulţumiri astăzi, în ultima zi a anului, însă tot Lui îi adresăm şi cererea fierbinte ca anul care vine să fie unul binecuvântat.

Vă binecuvântăm pe toţi, vă urăm un an binecuvântat de Dumnezeu. Nu zic „La mulţi ani!", deşi e firesc să spunem, deoarece de la Dumnezeu vin anii, mulţimea anilor. Doresc însă să vă urez ani binecuvântaţi de Dumnezeu pentru ca să ne putem cu toţii câştiga viaţa de dincolo. Amin

IN MEMORIAM

PROHODIREA P.C. PR. LEONTIN STROIA

Joi, 14 decembrie 2006, la ora 14,30, a încetat din viaţă vrednicul de pomenire Preot Gheorghe Leontin Stroia, paroh al Parohiei Ortodoxe Române Şeica Mare, Protopopiatul Mediaş, Arhiepiscopia Sibiului, ca urmare a unui atac de cord survenit în timpul săvârşirii prohodului unui credincios din Parohia Micăsasa.

Prohodirea s-a făcut Duminică, 17 decembrie 2006, după Sfânta Liturghie, în biserica Parohiei Şeica Mare cu hramul „Sf. Apostoli Petru şi Pavel" de un sobor de peste 50 preoţi din împrejurimi, din Mediaş, Braşov, Târgu Mureş.

P.C. Sa Pr. Prof. Constantin Necula a rostit un cuvânt de învăţătură şi întărire a familiei şi credincioşilor din parohia păstorită de părintele Leontin.

Mesajul Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscop al Sibiului şi Mitropolit al Ardealului, a fost citit de P.C. Pr. Cons. Gheorghe Streza, iar cuvântul de rămas bun a fost rostit de P.C. Preot Protopop Grigorie Doru Gâdea.

Cortegiul mortuar s-a deplasat apoi de la Şeica Mare la Mediaş, unde Pr. Gh. Leontin Stroia a fost depus în Cimitirul Ortodox, unde a fost aşteptat de nenumăraţi preoţi şi credincioşi din Mediaş, Ernea, Şmig, Geacăş şi alte localităţi din jur.

Dumnezeu Bunul să-l aşeze în latura celor drepţi şi veşnică să-i fie pomenirea!

Protopop
Pr. Grigorie Doru GÂDEA

CERCUL MILITAR SIBIU:

MANIFESTĂRI CULTURAL - ŞTIINŢIFICE DEDICATE ZILEI DE 24 IANUARIE

În cadrul manifestărilor cultural-ştiinţifice dedicate Zilei Unirii Principatelor Române, la 24 ianuarie 1859, un loc aparte l-a ocupat **simpozionul** desfăşurat sub genericul ***„24 ianuarie – Ziua Unirii Principatelor Române"***. În pregătirea şi reuşita acestui eveniment ştiinţific de marcă, la care au luat parte reprezentanţii administraţiei locale, cadre militare active şi în rezervă, profesori şi studenţi din Academia Forţelor Terestre „Nicolae Bălcescu" şi din celelalte universităţi sibiene, veterani de război, alţi cetăţeni, şi-au dat concursul: Direcţia Judeţeană pentru Cultură, Culte şi Patrimoniu Cultural-Naţional Sibiu, Direcţia Judeţeană Sibiu a Arhivelor Naţionale, Garnizoana Sibiu, Academia Forţelor Terestre „Nicolae Bălcescu", Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu, Arhiepiscopia Ortodoxă Română Sibiu, Societatea Culturală „Avram Iancu" şi Cercul Militar Sibiu, gazda acestei manifestări.

Comunicările ştiinţifice prezentate au îmbrăcat întregul spectru al evenimentului omagiat: *„Deceniul luptei pentru Unirea Principatelor 1849-1858"*, conf. univ. dr. Mihai Racoviţan –Societatea Culturală „Avram Iancu"; *„Alexandru Ioan Cuza în istoriografie"*, conf. univ. dr. Mihai Sofronie – Facultatea de Istorie şi Patrimoniu „Nicolae Lupu" Sibiu; *„Personalitatea lui Alexandru Ioan Cuza în documentele Arhivei Cuza"*, prof. Alexiu Tatu – Director, Arhivele Naţionale, Direcţia Judeţeană Sibiu; *„Aspecte militare ale Unirii. Al. I. Cuza – militar şi principe"* Lt. col. Miron Brezoi – Academia Forţelor Terestre „Nicolae Bălcescu" Sibiu; *„Semnificaţia istorică a Unirii Principatelor Române"*, col(r) Puiu Şaramet – Cercul Militar Sibiu.

Simpozionul s-a bucurat şi de această dată, ca şi în alte prilejuri, de prestaţia domnului col. prof. univ. dr. Alexandru Baboş, moderator al lucrărilor, care a subliniat buna conlucrare între instituţiile de stat, culturale şi universitare, precum şi însemnătatea Unirii Principatelor Române în perspectiva dezvoltării moderne a României, a câştigării independenţei de stat, aşezarea întregii vieţi statale în acord cu dezvoltarea statelor din occidentul Europei, precum şi o premiză decisivă pentru ***Unirea cea Mare de la 1 decembrie 1918***, care a marcat încheierea procesului istoric al făuririi statului naţional unitar român.

Mesajul ştiinţific al simpozionului a fost completat şi prin **expoziţia foto documentară** *„Unirea Principatelor Române în documentele arhivelor sibiene"*.

Simpozionul s-a încheiat cu un **recital de versuri** *„Unire-n cuget şi-n simţiri"*, susţinut de artişti ai Teatrului Naţional „Radu Stanca" din Sibiu şi de membrii cenaclului literar-artistic „George Topârceanu" al Cercului Militar Sibiu.

Manifestările dedicate zilei de 24 Ianuarie s-au încheiat cu un **concert de fanfară** susţinut de Muzica militară a Garnizoanei Sibiu, sub bagheta maiorului Marius Şerbănescu. Toţi cei prezenţi s-au prins în **Hora Mare a Unirii,** în cercuri concentrice, în jurul statuii Eroilor Neamului de pe Platoul din faţa Cercului Militar Sibiu.

A consemnat: col(r) Victor NEGHINĂ

DATE CU PRIVIRE LA ZIDIREA ŞI TÂRNOSIREA UNEI BISERICI NOI: BISERICA „NAŞTEREA DOMNULUI" – SIBIU

Str. Constituției nr. 26, Parcul Tineretului

Înainte de a scrie despre istoria recentă a Parohiei „Naşterea Domnului" din Sibiu este necesar să facem o incursiune în istoria Mitropoliei Ardealului şi implicit în istoria oraşului Sibiu. Aproximativ acum 61 de ani, respectiv în 19 iulie 1940, regele Carol I aproba – prin Decretul Lege nr. 2397, publicat în Monitorul Oficial –, împroprietărirea Mitropoliei Ardealului cu 2,5 ha în zona în care azi s-a ridicat locaşul de cult. Zona era cunoscută cu numele de „Piaţa Verzelor". „Donaţiunea" era făcută pentru construirea unui aşezământ monahal în care să fie pregătite măicuţe de caritate, care să supravegheze şi să îngrijească bolnavii din diferite spitale. După mărturia credincioşilor mai în vârstă, pe locul unde acum este fântâna arteziană, ar fi fost pusă piatra de temelie. Dar vremurile învolburate, care au urmat, au împiedicat realizarea proiectului.

Parohia Sibiu-Lazaret IV a fost înfiinţată după anul de graţie 1990. Noul pr. paroh a fost numit Ioan Lupescu. Biserica nu avea lăcaş de cult propriu. Slujbele religioase pentru credincioşii acestei parohii s-au oficiat în lăcaşul de cult al parohiei Sibiu-Lazaret II, peste podul gării. În toamna

anului 2000, dintr-o magazie situată pe terenul învecinat al amplasamentului actual al bisericii, ce trebuia construită în Parcul Tineretului, str. Constituţiei nr. 26 s-a amenajat un locaş de cult provizoriu pentru slujbele necesare credincioşilor. Tot în anul 2000 pr. Ioan Lupescu a plecat în America, iar parohia a rămas vacantă. În ianuarie 2001 a fost numit, prin concurs, noul pr. paroh Ioan Coşa. S-a reluat procesul de întocmire a actelor şi după întocmirea devizului, s-au obţinut toate avizele necesare, inclusiv Autorizaţia de construcţie eliberată de Primăria Sibiu.

Biserica a fost proiectată de către arh. Liviu Niculiu. Forma arhitectonică este de cruce greacă. Biserica se încadrează în ritualul de cult ortodox cu orientarea altarului spre est. Intrarea principală se face de pe strada Constituţiei. Biserica se bucură de o perspectivă favorabilă atât dinspre Parcul Tineretului, cât şi dinspre strada Constituţiei. Are o capacitate de aproximativ 400 de locuri.

Ca plan, biserica se desfăşoară de la est la vest astfel: altarul, cu absidele laterale, naosul, pronaosul, vestibulul şi porticul de la intrare, proscomidiarul şi diaconiconul.

Biserica are amenajată la demisol o Cantină socială şi un loc special pentru pregătirea prescurilor. Absida altarului este în formă de octogon şi are prevăzută o intrare separată pentru preoţi. Biserica este în totalitate acoperită cu ţiglă, tipul: Antic solzi Bramac.

În anii 2001 şi 2002 s-au realizat lucrări la fundaţii şi demisol până la cota 0". Firma cu care am început lucrările a fost „Concefa S.A.".

În anul 2003, s-au continuat lucrările începute, s-a turnat placa şi s-a efectuat zidirea până la 5 m. Zidirea s-a realizat cu firma „S.C.Universal Construcţii".

În anul 2004 s-au turnat bolta sfintei biserici şi o parte din turn. Restul lucrărilor s-au realizat în regie proprie. Acoperişul l-a realizat meşterul Rădulescu Paul (din parohie) cu colegii dânsului.

În anul 2005 s-a acoperit sfânta biserică, cu excepţia cupolei şi a turnului, s-a tencuit în interior locaşul de cult şi s-au introdus şi instalaţia de curent electric şi încălzirea centrală.

În anul 2006 s-a tencuit în exterior bise-

rica, s-a zugrăvit, s-au acoperit cupola şi turnul clopotniţă, s-a dotat biserica cu patru clopote, s-a ridicat camera de lumânări şi s-a pavat împrejurul bisericii.

Ca şi obiective viitoare: biserica trebuie pictată şi finalizate pavajul exterior şi soclul bisericii, iar ca obiective mai îndepărtate (după finalizarea picturii) dorim să zidim un azil pentru persoanele învârstă, pe locul unde a fost capela, şi să asiguram săptămânal masa la un număr fix de persoane defavorizate. În acest sens, menţionăm că pe linie de asistenţă socială ne-am implicat cu următoarele proiecte:

– am amenajat o cantină în demisolul bisericii pe care am dotat-o cu toate cele necesare. Aici, cu binecuvântarea Î.P.S. Laurenţiu, s-a desfăşurat în iarna-primăvara anului 2006 proiectul de asistenţa socială „Ajutor celor fără cămin";

– am ajutat multe familii cu haine şi alimente de Sf. Paşti şi Naşterea Domnului;

– am strâns bani, haine şi diverse obiecte pentru sinistraţi, în urma inundaţiilor;

– am făcut, în demisolul bisericii, meditaţii gratuite la româna, matematică şi engleză;

– avem un tânăr defavorizat, pe care l-am ajutat şi stă tot timpul pe lângă biserică;

– mai multe persoane au fost ajutate prin colecta pentru operaţii costisitoare.

Acestea sunt câteva din activităţile mai importante desfăşurate în cadrul parohiei, prin care am încercat ca, pe lângă biserica care se ridică, să zidim şi biserica din suflete.

Menţionăm că parohia fiind recent înfiinţată are un număr redus de credincioşi, dintre aceştia foarte mulţi fiind pensionari, şomeri, cu posibilităţi financiare reduse, dar cu o dragoste fierbinte de a realiza un lăcaş propriu de rugăciune.

Ajutorul financiar l-am primit de la toţi credincioşii. În mod deosebit demisolul l-am dotat cu susţinerea d-lui George Becali, iar restul lucrărilor au fost susţinute de către d-nul dr. Ilie Vonica şi d-nul ing. Ilie Carabulea.

Toate aceste eforturi au fost încununate de sfinţirea lăcaşului de cult de către Înalt Prea Sfinţitul dr. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului. A doua zi de Praznicul „Naşterii Domnului" Î.P.S. Sa a fost înconjurat de un impunător sobor de preoţi, diaconi şi de sute de credincioşi. Într-o aleasă bucurie şi simţire sufletească s-a săvârşit astfel actul de târnosire a acestei case pe care „Tatăl a zidit-o, Fiul a întărit-o şi Duhul Sfânt a desăvârşit-o". Hramul noului nostru locaş de închinare este „Naşterea Domnului".

Î.P.S. Laurenţiu a rostit, cu acest prilej, un cuvânt de învăţătură, care se tipăreşte în prezentul număr al „Telegrafului Român".

Potrivit tradiţiei, după sfânta Liturghie, toţi credincioşii, bărbaţi şi femei, au intrat prin uşile împărăteşti în sfântul altar, prosternându-se în faţa prestolului şi primind harul sfinţeniei.

Pr. Ioan COŞA

„SĂVÂRŞITU-S-A CÂT A FOST ÎNTR-A NOASTRĂ PUTINŢĂ, DOAMNE, TAINA RÂNDUIELII TALE"*

Cu aceste cuvinte se încheie Liturghia Sf. Vasile, cea pe care am săvârşit-o ieri şi o vom săvârşi şi în ziua sfântului, la 1 ianuarie. Sunt aceste cuvinte o concluzie la toată lucrarea pe care ne-a fost dat nouă să o săvârşim dar care este o lucrare mai presus de noi. Am săvârşit cât a fost într-a noastră putinţă, Doamne, nu ceea ce am vrut noi, ci Taina rânduielii Tale. Vedem prin aceste cuvinte cât de măreaţă este lucrarea lui Dumnezeu, care se săvârşeşte prin nevrednicia noastră, prin lucrul mâinilor noastre. Pentru că tot ceea ce facem noi pentru Dumnezeu, toate faptele bune pe care le săvârşim noi sunt întărite de lucrarea dumnezeiască. Dacă ele ar rămâne doar la valoarea pe care o stabilim noi totdeauna, am calcula aşa cum suntem obişnuiţi să calculăm, cum suntem obişnuiţi să fim plătiţi unde lucrăm. Însă în faţa lui Dumnezeu nu se calculează nimic prin cifre şi calcule omeneşti, pentru că lucrarea pe care o facem noi este atât de puternic întărită de harul lui Dumnezeu, încât noi nici nu ne putem imagina. Ne amintim de acea pildă a bănuţului văduvei pus în vistieria bisericii, când Mântuitorul a exclamat: de mai mare valoare este bănuţul văduvei în vistieria bisericii pentru că ea a jertfit din tot sufletul său. Şi dumneavoastră, fiecare în parte, aţi jertfit din prinosul dragostei pentru înălţarea acestui frumos locaş de închinare. Cu toţi împreună şi cu cei care v-au ajutat aţi împlinit lucrarea aceasta, aţi înălţat aceste ziduri, această construcţie care este minunată şi în care se află altarul cel sfânt cu sfinte moaşte aşezate de noi, ca să fie izvor de sfinţenie. Această biserică ar fi doar o clădire cu o formă arhitectonică deosebită, modernă, fără a avea ceva dumnezeiesc, dacă nu s-ar fi coborât, prin lucrarea pe care am săvârşit-o noi şi la care aţi participat Dumneavoastră, fiecare în parte, harul Duhului Sfânt peste noi şi peste acest locaş. Lăcaşul acesta a devenit sfinţit şi sfinţitor. Am sfinţit prima lucrare, urmând ca a doua, pictura, să se desăvârşească. Am zidit altarul, ca altarul să fie sursa de sfinţire. Pe

(continuare în pag. 10)

† Dr. LAURENŢIU STREZA,
Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

* Cuvânt de învăţătură rostit la sfinţirea bisericii cu hramul „Naşterea Domnului" din Sibiu, de la Parohia Lazaret IV, din ziua de 26 decembrie 2006.

„SĂVÂRŞITU-S-A CÂT A FOST ÎNTR-A NOASTRĂ PUTINŢĂ, DOAMNE, TAINA RÂNDUIELII TALE"

(urmare din pag. 9)

sfântul altar se va săvârşi în continuare sfânta jertfă, adică acea lucrare mântuitoare, acea şansă a vieţii noastre de a participa la o jertfă care nu este a noastră, dar care ni se dăruieşte nouă. Ea pune la picioarele crucii Mântuitorului Iisus Hristos toate grijile noastre, toate neputinţele noastre, toate nevoile noastre. Le primeşte Hristos pe toate şi în chip tainic le oferă Tatălui. Dragostea pe care am adus-o noi aici, în biserică, o sporeşte, o ia El, o sporeşte cu dragostea Sa nemărginită şi-o oferă Tatălui. Suntem jertfiţi noi de fiecare dată Tatălui ceresc pentru ca tot noi să fim cei care primim înapoi darul dumnezeiesc. În Biserică noi ne aflăm în cer, aşa cântăm în creaţiile noastre liturgice duminicale: „În biserica măririi Tale stând, în cer ni se pare a fi Născătoare de Dumnezeu". De asemenea Biserica este închinată şi Maicii Preacurate. Nu există o rânduială bisericească care să nu aibă

multe cântări adresate Maicii Preacurate. Ea este cea mai apropiată dintre toţi sfinţii de Fiul Său, este mijlocitoarea noastră, este ocrotitoarea noastră, este mama mamelor noastre. Nu întâmplător s-au realizat toate acestea şi cu voia lui Dumnezeu, totul este providenţial. Biserica dumneavoastră a fost închinată Naşterii Domnului. Dar pentru că Praznicul acesta este atât de mare, el se prelungeşte pe trei zile de prăznuire şi chiar în mijlocul prăznuirii, în ziua când sunt amintite şi prăznuite persoanele care au participat la evenimentul din ziua Praznicului, o serbăm pe Maica Preacurată. Soborul credincioşilor o cinsteşte pe Maica Domnului. Iată încă o zi închinată Maicii Preacurate, încă o zi în care mamele, surorile şi fiicele noastre se pot bucura de cinstea pe care noi le-o acordăm prin cea care este mai cinstită decât serafimii şi mai preamărită decât heruvimii. Biserica cinsteşte aceste fiinţe alese de Dumnezeu ca să binecuvânteze neamul, ca să sfinţească neamul pentru că dacă n-ar exista ele, mamele noastre, n-am exista nici noi, existenţa noastră este legată tocmai de existenţa acestor fiinţe pe care Dumnezeu le-a binecuvântat. Maica Preacurată a spălat greşeala pe care o făcuse în rai Eva, numindu-se a doua Evă pentru că din ea s-a născut noul Adam, Mântuitorul lumii. Maica Preacurată se află astăzi ocrotitoarea noastră a tuturor, dar în special a mamelor. Maica Preacurată şi astăzi ca totdeauna se adresează maicilor şi le cheamă spre a rămâne la vocaţia pe care Dumnezeu le-a dat-o dintotdeauna de a deveni purtătoare de viaţă. Cu multă înţelepciune a rânduit El să se continue creaţia în lumea aceasta prin aceste fiinţe cărora le datorăm existenţa. Când aflăm că unele dintre ele încalcă această menire sfântă şi în loc să dea viaţă o suprimă, sufletele noastre se umplu de o adâncă tristeţe.

Lăsând la o parte grijile noastre faţă de cele materiale, am venit azi cu toţii la biserică, ceea ce e foarte bine. Este un mare pericol de a aluneca pe panta secularizării, de a ne lăsa pradă laicizării. Să ne aducem mereu aminte să mergem la biserică, să o cercetăm şi să o facem vie.

Este o ocazie frumoasă Sărbătoarea Crăciunului. Suntem liberi în aceste zile a ne recrea pentru că stresul zilei ne apasă atât de mult, suntem împreună cu familia. Este într-adevăr Naşterea Domnului o sărbătoare a familiei. Dar ce fel de familie? O familie sfântă, o familie binecuvântată. O familie în care sunt prunci şi observăm că în aceşti 17 ani am, putea face o socoteală, şi ne speriem să mai facem socoteală, că aproape un milion de prunci în fiecare an nu se mai nasc, se omoară. Sunt lăsaţi la discreţia modalităţilor acestea moderne de planning familial şi a libertăţii de a ucide. Ce libertate am dobândit noi? Libertatea de a nu mai procrea, libertatea de a omorî chiar prunci. În săptămâna aceasta vor fi amintiţi cei 14 mii de prunci omorâţi de Irod. Moment cutremurător pentru fiecare dintre noi pentru că Dumnezeu l-a pedepsit pe cel care a omorât pe cei 14 mii de prunci.

Noi trebuie să ne rugăm acum ca sângele pruncilor noştri, ca viaţa lor, ca sufletele lor, ale celor care au murit înainte de a se naşte, să nu depună mărturie împotriva neamului nostru şi să suportăm noi consecinţele acestea. Iată că astăzi, iubiţi credincioşi, în a doua zi a Crăciunului, continuăm prăznuirea evenimentelor din ziua de Crăciun. Dacă Mântuitorul Iisus Hristos S-a născut în peştera Betleemului, în condiţiile acelea de smerenie totală, e semnul că Dumnezeu ne-a iubit în mod desăvârşit. Iubirea Sa este nelimitată şi vrea să coboare până la cea mai de jos condiţie a fiinţei umane, să nu se considere nimeni îndepărtat de la şansa aceasta a mântuirii. N-a venit Fiul lui Dumnezeu într-un palat, cum I se cuvenea Lui ca Dumnezeu; n-a primit onoruri de la Irod, ci de la cei nevinovaţi, de la păstorii care păşteau pe câmpiile din împrejurimi, dar şi de la cei prin care Dumnezeu va lucra apoi în neamul omenesc, de la magi, despre care ne spune Evanghelia de astăzi.

Datorită faptului că Irod se pornise cu atâta răutatea, văzând că a fost înşelat de magi, aceştia nu s-au mai întors să-i spună unde se află noul împărat, pentru că îngerul Domnului i-a avertizat să treacă pe altă parte, pentru că Irod voia să-L omoare pe Fiul lui Dumnezeu. Pornirea aceasta diabolică împotriva alesului Domnului a fost prevăzută în iconomia mântuirii prin retragerea din Ţara Sfântă, în Egipt, fuga în Egipt, această călătorie a pruncului Iisus împreună cu mama sa, Sfânta Fecioară Maria, şi cu logodnicul ei, dreptul Iosif. A fost o călătorie făcută şi ea pentru noi şi mântuirea noastră. Ascultând astfel de lucruri ne întrebăm: Nu putea oare Dumnezeu, în atotputernicia Sa, să rezolve altfel lucrurile, să-l oprească pe Irod, să-l distrugă chiar. Desigur că putea, dar n-ar fi fost de niciun folos pentru mântuirea noastră. Mai de folos a fost să-L cheme, să-L întoarcă pe Fiul Său din Egipt pentru ca să se împlinească toate cele scrise în Legea lui Moise şi în prooroci. Toate acestea au fost cu anticipaţie vestite, profeţite. Ele s-au împlinit. Noi astăzi ne amintim de lucrurile acestea. Ele devin ale noastre, trăind astăzi însă altfel, pe alt plan. Noi am devenit contemporani cu acele evenimente, datorită faptului că Hristos este prezent în mod real acum cu noi în Sf. Euharistie şi cu El ne-am împărtăşit unii dintre noi. Dacă El este prezent în mod real, El vine cu toată istoria Sa, cu tot trecutul Său în prezent, dar ne deschide nouă şi posibilitatea Împărăţiei cerului. Noi astăzi într-adevăr am trăit alături de Mântuitorul Iisus Hristos toate aceste evenimente dar mai ales ne-am bucurat, ne-am împărtăşit de harul Duhului Sfânt care ne copleşeşte pe toţi, care ne întăreşte în credinţa noastră, care nu ne lasă să cădem, care stă de veghe, lăsându-ne libertatea noastră de a conlucra cu Dumnezeu. Iată ce mare şansă avem. Aceasta este libertatea deplină. Libertatea de a nu păcătui, libertatea harului. Să te laşi copleşit de darul lui Dumnezeu, dar tu să fii cel care-l doreşti, tu să fii cel care strigi după el, tu să fii cel care, în orice clipă a vieţii tale, îţi recunoşti starea în care te afli, starea de nevrednicie, cu căinţă adevărată. Aceasta este pocăinţa, nu a celor care mărturisesc că sunt pocăiţi. Pocăinţa adevărată este starea de comuniune cu Hristos, recunoscând păcatele şi dorind din tot sufletul ca Dumnezeu să fie al tău. Este dacă vreţi singurul să nu zicem egoism, dar singura lucrarea personală a noastră sfântă. Noi nu vrem doar ca Dumnezeu să ne ocrotească, noi vrem ca noi să fim ai lui Dumnezeu şi Dumnezeu să fie al nostru. Hristos să fie al nostru. Lucrul acestea îl realizăm în sărbătorile noastre, începând cu prima sărbătoare din viaţa Mântuitorului Iisus Hristos: Naşterea Sa în peştera din Betleem. S-a născut astăzi Hristos în sufletul fiecăruia dintre noi, pentru că aşa cântăm în alcătuirile noastre liturgice: „Hristos se naşte, măriţi-L, Hristos din ceruri, întâmpinaţi-L, Hristos pe pământ, înălţaţi-vă, cântaţi Domnului tot pământul şi cu vrednicie înălţaţi-L popoarelor". Să ne bucurăm în continuare de darul acesta nemărginit al cerului, darul acesta copleşit şi învăluit în cântările binecuvântate ale colindelor noastre, să ducem bucuria pe care o avem şi altora, cei care stau departe de noi, cei care stau poate în casele lor şi nu-i vizitează nimeni, cei care stau în spitale şi se gândesc astăzi că n-a venit nimeni la ei să-i viziteze. Nu este zi de odihnă în sensul că trebuie să ne odihnim în zilele de sărbătoare. Este zi de activitate spirituală mai puternică decât oricare dintre celelalte. Creând bucurie altuia, am creat bucurie lui Dumnezeu şi ne-am creat nouă o bucurie permanentă, o sursă de bucurie. Aşa vom fi bogaţi. Aşa ne vom îmbogăţi întru Dumnezeu prin faptele noastre, prin faptele credinţei noastre, pentru în nici un caz nu ne putem mântui doar prin credinţă. Credinţa fără fapte este moartă. Amin.

RELIGIA ÎN ŞCOALĂ

Concertele de colinde „Hristos se naşte, măriţi-L!"

– ediţia decembrie 2006 –

Dintotdeauna copiii au fost vestitorii prin colind ai Naşterii Mântuitorului Iisus Hristos, iar bucuria ce izvorăşte din sufletele celor mici înainte de Crăciun se concretizează pe lângă tradiţionalul colindat pe la casele noastre şi în colindele şi cântecele de stea prezentate în programe speciale organizate în grădiniţe, şcoli generale, licee şi biserici.

Cu binecuvântarea arhierească a Î.P.S. Sale Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, sub patronajul Arhiepiscopiei Sibiului şi Inspectoratelor Şcolare Judeţene din Braşov şi Sibiu, a avut loc ediţia a II-a a concertelor de colinde *„Hristos se naşte, măriţi-L!"*, desfăşurate în Făgăraş, Braşov, Zărneşti şi Sibiu. Au participat coruri ale elevilor din şcoli generale şi licee după cum urmează:

– Luni, 18 decembrie 2006, la Făgăraş, în biserica „Adormirea Maicii Domnului" corurile de la Şcolile generale nr. 1 şi 2, Colegiile Naţionale „Radu Negru" şi „Doamna Stanca", C.T. „Aurel Vijoli", Liceul Agricol „Dr. I. Şenchea". Au fost prezenţi preoţii din localitate, cadre didactice şi mulţi credincioşi care au umplut biserica. Conform tradiţiei, colindătorii au primit pachete cu dulciuri din partea gazdelor şi a celorlalţi preoţi făgărăşeni, precum şi diplome acordate de Arhiepiscopia Sibiului şi Inspectoratul Şcolar Judeţean Braşov.

– Marţi, 19 decembrie, la Biserica „Sf. Nicolae" din Scheii Braşovului, corurile Colegiilor Naţionale „Andrei Şaguna" şi „Grigore Moisil", Seminarului Teologic „Dumitru Stăniloae", Şcolilor generale nr. 12, 24, 27, 30 şi grupul coral „Agapis" constituit din preoţi şi teologi braşoveni. Au fost prezenţi în număr mare preoţi şi credincioşi, iar darurile şi diplomele au fost oferite de preoţii slujitori ai bisericii gazdă şi protopopul Braşovului.

– La Zărneşti, în biserica Sf. Arhangheli „Mihail şi Gavril", preoţii din localitate şi protopopul de Bran-Zărneşti, împreună cu reprezentanţii autorităţilor locale au fost colindaţi de elevii Liceului Teoretic, Grupului şcolar industrial şi Şcoala Generală Nr. 3 din localitate. Li s-au oferit colindătorilor pachete cu dulciuri şi diplome.

– Şi elevii sibieni au dorit să vestească Naşterea Domnului prin colinde, astfel că, grupaţi în coruri ale Colegiul Naţional „Andrei Şaguna", Liceului Economic, Liceului de Artă, Şcolilor Generale nr. 4, 21 şi 24 s-au reunit miercuri, 20 decembrie 2006 în biserica Sf. Arhangheli „Mihail şi Gavril" de la Trei Stejari. Bucuria tuturor a fost împlinită prin prezenţa Î.P.S. Sale Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, care a asistat la concert, a înmânat diplomele şi a rostit un scurt cuvânt de învăţătură celor prezenţi. Darurile au fost oferite de preoţii parohi de la Trei Stejari şi protopopul Sibiului.

Manifestări ale elevilor înaintea sărbătorii Naşterii Mântuitorului au avut loc nu numai în localităţile menţionate mai sus, ci în aproape toate bisericile din Arhiepiscopie şi în şcoli.

În ajunul marelui praznic, catedrala mitropolitană a fost gazda colindului adus de grupurile de colindători veniţi împreună cu profesorii de religie pentru a-l colinda pe Î.P.S. Mitropolit Dr. Laurenţiu Streza al Ardealului, iar glasurile elevilor au răsunat în sfântul locaş dar şi pe strada Mitropoliei, vestind naşterea Pruncului Sfânt. Grupurile mai mari sau mai mici de colindători veniţi de la Şcolile generale nr. 6, 23, 12, 21, Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu" şi Grupul Şcolar de construcţii şi arhitectură „Carol" au dat glas bucuriei colindului după ce au participat la vecernia săvârşită în ajunul Crăciunului de Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza înconjurat de un numeros sobor de preoţi şi diaconi. Colindele şi-au făcut sălaş în sufletele tuturor celor prezenţi, la final cu toţii colindând naşterea pruncului dumnezeiesc venit în lume să ne mântuiască.

Dr. SORIN JOANTĂ
Inspector învăţământ religios

Taizé – Zagreb

(urmare din pag. 4)

romane... prezentare şi vizită la Muzeul Gliptoteka; *Rămânând alături de cei ce suferă de pe urma războiului*. Discuţii cu refugiaţii. Tema zilei de sâmbătă, 30 decembrie: *„Dumnezeu ne aşteaptă la cei ce sunt mai săraci decât noi"*, pe baza textului de la *Matei* 25, 35-40 –*„Întrucât aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi ai Mei, prea mici, Mie Mi-aţi făcut"*, urmat de partea a doua a *Scrisorii de la Calcuta*: *„Să alegem iubirea, să alegem speranţa"*. Câteva din temele workshop-urilor: Biserica Ortodoxă Sârbă: introducere în istoria sa, făcută de Mitropolitul Zagrebului, urmată de vizită la muzeul de icoane şi alte comori; Iniţiative de discuţie accesibile fiecăruia: comerţ echitabil, microcredit...; Comori ale folclorului croat (ansamblul Rečica); Cum reacţionăm în faţa inegalităţilor şi situaţiilor de sărăcie din lume? – cu participarea unui expert în probleme internaţionale. Duminică, 31 decembrie, participanţii au luat parte la slujbă în parohie. Credincioşii ortodocşi au putut participa la Sf. Liturghie ortodoxă sârbească, oficiată de un sobor de preoţi în frunte cu Mitropolitul Zagrebului. După-masa a fost dedicată întâlnirii pe ţări sau regiuni: Cum putem continua *pelerinajul de încredere*? – *Îndreaptă-ne paşii pe drumul păcii* (a patra parte a *Scrisorii de la Calcuta*). După cina luată în familie, în ciuda manifestărilor zgomotoase din oraş, participanţii au aşteptat Anul Nou, în rugăciune de priveghere pentru pace în comuniune cu popoarele care suferă. Momentului i-a urmat „festivalul popoarelor". Reprezentanţii fiecărei ţări au susţinut câte un program „artistic", interactiv. Ziua de luni a început prin slujba în biserica parohiei, urmată de masa în familie şi apoi rămas bun.

Cu siguranţă, experienţa acestei ierni în comunitatea Taizé – Zagreb (capitală a unei ţări ce mai păstrează în adânc, rănile unui război socotit inutil), adevărată icoană a ecumenismului, presărată cu mâini întinse spre rugăciune sau îmbrăţişare, în sunet de colindă şi murmur de rugăciune, sub semnul bucuriei, a încălzit multe interioare răcite de prea mult zgomot, a modificat poate destine, născând prietenii, reînnoind inclusiv viaţa parohiilor gazdă şi dând sensul realei uniuni europene.

DIN ACTUALITATEA BISERICEASCĂ EXTERNĂ*

În data de 22 ianuarie, cu ocazia deschiderii sesiunii de iarnă a Consiliului Europei, a avut loc la Strasbourg conferinţa Sanctităţii Sale, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, cu tema: „Nevoia şi obiectivele dialogului inter-religios", ca răspuns la invitaţia ce i-a fost adresată de către preşedintele acestui for european, dl. René van der Linden.

În cuvântul său, Sanctitatea Sa spunea: „Adevărata credinţă religioasă nu găseşte nici o satisfacţie din implicarea credincioşilor ei în războaie şi conflicte cu credincioşii altor religii". Subliniind faptul că adevărul nu se confundă cu puterea, Sanctitatea Sa i-a mustrat pe toţi aceia care au cultivat ideea că Dumnezeu are nevoie de puterea lor pentru împlinirea planurilor Sale. Continuând, a spus că dialogul inter-religios nu a constituit şi nu constituie pentru Fanar o alegere politică, ci o trăire şi o realitate de veacuri.

Patriarhul Ecumenic a vorbit de asemenea despre rolul central pe care îl are în cultura apuseană înţelegerea drepturilor omului, poziţie care era altădată dată de principiile Evangheliei şi ale Iluminismului. Sanctitatea Sa a accentuat acest fapt, distanţându-se astfel de părerile altor personalităţi bisericeşti de astăzi.

Vizita Patriarhului Ecumenic la Consiliul Europei a cuprins şi o serie de întâlniri cu comisarul responsabil pentru respectarea drepturilor omului, cu reprezentanţii Turciei şi Greciei la acest for european etc.

Menţionăm că după poposirea la Strasbourg, Patriarhul Ecumenic s-a deplasat în Marea Britanie, la Londra, unde a participat între 29-31 ianuarie la ceremoniile organizate în cinstea Sfinţilor Trei Ierarhi de către Mitropolia de Thyatheira şi Marea Britanie, având de asemenea o întâlnire şi cu Eminenţa Sa Dr. Rowan Williams, Arhiepiscopul de Canterbury. Pe data de 1 februarie, Sanctitatea Sa a ajuns la Paris, unde între 2-3 februarie, la invitaţia d-lui Jacques Chirac, preşedintele Franţei, a participat la congresul care a avut loc la Paris, congres dedicat politicii ecologice globale. De la Paris, Sanctitatea Sa s-a deplasat în Elveţia, la Geneva, unde a participat la festivităţile dedicate celor 25 de ani de la întemeierea Mitropoliei Elveţiei, revenind pe data de 6 februarie în vechiul Fanar, la Istanbul.

◆

Întâi Stătătorul Bisericii Ortodoxe a Greciei, Arhiepiscopul Hristodulos al Atenei şi al întregii Grecii, şi-a exprimat bucuria şi, în acelaşi timp, satisfacţia pentru integrarea României şi Bulgariei în Uniunea Europeană: „Pentru noi, creştinii ortodocşi, integrarea în Uniunea Europeană a altor două state ortodoxe din Europa are o importanţă aparte...", sublinia Prea Fericirea Sa în cele două mesaje de felicitare adresate cu această ocazie Prea Fericitului

Părinte Teoctist, Patriarhul României, şi Prea Fericitului Părinte Maxim, Patriarhul Bulgariei. „Prin acceptarea celor două ţări", continua Arhiepiscopul Hristodulos „se întăreşte vocea Ortodoxiei în Europa, prin împreuna-lucrare întru întâmpinarea complexelor probleme de astăzi şi în mod special a urmărilor negative pe care le are pentru omul contemporan globalizarea şi aşazisa Noua Epocă".

Menţionăm că mesaje cu un astfel de conţinut aparte au fost adresate de către Întâi Stătătorul Bisericii Ortodoxe a Greciei şi d-lui Traian Băsescu, preşedintele României, ca şi d-lui Georgi Pârvanov, preşedintele Bulgariei.

◆

Biserica Ortodoxă Rusă (Patriarhia Moscovei) a fixat data reunificării cu Biserica Ortodoxă Rusă din afara graniţelor Rusiei. Acest eveniment va avea loc pe data de 17 mai, praznicul Înălţării Domnului, aşa cum a declarat jurnaliştilor pe 26 decembrie 2006 mitropolitul Chiril de Smolensk şi Kaliningrad.

Menţionăm că pe data de 26 decembrie 2006 s-a desfăşurat la Moscova şedinţa sinodală comună a celor două Biserici Ortodoxe Ruse, dată la care Întâi Stătătorii celor două Biserici, Patriarhul Alexei şi Mitropolitul Lavru, au semnat Actul de comuniune canonică în catedrala Mântuitorului Hristos din Moscova, după

slujirea Sfintei Liturghii, de altfel prima Sfântă Liturghie slujită în comun de către ierarhii celor două Biserici ruseşti. În şedinţa comună a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse reîntregite s-a hotărât ca odată cu semnarea Actului de comuniune canonică să înceteze orice interdicţie dintre cele două Biserici, putându-se vorbi practic de o singură Biserică Ortodoxă Rusă în interiorul şi în exteriorul Rusiei. Amintim de asemenea că hotărârea Bisericii Ortodoxe Ruse din afara graniţelor Rusiei de a se uni cu Patriarhia Moscovei a fost pecetluită de hotărârea Sinodului acesteia desfăşurat la New-York, între 7-10 decembrie 2006.

Să nutrim şi noi speranţa că nu peste foarte mult timp şi Episcopia de la Vatra Românească din SUA va reveni la unitatea cu Biserica strămoşească. Faptul că Biserica Ortodoxă Rusă din afara graniţelor Rusiei, cu sediul în SUA la New-York, a optat pentru revenirea la comuniunea canonică cu Patriarhia Moscovei şi nu a preferat să intre în comuniune cu Biserica Ortodoxă din America (considerată autocefală (!?) în mod unilateral de către Patriarhia Moscovei, biserică cu care se află în comuniune canonică şi Episcopia de la Vatra Românească), fără a nega evident dreptul la existenţă al unei Ortodoxii americane, ar putea să constituie sensul unei noi direcţii de percepere a unităţii Ortodoxiilor „naţionale" din SUA şi astfel să zădărnicească la scară panortodoxă recunoaşterea autocefaliei Ortodoxiei americane.

◆

Prea Fericitul Părinte Teodoros, Patriarh şi Papă al Alexandriei şi al întregii Africi a declarat la Atena, pe data de 1 februarie, în prezenţa ministrului de externe al Greciei, dl. Teodoros Kassimis, că Şcoala preoţească a Patriarhiei Alexandriei se va redeschide, după 460 de ani de la închiderea ei.

Această Şcoală va fi inaugurată după toate probabilităţile la începutul acestei primăveri, după cum au declarat cei doi demnitari, şi va constitui mediul în care se vor pregăti viitorii preoţi ai Patriarhiei, dar prin noile sale secţii, şi viitorii tineri agronomi şi asistente medicale.

Patriarhul Teodoros al Alexandriei a declarat că se află la Atena pentru a mulţumi guvernului elen pentru sprijinul acordat şi în mod special d-lui ministru de externe Teodoros Kassimis, ocazie cu care Prea Fericirea Sa şi-a exprimat recunoştinţa şi faţă de guvernul egiptean, pentru aprobarea redeschiderii Şcolii.

În încheierea intervenţiei sale, Patriarhul Teodoros s-a referit la importanta activitate misionară pe care o desfăşoară Patriarhia Alexandriei pe continentul african, referindu-se la numeroasele spitale, biserici şi şcoli pe care ea le patronează, făcând astfel să ajungă Evanghelia iubirii, reconcilierii şi păcii până şi la cele mai sărace comunităţi africane.

La rândul său, dl. Teodoros Kassimis s-a referit la numeroasele probleme pe care le întâmpină ierarhii Patriarhiei Alexandriei în lucrarea lor pastoral-misionară, declarând că guvernul elen se va afla întotdeauna întru întâmpinarea problemelor lor.

Dr. Ştefan TOMA

* În redactarea acestui scurt grupaj informativ extern am folosit informaţii preluate de pe următoarele site-uri: www.rnn.gr şi www.orthodoxie.com

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR– 1600 DE ANI DE LA MUTAREA SA ÎN VEŞNICIE

(urmare din pag. 6)

moralizatoare a patriarhului. Însă cel mai înverşunat duşman l-a avut în persoana împărătesei Eudoxia, care era de fapt adevărata conducătoare a Imperiului. Conflictul dintre Ioan şi împărăteasă s-a declanşat atunci când înaltul ierarh a intervenit în favoarea unei văduve, căreia în urma morţii soţului, Eudoxia i-a confiscat toată averea. Împărăteasa a interpretat gestul Sf. Ioan drept o mare insultă şi se pare că nu l-a uitat niciodată.

Pe tot parcursul arhipăstoririi sale la Constantinopol, legăturile cu Curtea imperială au fost reci. Sf. Ioan a trebuit să se lupte cu slăbiciunile împăratului minor Arcadiu, cu capriciile împărătesei Eudoxia, cu ipocrizia lui Teofil şi cu cinismul atotputernicului ministru Eutropius. Când *Fraţii Lungi*, care erau socotiţi origenişti, vin la Constantinopol, pentru a face o plângere împotriva episcopului Alexandriei, Teofil, care-i izgonise din Egipt, Sf. Ioan nu le-a primit plângerea şi aceştia s-au adresat împăratului. Suveranul îl convoacă pe Teofil să dea socoteală de fapta sa în faţa patriarhului. Teofil, duşman declarat al acestuia încă înainte de instalare, caută prin toate mijloacele să-l descalifice şi îl acuză pe Sf. Ioan de origenism şi printr-o diplomaţie vicleană devine din acuzat, acuzator, reuşind să-l condamne, într-un pseudo-sinod ţinut la Stejar, în apropierea Calcedonului, în anul 403. Lipsit de personalitate şi manipulat de soţia sa, împăratul Arcadie a aprobat hotărârea luată la Stejar şi a poruncit să fie exilat. Sf. Ioan a primit exilul, dar n-a ajuns decât în Bitinia, când în urma unei răscoale a locuitorilor capitalei, care îşi iubeau şi respectau conducătorul spiritual, împăratul a fost nevoit să-l recheme şi să-şi reocupe scaunul. În anul 404, după alte uneltiri, Ioan a fost exilat din nou în Armenia Mică. Pe drumul de întoarcere, în 407, pe data de 14 septembrie, s-a mutat la ceruri. Ultimele cuvinte rostite fiind: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!"

Sfântul Ioan a scris o operă impresionantă ca volum, acoperind o paletă variată de genuri: exegetic, moral, pastoral şi apologetico-dogmatic. Amintim doar câteva titluri: *Despre preoţie*, *Comentarii la Evanghelia de la Matei*, *Comentarii la Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, *Despre căsătoria unică*, *Despre feciorie* şi peste un număr de 238 de epistole, majoritatea datând din perioada celui de al doilea exil, având caracter istoric, consolator, de recomandare şi familiar. În cadrul acestora se remarcă cele 17 scrisori adresate văduvei şi diaconiţei Olimpiada, care a fost una din cele mai devotate prietene şi credincioasă a Sf. Ioan Gură de Aur.

În conştiinţa Bisericii, Sf. Ioan Gură de Aur a rămas un model inegalabil de ierarh, teolog şi îndeosebi un trăitor autentic al principiilor evanghelice pe care le-a propovăduit şi în care a crezut până în ultima clipă a vieţii sale. Deşi nu a fost un speculativ, Sf. Ioan a excelat pe tărâm practic, fiind un mare educator şi reformator al societăţii vremii sale. A fost totodată cel mai mare artist al cuvântului din epoca sa şi cel mai strălucit orator creştin al Bisericii din primele veacuri.

Am afirmat că el a excelat pe tărâm moral, practic. Exemplificăm, scoţând în relief importanţa pe care el o dă practicii rugăciunii pentru viaţa creştinului. Ştim că monahii de odinioară numeau rugăciunea „filozofie dumnezeiască". Or filosofia a fost întotdeauna în căutarea fundamentului ultim, a raţiunii de a fi a tot ceea ce există. Pentru noi creştinii, acest fundament ultim este Dumnezeu. Şi pentru că Acesta este o Persoană – şi nu o „Lege a lumii" sau un „cifru matematic", apropierea de El presupune un dialog, adică rugăciunea. Rugăciunea este o taină care se luminează numai în evidenţa trăirii credinciosului. Dincolo de definiţii, ea are o latură inefabilă. E o funcţie elementară a sufletului care are înfiptă în centrul ei săgeata de foc a dorului după Dumnezeu.

Sf. Ioan Gură de Aur consideră rugăciunea ca fiind esenţială pentru viaţa creştinului şi pentru desăvârşirea sa. El defineşte rugăciunea ca fiind „colocviul omului cu Dumnezeu", arătând că „fără rugăciune viaţa noastră duhovnicească flămânzeşte, însetează şi moare". El surprinde excelenţa şi necesitatea rugăciunii zicând: „Nimic nu e ca rugăciunea... ea face cu putinţă cele ce sunt cu neputinţă, face uşor ceea ce este greu. E cu neputinţă ca omul ce se roagă cu adevărat să poată păcătui". În viziunea sa, rugăciunea adevărată introduce pe creştin în starea de *metanoia* sau de pocăinţă. Rugăciunea adevărată îl ajută pe cel care o practică să atingă acea stare a sufletului prin care el îşi exprimă totala sa dependenţă faţă de Dumnezeu în tot ceea ce făptuieşte.

Privind astăzi – la 1600 de ani de la mutarea sa la ceruri – la icoana sa, la profilul său spiritual împodobit cu alese virtuţi şi evocându-le, ne înscriem pe linia Sf. Apostol Pavel: „Luaţi aminte la mai marii voştri, priviţi la modul cum şi-au încheiat viaţa şi urmaţi-le credinţa". Se spune că „valorăm ca oameni atâta, câtă bucurie facem în jurul nostru". Marele ierarh şi sfânt, Ioan Gură de Aur, continuă să fie un „izvor" şi „făcător" de bucurie pentru toţi aceia care se ostenesc să-i cunoască viaţa, scrierile şi învăţătura.

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENŢIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului
– decembrie 2006 –

• **Vineri, 1 decembrie –** Î.P.S. Sa a participat la manifestările prilejuite de Ziua Naţională a României, organizate la Monumentul Ostaşului din toate timpurile (Cercul Militar Sibiu). Cu această ocazie a oficiat o slujbă de pomenire şi a rostit o alocuţiune.

• **Duminică, 3 decembrie –** A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la biserica „Sf. Nicolae" din Făgăraş (pr. Marcel Dobrea şi pr. Ioan Dincă). L-a hirotonit întru diacon pe tânărul Florin Butum.

• **Luni, 4 – Marţi, 5 decembrie –** La invitaţia Î.P.S. Ignatios, Mitropolitul Dimitriadei, Î.P.S. Sa a participat la Volos (Grecia), la simpozionul internaţional *„Rolul tinerilor în integrarea europeană a statelor balcanice"*. În cadrul acestuia a susţinut referatul *„Tineretul – forţă vie a Bisericii şi element dinamic al vieţii liturgice"*.

• **Miercuri, 6 decembrie –** A oficiat Sf. Liturghie împreună cu P.S. Irineu Duvlea, arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe Române din America şi Canada la Biserica „Sf. Nicolae" din Braşov (pr. Vasile Prodea şi pr. Ioan Herda). L-a hirotonit întru preot pe diaconul Florin Butum pe seama parohiei Cincu, protopopiatul Făgăraş.

• **Joi, 7 decembrie –** La invitaţia P.S. Calinic, episcopul Argeşului şi Muscelului, Î.P.S. Sa a participat la Curtea de Argeş, la sărbătoarea Sf. Mucenițe Filofteia.

• **Vineri, 8 decembrie –** A avut program de lucru la cabinet.

• **Sâmbătă, 9 decembrie –** A participat la lucrările „Asociaţiunii Transilvane pentru Literatura şi Cultura Poporului Român" desfăşurate la Biblioteca Astra din Sibiu. Cu această ocazie a rostit o alocuţiune.

• **Duminică, 10 decembrie –** A oficiat slujba de sfinţire a bisericii „Sf. Nicolae" din localitatea Iacobeni, protopopiatul Agnita. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură.

• **Joi, 14 decembrie –** A participat la inaugurarea sediului Instituţiei Prefecturii din Sibiu, ocazie cu care a oficiat o slujbă de binecuvântare. A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Vasile Blaga, Ministrul Administraţiei şi Internelor, însoţit de domnul Victor Paul Dobre, secretar de stat în cadrul aceluiaşi minister şi de inspectorul general al Poliţiei Române, Valentin Fătuloiu. În aceeaşi zi a primit şi vizita domnului Aurelian Danu, prefectul judeţului Braşov.

• **Vineri, 15 decembrie –** A participat la sediul Primăriei Sibiu la semnarea protocolului dintre Banca Comercială Română şi Primăria Sibiu în perspectiva programului „Sibiu 2007 – Capitală Culturală Europeană". În aceeaşi zi a prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Sâmbătă, 16 decembrie –** A oficiat slujba de sfinţire a Paraclisului „Sf. Nectarie de la Eghina, Tămăduitorul şi Făcătorul de Minuni" din cadrul Schitului „Naşterea Maicii Domnului" din localitatea Şinca Veche. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură.

• **Duminică, 17 decembrie –** A săvârşit Sf. Liturghie şi a predicat la Biserica „Sf. Martiri Brâncoveni" din Sibiu (pr. Mihai Sămărghiţan şi pr. Teodor Bârsan). După-amiaza a slujit vecernia la Biserica „Sf. Cuvioasa Parascheva" din localitatea Slimnic, protopopiatul Sibiu. A ţinut un cuvânt de învăţătură şi a oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor, precum şi sfinţirea unui clopot pentru noua biserică.

• **Luni, 18 decembrie –** A primit colindători – un grup de elevi de la Liceul Teoretic din Tălmaciu şi un grup de elevi de la Şc. nr. 21 din Sibiu.

• **Marţi, 19 decembrie –** A organizat o conferinţă de presă, prin intermediul căreia a adresat tuturor credincioşilor un cuvânt duhovnicesc cu ocazia Sfintelor Sărbători ale Naşterii Domnului. În aceeaşi zi a primit colindători – un grup de credincioşi conduşi de P.C. Pr. Protopop Doru Gâdea de la Mediaş şi un grup de preoţi din Episcopia Caransebeşului.

• **Miercuri, 20 decembrie –** A avut program de lucru la cabinet şi a primit colindători – un grup de credincioşi de la Sălişte conduşi de P.C. Pr. Protopop Ioan Ciocan, un cor de copii de la Poplaca, un grup de credincioşi de la Ocna Sibiului conduşi de P.C. Pr. Protopop Savu Popa, un grup de credincioşi de la parohia Lazaret IV conduşi de P.C. Pr. Ioan Coşa, un grup de elevi din localitatea Şoroştin conduşi de P.C. Pr. Virgil Sămărteanu, un grup de credincioşi de la Avrig conduşi de P.C. Pr. Protopop Vasile Gafton. În aceeaşi zi a participat la concertul de colinde al elevilor şcolilor generale şi ai liceelor din Sibiu, organizat la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" din Sibiu.

• **Joi, 21 decembrie –** A primit colindători – un grup de credincioşi de la parohia Ţapu conduşi de P.C. Pr. Dumitru Balu, un grup de credincioşi de la Rupea conduşi de P.C. Protopop Nicolae Palmeş, un grup de credincioşi de la Victoria conduşi de P.C. Pr. Adrian Magda şi un grup de monahii de la Mănăstirea Orlat.

• **Vineri, 22 decembrie –** A primit colindători – un grup de monahii de la Mănăstirea Nocrich, un grup de monahii de la Mănăstirea Predeal, corul copiilor de la Complexul Servicii Comunitare Gulliver din Sibiu conduşi de P.C. Pr. Nicolae Lăţchescu, inspector social al Arhiepiscopiei Sibiului, un grup al credincioşilor hipoacuzici din Sibiu conduşi de P.C. Pr. Marian Vlăduţ, un grup de credincioşi de la parohia Mândra conduşi de P.C. Pr. Nicolae Cazacu, un grup de credincioşi de la parohia Sibiu – Turnişor II, conduşi de P.C. Pr. Nicolae Comănici, grupul de studenţi „Harmonia", precum şi grupul de tineri „Emea" conduşi de P.C. Pr. Nicu Drăghici.

• **Duminică, 24 decembrie** *(Ajunul Naşterii Domnului)* – A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Catedrala mitropolitană. După-amiaza a participat la slujba vecerniei la Catedrala mitropolitană şi la concertele de colinde susţinute de diferite coruri şi grupuri de credincioşi.

• **Luni, 25 decembrie** *(Ziua Praznicului Naşterii Domnului)* – A săvârşit Sf. Liturghie şi a predicat la Catedrala mitropolitană. După-amiaza a participat la slujba vecerniei la Catedrala mitropolitană, iar seara a oferit o recepţie la care au fost invitaţi autorităţi locale, conducerea Universităţii „Lucian Blaga", decanii facultăţilor sibiene, profesori ai Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna", precum şi angajaţii Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Marţi, 26 decembrie** *(A doua zi de Crăciun, Soborul Maicii Domnului)* – A oficiat slujba de sfinţire a Bisericii „Naşterea Domnului" din Sibiu (parohia Lazaret IV). A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru stavrofor pe P.C. Pr. Paroh Ioan Coşa.

• **Miercuri, 27 decembrie –** A săvârşit Sf. Liturghie şi a predicat la Biserica Academiei Forţelor Armate Aeriene de la Braşov. A oficiat slujba de sfinţire a noului iconostas şi a hirotesit întru stavrofor pe P.C. Pr. Constantin Ciobanu şi întru iconom pe P.C. Pr. Nicolae Luca.

• **Joi, 28 decembrie –** A participat la Sălişte, la întrunirea junilor din Mărginimea Sibiului.

• **Vineri, 29 decembrie –** A avut program de lucru la cabinet. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Duminică, 31 decembrie –** A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Pogorârea Sf. Duh" din Sibiu (pr. Simion Săsăujan şi pr. Valentin Sicoe).

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

• **1 decembrie** – P.S. Sa a săvârşit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană. Seara slujeşte şi predică la Vecernie în Catedrală.

• **3 decembrie** – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească la mănăstirea de maici de la Făget – Făgăraş rostind cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica parohială din Şoarş, protopopiatul Făgăraş (Pr. paroh Gh. Leonte). În aceeaşi zi a vizitat biserica de la Spitalul municipal din Făgăraş şi biserica parohială din Galaţi – Făgăraş, vorbind credincioşilor prezenţi la slujba Utreniei.

• **4 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Capela „Sf. Varvara" a Şcolii de artilerie din Sibiu cu prilejul zilei hramului rostind cuvânt de învăţătură.

• **5 decembrie** – Audienţe, lucrări de birou. A participat la o expoziţie de icoane pe sticlă cu genericul *„Întâlnire cu Sf. Nicolae"* organizată la Muzeul Astra din Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură de Sf. Ierarh Nicolae. Seara slujeşte şi predică la slujba Vecerniei în biserica „Sf. Nicolae" din Sibiu – Lazaret (Pr. paroh Nicolae Buta).

• **6 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica mare „Sf. Nicolae" din Râşnov – protopopiatul Bran, rostind cuvânt de învăţătură (Pr. paroh Ioan Manolache).

• **7 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Capela Sf. Filofteia din Sibiu cu prilejul zilei hramului, rostind cuvânt de învăţătură (Pr. paroh Aurel Rădulet).

• **8 decembrie** – Audienţe, lucrări de birou. La orele amiezii participă la o întâlnire cu un grup de pensionari din Sibiu la hotelul Continental din Sibiu şi apoi la un Concert de colinde, rostind un cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.

• **9 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană. A oficiat la biserica „Din Groapă" – Sibiu slujba parastasului Arhid. prof. Ioan Floca, rostind cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală şi participă la o întâlnire cu caracter ecumenic la sediul protopopiatului romano-catolic din Sibiu.

• **10 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Sf. Ilie Tesviteanul" din cartierul Vasile Aron Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură (Pr. I. Stancu). A acordat un interviu la Radio Trinitas Iaşi în legătură cu pericopa evanghelică a zilei.

• **11 decembrie** – A săvârşit în localitatea Negoiu din jud. Dolj, împreună cu preoţii de la parohia „Sf. Ap. Petru şi Pavel" din Braşov, slujba de binecuvântare a unei case nou construită pentru o familie sinistrată din această localitate. Casa a fost construită prin strădania preoţilor şi credincioşilor de la parohia braşoveană sus-amintită. A vizitat Mitropolia Olteniei unde s-a întâlnit cu ÎPS Mitropolit Teofan şi a acordat un interviu postului de radio „Logos" al Mitropoliei Olteniei.

• **12-13 decembrie** – Audienţe, lucrări de birou.

• **14 decembrie** – A primit grupuri de colindători din Şinca Nouă şi Porumbacu de Jos. Seara susţine la Mediaş o conferinţă cu tema *„Colindele şi rolul lor în spiritualitatea românească"*.

• **16 decembrie –** A participat la lucrările Simpozionului închinat împlinirii a 600 de ani de la trecerea la Domnul a Cuviosului Nicodim de la Tismana, organizat la Drobeta-Turnu Severin de către Episcopia Severinului şi Strehaiei, prezentând un referat legat de activitatea Sf. Nicodim ca reorganizator al vieţii monahale.

• **17 decembrie** – A făcut parte din soborul de arhierei care, sub protia Î.P.S. Mitropolit Teofan al Olteniei, a săvârşit slujba de sfinţire a noii biserici „Naşterea Maicii Domnului" din Turnu-Severin şi Sfânta Liturghie arhierească. A vizitat biserica monument istoric din Teleşti, jud. Gorj şi mănăstirea Hurezi – Vâlcea.

• **19 decembrie** – Audienţe, lucrări de birou. A primit grupuri de colindători. La orele amiezii a avut o întâlnire cu elevii clasei a XII - a A de la Colegiul „Octavian Goga" din Sibiu cărora le-a vorbit despre praznicul Crăciunului.

• **20-22 decembrie** – A primit grupuri de colindători (Mârşa, Sălişte, Şoroştin, Recea, Mediaş, Rupea, Oraş Victoria şi Tălmaciu).

• **24 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Sf. Nicolae" din Sibiu – Lazaret rostind cuvânt de învăţătură (Pr. paroh I. Galea), şi a primit colindători.

• **25 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Sf. Arhangheli" din Sibiu (Trei Stejari) cu prilejul Crăciunului.

• **26 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Catedrala Mitropolitană rostind cuvânt de învăţătură. Seara participă la concertul de colinde al Coralei de cântări din Sălişte în Biserica Mare din Sălişte.

• **27 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica Măn. Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, jud. Braşov, rostind cuvânt de învăţătură.

• **31 decembrie** – A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Biserica „Sf. Nicolae" din oraşul Tălmaciu, protopopiatul Avrig, rostind cuvânt de învăţătură.

Arhid. Vasile AVRAM

PROGRAMARE DE CONCURS

În condiţiile obişnuite de concurs, publicăm spre ocupare următoare *parohii vacante:*

1. **Parohia Valea Viilor – protopopiatul Mediaş**
2. **Parohia Sf. Apostoli Petru şi Pavel – Mediaş**
3. **Parohia Vitrometan II – Mediaş**
4. **Parohia Ucea de Jos – protopopiatul Făgăraş**
5. **Parohia Amnaş – protopopiatul Sălişte**
6. **Parohia Gura Râului II – protopopiatul Sălişte**
7. **Parohia Bod-Colonie – protopopiatul Săcele**

Termen de concurs: *20 ianuarie – 20 februarie 2007*

Cei care doresc să ocupe aceste posturi, vor înainta cererea în termenul legal la Oficii Protopopeşti, anexând (unde e cazul) adeverinţe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs, Oficiile Protopopeşti ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaţilor.

P.C. Protopopi sunt îndrumaţi să verifice cererile candidaţilor în care se vor menţiona vechimea în funcţia anterioară, examene absolvite, situaţia socială (domiciliu, copii, părinţi, locul de muncă al soţiei, etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfăşurarea concursului.

Termen de contestaţie: 15 zile de la data numirii.

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Platon: *Banchetul sau Despre Iubire*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, ed. a-II-a, 186 p.; *Phaidon sau Despre suflet*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, ed. a II-a, 234 p.

În minunata traducere a lui Petru Creţia, Editura Humanitas a publicat, într-o ediţie „poché", în sfârşit accesibilă tineretului, intelectualului, în general, cele două tratate-dialog: „Banchetul sau despre iubire" şi „Phaidon sau despre Suflet". Este un exerciţiu de „întinerire sufletească" recitarea lor, pe care o credem necesară, din timp în timp asemenea re-citirilor din Scriptură şi Sfinţii Părinţi. Re-citiri care te fac să te reumpli de savoarea cunoaşterii conţinutului pe care modernitatea şi mondenitatea culturală le-a diluat de prea mult.

Construite ca un „symposion", care nu este tocmai un dialog ci o construcţie retorică având în centru elogiul („într-o atmosferă amicală şi moderat euforică fără ca diferitele păreri să intre în coleziune dialectică" cum remarca P. Creţia cu privire la „Banchetul", p. 7), din care radiază o serie de dezbateri, „înlăuntrul logosului", ce vor creşte una din alta. Un exemplu: „Banchetul nu este ultimul cuvânt al lui Platon despre iubire. Peste mulţi ani avea să scrie Phaidon, în care multe dintre nedumeririle pe care le poate deştepta Banchetul capătă alt răspuns. Unul pe care l-am putea împărtăşi mai deplin, pentru că este în bună măsură o recantaţie, o polinodie, o retractare care-l apropie mai mult de gândul nostru. Nici o înţelegere mai adâncă a Banchetului nu se poate dispensa de cunoaşterea şi înţelegerea acestui mai târziu dialog (...)" (Petru Creţia, Banchetul, p. 78). Cazul este valabil şi cu privire la Phaidon...

De aceea ne bucură această editare (care, în cazul lui „Phaidon" dispune de lămuririle preliminare şi notele Manuelei Tecuşan). Pentru că ea propune o recitire a lui Platon, a integralei operei sale. Limpezimea limbii lui Petru Creţia, transparenta conotare a textului unde este cazul, intimitatea de gând pe care o propune gândul „platonician" ne-au obligat la această semnalare a celei de a doua ediţii „Creţia" a lui Platon. Şi din dorinţa de a readuce înaintea preoţimii şi a intelectualităţii tinere creştine nevoia asumării paradigmelor discursive ale veacului în care se „plinea vremea" (Gal. 4,4). Poate că Platon este unul din punctele „pozitive" ale acestei pliniri de vreme. Relaxantă şi plină de provocări, lectura lui Platon te „întinereşte".

ANDREI PLEŞU: *Despre bucurie în Est şi Vest şi alte eseuri*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, 135 p.

Oricând o carte despre bucurie este o provocare. Mai ales pentru o societate care confundă bucuriile autentice cu zâmbetul ironic al snobismelor sau tonul anemic al divertismentelor, de orice fel. „Summa" D-lui Andrei Pleşu bucură deplin. Dincolo de a fi eseuri vagi scrise ermetic, eseurile vorbite (conferinţe publice ţinute în străinătate la solicitarea unor instituţii culturale de elită) dau savoare lecturii şi limpezime realistă hermeneuticii. „Despre bucurie în Est şi Vest" (p.9-29); „Despre elite în Est şi Vest" (p. 33-67), „Toleranţa şi intolerabilul. Criza unui concept" (p. 71-109) şi „Ideologiile între ridicol şi subversiune" (p. 113-134) sunt, cum subliniază autorul însuşi, „reprezentative" pentru o problematică şi o atitudine intelectuală care reflectă mai curând „obsesiile" autorului decât programul instituţiilor comanditare" (p. 5-6).

Dacă ar fi să alegem una din conferinţe spre a o reţine ca cea mai bună ne-ar fi greu s-o facem. Pentru că verbial cum se desprinde mai mereu în peisajul pseudo -rostirilor româneşti actuale, Dl. Pleşu devine aproape pro-verbial, textul abundând, din fericire de un soi de gândire apoftegmatică, extrem de coerent ancorată în cordialitatea spiritului românesc şi ortodox. Plăcută surpriză! Petru acela care socotesc că sursa apologetică al intelectualului român este perimată sau periclitată de filozofie, e bine să recitească, dacă a citit o dată, fie a doua, fie a treia dintre conferinţe. Dacă este să socotim „limitele" pe care le propunem, credem că prin ele se depăşeşte simpla analiză a unor termeni sau evenimente şi se trece în orizontul moralei cu ample rezonanţe sociale.

Recomandăm cartea şi din drag de limba română pe care autorul o „predă" într-o lume a trivialităţilor şi postulatelor logistice mediocre.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35.
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef ; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2006 este de 15 RON (150 000 lei).
COD IBAN RO69 RNCB 4200 0000 0061 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO79 RNCB 4200 0000 0061 0015
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO51 RNCB 4200 0000 0061 0034.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator: Mitropolitul ANDREI ŞAGUNA

Telegraful Român

Anul 155 Sibiu

1853 FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI 2007

ANUL 155, Nr. 5 – 8 1 şi 15 Februarie 2007

A Treia Etapă de pregătire a celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene (AEE3), Wittenberg, Germania, 15-18 februarie 2007

I.P.S. Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului Dr. Horst Köhler, Preşedintele Germaniei

În perioada 15-18 februarie 2007 s-a desfăşurat la Wittenberg, în Germania, cea de-a treia etapă a procesului de pregătire a celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene. Acest proces de pregătire include trei etape pregătitoare. Până acum s-a desfăşurat prima etapă care a avut loc la Roma, între 24-27 ianuarie 2006, şi a avut drept scop sublinierea aportului adus de tradiţia catolică la tezaurul spiritual al creştinismului. A doua etapă s-a desfăşurat între sfârşitul anului 2006 şi începutul lui 2007

şi a constat într-o serie de manifestări la nivel local şi regional, având drept scop evidenţierea ecumenismului local şi a bunei colaborări dintre Biserici în diferite părţi ale Europei. A treia etapă s-a desfăşurat la Wittenberg, capitala spirituală a protestantismului (aici şi-a desfăşurat Luther cea mai mare parte a activităţii sale), având ca şi scop evaluarea celei de-a doua etape (manifestările la nivel local şi regional din întreaga Europă) şi sublinierea tradiţiei protestante.

Etapa de la Wittenberg s-a desfăşurat sub motto-ul *„Lumina lui Hristos luminează tuturor. Redescoperind darul luminii pe*

(continuare în pag. 2)

A consemnat Lect. Dr. Daniel BUDA

Globalizarea iubirii

Între 7-11 februarie a.c. a avut loc la Roma cea de a 9-a Întâlnire Internaţională a Comunităţii Sant'Egidio din Italia.

Această comunitate a luat fiinţă în anul 1968, imediat după Conciliul II Vatican, şi cuprinde astăzi peste 50.000 de membri mireni care, sub oblăduirea Bisericii şi a slujitorilor ei, au ca obiective principale rugăciunea, împărtăşirea Evangheliei, solidaritatea cu cei săraci, ecumenismul şi dialogul interreligios. Ea îşi desfăşoară activitatea în Italia şi în peste 70 de ţări din diverse continente, fiind condusă de către un grup de membri, având-u-l în frunte pe reputatul prof. univ. dr. Andreea Riccardi din Roma. În anul 1998, Comunitatea Sant' Egidio din Roma a organizat la Bucureşti un Congres Internaţional cu tema: *„Pacea este numele lui Dumnezeu"* şi la care au participat aproximativ 3000 de reprezentanţi ai tuturor religiilor mondiale. Întâlnirea de la Bucureşti s-a bucurat de un mare succes şi răsunet internaţional şi a pregătit întru câtva vizita, în anul următor, a papei Ioan Paul al II-lea în România. Motto-ul general al întrunirii pentru acest an a fost *„Creştini şi Păstori pentru Biserica de mâine"*, iar tema a fost *„Globalizarea iubirii"*.

Comunità di SANT'EGIDIO

La întrunire au participat aproximativ 100 de episcopi catolici – prieteni ai Comunităţii Sant'Egidio din întreaga lume (Europa, Asia, Orientul Apropiat, Africa, America, Australia) – care vreme de patru zile s-au întâlnit, s-au rugat împreună şi au dezbătut problemele actuale ale pastoraţiei creştine într-o lume tot mai secularizată şi mai instabilă. Din partea Bisericii Ortodoxe Române au participat ca invitaţi: PS Nicodim, episcopul Severinului şi Strehaiei, PS Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, şi PS Gurie Gorjeanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, iar din partea Bisericii Greco-Catolice, episcopul de Lugoj, Alexandru Mesianu. Ca reprezentanţi ortodocşi au mai participat şi PS Atanasie, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Atenei, reprezentantul Bisericii Greciei la Consiliul Europei de la Bruxelles, şi mitropolitul Gregorios din Camerun. Au participat de asemenea doi episcopi din Bisericile Anglicană şi Luterană.

Întrunirea a debutat miercuri, 7 februarie la Vila Aurelia din Roma – un modern centru de congrese – prin săvârşirea unei Liturghii catolice la care au slujit toţi episcopii catolici în Capela Centrului, după care, la ora 11, în Aula mare a avut loc ceremonia oficială de deschidere printr-un cuvânt de salut rostit de Mgr. Vicenzo Paglia, episcop de Terni-Italia, responsabil din partea Sfântului Scaun cu Mişcarea Sant'Egidio. Excelenţa Sa a salutat pe toţi cei prezenţi şi a arătat scopul întrunirii, şi anume marcarea printr-un Simpozion internaţional a momentului de acum 39 de ani, când la 7 februarie 1968 a luat fiinţă Comunitatea Sant'Egidio.

După-masă, în sala de Conferinţe de la basilica Santa Maria in Transtevere-Roma, a avut loc întâlnirea participanţilor cu prof. Andrea Riccardi care a prezentat referatul principal cu tema *„Globalizarea iubirii"*, după care au urmat discuţii asupra temei prezentate. PS Visarion Răşinăreanu, luând cuvântul, a prezentat importanţa întâlnirii ca şi problemele cu care se confruntă Biserica astăzi în lume. PS Sa a transmis tuturor participanţilor binecuvântarea P.F. Părinte Teoctist, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române şi a ÎPS Mitropolit Laurenţiu al Ardealului, amintind totodată de faptul că Sibiul este în acest an Capitala culturală a Europei şi că aici în toamnă va avea loc cea de a III Adunare Ecumenică Europeană, eveniment de o importanţă deosebită pentru lumea creştină.

(continuare în pag. 12)

† Dr. Visarion Răşinăreanu
episcop-vicar, Sibiu

Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creştinilor

(18-25 ianuarie 2007)

Vizita în Elveţia a Înalt Prea Sfinţitului Părintele nostru Dr. LAURENŢIU Streza, Arhiepiscop al Sibiului şi Mitropolit al Ardealului, ca răspuns la invitaţia oficială a Universităţii de la Fribourg

O mărturie a Înalt Prea Sfinţiei Sale Dr. Laurenţiu Streza, pe care am avut oportunitatea a o asculta cu doar câteva zile în urmă, fusese legată de faptul că în perioada

ultimilor ani, episcop titular fiind, şi, în prezent, ca arhiepiscop şi mitropolit al mult îndrăgitului nostru tărâm ardelenesc, participase an de an, ca şi invitat al unor diferite comunităţi catolice, la această manifestare creştină, numită *Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creştinilor*.

Anul acesta, ÎPS Sa Dr. Laurenţiu Streza s-a aflat, în perioada 20-25 ianuarie, la Fribourg (Elveţia), la invitaţia rectorului noualeş al Universităţii de aici, Prof. Guido Vergauwen. Evenimentul este, aşadar, cel pe care l-am amintit în titlul acestui articol, şi anume, desfăşurarea în perioada 18-25 ianuarie 2007 a *Săptămânii de Rugăciune Ecumenică pentru Unitatea tuturor Creştinilor*. Desfăşurată sub motto-ul ce cuprinde textul biblic din Evanghelia după *Marcu* 7, 37: *„Toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă şi pe muţi să vorbească"*, acest eveniment se constituie, anual, într-unul inedit, închinat rugăciunii comune pentru unitatea creştinilor de pretutindeni.

Vizita Părintelui nostru mitropolit a cuprins mai multe puncte pe care vom încerca să le menţionăm în următoarele câteva rânduri.

Prezent, aşadar, pe acest tărâm vechi-creştin al ţării cantoanelor, ţară cu patru limbi naţionale, ÎPS Sa Dr. Laurenţiu Streza s-a aflat, pentru câteva ore, şi în prezenţa

(continuare în pag. 6)

Drd. Radu TĂNASE

Postul, stare teopatică

Postul este unul din mijloacele cele mai potrivite pentru lucrarea de transfigurare şi sfinţire zilnică pe care Sfântul Duh o săvârşeşte în noi şi pentru noi. Desigur, prin post nu trebuie să înţelegem numai reţinerea de la anumite mâncări într-o anumită perioadă a anului liturgic, sau numai renunţarea de bunăvoie la ceva ce ne este îngăduit, reţinere izvorâtă din iubirea şi respectul pe care îl avem faţă de Dumnezeu. Postul este o viaţă integră, care se desfăşoară în dragoste de semeni şi întrajutorare sau milostenie, o viaţă care se hrăneşte cu adevărul Evangheliei şi rugăciunea liturgică. În vederea săvârşirii postului, înainte de a purcede la propovăduire, *„Iisus, plin de Duhul Sfânt, s-a întors de la Iordan şi a fost dus de Duhul în pustie"* (*Lc.* 4, 1). După acest exemplu şi în dependenţă de el, creştinii se bucură de aceeaşi asistenţă divină, pentru a împlini lucrarea postului care le permite să înlăture din făptura lor poftele vinovate ale trupului: *„Cei care sunt ai lui Hristos şi-au răstignit trupul împreună cu patimile şi cu poftele. Dacă trăim în Duhul, cu Duhul să şi umblăm"* (*Gal.* 5, 24-25), ne spune şi Sfântul Apostol Pavel. Experienţa pnevmatică a lui Iisus se prelungeşte în existenţa creştină prin viaţa liturgică, în care postul premerge sărbătorilor împărăteşti. Prin post, Sfântul Duh devine pentru noi o sursă de bucurie, de lumină, de putere şi sfinţenie, conducându-ne la întâlnirea cu Hristos în Înviere şi împărtăşindu-ne, încă din această

(continuare în pag. 12)

Pr. prof. dr. Ilie MOLDOVAN

A Treia Etapă de pregătire a celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene (AEE3), Wittenberg, Germania, 15-18 februarie 2007

(urmare din pg. 1)

care îl reprezintă Evanghelia lui Hristos pentru Europa astăzi". Au participat aproximativ 150 de delegaţi din 44 de ţări ale Europei, care au fost cazaţi la Hotelul Luther din Wittenberg. Manifestările acestei etape s-au desfăşurat în biserica oraşului (Stadtkirche) precum şi în sala de conferinţe a Fundaţiei Leucorea din cadrul Universităţii Martin Luther din Halle-Wittenberg. Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de o delegaţie din care au făcut parte ÎPS Sa Dr. Daniel Ciobotea, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, ÎPS Sa Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, ÎPS Sa Dr. Nifon Mihăiţă, Arhiepiscopul Târgovişte (şi ca reprezentant al Asociaţiei Ecumenice a Bisericilor din România – AIDROM), PS Sa Irineu Slătineanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Râmnicului, Pr. Dr. Mihael Tiţa, Consilier patriarhal pentru relaţii externe şi doamna Elena Timofticiuc (AIDROM). Guvernul României a fost reprezentat de Dr. Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte. Din cadrul Bisericii Ortodoxe Române au mai participat, în calitate de membri ai staff-ului Conferinţei Bisericilor Europene (CBE) Pr. Prof. Dr. Viorel Ioniţă, Director de Studii în cadrul CBE şi Lect. Dr. Daniel Buda, Secretar CBE al Comitetului local de la Sibiu pentru organizarea AEE3. Din România au mai participat reprezentanţi ai Consiliului Conferinţelor Episcopale Europene (CCEE) şi reprezentanţi ai Bisericii Evanghelice.

Manifestările au debutat cu o rugăciune ecumenică care s-a desfăşurat în Stadskirche şi a fost organizată de către toate Bisericile reprezentate în Wittenberg sau în împrejurimi, inclusiv Biserica Ortodoxă. La finalul rugăciunii, episcopul evanghelic de Sachsen, Domnul Axel Noach, sub jurisdicţia căruia se află Wittenbergul, a rostit o scurtă predică. A urmat o şedinţă de deschidere a manifestărilor organizată în sala de conferinţe a Fundaţiei Leucorea. Au rostit scurte cuvinte de salut: Jean-Arnold de Clermont, preşedinte CBE şi preşedinte al Alianţei Bisericilor Protestante din Franţa, Cardinalul Péter Erdő, preşedintele CCEE (de curând ales în această funcţie), episcopul Dr. Wolfgang Huber, episcop Evanghelic de Berlin-Brandenburg şi preşedintele Consiliului Bisericii Evanghelice Germane, episcopul Walter Klaiber, preşedinte al Grupului de lucru al Bisericilor Creştine din Germania (ACK) şi episcopul Dr. Gerhard Feige din partea Conferinţei Episcopale Germane (DBK). Toţi au subliniat importanţa acestei etape şi şi-au exprimat speranţa că Adunarea Ecumenică de la Sibiu va da un nou impuls mişcării ecumenice la nivel european.

Seara zilei de 15 februarie a fost dedicată unor serii de conferinţe pe marginea temei *Secularizarea ca şi provocare pentru Europa.* Au conferenţiat Prof. Dr. Grace Davie, profesoară de sociologie şi Director al Centrului de Studii Europene din cadrul Universităţii din Exeter, Marea Britanie, ÎPS Sa Jan A. Jeremias, Arhiepiscopul ortodox de Varşovia şi Stettin şi Monseniorul Aldo Giordano, Secretarul general al CCEE. Conferinţele au fost urmate de interesante luări de poziţii pe marginea temei discutate. Rugăciunea de seară a fost săvârşită de Heikki Huttunen, preot ortodox din Finlanda şi Secretar general al Consiliului Bisericilor din Finlanda.

A doua zi a manifestărilor a debutat cu o rugăciune de dimineaţă şi un scurt studiu biblic după tradiţia romano-catolică, după care, până la amiază, au fost prezentate o serie de rapoarte privind modul în care s-au desfăşurat diferitele manifestări ale celei de-a doua etape a procesului de pregătire AEE3 de-a lungul Europei. Au fost prezentate rapoarte asupra manifestărilor organizate în Italia, Germania, Irlanda, Franţa, Bulgaria, Polonia, Finlanda, Serbia, Cehia şi România. A urmat apoi o dezbatere pe marginea temei *Responsabilitatea noastră pentru Europa.* Delegaţii din întreaga Europă au avut posibilitatea să-şi exprime opiniile legate de rolul şi responsabilitatea pe care le au Bisericile în noul context european.

După-amiaza zilei a fost dedicată unui tur al oraşului Wittenberg, delegaţii având posibilitatea de a vizita casele reformatorilor Martin Luther şi Filip Melanchton, Centrul de Studii Omiletice din Wittenberg şi alte locuri de importanţă istorico-teologică. Seara, delegaţii s-au adunat în biserica oraşului unde Preşedintele Germaniei Dr. Horst Köhler a rostit un scurt cuvânt de salut participanţilor la manifestarea ecumenică de la Wittenberg, subliniind rolul pe care mişcarea ecumenică îl joacă în unitatea europeană. Au urmat două conferinţe rostite de Jean-Pierre Richard, Preşedintele Conferinţei episcopale franceze şi vice-preşedinte al CCEE, cu titlul *Contribuţia teologiei romano-catolice la mişcarea ecumenică* şi Thomas Wipf, Preşedintele Asociaţiei Bisericilor Evanghelice din Europa, *Însemnătatea protestantismului în Europa.* După o rugăciune de seară după ritul anglican, delegaţii au fost invitaţi în clădirea istorică a primăriei din Wittenberg unde s-a oferit o recepţie în onoarea oaspeţilor. În cadrul recepţiei, ÎPS Sa Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei a transmis Excelenţei Sale Dr. Horst Köhler salutările Prea Fericirii Sale Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. ÎPS Sa Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, l-a asigurat pe Domnul Preşedinte, în calitate de gazdă a AEE3 că Sibiul este pregătit pentru Adunarea din septembrie. În calitate de reprezentant al Guvernului României, Domnul Secretar de Stat Adrian Lemeni a transmis salutările primului ministru şi l-a asigurat pe înaltul demnitar german că AEE3 se bucură de întreg sprijinul din partea autorităţilor române.

Ziua de 17 februarie a debutat cu o dezbatere pe tema *Ce fel de viziune asupra Europei au astăzi Bisericile?* Mai întâi au fost prezentate două conferinţe, de către Rüdiger Noll, Director al Comisiei Bisericã şi Societate a CBE, şi Noel Treanor, Secretarul General al Comisiei Conferinţelor Episcopilor din Uniunea Europeană (COMECE). Au urmat apoi scurte referate prezentate de câte un reprezentant dintr-o ţară membră a Uniunii Europene (Italia), dintr-o ţară aderată de curând la UE (România), o ţară candidată la aderare (Turcia) şi o ţară europeană din afara UE (Bielorusia). Dezbaterea s-a încheiat cu scurte discuţii pe grupe, după care autorii impulsurilor au răspuns întrebărilor.

După-amiază, Domnul secretar de Stat Adrian Lemeni a transmis delegaţilor mesajul Guvernului României. Domnia sa a arătat că pentru România, organizarea AEE3 în cadrul graniţelor sale este un motiv de onoare, dar şi de provocare în acelaşi timp. A mulţumit celor două instituţii organizatoare – CCBE şi CCEE – pentru rolul pe care îl joacă în România. Au urmat apoi trei referate menite să pregătească teologic AEE3. Acestea au purtat ca titluri motto-urile sub care se vor organiza la Sibiu cele nouă forumuri, anume: *Lumina lui Hristos şi Biserica*, *Lumina lui Hristos şi Europa* şi *Lumina lui Hristos şi lumea*. Apoi delegaţii s-au împărţit în nouă grupe, conform celor nouă Forumuri ale Adunării, încercând să conceapă noi idei cu privire la modul în care acestea ar trebui să fie pregătite din punct de vedere teologic. Rezultatele discuţiilor au fost apoi prezentate în public.

Ultima parte a manifestărilor de la Wittenberg a fost dedicată deschiderii decadei pentru eradicarea violenţei. Au fost rostite două referate: unul de prezentare a acestei iniţiative (de către Geiko Müller-Fahrenholz, coordonator al Adunării Ecumenice Internaţionale pentru Pace), iar al doilea a expus un exemplu concret de eradicare a violenţei în Sarajevo. Manifestările de la Wittenberg au fost încheiate cu citirea unei scrisori către creştinii Europei, redactată în numele şi cu aportul tuturor delegaţilor şi cu o rugăciune de seară dedicată martirilor creştini din întreaga Europă.

Pe parcursul întregii manifestări a existat un birou de presă la care au fost acreditaţi numeroşi ziarişti din întreaga Europă. Aceştia au arătat un interes deosebit pentru România şi Sibiu. ÎPS Sa Dr. Laurenţiu Streza a răspuns în mai multe rânduri întrebărilor ziariştilor şi a acordat un interviu pentru TVR1, ca şi postului naţional german de radio (ARD1).

În 18 februarie, ÎPS Sa a săvârşit Sfânta Liturghie în mijlocul comunităţii ortodoxe româneşti din Berlin, alături de ÎPS Sa Nifon, Arhiepiscopul Târgovişte şi Prof. Dr. Constantin Mihoc, parohul ortodox român de la Berlin. La Sfânta Liturghie a asistat şi Domnul Secretar de Stat Dr. Adrian Lemeni. ÎPS Sa Dr. Laurenţiu Streza a rostit un mişcător cuvânt de învăţătură înainte de intrarea în Postul Mare, iar ÎPS Sa Nifon a realizat o scurtă prezentare a AEE3.

O scrisoare către creştinii Europei

„Lumina lui Hristos luminează tuturor. Redescoperind darul luminii pe care îl reprezintă Evanghelia lui Hristos pentru Europa astăzi"

Iubiţi fraţi şi iubite surori în Hristos din întreaga Europă,

Har şi pace vouă tuturor!

În calitate de reprezentanţi ai Bisericilor, conferinţelor episcopale, mişcărilor şi organizaţiilor ecumenice, am călătorit din 44 de ţări spre Lutherstadt – Wittenberg, Germania, locul de naştere al Reformei şi loc important în tradiţia creştină. Între 15-18 februarie 2007 ne-am întâlnit spre a ne împărtăşi de rugăciune şi reflecţie şi pentru a continua procesul celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene (AEE3) ce urmează să aibă loc la Sibiu, în România, în septembrie 2007.

Săvârşind din nou această călătorie, am căutat să adâncim încrederea şi înţelegerea reciprocă prin locuire, muncă şi rugăciune comună. De asemenea ne-am străduit să dezvoltăm o spiritualitate înrădăcinată în Evanghelie. Prin credinţă şi acţiune continuăm să încurajăm entuziasm reînnoit pentru itinerariul nostru ecumenic. Ne-am întors încă odată la sursa noastră de comuniune şi dragoste, spre Dumnezeu Cel Unul, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh.

*

După ce am început împreună Postul Paştilor, în Bisericile din Răsărit şi Apus, vă invităm pe voi toţi, fraţi şi surori, la un pelerinaj al luminii. Căutăm lumina lui Hristos care străluceşte în întuneric. Această lumină ne invită să recunoaştem propriul nostru întuneric al neîncrederii şi suspiciunii şi să fim reconciliaţi în prezenţa sfântă a Crucii lui Hristos care transformă întunericul nostru în lumina Învierii. Cu această recunoaştere, invităm pe toţi creştinii şi Bisericile din întreaga Europă să ni se alăture în rugăciune, reflecţie şi penitenţă, aşa cum căutăm să ştim şi să trăim în Domnul nostru Iisus Hristos, Care dăruieşte har şi înnoire. Suntem inspiraţi să acţionăm prin tema noastră: *„Lumina lui Hristos luminează tuturor. Redescoperind darul luminii pe care îl reprezintă Evanghelia lui Hristos pentru Europa astăzi"*. În smerenie şi rugăciune, încurajăm pe creştinii noştri să-şi deschidă inimile spre adevărata lumină a lui Hristos şi să ni se alăture în străduinţile de a aduce dreptate şi speranţă pe continentul nostru. Lumina lui Hristos ne va inspira pe noi toţi să lucrăm şi să depunem mărturie pentru darurile păcii, reconcilierii şi unităţii în lumea noastră divizată.

Întâlnindu-ne în Lutherstadt – Wittenberg, am devenit conştienţi de roadele diferitelor evenimentele naţionale şi regionale din întreaga Europă care vor contribui la AEE3 din Sibiu. Am dat mulţumire lui Dumnezeu pentru semnele prieteniei împărtăşite şi pentru nerăbdarea continuă a multora care trăiesc vocaţia lor de mărturie sacrificială în situaţii dificile care încă mai există pe continentul nostru. Am fost încurajaţi de nerăbdarea continuă a multora de a lucra pentru libertatea şi demnitatea persoanelor umane spre a depăşi teama şi deznădejdea din comunităţile noastre.

Vă invităm să reflectaţi şi să vă rugaţi lui Hristos pentru toate Bisericile şi creştinii angajaţi în acest pelerinaj. Acesta este modul în care întreaga comunitate creştină poate fi împreună cu aceia care vor călători spre Sibiu. Lumina lui Hristos nu poate fi limitată sau diminuată. În rugăciunea noastră împărtăşită constă procesul care ne duce spre Sibiu, şi care va fi un alt punct de plecare pentru creştinii din Europa spre a lucra împreună precum lumina lui Hristos se răspândeşte peste Europa şi în noi toţi cu o intensitate înnoită.

Sfinţeşte-ne şi uneşte-ne cu Duhul Tău Cel Sfânt încât să fim una în Tine, în recunoaşterea şi invocarea Fiului Tău (adaptare după o rugăciune a lui Filip Melanchton).

Trad. din engleză de
Lect. Dr. Daniel BUDA

A şasea întâlnire a Comitetului de Planificare pentru organizarea celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene, Sibiu, 4-9 septembrie 2007

(Wittenberg, Germania, 13-15 februarie 2007)

În perioada 13-15 februarie anul curent a avut loc la Wittenberg (Germania) în Hotelul Luther, cea de-a şasea şi ultima întâlnire a Comitetului de Planificare pentru organizarea celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene. Şedinţa Comitetului de Planificare a avut loc înainte de cea de-a Treia Etapă a pelerinajului spre Sibiu. Lucrările Comitetului au debutat în seara zilei de 13 februarie sub preşedinţia Înalt Prea Sfinţiei Sale Dr. Ghenadios, Mitropolit de Sassima. Mai întâi a fost prezentat şi aprobat raportul ultimei întâlniri a Comitetului de Planificare desfăşurată de asemenea la Wittenberg în perioada 19-22 noiembrie 2006 (vezi *Telegraful Român,* anul 154, nr. 41-44/1 şi 15 nov. 2006, p. 4). A urmat apoi un raport detaliat al Comitetului local de la Sibiu, prezentat de către secretarii acestuia. A doua şedinţă din această seară a fost prezidată, datorită absenţei Monseniorului Vincenzo Paglia, de către Prea Sfinţia Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea. S-au discutat chestiuni practice legate de modul în care vor fi înscrişi delegaţii şi în care vor fi apărate siguranţa şi sănătatea delegaţilor Adunării. În ce priveşte înscrierea delegaţilor Bisericilor membre ale Conferinţei Bisericilor Europene (CBE), aceştia vor fi mai întâi desemnaţi de către Bisericile cărora ei aparţin, iar documentele de înregistrare vor fi trimise direct la secretariatul CBE de la Geneva. Siguranţa delegaţilor AEE3 va fi asigurată de către instituţiile responsabile din Sibiu (Poliţie, Jandarmerie etc), iar la acordarea primului ajutor în caz de urgenţă vor colabora instituţiile sanitare din Sibiu precum şi Serviciul ioaniţilor şi Serviciul de ajutor maltez.

Cea de-a doua zi a fost dedicată în principal analizării programului AEE3, la care s-au adus o serie de îmbunătăţiri. Cea mai importantă schimbare constă în modificarea locului unde se vor desfăşura festivităţile de deschidere a Adunării. Iniţial s-a propus organizarea unui pelerinaj simbolic pe la bisericile istorice din Sibiu. Acest proiect a fost abandonat în favoarea organizării unor manifestări în Piaţa Mare a Sibiului, la care vor avea posibilitatea să participe şi cetăţenii oraşului.

A treia zi de şedintă a fost dedicată analizării programului teologic şi tematic al Forumurilor Adunării. În acest scop au fost invitaţi la şedinţa Comitetului de Planificare, moderatorii Forumurilor. Aceştia au prezentat pe scurt viziunea asupra forumului de care se ocupă, după care membrii Comitetului au avut posibilitatea să aducă observaţii, comentarii, obiecţii sau adăugiri. În cadrul celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu se vor organiza nouă Forumuri având ca teme: Unitatea, Spiritualitatea, Mărturia, Europa, Religiile, Migraţia, Creaţia, Dreptatea şi Pacea. Pentru fiecare forum au fost numiţi doi coordonatori, unul din partea CBE şi altul din partea CCEE. Biserica Ortodoxă Română este reprezentată, în coordonarea acestor forumuri, de către Pr. Prof. Dr. Viorel Ioniţă, Director de Studii al CBE, la Forumul Spiritualitate şi de Prea Sfinţia Sa Irineu Slătineanu, arhiereu-vicar al Episcopiei Râmnicului la Forumul Spiritualitate.

Şedinţele Comitetului de Planificare s-au încheiat în 15 februarie, în jurul amiezii, fiind urmate de cea de-a treia etapă, Wittenberg, 15-18 februarie 2007.

A consemnat Lect. **Dr. Daniel BUDA**

Manifestări închinate Sfinţilor Trei Ierarhi la Sibiu

În zilele de 29 şi 30 ianuarie, Arhiepiscopia Sibiului şi Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu au organizat manifestări cu un caracter aparte, dedicate Sfinţilor Trei Ierarhi, ca şi un Simpozion închinat Sfântului Ioan Gură de Aur, de la a cărui adormire în Domnul se împlinesc 1600 de ani.

Simpozionul s-a desfăşurat la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna", în data de 29 ianuarie, între orele 15.30 – 18.30 şi s-a bucurat de prezenţa Înalt Prea Sfinţitului Părinte Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, ca şi a Prea Sfinţiei Sale Dr. Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, a pr. prof. dr. Dorin Oancea, decanul Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna", a numeroşi profesori, studenţi şi invitaţi.

Îndată după deschiderea Simpozionului de către Înalt Prea Sfinţitul Părinte Laurenţiu, care i-a binecuvântat pe cei prezenţi şi a felicitat pe cei implicaţi în organizarea acestuia, a luat cuvântul Prea Sfinţitul Părinte Visarion Răşinăreanu, care a vorbit despre: „Sfântul Ioan Gură de Aur, 1600 de ani de la adormirea sa întru Domnul". Într-un interval de timp relativ scurt, Prea Sfinţia Sa a prezentat în mod succint personalitatea şi gândirea teologică de excepţie a Sf. Ioan Gură de Aur, insistând asupra raţiunilor pentru care acest părinte al secolului al IV-lea este şi trebuie să fie pentru noi un exemplu de urmat, o flacără pilduitoare nestinsă pentru întreaga creştinătate.

Dintre prelegerile susţinute au reţinut atenţia în mod deosebit cea a d-lui lect. dr. Ciprian Streza, cu tema: „Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur şi a Sf. Vasile cel Mare – formulare euhologice principale ale ritului bizantin"; a d-lui lect. dr. Sebastian Moldovan, cu tema: „Adaptabilitatea în gândirea Sf. Ioan Gură de Aur"; a pr. lect. dr. C-tin Necula, cu tema: „Educaţia părinţilor – parte integrantă a educaţiei copiilor: O viziune omiletică a Sf. Ioan Gură de Aur"; precum şi cea a pr. lect. dr. Ioan Mircea Ielciu, cu tema: „Rugăciune şi pocăinţă la Sf. Ioan Gură de Aur" etc.

Succesiunea fiecărei prelegeri, din cele zece câte au fost, a fost urmată de scurte aprecieri ale pr. prof. dr. Dorin Oancea, legate de reliefarea temeiniciei studiilor prezentate, ca şi a aparatului bibliografic de ultimă oră folosit în redactarea acestora.

Simpozionul s-a încheiat cu o scurtă prezentare rostită de către pr. prof. acad. dr. Mircea Păcurariu, a prezenţei şi receptării scrierilor şi personalităţii Sf. Ioan Gură de Aur în Biserica Ortodoxă Română.

Momentul principal al zilei de 30 ianuarie, praznicul propriu-zis al Sfinţilor Trei Ierarhi, a avut ca principal eveniment celebrarea solemnă a Sfintei Liturghii în catedrala mitropolitană din Sibiu. Soborul, format în principal din preoţi profesori ai Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna", l-a avut ca protos pe Înalt Prea Sfinţitul Părinte Mitropolit Laurenţiu, care prin slujire şi cuvânt a constituit pentru cei prezenţi o icoană vie a chipului celor Trei Ierarhi prăznuiţi.

Predica închinată Sf. Trei Ierarhi a fost susţinută de către pr. lect. dr. Ioan Mircea Ielciu, care le-a vorbit studenţilor teologi şi tuturor credincioşilor prezenţi despre personalităţile de excepţie ale Sfinţilor Trei Ierarhi, subliniind atât ceea ce au avut ei în comun, cât şi particularităţile fiecăruia.

După încheierea Sfintei Liturgii întregul soborul s-a deplasat la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna", unde a avut loc sfinţirea anumitor spaţii reamenajate din incinta acesteia. Astfel, aula Facultăţii de Teologie a primit numele de aula „Mitropolit Ioan Meţianu", datorită faptului că acest distins ierarh a clădit corpul care găzduieşte astăzi această sală, biblioteca a primit numele „Mitropolit Nicolae Bălan", deoarece acesta a şi construit-o şi a înzestrat-o cu fondul său propriu de carte teologică. De asemenea două săli de curs au primit numele mitropolitului Nicolae Mladin şi pr. prof. Aurel Jivi.

Agapa care a urmat evenimentelor descrise anterior a întregit praznicul închinat patronilor învăţământului teologic, după cum bine se ştie, Sfinţii Trei Ierarhi fiind asumaţi de către întreaga Ortodoxie ca patroni ai şcolilor teologice la Congresul Facultăţilor de Teologie de la Atena din 1936.

A consemnat
Dr. Ştefan TOMA

„EDUCAŢIE TEOLOGICĂ ECUMENICĂ ÎN ESTUL ŞI CENTRUL EUROPEI"

Academia pentru Studii Teologice, Volos, Grecia, 9-11 februarie 2007

Academia pentru Studii Teologice din oraşul Volos, Mitropolia de Dimitriada, amplasată pe o colină ce oferă o splendidă perspectivă asupra golfului Pegasitikos şi muntelui Pelion, funcţionează ca un forum deschis pentru reflecţie şi dialog. Academia a organizat o serie de studii, seminarii internaţionale, congrese, mese rotunde, acoperind un spectru larg de teme, accentul fiind pus pe abordarea interdisciplinară. Totodată a reuşit să publice numeroase cărţi şi broşuri. Pentru a-şi împlini obiectivele, Academia a colaborat cu numeroase alte instituţii, cum ar fi: Institutul francez din Atena, Universitatea Drury (SUA), Institutul Ecumenic din Bossey (Consiliul Ecumenic al Bisericilor), Departamentul de Teologie Ortodoxă al Universităţii din Münich, Institutul Pedagogic din Atena, Asociaţia Femeilor Ortodoxe din Europa, Centrul Municipal de Istorie din Volos; precum şi cu diferite jurnale, publicaţii academice şi edituri. Dintre temele abordate se pot menţiona: *Biserica şi eshatologia, Creştinătatea ortodoxă şi modernitatea, Islamul şi fundamentalismul – Creştinătatea ortodoxă şi globalizarea, Creştinătatea ortodoxă şi ceilalţi, Gen şi religie – Locul femeilor în Biserică, Femeile şi religiile: Problema violenţei şi fundamentalismului, Teologia şi Literatura, Teologia şi Arhitectura bisericească modernă, Creştinătatea ortodoxă şi Educaţia – Instruirea religioasă şi relevanţa acesteia asupra identităţii şi culturii, Creştinătatea ortodoxă şi multiculturalitatea, Participarea laicilor la viaţa Bisericii, Statul şi Biserica* etc. Conferinţele publice se pot urmări on-line prin staţia de radio „Orthodoxi Martyria", *www.imdradio.gr.* În acest an academic s-a început abordarea unei teme de mare actualitate: *Creştinătatea ortodoxă şi Islamul. Islamul în Europa*, căreia i se vor dedica mai multe conferinţe şi seminarii. O altă activitate importantă, în curs de derulare, este înfiinţarea, în colaborare cu Mitropolia din Dimitriada şi Centrul de Conferinţe Thessaly, a unei Biblioteci teologice ortodoxe digitale on-line, cu acces liber la întreaga colecţie, precum şi cu link-uri la alte biblioteci digitale on-line şi website-uri (a se vedea: *www.imd.gr*).

Consultaţia cu privire la educaţia teologică ecumenică (9-11 februarie, 2007) a fost organizată de Academia teologică din Volos împreună cu departamentul de specialitate – *Ecumenical Theological Education Program* –, al Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Au participat teologi ortodocşi, catolici, luterani şi reformaţi din Austria, Elveţia, Germania, Grecia, România, Rusia, Serbia, Ungaria. Lucrările au fost deschise de Înalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Ignatios, responsabil cu relaţiile externe în Sinodul Bisericii Greciei. Înalt Prea Sfinţia Sa a afirmat că Biserica Ortodoxă nu poate trăi izolat, ci, dimpotrivă, este chemată să cultive dialogul, colaborarea, respectul reciproc şi înţelegerea largă a realităţilor lumii contemporane. Accentul pus pe Europa Centrală şi de Est nu înseamnă provincialism, ci grijă deosebită pentru o zonă care a suferit mult în ultima jumătate a secolului trecut.

Rev. Dr. Nyambura Njoroge, responsabilul programului de educaţie teologică ecumenică (*Ecumenical Theological Education Program*) al Consiliului Ecumenic al Bisericilor – astăzi parte integrantă a activităţii Institutului Ecumenic din Bossey – directorul Institutului fiind părintele profesor doctor Ioan Sauca, fost cadru didactic titular al Facultăţii de Teologie din Sibiu, astăzi profesor asociat – , a subliniat importanţa mişcării ecumenice, care are ca scop refacerea unităţii bisericeşti, pentru viaţa creştinilor şi misiunea Bisericii. A amintit despre procesul reconfigurării mişcării ecumenice, despre implicarea femeilor şi a tinerilor. Privitor la Europa Centrală şi de Est, a afirmat că este nevoie de resurse, de schimb de profesori, de o bibliografie reprezentativă, de traduceri ale documentelor şi materialelor de bază. A prezentat disponibilitatea Consiliului Ecumenic al Bisericilor (CEB) de a se implica în organizarea de cursuri şi seminarii în această zonă a Europei, pentru a se facilita abordarea teologiei nu în izolare, ci din perspectivă ecumenică, precum şi dialogul şi colaborarea între biserici.

Părintele profesor Vladimir Fedorov, consultant pentru Europa Centrală şi de Est, al programului de educaţie teologică ecumenică al CEB, a precizat că ecumenismul înseamnă în primul rând colaborare interbisericească, a dat exemple de roade ale acestei colaborări, a subliniat că instrumentul principal îl constituie educaţia teologică ecumenică şi a propus ca iniţiativa de la Volos să aibă o finalitate şi în legătură cu pregătirea pentru centenarul primei Conferinţe mondiale de misiune, Edinbourgh, 1910.

Participanţii şi-au exprimat disponibilitatea de a fi implicaţi în schimburile de profesori şi studenţi, în organizarea de cursuri şi seminarii pe tema educaţiei teologice ecumenice, urmând să informeze şi să antreneze şi pe alţii în aceste activităţi importante. Reforma învăţământului universitar european, cunoscută sub numele de „procesul Bologniа" afectează şi facultăţile de teologie, care nu mai pot exista izolat, ci trebuie să se adapteze contextului de astăzi, când se pune accent pe colaborare şi schimburi, pe educaţia pentru integrare şi integrarea prin educaţie.

Este necesar să se accentueze faptul că ecumenismul autentic nu înseamnă relativizarea doctrinei, nu înseamnă compromisuri, ci angajament ferm, ştiinţă teologică, grijă faţă de ceilalţi şi faţă de întreaga creaţie a lui Dumnezeu, înseamnă sensibilitate, delicateţe, iubire, rugăciune. Mişcarea ecumenică, dorinţa şi strădania omenească pentru unitate, nu trebuie confundată cu anumite instituţii şi structuri perfectibile, mişcarea ecumenică este o stare de spirit ce trebuie să se propage cât mai mult. Receptarea convergenţelor teologice şi chiar a unui atât de aşteptat consens teologic, trebuie pregătite la un nivel cât mai larg. Din fericire, multe dintre neajunsurile instituţiei şi structurilor Consiliului Ecumenic al Bisericilor, semnalate de ortodocşi, au fost eliminate prin implementarea rezoluţiilor Comisiei speciale pentru participarea ortodoxă la CEB (cum ar fi luarea deciziilor prin consens şi regulile pentru rugăciunea comună în cadrul întrunirilor ecumenice – a se vedea: *Raportul final al Comisiei speciale privind participarea ortodoxă la Consiliul Ecumenic al Bisericilor*, prezentare, traducere şi note, în *Revista Teologică*, (2003), nr.4, pp.110-125 şi (2004), nr. 1, pp. 122-153) instituită la a VIII-a Adunare generală a CEB de Harare (1998). Datorită acestor reglementări, a IX-a Adunare generală a CEB, Porto Alegre, februarie 2006 (a se vedea: *www.wcc-assembly.info*), s-a desfăşurat într-o atmosferă complet schimbată, *ethos*-ul a fost total deosebit. Oricum în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, care are astăzi 348 de biserici membre, este reprezentat doar ceva mai mult de un sfert din întregul număr al creştinilor (aprox. 500 de milioane din cele 2 miliarde de creştini). CEB este doar un cadru de discuţii şi dialog, nu este o supra-biserică, deciziile aparţin bisericilor membre, aşa cum se afirmă fără echivoc în Raportul Comisiei speciale pentru participarea ortodoxă la CEB.

Totuşi, se aşteptau şi se aşteaptă orientări şi poziţii mai ferme împotriva aspectelor de doctrină şi de morală contrare Evangheliei, cum sunt păcatul împotriva firii, avortul şi legalizarea aşa numitei „căsătorii uni-sex", acceptată deja în Spania, Belgia – Bruxelles este „capitala Europei"!!! –, Danemarca, Olanda şi Canada. Se elaborează şi se dau publicităţii, de către Comitetul central al CEB, multe rezoluţii, dar se uită „rezoluţiile morale", pentru care bisericile membre sunt direct răspunzătoare.

Teologia ortodoxă, în general, nu mai poate fi predată după o metodă comparatistă simplificatoare, cu accentuarea unor „diferenţe confesionale" care adesea nu mai sunt, sau nu au fost niciodată valabile integral, ci fiind bine întemeiată biblic şi patristic, trebuie să descopere identitatea proprie a Ortodoxiei, cu deschidere ecumenică, în sensul cuceririi „celorlalţi" prin adevăr, obiectivitate şi iubire, nu prin complex de superioritate şi desconsiderare; prin urmare, se impune o revizuire atentă a manualelor noastre.

Astăzi eforturile titanice ale ecumenismului au nevoie de o reorientare, iar bisericile cu instituţiilor lor de învăţământ şi formare nu au cum să „şomeze", ci , dimpotrivă, acum când răul se strecoară tot mai insidios, este nevoie de maximă trezvie. Dacă vedem Biserica nu ca o instituţie, ci drept *koinonia*, poporul lui Dumnezeu chemat să descopere iubirea lui Dumnezeu, să ofere mărturie despre prezenţa Sa restauratoare, atunci şi concepţia despre învăţământul teologic trebuie restructurată. Scopul principal al educaţiei teologice nu este simpla „producere" de candidaţi la hirotonie şi la misiune, cu alte cuvinte cadre profesionale, care să propovăduiască şi să perpetueze adevărurile şi etica creştină, ci oferirea certitudinii că absolvenţii vor fi capabili să creeze comunităţi creştine autentice. De la începutul scolasticismului medieval, şi chiar după Renaştere, Teologia a fost o disciplină care utiliza metodele logicii aristoteliene, cunoaşterea raţională devenind singura formă de cunoaştere legitimă. Treptat, educaţia teologică şi-a mutat centrul din contextul euharistic/liturgic al comunităţii locale, ajungând să pregătească doar „lideri" bisericeşti, nu întregul popor al lui Dumnezeu.

Este timpul ca să fie îndreptate aceste neajunsuri, să se înţeleagă că educaţia teologică, realizată în contextul ecumenic actual, ne poate scoate din filetism şi provincialism, ne poate ajuta să înlocuim triumfalismul şi complexul de superioritate cu un adânc sentiment de responsabilitate şi solidaritate. A nu se uita că Sfinţii Părinţi au fost foarte preocupaţi de problemele duhovniceşti şi sociale ale lumii din vremea lor, iar noi le vom fi fideli în măsura în care suntem contemporani lumii de astăzi.

Pr. Lect. Dr. Nicolae MOŞOIU

SĂ LUĂM AMINTE !

CREDINŢA LUI EMINESCU (II)

Credinţa lui Eminescu nu trebuie căutată numai în opera poetică. Chiar şi acolo, a trage concluzii dintr-un detaliu sau altul înseamnă a extrapola nepermis, în dauna imaginii de ansamblu. Pompiliu Constantinescu, pentru care, după cum am văzut, Eminescu e un „poet păgân", pleacă de la câteva referinţe culturale, într-adevăr identificabile în opera poetului, pentru a conchide că viziunea lui asupra lumii „e turnată în budism, platonism, demonism – fără elemente creştine" şi că „nicăieri Eminescu nu mângâie cu mila, cu iluzia vieţii de-apoi, cu învierea, cu idila lui D-zeu" (**Eminescu – poet păgân**, în **O catedră Eminescu,** Junimea, Iaşi, 1987, p. 233 – reproducerea conferinţei din 1945). Criticul extinde concluziile şi asupra publicisticii eminesciene, deşi numeroase texte, aşa cum vom vedea, îl contrazic: „Doctrinarul politic n-are nici el un substrat creştin, ortodox (...). Nici de aici măcar, unde ar fi fost cu putinţă, nu se pot scote elemente cât de sumare, care să-i configureze o fizionomie creştină..." (*Ibidem*, p. 231).

Nu este de mirare că în anii 50 autorii de manuale vor crea imaginea unui Eminescu „al nostru", autor al poemului **Împărat şi proletar**, al cărui geniu a „intuit" că „religia (este) o frază inventată de dânşii"... De-ar fi să-i căutăm şi pe înaintaşii iconoclaştilor şi raţionaliştilor de azi, i-am găsi uşor în publicistica din aceeaşi perioadă a anilor 45-50, fiindcă şi atunci şi acum, se observă aceeaşi brutală imixtiune a politicului şi culturalului în viaţa de credinţă. Pregătită sau nu de intervenţii sub nume de prestigiu, cum era acela al lui Pompiliu Constantinescu, campania de schimbare a imaginii lui Eminescu seamănă izbitor cu aceea de denigrare a lui Eminescu din ultimii ani (v. „Dilema", 27 febr. – 5 martie, 1998, sub directoratul lui Andrei Pleşu, ş.a.).

Iată ce i se contestă lui M. Eminescu: *Ortodoxia*. Detractorii moderni nu mai aduc în discuţie subiectul, poate şi pentru că sunt indiferenţi la EL, nu-i cunosc coordonatele sau pur şi simplu nu-l cred important, lucru explicabil întrucâtva pentru mentalitatea lor. Pompiliu Constantinescu îi nega lui Eminescu orice legătură cu Ortodoxia, nu numai cu creştinismul, deşi „este un poet al pământului nostru". „În tot cazul, zice criticul, nu este un poet creştin, fiindcă elementele budiste, platonice, schopenhaueriene, romanticii germani (demonismul) nu configurează deloc imaginea unui poet creştin şi mai ales ortodox" (*Ibidem*, p. 230 şi urm.).

Oare cum se împacă această imagine cu afirmaţiile lui Eminescu despre Ortodoxie, Biserică, sărbătorile noastre, înviere, toleranţa românilor ş.a.? Încă din 1870, când Eminescu abia publicase trei poeme importante în „Convorbiri literare", se angajează în organizarea Serbării de la Putna, în care vede o triplă manifestare: a credinţei ortodoxe a românilor, a marcării unui eveniment şi a elogierii figurii lui Ştefan cel Mare şi Sfânt. „Crist a învins cu litera de aur a adevărului şi a iubirei, spune Eminescu, care semnează aceste rânduri în calitate de secretar al comitetului de organizare a serbării, Ştefan cu spada cea de flăcări a dreptului. Unul a fost libertatea, celălalt apărătorul evanghelului ei. Vom depune deci o urnă de argint pe mormântul lui Ştefan, pe mormântul creştinului pios, al românului mare".

Poate mulţi, când aud cuvintele unui preot în vreo predică despre afirmaţia lui Eminescu că „Biserica este mama neamului românesc" (şi, bineînţeles, Biserica Ortodoxă, nu alta!), cred că părintele exagerează ca să-i izbutească o figură retorică. „Biserica lui Mateiu Basarab şi a lui Varlaam, ***maica spirituală a neamului românesc*** (*s.n.* – O.M.), care a născut unitatea limbei şi unitatea etnică a poporului, ea care domneşte puternică dincolo de graniţele noastre şi e azilul de mântuire naţională în ţări unde românul nu are stat, ce va deveni ea în mâna tagmei patriotice?" se întreabă Eminescu, apărând Biserica, cum trebuie să o facă orice bun creştin, de imixtiuni de toate felurile, care ţinteau, de cele mai multe ori, strângerea de capital politic.

Numai cine nu vrea nu simte patosul din cuvintele poetului, căldura, energia pledoariei, autentic creştine.

Pr. prof. univ. dr. Ovidiu Moceanu

Simpozionul „Mihai Eminescu la Muzeul bisericii „Sf. Nicolae" din Şcheii Braşovului

A intrat deja în tradiţie ca în 15 ianuarie, în fiecare an, în cadrul complexului din Şcheii Braşovului să se desfăşoare simpozionul „Mihai Eminescu şi Braşovul". În acest an simpozionul a reunit personalităţi locale şi naţionale, fiind continuat şi de vizitarea unei expoziţii dedicate evenimentului. Ne-am bucurat de participarea academicianului dr. Alexandru Surdu, a profesorului universitar, scriitor şi director de editură Daniel Drăgan, a prof. univ. ziarist Ioan Popa, a prof. univ. director al revistei „Astra" Doru Munteanu, a secretarului „Astrei", prof. Petru Istrate, Preşedintele Uniunii Scriitorilor Braşoveni, scriitorului Ion Topolog (Popescu) etc. În baza documentelor păstrate în arhiva istorică din Şchei s-au purtat îndelungi discuţii, evidenţiindu-se importanţa pe care marele poet a acordat-o Braşovului, cât şi prestigiul de care s-a bucurat Eminescu la Braşov. Academicianul Alexandru Surdu a prezentat mărturii privind „Genialitatea poetului prin prizma particularităţilor biologice". Vasile Oltean a susţinut cele trei comunicări privind: „Popasurile poetului la Braşov", „Prietenii braşoveni ai lui Eminescu la Viena" şi „Putna şi medicul braşovean al marelui poet – doctorul Constantin Popazu". Scriitorul Ion Topolog a lansat un volum de poezii „Eminescu", iar profesorul Petru Istrate a prezentat aprecierile poetului pentru biserica „Sf. Nicolae" şi Junii Braşoveni, cărora le dedică una din primele sale poezii „Învia-vor voievozii". S-a apreciat de publicul prezent volumul princeps, revistele timpului, care includeau poeziile eminesciene şi scrisori semnate de Mihai Eminescu, Titu Maiorescu şi alţi cărturari ai timpului.

Simpozionul a fost completat de scriitorii „Astrişti", care au recitat atât din opera poetului, cât şi din creaţiile proprii dedicate evenimentului.

Manifestarea a fost prezentată şi în cadrul programelor de televiziune locală şi în presa locală.

A consemnat Pr. prof. dr. Vasile OLTEAN

Noua Lege a Cultelor din România (I)

Scurt istoric

După 16 ani de la căderea comunismului, România are, în sfârşit, o nouă Lege a Cultelor, lege care acoperă acum o mare lipsă în legislaţia românească şi pune capăt instabilităţii cu care s-a acţionat în domeniul libertăţii şi cultelor religioase.

Elaborarea ei a durat relativ mult, dar, comparativ cu alte state europene, România nu face nici un fel de excepţie (în Italia, de exemplu, elaborarea unei legi a cultelor a durat peste 15 ani). Pe de altă parte, elaborarea unor astfel de legi este, după Constituţie, procesul cel mai delicat, întrucât atinge partea cea mai sensibilă a cetăţeanului: sentimentul religios.

După mai multe încercări nereuşite, elaborarea Legii Cultelor a fost reluată la începutul anului 2005, când au avut loc mai multe runde de dezbateri cu reprezentanţii cultelor. La 31 mai 2005, reprezentanţii a 16 culte au semnat un text-proiect, care, în perioada 1 iunie – 1 iulie 2005, a fost supus opiniei publice (conform *Legii privind transparenţa decizională în administraţia publică*), opinie care a adus câteva modificări proiectului în cauză.

Pentru ca Legea Cultelor să fie în conformitate cu legislaţia internaţională în domeniu, proiectul a fost supus popularizării şi analizei internaţionale şi au fost solicitate puncte de vedere de la instituţii prestigioase precum ODIHR/OSCE şi *Comisia Europeană pentru Democraţia prin Drept* (*Comisia de la Veneţia*). Ultima a adus o serie de îmbunătăţiri textului şi şi-a exprimat opinia sa favorabilă. La fel a procedat şi *Comisia Helsinki a SUA*, care a avut o atitudine mai critică la adresa proiectului.

Un moment important în redactarea legii a fost simpozionul internaţional, cu tema *„Libertatea religioasă în context românesc şi european"*, organizat de Ministerul Culturii şi Cultelor, la care au participat reprezentanţi ai cultelor, ai unor organisme interne şi internaţionale, specialişti de marcă din ţară, din Europa şi Statele Unite (v. *RT*, nr. 3/2005, p. 182-184), în urma căruia proiectul a câştigat o opinie favorabilă.

Ultima etapă a elaborării Legii Cultelor a fost adoptarea textului-proiect de Parlamentul României. Proiectul a fost adoptat de Senat la 21 decembrie 2005 prin aprobare tacită (cf. art. 75, al. 2 din Constituţia României). Camera decizională a fost Camera Deputaţilor, care a supus proiectul *Comisiei juridice* şi *Comisiei pentru drepturile omului, culte şi minorităţi*. Acestea au elaborat un raport comun favorabil cu amendamente, după dezbateri care au durat din februarie până în decembrie 2006.

În final, Camera Deputaţilor a votat proiectul de lege, la 13 decembrie 2006, cu 220 voturi pentru, un vot împotrivă şi o abţinere. Preşedintele România a promulgat legea prin Decretul nr. 1437/27.12.2006, legea dobândind nr. 489/2006. Noua Lege a Cultelor a fost publicată în *Monitorul Oficial nr. 11/8.01.2007*, când a şi intrat în vigoare.

Prezentare

Textul Legii Cultelor este structurat pe patru capitole: I. *Dispoziţii generale*; II. *Cultele*; III. *Asociaţiile religioase* şi IV. *Dispoziţii tranzitorii şi finale.*

În primul capitol se defineşte, se reglementează şi se garantează *dreptul fundamental la libertate religioasă* şi se interzice, în mod expres, orice constrângere sau discriminare pe motive religioase. Orice persoană care a împlinit 16 ani are dreptul să îşi aleagă liber orice credinţă religioasă şi să facă educaţie religioasă copiilor săi. Părinţii au dreptul exclusiv de a opta pentru educaţia religioasă a copiilor minori. Între 14 şi 16 ani schimbarea religiei copilului se face numai cu consimţământul acestuia.

Credincioşii au dreptul să se organizeze în structuri religioase cu personalitate juridică (culte sau asociaţii religioase) sau fără personalitate juridică (grupuri religioase), condiţia fundamentală este aceea de a respecta Constituţia şi legile ţării.

Capitolul al II-lea cu privire la *culte* este structurat în 5 secţiuni.

Prima secţiune reglementează *relaţiile dintre stat şi culte*. Art. 7, par. 2 prevede că ***„statul român recunoaşte rolul important al Bisericii Ortodoxe Române şi al celorlaltor biserici şi culte recunoscute în istoria naţională a României"***, prevedere importantă pentru Biserica noastră strămoşească, dar care are doar o valoare istorico-spirituală, fără consecinţe juridice, întrucât „în România nu există religie de stat" (art. 9, par. 1).

Cultele se organizează în conformitate cu propriile statute, iar cheltuielile de întreţinere se vor acoperi „în primul rând, din veniturile proprii ale cultelor" (art. 10, par. 1), dar „la cerere", statul sprijină „salarizarea personalului clerical şi neclerical", „în raport cu numărul credincioşilor" (art. 10, par. 4).

De asemenea, statul încurajează sponsorizările către culte prin deduceri, acordă sprijin material după necesităţi şi finalităţi fiscale, toate acestea fiind supuse controlului statului (art. 10).

Pentru păstrarea bunelor relaţii între culte şi credincioşi, în România sunt interzise învrăjbirile religioase şi „ofensa publică adusă simbolurilor religioase" (art. 14, par.2).

Secţiunea a 2-a se referă la *recunoaşterea calităţii de cult*, pentru aceasta se cere, în principal, funcţionarea neîntreruptă de cel puţin 12 ani şi un număr minim de adepţi, egal cu 0,1 % din populaţia României.

Secţiunea a 3-a cuprinde reglementări cu privire la *personalul cultelor.* Statul recunoaşte personalul cultelor legale şi condamnă penal pe cei care exercită fraudulos funcţia de preot sau orice altă funcţie de cult. Pentru probleme de disciplină internă cultele pot avea organe proprii de judecată, dar aceasta „nu înlătură aplicarea legislaţiei cu privire la contravenţii şi infracţiuni în sistemul jurisdicţional" (art. 26, par. 2 şi 3).

Secţiunea a 4-a se referă la *patrimoniul cultelor*, adică la faptul că cultele pot deţine şi administra bunuri mobile şi imobile. Legea face referire şi la „bunuri sacre", adică cele destinate exclusiv cultului, care sunt „insesizabile şi imprescriptibile" (art. 27, par. 2).

Un loc aparte îl reprezintă cimitirele confesionale (art. 28), care se administrează potrivit regulamentelor proprii.

Persoanele care părăsesc un cult, pierd orice drept asupra patrimoniului cultului respectiv. Disputele patrimoniale dintre culte se soluţionează pe cale amiabilă, iar, în caz contrar, potrivit dreptului comun.

Secţiunea a 5-a este dedicată *învăţământului organizat de culte*. În România predarea religiei este asigurată atât în învăţământul de stat, cât şi în cel particular. Personalul didactic se află sub dublă jurisdicţie, a statului, dar şi a cultului respectiv. Cultele au dreptul de a organiza învăţământ confesional cu finanţare din partea statului.

Capitolul III cuprinde prevederi asupra *asociaţiilor religioase*, care au personalitate juridică, dar sunt diferite de cultele religioase, întrucât nu li se cere vechime, ci doar un număr minim de 300 de adepţi. Art. 41-48 reglementează modul în care se înscrie o asociaţie religioasă. De reţinut că orice asociaţie, prin împlinirea prevederilor legale, poate deveni cult religios.

Ultimul capitol IV cuprinde *dispoziţii tranzitorii şi finale*, prin care se abrogă vechea legislaţie comunistă, menţionând că în România există, în prezent, 17 culte religioase. O ultimă prevedere a legii lasă posibilitatea ca reprezentanţii cultelor religioase să participe, ca invitaţi, la dezbaterile Parlamentului asupra actelor normative privind viaţa religioasă. Prin aceasta s-a recuperat un drept istoric pierdut după anul 1989.

Pr. conf. dr. Irimie MARGA

SEPTUAGINTA 4/II

Partea a II-a a celui de al patrulea volum din Septuaginta, în care au fost înmănuncheate cărţile didactico-poetice (canonice şi necanonice) ale Vechiului Testament, a văzut lumina tiparului în Editura Polirom Bucureşti-Iaşi, exact la un an după apariţia părţii întâi, a aceluiaşi volum. Este vorba, desigur, despre proiectul realizat în cadrul Colegiului Noua Europă, sub patronajul lui Andrei Pleşu şi cu sprijinul Fundaţiei Anonimul, de traducere şi tipărire, în limba română, a Septuagintei – varianta greacă (oficială, în Ortodoxie, alături de cea ebraică) a Vechiului Testament.

O fericită coincidenţă ne dă prilejul să anunţăm că un colectiv de cercetători, din cadrul Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, a tipărit recent, în cinci volume, la Bucureşti, în Editura Academiei Române, „Biblia Vulgata" – Blaj 1760-1761, traducere românească păstrată în manuscris. În 1795, când a apărut, tot la Blaj, ediţia Bibliei, tradusă după Septuaginta de Samuil Micu Clain, unul dintre corifeii *Şcolii Ardelene*. Despre această nouă traducere (a Vulgatei) vom vorbi când vom ajunge în posesia ei, până atunci limitându-ne a spune că Vulgata este a doua traducere a Bibliei ebraice într-o altă limbă, după Septuaginta care a fost prima traducere (sec. III-II î.d. Hr.). Dacă Septuaginta este o traducere în limba greacă a Vechiului Testament, Vulgata este o traducere (însă nu prima) în limba latină, făcută de Fericitul Ieronim, între 390-405, la Betleem. A devenit traducerea oficială a Bisericii Romano-Catolice.

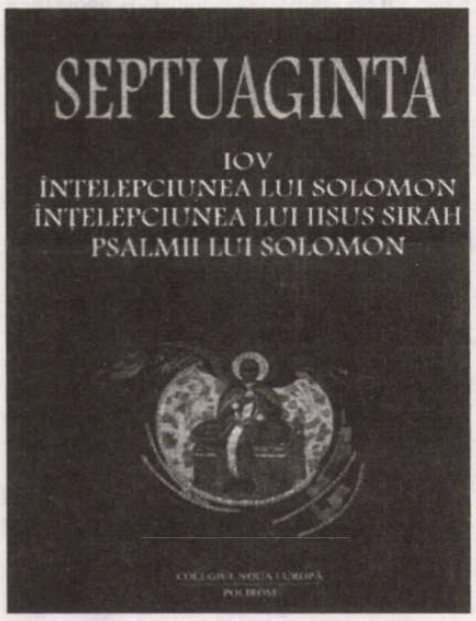

Dar să revenim la Septuaginta 4/II şi să arătăm că această a doua parte a celui de al patrulea volum cuprinde cartea Iov (canonică) şi cărţile Înţelepciunea lui Solomon, Înţelepciunea lui Iisus Sirah (necanonice) şi Psalmii lui Solomon (apocrifă). Avem astfel traduse în româneşte, în cele două părţi ale volumului 4, toate cărţile din grupa de scrieri didactico-poetice ale Vechiului Testament (canonice, necanonice şi chiar unele aprocrife): Psalmii, Odele, Proverbele, Eclesiarh, Cântarea Cântărilor, Iov, Înţelepciunea lui Solomon, Înţelepciunea lui Iisus Sirah, Psalmii lui Solomon,

Coordonatorii volumului sunt nume de specialişti care s-au impus în editarea volumelor anterioare: Cristian Bădiliţă, Francisca Băltăceanu (şi traducătoare), Monica Broşteanu, în colaborare cu pr. Ioan Florin Florescu. Traducători din limba greacă în limba română, pe lângă cele menţionate, mai sunt Smaranda Bădiliţă, Iulia Cojocariu, Ştefan Colceriu şi Eugen Munteanu.

După foaia de titlu avem o notă asupra volumului semnată de Cristian Bădiliţă, din care reţinem informaţia cum că pe lângă cele patru volume apărute până acum, urmează să mai apară încă două: 5 şi 6, rezervate profeţilor mici şi mari. În traducerile româneşti ale Bibliei, de până acum, ordinea este inversă: profeţii mari şi profeţii mici. În cazul actualei versiuni, profeţii mici sunt trecuţi înaintea celor mari, pe considerente de ordin cronologic, deşi nu toţi îi surclasează temporal pe cei mari (caz concret: Agheu, Zaharia şi Maleahi, care sunt profeţi postexilici).

Din finalul notei aflăm considerente metodologice interesante. Astfel, ni se spune că a existat în prealabil o „pregătire a terenului", ceea ce înseamnă discutarea, în cadrul grupului de coordonatori şi traducători, a proiectului. Apoi urmează „acumularea bibliografiei". După o anumită perioadă se vine cu o primă variantă de traducere, a cărei soartă este precară, în sensul că poate fi parţial sau chiar integral abandonată. Ultima fază ar fi cea a discutării lecţiunilor (citirea comparativă a versiunilor), spre a se stabili versiunea ce mai fidelă originalului. Ultima confruntare, respectiv supervizare, este cea a coordonatorilor, cu apel şi la alte competenţe. Această operaţiune (supervizarea şi ameliorarea traducerii, cu îmbogăţirea aparatului de note), poate dura câteva luni, ceea ce constituie o garanţie a calităţii lucrului finalizat.

Un aspect socotit de autorul notei ca foarte important este cel al apelului la specialişti străini, de primă mână în speţă francezi, americani, belgieni. Cât priveşte specialiştii români, se precizează că „până când studiile despre Septuaginta se vor coace şi în România, aportul occidentalilor este de neprețuit" (p. 9). Afirmaţia este justificată în bună măsură. Totuşi, la notele de la subsol se face trimiteri la variante de text din toate ediţiile româneşti ale Bibliei, ceea ce ne-ar îndreptăţi să spunem că au existat şi până acum ostenitori şi dintre români, care au făcut posibile cele peste şaisprezece ediţii româneşti ale Bibliei. Toate aceste ediţii sunt trecute şi în lista bibliografică de la sfârşitul volumului. Sunt menţionaţi apoi şi câţiva autori români, printre cei foarte, foarte mulţi străini. Lipsesc însă nume de traducători şi comentatori români, care pe lângă cei din colectivele ce neau dat traducerile integrale ale Bibliei, au tradus şi comentat şi cărţi singulare ale canonului biblic. Încercăm noi o trecere a lor în revistă, fără pretenţia de a da o listă completă. Amintim astfel nume precum: Isidor Onciu, cu studiile de specializare la Universitatea din Viena, de la care ne-a rămas o traducere cu comentar a cărţii Psalmilor (1898); Octavian Silvestru Isopescu, orientalist român cu studii de specializare în Vechiul Testament şi limbi semite la Universitatea din Viena, cu o traducere şi comentariu la cartea lui Iov (1904); Emilian Voiutschi, cu studii de specializare în Vechiul Testament şi Limbile semite la Viena, Innsbruk, care a tradus şi comentat Eclesiastul (1941), şi Cântarea Cântărilor (1931); din nou Octavian Silvestru Isopescu, cu traducere şi comentar la Plângerile lui Ieremia (1909). Nu trebuie uitat nici Ioan Popescu Mălăieşti, cu studii de specializare la Strasbourg, de la care ne-au rămas temeinice Introduceri şi observaţii critice la cărţile precum: Proverbele lui Solomon, (1930), Eclesiastul (1933) şi Cartea Iov (1925).

Nota generală asupra volumului nu este însă singurul text cu caracter introductiv. Fiecare carte, dintre cele menţionate, este precedată de o extinsă şi temeinic documentată introducere. Textul propriu-zis al cărţii este însoţit apoi, pagină cu pagină, la note explicative, cu corespondente din textul masoretic, trimiteri bibliografice la comentarii ale Sfinţilor Părinţi.

În final avem indici de termeni şi de nume proprii.

Dacă până aici, referirile noastre au vizat mai mult aspectul formal, e de datoria noastră să ne oprim şi la fondul lucrării, respectiv la textul tradus. Lecturând pagini din una sau alta dintre cărţi ai prilejul de a gusta frumuseţea limbii, cursivitatea ei, dar şi profunzimea cugetării inspirate de Duhul Sfânt. Este o satisfacţie să constaţi că aşezând volum lângă volum traducerile parţiale din Septuaginta ne este dat să ne convingem tot mai mult că se conturează o lucrare de mare anvergură care va constitui un punct de referinţă în îndelungatul şi statornicul efort de redare a cuvântului sacru al Scripturii în graiul nostru strămbun.

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

În perspectiva celei de a III-a Adunări Ecumenice de la Sibiu

Întâlnirea Ecumenică Cisfrontalieră de la Gyula

În data de 25 ianuarie 2007 s-a desfăşurat la Gyula, în Ungaria, Întâlnirea Cisfrontalieră Ecumenică organizată de Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Ungaria, sub patronajul Conferinţei Bisericilor Europene. Manifestarea de la Gyula s-a înscris în programul celei de a Treia Adunări Ecumenice Generale Europene, care va avea loc la Sibiu între 4 şi 10 septembrie 2007. Precizăm că Episcopia Ortodoxă Română cu sediul la Gyula este membră în Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Ungaria. La invitaţia Prea Sfinţiei Sale Sofronie Drincec, episcopul românilor ortodocşi din Ungaria, la această întrunire au participat şi trei delegaţii din ţară: de la Sibiu a participat P.C. Sa Arhid. Prof. univ. dr. Constantin Voicu, împreună cu Pr. lect. univ. dr. Ioan Mircea Ielciu şi diac. Cornel Irom; de la Arad, Pr. Prof. univ. dr. Constantin Rus, decanul Facultăţii de Teologie, însoţit de Pr. Lect. dr. Nicu Preda, iar de la Oradea P.C. Pr. Prof. univ. dr. Nicu Dumitraşcu, decanul Facultăţii de Teologie şi Pr. lect. dr. Mihai Brie, împreună cu un grup coral de studenţi teologi. Au mai participat din ţară Episcopul reformat Laszlo Tökes de la Oradea şi Arhiepiscopul romano-catolic Tempfli de Oradea.

Programul întrunirii a debutat la ora 10, cu primirea oaspeţilor, urmat la ora 10.30 de Conferinţa susţinută de Venerabilul Collin Williams, Secretarul General al Conferinţei Bisericilor Europene, care a vorbit despre importanţa celei de a Treia Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu şi a temei care va anima această importantă întrunire: *Lumina lui Hristos luminează tuturor.*

Este imperios ca Bisericile din Europa să-şi aducă fiecare aportul la înţelegerea semnificaţiei acestei teme (sintagme) şi să identifice modurile în care lumina lui Hristos devine lumina conştiinţei Bisericii şi a propriului nostru suflet, dar totodată şi criteriu de valoare la care să ne raportăm propria noastră conştiinţă. Secretarul general a prezentat apoi concis motivele care au determinat ca România şi în special Sibiul, să fie gazde ale celei de a Treia Adunări Generale Ecumenice. Astfel, din punct de vedere religios, România, în general, şi Sibiul, în special, se prezintă ca o Europă în miniatură, prin conviețuirea, alături de Biserica Ortodoxă majoritară şi a altor Biserici şi confesiuni creştine şi credinţe religioase. Acest mod de viețuire şi conlucrare dintre Bisericile creştine din acest spaţiu, ne poate ajuta să depăşim greutăţile determinate de tendinţele secularizante şi agnostice, care se manifestă din ce în ce mai puternic în Europa, precum şi a celor ce doresc scoaterea religiei din spaţiul public, în numele unui fals apel la libertatea de conştiinţă.

Au fost prezentate în continuare coreferatele a trei conducători de Biserici din Ungaria, urmate de discuţii în plen, deosebit de animate şi interesante, care au durat până la masa de prânz.

Programul după-amiezii a constat într-un program cultural-muzical, prezentat în Biserica romano-catolică din Gyula şi rugăciunea ecumenică, desfăşurată în Catedrala Ortodoxă Sf. Nicolae, începând cu ora 17[00], când, după *Binecuvântare* şi *Tatăl Nostru,* a fost rostit cuvântul de deschidere de către Secretarul Conferinţei Bisericilor Europene, Collin Williams, oficiul de traducere fiind făcut de Pr. Prof. dr. Viorel Ioniţă de la Geneva. Au urmat o serie de lecturi biblice din Vechiul Testament, *Apostolul şi Evanghelia* (pericopa de la *Marcu* 7, 31-37) şi trei cuvântări de învăţătură rostite de Episcopul unitarian Szebik Imre, Arhiepiscopul romano-catolic Babel Balazs şi Episcopul reformat Bolczkey Gusztav. În încheiere, Prea Sfinţitul Sofronie a mulţumit tuturor participanţilor, arătând cât de bine şi frumos este atunci când fraţii creştini, aparţinând diferitelor Biserici, sunt, se roagă şi laudă pe Dumnezeu împreună. Prea Sfinţia Sa şi-a exprimat speranţa că duhul dragostei, al bunei voiri, al toleranţei şi al dialogului sincer şi constructiv, vor învinge manifestările de ură, violenţă şi intoleranţă în Europa unită.

PARTICIPANT

Noutăţi la Editura Andreiana

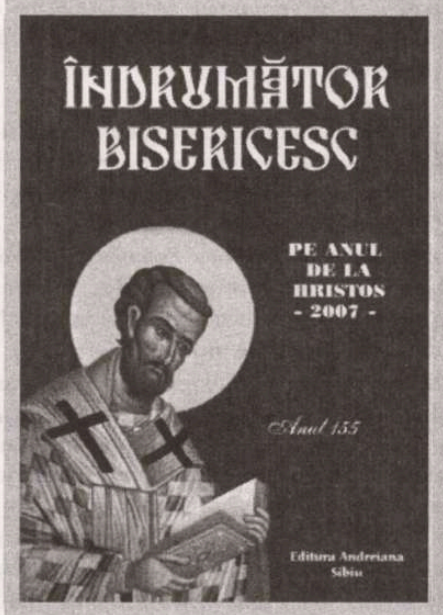

Semnalăm apariţia la Editura Andreiana din cadrul Arhiepiscopiei Sibiului a *Îndrumătorului bisericesc* pe anul 2007. Prin apariţia sa de-a lungul anilor s-a asigurat circulaţia şi cunoaşterea în rândul preoţimii, a credincioşilor de la sate, dar şi a intelectualităţii, alături de calendar, de agenda vieţii bisericeşti a Eparhiei pe anul încheiat, de şematismul, care grupează pe protopopiate toate parohiile cu preoţii acestora şi aşezămintele monahale, şi a anumitor aspecte profunde din viaţa Bisericii noastre, legate de învăţătura, cultul şi în general ethosul Tradiţiei ortodoxe.

Cuprinsul de anul acesta al *Îndrumătorului bisericesc* este ca şi în anii anteriori diversificat, oferind cititorilor săi o serie de articole şi studii privitoare atât la viaţa bisericească, cât şi la unele aspecte ale Tradiţiei şi spiritualităţii ortodoxe. Grupate în cinci rubrici – *Aniversări – Comemorări 2007, Viaţa pastorală şi liturgică, Biserica în actualitate, Credo* şi *Varia* – articolele cuprinse în volumul de faţă ilustrează viaţa şi personalitatea Sfântului Ioan Gură de Aur (de la a cărui adormire întru Domnul se împlinesc 1600 de ani), a Sfinţilor Trei Ierarhi, unele aspecte din viaţa pastorală şi liturgică a Bisericii (privitoare la duhovnic, la familie), date referitoare la demersurile ecumenice din cadrul Bisericii (Sibiul găzduind anul acesta a Treia Adunare Ecumenică Europeană, între 4-9 septembrie), precum şi o serie de aspecte legate de viaţa şi opera doctrinară a unor Sfinţi Părinţi sau teologi contemporani.

Preţul *Îndrumătorului bisericesc* pe anul 2007 este de 10 RON şi se poate procura de la Librăria Arhidiecezană din Sibiu, la următoarele numere de telefon: 0269/211584, int. 120 şi mobil 0788769102, expedierea urmând a se face prin poştă.

REDACŢIA

SĂPTĂMÂNA DE RUGĂCIUNE PENTRU UNITATEA CREŞTINILOR

(urmare din pag. 1)

românilor ortodocşi din tânăra parohie Berna – Fribourg, unde a săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Duminica a 32-a după Rusalii, Duminica lui Zaheu. Cu această ocazie binecuvântată, Părintele nostru mitropolit ne-a mărturisit, între altele, că revine cu dragoste deosebită şi emoţie în Elveţia, unde, cu ani în urmă, păşea pe culoarele Universităţii de la Fribourg şi ale Institutului de studii de la Bossey, urmând o serie de cursuri de specializare.

Românilor ortodocşi li se face întotdeauna mare cinste, atunci când un ierarh al lui Hristos se găseşte în mijlocul lor. Dovadă aflăm în prezenţa numeroasă a credincioşilor la Sfânta Liturghie de duminică, 21 ianuarie. Oameni simpli şi credincioşi, începând cu oficiali ai Ambasadei României la Berna şi încheind cu studenţi români, în căutare de împlinire livrească, au fost prezenţi la această slujbă arhierească. Români care au ales a-şi căuta menirea pe alte meleaguri decât cele ale lor, oameni care se află departe de locurile natale şi cărora de fiecare dată când li se vorbeşte de ţara lor, parcă lasă a se ivi, fără voia lor, un suspin de drag şi dor, aceşti oameni au venit în întâmpinarea urmaşului marelui ierarh Andrei Şaguna, în scaunul mitropolitan al Ardealului. Încrederea şi bucuria de pe chipul mitropolitului Laurenţiu le regăseam parcă pe chipurile şi în inimile noastre, ale celor prezenţi, atunci cînd ÎPS Sa ne-a vorbit despre foamea şi setea de Hristos, care se regăsesc de altfel în textul pericopei evanghelice a duminicii respective. Îndemnul mitropolitului Laurenţiu pentru toţi cei prezenţi, a fost de a rămâne fermi în credinţa noastră strămoşească şi de a ne ruga mult pentru noi, dar, în acelaşi timp, mai mult şi cu deosebită ardoare pentru alţii, aceasta fiind cu adevărat dovada credinţei noastre celei „lucrătoare prin iubire". Cu atât mai mult cu cât însuşi ÎPS Sa cunoaşte ceea ce înseamnă să trăieşti, departe fiind de valorile cu care ne-am născut şi în care ne-am format fiecare dintre noi, încercând a le adapta unor locuri, chiar dacă primitoare, caracterizate pururea de un suflu nou. Continuând în acelaşi duh, mitropolitul Laurenţiu spunea că trebuie să rămânem uniţi în credinţă şi simţire românească, pentru că acestea ne călăuzesc paşii către Hristos, Mântuitorul nostru, în Care aflăm unirea şi unitatea desăvârşite, pentru că în Hristos *„cu toţii una suntem"*. Acestea săvârşindu-le, cu inimile deschise şi rugătoare către Hristos, mitropolitul Laurenţiu i-a binecuvântat pe toţi cei prezenţi la Sf. Liturghie, dorindu-le Anul cel Nou cu bucurie, pace şi linişte sufletească.

Agapa românească ce a urmat a încheiat o zi frumoasă din viaţa parohiei româneşti de la Berna-Fribourg, unde slujeşte cu sârguinţă pr. paroh Gh. Laurenţiu Precup, care a mulţumit ÎPS Dr. Laurenţiu Streza, Excelenţei Sale ambasadorul României la Berna, Dr. Ioan Maxim, domnului consilier cultural al Ambasadei, d-nul Vasile Igna, domnului rector al Universităţii din Fribourg, prof. Guido Vergauwen, şi tuturor celor prezenţi.

În acelaşi timp în care la biserica românească din Berna ÎPS Laurenţiu săvârşea Sfânta Liturghie arhierească, la Fribourg se desfăşura, în cadrul aceloraşi manifestări, o Celebrare comună bilingvă, care a avut loc la Biserica reformată, cu participarea tinerilor catolici şi reformaţi. În seara zilei precedente, găzduită fiind de către parohia ortodoxă de limbă franceză de la Chassotte – Fribourg, unde slujeşte pr. Michel Quenot, s-a săvârşit Vecernia ortodoxă. În seara zilei de luni, 22 ianuarie, comunitatea călugărilor dominicani a găzduit rugăciunea de seară, care s-a ţinut la Fribourg, *Couvent Saint-Hyacinthe.*

*

Seara zilei de marţi, 23 ianuarie, a debutat cu Vecernia parohiei ortodoxe româneşti de la Berna – Fribourg, săvârşită de către mitropolitul Laurenţiu, la care au participat credincioşi ortodocşi ai parohiei, precum şi numeroşi invitaţi, catolici şi nu numai. Între ei îi enumerăm pe prof. Bruno Burki de la Facultatea de Teologie Catolică de la Fribourg, Pr. Bernard Schubiger, Congregaţia surorilor de la Biserica Sf. Ursula din Fribourg, studenţii în teologie, catolici şi ortodocşi, credincioşii ortodocşi ai parohiei şi alţi credincioşi catolici. La finele slujbei de seară ortodoxe, ÎPS Sa le-a împărtăşit tuturor celor prezenţi, dar mai ales invitaţilor celorlalte confesiuni

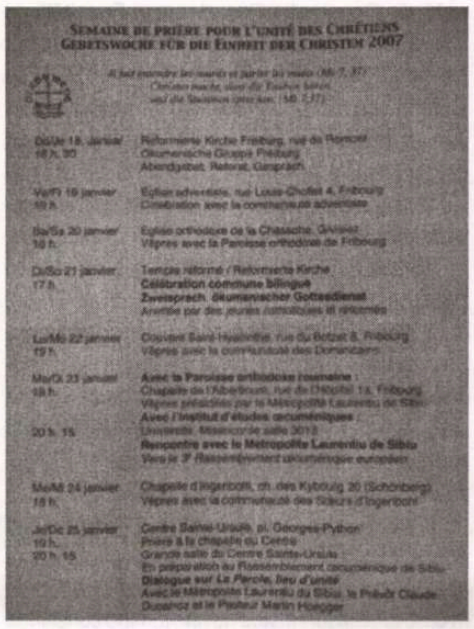

creştine, simbolismul Vecerniei ortodoxe, structura diferitelor vecernii răsăritene, precum şi modul cântării din cadrul Vecerniei la care au participat, având în vedere faptul că studenţii prezenţi la strană au încercat o posibilă adaptare din punct de vedere lingvistic, aplicând pe melodia tipicului ardelenesc şi al stilului de cântare „cunţan", texte traduse în limba franceză. Toate acestea spre o mai bună înţelegere a textelor şi a Vecerniei noastre ortodoxe, în ansamblul ei.

*

În seara aceleaşi zile, sub auspiciile Institutului de Studii Ecumenice de la Fribourg, ÎPS Sa **Dr. Laurenţiu Streza** a susţinut conferinţa cu tema: *Împreună către a Treia Întâlnire Ecumenică Europeană,* întâlnire care va avea loc la Sibiu, în perioada 4-9 septembrie 2007. Încă de la început, Părintele nostru mitropolit a subliniat faptul că *lucrul cel mai important din punct de vedere al unităţii noastre viitoare va fi dialogul*, dar până acolo se impune din partea fiecărei Biserici pregătirea terenului propice al rugăciunii una pentru cealaltă, al dialogului viu şi unificator, care nu rămâne doar la stadiul declarativ. Amintind celor prezenţi faptul că primul mileniu creştin a fost unul comun diferitelor confesiuni creştine din prezent, mai apoi că al doilea a fost mileniul dezbinării, Preasfinţia Sa a subliniat faptul că al treilea mileniu, în care ne aflăm deja, va trebui să fie unul spre unitate. Prezentând acest dezir al unităţii ca imperios necesar, mitropolitul Laurenţiu a subliniat situaţia gravă în care ne aflăm, şi anume o lume secularizată şi parcă din ce în ce mai atee. Tocmai din acest punct de vedere acest efort spre unitate este văzut ca o şansă, o şansă unică, şi de aceea dorinţa unităţii comune este una acerbă. ÎPS Laurenţiu a precizat extrem de elocvent ce anume înţeleg mediile ortodoxe prin această unitate, ea nefiind nicidecum o unitate de tip uniformizare, ci fiind vorba despre acea *unitate în diversitate*. În prezent trăim o unitate de prietenie, reuşindu-se depăşirea răutăţilor şi acuzelor din trecut. În prezent suntem într-o fază în care păşim pe *cale cu Mântuitorul Hristos,* dar unii lângă ceilalţi. *Mai mult decât atât* – a subliniat Î.P.S. Sa –, *trebuie să atingem faza în care vom păşi pe aceeaşi cale, dar unii pentru alţii*. Deşi mai avem multe de făcut în acest sens, finalitatea rămâne aceiaşi, şi anume intercomuniunea, pentru că această suferinţă a separării în care trăim zi de zi ar trebui să ne motiveze să realizăm cu mult mai mult spre aflarea acelui trunchi comun al Bisericii primului mileniu creştin, care fusese UNA.

Mitropolitul Laurenţiu a readus în atenţia celor prezenţi faptul că, în cele din urmă, scopul Sfintei Liturghii este şi rămâne acelaşi: *sfinţirea darurilor spre sfinţirea credincioşilor*, amintind totodată de problema noastră, de această dată, a Ortodoxiei: a Liturghiei fără credincioşi prezenţi la Împărtăşanie, asemănând-o pe aceasta cu o invitaţie la masă, dar unde, din nefericire, nu se consumă nimic.

În altă ordine de idei, Mitropolitul Ardealului a prezentat celor prezenţi o serie de aspecte de ordin practic, legate de ceea ce va găzdui cetatea Sibiului în toamna anului acesta, când vor fi prezenţi la Sibiu peste 2.500 de reprezentanţi ai tuturor Bisericilor creştine europene. A făcut de asemenea referire la deschiderea manifestată de către credincioşii săi şi la aportul pe care aceştia s-au dăruit a-l împlini, spre reuşita manifestărilor ce vor avea loc. *Acest fapt nu poate decât să ne bucure* – spunea ÎPS Sa Laurenţiu –, arătând faptul că *oamenii sunt deschişi către comunicare şi comuniune cu ceilalţi*. Această întâlnire de la Sibiu ne va oferi tuturor posibilitatea de a trăi numeroase clipe împreună, de a ne cunoaşte, de a încerca fiecare să construim acel efort comun, care să conducă la acea unitate despre care am amintit. *Pentru că* – încheia Mitropolitul Laurenţiu alocuţiunea Preasfinţiei Sale –, *spiritualitatea fiecărei confesiuni constituie o bogăţie aparte, care este necesar să fie împărtăşită celorlalţi, spre a ne îmbogăţi spiritual unii de la alţii, deoarece bogatul, chiar dacă bogat fiind, nu are prieteni, rămâne sărac...* Astfel îşi încheia Părintele nostru mitropolit conferinţa susţinută la Universitatea din Fribourg, târziu către orele 22, în seara de 23 ianuarie 2007. Primind încurajări şi cuvinte de mulţumire din partea organizatorilor şi a audienţei, s-a cântat, la propunerea Mitropolitului Laurenţiu, cântarea *Lumină lină*, în limbile franceză şi română.

Amintim faptul că în ultima zi a acestor manifestări creştine, Î.P.S. Sa Mitropolitul Laurenţiu a participat la o serie de discuţii purtate împreună cu alţi doi reprezentanţi ai celorlalte confesiuni creştine, catolică, alături de Claude Ducarroz şi protestantă, pastorul Martin Hoegger. Aceste discuţii au fost gazduite de Centrul Sfânta Ursula – Fribourg, purtate fiind sub tema *Dialog despre Cuvânt, loc al unităţii...*

Iată, aşadar, cele ce se înfăptuiesc cu voia lui Dumnezeu, cum pronia divină veghează neîncetat spre ajutorul celor care îşi doresc să trăiască unii pentru alţii spre plinirea cuvântului evanghelic, care ne îndeamnă: *„Aşa să vă iubiţi unii pe alţii, precum Eu v-am iubit"*. (*In.* 13, 34).

„ALEXANDRU IOAN CUZA ŞI BRAŞOVUL"

expoziţie şi simpozion la Muzeul bisericii „Sf. Nicolae" din Şcheii Braşovului

În colaborare cu „Astra" – Braşov şi Asociaţia „Cultul Eroilor", în cadrul complexului muzeal din Şcheii Braşovului s-au organizat o expoziţie şi un simpozion dedicate Unirii Principatelor la 24 ianuarie 1859. Sutele de documente păstrate în arhiva istorică a Muzeului bisericii „Sf. Nicolae" ne-au îngăduit să realizăm expoziţia „Al.I. Cuza şi Braşovul". În cele trei secţiuni: „Al.I. Cuza salvatorul primului gimnaziu ortodox la Braşov"; „Biserica Sf. Nicolae şi slujitorii ei în legătură cu Al.I. Cuza" şi „Caietele folclorice dedicate de braşoveni Unirii Principatelor". Participanţii la simpozion şi expoziţie au avut prilejul să cunoască documente inedite evocate de directorul muzeului. Menţionăm între mărturiile de mare valoare stampa primului gimnaziu, executată la Viena, pentru Al.I. Cuza de slujitorii bisericii „Sf. Nicolae" pentru a însoţi memoriul braşovenilor adresat domnitorului Principatelor pentru salvarea învăţământului braşovean. De asemenea, cele trei caiete folclorice (realizate de dascălul şcheian Dumitru Oprea, profesorul Braţul Baiul şi un anonim) care includ înălţătoarele cântece patriotice ale momentului. În cadrul simpozionului s-a evocat popasul voievodului la Braşov, încă din anul 1848, şi relaţiile ulterioare ale acestuia cu braşovenii, precum şi ultimul popas al voievodului la Braşov, în anul 1866, consemnat pe o carte veche din Şchei. Faptul că sub egida bisericii voievodale „Sf. Nicolae" s-au format cele tei grupuri de juni: roşiori, dorobanţi şi curcani, care corespundeau vestimentar cu cele trei grupări din armata Principatelor, a constituit o explicaţie în plus a acestor relaţii. Singura formaţiune folclorică din ţară care conservă costumul de roşior (pe care-l purta şl Al.I. Cuza) este cea a grupului de Roşiori din Şcheii Braşovului. Participanţii la expoziţie au avut prilejul să admire aceste costume.

A consemnat
Pr. prof. dr. Vasile OLTEAN

Ajutor pentru Ioana

De câteva luni citim frecvent în Tribuna un apel creştinesc şi umanitar. Este făcut în favoarea Ioanei, un copil care are nevoie de un *implant cohlear*, care ar urma să se facă la clinica O.R.L. din Cluj-Napoca.

Repetăm şi noi apelul, pe care îl adresăm prioritar parohiilor din Arhiepiscopia Sibiului. Câteva au răspuns şi dorim să le mulţumim pe această cale. Ajutoarele pot fi virate în conturile:

RON:
RO31BRDE390SV01767863900, deschis la BRD pe numele Petre Gheorghe

EUR:
RO98BRDE330SV20931893300, deschis la BRD pe numele Petre Carmen

ADUNAREA EPARHIALĂ A ARHIEPISCOPIEI SIBIULUI

În data de 13 ianuarie 2007 a avut loc, la reşedinţa mitropolitană din Sibiu, şedinţa Consiliului eparhial şi a Adunării eparhiale.

La ora 7,30 s-a oficiat de către P.S. Visarion, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, împreună cu un sobor de preoţi şi diaconi, Sf. Liturghie, în capela mitropolitană, în prezenţa Î.P.S. dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului şi a membrilor Adunării eparhiale.

La ora 9, în sala de şedinţe de la sediul Arhiepiscopiei s-au desfăşurat lucrările Consiliului eparhial, când au fost aduse în discuţie probleme înscrise pe ordinea de zi.

Astfel, la Secţia culturală, au fost prezentate două importante lucrări de restaurare: a restaurării catedralei mitropolitane, după un secol de la sfinţire, şi a unor cărţi, cu valoare de patrimoniu, din fondul bibliotecii mitropolitane.

În privinţa primei lucrări, Î.P.S. a arătat că s-a alcătuit documentaţia pentru restaurare, care a fost înaintată, spre aprobare, Comisiei de Pictură Bisericească de pe lângă Patriarhia Română şi Comisiei Monumentelor Istorice din cadrul Ministerului Culturii şi Cultelor.

Referitor la al doilea obiectiv, s-a arătat că în fondul de carte, cu valoare de patrimoniu, al bibliotecii mitropolitane, se află multe exemplare care necesită adoptarea unor măsuri urgente de restaurare şi conservare. În conformitate cu hotărârea Consiliului eparhial din iunie 2007 s-au şi predat, pe bază de contract, Laboratorului de Restaurare şi Conservare, al Muzeului Brukenthal, patru exemplare de carte veche.

La Secţia economică, a fost prezentat proiectul de renovare şi reutilare a tipografiei eparhiale. Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu a arătat că s-au achiziţionat, din Germania, maşini tipografice, care le va înlocui pe cele vechi.

Lucrări de reutilare şi renovare s-au întreprins şi la fabrica de lumânări, unde s-a realizat deja o producţie semnificativă, după o tehnologie îmbunătăţită, cu cheltuieli diminuate, dar şi o calitate superioară din punct de vedere ecologic.

O problemă adusă în discuţia Consiliului eparhial a fost şi aceea a capelelor funerare, din mediul urban, unde legislaţia europeană impune unele restricţionări în privinţa păstrării persoanelor decedate, în apartamente, mai ales în cazul locuinţelor de la bloc. Parohiile vor trebui să adopte măsuri de amenajare (construire) a unor spaţii pentru astfel de ocazii şi să poată asigura şi unele servicii.

La Sectorul juridic, Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu a arătat că se află în curs de finalizare acţiunea de intabulare a terenului de la Schitul Păltiniş.

La Secţia bisericească, s-a luat în discuţie prestaţia coralei mitropolitane, care trebuie să se prezinte la înălţimea îndatoririlor pastoral-misionare şi liturgice, pe care le presupune biserica, ce ocupă primul loc între celelalte lăcaşuri de cult din eparhie.

*

La ora 11,00 au fost deschise lucrările Adunării eparhiale. Înalt Prea Sfinţitul dr. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, a adresat un cuvânt de bun venit membrilor Adunării eparhiale. Î.P.S. Sa a arătat că actuala sesiune anuală a acestui for bisericesc se derulează în contextul recentei admiteri a României în Uniunea Europeană. Biserica Ortodoxă Română a sprijinit toate acţiunile statului român pentru atingerea acestui obiectiv. Arhiepiscopia Sibiului, în mod special, a manifestat un interes aparte în această privinţă, dat fiind faptul că aici, la Sibiu, se va întruni, în septembrie 2007 cea de a III-a Adunare Ecumenică Europeană. Desigur că, acest eveniment al integrării, a prilejuit şi o serie de întrebări referitoare la statutul Bisericii în noua conjunctură. Faptul că pe lângă Biserica Ortodoxă a Greciei şi Biserica Ortodoxă a Ciprului, alte două Biserici Ortodoxe: cea Română şi cea Bulgară s-au adăugat celor menţionate, nu poate să fie decât de bun augur pentru recunoaşterea rolului pe care Ortodoxia, alături de Catolicism şi Protestantism, îl va avea de îndeplinit în viaţa comunităţii europene lărgite.

*

Au fost prezente apoi **rapoartele** secţiilor, din cuprinsul cărora redăm, în continuare, aspectele esenţiale.

SECTORUL ADMINISTRATIV-BISERICESC

Din activitatea Înalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit Dr. LAURENŢIU STREZA în anul 2006 :

În anul 2006 Înalt Prea Sfinţia Sa a condus şi urmărit îndeaproape buna desfăşurare a întregii activităţi pastoral-misionare, administrative, canonice, economice, culturale din Arhiepiscopia Sibiului. Astfel:

A avut în vedere completarea parohiilor vacante şi înfiinţarea de noi parohii.

A avut consfătuiri de lucru cu Protopopii din Arhiepiscopie şi a prezidat conferinţele preoţeşti şi cele administrative.

A formulat o nouă organigramă a Centrului eparhial.

A supravegheat şi îndrumat activitatea Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu şi a celor două seminarii teologice din eparhie.

A întreprins 116 vizitaţii canonice la parohii, 46 la mănăstiri, 47 la şcolile teologice, a participat la conferinţe în ţară (12), peste hotare (8) şi a săvârşit peste 80 Sfinte Liturghii, peste 80 Sfinte Taine şi peste 130 Ierurgii.

A primit 13 vizite oficiale şi a avut 9 întâlniri ecumenice locale;

A adoptat măsuri de redobândire a unor proprietăţi ale Arhiepiscopiei, înstrăinate în mod abuziv în perioada comunistă.

Din activitatea Prea Sfinţitului Episcop-Vicar Dr. VISARION RĂŞINĂREANU în anul 2006 :

Din încredinţarea şi cu binecuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit Dr. Laurenţiu Streza, Prea Sfinţitul Episcop-Vicar Visarion Răşinăreanu a desfăşurat în anul 2006, o lucrare de slujire şi sprijinire a eforturilor întâistătătorului eparhiei pentru buna desfăşurare a întregii activităţi.

A prezidat, în calitate de delegat al Î.P.S. Sale, consfătuiri cu preoţii şi a luat parte la conferinţele preoţeşti.

A publicat articole şi studii teologice în Ziarul „*Telegraful Român*" precum şi în „*Revista Teologică*". A luat parte la simpozioane, consfătuiri culturale etc., organizate în Sibiu şi în Braşov, precum şi în alte oraşe din ţară.

A săvârşit liturghii arhiereşti şi a făcut vizite canonice, în parohii, cu binecuvântarea Î.P.S. Sale.

Sfinţiri de biserici şi construirea unor noi lăcaşuri:

În anul 2006, în cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului s-au sfinţit 12 biserici şi s-au resfinţit alte 14.

S-a pus pietra de temelie la patru noi biserici.

Salarizare cler şi personal neclerical:

Salarizarea clerului şi a personalului auxiliar sau neclerical se face din fondurile statului şi din fondurile proprii ale Bisericii.

Astfel, în statul de funcţii al Arhiepiscopiei Sibiu se află înscrise **576** de posturi clericale cu salarizare de la stat şi completare din fonduri proprii.

Schema ***personalului auxiliar sau neclerical*** cuprinde **705** posturi: **403** în jud. Sibiu şi **302** în jud. Braşov. Şi aceste posturi sunt salarizate din fonduri de la stat şi din fonduri proprii.

Reorganizare administrativă şi mişcări de personal

Pentru o mai bună lucrare pastoral-misionară, Adunarea Eparhială din data de 28 apr. 2006 a aprobat înfiinţarea a două noi protopopiate: Protopopiatul Săcele, cu sediul la Săcele şi Protopopiatul Bran-Zărneşti cu sediul la Râşnov.

În **„Schema de Funcţii şi personal"** a Arhiepiscopiei Sibiului, în anul 2006, s-au făcut numeroase modificări, precum: preoţi hirotoniţi – 36; preoţi transferaţi – 12; încetat activitatea cântăreţi – 24; angajaţi cântăreţi – 24; încetat activitatea îngrijitori – 15; angajaţi îngrijitori – 15; preoţi pensionaţi – 3; preoţi decedaţi – 8.

Distincţii acordate: 5 ranguri de sachelar, 12 de iconom şi 11 de iconom stavrofor.

Consilier administrativ-bisericesc,
Pr. Gheorghe Streza

SECTORUL CULTURAL

I. Situaţia periodicelor eparhiei

a. „Telegraful Român", cea mai veche publicaţie bisericească din ţară, cu apariţie neîntreruptă, a fost imprimat şi distribuit, cu regularitate, în 2006, într-un tiraj lunar de 2500 de exemplare, prin abonamente, în cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului, ca şi în alte eparhii din ţară şi străinătate.

Începând cu numărul din octombrie 2006, formatul publicaţiei s-a modificat, păstrându-şi însă rubrica de titlu tradiţională.

b. „Îndrumătorul bisericesc pe anul 2006". Ca şi „*Telegraful Român*", tot aşa şi *Îndrumătorul bisericesc* este cel mai vechi almanah românesc din ţară cu apariţie neîntreruptă. A intrat în cel de-al *154* – lea an al apariţiei. A fost editat în *1300* exemplare şi a avut o extensiune de *270* de pagini.

II. Învăţământul teologic

Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu se legitimează prin vechimea ei, prin statutul cadrelor didactice şi prin dotarea materială ca o instituţie de învăţământ teologic universitar foarte bine situată în ierarhia instituţiilor de acelaşi grad. Are în prezent un efectiv de 24 de cadre didactice titulare. Zece cadre didactice, între care se numără şi 3 profesori consultanţi sunt conducători de doctorat.

Efectivul de studenţi, la ciclul de licenţă, în anul universitar 2005-2006 a fost de *962*. Din străinătate frecventează cursurile un număr de 6 studenţi, dintre care 5 studenţi din Republica Moldova, şi un student din Afganistan.

Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" a promovat şi în anul 2006 aceleaşi bune relaţii de parteneriat cu instituţii de învăţământ teologic din ţară şi străinătate.

Realizări pe plan gospodăresc: au fost amenajate birourile decanatului şi secretariatului. O lucrare importantă a fost cea a renovării Aulei, cu investiţii din partea Arhiepiscopiei Sibiului şi a Universităţii „Lucian Blaga".

Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Dumitru Stăniloae" din Braşov. În anul şcolar 2005-2006 a avut un efectiv de 132 elevi, între care şi 3 elevi din Republica Moldova.

Corpul profesoral al Seminarului Teologic „*Dumitru Stăniloae*" a fost alcătuit din *19 cadre didactice*. Dintre aceste cadre didactice *6* sunt *preoţi*, pentru disciplinele de specialitate teologică şi *13* cadre didactice *laice,* pentru disciplinele de cultură generală.

Secţia Teologică din cadrul Colegiului Naţional *„Doamna Stanca"* Făgăraş funcţionează în cadrul Colegiului Naţional „Doamna Stanca". Numărul elevilor şcolarizaţi în anul 2005-2006 a fost de 117.

Corpul profesoral care predă la clasele de seminar este constituit din *7* cadre didactice care predau *disciplinele teologice* şi *15* cadre didactice care predau *disciplinele laice*.

Învăţământul religios în şcolile de stat:

În anul şcolar 2005-2006 posturile didactice Religie din învăţământul primar, gimnazial, liceal şi profesional au fost ocupate de un număr de 439 de cadre didactice dintre care: 225 în judeţul Sibiu şi 214 în judeţul Braşov.

În schema de funcţiuni a Arhiepiscopiei Sibiului există un post de inspector bisericesc pentru Religie. Acest post este ocupat de prof. dr. Sorin Joantă.

III. Activitatea de pregătire şi perfecţionare a clerului

Cursurile metodologice pentru obţinerea gradelor profesionale ale clerului (seria a 91-a) s-au ţinut la sediul Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu între 18-30 iulie 2006.

Conferinţele preoţeşti semestriale: În conformitate cu hotărârea Sfântului Sinod, prima Conferinţă preoţească semestrială din anul 2006 a avut ca temă: „*Rolul Bisericii în integrarea europeană a României. Exigenţe, probleme, perspective*", care s-a desfăşurat la toate protopopiatele între 18 - 25 mai 2006.

A doua Conferinţă preoţească semestrială, la care s-a dezbătut tema: „*A III-a Adunare Ecumenică Europeană Sibiu 4-9 septembrie 2007. Etape pregătitoare*" s-a desfăşurat între 9-20 octombrie 2006.

IV. Ecumenism, relaţii interordoxe

Respectând ordinea cronologică, vom menţiona câteva evenimente şi activităţi ecumenice ce s-au derulat pe parcursul anului 2006.

Între 23-27 ianuarie, Î.P.S. Laurenţiu, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, a participat la lucrările Comitetului Internaţional de Pregătire a celei de-a III-a Adunări Ecumenice Europene.

Între 1-4 februarie 2006, Î.P.S. Mitropolit a participat la Forumul ecumenic al Bisericilor creştine la Steiermark – Austria, unde a prezentat comunicarea „*România, Biserica ei şi Europa. Aşteptări, Speranţe şi temeri – o mărturie ortodoxă*".

Sâmbătă, 1 aprilie 2006, Î.P.S. Mitropolit *Laurenţiu* a oferit o recepţie membrilor Comitetului Internaţional de Pregătire a celei de-a III-a Adunări Ecumenice Europene. Au fost prezenţi: Î.P.S. mitropolit Ghenadios de Sassima, membru al prezidiului Conferinţei Bisericilor Europene de la Geneva, Mons. Vincenzo Paglia, preşedintele Comisiei Ecumenism şi Dialog, pr. prof. dr. Viorel Ioniţă, secretar de studii la Conferinţa Bisericilor Europene şi dl. Jean Daniel Birmelé, secretar administrativ la Conferinţa Bisericilor Europene.

Între 25-31 mai 2006, Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu a participat la întrunirea Comitetului Central al Conferinţei Bisericilor Europene de la Londondery-Irlanda, care a avut ca obiectiv pregătirea celei de-a III-a Adunări Ecumenice Europene.

În 15 iunie, Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu, a participat, în calitate de preşedinte al Fundaţiei Gojdu, la şedinţa Senatului României, rostind cuvânt de apărare a drepturilor de moştenire de către B.O.R. a acestei fundaţii.

Între 1-4 iulie, Î.P.S. Sa a răspuns unei invitaţii făcute de Î.P.S. Iosif Pop al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Centrală şi Meridională şi a pr. Radu Totelecan, de la parohia ortodoxă română din Mulhouse – Franţa, unde a slujit la sărbătoarea hramului bisericii şi a ţinut conferinţa: „*Semnificaţia teologică a icoanei ortodoxe*".

Între 2-5 septembrie, Î.P.S. Laurenţiu a participat la întâlnirea internaţională organizată de Comunitatea Sant'Egidio, întâlnire organizată la Assisi (Italia), cu tema: „*Pentru o lume a păcii – Religii şi culturi în dialog*". Î.P.S. Sa a prezentat comunicarea: „*Pacea, dar dumnezeiesc, în Liturghia ortodoxă*".

Între 11-13 sept. s-a organizat la Mănăstirea „Brâncoveanu" de la Sâmbăta de Sus, simpozionul internaţional „*Înfrăţiri ecumenice între parohii şi comunităţi bisericeşti europene*" cu participarea unor reprezentanţi catolici, anglicani şi reformaţi din Europa.

Între 2-7 noiembrie 2006 Î.P.S. Laurenţiu a participat la simpozionul internaţional: „*San Nicandro: religii şi culturi în dialog*", organizat în localitatea Sannicandro di Bari şi de Universitatea din Bari.

Menţionăm în continuare şi câteva dintre întâlnirile şi activităţile pe plan ecumenic ale P.S. Visarion Răşinăreanu – episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului: Participare la săptămâna de rugăciune pentru unitatea creştină (febr. 2006); Primirea în Catedrala mitropolitană a delegaţiei Cadeţilor Creştini din Europa (aprilie); Întâlnirea comunităţii Sant'Egidio la Mănăstirea Sâmbăta (4-6 iulie); Primirea unui grup de profersori şi studenţi de la Facultatea de Teologie din Graz – Austria (31 iulie); Săptămâna de veghe creştină în Catedrala Evanghelică Sibiu (4-5 septembrie).

V. Situaţia monumentelor istorice bisericeşti. Pe raza Arhiepiscopiei Sibiului sunt incluse în lista monumentelor istorice *57* de biserici. Dintre acestea, *10* biserici au fost selectate în proiectul „*Sibiu 2007 – Capitală culturală europeană*" şi au beneficiat de subvenţionare din partea Ministerului Culturii şi Cultelor, pentru lucrări de restaurare, în exterior.

În cadrul Arhiepiscopiei se află amenajate şi opt muzee şi colecţii cu valori de patrimoniu.

Consilier cultural,
Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan

(*continuare în pag. 8*)

(urmare din pag. 7)

EDITURA ANDREIANA

Potrivit hotărârii Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului din data de 19 mai 2006, Editura Arhidiecezană şi-a schimbat denumirea în Editura Andreiana şi funcţionează ca şi un sector distinct, în cadrul secţiei culturale a Arhiepiscopiei Sibiului. Conducerea acestui sector a fost încredinţată d-lui Dr. Ştefan Toma, în calitate de Consilier-Secretar.

La data de 1 iunie 2006 a avut loc înregistrarea Editurii Andreiana de către Biblioteca Naţională a României, respectiv Centrul Naţional ISBN. În privinţa activităţii editoriale, menţionăm apariţia în noua editură a următoarelor cărţi:

1. Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Catedrala Mitropolitană din Sibiu, 1906-2006.*
2. Ciprian Ioan Streza, *Anaforaua Sfântului Vasile cel Mare. Istorie-text-analiză-comparată-comentariu teologic.*
3. Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan, *Cărţile Didactico-Poetice.*
4. Pliant cu Catedrala Mitropolitană.

Revista Teologică:

Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice din Învăţământul Superior (CNCSIS), for oficial al Ministerului Educaţiei, Cercetării şi Tineretului, a întreprins şi întreprinde constant o acţiune de evaluare, acreditare şi ierarhizare a editurilor şi revistelor ştiinţifice.

Aceste publicaţii sunt evaluate astfel:

A – revistă de nivel internaţional;

B – revistă cu potenţial de recunoaştere internaţională;

C – revistă cu caracter ştiinţific de importanţă naţională.

De notat că există mai multe categorii, însă doar categoriile A, B şi C primesc recunoaşterea calităţii lor ştiinţifice (sau acreditare) din partea CNCSIS.

În urma ultimei evaluări, care a avut loc la data de 31 iulie 2006, CNCSIS-ul a informat că „Revista Teologică" a atins punctajul necesar accederii în categoria C.

Susţinând evoluţia pozitivă a „Revistei Teologice", din iniţiativa şi cu binecuvântarea Î.P.S. Părinte Mitropolit Dr. Laurenţiu Streza, s-a hotărât crearea unui comitet de colaborare extern, din care fac parte personalităţi de prestigiu din lumea teologiei academice contemporane, precum: Pr. Prof. Dr. Andrew Louth (Durham, Anglia), Pr. Prof. Dr. Konstantinos Karaisaridis (Atena, Grecia), Prof. Dr. Dimitrios Tselengidis (Tesalonic, Grecia), Prof. Dr. Adolf-Martin Ritter (Heidelberg, Germania), Prof. Dr. Erich Renhart (Graz, Austria), Prof. Dr. Marcel Metzger (Strasbourg, Franţa), Prof. Dr. Martin George (Berna, Elveţia), Pr. Prof. Dr. Urs von Arx (Berna, Elveţia), Prof. Dr. Marin Marcello (Bari, Italia), Pr. Prof. Dr. Guido Vergauwen (Fribourg, Elveţia), Msgr. Dr. Albert Rauch (Regensburg-Germania).

Consilier-Secretar Editura Andreiana,
Dr. Ştefan Toma

SECTORUL ECONOMIC

1. Tipografia eparhială

Î.P.S. Mitropolit Dr. Laurenţiu Streza a iniţiat, aşa cum am arătat, modernizarea tipografiei eparhiale. Termen preconizat pentru demararea activităţii în noile condiţii:luna februarie 2007.

2. Fondul locativ al Arhiepiscopiei Sibiului.

Secţia economică, împreună cu comisia instituită de ÎPS Mitropolit Dr.Laurenţiu Streza, sub îndrumarea P.S. Episcop Visarion Răşinăreanu, a continuat lucrarea de renegociere a contractelor şi chiriilor.

S-au întreprins lucrări de amenajări, reparaţii, renovări la unele imobile, proprietatea Arhiepiscopiei Sibiului.

3. Compartimentul tehnic

În anul 2006 au fost primite, analizate, completate şi înaintate, spre aprobare, devize pentru: *construcţii de biserici noi, lucrări pictură din nou, lucrări de restaurare pictură.*

3. Serviciul contabilităţii

La sfârşitul anului 2006 serviciul contabilităţii s-a reorganizat, înfiinţându-se postul de economist principal, post pe care a fost numită sora Cristina Stepan, d-na Mihaela Dumitru – contabilă, primind şi responsabilitatea casieriei.

4. Controlul financiar de fond

În anul 2006, controlul financiar şi gestionar al parohiilor Arhiepiscopiei Sibiului a fost asigurat de revizorul Cismaş Ilie.

Consilier economic,
Pr. Ezechil Oancea

SECTORUL CANONIC-JURIDIC

I. Activitatea canonică:

În perioada menţionată, activitatea Secţiei canonice a Arhiepiscopiei Sibiului a avut ca sarcină rezolvarea, după caz, a tutuor ***sesizărilor*** primite.

De asemenea, în perioada menţionată au avut loc numeroase ***inspecţii*** în mai multe parohii.

Un alt aspect l-a reprezentat problema *dispenselor*, care au fost în număr de 139. La acestea s-au adăugat şi *16 binecuvântări de căsătorie* pentru studenţi teologi.

Sub aspect disciplinar, în anul 2006 ***Consistoriul Eparhial***, din fericire, nu a avut de soluţionat niciun caz.

II. Activitatea juridică:

Activitatea juridică, în perioada 1 aprilie-31 decembrie 2006, o putem grupa pe trei mari direcţii:

1. *O primă direcţie a vizat problema revendicărilor pe Legea 247/2005.* În acest sens:

– s-au obţinut despăgubiri pentru un teren agricol deţinut în localitatea Cugir şi Vinerea Cugirului;

– s-a reconstituit dreptul de proprietate în natură asupra unui teren în loc. Geoagiu.

2. *A doua direcţie a vizat rezolvarea problemelor juridice curente ale Arhiepiscopiei*, respectiv acordarea de asistenţă juridică preoţilor din eparhie.

Inspector eparhial,
Pr. Conf. Univ. Dr. Irimie Marga

SECTORUL MISIONAR – DEPARTAMENTUL TINERET

Departamentul pentru Tineret al Arhiepiscopiei Sibiului a fost creat de către Î.P.S. Laurenţiu, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, la începutul lunii octombrie 2006 cu scopul descoperirii unor strategii pastorale noi şi demararea unei ample lucrări misionare cu tinerii acestei Eparhii.

1. Prima activitate realizată de către acest Departament a fost **Simpozionul eparhial pentru tineret** desfăşurat la Sibiu intre 10-12 noiembrie la care au participat aproximativ 130 de tineri de la principalele licee din Sibiu, Cisnădie, Avrig, Mârşa, precum şi un grup de 20 de tineri reprezentanţi ai Sectorului pentru Tineret din cadrul Episcopiei Caransebeşului.

Programul propriu-zis s-a desfăşurat în cursul zilei de sâmbătă, 11 noiembrie, în cadrul Facultăţii de Teologie Ortodoxă, având ca temă generală *„Tinerii şi Hristos-Tainica provocare a Bisericii"*.

A doua zi a simpozionului s-a materializat printr-un pelerinaj în Ţara Făgăraşului, cu săvârşirea Sfintei Liturghii la biserica Seminarului Teologic din Făgăraş şi vizitarea mănăstirii Brâncoveanu. În aula acesteia s-au finalizat şi condensat nu doar impresiile respectivului simpozion, ci şi proiectele de viitor.

2. Următoarea acţiune a Departamentului de Tineret s-a concretizat printr-un **pelerinaj la mănăstirile de pe Valea Oltului**, în perioada 18-19 noiembrie 2006.

3. La invitaţia Sectorului de Tineret din cadrul Episcopiei Caransebeşului, un grup de 60 de tineri şi profesori de religie, au luat parte la **a doua ediţie a Simpozionului pentru tineret, desfăşurată la Crivaia**, între 8-10 decembrie 2006. În drum spre Caransebeş participanţii la acest eveniment au făcut câteva popasuri de suflet în *Ţara Haţegului.*

Tema generală a simpozionului, **„Tinerii şi provocările lumii contemporane"**, a vizat două probleme cu care aceştia se confruntă în viaţa lor cotidiană: *sexualitatea şi drogurile.*

4. În intervalul primelor trei luni de activitate, Departamentul pentru tineret a participat la **mai multe ore de religie şi întâlniri de suflet cu tinerii din liceele sibiene** (între acestea amintim:Octavian Goga, Onisifor Ghibu, Gheorghe Lazăr, Carol I, Independenţa etc), contribuind, cu sprijinul profesorilor de religie, la formarea unor **nuclee de tineri** care se vor implica în activităţile sau acţiunile demarate de Arhiepiscopie.

5. O altă iniţiativă deosebit de importantă a Departamentului pentru Tineret a fost implicarea sa în **revitalizarea dialogului ecumenic studenţesc, cunoscut sub numele de Corpus Christi**, dintre Institutele Teologice de toate confesiunile din Ardeal, care a funcţionat aici la Sibiu, între anii 2001-2003 şi s-a bucurat de un real succes. În acest sens, între zilele 2-3 decembrie 2006 a avut loc în oraşul nostru *prima întâlnire a reprezentanţilor* acestor instituţii, vizând reluarea acestui dialog.

Coordonator departament,
Pr. Drd. Cristian Almăjanu

SECTORUL ECONOMIC-COMERCIAL

Sectorul economic-comercial este răspunzător de activităţile de desfacere a obiectelor de cult, a cărţilor de cult şi teologice, a veşmintelor, a unor imprimate tipizate de uz intern folosite în parohii şi mănăstiri precum şi a calendarelor de perete, a celor de tip agendă şi de birou.

Până la data de 1 martie 2006, acest sector se afla în directa subordonare a sectorului economic şi cultural.

Pentru îmbunătăţirea activităţilor de desfacere din librărie, la propunerea Î.P.S. mitropolit Laurenţiu a fost înfiinţat un post de consilier economic-comercial, în care s-a numit preotul Liviu Anghel.

Încă de la bun început s-a avut în vedere îndeplinirea unor obiective, care să eficientizeze acest sector. Dar, pentru că în duhul Ortodoxiei grija principală trebuie să fie mântuirea sufletelor credincioşilor, dorinţa prioritară este să se ofere doritorilor surse de cunoaştere a lui Dumnezeu (cărţile de cuprins teologic), dar şi materiale (tămâie) şi obiecte de cult, la preţuri cât mai accesibile.

Obiective de atins în viitor:

1) Urgentarea lucrărilor de construcţie a unei noi librării, în curtea catedralei.

2) Necesitatea deschiderii unor altor librării eparhiale în **Sibiu** (în zona str. N. Bălcescu), **Braşov** (zona centrală), **Mediaş** (în zona centrală), un mic punct de desfacere în sediul **protopopiatului Agnita.**

3) Se impune ca obiectele de cult (mai ales icoanele) să corespundă normelor canonice şi stilului ortodox.

4) Este necesar ca în cadrul mitropoliei noastre să se înfiinţeze un atelier de confecţionat veşminte şi altul de pictat icoane.

5) Un aspect neluat în seamă îndeajuns de bine până acum este acela al colportajului. Dacă până în acest moment nu există activităţi de colportaj la nivel parohial decât vânzarea lumânărilor şi calendarelor, se impune ca pe viitor să se ofere posibilitatea procurării şi a obiectelor şi cărţilor bisericeşti. Problema este actuală mai ales acum, când se discută păstrarea icoanelor în şcoli. Credincioşii ortodocşi trebuie ajutaţi să înţeleagă care este rolul icoanelor şi cum trebuie să ne raportăm la ele.

Consilier economic-comercial,
Pr. Ic. Stavr. Liviu Anghel

SECTORUL SOCIAL

I. Asociaţii şi fundaţii filantropice care funcţionează în domeniul asistenţei sociale

a) ***Centrul de îngrijiri medicale la domiciliul pacienţilor cu cancer în stadiu avansat din cadrul Protopopiatului Ortodox – Braşov*** (iniţiator Dr. Daniela Moşoiu şi pr. lector Nicolae Moşoiu, coordonatoare Dr. Anca Cerasela Petrescu). Pe parcursul anului 2006 au fost luaţi în evidenţă 120 de pacienţi adulţi şi copii împreună cu aparţinătorii acestora, echipa interdisciplinară oferind gratuit medicamente, pachete cu produse alimentare şi nealimentare sau asigurând diverse servicii gratuite.

b) ***Asociaţia filantropică „Sfântul Nicolae" din parohia Valea Aurie – Sibiu*** (iniţiator şi coordonator pr. Simion Săsăujan). În cadrul acestei asociaţii s-au derulat pe parcursul anului 2006 următoarele proiecte sociale:

1. *„Centrul de sprijin şi asistenţă pentru copil şi familie"*. De acest proiect au beneficiat 35 de copii monoparentali aflaţi în dificultate, din Cartierul „Valea Aurie" precum şi din alte zone ale municipiului prin oferirea zilnică a unei mese de prânz, ajutor în pregătirea lecţiilor pentru ziua următoare.

2. *„Îngrijirea vârstnicilor la domiciliu"* Proiectul se derulează din anul 2003, în urma încheierii unui parteneriat între *Asociaţia "Sf. Nicolae"* – Valea Aurie şi *ONG German „EIRENE" şi* prevede ca pentru perioade de câte 18 luni, doi voluntari din Germania să îngrijească la domiciliul acestora, între 10 şi 25 vârstnici aflaţi în dificultate.

3. *„Servicii sociale cu caracter primar şi de suport pentru persoanele vârstnice"*. În cursul anului 2006 a fost furnizată zilnic de la cantina asociaţiei o masă caldă la domiciliu, pentru un număr de 40 de persoane vârstnice domiciliate în municipiul Sibiu.

c) ***Fundaţia Filantropică „Sf. Nicolae" – Parohia Hălchiu, jud. Braşov*** – preşedinte Pr. Nicolae Goja. De serviciile acestei Fundaţii beneficiază familii dezorganizate, vârstnici şi copii abandonaţi.

Serviciile sociale oferite sunt: asistenţă medicală; îngrijire temporară şi de lungă durată; cazare, masă, învăţământ, consiliere psiho-emoţională şi religioasă.

II. Implicaţii şi aplicaţii de remarcat în cadrul Sectorului social-misionar al Eparhiei

De-a lungul anului 2006 s-au acordat ajutoare financiare la 230 de persoane şi familii sărace, în valoare de 65.151,11 RON din Fondul „Filantropic" şi din Fondul „Filantropia", iar suma de 4700,00 RON din aceleaşi fonduri a fost oferită la diverse fundaţii, asociaţii şi ONG-uri cu activităţi sociale. Au fost efectuate 110 anchete sociale şi au fost înregistrate 243 cereri de ajutor financiar din care au fost aprobate 121 (66 cereri aprobate din municipiul Sibiu, 36 din judeţul Sibiu, 13 din judeţul Braşov şi alte judeţe).

III. Proiecte derulate şi aflate în derulare din iniţiativa Biroului de Asistenţă Socială al Arhiepiscopiei:

1. ***„Omul fără adăpost, aproapele nostru".*** Pe perioada iernii în oraşul Sibiu a funcţionat un adăpost de noapte destinat persoanelor fără adăpost şi copiilor străzii. Proiectul s-a derulat pe parcursul lunilor februarie – martie 2006, la demisolul bisericii „Naşterea Domnului" – parohia Lazaret IV Sibiu, al cărei paroh este Pr. Ioan Coşa. Numărul beneficiarilor înregistraţi în această perioadă a fost de 1886 persoane.

2. ***„Tabor" – Comunitatea Credincioşilor cu Deficienţă de Auz – Sibiu.*** Coordonatori: – D-na Gerlinde Gabler-Braun, Consilier Social şi Pr. Nicolae Laţchescu, Inspector Social; responsabil: – Pr. Marian Vlăduţ. Serviciile sociale oferite sunt slujbe religioase în limbajul mimico-gestual care se desfăşoară în biserica cu hramul *„Intrarea în Biserică a Maicii Domnului"*, din cartierul Lazaret-Sibiu; consultaţii medicale lunare acordate persoanelor cu deficienţă de auz şi alte ajutoare.

3. „Consolidarea iniţiativelor comunitare". Proiectul are drept scop îmbunătăţirea capacităţii BOR de a mobiliza comunitatea locală în jurul problemelor sociale, în special HIV-SIDA şi Violenţa domestică, în vederea prevenirii şi conştientizării asupra acestor fenomene. În judeţul Braşov, în cadrul acestui proiect, au fost desemnate 4 persoane, care începând din luna august 2006, timp de un an, se implică în problemele comunităţii astfel încât preoţii şi profesorii de religie să dobândească abilităţi pentru a acţiona în mod optim ca formatori comunitari. Au fost selectaţi 60 de preoţi şi 40 de profesori de religie.

IV. Preoţi slujitori în armată, penitenciare, spitale şi aşezăminte de ocrotire socială. În cadrul Eparhiei şi-au desfăşurat activitatea 5 preoţi în unităţile militare, 2 preoţi în penitenciare şi unităţi ale MJ, 14 preoţi în spitale, 3 pr. – azile de bătrâni, Sibiu; 1 pr. – azil de bătrâni, Braşov; 1 pr. – comunitatea surzilor, Sibiu; 1 pr. – Centru de plasament, Sibiu; 1 pr. – Cămin Spital Râul Vadului; 1 pr. – Cămin Spital Sălişte.

Consilier social, **Gerlinde Gabler-Braun**
Inspector social, **Pr. Nicolae Laţchescu**

EXARHAT

În Arhiepiscopia Sibiului sunt 26 de aşezăminte monahale: 13 mănăstiri şi 13 schituri. În anul 2006 s-au înfiinţat 4 aşezăminte monahale: Schitul Bran, Schitul Sădinca, Schitul Pelişor şi Schitul Şinca Veche. Numărul vieţuitorilor din aşezămintele monahale se ridică la 187 de persoane (fraţi, surori, monahi, monahii, ierodiaconi şi ieromonahi). La acesta se adaugă 26 de persoane civile angajate cu Carte de Muncă, precum şi 20 de persoane civile (bărbaţi şi femei) care sunt găzduite în mănăstiri şi schituri.

Aproape la toate mănăstirile, la sărbătoarea hramului sau cu alte ocazii, au fost prezenţi fie Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu, fie PS Părinte episcop-vicar Visarion.

Faptul că majoritatea mănăstirilor şi schiturilor au fost înfiinţate după 1989, o problemă prioritară a fost cea a ridicării bisericilor, paracliselor şi chiliilor mănăstireşti.

Toate aceste lucrări au fost realizate din fondurile proprii, sponsorizări, ajutoare de la Centrul Arhiepiscopesc şi de la Secretariatul de Stat pentru Culte.

În majoritatea aşezămintelor monahale s-au tipărit ilustrate şi pliante. Nici latura caritativ-socială nu a fost trecută cu vederea.

Cu toate că vieţuitorii din mănăstirii s-au retras din lume pentru a-şi dedica toată viaţa slujirii lui Dumnezeu şi semenilor, totuşi ispitele şi abaterile nu i-au ocolit pe unii dintre ei. Dojanele arhiereşti precum şi unele măsuri disciplinare au avut drept scop îndreptarea şi respectarea disciplinei sub toate aspectele.

Exarh,
Arhim. Visarion Joantă

Eveniment ecumenic local

Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creştină

Sibiu, 18-25 ianuarie 2007

Din iniţiativa Asociaţiei Ecumenice a Bisericilor din România (AID ROM), care a preluat o hotărâre a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, anual se desfăşoară în luna ianuarie, o săptămână de rugăciune pentru unitatea creştină.

Intervalul de timp în care s-a desfăşurat la Sibiu, dar şi în alte localităţi din ţară, această săptămână, a fost 18-25 ianuarie a.c. Tema întrunirii ecumenice a fost un text din *Mc.* 7, 37: *„Pe surzi îi face să audă şi pe muţi să vorbească"*. Ca şi cu alte ocazii, a fost difuzată tuturor Bisericilor, care sunt afiliate la AID ROM, o broşură cuprinzând mesajele de binecuvântare ale conducătorilor de Biserici, precum şi „Citirile" (textele) biblice pentru fiecare zi. Redăm, în cuprinsul acestui număr, mesajul întâistătătorului Bisericii noastre, P.F. Patriarh Teoctist.

Debutul săptămânii de rugăciune, de la Sibiu, a avut loc joi, 18 ianuarie, ora 18,^{00} în catedrala mitropolitană unde, cu binecuvântarea Î.P.S. Laurenţiu, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, a fost oficiată de către P.S. episcop-vicar Visarion slujba Vecerniei.

Au participat: – Excelenţa Sa, Dr. Christoph Klein, episcopul Bisericii Evanghelice C.A. Sibiu, care a rostit predica legată de tema întrunirii din *Mc. 7, 37.*

– Pr. Oscar Raicea, protopop al Bisericii Romano-Catolice Sibiu.

– Prot. Nicolae Popa, paroh al Parohiei Greco-Catolice Sibiu.

– Prot. Şandor Varo, Biserica Reformată.

Au luat parte şi alţi slujitori bisericeşti şi credincioşi ortodocşi, romano-catolici, greco-catolici şi evanghelici.

În cadrul Vecerniei, au fost citite trei paremii din Vechiul Testament, de către trei reprezentanţi ai cultelor istorice din Sibiu.

Următoarele întruniri au avut loc astfel: în 20 ianuarie, la Biserica Reformată din Sibiu, în 21 ianuarie, la Biserica Romano-Catolică, în 24 ianuarie la Biserica Evanghelică. S-au ţinut şi acolo câte un serviciu ecumenic, urmat de un cuvânt de învăţătură, rostit de un preot al uneia dintre Bisericile istorice.

S-a dat în acest fel mărturia despre dorinţa de refacere a unităţii creştine, de conlucrare către confesiunile creştine din acest oraş, existând şi stimulul intrării României, începând cu data de 1 ianuarie 2007, în Uniunea Europeană.

*

Un asemenea demers ecumenic s-a derulat, în acelaşi interval de timp, şi în municipiul Mediaş, după cum ne-a transmis, printr-un raport, pr. Grigorie Doru Gâdea, protopopul locului. Au participat: Biserica Ortodoxă, Biserica Evanghelică, Biserica Greco-Catolică, Biserica Romano-Catolică şi Biserica Reformată, prin reprezentanţii lor.

De comun acord între cele cinci Biserici reprezentative din Municipiul Mediaş s-a stabilit un program de desfăşurare, astfel încât în fiecare biserică după slujba oficiată, specifică cultului respectiv, să-şi facă auzit glasul şi ceilalţi reprezentanţi ai celorlalte Biserici atât în limba română, cât şi în limba maternă.

1. Astfel, în data ce 21. 01. 2007 în Biserica Evanghelică, după slujba de la ora 18^{00} s-au citit textele biblice în trei limbi, a predicat preotul ortodox protopop Grigorie Doru Gâdea, tema aleasă fiind „Cuvântul lui Dumnezeu şi iubirea creştină". S-au citit rugăciunile de unitate după programul stabilit, iar preotul evanghelic protopop Guib Reinhart a transmis mai apoi mesajul Dr. Christoph Klein, Episcopul Bisericii Evanghelice A. B. din România, şi la sfârşit s-au dat binecuvântările din partea tuturor cultelor prezente.

2. A doua seară s-a desfăşurat la Biserica Romano-Catolică, unde cuvântul de învăţătură l-a rostit protopop Pr. Sorin Biriş de la Biserica Greco-Catolică, axându-se în mod deosebit pe iubirea aproapelui în contextul zilelor noastre, iar preotul David Gyorg a citit mesajul Arhiepiscopului Dr. Ioan Robu de Bucureşti.

3. A treia seară s-a desfăşurat în Biserica Greco-Catolică unde s-a săvârşit slujba Vecerniei, predica fiind rostită de preotul reformat Szekely Zoltan care a vorbit atât în limba maghiară, cât şi în limba română despre unitatea creştinilor ca ideal al Bisericilor lui Hristos, iar apoi s-a citit mesajul Î.P.S. Lucian, Arhiepiscop de Alba Iulia, Făgăraş-Blaj şi Mitropolit al Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice.

4. A patra seară s-a desfăşurat la Biserica Reformată unde, după rugăciunile de seară, a urmat cuvântul preotului romano-catolic David Gyorg, care de asemenea a vorbit în limba maghiară si apoi în română despre rolul preotului în opera de unire a creştinilor din toate Bisericile istorice. Mesajul din partea Dr. Pap Geza, Episcop al Eparhiei Reformate din Ardeal, a fost citit de Pr. Szekely Zoltan.

5. A cincea seară s-a desfăşurat la Biserica Ortodoxă „Buna-Vestire" din Gura Câmpului, unde s-a desfăşurat slujba Te Deum-ului de către protopop Pr. Gâdea Grigorie Doru, Pr. Achim Sărăşan, Pr. Dumitru Cărăbaş şi Pr. Olimpiu Lup, cuvântul de învăţătură fiind rostit în limba română de către Pr. protopop Guib Reinhart de la Biserica Evanghelică, care s-a referit la depăşirea tuturor asperităţilor în favoarea unităţii şi iubirii creştine.

Mesajul Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a fost citit de Pr. Dumitru Cărăbaş, iar la sfârşit a luat cuvântul Pr. protopop Grigorie Doru Gâdea care a vorbit despre importanţa acestor manifestări în folosul credincioşilor şi a unităţii lor întru Hristos.

De reţinut faptul îmbucurător al numărului mare de credincioşi, care au umplut bisericile, în fiecare seară, enoriaşii fiecărei parohii urmându-şi, ca într-un adevărat pelerinaj, păstorii acolo unde s-a slujit şi propovăduit Cuvântul bunului Dumnezeu.

Redacţia

Vocaţia Bisericii lui Hristos: pace şi bunăvoire între oameni*

Iubiţi fraţi şi surori în Hristos Iisus, Domnul nostru,

Cu bucurie ne adresăm frăţiilor voastre cu prilejul Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creştinilor la acest nou început de an, când, împreună, suntem chemaţi să dăm măsura credinţei noastre creştine ca cetăţeni ai Uniunii Europene.

Vocaţia dintotdeauna a Bisericii lui Hristos este aceea de a aduce pacea şi bunăvoirea între toţi oamenii. Creştinii sunt chemaţi de Capul Bisericii, care este Însuşi Mântuitorul Iisus Hristos, să propovăduiască pacea şi să o împlinească prin faptele lor înaintea tuturor celor care împărtăşesc valorile universale precum sunt cele ale binelui, adevărului şi dreptăţii.

Din punct de vedere religios, România se prezintă ca o Europă în miniatură, prin conviețuirea, alături de Biserica Ortodoxă majoritară şi a altor Biserici şi confesiuni creştine şi credinţe religioase. Acest mod de viețuire şi conlucrare între Bisericile noastre ne va ajuta să depăşim greutăţile datorare tendinţelor secularizante şi agnostice ale celor care doresc scoaterea religiei din spaţiul public, în numele unui fals apel al libertăţii de conştiinţă.

Dar Mântuitorul Hristos, Cel care „toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă şi pe muţi să vorbească" (*Marcu* 7, 37), ne va întări pe fiecare în parte şi pe toţi întreolaltă, ca propovăduitori ai mesajului Evangheliei Sale, să dăm o mărturie comună cât mai puternică şi convingătoare.

Ne exprimăm speranţa că duhul dragostei, al bunei voiri şi al toleranţei vor învinge orice manifestare a urii, violenţei şi intoleranţei şi, de aceea, ne alăturăm rugăciunilor tuturor creştinilor înălţate lui Dumnezeu „care este pacea noastră" (*Efeseni* 2, 14), pentru vremuri paşnice şi pentru bună înţelegere în ţara noastră şi în întreaga lume.

† TEOCTIST
Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei,
Locţiitor al Cezareei Capadociei, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

* Mesaj transmis cu prilejul Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creştină (18-25 ianuarie, 2007).

Lansarea oficială a proiectului „EU, integrarea şi Biserica", Sibiu, 29 ianuarie 2007

În data de 29 ianuarie s-a desfăşurat la sediul Catedrei de Sociologie a Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, în prezenţa Prea Sfinţiei Sale Dr. Visarion Răşinăreanu, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, a pr. prof. dr. Dorin Oancea, decanul Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu, a pr. lect. dr. Constantin Necula, precum şi a altor profesori din cadrul Facultăţilor Universităţii sibiene, a unor studenţi şi reprezentanţi ai presei sibiene, lansarea oficială a proiectului „EU, integrarea şi Biserica".

Este vorba de un proiect finanţat de Uniunea Europeană prin Fondul Europa 2006, al cărui coordonator este dl. Horaţiu M. Rusu, lector universitar al Facultăţii de Sociologie din Sibiu. Proiectul se derulează în baza unui parteneriat între Facultatea de Sociologie, Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu, precum şi Arhiepiscopia Sibiului. Bugetul proiectului este de 63.000 euro, din care 80% sunt finanţare UE.

Dar în ce constă acest proiect? Obiectivul proiectului este mediatizarea informaţiei europene prin intermediul Bisericii. Este vorba de un grup de 24 de preoţi selectaţi din mediul rural al Arhiepiscopiei Sibiului, aleşi după criteriul vârstei, până în 40 de ani, după interesul manifestat faţă de proiectul în cauză, ca şi după nivelul scăzut de dezvoltare al comunităţilor în care îşi desfăşoară misiunea preoţească.

Urmează ca cei 24 de preoţi să participe la 4 seminarii, care vor avea loc la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" şi la Facultatea de Sociologie din Sibiu, în cadrul cărora vor fi familiarizaţi cu tematica europeană şi autohtonă pe care o vor aborda în dialogul organizat cu membrii parohiilor lor, duminica după slujbă, într-un şir de predici tematice, numite „Duminici europene". Între cele 24 de parohii se va organiza şi un concurs, intitulat „Împreună spre UE", concurs în urma căruia anumite parohii vor primi calculatoare şi staţii de sonorizare pentru biserici.

Dintre temele pe care preoţii le vor aborda, amintim: „Rolul şi implicarea Bisericii în integrarea europeană", „ABC-ul integrării europene şi particularităţile mediului rural", „Valori europene şi valori româneşti" etc. Se preconizează ca la finalul proiectului, prevăzut pentru noiembrie 2007, atât preoţii celor 24 de comunităţi, cât şi credincioşii din mediul rural, să fie mai bine informaţi în ceea ce priveşte spaţiul comunitar european.

În cuvântul său, Prea Sfinţitul Părinte Dr. Visarion Răşinăreanu a salutat acest fericit parteneriat dintre cele două Facultăţi ale Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu şi Arhiepiscopia Sibiului, în ceea ce priveşte familiarizarea credincioşilor cu realităţile din Uniunea Europeană. Prea Sfinţia Sa i-a felicitat pe dl. Horaţiu Rusu şi pe d-ra Corina Grecu, asistent universitar în cadrul Facultăţii de Teologie, pentru succesul finanţării proiectului din fonduri europene şi a vorbit pe scurt despre ceea ce aşteaptă Biserica de la Uniunea Europeană şi ceea ce aşteaptă Uniunea Europeană de la Biserică. S-a amintit de tematica europeană a conferinţelor preoţeşti desfăşurate în 2006 în protopopiatele Arhiepiscopiei Sibiului şi în întreaga Patriarhie Română, reliefându-se importanţa colaborării şi pe mai departe între Biserică şi Universitate, pentru facilitatea accesului la informaţie cu caracter european a credincioşilor.

Pr. Prof. Dr. Dorin Oancea, decanul Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu, a adresat şi dânsul mesaje de felicitare pentru succesul finanţării din fonduri europene a acestui proiect, subliniind importanţa colaborării dintre cele două Facultăţi ale Universităţii sibiene şi Arhiepiscopia Sibiului în acest proiect, dar şi crearea în virtutea acestei colaborări a unor pârghii de comunicare, care trebuie să dăinuiască dincolo de finalizarea proiectului în cauză.

Desfăşurarea unui astfel de proiect, prin participarea Bisericii, în mod particular a Arhiepiscopiei Sibiului, vine să ne convingă asupra faptului că Biserica este într-adevăr „în pas cu vremea", implicându-se în înţelegerea de către credincioşi a noilor realităţi din contextul european în care trăim.

A consemnat
Dr. Ştefan TOMA

Trecut, prezent şi viitor: monografia bisericilor ortodoxe sibiene

Prezentarea unei *„Monografii a bisericilor ortodoxe din Sibiu"* are vădit rol de a valorifica în primul rând resursele istorice şi documentare de care dispunem, de a evidenţia concret starea de fapt a lucrurilor, fără cea mai mică tendinţă de confesionalism, precum şi de a ilustra felul în care ortodoxia sibiană a reuşit să îşi păstreze o identitate spirituală *prin* şi *cu* ajutorul lăcaşurilor de cult.

În primul rând trebuie să urmărim o evoluţie a bisericilor ortodoxe sibiene din perspectiva lor istorică, prin care să înţelegem: timpul în care a fost construită, locul unde era plasată, ctitorii implicaţi în întreaga activitate de construcţie, realizarea programului iconografic, precum şi dăinuirea lăcaşului de închinare în timp.

Desigur, că pentru a construi biserica în sufletele şi conştiinţa credincioşilor rolul preotului liturghisitor devine extrem de important. În această direcţie, consemnarea unui şir al preoţilor parohi din aceste biserici demonstrează, în primul rând, o slujire neîntreruptă la sfintele altare, dar şi o simbioză perfectă între credinţa creştină şi sufletul neamului românesc. În cursul acestor înşiruiri, uneori foarte sumare, de nume de preoţi, se pot recunoaşte numele unor păstori de suflete implicaţi în viaţa culturală, teologică şi chiar naţional-politică a timpului.

Pentru a merge pe aceeaşi linie, de evidenţiere a caracteristicilor de bază care dau viaţă Bisericii, consemnăm faptul că unele dintre bisericile sibiene, şi aici facem referire directă mai ales la bisericile din secolele al XVIII-lea, respectiv al XIX-lea, sunt completate în ceea ce priveşte importanţa lor arhitectonică şi istorică, de cimitirul aflat în imediata lor apropiere. O eventuală lecturare a inscripţiilor de pe crucile locurilor de veci, aşa-numitele epitafe, unele dintre aceste cruci fiind adevărate capodopere sculpturale, pot evidenţia mai ales încrederea celor care au fost, în Dumnezeu Atotţiitorul şi viaţa veşnică, dar oferă, în acelaşi timp, modele de conduită pentru viaţă, şi de atitudine în faţa morţii.

La toate aceste informaţii, se mai adaugă şi o altă componentă, ce face legătură cu trecutul, cu evenimentele importante ale culturii naţionale, cu modul concret de implicare a religiosului în sfera culturală. Este vorba de tipăriturile păstrate în bibliotecile şi arhivele parohiale, tipărituri ce aparţin secolelor XVII şi XVIII, care ulterior au fost predate Arhiepiscopiei Sibiului, la secţia de Patrimoniu bisericesc, pentru o mai bună conservare şi valorificare în sens cultural, prin expoziţii, muzee, studiu.

O altă coordonată vizează o împărţire sistematică a perioadelor de construcţie, a bisericilor sibiene. Vom putea ilustra în acest sens patru perioade distincte, fiecare dintre ele cu anumite caracteristici, care şi-au pus amprenta pe viaţa în sine a lăcaşului de cult şi desigur a credincioşilor.

Prima grupă este formată de bisericile ridicate spre sfârşitul secolul al XVIII-lea, când credincioşii ortodocşi din Sibiu reuşesc să construiască, cu mari sacrificii, trei biserici. Este vorba de cea numită impropriu *„grecească"*, pentru că ea aparţinea practic negustorilor aromâni din Sibiu, fiind refăcută între anii 1797-1800, având hramul *„Schimbarea la Faţă"*. Acest lăcaş de cult era amplasat pe Strada Măcelarilor, pe locul actualei catedrale mitropolitane. Apoi, o altă biserică ortodoxă, care aparţine acestei perioade, este cea cu hramul *„Sf. Evanghelist Luca"*, ridicată din banii lăsaţi de episcopul Ghedeon Nichitici (1784-1788), de către urmaşul său Gherasim Adamovici (1789-1796), acesta fiind îngropat chiar în această biserică. Ultima dintre bisericile ortodoxe aparţinând acestei grupe este cea numită *„din groapă"*, cu hramul *„Buna-Vestire"*, de pe Strada Justiţiei. La aceste biserici ortodoxe sibiene, adăugăm şi biserica cu hramul *„Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel"*, aparţinând secolului al XVIII-lea, situată pe Strada Reconstrucţiei, iniţial unită, dar din 1948, după revenirea la Biserica strămoşească, de rit ortodox.

Între bisericile amintite anterior şi cele din grupa a doua, putem consemna alte două biserici, care la vremea construirii lor nu făceau parte integrantă din teritoriul urbei sibiene, ci erau spaţii liturgice de sine stătătoare, pentru două localităţi limitrofe ale Sibiului, Turnişor şi respectiv Guşterita. Menţionăm în această categorie, biserica cu hramul *„Sf. Nicolae"* din cartierul sibian Turnişor, şi biserica cu hramul *„Buna-Vestire"* din Guşterita, în prezent cartier sibian cu acelaşi nume.

O a doua grupă este deschisă de bisericile ortodoxe aparţinând primei jumătăţi a secolului al XX-lea. Aici avem în vedere spaţiile liturgice care au fost ctitorite până la instaurarea regimului totalitar ateu în România. La începutul secolului al XX-lea se construieşte catedrala mitropolitană, inima spirituală a Ortodoxiei sibiene, visul împlinit al mitropolitului Andrei Şaguna, şi desigur idealul avut de mulţi alţi reprezentanţi ai oraşului de pe Cibin. Alături de catedrala mitropolitană cu hramul *„Sfânta Treime"*, notăm capelele din incinta a două instituţii de învăţământ, de o importanţă majoră din punct de vedere cultural. Este vorba despre capela cu hramul *„Sf. Mucenic Nichita Romanul"*, din incinta Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna", precum şi de capela cu hramul *„Sf. Apostol Andrei"*, de la fosta Şcoală Normală de băieţi, actualul Grup de Construcţii şi Arhitectură „Carol I", unde învăţătorii şcolilor româneşti primeau şi o pregătire spirituală, menită să fie transmisă mai departe elevilor.

Până la instaurarea regimului comunist în România, ortodoxia sibiană a reuşit să ridice alte două lăcaşuri de cult. Este vorba de biserica cu hramul *„Sf. Nicolae"*, din cartierul Lazaret şi de biserica *„Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil"*, din cartierul Trei Stejari. Aceste două edificii religioase au contribuit cu siguranţă la păstrarea sentimentului de apartenenţă spirituală la o Biserică, ce se vedea pusă în situaţia de a face faţă atacurilor ce încercau să o denigreze, să îi anuleze identitatea şi valoarea istorică şi socială.

Chiar dacă lucrările de construcţie la biserica *„Sf. Antonie cel Mare"*, (ridicată pe strada Nicolae Iorga), au început în toamna lui 1989, totuşi acest spaţiu liturgic face parte din grupa bisericilor ridicate în Sibiu, după libertatea religioasă adusă de Revoluţia română din Decembrie 1989. Practic, acestei perioade, cea de a patra, îi aparţin cele mai multe biserici din oraşul nostru. Printre aceste biserici apar şi unele construcţii monumentale, cum este, biserica-catedrală *„Sf. Nicolae"*, de pe Bulevardul Mihai Viteazul, sau biserica de dimensiuni impresionante cu hramul *„Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena"*, din strada Piaţa Prahovei. Ambele pot concura ca dimensiuni cu catedrala mitropolitană, dar nu pot anula acesteia din urma imensa sa valoare simbolică şi artistică.

Rezultatul pozitiv al descătuşării din 1989 a fost cu siguranţă şi revenirea la o stare de fapt, existentă anterior perioadei comuniste, anume asistenţa religioasă în spitale şi unităţi militare. Şi în cazul Sibiului putem consemna trei capele în unităţile militare ale oraşului, la care se adaugă bisericile sau capelele din spitale. Unele biserici au fost ridicate din temelie, ne gândim aici la biserica Spitalului Militar şi la bisericile din lemn de la Spitalul Judeţean, respectiv Spitalul T.B.C.; altele au fost amenajate în spaţiul unor lăcaşuri de cult, aparţinând altor confesiuni (capela „Azilului" şi capela Spitalului de Psihiatrie).

Iar dacă Biserica şi-a regăsit dreptul de a acorda asistenţă religioasă în spitale şi cămine de bătrâni, tot ea este aceea care a ştiut să răspundă solicitărilor venite fie şi din partea credincioşilor, care şi-au transformat locuinţa în capelă, cum este cazul capelei cu hramul *„Sfânta Filofteia"*, de pe Strada Bacovia, fie să reamenajeze locuinţa unui fost mitropolit al Ardealului, Nicolae Mladin (1967-1981), în lăcaş de închinare, anume capela cu hramul *„Acoperământul Maicii Domnului"*, din Strada Anton Pann.

Diversitatea hramurilor destinate bisericilor noi dovedesc importanţa pe care Biserica o are în viaţa unei comunităţi. Unele din acestea sunt dedicate Maicii Domnului, altele sunt închinate unor sărbători importante ale Ortodoxiei, cum ar fi biserica cu hramul *„Pogorârea Duhului Sfânt"* din cartierul Valea Aurie, dar şi unor sfinţi al căror hram era purtat şi de alte biserici sibiene. Ne referim aici la Sf. Nicolae, patron spiritual al mai multor biserici sibiene, sau biserica *„Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul"* de pe Strada Agricultorilor nr. 25, biserica *„Sf. Ioan Botezătorul"* de pe Calea Poplăcii nr. 30, precum şi sfinţii în cinstea cărora nu se ridicaseră în Sibiu sau în localităţile din apropiere un lăcaş de cult care să poarte numele acestora. Sunt semnificative în acest ultim caz, bisericile cu hramul *„Sf. Antonie cel Mare"* de pe Strada Nicolae Iorga, biserica *„Sf. Ioan Iacob Românul"* de pe Strada Dealului, nr. 25, dar şi capela militară cu hramul *„Sf. Mucenic Gheorghe"*, din cadrul Academiei Forţelor Terestre şi de Uscat „Nicolae Bălcescu".

Ultima coordonată, la fel de importantă ca şi celelalte, este strâns legată de proiectele de viitor ale bisericilor ortodoxe sibiene aflate acum în faza de construcţie, pe care le vom menţiona separat, la monografia fiecărui lăcaş de cult. Evident că ţelul imediat este cel al finalizării lucrărilor, dar şi de implicare în asistenţa socială, coordonată specifică a Bisericii creştine dintotdeauna.

Bisericile sibiene sunt chemate astăzi să răspundă solicitărilor de natură spirituală ale credincioşilor lor. Dar misiunea acestora nu se încheie aici, ci din contră, Biserica trebuie să realizeze mereu o legătură cu trecutul, cu oameni, care au fost şi fapte, care s-au petrecut. Doar în această direcţie se poate păstra axa fundamentală a istoriei fiecărei biserici sibiene, axa trecut-prezent-viitor.

Drd. Sebastian Dumitru CÂRSTEA

„Devenirea Uniunii Europene şi responsabilitatea catolicilor"
– marginalii la un text extrem de actual –

Nu ştiu dacă traducerea integrală a textului care ne-a oferit titlul articolului nostru (ed. franceză, editată de Comission des Épiscopats de la Communanté Européenne, COMECE, 9 mai 2005, 66 p.) nu ne-ar fi fost mai de folos decât simpla lui semnalare în acest număr al *Telegrafului Român* marcat, solemn, dar realist, de actul aderării României la Uniunea Europeană. Pentru că, încă din *Prefaţa* semnată de Mgr. Josef Homeyer (preşedinte, în 2005, al COMECE, episcop de Hildesheim / Germania), spectrul larg al documentului se descoperă ca un răspuns la unele întrebări, fireşti: „Moştenirea creştină a continentului nostru va continua să impregneze construcţia europeană? Putem să limpezim răspunsul la o astfel de întrebare pornind de la o reflecţie teologică asupra evenimentelor de istorie europeană recentă? Care sunt exigenţele morale care trebuie să marcheze acţiunea catolicilor în UE, pentru dialogul între ei, în dialogul cu ceilalţi cetăţeni ai Europei şi cu instituţiile Uniunii Europene? Care este impactul unificării politice a Europei?" (p. 3)

Provocată de aderarea la UE (1 mai 2004) a 19 state noi europene, dintre care 8 abia eliberate de sub ex-imperiul sovietic, reflecţia catolică este extrem de utilă şi actuală în contextul lui 1 ianuarie 2007, când încă mai avem de-a face cu o dublă terminologie. Pentru că statele din „vechea alianţă UE" numesc evenimentul ca fiind o „lărgire a Uniunii Europene", pe când aderenţii de atunci (din 2004), ca şi Bulgaria şi România astăzi, socotesc actul ca fiind o „reunificare a Europei", a unei Europe care are privilegiul de a cuprinde între cetăţenii ei o generaţie care, zice documentul, „n-a cunoscut războiul" pe pământul Europei Occidentale (p. 8). Discreta separare Est / Vest se menţine căci, cel puţin în 2005, ecourile bombardării Serbiei (ex-Iugoslaviei) mai răzbăteau pe coridoarele păcii de la Bruxelles sau Washington DC şi ea va marca întreg documentul. Dar nu despre acest demers vreau să notăm acum. Ci despre excelenţa structurii unei analize teologice, mai ales în ceea ce priveşte pastorala şi misiologia pe care „şcoala catolică" de cercetare ne-o pune la îndemână.

Prima parte propune o „relecturare a Declaraţiei lui Robert Schuman: contribuţie la un discernământ creştin asupra Uniunii Europene" (p. 16-28), insistând, mai ales, asupra declaraţiei propriu-zise (9 mai 1950) şi asupra câtorva caracteristici izvorâte din chiar istoria Europei: capacitatea de surmontare a conflictelor; căutarea unor noi forme de cooperare şi reconciliere; accentul pe voluntariatul în căutarea soluţiei de pace; unitatea europeană ca proces istoric (nu doar de conjunctură); despre nevoia de răbdare şi de concretizare a răbdării în măsuri menite să consolideze solidaritatea europeană în acţiuni şi responsabilităţi. Ele marchează, în concepţia autorilor documentului, „poarta profetică" a unei declaraţii politice care, având drept obiectiv fundamental pacea, libertatea ca principiu de bază şi co-operarea ca metodă de solidaritate şi protejare a puterii, modifica la acea vreme (erau numai 5 ani de la teribilul Război al II-lea Mondial) mentalitatea de abordare a politicii europene, Schuman având meritul de a concentra, încă din primele fraze ale declaraţiei sale (art. 1), în astfel de cuvinte mesajul său: „Pacea mondială nu poate fi salvgardată fără eforturi creatoare pe măsura pericolelor care o pândesc. Contribuţia pe care o Europă organizată şi vie o poate aduce la civilizaţie este indispensabilă menţinerii unor relaţii paşnice". Ceea ce pornea ca un apel de „iertare mutuală" (p. 29, cf. Mt 6, 14-15) deschidea, în fond, orizontul pe care UE de astăzi pare să încerce, nu fără convulsionări de maturitate, a asuma. Pendulând între *Evanghelie* şi *Declaraţia Schuman*, documentul caută să explice teologal noţiuni intrate de-acum în cultura europeană: principiul liberei adeziuni, autodeterminarea şi angajamentul liber al părţilor contractante (art. 19); metoda solidarităţii şi împărţirii suveranităţilor (care a dus la crearea instituţiilor comunitare, Înalta Autoritate, Comisia Europeană etc.) (art. 20), precum şi procesele de mentalitate politică şi de politică propriu-zisă pe care le-au născut (contradicţia libertate de adeziune – solidaritate în domeniul economiei, de exemplu). Ceea ce este de remarcat la Documentul COMECE este soliditatea argumentării demersului „european" în contextul larg, al mondialismului ca şi în cel, oarecum particular, al „vieţii înrădăcinate în credinţă" (p. 26 / art. 23). Este, în fond, demersul celui de-al doilea capitol al *Declaraţiei*, „O altă istorie a Europei" (p. 29-39). Identificând centrele de rezistenţă anticomunistă (Berlin 1953, Budapesta 1956, Poznan 1956, Praga 1968, Varşovia 1968, Gdansk şi Gdynia 1970, Radom şi Ursus 1976, Gdansk, Szcecin, Jastrzebie 1980), opoziţia solidarităţii în Polonia (1981-1983), ca fiind, în mare parte, reflecţia şi reflexul unei vieţi spirituale, documentul consemnează o relecturare, inclusiv prin grila mărturiei istorice, a documentului *Centesimus annus* (1989), în care mesajele principale ale lumii catolice, a catolicilor militanţi, ar fi fost: rejectarea violenţei şi a minciunii, experienţa solidarităţii concrete şi înţelegerea religiei ca un mesaj al libertăţii. Atitudini şi analize vin să întregească tabloul unei Europe a rezistenţei (lipsită de iz-ul occidental al cancelariilor, dar plină de praful străzilor pe care şenilele sovietice năşteau noi martiri), al cărei strigăt de luptă are în sine ceva din momentul actual, al umanităţii. În noiembrie 1956, înainte de a-i fi bombardat biroul, directorul Agenţiei de presă ungare trimitea lumii civilizate un fax încheiat: „Noi murim pentru Ungaria şi Europa". Care este sensul creştin al unor astfel de răstigniri? Aici stă puterea analitică a acestui Document COMECE.

Evidenţa practică a demersului analitic se constituie într-o a treia parte a *Documentului*, intitulat „Cum pot catolicii contribui la construcţia europeană" (p. 40-59). Sunt analizate trei direcţii: în ce fel experienţa spirituală a credincioşilor poate oferi fundamentul unui angajament ca cetăţeni europeni conştiincioşi/ conştienţi; identificarea unor contribuţii originale pe care le pot aduce comunităţile catolice la vitalitatea UE şi identificarea şi propunerea unor axe majore ale tradiţiei creştine care ar putea orienta viitorul Europei. Un exemplu ar fi propunerea unei etici pentru viaţa creştină care să aibă „Fericirile ca şi chartă fundamentală". Dincolo de limbajul *european correctly*, demersul este unul duhovnicesc care, după ce propune o analiză a *Fericirilor*, conclude franc: „Astfel de enunţuri (*Fericiţi cei săraci...*) nu pot servi, fără îndoială, drept bază pentru un program politic. Dar fericite vor fi popoarele ale căror conducători, magistraţi şi militanţi se vor lăsa inspiraţi de aceste chemări la *Fericire* şi vor face din *Fericiri* charta lor de viaţă" (p. 44).

În ce priveşte contribuţiile comunitare, ideea unei „comunităţi de Biserici particulare" (p. 44-47) şi angajamentul ecumenic (p. 47-49) par a fi centrele de forţă ale unei posibile exemplarităţi catolice oferite lumii europene. Personal, socotesc că analiza oferită la *Punctul C* al acestei secvenţe de document: „Învăţătura / gândirea socială a Bisericii ca sursă posibilă de inspiraţie a construcţiei europene" (p. 50-59) oferă un excelent punct de plecare în analiza propriilor noastre exigenţe misionar-pastorale în lumea actualelor mutaţii geopolitice.

De altfel, acesta este şi mesajul articolului nostru. Oameni care experimentează de ani de zile dialogul cu UE, care îşi trăiesc parte din tragediile şi biruinţele lor misionare în habitatul real, dar oarecum forţat al Europei Unite, oferă analiza şi metoda lor de analiză la îndemâna noastră. Ortodoxiei îi revine misiunea de a-şi limpezi ea însăşi direcţiile de convivialitate cu UE, limitele aderenţei şi rejectării unora dintre provocările socio-culturale şi politice pe care aceasta le face.

Fără o analiză lucidă a evenimentelor şi fără a identifica voia lui Dumnezeu în istorie suntem, fără voie, părtaşi unor inerente apostazii. Limitarea şi delimitarea Bisericii de o serie de acţiuni pro-integrare sau pro-europene, lucrul coerent, nu doar de circumstanţă, în proiecte şi curente europene, nu poate începe decât după ce se vor elucida propriile valori puse în creuzetul european. De ce-ar fi mai puţin important aportul Ortodoxiei la devenirea europeană? De ce nu ar fi strigătul Revoluţiei din Decembrie 1989, sumă a tuturor strigătelor de libertate împotriva prigoanei comuniste? Doar pentru că nu reuşim structurarea unui demers lucid asupra propriei noastre deveniri ca şi comunitate ecclesială în habitatul cultural european? Generaţiei actuale de intelectuali ortodocşi îi revine şi această misiune, nu doar interogarea Bisericii!

Pr. Lect. Dr. Constantin NECULA

Partenie Cosma (1837-1923)
– 170 de ani de la naştere

Partenie Cosma este una din cele mai importante personalităţi publice ale românilor ardeleni din ultima jumătate de secol înainte de Marea Unire.

Ilustru jurist, economist şi om politic, Partenie Cosma a fost şi fiu al Bisericii noastre Ortodoxe, militând toată viaţa pentru buna desfăşurare a misiunii spirituale şi culturale în mijlocul poporului, pentru apărarea drepturilor sale legitime.

A militat pentru respectarea autonomiei noastre bisericeşti alături de Ioan Puşcariu, Visarion Roman, Atanasie Mironescu, Daniil Popovici Barcianu, Victor Tărdăşianu, Octavian Goga, Onisifor Ghibu şi mulţi alţii.

S-a născut la Beiuş într-o familie credincioasă la 12 februarie 1837, primind o aleasă educaţie moral creştină. Rămâne orfan de tată, însă greutăţile vieţii îl îndeamnă să înveţe tot mai mult. A făcut gimnaziul în Beiuş şi ulterior, sub îndrumarea Bisericii, a urmat trei semestre la Institutul Teologic Ortodox din Arad.

În 1857 merge la Facultatea de Drept din Pesta, pe care a absolvit-o în 1861. În 1862 obţine diploma de avocat în drept comercial şi cambial. Colaborează la prestigioasa publicaţie şaguniană „Telegraful Român". În acelaşi timp era şi cântăreţ la biserica grecească din Pesta, ctitorită de credincioşii ortodocşi greci, români şi aromâni.

Fiind student, a lucrat în cancelaria marelui avocat Emanoil Gojdu, devenindu-i şi secretar particular, întreţinând relaţii apropiate până la sfârşitul vieţii acestuia, influenţându-l să ajute şi să lase moştenirea sa Bisericii Ortodoxe din Ardeal.

Partenie Cosma s-a interesat de toate mijloacele prin care românii îşi puteau cere drepturile în Imperiul Austro-Ungar. El şi-a dat seama de la început că unul dintre aceste mijloace era întărirea Bisericii Ortodoxe din Transilvania.

În 1861 a participat la Fondarea Societăţii de lectură „Petru Maior" din Budapesta, fiind primul preşedinte al acesteia.

Admirator al marelui Mitropolit Andrei Şaguna, a fost dintr-un început sprijinitorul acţiunilor sale de consolidare a libertăţii şi a drepturilor romanilor, asigurate prin Biserică.

După cum scria şi mitropolitul de aleasă pomenire dr. Antonie Plămădeală, Partenie Cosma a fost „un om cât un secol".

Una din însemnatele idei ale mitropolitului Andrei Şaguna a fost înfiinţarea Congresului bisericesc şi alcătuirea Statutului Organic.

Pentru a le înfăptui avea nevoie de colaboratori foarte buni şi jurişti de excepţie, devotaţi cauzei româneşti. Astfel l-a ales pe Partenie Cosma care a şi făcut parte ca deputat în primul Congres Naţional Bisericesc organizat în 1868 de Andrei Şaguna, Congres din care a făcut parte şi Avram Iancu.

A fost însărcinat, împreună cu alţii, în calitate de secretar să redacteze Statutul Organic, legea de bază a organizării Bisericii Ortodoxe din Transilvania, lege care mai târziu, după unire, va fi luat drept fundament pentru alcătuirea Statutului Bisericii Ortodoxe Române.

De aici vine principiul alcătuirii Marii Adunări Naţionale Bisericeşti din 2/3 laici şi 1/3 clerici, urmărindu-se angajarea cât mai multor laici în viaţa bisericească. Partenie Cosma a fost ales deputat în Congres în toate legislaturile, făcând parte din Comisia organizatorică.

După terminarea Facultăţii de Drept, Partenie Cosma îşi deschide birou de avocat în Beiuş, în 1862. Pentru calităţile de care a dat dovadă, în 1872 concetăţenii săi l-au ales deputat în Parlamentul din Budapesta ca reprezentant al Partidului Naţional Român din Ungaria şi Banat, înfiinţat în 1869. În timp ce era deputat a luat cuvântul de foarte multe ori, mai ales când era vorba de apărarea caracterului românesc al şcolilor. Un exemplu, în Războiul de Independenţă din 1877 când mai mulţi tineri transilvăneni s-au înrolat ca voluntari, printre care şi Vicenţiu Grama, absolvent de teologie, ceea ce a provocat protestul autorităţilor de stat maghiare. Partenie Cosma s-a simţit obligat să ia cuvântul şi să justifice atitudinea românilor transilvăneni „în chestiunea orientală".

În 1879 Ministrul Cultelor şi Instrucţiuni, A. Trefort, a prezentat în Parlament un proiect de lege privitor la introducerea limbii maghiare în şcolile „poporale" româneşti. În faţa acestui pericol de înstrăinare, cârmuitorii celor 3 eparhii

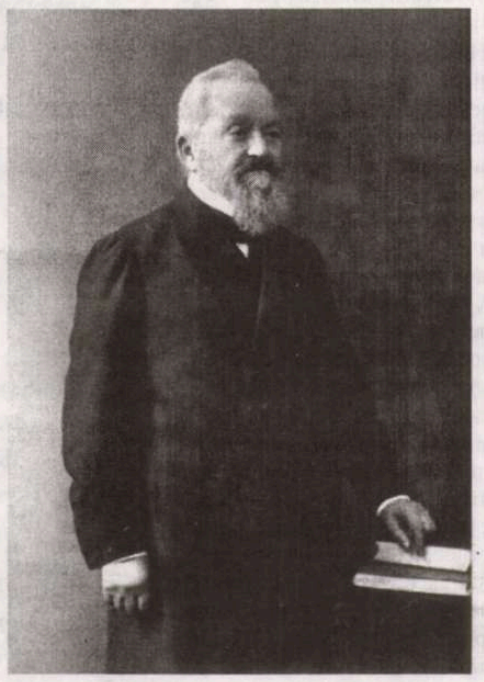

ortodoxe din Transilvania (Sibiu, Arad şi Caransebeş) au hotărât să trimită o impunătoare delegaţie la Viena ca să prezinte un memoriu-protest împăratului faţă de acest proiect. Din delegaţia condusă de mitropolitul Miron Romanul făcea parte şi Partenie Cosma. Împăratul a răspuns favorabil, dar proiectul a fost totuşi votat.

În cadrul discuţiilor din Parlament Partenie Cosma a rostit o impresionantă cuvântare, încercând salvarea limbii şi a şcolilor româneşti. Un comitet prezidat de Partenie Cosma a alcătuit Memorandumul din 1883. Începând cu anul 1884 s-a consacrat mult mai mult Bisericii, Băncii Albina şi Astrei.

În 1876 s-a mutat la Sibiu ca avocat al Băncii Albina înfiinţată în 1871 de către Visarion Roman.

În 1877 este ales în comitetul de conducere al Băncii, iar în 18 decembrie 1885 devine directorul executiv al acesteia. Sub conducerea lui, Banca Albina a prosperat devenind cea mai cunoscută bancă din Transilvania.

Cele mai cunoscute merite pe tărâm economic sunt legate de lupta pentru organizarea creditului în Transilvania. El a continuat şi a desăvârşit opera începută de Visarion Roman prin înfiinţarea Institutului de credit şi economie Albina, pe care l-a condus ca director executiv *30* de ani.

Activitatea profesională şi-a îmbinat-o armonios cu activităţile social-culturale, făcând parte şi din comisia organizatorică şi financiară a Bisericii.

Din multele sale intervenţii vom reţine raportul pe care l-a prezentat în 18 octombrie 1900 prin care propunea înfiinţarea a 3 eparhii noi: Cluj, Oradea, Timişoara, iniţiativă aplicată numai după Primul Război Mondial.

Partenie Cosma a fost deputat în Sinodul Arhiepiscopiei Sibiului (Adunarea eparhială de azi) începând cu 1877 până la sfârşitul vieţii, făcând parte din Comisia organizatorică.

A făcut propuneri de mare interes pentru bunul mers al vieţii bisericeşti din cuprinsul Arhiepiscopiei, fiind un sfetnic luminat de peste 50 de ani al mitropoliţilor Ardealului: Miron Romanul (1875-1898), a cărui nepoată Maria îi va deveni soţie; Ioan Meţianu (1899-1916), iar spre sfârşitul vieţii lui, Nicolae Bălan (1920-1955).

Şi-a adus un aport deosebit la construirea catedralei şi a clădirii Institutului Teologic Pedagogic (Actuala clădire a Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna").

Pentru prima oară cerea să se ia în discuţie problema Catedralei în sesiunea sinodală din 1880. Multe discuţii au avut loc în 1883, 1884, 1898, însă la 16 octombrie 1898 mitropolitul Miron Romanul se muta la Domnul. În scaunul vacant a fost ales episcopul Aradului Ioan Meţianu sub care se reiau discuţiile pentru Catedrală. În 5 mai 1900 s-a hotărât să se ridice pe locul vechii „biserici greceşti" şi a unor case din jur care urmau să fie demolate, în str. Măcelarilor (azi Mitropoliei 33). Pe baza acestor hotărâri în anii 1902-1906, s-a construit actuala Catedrală Mitropolitană din Sibiu, Partenie Cosma având o contribuţie importantă. Banca Albina, al cărei director era Partenie Cosma, a subvenţionat lucrările de construire cu 10.000 de coroane, personal donând 1.000 de coroane, sume foarte mari la acea vreme.

Pe panoul de marmoră neagră din dreapta uşii de la intrarea în Catedrala, sunt gravaţi membrii Consistoriului arhidiecezan din timpul zidirii. În senatul epitropesc este trecut şi Partenie Cosma.

După terminarea catedralei s-a pus problema construirii clădirii unui nou Institut teologic-pedagogic. În pofida faptului că nu s-a împlinit propunerea pe care a făcut-o de multe ori, Partenie Cosma a sprijinit lucrările de refacere a vechilor clădiri ale Institutului, care s-au efectuat între 1913-1914, ridicându-se la o sumă foarte mare 290.722 coroane, din care Partenie Cosma a contribuit cu 116.000 coroane, iar prietenul său de o viaţă, filantropul Vasile Stroescu, a oferit 100.000 de coroane.

Profesorii Institutului au dat 10.000 de coroane, iar restul au venit prin colecte de la parohiile din Arhiepiscopia Sibiului.

Sibiul îi mai datorează lui Partenie Cosma înfiinţarea Şcolii de artă şi meserii şi a Şcolii primare de fete, introducerea electricităţii, companie unde a şi fost primul vicepreşedinte alături de preşedintele Dr. Carol Wolf, precum şi realizarea primelor căi ferate din zonă.

Între 1916-1918, Partenie Cosma, împreună cu familia, a fost nevoit să părăsească Sibiul, datorită pericolului de a rămâne în Transilvania, pribegind prin Moldova, Ucraina, Rusia la Petrograd, Stokholm, Geneva şi Milano.

În 1918, a fost ales membru în Consiliul Naţional al unităţii române din Paris, avându-l ca preşedinte pe Tache Ionescu, reîntorcându-se acasă în 1919 în România întregită.

Partenie Cosma, apărător neînfricat al dreptului naţiunii române, a fost printre puţinii oameni de seamă de vârsta sa care au reuşit să fie martori ai realizării unităţii naţionale.

Într-o zi însorită de început de toamnă în 22 septembrie 1923 la Călimăneşti, la poalele muntelui Cozia, Partenie Cosma s-a mutat la Domnul. Viaţa care i-a hărăzit o mulţime de bucurii şi necazuri şi-a încheiat firul ei pământesc la 86 de ani.

Clopotele vesteau îndelung mutarea la Domnul a uneia dintre cele mai măreţe figuri pe care le-a dat Ardealul subjugat, doliul a cuprins întreaga ţară, astfel că Partenie Cosma a fost declarat „mortul neamului". Guvernul de atunci i-a făcut funeralii naţionale.

A fost prohodit în Catedrala Mitropolitană din Sibiu, la construirea căreia a contribuit decisiv, de un impunător sobor de preoţi în frunte cu mitropolitul Nicolae Bălan, cu care conlucrase spre sfârşitul vieţii în organele de conducere ale Bisericii Ortodoxe.

Au rostit cuvântări: Mitropolitul Nicolae Bălan, generalul Traian Moşoiu din partea guvernului, Ioan Lepădatu, directorul Băncii Albina, şi Vasile Goldiş, directorul Astrei.

Aşa cum sublinia Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, în cartea *Cărturari sibieni de altădată*, Partenie Cosma ne-a lăsat moştenire sfântă principiul moralităţii, al cinstei şi al muncii neprihănite, rolul său istoric cuvenindu-se a fi păstrat cu pioşenie în memoria tuturor generaţiilor de români ardeleni.

Fundaţia Partenie Cosma – Filiala Sibiu

Vicepreşedinte,
Pr. Ghe. Vasile GĂITĂNARU

Vizita unei delegaţii monahale la Episcopia Ortodoxă Sârbă din Vranje (Serbia)

Cu binecuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Părinte Dr. Laurenţiu Streza, o delegaţie a mănăstirilor din Ahiepiscopia Sibiului, condusă de Prea Sfinţitul Dr. Visarion Răşinăreanu, a făcut o vizită la Episcopia Ortodoxă Română din Vranje (Serbia) între 19-22 ianuarie 2007.

Vizita s-a făcut la invitaţia Prea Sfinţitului Pahomie Gangic, episcop de Vranje, care a invitat delegaţii ale mai multor mănăstiri din ţările ortodoxe din zona Balcanilor, pentru a participa la manifestările dedicate Sf. Sava, Patronul Serbiei.

Din delegaţie au mai făcut parte: Arhim. Visarion Joantă, Exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Sibiului; monah Ştefan Rambulea, fratele Petru Mitrofan şi Constantin Mitrofan de la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, jud. Braşov; monahiile Hristofora Rusu şi Casiana Zăiceanu de la Mănăstirea Nocrich, jud. Sibiu; monahiile Andreea Sacaloş şi Eliseea Grădinaru de la Mănăstirea Cârţişoara, jud. Sibiu.

Motivul invitaţiei a fost prezentarea unei Expoziţii de Artă Religioasă a mănăstirilor din ţările ortodoxe din zona Balcanilor. Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus a expus 6 icoane pe sticlă; Mănăstirea Nocrich a expus 16 icoane pictate pe piatră, iar Mănăstirea Cârţişoara e expus 6 icoane pictate pe lemn. Au mai fost prezente 2 mănăstiri din Macedonia, 2 mănăstiri din Grecia şi 3 mănăstiri din Serbia (aparţinătoare Episcopiei de Vranje), fiecare din acestea prezentând lucruri executate de vieţuitorii din mânăstirile respective (icoane, broderie, sculptură etc.).

Deschiderea expoziţiei s-a făcut luni, 22 ianuarie 2007, orele 19, la Galeria de Artă din oraşul Vranje, în prezenţa P.S. Pahomie Gangic, episcop de Vranje (Serbia), Visarion Răşinăreanu (episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului) şi Marcu (episcop-vicar al Arhiepiscopiei de Ohrida – Macedonia). Cuvântul festiv a fost ţinut de primarul oraşului Vranje care şi-a exprimat bucuria participării la manifestările prilejuite de „Săptămâna Sfântului Sava – Ocrotitorul Serbiei" a reprezentanţilor diferitelor mănăstiri din zona Balcanilor. Un grup de elevii a prezentat un program de cântece religioase, iar un grup de maici din România, Serbia şi Macedonia a cântat imne religioase, fiecare în tradiţia Bisericii respective. A fost prezent un numeros public care s-a interesat de tehnica picturii şi a avut cuvânt de apreciere asupra obiectelor expuse.

Pe parcursul celor trei zile de şedere în Episcopia de Vranje delegaţia monahală din Arhiepiscopia Sibiului a avut posibilitatea, prin purtarea de grijă a Prea Sfinţitului Pahomie, să viziteze câteva obiective cu caracter religios şi cultural:

Sâmbătă, 22 ianuarie:

– Primul popas s-a făcut la reşedinţa episcopului de Vranje, ridicată pe temeliile unei vechii mănăstiri ortodoxe care a fost distrusă în decursul vremurilor. În prezent s-a construit o biserică nouă, pregătită pentru pictură, precum şi reşedinţa episcopală dotată cu tot ceea ce este necesar pentru o bună funcţionare. Lângă biserică s-a ridicat o clopotniţă nouă, structurată pe 4 niveluri şi subsol, căreia i se va da o funcţionalitate cultural-administrativă: Postul de radio al episcopiei, biblioteca, o mică sală de şedinţe, redacţia revistei episcopale „Iskon" (început). La subsol se va amenaja o sală de expoziţie şi o sală de conferinţe.

– S-a vizitat, apoi, casa memorială a marelui teolog al Bisericii Ortodoxe Sârbe, părintele Justin Popovici, unde au putut fi văzute obiecte de artă religioasă, cărţi, veşminte liturgice şi manuscrise ale marelui teolog. În prezent se lucrează la construirea unei clădiri care va cuprinde o

(continuare în p. 13)

Arhim. Visarion JOANTĂ

POSTUL, STARE TEOPATICĂ

(urmare din pg. 1)

lume, fericirea nemuririi. Asceza lăuntrică, care însumează în sine împotrivirea la ispite, păvăza simţurilor, răbdarea încercărilor, deodată cu îndeplinirea datoriilor de orice fel, este şi ea o dimensiune a lucrării Sfântului Duh şi a vieţii liturgice: *„Tatăl vostru va da Duh Sfânt celor care cer de la El"* (*Lc.* 11, 11).

Aşadar rostul postului este de a-l elibera pe om de tirania desfrânată a trupului, care prinde putere atunci când duhul cedează *în* faţa *„cărnii"* şi poftelor ei. *„Să vă îndeletniciţi cu postul şi cu rugăciunea"*, îndeamnă Sfântul Pavel pe credincioşii din Corint (I Cor. 7, 5). *„Postul este începutul şi întărirea oricărei străduinţe duhovniceşti. Dacă începi lucrul Domnului cu trupul îndesat, el nu te va ajuta. Dar dacă te pregăteşti cu postul, trupul se supune"* (Sf. Simeon Noul Teolog). Postul este o chemare la o primenire spirituală, o chemare care pretinde un răspuns, o hotărâre, un plan, un efort continuu. Nu înseamnă o renunţare doar simbolică la ceva şi nici chiar observarea scrupuloasă a regulilor alimentare. Dacă conţinutul creştin propriu-zis al postului poate fi întrezărit într-un fel în Vechiul Testament, întrucât priveşte descoperirea păcatului primului om, ca şi expulzarea lui din Paradis, numai în Noul Testament îl înregistrăm ca atare. E cert, Noul Adam, Mântuitorul, începe prin a posti. E foarte semnificativ faptul că tocmai cu ocazia postului Său, Hristos îl întâlneşte pe diavol şi că, mai târziu, a zis că diavolul nu poate fi biruit decât cu *„rugăciune şi cu post"* (*Mc.* 9, 29).

Privit în întregime, rezultatul biruinţei în lupta întreprinsă de Hristos este distrugerea morţii şi redobândirea Paradisului pierdut, în pustiul Carantaniei, *„după ce a postit patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, la urmă (Domnul) a flămânzit"* (*Mt.* 4, 2). Foamea este acea stare în care ne dăm seama că depindem de altceva decât noi, resimţind o puternică nevoie de hrană. Cu alte cuvinte, hrana ne arată că nu posedăm viaţa în noi înşine. Diavolul încearcă mai întâi pe Adam în Paradis, după cum apoi încearcă pe Mântuitorul în deşert, cu una şi aceeaşi ispită: *„Mâncaţi, căci foamea voastră este un semn neîndoielnic că depindeţi în întregime de hrană"*. Adam a crezut şi a mâncat, Mântuitorul însă a respins ispita, spunând: *„Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu"* (*Mt.* 4, 4). Aşadar, a trăi *„numai cu pâine"* e totuna cu a muri, pentru că ea întreţine o viaţă în care moartea este totdeauna o realitate. Pentru a ajunge omul să constate că viaţa adevărată nu există decât în Dumnezeu, nu a socotit Domnul că este destul să flămânzească, ci a hotărât să ducă nevoinţa inaugurată în deşert până la ultima ei fază: moartea pe Cruce. Răstignit pe lemn, Dumnezeu ţine partea omului. Astfel, Dumnezeu însuşi moare pentru ca omul să vieze în El. Pentru om, a trăi în Dumnezeu este tocmai acea stare care îşi are sursa într-o anume foame de Dumnezeu. Dar chiar şi pe aceasta o depăşeşte în mod infinit o altă stare, care poartă denumirea de stare teopatică. Aceasta şi numai aceasta ne descoperă care este conţinutul propriu-zis al postului creştin, pe care caută să-l denigreze prozelitismul sectar, el fiind şi postul poporului român.

Starea teopatică, ce se realizează prin post şi rugăciune, este o angajare deplină a voinţei omeneşti ce se îngemănează deplin cu o lucrare a harului divin. Orice credincios care simte în adâncul fiinţei sale filantropia, adică iubirea nemărginită a lui Dumnezeu pentru om, descoperită ca atare pe Cruce, face dovada experierii unei prezenţe dumnezeieşti, devenind un martor al patimilor Domnului pentru el. Prin puterea Sfântului Botez, creştinii sunt modelaţi direct de Fiul cel iubit, care smulge din ei inima de piatră şi o înlocuieşte cu o inimă de carne. Biblic vorbind, pe această inimă, *„Duhul Dumnezeului celui viu"*, cum zice Sfântul Pavel, gravează nu numai o nouă Lege, ci pe Hristos însuşi (cf. *II Cor.* 3, 3). Iată una din roadele Botezului: ea îl arată pe credincios plin de Hristos şi de Duhul Sfânt. De la Botez, s-a imprimat pe fiinţa creştinului *„pecetea morţii"*: e starea de a fi mort şi înviat. Pentru cine stă cu Hristos în comuniunea patimilor, e de sine înţeles că trebuie să ia asupra sa atât suferinţele, cât şi biruinţele Celui ce S-a ridicat victorios din mormânt. *„Taina cea ascunsă din veacuri şi din neamuri, iar acum descoperită sfinţilor Săi"* (*Col.* 1, 26), pe care Apostolul o propovăduieşte tuturor este aceasta: *„Hristos în voi"* (*Col.* 1, 27). Iar *„de este Hristos în voi"* (*Rom.* 8, 10), sunteţi o făptură nouă. Iată legătura dintre asceza postului şi martiriu. Curăţirea şi sfinţenia pe care le aduce sfântul prin post privesc clipele sublime ale unei totale dăruiri de sine, pe care la modul suprem nu le cunosc decât martirii. Căci martirul este martor în lume, prin suferinţă şi moarte, al marilor realităţi divine – martorul lui Hristos Cel viu, care locuieşte în lumina Dumnezeirii, dar şi în inima fiecărui martir. Astfel, în vremea postului, creştinii apar drept urmaşi direcţi ai martirilor, întrucât clipa de strălucire divină, pe care o trăiesc aceşti *„violenţi care iau cu asalt cerul"* se prelungeşte liturgic prin nevoinţele postului – asceză şi rugăciune – în viaţa dreptmăritorilor creştini.

Întotdeauna, Crucea precede lumina fulgerătoare a Învierii. De aceea, starea de foame din vremea postului nu este nicicând un scop, ci doar un mijloc de a atinge prin intervenţia Duhului şi venirea Mântuitorului, starea de unire preafericită dintre Dumnezeu şi sufletul omenesc. Aceasta este starea teopatică: Hristos Domnul însuşi moare şi învie prin post în sufletul credinciosului. Convingerea aceasta este una şi aceeaşi cu cea formulată lapidar, în primele veacuri, de către Tertulian, marele admirator al martirilor: *„Christus in martyre est"*. Prin asemănare, îndrăznim a spune despre creştinul ortodox, care observă postul şi se împărtăşeşte cu vrednicie în aceste preacurate zile, că el se află în comuniune intimă cu Hristos, depunând în această comuniune prin înfometare mărturie despre moartea şi învierea lui Hristos în el. Mai precis, el este un fiu al Tatălui ceresc în care Hristos-Domnul depune mărturie despre Sine în lume şi în istorie; căci el prelungeşte viaţa lui Hristos în existenţă peste tot. Într-adevăr, prin sfântul post, credincioşii ortodocşi scăldaţi tainic în *„sângele iubirii crucificate"* a Mielului, sunt martorii învierii, adică martori ai evenimentului care a făcut din moarte poarta vieţii veşnice.

Ofertă specială de carte de cult, omiletică şi manuale didactice

Arhiepiscopia Sibiului propune, pentru perioada pascală 2007, următoarea ofertă de carte de cult, omiletică şi manuale didactice, care poate prezenta interes major pentru parohii, studenţi în Teologie, seminarişti şi credincioşi. Costul cărţilor este foarte avantajos, fiind determinat de intenţia noastră de a favoriza categoriile de cumpărători menţionate. Stocul este limitat şi vom răspunde cererilor în ordinea primirii lor. Achiziţionarea se face prin Librăria Arhidiecezană Sibiu.

Biblia sinodală (format mediu) – 40 RON; *Învăţătura de credinţă* – 20 RON; *Noul Testament cu Psalmi* – 20 RON; *Aghiasmatar* – 30 RON; *Apostol* – 40 RON, *Arhieraticon* – 6 RON; *Catavasier* – 30 RON, *Liturghier* – 40 RON; *Molitfelnic* – 45 RON, *Penticostar* – 45 RON; *Octoihul Mare* – 85 RON, *Triod* – 70 RON, *Minei martie* – 45 RON; *Minei iulie* – 40 RON, *Minei august* – 40 RON; *Minei septembrie* – 40 RON; *Minei octombrie* – 50 RON; *Minei noiembrie* – 55 RON; *Minei decembrie* – 60 RON; *I.B.U. Seminarii* – 20 RON; *Studiul Vechiului Testament* – 20 RON, *Studiul Noului Testament* – 20 RON, *I.B.O.R. Seminarii* – 25 RON, *Liturgică teoretică* – 10 RON, *Repertoriu coral* – 40 RON; *Utrenier* – 35 RON; *Vecernier* – 20 RON; *Cântările Sfintei Liturghii* – 35 RON; *Cântări la Sfintele Taine* – 10 RON; *Cântările Penticostarului* – 30 RON; Pr. Gordon V., *Mergând, învăţaţi* – 35 RON; Sf. Maxim Mărturisitorul, *Ambigua* – 30 RON; Pr. Sofian Boghiu, *Buchet de cuvântări* – 8 RON.

Consilier economic-comercial,
Pr. Iconom-Stavrofor Liviu ANGHEL

GLOBALIZAREA IUBIRII

(urmare din pg. 1)

Seara, în marea basilică Santa Maria in Transtevere, a avut loc rugăciunea Comunităţii Sant'Egidio la care au participat episcopi, preoţi şi o mare mulţime de credincioşi. De altfel, în fiecare seară în această biserică aflată în vecinătatea Sediului Comunităţii are loc rugăciunea membrilor acesteia într-o atmosferă de reculegere şi bucurie duhovnicească.

Joi, 8 februarie, după micul dejun participanţii au vizitat criptele de la subsolul basilicii Sfântul Petru din Roma, unde, la mormântul papei Ioan Paul al II-lea, s-a oficiat o slujbă de pomenire.

Întreaga delegaţie a participanţilor la Întrunire a fost primită apoi într-o audienţă privată în sala Clementină de către Sanctitatea Sa papa Benedict al XVI-lea. S. Sa şi-a exprimat bucuria de a se întâlni cu Comunitatea Sant'Egidio, care în cuvinte alese a fost elogiată pentru activitatea ei în întreaga lume.

După-masă în basilica Sfântul Ioan din Lateran – vechea catedrală episcopală a pontificilor romani – a fost săvârşită o Sfântă Liturghie festivă cu ocazia aniversării a 39 de ani de la înfiinţarea Comunităţii. Ea a fost oficiată de un sobor prezidat de către Eminenţa Sa Cardinalul Paul Poupard, preşedintele Consiliului Pontifical pentru Cultură şi Consiliului Pontifical pentru Dialog Interreligios care a şi susţinut omilia.

La Sf. Liturghie au participat membrii de bază ai Comunităţii, miniştri, reprezentanţi ai vieţii politice şi culturale din Roma. A fost prezent şi dl. Romano Prodi, primul ministru al Italiei, cu soţia, care, la timpul potrivit, s-au şi împărtăşit. În Palatul din Lateran a fost oferită apoi o recepţie oficială la care au participat şi ambasadorii acreditaţi la Sfântul Scaun, între care şi dl. ambasador al României la Vatican Gabriel Lazurcă, cu care reprezentanţii Bisericii noastre s-au întreţinut cordial.

Vineri au continuat lucrările în plen şi pe secţiuni, încheiate cu rugăciunea de seară în biserica Santa Maria in Transtevere. A fost prezentat totodată şi un film intitulat sugestiv *„Un an cu Comunitatea Sant'Egidio"* şi care a avut darul de a reliefa activitatea susţinută şi meritorie a Comunităţii în întreaga lume în slujba săracilor, a bolnavilor şi a celor aflaţi în suferinţă şi nevoi. În anul trecut aproape 100.000 de persoane

sărace au participat la tradiţionalul *„Prânz de Crăciun"* organizat la Roma, dar şi în alte locuri din lume. Au fost evidenţiate acţiunile de combatere a bolilor, în special SIDA, în ţările continentului african, prin organizarea de spitale şi centre de prevenire şi tratament.

Sâmbătă-dimineaţa, 10 februarie, în Capela Centrului de Conferinţe „Vila Aurelia" ierarhii români au săvârşit o Sfântă Liturghie arhierească în prezenţa episcopilor catolici, care au urmărit cu pioşenie sfânta slujbă. La sfârşitul acesteia PS Nicodim a rostit o scurtă meditaţie bazată pe pericopa evanghelică a zilei (*Ioan* 15, 17-27; 16, 1-2).

La ora 10 a avut loc o masă rotundă cu tema *„Fraternitatea episcopilor în Comunitatea Sant'Egidio"*, urmată apoi de discuţii şi întrebări la care au participat mulţi dintre cei prezenţi.

După-amiază a avut loc întâlnirea de încheiere, cu redactarea Comunicatului final şi a concluziilor prezentate de către Mgr. Vicenzo Paglia, episcop de Terni.

Seara a fost oficiată în basilica Santa Maria in Transtevere o Liturghie festivă prezidată de către Eminenţa sa Jażme, arhiepiscop de Mozambic, care a rostit şi cuvântul de învăţătură. La sediul Comunităţii din piaţa Sant' Egidio a avut loc o Cină oficială în timpul căreia participanţii au avut prilejul de a schimba impresii între ei.

Duminica, participanţii au vizitat locurile franciscane din Spoletto, unde s-a săvârşit şi Liturghia în rit catolic.

Prin amploarea acestei întâlniri, ca şi prin numărul mare al participanţilor, întâlnirea de la Roma a Comunităţii Sant'Egidio a constituit un moment de bucurie duhovnicească pentru episcopii prezenţi, care şi-au împărtăşit unii altora din experienţele lor pastorale şi care au avut posibilitatea să se cunoască îndeaproape şi să se roage împreună.

Au fost evocate momente dramatice din viaţa comunităţilor creştine din Africa şi din Asia, care luptă pentru supravieţuire într-o lume islamică sau sfâşiată de conflicte interetnice. O impresie deosebită a produs mărturia Mgr. Atanasios Matoka, episcop catolic din Bagdad-Irak, care a prezentat drama creştinilor din această ţară zguduită de război, nevoiţi să-şi părăsească locurile natale şi să se refugieze în ţările din jur. S-a subliniat faptul că singură în stare să salveze lumea şi să o conducă spre scopul ei final a fost şi este iubirea, întruchipată în chip deplin în Logosul divin întrupat, Domnul nostru Iisus Hristos.

Misiunea Bisericii şi a slujitorilor ei este aceea de a face ca iubirea şi pacea să cuprindă întreg pământul, pentru a instaura atunci şi acum Împărăţia veşnică a lui Dumnezeu.

DIN ACTUALITATEA BISERICEASCĂ EXTERNĂ*

Patriarhia Ecumenică. Părinte spiritual al întregii Biserici Ortodoxe, Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, obişnuieşte să se adreseze în anumite situaţii întregii plerome a Bisericii Ortodoxe, transmiţând mesaje adecvate fiecărui moment. Un astfel de mesaj a fost adresat de către Sanctitatea Sa „întregii Biserici" cu prilejul intrării în Postul Mare. Într-un cuvânt pastoral extrem de bine elaborat Sanctitatea Sa îi chemă pe

toţi credincioşii ortodocşi să-şi intensifice nevoinţele spirituale în vederea întâmpinării Slăvitului Praznic al Învierii Domnului. Făcând trimitere la un cuvânt al Sf. Isaac Sirul şi la cuvântul Mântuitorului: „Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi toate celelalte vi se vor adăuga vouă" (Mt. 6, 33), Sanctitatea Sa îi încredinţează pe credincioşii ortodocşi că, punând pe primul plan dragostea de Dumnezeu, se vor bucura deopotrivă de bucuria comuniunii cu El, ca şi de bunurile materiale pentru care nu se luptă.

Evocarea Pildei Întoarcerii Fiului Risipitor este făcută într-o manieră extrem de sugestivă, concluzionându-se că şi noi, pentru a reveni în îmbrăţişarea paternă a Tatălui, „trebuie să ne întoarcem spatele faţă de păcate, şi mai important, faţă de suficienţa de sine". Scopul postului este „pe de-o parte, detaşarea sufletului de interesul exclusiv asupra propriului „eu", şi pe de altă parte, de a face trupul supus şi călit în faţa stăpânirii minţii, mai precis, de a deveni un instrument şi nu suveranul persoanei umane". Potrivit acestui veritabil părinte al Ortodoxiei ecumenice „nevoinţa spirituală nu e practicată nici prin deprimare, nici cu ostentaţie, ci cu cât mai multă bucurie şi discreţie, după cât este posibil".

Încredinţându-ne că este al nostru „fierbinte mijlocitor către Domnul", Sanctitatea Sa îşi încheie cuvântul său pastoral îndemnându-ne să postim cu bucurie, urmărind intrarea inimilor noastre în dragostea şi bucuria lui Dumnezeu.

*

Patriarhia Alexandriei şi a întregii Africi. În intervalul 4 februarie – 5 martie 2007 are loc un amplu program misionar-pastoral al Patriarhului Teodor al II-lea al Alexandriei şi al întregii Africi în ţările emisferei sudice ale continentului african. Pe data de 4 februarie Prea Fericirea Sa a plecat din Atena spre Johanesburg (Africa de Sud), însoţit de reprezentantul Patriarhiei Alexandriei la Atena, mitropolitul Petru de Geron Axomis, de distinse oficialităţi din Ministerul de Externe elen.

Din Africa de Sud, unde va reveni, Prea Fericirea Sa s-a deplasat în data de 7 februarie la Harare, în Zimbabwe, însoţit şi de mitropolitul Serafim de Ioanupoleos şi Pretoria. În duhul bucuriei întoarcerii în ţara unde a păstorit înainte de alegerea sa pe tronul Sf. Ev. Marcu, Prea Fericirea Sa a mulţumit instituţiilor diplomatice şi de stat pentru călduroasa primire făcută la aeroport, remarcând prezenţa ambasadorilor Greciei şi Egiptului, a ţării de unde îşi trage originea şi a ţării care găzduieşte reziденţa Patriarhiei Alexandriei, făcând referire la imensa contribuţie a celor două ţări în ceea ce priveşte lucrarea misionar-pastorală a Patriarhiei.

În Zimbabwe, Prea Fericirea Sa a sfinţit şi inaugurat unele lucrări începute pe vremea când era mitropolit al locului şi a vizitat diverse comunităţi şi instituţii filantropice din cuprinsul eparhiei. Pe data de 10 februarie Prea Fericirea Sa a slujit în catedrala Sf. Treime din Harare, iar în seara zilei respective l-a distins pe ambasadorul Egiptului dl. Farid Monib cu crucea Sf. Marcu. În 11 februarie a sfinţit biserica Mântuitorului Hristos din cadrul centrului misionar „Sf. Atanasie" al Mitropoliei de Zimbabwe, păstorită acum de mitropolitul Gheorghe, ceremonie la care a participat şi ambasadorul României de la Harare. Vizita Prea Fericitului Părinte Teodor al II-lea al Alexandriei în această ţară s-a încheiat pe data de 12 februarie. La momentul plecării distinsul patriarh „cu lacrimi în ochi a mulţumit şi şi-a exprimat bucuria pentru prezenţa sa în ţara pe care atât de mult a iubit-o şi care atât de mult l-a iubit".

Revenit în Africa de Sud, Patriarhul Alexandriei a inaugurat pe data de 16 februarie centrul filantropic al Mitropoliei de Ioanupoleos şi Pretoria, iar pe data de 18 februarie a participat la festivităţile organizate de parohia Sf. Nicolae de Japonia, la Johanesburg, împreună cu mitropolitul gazdă Serafim de Ioanupoleos şi Pretoria şi mitropolitul Serghie de Kalis Elpidos, cu clericii celor două mitropolii din Africa de Sud etc. Patriarhul Alexandriei a elogiat activitatea Şcolii Patriarhiei Alexandriei din Africa de Sud, cu studenţi din Angola, Congo şi Africa de Sud, care, în programe de studii de trei ani, studiază pentru a-şi putea sluji comunităţile locale ca preoţi, psalţi sau profesori laici.

În data de 20 februarie Patriarhul Alexandriei a plecat din Johanesburg spre Tanzania, unde împreună cu mitropolitul Dimitrie de Irinupoleos şi cu episcopul Ieronim de Mboukombas au făcut diferite vizite pastorale, stabilind traiectoriile organizatorice ale lucrării misionare în această ţară. De reţinut că în Tanzania Biserica Ortodoxă patronează şcoli, clinici, oferă burse elevilor, mâncare celor care încă mai mor de foame, fără diferenţieri de religie sau rasă. Patriarhul Alexandriei s-a întâlnit cu preşedintele Tanzaniei, dl. Kikouete, întâlnire în cadrul căreia l-a caracterizat pe preşedintele Egiptului dl. Moubarak ca fiind „un mare prieten al Patriarhiei Alexandriei". Au mai avut loc întâlniri cu ambasadorii Egiptului, Rusiei, cu marele muftiu al Tanzaniei etc.

Motivul pentru care ne referim la lucrarea misionar-pastorală a Patriarhului Alexandriei nu e întâmplător. Prea Fericirea Sa este îndeobşte elogiat pentru contribuţia sa semnificativă la întărirea dialogului inter-religios, protecţia drepturilor omului şi soluţionarea problemelor sociale ale popoarelor din Africa. Într-o lume în care marile puteri cheltuiesc sume inimaginabile în război şi în înarmare, Prea Fericirea Sa trudeşte „cu timp şi fără timp" pentru hrana celor care mor de foame în Africa zilelor noastre şi pentru răspândirea Evangheliei Mântuitorului Hristos. E bine să cunoaştem şi aceste realităţi pentru a nu uita cumva, sub influenţa procentului de 87% de creştini ortodocşi declaraţi la noi, că Ortodoxia este în esenţa ei misionară!

*

Patriarhia sârbă. Episcopul Artemie Radosavljevic de Razka şi Prizren, în jurisdicţia canonică a căruia se află şi regiunea Kosovo din Serbia, a declarat la Bruxelles, unde s-a deplasat pentru a-l întâlni pe trimisul special al UE în Kosovo, dl. Stefan Lene, asupra necesităţii conştientizării riscului unor acte teroriste din partea islamiştilor, în cazul în care s-ar impune independenţa acestei provincii sârbe.

Prea Sfinţia Sa a declarat că independenţa provinciei Kosovo ar pregăti terenul pentru un „jihad militant" şi pentru acte de terorism din partea islamiştilor chiar în inima Europei. Potrivit distinsului ierarh sârb, în caz de independenţă, etnicii albanezi ar avea şansa declanşării unei purificări etnice în Kosovo. Soluţia propusă de episcopul Artemie ar putea fi recunoaşterea drepturilor minorităţilor, ca şi o protecţie specială din partea Serbiei.

Menţionăm faptul că preşedintele Serbiei a declarat că varianta independenţei provinciei Kosovo este imposibil de acceptat, iar în cazul declanşării acesteia se va face apel la autoritatea Rusiei în vederea susţinerii cauzei populaţiei sârbe din Kosovo.

În comunicatul de presă al Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe a Serbiei dat publicităţii la Belgrad, pe data de 3 februarie a.c., se face trimitere concretă la legi şi tratate internaţionale din 1913 şi 1955, prin care se asigură faptul că provincia Kosovo e parte integrantă a statului sârb.

Provincia Kosovo, centru al Statului Medieval Sârb şi leagăn al culturii sârbe „este parte integrală a Serbiei", potrivit Comunicatului de presă, „acest statut putând fi modificat doar prin acordul Serbiei sau doar dacă sistemul ei constituţional ar fi schimbat".

În finalul documentului, toţi membrii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Sârbe fac un apel către toate persoanele responsabile din conducerea comunităţii internaţionale pentru susţinerea cauzei Serbiei „una dintre cele mai vechi ţări europene", în vederea îndepărtării de pericolul înstrăinării „celei mai preţioase părţi din teritoriul ei".

Menţionăm faptul că episcopul Artemie, părintele spiritual al provinciei Kosovo din anul 1991, anul întronizării sale ca episcop de Razka şi Prizren, este membru al Sf. Sinod de la Belgrad, fost fiu duhovnicesc şi apropiat colaborator al Părintelui Iustin Popovici, renumitul teolog sârb, care l-a şi călugărit în 1960 la Mănăstirea Celije. Cu binecuvântarea acestuia şi-a şi terminat studiile doctorale la Atena, cu o lucrare despre: „Taina mântuirii potrivit Sf. Maxim Mărturisitorul". Prea Sfinţia Sa a crescut în jurul său o serie de ucenici, care au devenit ulterior stareţii mănăstirilor din Kosovo, provocând totodată o revigorare spirituală în acest binecuvântat teritoriu sârbesc. Deşi aflat în agonie de ceva vreme pentru destinul provinciei Kosovo, Prea Sfinţia Sa continuă să fie o persoană activă pe tărâm pastoral, scriind lucrări teologice sau elaborând traduceri.

Să ne alăturăm şi noi mijlocirilor către Domnul ale poporului sârb şi să ne rugăm pentru Kosovo!

Dr. Ştefan TOMA

* Informaţiile au fost preluate de pe următoarele *site*-uri: *www.rnn.gr*, *www.greekorthodox-alexandria.org*, *www.spc.org.yu* şi *www.ec-patr.org*.

Vizita unei delegaţii monahale la Episcopia Ortodoxă Sârbă din Vranje (Serbia)

(urmare din pg. 11)

bibliotecă, sală de conferinţe, magazin de obiecte bisericeşti. Se urmăreşte înfiinţarea unui centru panortodox pentru promovarea teologiei şi tradiţiei ortodoxe.

– Următorul popas s-a făcut la casa memorială a marelui cărturar şi patriot sârb Boris Stankovici (1876-1927). În apropierea casei există un dud vechi de peste 150 de ani, care în tradiţia populară a sârbilor este considerat protector al familiei. Şi aici au putut fi văzute obiecte de artă populară, icoane, cărţi scrise de autor (multe traduse în engleză, franceză, italiană), manuscrise şi alte obiecte de valoare culturală, aparţinând marelui cărturar.

– Un alt obiectiv vizitat a fost Muzeul Popular din Vranje, o clădire veche aparţinătoare unei familii nobile. Ea a fost ocupată de turci în anul 1750. În anul 1782 a fost cumpărată de episcopul Paisie care a transformat-o în reşedinţă episcopală, servind şi ca şcoală până în anul 1952, când a fost transformată în muzeu popular. Au putut fi vizionate obiecte de arheologie şi etnografie sârbă, cu o puternică influenţă turcească.

Duminică, 22 ianuarie:

S-a oficiat Sf. Liturghie la catedrala episcopală din Vranje de către Prea Sfinţitul Pahomie şi Prea Sfinţitul Visarion, dimpreună cu un sobor de preoţi şi diaconi. La sfârşitul Sf. Liturghii cei doi episcopi au vorbit despre rostul prezenţei noastre în Episcopia de Vranje, despre relaţiile de prietenie dintre eparhiile noastre, iniţiate de Înalt Prea

Sfinţitul Părinte Laurenţiu. S-a făcut un schimb de daruri între cei doi episcopi: Prea Sfinţitul Pahomie oferindu-i Prea Sfinţitului Visarion un omofor, iar Prea Sfinţitul Visarion i-a dăruit o icoană pictată pe sticlă precum şi un album cu mănăstirile din România.

Tot cu această ocazie au fost vizitate şi câteva mănăstiri din Episcopia de Vranje: Sf. Pantelimon (sec. XV), Sf. Prohor (sec. XI) şi Sf. Ştefan (sec. XIV). Toate aceste trei mănăstiri au suferit de pe urma ocupaţiei turceşti precum şi a politicii antireligioase a regimului comunist care le-a desfiinţat în anul 1950. Ele au fost renovate prin purtarea de grijă a Prea Sfinţitului Pahomie, astăzi contribuind la reînnoirea vieţii religios-morale a poporului sârb şi continuarea tradiţiei spiritual-monahale, întreruptă în urma vitregiilor istoriei. S-a purtat un dialog frăţesc cu obştea fiecărei mănăstirii, informându-ne reciproc asupra vieţii şi activităţii din mănăstirile noastre ortodoxe. S-a făcut un schimb reciproc de ilustrate, pliante şi alte obiecte specifice vieţii monahale. În Mănăstirea Sf. Prohor şi-a început viaţa monahală şi marele teolog al Bisericii Ortodoxe Sârbe, părintele Justin Popovici.

În cursul vizitei la Episcopia de Vranje delegaţiile mănăstirilor participante au fost primite în ziua de 22 ianuarie la Primăria oraşului. Cu acest prilej domnul primar a adresat un cuvânt de bun venit tuturor participanţilor, vorbind despre importanţa organizării săptămânii Sfântului Sava la Vranje. Prea Sfinţitul Episcop Visarion Răşinăreanu a vorbit în numele Bisericii Ortodoxe Române, scoţând în evidenţă relaţiile de prietenie dintre poporul român şi poporul sârb, precum şi bunele relaţii dintre Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Ortodoxă Sârbă.

Vizita a constituit un prilej de cunoaştere a tradiţiilor ortodoxe din ţările participante, o experienţă pozitivă care ne-a înălţat duhovniceşte.

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENŢIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului
– ianuarie 2007 –

Luni, 1 ianuarie – Î.P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Catedrala mitropolitană. După-amiaza a participat la festivitatea inaugurării noului sediu al Bibliotecii Astra din Sibiu. În aceeaşi zi, a oficiat slujba vecerniei la Catedrala mitropolitană, unde i-a avut ca oaspeţi de onoare pe domnul Traian Băsescu, preşedintele României, şi pe domnul Călin Popescu Tăriceanu, primul ministru al României. Seara a participat la Sala „Thalia" din Sibiu, la serbarea oficială de deschidere a programului „Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007".

Miercuri, 3 ianuarie – A avut program de lucru la cabinet.

Joi, 4 ianuarie – A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului, iar apoi a avut program de lucru la cabinet.

Sâmbătă, 6 ianuarie (*Praznicul Botezului Domnului*) – A săvârşit Sf. Liturghie şi a predicat la Catedrala mitropolitană. I-a hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. Pr. Lect. Dr. Mihai Iosu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Sibiului, pe P.C. Pr. Conf. Dr. Irimie Marga, inspector eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului, şi pe P.C. Pr. Liviu Anghel, consilier economic-comercial al Arhiepiscopiei Sibiului, iar întru iconom pe P.C. Pr. Lect. Dr. Constantin Necula, profesor de Omiletică-catehetică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna". În aceeaşi zi, a oficiat în Piaţa Mare a oraşului slujba de Sfinţire Mare a apei, la care au participat preoţii şi credincioşii din partea de sus a oraşului, precum şi o serie de oficialităţi locale. Cu această ocazie a rostit un cuvânt duhovnicesc.

Duminică, 7 ianuarie (*Soborul Sf. Ioan Botezătorul*) – A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la catedrala „Sf. Ioan Botezătorul" din Făgăraş. L-a hirotesit întru stavrofor pe P.C. Pr. Alexandru Buşilă. În aceeaşi zi a participat la sărbătoarea tradiţională a întrunirii „cetelor de feciori" din Ţara Făgăraşului, ocazie cu care a rostit un cuvânt festiv.

Luni, 8 ianuarie – A avut program de audienţe şi lucrări de birou.

Marţi, 9 ianuarie – A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna".

Miercuri, 10 ianuarie – A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna". În aceeaşi zi a acordat un interviu unui reporter de la ziarul *Monitorul* de Sibiu.

Joi, 11 – Vineri, 12 ianuarie – A avut program de lucru la cabinet.

Sâmbătă, 13 ianuarie – A participat la Sf. Liturghie şi la slujba de Te-Deum, oficiate de către P.S. Visarion Răşinăreanu, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, la Capela mitropolitană, cu ocazia deschiderii lucrărilor şedinţei Consiliului Eparhial şi Adunării Eparhiale. A prezidat şedinţele Consiliului Eparhial şi Adunării Eparhiale, în cadrul căreia s-au prezentat rapoartele de activitate pe anul 2006, pe sectoare şi protopopiate.

Duminică, 14 ianuarie – A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la biserica „Sf. Cuvioasa Parascheva" din localitatea Veştem, protopopiatul Sibiu (pr. paroh Vasile Neghină).

Luni, 15 ianuarie – A avut program de audienţe şi lucrări de birou.

Marţi, 16 ianuarie – A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

Miercuri, 17 – Vineri, 26 ianuarie. A participat la manifestările organizate la Genova (Italia) şi Fribourg (Elveţia) cu prilejul Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creştinilor. În cadrul acesteia a ţinut conferinţa „Ascultarea şi Mărturisirea Evangheliei" la Genova, iar la Fribourg conferinţa „Împreună spre a Treia Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu – septembrie 2007".

Duminică, 28 ianuarie – A oficiat Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Catedrala mitropolitană.

Luni, 29 ianuarie – A avut program de audienţe şi lucrări de birou. După-amiază, a participat la lucrările Simpozionului „Sf. Ioan Gură de Aur – 1600 de ani de la trecerea la cele veşnice", care s-au desfăşurat în Aula Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu.

Miercuri, 30 ianuarie – A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Catedrala mitropolitană. A hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. Pr. Lect. Dr. Mircea Ielciu, profesor de Patrologie la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna", pe P.C. Lect. Dr. Constantin Necula, profesor de Catehetică-Omiletică la aceeaşi Facultate şi pe P.C. Lect. Dr. Constantin Oancea, profesor de Vechiul Testament la aceeaşi Facultate. A oficiat slujba de sfinţire a Aulei de la Facultatea de Teologie, care a primit numele „Mitropolit Ioan Meţianu", a Bibliotecii mitropolitane, care a primit numele „Mitropolit Nicolae Bălan", precum şi a sălii de curs nr. 43, care a primit numele „Pr. Prof. Dr. Aurel Jivi". După aceste festivităţi, a luat parte alături de studenţii şi de corpul profesoral al Facultăţii de Teologie la agapa sărbătorească organizată la cantina Facultăţii.

Joi, 31 ianuarie – A avut program de lucru la cabinet.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

1 ianuarie 2007 – P.S. Sa a săvârşit la cumpăna dintre ani slujba Acatistului Mântuitorului şi molitvele Sf. Vasile la biserica „Sf. Nicolae" din Tălmaciu, protop. Avrig. A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Vasile cel Mare" din parohia Feltrinelli, protop. Avrig rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Ilie Gusan). Seara slujeşte Vecernia în Catedrala mitropolitană primind pe dl. Traian Băsescu – preşedintele României.

2 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Capela „Sf. Vasile cel Mare" de la Spitalul Nr. 3, Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Ciprian Cândea). A acordat un interviu postului de radio Trinitas.

5 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană, iar seara Pavecernița Mare şi Litia în Catedrală.

6 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Evanghelist Luca" din Sibiu (str. Lungă) rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Teodor Burcuş). Împreună cu preoţii şi credincioşii din Oraşul de Jos a săvârşit slujba Aghiasmei celei Mari pe malul râului Cibin (parcarea Independenţa). Seara slujeşte Vecernia şi Litia în Catedrală.

7 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Ioan Botezătorul" din Sălişte cu prilejul zilei hramului (pr. paroh Nicolae Bădilă). A binecuvântat noul altar de vară din curtea bisericii şi a săvârşit slujba de pomenire a eroilor sălişteni şi a ctitorilor bisericii.

9 ianuarie 2007 – A vizitat biserica parohială „Sf. Ioan Botezătorul" din Poplaca, recent restaurată. A participat la sediul protopopiatului greco-catolic din Sibiu la o întâlnire cu reprezentanţii bisericilor istorice din Sibiu.

13 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Capela mitropolitană şi slujba de Te-Deum cu prilejul lucrărilor Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului. Participă la lucrările Adunării Eparhiale, iar seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

14 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Nicolae" – monument istoric din Oprea-Cărţişoara, protopopiatul Avrig, recent restaurată, rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Liviu Mujat).

17 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Antonie cel Mare" din Sibiu (str. Kolarov), rostind cuvânt de învăţătură cu prilejul hramului (pr. paroh Ioan Silea). Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Sf. Antonie în Catedrala mitropolitană.

18 ianuarie 2007 – Seara slujeşte în Catedrală Vecernia, inaugurând *Săptămână de Rugăciune pentru Unitatea Creştinilor,* rostind un cuvânt duhovnicesc.

19-23 ianuarie 2007 – S-a aflat la invitaţia episcopului Pahomie de Vranje într-o vizită în Serbia, împreună cu o delegaţie de călugări şi călugăriţe din Arhiepiscopia Sibiului, vizitând mai multe mănăstiri din eparhia respectivă.

21 ianuarie 2007 – A săvârşit împreună cu episcopul Pahomie Sf. Liturghie arhierească în Catedrala episcopală „Sf. Treime" din Vranje.

22 ianuarie 2007 – A făcut o vizită protocolară la primăria din Vranje, iar seara participă la inaugurarea unei Expoziţii de icoane şi obiecte religioase executate în mănăstirile ortodoxe din Balcani, rostind un cuvânt duhovnicesc. S-a întâlnit cu P.S. Marcu, episcop de Bitolia (Macedonia).

25 ianuarie 2007 – Audienţe şi lucrări de birou. Seara participă la Vecernia ecumenică din Catedrala Evanghelică din Sibiu cu prilejul încheierii Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creştinilor. A rostit un cuvânt de învăţătură legat de roadele rugăciunii în viaţa creştină. S-a întâlnit cu Î.P.S. Gyorgy Iakubiny, arhiepiscop romano-catolic de Alba Iulia şi cu Ex. Sa Cristoph Klein, episcop luteran Sibiu.

28 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie în biserica mare „Sf. Arhangheli" din Poiana Sibiului, rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Vasile Bâja). A vizitat biserica monument istoric de lemn din Poiana Sibiului.

29 ianuarie 2007 – A participat la o Conferinţă de presă pe tema *„Uniunea Europeană, Integrarea şi Biserica"*. A participat la lucrările Simpozionului închinat Sf. Ioan Gură de Aur, organizat la Facultatea de Teologie din Sibiu prezentând un referat.

30 ianuarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Cuvioasa Paraschiva" din Tălmăcel rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Roman Horia). Participă la Recepţia oferită de Facultatea de Teologie din Sibiu cu prilejul zilei hramului Sf. Trei Ierarhi.

Arhid. Vasile AVRAM

PROGRAMARE DE CONCURS

În condiţiile obişnuite de concurs, publicăm spre ocupare următoare *parohii vacante:*

1. Parohia Vărd – Protopopiatul Agnita
2. Parohia Veseud – Protopopiatul Sibiu

Termen de concurs: *1 martie – 1 aprilie 2007*

Cei care doresc să ocupe aceste posturi, vor înainta cererea în termenul legal la Oficiile Protopopeşti, anexând (unde e cazul) adeverinţe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs, Oficiile Protopopeşti ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaţilor.

P.C. Protopopi sunt îndrumaţi să verifice cererile candidaţilor în care se vor menţiona vechimea în funcţia anterioară, examene absolvite, situaţia socială (domiciliu, copii, părinţi, locul de muncă al soţiei, etc.). Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfăşurarea concursului.

Termen de contestaţie: 15 zile de la data numirii.

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

MIHAI ŞORA, *Despre dialogul interior (Fragment dintr-o Antropologie Metafizică)*, traducere din franceză Mona Antohi şi Sorin Antohi, postfaţă de Virgil Nemoianu, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, ed. a II-a, 229 p.; *A fi, a face, a avea*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, 173 p.; *Sarea pământului (cântată pe două voci despre rostul poetic)*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, 209 p.

Ţinem să remarcăm aceste cărţi cu, şi oarecum despre Mihai Şora, simţind aceeaşi pânză freatică izbucnind în taina şi destăinuirea cuvintelor. Şi pentru că, prin gândirea lui Mihai Şora, aspectele gândirii se limpezesc în bucuria dialogului, a acelui dialog despre care el scrie: „Dialogul este pentru om răscumpărarea păcatului său de orgoliu. Ca atare, el are o indiscutabilă virtute salvatoare. Căci, pentru a ajunge din nou la o fericire liber pierdută – fericirea plenitudinii – omul trebuie să ia asupră-şi consecvenţele greşelii sale, să nu fugă de durerea care decurge de aici şi să intre în ea hotărât şi să o parcurgă până la capăt, adică până ce-odată panta decăderii urcată în sfârşit cu greu în sens invers, şi odată atins punctul în care dislocarea interioară a naturii pure se produsese şi în care începuse alunecarea sa spre dialogicitate, greşeala va fi considerată ca ştearsă, şi plină de har, supranatura va veni (aceasta nu e o exigenţă, ci doar o speranţă) să încununeze şi să transfigureze natura pură astfel recuperată, fără ca aceasta din urmă să merite sau să poată pretinde căutuşi de puţin o atare încununare. Altfel spus: deoarece există greşeala, dialogul interior nu e total lipsit de sens, – şi acest sens şi-l câştigă ca instrument de penitenţă" („Notă finală asupra vieţii spiritului..." în vol. „Despre dialogul interior", ed.cit., p. 107). Cu o asemenea percepţie asupra „creşterii dialogice" a discursului moral, antropologic, filosofic în genere, nu e de mirare construcţia vie a cărţilor lui Mihai Şora. O educare a spiritului în smerenia dialogului, exprimat foarte practic în „A fi, a face, a avea" şi în „Sarea pământului", această „serie de autor" – cum o propune Humanitas – aduce înaintea cititorului chipul, aproape iconic, al filosofului angajat în desăvârşirea de sine, în plin modernism şi post modernism parizian, ancorat în valorile teologale ale conştiinţei lui A FI într-o lume care mereu face, pentru a poseda.

Născut la 7 noiembrie 1916 la Timişoara, student al Şcolii de Filozofie româneşti de la Universitatea Bucureşti (1934-1938, având-l ca profesor inclusiv pe Nae Ionescu), Mihai Şora îşi amplifică studiile la Paris unde obţine titlul de doctor şi statutul de cercetător la Centre National de Recherche Scientifique. Revenit în ţară, amplasat în zbuciumul editorial al vremii, reuşeşte să construiască (erau anii 1970-1985) Colecţia „Biblioteca pentru toţi", o veritabilă citadelă de rezistenţă prin lectură şi literatură, la a-dogmatismul epocii. Stilul „dialogului filosofic" l-a „prins" cel mai bine, dialogul extensiv (început prin publicarea unor astfel de „parabole" odată cu anii 70) fiind în fond reverberarea unui dialog intensiv extrem de atent şi conştient construit. Activ, ca membru a Grupului de Dialog Social şi prin anii 90 ca Ministru al Învăţământului – îndată după Revoluţie – Mihai Şora se înscrie între marile figuri de creatori întru cuvânt ai conştiinţei dialogice a filozofiei româneşti. Lectura cărţilor va fi un dialog bucuros, pe alocuri întâlnindu-vă cu voi înşivă.

Dumitru D. Ţaţa, *Istoria religioasă a românilor din „Scaunul Săliştii"*, Editura Salgo, Sibiu, 2006, 139 p.

O simplă constatare se desprinde cu pregnanţă fie şi numai dintr-o trecere rapidă în revistă a principalelor lucrări şi monografii privitoare la viaţa bisericească a românilor din Mărginimea Sibiului. Este vorba de aparenta disproporţie dintre dimensiunile numeric reduse ale acestora, pusă în paralelă cu numărul însemnat de evenimente bisericeşti consemnate istoric aici. Privită din acest punct de vedere, lucrarea lui Dumitru D. Ţaţa vine să ne prezinte o serie de evenimente şi fapte ce atestă credinţa ortodoxă statornică (privite prin ochiul critic al studentului la Teologie) din viaţa românilor din „Scaunul Săliştii", prezentate într-un stil limpede şi plin de viaţă. Ceea ce frapează încă din primele pagini este calitatea şi unicitatea informaţiei „arhivate" în structura „obiectului" conceput să aibă proprietăţile unei „memorii". Deşi redactată sub forma unei lucrări de licenţă (susţinută în 1947 în cadrul Academiei teologice „Andreiene" din Sibiu) ea se vrea o mărturie expresivă şi magică despre un anume fel de a fi originar al românilor din spaţiul „Mărginimii", despre o lume rămasă în urmă, dar pe care nu trebuie să o uităm, ci dimpotrivă să încercăm să o păstrăm mereu vie.

După o prezentare a cadrului istoric, autorul descrie viaţa bisericească, pornind de la cele mai vechi informaţii istorice. Este evidenţiată apoi personalitatea a doi luptători pentru Ortodoxie (Oprea Miclăuş şi Moise Măcinic, trecuţi în rândul sfinţilor), a unor monahi originari de aici (Dionisie Romano etc.), sunt descrise bisericile, dar şi preoţii care au slujit nu numai în Sălişte, ci şi în satele din jur, care aparţineau din punct de vedere administrativ de această localitate. Privită din acest punct de vedere lucrarea vine să întregească mozaicul cultural format de cărţile ce oglindesc viaţa spirituală a mărginenilor, în general, şi a sălăştenilor, în special.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35.
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator:
Mitropolitul
ANDREI ŞAGUNA
1853

Telegraful Român

Anul 155
Sibiu
2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 9 – 12

1 şi 15 Martie 2007

SFÂNTA CRUCE – putere şi întărire în urcuşul duhovnicesc al Postului Mare*

În călătoria noastră cu Hristos, prin Postul Mare, am ajuns acum la mijlocul acesteia, în *Duminica a III-a*, închinată *Sfintei Cruci*, popasul duhovnicesc în care luăm putere şi întărire în urcuşul nostru spre Înviere.

Există o pedagogie dumnezeiască urmărită de Biserică în orânduirea celor şase Duminici din Post, în aşa fel încât noi să parcurgem, în trepte, urcuşul acesta duhovnicesc. În şcoala Bisericii, noi creştem şi ne întărim duhovniceşte precum pruncii, ascultând şi retrăind evenimentele din istoria mântuirii prin intermediul cultului divin. Fiecare an liturgic constituie un an de pregătire duhovnicească, urmărind o continuă îmbogăţire spirituală.

Perioada aceasta a Postului Păresimilor este una cu totul specială; de aceea se şi numeşte perioada Postului Mare. Nu e mare numai ca durată, ci este mare prin importanţa ei, prin asprimea şi bucuria postului, prin chemarea pe care ne-o face nouă Biserica de a merge împreună cu Hristos, de a ne pregăti şi de a ajunge cu El în Săptămâna Patimilor, pentru a urca apoi pe drumul Golgotei.

Pentru acest urcuş am fost pregătiţi mai înainte cu alte patru Duminici, care fac parte din perioada numită a Triodului. În Duminica Vameşului şi a Fariseului ni s-a arătat care este rugăciunea primită în faţa lui Dumnezeu, rugăciunea smerită; apoi în Duminica întoarcerii fiului risipitor ni s-a prezentat calea întoarcerii din exilul păcatului – pentru că păcatul te îndepărtează de la casa părintească, de la dragostea lui Dumnezeu-Tatăl. Întoarcerea se face prin Taina Spovedaniei. Următoarea Duminică, a Înfricoşatei Judecăţi, ne-a adus aminte de răspunsul pe care trebuie să-l dăm în faţa Mântuitorului Hristos, fiecare în parte, la trecerea pragului acestei vieţi, la judecata particulară, dar mai ales la judecata finală de la sfârşitul veacurilor, când vor fi judecate şi consecinţele faptelor noastre. Criteriul judecăţii este fapta bună. A patra Duminică, după care începe postul, este Duminica izgonirii lui Adam din rai, denumită şi Duminica iertării. *„Dacă nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru cel din ceruri nu vă va ierta păcatele voastre"* (Mt. 6, 15).

Şi iată că am ajuns în timpul Postului, cu prima Duminică – a Ortodoxiei; a doua – a Sfântului Grigorie Palama, un model de trăire a ortodoxiei credinţei; a treia, cea în care ne aflăm, a Sfintei Cruci, care ne întăreşte în credinţa noastră ortodoxă; a patra – a Sfântului Ioan Scărarul, un alt povăţuitor în urcuşul acesta duhovnicesc; a cincea – a Sfintei Maria Egipteanca, tot un model de trăire creştinească şi de înfrânare prin post şi rugăciune şi, în fine, a şasea – Duminica Floriilor, după care urmează Săptămâna cea Mare a sfintelor şi mântuitoarelor Patimi.

În prima Duminică – numită a Ortodoxiei – noi toţi suntem chemaţi la un apostolat sfânt. Din Sfânta Evanghelie de la Ioan (1, 43-51) nu ne amintim numai de faptele minunate pe care le-a săvârşit Hristos, când i-a chemat pe primii Săi ucenici, ci ne amintim de propria noastră chemare la slujire, după cum ne vesteşte pericopa Apostolului că: *„Dumnezeu a rânduit pentru noi ceva mai bun"* (*Evrei* 11, 40), şi acel *„ceva mai bun"* este tocmai chemarea noastră ca să facem roade ca fii ai lui Dumnezeu nu după trup, ci fii ai lui Dumnezeu după har, fii ai lui Dumnezeu spirituali, pentru că ne-am născut din nou în viaţa în Hristos prin Taina Botezului, ne-am întărit în viaţa în Hristos prin Mirungere şi ne unim cu Hristos, mereu, prin Sfânta Împărtăşanie.

În a doua Duminică ni s-a arătat că noi nu putem intra în rai decât împreună cu alţii şi Dumnezeu ne răsplăteşte atunci când îl ajutăm pe semenul nostru. Patru oameni l-au dus pe un paralizat în faţa Mântuitorului Hristos (*Mc.* 2, 1-12). Este aceasta o chemare a noastră la fapta de iubire a aproapelui, pentru că nu e suficient numai să postim, nu e suficient să ne punem propriul trup la osteneală, ci trebuie mai ales să împărtăşim dragostea dumnezeiască pe care am primit-o ca dar şi care e în sufletul nostru, pe care o simţim, ne bucurăm de ea, dar trebuie s-o înmulţim prin lucrările pe care noi le săvârşim. De aceea, tot în această zi, din Sfânta Evanghelie, înţelegem că există o legătură între păcat şi boală. Mântuitorul l-a vindecat întâi sufleteşte pe cel paralizat, şi apoi trupeşte: *„Iertate îţi sunt ţie păcatele"* (*Mc.* 2, 5), apoi a zis: *„Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta"* (*Mc.* 2, 11).

Astăzi am ajuns la Duminica a treia, a Sfintei Cruci, în care cinstirea acesteia apare acum ca o anticipare a Patimilor, ca o întărire şi o ocrotire în urcuşul spre

(continuare în p. 7)

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

*Cuvânt de învăţătură rostit în biserica „Sfântul Nicolae", parohia Turnişor I, Sibiu, Duminică, 11 martie 2007.

PASTORALA SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE LA DUMINICA ORTODOXIEI 2007

Iubitului nostru cler şi dreptmăritorilor creştini din cuprinsul Patriarhiei Române, har, milă şi pace de la Dumnezeu-Tatăl, iar de la noi, arhiereşti binecuvântări!

Iubiţi credincioşi şi credincioase,

Viaţa spirituală a unui credincios este o permanentă călătorie împreună cu Hristos, având ca sprijin şi călăuză *rânduielile liturgice* ale Sfintei Biserici, săvârşite în praznicele şi sărbătorile anului bisericesc, ca adevărate popasuri duhovniceşti. Ţinta acestei călătorii este *Învierea Domnului*, act unic şi mântuitor, la care ajungem reiterând întreaga viaţă şi activitate a Mântuitorului Hristos şi urmându-L, prin nevoinţele noastre, pe drumul Golgotei, prin a cărui Jertfă ne-a împăcat cu Tatăl şi ne-a adus din moarte la viaţă.

Pregătirea credincioşilor pentru a putea urca împreună cu Domnul pe drumul cel greu al Crucii se face prin jertfa *Postului Mare*. Timp de 47 de zile, efortul ascetic personal al fiecăruia, prin postul alimentar, prin curăţirea de păcate, prin milostenie, prin paza sfintelor porunci, se contopeşte în lucrarea sfinţitoare a Bisericii, care transformă tristeţea pocăinţei în bucurie pascală. Bucuria Învierii va marca apoi tot restul anului liturgic, fiecare duminică devenind o zi de Paşti.

În vederea acestui efort spiritual, cu şase duminici înainte de *„urcuşul final"* spre Înviere, Sfânta Biserică ne oferă tot atâtea popasuri duhovniceşti, în care vom afla, din cuvântul inspirat al Sfintei Evanghelii, care sunt condiţiile pe care trebuie să le îndeplinim pentru a ne angaja în această *„călătorie spre cerul biruinţei"* şi a o putea finaliza ca următori ai lui Hristos. Astfel, avem mai întâi nevoie de *dorinţa* vameşului Zaheu manifestată prin *„foame şi sete după Dumnezeu"*, de *smerenie în credinţă* precum Cananeanca, de *smerenie în rugăciune* precum Vameşul, de *pocăinţa* prin care ne întoarcem la casa părintească din exilul păcatului precum fiul risipitor, de *iubirea faţă de aproapele*, criteriul Judecăţii Obşteşti şi de *iertarea* celor ce ne greşesc, virtute fără de care nici un efort spiritual nu este deplin.

Duminicile Postului Mare ne călăuzesc şi ele spre Înviere prin accentuarea ortodoxiei şi ortopraxiei credinţei noastre. În prima duminică, numită a *Ortodoxiei*, se comemorează biruinţa asupra icono-

(continuare în p. 2)

UMANISM ŞI MÂNTUIRE ÎN IISUS HRISTOS

Între 26-28 februarie a.c. s-au desfăşurat la Institutul Catolic din Paris lucrările celui de al treilea Colocviu Internaţional cu tema *Umanism, mântuire în Iisus Hristos, aceleaşi mize? acelaşi drum?*, organizat de către Fondacio Paris. *Fondacio* este o mişcare internaţională care cuprinde creştini, catolici, ortodocşi, protestanţi, într-un spirit ecumenic. Ei învaţă împreună să trăiască în duhul Evangheliei, în dragoste şi frăţietate, reunindu-se regulat pentru a se ruga, a dialoga şi a acţiona împreună pentru vestirea Evangheliei în lume şi mai ales în rândul tinerilor. *Fondacio* este angajată de asemenea în acţiuni de susţinere şi consiliere a tinerilor, a familiilor şi a bătrânilor şi a celor aflaţi în diferite situaţii: sărăcie, nevoi, marginalizare etc. Asociaţia cuprinde aproximativ 3500 de membri din 20 de ţări aflate pe patru continente. În ţara noastră această asociaţie are filiale în Ardeal (Sibiu, Oradea) ca şi în Bucureşti. În fiecare an în luna iunie AOLN – filială a Fondacio – organizează o tabără de tineret la Mânăstirea Sâmbăta de Sus, la care participă tineri din România, dar şi din Ucraina şi Republica Moldova.

Fondacio este o Asociaţie privată de laici în legătură cu Vaticanul prin Consiliul Pontifical pentru laici şi este pusă sub autoritatea spirituală a episcopului catolic de Versailles. Anul acesta Asociaţia a invitat la lucrările Colocviului şi o delegaţie din România. Delegaţia a fost condusă de către P.S. Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, şi a fost compusă din P.C. Pr. Prof. Dr. Vasile Grăjdean, P.C. Pr. Conf. Dr. Constantin Necula de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu, dl. dr. Cosmin Şoaită – responsabil Fondacio pentru România, P.C. pr. Cristian Popa şi dl. Alexandru Barna din Bucureşti. Au participat şi doi reprezentaţi ai Bisericii Unite cu Roma (Greco-Catoică) din România. Numărul total

(continuare în p. 9)

† Dr. Visarion Răşinăreanu
episcop-vicar Sibiu

PASTORALA SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE LA DUMINICA ORTODOXIEI 2007

(urmare din p. 1)

claştilor la Sinodul de la Constantinopol din 843, iar duminicile următoare ne oferă model de trăire a dreptei credinţe prin *Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Ioan Scărarul* şi *Sfânta Maria Egipteanca.*

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, în *Duminica Ortodoxiei,* Sfânta Biserica ne oferă un element esenţial al identităţii noastre ortodoxe: *cinstirea sfintelor icoane.*

Timp de peste un secol, împăraţii bizantini au dus un aspru război împotriva icoanelor lui Hristos, ale Maicii Sale şi ale sfinţilor Lui, au condus persecuţii împotriva credincioşilor, monahilor, teologilor şi clericilor care le venerau şi le apărau, văzând în ele dovada palpabilă a Întrupării lui Dumnezeu şi a mântuirii oamenilor. În locul icoanelor lui Hristos şi ale sfinţilor, împăraţii au pus propriile lor imagini, lupta lor fiind în acelaşi timp una de control şi de dominaţie asupra Bisericii şi a creştinismului. Se falsifica atât credinţa, cât şi viaţa ortodoxă, era atacată nu doar dogma centrală a Bisericii – Întruparea –, ci şi spiritualitatea ortodoxă, efortul omului de asemănare cu chipul luminos al lui Hristos, precum şi modul concret al prezenţei Bisericii în lume. Împăraţii iconoclaşti doreau un creştinism secularizat, subordonat statului şi controlat direct de puterea imperială.

Represiunile lor s-au lovit însă de rezistenţa tenace, până la *martiriu,* a credincioşilor, călugărilor, teologilor şi ierarhilor de seamă ai vremii. Aceştia au ştiut să apere nu doar legitimitatea teologică şi duhovnicească, ci şi sensul autentic creştin al prezenţei Bisericii în societate. Apărând icoanele, chiar cu preţul vieţii, ei au arătat că Biserica adevărată este cea care, în cuvintele Sfântului Pavel, comunică oamenilor *„taina dreptei credinţe"*, şi anume a credinţei că: *„Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, a fost propovăduit între oameni; a fost crezut în lume şi S-a înălţat întru slavă"* (*1 Tim. 3, 15-16*).

Iubiţi fii duhovniceşti,

Bisericile noastre ortodoxe pline de icoane sunt cele care mijlocesc în chip concret lucrarea de apropiere a lui Dumnezeu de oameni şi a oamenilor de Dumnezeu, dându-ne putinţa de a simţi efectiv prezenţa mântuitoare şi sfinţitoare a lui Hristos şi a sfinţilor Lui în viaţa fiecăruia dintre noi. În biserici, creştinii ortodocşi primesc la dumnezeiasca Liturghie atât *Cuvântul scripturistic,* cât şi *Trupul şi Sângele euharistic* al lui Iisus Hristos, Cel răstignit şi înviat. Dar pe lângă Cuvântul şi Trupul Domnului, noi primim şi Faţa blândă şi luminoasă, plină de har şi împăcare a Persoanei Lui divino-umane. Aşa cum scria marele nostru teolog, părintele *Dumitru Stăniloae,* Hristos vrea să comunice permanent oamenilor nu doar cuvântul Său, ci şi *„Faţa Sa, în Care se cuprind concentrat toate cuvintele Sale"* şi care *„comunică nu numai înţelesuri, ci şi putere şi viaţă. Credincioşii vor să aibă cu ei până la sfârşitul veacurilor nu numai cuvântul lui Hristos, ci şi Faţa Lui umană şi prin ea „Faţa" Dumnezeirii (...). Căci fără Faţa Lui, în care e concentrată toată intimitatea şi căldura faţă de oameni, cuvântul ar fi distant şi teoretic"* [1].

Icoana ni se descoperă printr-un limbaj spiritual propriu din trei domenii: *istoric, artistic* şi *teologic,* fiind lipsită de cea mai mică formă de agresiune.

Limbajul *istoric* al icoanei ne descoperă evenimentele sfinte din istoria mântuirii, ea fiind considerată ca o *„fereastră spre divinitate"*, oferindu-ne posibilitatea de a vedea cele care nu se pot vedea şi percepe prin simţuri. Prin imaginea sfântă Se descoperă Dumnezeu în inima noastră, după cum spune Sf. Ioan Damaschin: *„Ceea ce este cuvântul pentru auz, aceea este icoana pentru văz, căci cu ajutorul minţii ne unim cu icoana"* [2]. Aşadar, Evanghelia şi icoana nu pot fi despărţite una de cealaltă.

Icoană ne vorbeşte, de asemenea, *tainic – teologic,* şi ne cheamă la rugăciune, devenind prin sfinţire: *„locul unei prezenţe harice"*, făcând legătura între noi şi persoana sfântă zugrăvită pe ea, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care zice: *„...noi privim ca într-o oglindă cu faţa descoperită slava Domnului..."* (II Cor. 3, 18).

Între icoană şi cel zugrăvit nu există identitate, însă prezenţa harică primită prin sfinţirea ei creează o apropiere nemijlocită de divinitate şi o face vrednică de închinare, dându-i puterea de a ajuta pe cel ce se roagă în faţa ei: *„Dacă nu te închini icoanei* – spune acelaşi Sf. Ioan Damaschin –, *nu te închini nici Fiului lui Dumnezeu, care este icoana vie a nevăzutului Dumnezeu şi chip cu totul asemenea. Mă închin icoanei lui Hristos, ca unui ce este Dumnezeu întrupat, icoanei Născătoarei de Dumnezeu, Stăpâna tuturor, ca una ce este Maica Fiului lui Dumnezeu, icoanei sfinţilor, ca unii ce sunt prietenii lui Dumnezeu (..); mă închin icoanei acelora care au trăit călcând pe urmele Lui, zugrăvesc biruinţele şi pătimirile lor, pentru că prin ele mă sfinţesc şi mă aprind de râvna de a le imita. Căci cinstea adusă icoanei se îndreaptă către cel înfăţişat în icoană, spune dumnezeiescul Vasile"* [3].

Iubiţi fii duhovniceşti,

Lupta pentru icoană a fost lupta pentru Faţa luminoasă a lui Hristos, pe care este rezumată întreaga credinţă şi viaţă creştină, întreaga Ortodoxie. Biruinţa smerită prin martiriu şi mărturie a sfintelor icoane în Bizanţ a fost triumful Ortodoxiei asupra iconoclasmului secularizator al Imperiului bizantin. În epoca noastră, locul ideologiilor totalitare a fost luat de alte forme subtile de manipulare şi pervertire a fiinţei umane, prin cultul plăcerii şi idolatria bunăstării, hedonismul şi consumismul fiind astăzi ameninţările cele mai redutabile împotriva umanităţii. În numele unui respect pentru om greşit înţeles, după 17 ani de la căderea comunismului, vedem cu durere că şi la noi creştinismul şi ortodoxia tradiţională redevin ţinta polemicilor şi criticilor mistificatoare, de data aceasta într-o variantă libertină, individualistă. O arată cele două campanii agresive din toamna anului 2006 pentru eliminarea religiei din învăţământul public, precum şi a icoanelor din şcoli. Un nou *iconoclasm* încearcă să-L alunge pe Hristos din conştiinţa publică, să-i priveze pe copii de învăţarea dreptei credinţe şi de contemplarea Feţei Lui divino-umane.

Prezenţa icoanelor în şcoli depăşeşte rolul de mijloc didactic intuitiv pe care îl poate avea la ora de religie, ele fiind imagini sfinte şi sfinţitoare care oferă autoritate divină în formarea intelectuală şi spirituală a tinerei generaţii.

Iubiţi fraţi şi surori întru Hristos Domnul,

Ortodoxia adevărată nu este o religie abstractă. Nu propagă idei şi valori, ci realizează *comuniunea* între Dumnezeu şi oameni şi a persoanelor întreolaltă. A fi ortodox înseamnă a cinsti chipul lui Dumnezeu atât în Hristos, cât şi în aproapele nostru, înseamnă a împleti credinţa cu fapta bună, rugăciunea cu lucrarea, asceza cu slujirea, căci *„credinţa fără fapte este moartă"* (*Iacob* 2, 20). Să ne aducem aminte de inspiratele cuvinte ale *Epistolei către Diognet* (din anul 190 d. Hr.): *„cum nu-l vei iubi pe Cel Care, mai înainte de a-L iubi tu, te-a iubit atât? Dacă-l vei iubi, vei fi imitator al bunătăţii Lui. Să nu te minunezi dacă un om poate fi imitator al lui Dumnezeu!"* [4].

Iubirea aproapelui o învăţăm şi o trăim în cadrul Sfintei Liturghii, împărtăşindu-ne din *Filantropia divină,* din iubirea lui Dumnezeu faţă de om, pentru a bucura şi îmbogăţi pe alţii din prisosul bucuriei noastre. Însăşi câştigarea Împărăţiei Cerurilor, pe care ne-o arată Jertfa Euharistică, este a celor care au hrănit, îmbrăcat şi cercetat pe cei sărmani şi în nevoi, conform sentinţei Judecăţii celei de obşte (*Matei* 25, 34). Prin faptele noastre bune *„ne îmbogăţim în Dumnezeu"* (*Luca* 12, 21), prin împreuna-lucrare cu harul lui Dumnezeu, pentru mântuirea sufletului nostru.

Ca în fiecare an, pentru a ne dovedi prin fapte Ortodoxia concretă, Sfântul Sinod al BOR cheamă şi acum pe toţi slujitorii sfintelor altare şi pe toţi credincioşii să susţină cu aceeaşi râvnă tradiţionala colectă pentru Fondul Central Misionar. Din acest fond sunt ajutate şi împodobite biserici aflate în construcţie şi reparaţie, sunt întreţinute parohii nevoiaşe şi aşezăminte sociale ale Bisericii – cantine, orfelinate, cămine pentru bătrâni – şi e susţinut programul filantropic al Bisericii noastre pentru cei aflaţi în lipsuri. Să nu rămânem deci nepăsători faţă de această sporire în iubire şi solidaritate, aducându-ne aminte de cuvintele Apostolului: *„Facerea de bine şi dărnicia nu le daţi uitării, căci cu jertfe ca acestea se mulţumeşte lui Dumnezeu"* (*Evrei* 13, 16), *„Fiecare să dea cum socoteşte cu inima sa, nu cu părere de rău sau din silă, căci Dumnezeu iubeşte pe cel ce dă cu voie bună"* (2 *Cor* 9, 7), *„căci dacă e bunăvoinţă, bineprimit este darul după cât are cineva, nu după cât nu are"* (2 *Cor* . 8, 12).

Jertfind puţin din prisosul nostru pentru semenii noştri, vom câştiga pentru noi la dreapta judecată prisosul milei lui Dumnezeu, înaintea Căruia vom da socoteală pentru înmulţirea talantului Ortodoxiei noastre nepieritoare în Împărăţia Învierii. De aceea, întărim chemarea noastră prin cunoscuta binecuvântare şi mijlocire din Liturghia Sf. Vasile cel Mare: *„Pomeneşte, Doamne, pe cei ce aduc roade şi fac bine în sfintele Tale biserici şi îşi aduc aminte de cei săraci. Răsplăteşte-le lor cu bogatele şi cereştile Tale daruri. Dăruieşte-le lor cele cereşti în locul celor pământeşti, cele veşnice în locul celor vremelnice; cele nestricăcioase în locul celor stricăcioase"* [5].

---

[1] *Spiritualitate şi comuniune în Liturghia ortodoxă*, Craiova 1987, p. 59-60.

[2] *Cultul Sfintelor icoane*, Trad. de D. Fecioru, Bucureşti, 1937, p. 19.

[3] *Cultul Sfintelor icoane*, p. 23.

[4] *Epistola către Diognet*, trad. de D. Fecioru, PSB 1, Bucureşti, 1979, p. 344.

[5] *Liturghier*, Bucureşti, 2000, p. 236.

† Acad. VIRGIL CÂNDEA

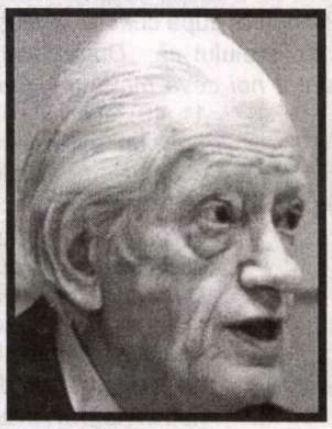

Încărcat de ani, dar şi multe realizări de ordin cultural, Academicianul Virgil Cândea ne-a părăsit în urmă cu câteva săptămâni, la 17 februarie a.c. Pentru că multe din studiile sale privesc Biserica şi cultura teologică românească, socotim că avem o datorie de conştiinţă să evocăm personalitatea acestui strălucit istoric al culturii româneşti şi în paginile ziarului şagunian de la Sibiu. Născut în Focşani, la 29 aprilie 1927, Virgil Cândea a urmat liceul în Bucureşti (1938-1945), apoi a făcut studii de Drept şi Filozofie (1945-1949) la Universitatea din Bucureşti, încununate cu un doctorat cu lucrarea „Filosofia lui Dimitrie Cantemir" (1970). Între anii 1951-1955 a făcut studiile la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti, tocmai în perioada de mare glorie a acestuia, când catedrele erau onorate de teologi de mare prestigiu, ca Teodor Popescu, Dumitru Stăniloae, Ioan Coman, Iustin Moisescu, Liviu Stan, Emilian Vasilescu, Petru Rezuş, Nicolae Chiţescu, Ene Branişte, Gheorghe Moisescu şi alţii.

A fost timp de mai mulţi ani bibliograf principal, apoi şeful secţiei de documentare la Biblioteca Academiei Române (1950-1960), director al Secretariatului Asociaţiei internaţionale de Studii sud-est europene (1963-1968), cercetător ştiinţific principal la Institutul de Studii Sud-Est Europene (1968-1772), secretar al Asociaţiei „România" (1972-1990), lector apoi profesor de Istoria relaţiilor internaţionale, istoria culturii şi artă religioasă la Facultatea de Drept (1963-1966), apoi la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu" (1980-1982), un timp la Facultatea de Teologie (din 1993), toate în Bucureşti, profesor invitat la Institutul Oriental din Napoli (1965), Institutul de Înalte Studii Europene din Geneva (1970), la Universitatea din Beirut (1982), la Universitatea din Strasbourg (1983) şi la Universitatea „La Sapienza" din Roma (1990).

Opera sa scrisă însumează peste 300 de titluri, între care se impune ediţia critică completă a scrierilor lui Dimitrie Cantemir, în opt volume, între care: *Istoria ieroglifică*, *Viaţa lui Constantin Cantemir*, *Sistemul sau întocmirea religiei muhamedane*, *Istoria Imperiului otoman* (în peste 1100 pagini), toate ca documentate studii introductive.

Un merit deosebit şi-a câştigat prin prezentarea unor valori culturale şi artistice româneşti aflate peste hotarele ţării. Citâm doar câteva din lucrările cu acest profil: *Repertoriul general al bunurilor culturale externe ale poporului român* (3 vol., 1962), *Muntele Athos – Prezenţe româneşti* (ed. franceză, 1979), *Prezenţe culturale româneşti la Istanbul, Ierusalim, Paros, Patmos, Sinai, Alep* (1982 şi ed. franceză şi germană), *Prezenţe culturale româneşti în Austria, Belgia, Elveţia, Franţa, Germania, Olanda, Portugalia, Spania, Suedia* (1984-1985 şi ed. fran.), *Prezenţe culturale româneşti în Bulgaria, Iugoslavia, Grecia* (1987), *Mărturii româneşti peste hotare. Mică enciclopedie de creaţii româneşti şi de izvoare despre români în colecţii din străinătate*, 2 vol. 1991 şi 1998, cu peste o mie de pagini) şi altele. A identificat o versiune arabă a unei cronici muntene (*Letopiseţul Ţării Româneşti, 1291-1664, în versiunea arabă a patriarhului Macarie Zaim*, 1971). A scris (în colaborare cu Dinu Giurescu) o primă sinteză de istorie a diplomaţiei româneşti (*Pagini din trecutul diplomaţiei româneşti*, 1966), o alta cu titlul *Românii şi America latină. Tradiţii şi actualitate* (1970, în colaborare cu Constantin Turan). În colaborare cu acad. Cornelia Bodea a publicat o *Istorie a Transilvaniei* (în limba engleză, New York, 1982). Alte numeroase lucrări şi conferinţe se ocupă cu *„Locul poporului român în istoria universală"*. A organizat expoziţii universale de icoane româneşti (Beirut 1969, Paris 1993).

A publicat mai multe monografii despre mari oameni de cultură români şi străini: *Constantin Stolnicul Cantacuzino* (*Stolnicul între contemporani*, 1971), Nicolae Milescu (*Raţiunea dominantă*, 1979), Nicolae Iorga şi alţii.

A tradus – în româneşte – din Dante Alighieri, Francis Bacon (*Noua Atlantidă*, 1962), din Atanasie Nikitin (*Călătorie peste trei mări*, 1960), toate cu note şi comentarii.

A publicat şi numeroase studii despre anumiţi oameni de cultură din cadrul Bisericii, încă din 1956 (despre Nicodim Aghioritul, în rev. *„Mitropolia Olteniei"*, 1956), mitropolitul Petru Movilă, starețul Paisie de la Neamț, episcopul Melchisedec, părintele Dumitru Stăniloae şi alţii.

Pentru toate realizările sale de ordin cultural a fost ales membru corespondent (1991), apoi titular (1993) al Academiei Române şi vicepreşedintele ei (1998-2002), membru al Uniunii Scriitorilor din România, membru al Comisiei Naţionale Române pentru UNESCO, şi în numeroase alte asociaţii ştiinţifice, membru în comitetele de redacţie ale unor publicaţii ştiinţifice etc. A participat la numeroase congrese şi reuniuni internaţionale de ştiinţe istorice, de studii sud-est europene şi de istoria culturii şi artei religioase.

În cadrul Bisericii, a fost membru în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Bucureştilor şi în Adunarea Naţională Bisericească (din 1990). S-a bucurat de preţuirea şi prietenia multor ierarhi, între care Prea Fericite Părinte Patriarh, răposatul mitropolit Antonie, Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu, a multor profesori de la Facultăţile de Teologie din Bucureşti şi Sibiu.

Mitropolia Ardealului şi Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu îi aduc acum un sincer şi binecuvântat prinos de cinstire, rugând pe Atotputernicul Dumnezeu să-i aşeze sufletul în ceata aleşilor Săi. Veşnică să-i fie pomenirea!

Pr. Prof. Mircea PĂCURARIU

ÎNTRONIZAREA P.S. SOFRONIE DRINCEC CA EPISCOP AL ORADIEI, BIHORULUI ŞI SĂLAJULUI

La data de 13 februarie 2007, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu Adunarea Naţional Bisericească l-au ales pe Prea Sfinţitul Sofronie Drincec ca episcop titular al Eparhiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului, eparhie rămasă vacantă în urma pensionării la cerere, din motive de sănătate, a Prea Sfinţitului Dr. Ioan Mihălţan.

Prea Sfinţitul Sofronie Drincec s-a născut la 3 noiembrie 1967 în municipiul Arad, din părinţii Petru şi Maria, primind la botez numele Radu-Ştefan. Tatăl său s-a născut în comuna Sâmbăta din jud. Bihor, localitate care anul viitor, în 2008, va aniversa 500 de ani de atestare documentară. În Arad a urmat şcoala primară, gimnaziul şi apoi Liceul Teoretic „Moise Nicoară – Ioan Slavici" (profil matematică-fizică), pe care l-a absolvit în 1986. Între 1987-1993 a urmat cursurile Universităţii de Medicină şi Farmacie din Timişoara, Facultatea de Medicină, Specializarea Medicină Generală, obţinând diploma de doctor (medic) în sesiunea septembrie 1993, cu media generală de licenţă 10. În 1990 participă efectiv la înfiinţarea filialei A.S.C.O.R. Timişoara,

iar din 1991 devine preşedintele acestei asociaţii. Între 1993-1997 a urmat cursurile Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Arad, pe care a absolvit-o în 1997, obţinând titlul de licenţiat în teologie, cu media examenului de licenţă 10. În paralel cu frecventarea cursurilor Facultăţii de Teologie, a lucrat un an de zile (1993-1994) ca medic stagiar la Spitalul Municipal şi la Spitalul Judeţean din Arad, organizând în aceeaşi perioadă şi filiala A.S.C.O.R. din Arad. Pe parcursul anilor 1994, 1995 şi 1996, a efectuat stagii de pregătire duhovnicească la mănăstirea ortodoxă „Sf. Ioan Botezătorul" din Essex-Anglia.

Hotărându-se să îmbrăţişeze viaţa monahală, în anul 1995, a fost tuns în monahism de către P.S. Timotei al Aradului şi hirotonit ierodiacon şi, apoi, ieromonah de Î.P.S. Serafim, Mitropolitul Germaniei şi Europei Centrale, la 13 august, acelaşi an. A slujit ca preot la mănăstirea de metanie Hodoş-Bodrog şi la mănăstirea Sf. Simion Stâlpnicul din Arad (1995-1997). Între anii 1997-1998, a primit ascultarea de a organiza Sectorul de Asistenţă Socială al Episcopiei Aradului şi participă la o serie de conferinţe tematice desfăşurate la Bucureşti şi Arad. Din ianuarie 1998 şi până în februarie 1999, a îndeplinit funcţia de secretar al Cabinetului Patriarhal, calitate în care a reprezentat Patriarhia Română la diverse conferinţe în ţară şi străinătate.

La propunerea Sfântului Sinod, la 30 ianuarie 1999 a fost ales Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria de către Colegiul Electoral Bisericesc al acestei Eparhii, alegere validată de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, iar la 28 februarie 1999, în Catedrala Ortodoxă Română din Gyula, a fost hirotonit şi instalat ca Episcop, de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, înconjurat de Î.P.S. Mitropoliţi Nicolae al Banatului, Petru al Basarabiei, Serafim al Germaniei şi alţi doisprezece ierarhi.

După instalarea ca Episcop al românilor ortodocşi din Ungaria, obiectivul prioritar al Prea Sfinţiei Sale a fost acela de a organiza din punct de vedere administrativ eparhia. Astfel, a fost înfiinţată Cancelaria Eparhială (ierarh, vicar administrativ, consilieri, secretari etc.). Împreună cu Adunarea Eparhială a lucrat la reorganizarea structurilor administrative bisericeşti locale (protopopiate, parohii, filii), pentru a răspunde cât mai bine nevoilor pastorale ale credincioşilor.

A efectuat o activitate misionară susţinută, concretizată şi în vizite pastorale în toate parohiile eparhiei, participând direct la viaţa spirituală, socială şi culturală a comunităţii, Biserica recuperându-şi poziţia centrală în cadrul minorităţii române din Ungaria. În vederea întăririi identităţii de neam şi a conştiinţei religioase a credincioşilor români din Ungaria, P.S. Sofronie a depus eforturi susţinute pentru înfiinţarea primei mănăstiri ortodoxe româneşti din Ungaria actuală, la Săcal, precum şi a altor două aşezăminte mănăstireşti la Centrul Eparhial şi la Bichiş. A efectuat lucrări de restaurare şi sfinţiri la o serie de biserici din cuprinsul eparhiei: Catedrala Episcopală, Capela Românească din Budapesta, mănăstirea din Săcal, precum şi la bisericile din Gyula Mică, Bichişciaba, Mucherechi, Apateu, Bichiş şi Crăstor.

Mai precizăm că P.S. Sofronie a acordat o atenţie cu totul specială copiilor şi tinerilor din eparhie. În acest sens a reglementat învăţământul religios în şcolile româneşti din Ungaria, a iniţiat un program anual care cuprindea organizarea de tabere de religie, de iconografie şi de artă populară pentru copiii etnicilor români, desfăşurate atât în Ungaria cât şi în România. Tot pentru tinerii români de aici a înfiinţat Asociaţia Tinerilor Ortodocşi Români din Ungaria (A.T.O.R.U.), asociaţie similară cu A.S.C.O.R.-ul din ţară.

O altă preocupare în activitatea P.S. Sofronie în Ungaria a fost cea legată de asistenţa socială în cadrul Eparhiei, numind în acest sens preoţi responsabili pentru azilele de bătrâni şi penitenciarele în care se găsesc deţinuţi români.

Pe plan cultural, P.S. Sofronie s-a ocupat de tipărirea de cărţi de rugăciune în limba română, a unor broşuri şi pliante cu bisericile şi obiectele de patrimoniu din colecţia Eparhiei. Tot în plan cultural s-a reuşit înfiinţarea unei biblioteci a Episcopiei şi apariţia primei publicaţii eparhiale lunare, intitulată „Buletinul Eparhiei". De asemenea, s-a organizat Colecţia de artă veche bisericească şi Arhiva episcopiei. În anul 1999, P.S. Sofronie a publicat la Editura M.R. Konylex din Budapesta, lucrarea „Cuvinte despre rugăciune ale Părintelui Sofronie Saharov", lucrare reeditată la Editura Teognost din Cluj-Napoca. A participat de asemenea la zeci de conferinţe şi simpozioane teologice internaţionale într-o serie de ţări europene şi în S.U.A.

Dornic de a-şi desăvârşi pregătirea teologică, Prea Sfinţia Sa s-a înscris şi la cursurile de doctorat în Teologie, în prezent fiind în faza redactării tezei de doctorat, cu titlul: „Hristologia Bisericilor Vechi Orientale", sub îndrumarea P.C. Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu.

Întronizarea P.S. Sofronie ca Episcop al Oradiei, Bihorului şi Sălajului a avut loc duminică, 25 februarie, de Duminica Ortodoxiei. Centrul eparhial Oradea şi autorităţile locale au avut fericita inspiraţie de a organiza acest eveniment deosebit în Piaţa Unirii, în faţa Bisericii cu Lună, amenajând o scenă pentru oficierea Sf. Liturghii şi o tribună pentru oficialităţi. Sfânta Liturghie şi ceremonia de întronizare au fost precedate de precesiunea soborului ierarhilor ortodocşi şi reprezentanţilor celorlaltor culte religioase, de la Centrul eparhial la Biserica cu Lună. La ora 10, Înalt Prea Sfinţia Sa Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, în calitate de protos al soborului impresionant de ierarhi, a dat binecuvântarea pentru Sfânta şi Dumnezeiasca Liturghie.

Alături de Înalt Prea Sfinţia Sa, din soborul de ierarhi au mai făcut parte: Î.P.S. Teodosie, arhiepiscopul Tomisului, Î.P.S. Andrei, Arhiepiscopul Alba-Iuliei, P.S. Gherasim, Episcopul Râmnicului, P.S. Calinic Argatu, episcop al Episcopiei Argeşului şi Muscelului, P.S. Nicodim, episcop al Episcopiei Severinului şi Strehaiei, P.S. Timotei, episcop al Aradului, Ienopolei şi Hălmagiului, P.S. Sofronie, episcopul ales al Oradiei, Bihorului şi Sălajului, P.S. Daniil, episcop locţiitor (Administratorul Episcopiei Dacia Felix), P.S. Irineu Bistriţeanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului, P.S. Gurie Gorjanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, P.S. Paisie Lugojanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei, P.S. Ioachim Băcăuanul, arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului, P.S. Petroniu Sălăjanul, arhiereu-vicar al Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului şi P.S. Justin Sigheteanul, arhiereu-vicar al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului. Au fost de faţă şi ierarhi ai celorlalte culte din Oradea şi nu numai: P.S. Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, Eminenţa Sa Jozsef Tempfli, episcop romano-catolic de Oradea, Ksury Istvan, episcop locţiitor al Episcopiei reformate de pe lângă Piatra Craiului şi P.S. Alexandru Mesianu, episcop greco-catolic de Lugoj.

În tribuna oficială au fost prezenţi reprezentanţi ai autorităţilor centrale, judeţene şi locale. Printre cei care au onorat cu prezenţa acest eveniment deosebit din viaţa Eparhiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului s-au numărat: Dl. Vasile Blaga, ministrul Administraţiei şi Internelor, Dl. Emil Boc, preşedintele P.D. şi primarul Clujului, Dl. Adrian Lemeni, Ministru Secretar de Stat pentru Culte, Dl. Gigi Becali, preşedintele P.N.G., Dl. Petru Filip, primarul municipiului Oradea, Domnii Ioan şi Viorel Micula, preşedinţii grupului de firme European Drinks, Dl. Ilie Bolojan, prefectul jud. Bihor, Dl. Traian Abrudan, subprefect al jud. Bihor, Dl. Cornel Popa, deputat PNL, Domnii Ştefan Seremi şi Gavrilă Ghilea, vicepreşedinţii CJ Bihor, la care se adaugă invitaţi din străinătate: D-na Irina Comarovschi, ambasadoarea României în Ungaria şi Consulii generali ai României la Gyula şi Seghedin. Tot în tribuna oficială s-au aflat şi părinţii Prea Sfinţitului Sofronie, Radu şi Maria Drincec.

Pe tot parcursul desfăşurării Sfintei Liturghii, a fost o atmosferă de evlavie şi rugăciune, iar miile de credincioşi adunaţi, prin atitudinea şi conştiinţa creştină înaltă de care au dat dovadă, au reuşit să transforme frumoasa Piaţă a Unirii într-o impresionantă catedrală, având ca şi cupolă, cerul. Atmosfera a fost una cu totul specială şi datorită aportului Coralei universitare „Psalmodia Varadiensis", care a dat răspunsurile la Sf. Liturghie, corală condusă de talentatul dirijor Pr. Lect. Univ. dr. Mihai Brie.

După momentul solemn al împărtăşirii soborului impresionat de ierarhi şi preoţi, Înalt Prea Sfinţitul Dr. Laurenţiu, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, a dat citire Pastoralei Sfântului Sinod, care a fost trimisă spre a fi prezentată în toate catedralele şi bisericile parohiale de pe întreg cuprinsul Patriarhiei Române în Duminica Ortodoxiei.

A urmat apoi prezentarea mesajului Preşedintelui României, Domnul Traian Băsescu, de către Dl. Bogdan Cazaban, consilier prezidenţial şi a mesajului din partea Ministrului Culturii şi Cultelor, Dl. Alexandru Iorgulescu, de către Domnul Prof. Dr. Adrian Lemeni, Ministru Secretar de Stat pentru Culte.

Momentul propriu-zis al întronizării a debutat cu citirea *Gramatei* de instalare a noului episcop semnată de către Î.P.S. Bartolomeu, arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi mitropolit al Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului, citită de către P.S. Irineu Bistriţeanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

Ceremonia înmânării cârjei arhiereşti ca simbol văzut al autorităţii ierarhice a fost oficiată de către Î.P.S. Andrei, arhiepiscopul Alba-Iuliei, moment după care P.S. Sofronie s-a adresat celor prezenţi: ierarhi, preoţi, înalte oficialităţi şi tuturor credincioşilor cu un cuvânt pastoral în noua sa calitate de episcop titular al Episcopiei Oradiei, Bihorului şi Sălajului.

A urmat apoi recepţia oficială oferită de către Centrul eparhial Oradea, la restaurantul Transilvania. Dintre cei care au luat cuvântul pe parcursul desfăşurării recepţiei amintim: P.S. Calinic Argatu, P.S. Gherasim, P.S. Alexandru Mesianu, Eminenţa sa Jozsef Tempfli, Dl. Ioan Nicula şi D-na. Irina Comarovschi, ambasadoarea României la Budapesta. Din partea preoţilor bihoreni a vorbit P.C. Pr. Rus – protopopul Oradiei.

Mai precizăm, că de la Sibiu, alături de Înalt Prea Sfinţia Sa Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, au mai participat la acest solemn eveniment, P.C. Arhid. Prof. univ. dr. Constantin Voicu, Pr. Lect. Univ. dr. Ioan Mircea Ielciu şi Arhim. Ilarion Urs, starețul mănăstirii Brâncoveanu, de la Sâmbăta de Sus.

Pr. Lect. Univ. Dr. Ioan Mircea IELCIU

Întâlnirea de primăvară a Grupului Evanghelic de prietenie *Transilvania* dedicată Adunării Ecumenice Europene de la Sibiu

În perioada 16-18 martie 2007 a avut loc la Bad-Kissingen în Germania, întâlnirea de primăvară a Grupului Evanghelic de Prietenie Transilvania (Siebenbürgen), care a purtat titlul: *În preambulul celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene*. Întâlnirea a debutat în seara zilei de 16 martie, cu un cuvânt introductiv al Dnei Birgit Hamrich, preşedinta Grupului. Prima conferinţă a fost susţinută de pastorul Peter Dehmel şi a purtat titlul: *Noutăţi din Transilvania*. Participanţii au avut posibilitatea de a afla noi veşti despre viaţa bisericească a saşilor din Transilvania, despre modul în care se desfăşoară programul anul cultural Sibiu 2007, dar şi alte informaţii legate de diferite aspecte ale vieţii cotidiene româneşti. A doua zi a debutat cu o conferinţă a subsemnatului cu titlul *Biserica Ortodoxă Română şi a Treia Adunare Ecumenică Europeană*. M-am concentrat mai ales pe sublinierea faptului că Sibiul a fost ales ca loc al desfăşurării AEE3, datorită dezvoltării deosebite a ecumenismului local. A urmat apoi lansarea cărţii domnului Dr. Jürgen Henkel cu titlul *Introducere în istoria şi viaţa bisericească a Bisericii Ortodoxe Române* (scrisă în germană). Domnul Henkel, preşedintele Academiei Evanghelice Transilvane şi mare prieten al Bisericii Ortodoxe Române, a scris această carte special pentru cititorii de limbă germană care doresc să cunoască mai multe despre Biserica noastră. Prezentarea a fost deosebit de interesantă, Domnia sa răspunzând şi numeroaselor întrebări puse de participanţi. A urmat apoi conferinţa Prof. Ştefan Samelski de la Facultatea de Teologie Catolică din München care a vorbit despre *Ecumenismul catolic sub papii Ioan Paul al II-lea şi Benedict al XVI-lea*. Domnia sa s-a concentrat mai ales asupra prezentării modului în care ultimii doi papi s-au raportat la mişcarea ecumenică.

Ultima conferinţă a zilei a fost prezentată de către Dieter Brandes, coordonatorul programului ecumenic *Healing of memories* (Vindecarea memoriei) şi a purtat titlul *Healing of memories – punte de legătură între Biserici, Culturi şi Religii*. Domnia sa a prezentat aproape în exclusivitate acţiuni ale acestui program în România. Seara zilei de 17 martie, precum şi dimineaţa zilei următoare a fost dedicată prezentării unor rapoarte de activitate ale Grupului organizator al conferinţei.

Grupul Evanghelic de Prietenie Transilvania este o organizaţie religios-culturală a saşilor care trăiesc în Germania, din care fac parte însă şi vorbitori de limbă germană din Germania, Austria şi Elveţia care au interes deosebit pentru România. Întâlnirea s-a bucurat şi de participarea preşedintelui Uniunii pentru Cooperarea Bisericilor Ortodoxe din Elveţia, Dr. Heinz Panteléimon Gstrein a cărui soţie este originară din România.

A consemnat
Lect. Dr. Daniel BUDA

TREI REMARCABILE EVENIMENTE EDITORIALE

Arhim. Teofil Părăian, *Gânduri de altădată, pentru atunci, pentru acum şi pentru totdeauna*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 2006.

Semnalăm apariţia unei frumoase şi de suflet folositoare cărţi, semnată de părintele arhimandrit Teofil Părăian, de la Mânăstirea „Brâncoveanu" – Sâmbăta de Sus, cu titlul menţionat mai sus. Este vorba de înmănunchierea a 143 de articole publicate de părintele Teofil, în „Telegraful Român", între 1956-2005, deci pe o durată de o jumătate de secol. Volumul a fost tipărit cu binecuvântarea Î.P.S. Laurenţiu, Mitropolitul Ardealului şi a Î.P.S. Teofan, mitropolitul Olteniei, la Craiova, în 2006.

Dintru început dorim să evidenţiem aspectul atrăgător al coperţilor. În câmpul acestora apare, ca semănat, numele „Telegrafului Român", cea mai veche publicaţie bisericească, cu apariţie neîntreruptă, din ţară.

Îndată după foaia de titlu a cărţii avem o scurtă notă biografică, iar în final, după cuprins, se află o listă bibliografică, unde sunt trecute scrierile publicate în volum, ale autorului. Ambele au o deosebită valoare pedagogică, constituind o adeverire a cuvântului paulin: „toate le pot întru Hristos Care mă întăreşte" (*Fil.* 4, 13).

Din nota biografică reţinem că două instituţii, cu o menire aparte în destinul uman, au constituit cadrul în care s-a circumscris plenar şi existenţa părintelui Teofil Părăian: şcoala şi Biserica. Şcoala (de la cea elementară şi până la cea universitară) i-a luminat mintea şi i-a conturat armonios personalitatea. Biserica (cu viaţa mânăstirească, cu altarul şi amvonul ei) i-a prilejuit şansa unei pilduitoare slujiri a lui Dumnezeu şi a oamenilor. Şi iată că a fost şi „Telegraful Român", în paginile căruia a publicat materiale de zidire duhovnicească. Extrase de acolo şi orânduite tematic, prin râvna unor ucenici, sunt trimise acum din nou spre cei dornici de a se îmbogăţi sufleteşte, spre generaţia de acum şi spre generaţiile viitoare, cum frumos mărturiseşte însuşi autorul.

Pentru edificarea cititorilor „Telegrafului Român", redăm în continuare titlurile rubricilor prezentului volum:

– Gânduri cu privire la mântuire (include 10 articole).
– Despre patimi şi nepătimire (cu 20 de articole);
– Despre virtuţi (9 articole);
– Poruncile lui Dumnezeu (2 articole);
– Cuvinte referitoare la Sfânta Liturghie (9 articole);
– Oameni plăcuţi lui Dumnezeu (10 articole);
– Evocări (13 articole);
– Gânduri referitoare la Maica Domnului (2 articole);
– Gânduri la sărbători (la Naşterea Domnului – 8 articole; la Întâmpinarea Domnului – 2 articole; la Triod – 6 articole; Pascale – 8 articole; la Înălţarea Domnului – 3 articole; la Rusalii – 2 articole; la Schimbarea la Faţă – 3 articole);
– Împotriva unor practice necanonice (1 articol referitor la Deschiderea pravilei).
– Diverse (8 articole).

Urmează anexe şi Indexul cronologic al articolelor.

Fiind vorba de o culegere de texte publicate într-un periodic, pe o lungă perioadă de timp, este de înţeles caracterul divers, din punct de vedere tematic, al cărţii. Important este faptul că toate temele şi-au păstrat actualitatea. Se întâmplă astfel întrucât autorul a avut în vedere probleme fundamentale ale credinţei şi aspecte esenţiale ale realităţilor vieţii. A urmărit constant folosul duhovnicesc al cititorilor, ceea ce a dat substanţă articolelor sale.

Cât despre cursivitatea, claritatea şi frumuseţea stilului, acestea sunt calităţi prin care părintele arhimandrit Teofil s-a făcut cunoscut nu doar în rândurile pelerinilor care poposesc la Mânăstirea „Brâncoveanu", de la Sâmbăta de Sus, ci şi în rândurile tinerilor şcolilor teologice din ţară, unde este mereu invitat şi aşteptat cu un foarte bine motivat interes: acela al împărtăşirii dintr-o foarte bogată experienţă duhovnicească.

Cu siguranţă, că noua carte a părintelui Teofil are garantată o bună primire, iar prin ea, tinerele „Telegrafului Român" se reînnoiesc precum cele ale vulturului.

Pr. Prof. Dumitru ABRUDAN

Pr. Dr. Ovidiu Moceanu, Visul şi Împărăţia, o teologie a visului, Ed. Egumeniţa, 2007, ediţia a II-a

În peisajul teologic modern, cartea părintelui Ovidiu Moceanu aduce o abordare curajoasă unui subiect prea puţin explorat de literatura de specialitate, atribuindu-i, de multe ori, o atitudine rezervată.

Subiectul (visul) este deosebit de actual in contextul unei modernităţi „asaltate" de o mediocritate spirituală în care pasiunea morbidă pentru magie, horoscop, zodiac, vrăjitorie, interpretarea viselor etc. este o caracteristică diurnă a societăţii de consum.

Cartea reprezintă o parte din teza de doctorat a părintelui Moceanu, având meritul de a fi scrisă în perioada când autorul era cunoscut mai mult ca scriitor şi critic literar. De aceea, cartea mi se pare şi mai valoroasă dându-ne parcă, indirect, răspuns la întrebarea ce încerca să-l situeze pe părinte între scriitori şi preoţi.

Gândită în forma unui triptic, autorul fixează trei trepte de înţelegere a visului, în trei capitole distincte, încercând să ne alunge teama şi rezerva ce ne stăpâneşte citind titlul cărţii. Aceste capitole sunt: Visul şi dialogul omului cu Dumnezeu, Sacru şi diabolic în vis şi Onirologie creştină. Ultima parte – Anexa – cuprinde un tablou „sinoptic" din Vechiul şi Noul Testament al viselor, vedeniilor, profeţiilor etc. demonstrându-ne, dacă mai era nevoie, pasiunea şi acrivia cercetătorului care se familiarizează cu textul sacru.

În primul capitol: „Visul şi dialogul omului cu Dumnezeu", autorul ne face să înţelegem visul ca dialog al pământului cu cerul şi nu neapărat al prezentului cu viitorul, cum se întâmplă în oniromanţia păgână. Visul poate să-l pună pe omul care visează în contact cu Dumnezeu, dar nu să-i dezvăluie viitorul.

Visul a apărut atunci când comunicarea directă cu divinitatea nu a mai fost posibilă, tulburată de diverse cauze. De la primii prooroci până la Sf. Ioan Teologul, visul, vedenia, descoperirea (revelaţia) etc. trebuie să se producă „în Duh" pentru a fi autentice, adică pentru a nu interveni, în momentul producerii, forţe oculte.

Părintele Moceanu ne face să înţelegem că dialogul omului cu Dumnezeu a primit o dimensiune temporală prin preocuparea pentru marşul duhovnicesc spre desăvârşire, atenţia mutându-se spre momentul trecerii „dincolo".

În capitolul al doilea: „Sacru şi diabolic în vis", autorul ne familiarizează cu atitudinea rezervată a Bisericii faţă de problema viselor încă din perioada Sinoadelor Ecumenice, atitudine dublată, după secolul al IV-lea, de imaginea satanizantă a viselor şi vedeniilor. Teama de erezii a produs reticenţă faţă de această problemă.

Desacralizarea visului, asociată cu diabolizarea lui, a dus la discreditarea oniromanţiei. Totuşi, creştinii n-au încetat nici azi să creadă în vise, chiar dacă mulţi sfinţi părinţi au îndemnat la atitudine prudentă din cauza nenumăratelor vicleşuguri ale diavolilor.

Părintele Ovidiu dezvoltă importanţa viselor in viaţa Sfântului Ciprian, a fericitului Augustin sau a lui Constantin cel Mare, vise care au marcat destine personale sau universale. Cu toate acestea observaţiile părintelui sunt foarte pertinente şi la obiect arătându-ne că, de fapt, reticenţa Bisericii asupra viselor se explică prin imposibilitatea de a stabili criterii ferme de deosebire a viselor/vedeniilor adevărate de cele false, de a caracteriza originea lor.

Părintele ne trece succint prin câteva „experienţe" româneşti ale visului ce nu exclud Maglavitul sau Vladimireştiul, pe care le abordează dintr-o perspectivă echidistantă dar nu neapărat pozitivă.

Partea a treia a cărţii: „Onirologia creştină", ar putea fi numită şi onirologia filocalică, pentru că aduce în atenţia noastră bogăţia textelor filocalice în explicarea şi definirea viselor, multă vreme considerate în creştinism ca preocupare păgână pentru că temeiul credinţei nu se află în semne şi minuni vrăjitoreşti, nici în străvederi, înainte vederi, veniri, proorociri ş.a. primite în vis şi vedenie, ci în naşterea fiecăruia „din apă şi din duh".

Spiritualitatea filocalică analizează această problematică dintr-o perspectivă teologico-dogmatică şi chiar dacă nu vom identifica abordări deosebit de complexe, vom observa un sistem bine articulat, spune părintele Ovidiu, la care au trudit, prin lucrare concentrică, nume ilustre ca: Grigore cel Mare, Evagrie Ponticul, Antonie cel Mare, Diadoh al Foticeei, Ioan Scărarul şi mulţi alţii.

Părintele Moceanu vorbeşte , din cuvântul Părinţilor, despre o teamă de noapte, de lipsă-de-veghere, care ar duce la o diminuare a puterilor care ţin mintea trează, în permanentă *stare de trezie*. Această stare de trezie apare ca armă împotriva diavolului care încearcă pe oameni cu vise chiar şi atunci când sunt treji.

Nichita Stithatul face descrieri interesante ale viselor, vedeniilor şi descoperirilor astfel: *Visele* sunt ale celor iubitori de cele materiale şi de trup, al căror Dumnezeu este pântecele şi săturarea fără măsură şi de care, astfel, diavolul îşi bate joc, *vederile* sunt pentru cei „sporiţi", iar *descoperirile* pentru cei desăvârşiţi, care stau sub lucrarea Duhului dumnezeiesc şi sunt uniţi cu Dumnezeu datorită sufletului lor ajuns la cunoaşterea lui Dumnezeu (datorită sufletului teolog).

Având suport în cărţile părintelui Ilie Cleopa, care a tratat şi el, cu acrivia-i cunoscută, delicata problematică a viselor şi vedeniilor, părintele Ovidiu Moceanu ne deschide perspectiva ortodoxă a dialogului cu vise printr-o expunere doctă dar în acelaşi timp nelipsită de căldură filocalică bucurându-ne şi de o bibliografie mai largă în domeniu.

„Visul şi Împărăţia" părintelui Ovidiu Moceanu este dovada mărturisirii culturale în spaţiu cultic a unui scriitor-teolog ce ne oferă spre lectură o parte din Împărăţia la care visează în privegherea cuvântului.

Pr. Dr. Cristian MUNTEAN

Jürgen Henkel, *Einführung in Geschichte und kirchliches Leben der Rumänischen Orthodoxen Kirche* (*Introducere în Istoria şi Viaţa spirituală a Bisericii Ortodoxe Române*), Lit Verlag Dr. W. Hopf, Berlin, 2007, 203 p.

Sâmbătă, 17 februarie a. c., a avut loc la Academia Evanghelică din Sibiu lansarea pentru publicul germanofil şi nu numai, a cărţii pr. Jürgen Henkel, cu titlul: „Introducere în istoria şi viaţa spirituală a Bisericii Ortodoxe Române" (lb. germană). Autorul acestei cărţi, pastor evanghelic-luteran din Bavaria, a intrat în contact cu realitatea vieţii bisericeşti din România în urmă cu mulţi ani, încă din anul 1991 ca student, apoi ca doctorand, fiind din 2003 directorul Academiei Evanghelice Transilvania, cu sediul în Sibiu. Apropiat colaborator al Î.P.S. Părinte Dr. Serafim Joantă, Mitropolit al Germaniei, Europei Centrale şi de Nord, pr. Jürgen Henkel este din anul 1996, consilier al Înalt Prea Sfinţiei Sale, calitate în care l-a însoţit pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist în cele două vizite întreprinse în Germania în 2003 şi 2006.

În prezenţa unui public german şi deopotrivă român, Prea Sfinţitul Părinte Dr. Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, invitat să ia cuvântul, şi-a exprimat bucuria de a fi putut participa la lansarea acestei cărţi, transmiţând totodată mesajul de felicitare al Î.P.S. Părinte Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului. În intervenţia sa, Prea Sfinţitul Părinte Visarion l-a caracterizat pe autorul cărţii ca fiind „un mare iubitor al României şi al Sibiului în special", un ambasador al spiritualităţii ortodoxe româneşti în Germania şi un ales reprezentant al spiritualităţii evanghelice luterane germane în România. Prea Sfinţia Sa a subliniat importanţa publicării şi circulaţiei în Germania şi România a unei astfel de cărţi acum, în 2007, când atâtea personalităţi bisericeşti din Germania şi din întreaga Europă se pregătesc să viziteze Sibiul. Acestora li se oferă practic, în limba lor, o carte despre istoria şi spiritualitatea Ortodoxiei româneşti, pornindu-se de la etnogeneza acesteia şi stăruind cu precădere asupra realităţii vieţii noastre bisericeşti de după 1989.

În continuare Prea Sfinţia Sa a dat citire mesajului Înalt Prea Sfinţitului Părinte Mitropolit Dr. Serafim Joantă (extras din Cuvântul de prefaţare al Î.P.S. Sale), care, afirmând faptul că Biserica noastră este destul de puţin cunoscută în Occident, caracteriza menirea acesteia în aceea că este o punte de dialog între spaţiul creştinismului răsăritean şi cel apusean. Biserică aflată la punctul de întâlnire geografic şi teologic între Orient şi Occident, trăindu-şi într-un mod tradiţional zestrea spirituală, B.O.R. are totodată o mare deschidere faţă de celelalte Biserici şi religii. Făcând referire la circulaţia cărţii în spaţiul german, Înalt Prea Sfinţitul Părinte Dr. Serafim Joantă îşi exprima convingerea că lucrarea pr. Jürgen Henkel va avea o substanţială contribuţie la o cunoaştere şi mai profundă a spiritualităţii ortodoxe româneşti în Europa zilelor noastre. Concluzionând asupra faptului că autorul cărţii şi-a expus bogatele cunoştinţe despre istoria şi spiritualitatea Bisericii noastre într-un mod atât obiectiv-critic, cât şi cu mare iubire şi simpatie, Înalt Prea Sfinţia Sa şi-a exprimat dorinţa ca această lucrare să aibă cât mai mulţi cititori.

În continuare a luat cuvântul pr. Jürgen Henkel, autorul cărţii, care şi-a exprimat public recunoştinţa pentru intervenţia Prea Sfinţitului Părinte Dr. Visarion Răşinăreanu, ca şi pentru mesajul trimis de către Înalt Prea Sfinţitul Părinte Mitropolit Dr. Serafim Joantă şi citirea acestuia.

Autorul cărţii a expus în esenţă conţinutul fiecărui capitol, prezentându-şi cartea drept un summum de teme concentrate legate de istoria şi spiritualitatea Bisericii Ortodoxe Române, redactate în vederea mediatizării acestora în spaţiul cultural german. Fie că e vorba de articole, reportaje, studii sau interviuri republicate şi actualizate sau nepublicate până în prezent, apariţia acestora într-un volum, în limba germană, face un mare serviciu Ortodoxiei româneşti dincolo de graniţele României. Dacă ne gândim la faptul că autorul cărţii este pastor evanghelic luteran, apariţia acestei cărţi ar putea fi percepută şi ca un exemplu de ecumenism practic. Dintre capitolele cărţii menţionez pe cel legat de istoria Bisericii Ortodoxe Române, despre prezenţa acesteia în Germania şi prezentarea Mitropoliei Europei Centrale şi de Nord, Biserica Ortodoxă Română şi securitatea, viaţa mânăstirilor din România înainte şi după 1989, despre diaconia şi asistenţa socială în Biserica Ortodoxă Română, prezentarea vieţii şi personalităţii părintelui Dumitru Stăniloae, a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist. În final regăsim un capitol alcătuit din trei subcapitole: despre convieţuirea minorităţilor în România, vizita papei Ioan Paul al II-lea la Bucureşti, Biserica Ortodoxă Română de după 1989 – documentaţie, interviuri (sunt publicate două interviuri cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist realizate de autorul cărţii în 2001 şi 2005, ca şi două reportaje despre vizita Patriarhului nostru în Germania, din anul 2003 şi 2006). În partea de încheiere intitulată „Biserica Ortodoxă Română în cifre", autorul publică diferite statistici despre starea actuală a Bisericii noastre.

Din cele expuse de pr. Jürgen Henkel mă refer doar la anumite aspecte, spectrul prezentării sale fiind destul de vast. De actualitate este radiografia pe care autorul o face fenomenului de asistenţă socială în Biserica noastră, cu trimiteri concrete la proiecte realizate deja sau în curs de realizare în Mitropolia Moldovei şi Bucovinei, Mitropolia Olteniei, Mitropolia Ardealului etc. E amintită pastoraţia persoanelor cu deficienţe de auz ce se desfăşoară în Arhiepiscopia Sibiului, ca şi Aşezământul social al parohiei cu hramul „Pogorârea Duhului Sfânt" din Sibiu (Valea Aurie), unde zilnic 35 de copii neajutoraţi iau masa şi îşi fac temele împreună. Interes a provocat celor prezenţi şi prezentarea activităţii Bisericii noastre din perioada comunistă, ca şi legătura cu Securitatea; o temă de altfel destul de puţin analizată obiectiv de către istoricii sau teologii abilitaţi autohtoni. Pr. Jürgen Henkel este astfel un alt teolog din afara spaţiului Ortodoxiei româneşti care analizează acest aspect, alături de prof. dr. Mihail Tritos de la Facultatea de Teologie a Universităţii Aristotel din Tesalonic, Grecia (vezi Μιχαήλ Γ. Τρίτου, *Οι Πατριάρχες της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρουμανίας*, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α. ε., Θεσσαλονίκη, 2004, p. 134-140).

Reţinem ataşamentul autorului cărţii faţă de Înalt Prea Sfinţitul Părinte Mitropolit Dr. Serafim Joantă, personalitate care îi este călăuzitor întru cele ale Ortodoxiei şi pe care îl consideră un adevărat pelerin al unităţii Bisericii, un partener de discuţii ecumenice în toată lumea, al cărui îndemn îl şi reproduce: „Trebuie să trăim teologia şi să explicăm mistica".

Pr. Jürgen Henkel este cunoscut publicului familiarizat cu cartea teologică din România şi prin lucrarea sa *Îndumnezeire şi etică a iubirii în Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica şi Mistica părintelui Dumitru Stăniloae*, Editura Deisis, Sibiu, 2003, o traducere din limba germană realizată de diac. Ioan I. Ică jr. Deşi perfectibilă, deci nelipsită de critici, această carte a adus şi ea un aport semnificativ la cunoaşterea şi mediatizarea gândirii teologice a părintelui Dumitru Stăniloae în teologia contemporană.

Ne bucurăm de această nouă apariţie editorială a pr. Jürgen Henkel şi aşteptăm traducerea şi a acestei cărţi în limba română. Prin spiritul ei sintetic, ea ar putea fi utilă multor cercetători şi istorici avizaţi, ca şi tuturor celor interesaţi de istoria şi spiritualitatea Ortodoxiei româneşti.

Dr. Ştefan TOMA

SFÂNTA CRUCE – putere şi întărire în urcuşul duhovnicesc al Postului Mare

(urmare din p. 1)

Înviere. În cântările noastre liturgice, Crucea este asemănată cu un copac sub care noi ne putem cu toţii adăposti de arşiţa ispitelor în drumul greu al nevoinţelor duhovniceşti. Nu numai într-o singură zi, ca cea de azi, ci în toată săptămâna ce urmează, Crucea va rămâne în mijlocul bisericii. În spiritualitatea ortodoxă, Crucea nu este niciodată separată de Hristos, căci întotdeauna pe Sfânta Cruce este imprimat chipul Mântuitorului, căci prin ea se împărtăşeşte celor ce o cinstesc puterea iubirii Celui Care S-a jertfit pe ea.

Crucea are de fapt *trei semnificaţii* pentru noi.

Prima semnificaţie este cea *a lemnului* pe care a fost răstignit Mântuitorul Iisus Hristos, Care a dat Crucii puterea biruinţei, a transformat-o dintr-un semn de pedeapsă în semnul biruinţei. De aceea lemnul acesta al Crucii ne marchează şi ne sfinţeşte viaţa, casele şi întreaga noastră lucrare pământească.

Cea de-a doua semnificaţie se referă la importanţa *semnului Sfintei Cruci*, cu care noi ne închinăm. Semnul acesta îl punem pe trupul nostru, în aşa fel încât el devine pentru noi, în primul rând, cea mai simplă, dar şi cea mai *profundă rugăciune*, şi, în al doilea rând, cea mai *simplă mărturisire de credinţă*.

Unind cele trei degete de la mâna dreaptă mărturisim credinţa noastră în Sfânta Treime, iar când lipim celelalte două degete în podul palmei, Îl mărturisim pe Hristos ca Dumnezeu şi Om, Care a îmbrăcat firea noastră şi S-a pogorât din ceruri, ca prin Cruce să ne izbăvească de moartea cea veşnică. Ne reamintim, de asemenea, prin cele două degete închise în palmă, că protopărinţii noştri, Adam şi Eva, au fost în rai, dar l-au pierdut prin neascultare.

Ne însemnăm cu semnul Crucii întâi *fruntea*, adică lăcaşul minţii, pentru că mintea este cârmaciul vieţii. Şi spunem: *„În numele Tatălui"*, pentru că Dumnezeu-Tatăl este primul în Sfânta Treime, este Principiul, Cel din Care S-a născut Fiul şi a purces Duhul Sfânt. De aceea, cu El, cu Dumnezeu-Tatăl, începem toate rugăciunile noastre. După aceea, coborâm mâna în jos la *piept*, pecetluind inima, lăcaşul iubirii, arătând că Dumnezeu-Tatăl L-a trimis pe Fiul în lume din iubire. Ridicăm apoi mâna spre umărul drept şi apoi spre cel stâng, arătând că Dumnezeu-Fiul, Care ne-a mântuit din iubire, S-a înălţat la ceruri, a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl şi-a biruit pe vrăjmaşi. La însemnarea *umerilor*, simbolul puterii, amintim Persoana Sfântului Duh, Izvorul a toată puterea şi sfinţirea. Iată cum, printr-o simplă formulă, mărturisim întreaga noastră credinţă despre Dumnezeu – Unul în fiinţă şi întreit în persoane. În final spunem *„Amin"*, adică *„aşa să fie"*.

Semnul Crucii este şi o *rugăciune*. O rugăciune scurtă, pentru că spunem doar câteva cuvinte, dar este o rugăciune profundă, pentru că noi ne dăruim lui Dumnezeu *mintea, inima şi puterile fizice*. Deci, în momentul în care ne însemnăm cu semnul Crucii, nu mai aparţinem lumii, ci aparţinem lui Dumnezeu. De aceea, acest semn este de nelipsit pentru noi, fiind cea mai puternică armă. Cei care vor să ne rupă de Biserica lui Hristos, venind cu tot felul de amăgiri şi de cuvinte frumoase, nu pot rezista la proba aceasta de foc a Sfintei Cruci, de care s-au lepădat. Este singura armă cu care putem să ne apărăm tot timpul, pentru că fuge vrăjmaşul, fuge cel rău, fuge cel ce nu-L cinsteşte pe Hristos răstignit, mort şi înviat. De ce fuge vrăjmaşul de Cruce? Pentru că Mântuitorul, fiind Dumnezeu, *„S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte pe cruce.."* (*Filip*. 2, 8). Vrăjmaşul diavol nu se poate smeri; el fuge de smerenia lui Hristos şi de puterea dătătoare de viaţă a Crucii, pentru că prin Cruce au fost rupte peceţile iadului, de unde au fost scoşi Adam şi Eva, iar tuturor celor care aşteptau venirea Lui le-a deschis porţile raiului.

Iată o binecuvântare a lui Dumnezeu la îndemâna fiecăruia dintre noi! Primul lucru pe care-l fac cei care părăsesc Biserica este să nu se mai însemneze cu semnul crucii, pentru că nu vor să mai aparţină Bisericii lui Hristos şi să fie pecetluiţi de ea cu acest semn. Se despart de sfinţenie, se despart de Maica Domnului, şi astfel şi-au pierdut mântuirea. Trebuie ca arma aceasta noi să nu o lăsăm din mână, şi în fiecare dimineaţă, când ne sculăm, să ne rugăm şi să ne însemnăm cu semnul crucii, înainte să pornim la muncă. Să nu ne fie ruşine să ne facem Cruce, căci, după cum se precizează în Evanghelia Sfântului Marcu, la final: *„Cine se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele şi Fiul Omului se va ruşina de el..."* (*Marcu* 8, 38). Să nu ne fie ruşine să ne închinăm cu semnul Crucii, mai ales atunci când suntem atacaţi, când suntem slabi, când suntem neputincioşi.

E foarte important ca noi să ne *închinăm corect* cu semnul Sfintei Cruci. Dacă ne facem Cruce numai de formă, o batjocorim, şi atunci vrăjmaşul râde de noi. Toată viaţa noastră se află sub pavăza Sfintei Cruci. Toate slujbele pe care le facem noi sunt însoţite de însemnarea cu semnul Crucii şi binecuvântarea în chipul Crucii, pentru că ea este semnul puterii lui Dumnezeu, ea este imaginea şi chipul desăvârşit al iubirii dumnezeieşti faţă de omenire.

Prin Cruce, Mântuitorul, în stare de jertfă, ne primeşte pe noi, pe toţi, cu braţele deschise. De aceea ne închinăm mereu cu semnul Crucii, ca răspuns la iubirea Sa nemărginită de care ne împărtăşim. Şi în ultima clipă a vieţii noastre, când părăsim lumea, ne sunt puse mâinile în chipul Crucii pe trup şi, cu semnul Crucii la căpătâi, aşteptăm învierea morţilor şi viaţa cea veşnică.

A treia semnificaţie a Crucii este cea de *purtare a suferinţelor*, după cuvântul Mântuitorului din Evanghelia Sfântului Marcu: *„Cel ce vrea să vină după Mine să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie"* (*Marcu* 8, 34). Ne dăm seama cu toţii ce este crucea pe care o purtăm noi, pentru că nu e nimeni să trăiască fără încercări. Dar trebuie să ştim să ne folosim de aceste încercări ale vieţii, căci ele sunt semne ale purtării de grijă a lui Dumnezeu, prin care El ne curăţă de păcate, ne întăreşte în credinţă şi ne apropie de El.

În purtarea crucii noastre, a suferinţelor şi a neputinţelor, noi avem nevoie de puterea aceasta pe care ne-o dă Sfânta Cruce a Mântuitorului Iisus Hristos, a Aceluia Care prin suferinţa îndurată pentru noi a biruit moartea şi *„a şters toată lacrima de pe toată faţa"*.

Iată câtă binecuvântare, cât sprijin, cât ajutor primim prin Sfânta Cruce! O săptămână întreagă Biserica ne cheamă să luăm putere din puterea Crucii. Să-l urmăm pe Hristos şi să punem la picioarele Crucii Lui toată neputinţa noastră, pentru ca să ne întărim şi să ajungem să ne bucurăm de lumina Învierii, după ce trecem împreună cu El prin patimile pe care le-a suportat pentru noi.

Să binecuvânteze Dumnezeu ostenelile noastre, adică nevoinţele postului, ca efort fizic şi spiritual. Să fie întărit acest post şi de însemnarea cu semnul Crucii şi de rugăciunile pe care le facem în această perioadă. Astfel, postul nostru de bucate să fie dublat de postul de păcate şi desăvârşit sau încununat prin fapta bună, fapta de milostenie pe care o facem pentru cei apropiaţi ai noştri.

Dumnezeu să ne binecuvânteze osteneala, ca să ajungem să urmăm cu El drumul acesta spre sfânta Sa Înviere.

POSTUL MARE – CĂLĂTORIE SPRE ÎNVIERE

„Dacă poţi purta tot jugul Domnului, desăvârşit vei fi; dar dacă nu poţi, fă ce poţi." (Didahia)

Ne aflăm în plină desfăşurare a Postului Mare. Postul Sfintelor Paşti. De la Duminica Vameşului şi Fariseului până la Sfintele Paşti, sunt zece săptămâni, perioada **Triodului**. Primele trei ne pregătesc sufleteşte, prin pildele Mântuitorului, pentru smerenie, pocăinţă şi înfrânare.

Şi parcă auzi:

„Hai serveşte! ... Te rog serveşte! ..." insistă gazda.

„De ce nu serveşti?".

Te îmbie cu bunătăţi, ele surâd sub ochii tăi, însă, înainte de a o mustra că e zi de post şi nu ţine cont de asta, găseşti diverse scuze, în gând: nu e o postitoare (şi-a găsit, poate, alte căi spre mântuire), a trebuit să-ţi ofere ce are mai bun ca gazdă şi-ţi lasă ţie alegerea, e de altă confesiune etc.

Nu socoteşti o prostie să-i spui: „Nu te supăra, postesc...".

Nu vrei să te lauzi, deşi, undeva demonul mândriei surâde; poate nu vrei tu să te lauzi, dar ţi-ar plăcea să te creadă virtuos, să zică pentru sine: „Iată un creştin adevărat!...". N-ai vrea să-ţi iei plata aici, dar n-ai încotro, prea insistă lumea asta, şi dai în vileag starea în care te afli, ca nu cumva insistenţa să-ţi slăbească puterea postirii. Ai vrea totuşi să păstrezi pentru *dincolo* lauda, când, îndurându-se, Milostivul nu va uita postul şi rugăciunea ta şi va şterge îngrămădirea de păcate făcute cu voie sau fără de voie, din ştiinţă sau din neştiinţă, cu cuvântul, cu lucrul sau cu gândul.

Iar dacă gazda va zice: „Nu-i păcat ce intră în gură, ci ce iese din gură", îţi vei aduce aminte imediat cuvintele Învăţătorului: *„Nu înţelegeţi că tot ce intră în gură se duce în pântece şi iese afară?"* (*Matei* 15, 11). Şi nu ştii dacă se mai gândeşte gazda la cele ce mai urmează: *„Dar cele ce ies din gură pornesc din inimă şi acelea sunt cele ce spurcă pe om. Că din inimă ies gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, hoţii, mărturii mincinoase, defăimări. Acestea sunt cele ce spurcă pe om; dar a* ***mânca fără să-şi fi spălat mâinile*** (s.n. – O.M.), *asta nu-l spurcă pe om"* (*Matei* 15, 17-20).

Cum se vede, nu se potrivesc ca sens deloc cuvintele gazdei cu Sfânta Scriptură (*„**a mânca fără să-şi fi spălat mâinile**"*!). Se referă la altceva, deşi, în aparenţă, e o concordanţă deplină. Ar trebui să spui celui care ***îţi rupe postul*** sau încearcă, în bunăvoinţa lui diavolească: *„Mergi înapoia Mea, Satano!; piatră de poticnire-Mi eşti, că nu le cugeţi pe cele ale lui Dumnezeu, ci pe cele ale oamenilor!"* (*Matei* 16, 23).

Poţi găsi argumente destule, cum ar fi: Baba călătoare nu e postitoare. Că te afli în călătorie, chiar dacă ai mers doar până la blocul celălalt. Şi-ţi aduci aminte când zice gazda că „nu-i păcat ce intră în gură, ci ce iese din gură", că şi diavolul, ispititorul, e bun teolog, cunoaşte bine Sfânta Scriptură, numai că o întrebuinţează în scopurile sale malefice.

Nu-i de mirare că eşti ispitit în post sau după post. Însuşi Mântuitorul a trecut prin ispitire, după ce patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi a postit (*Matei* 4, 2) înaintea începerii misiunii Lui. Deşi era Dumnezeu, a fost ispitit ca om şi l-a biruit pe ispititor ca om, ceea ce dă nădejde firii noastre de a ajunge la asemănarea cu Dumnezeu prin înfrânare.

Oare de ce crede acela care te îmbie cu bunătăţile acestei lumi că tu eşti trist dacă nu te înfrupţi din ele? Căci tu întinzi mâna spre bunătăţile veşniciei, nevăzute de ochiul trupesc, care îţi aduc o bucurie fără seamăn. *„Toate sunt curate"*, spune Sf. Apostol Pavel (*Romani* 14, 20), deci nimic nu te poate murdări, ***însă cugetul care însoţeşte folosinţa te poate osândi***: *„Rău este pentru omul care mănâncă spre poticnire"* (*Romani* 14, 20).

În diferite locuri şi în diferite chipuri, ne îmbie tocmai în post felurite „gazde" la multe veselii, care de care mai tentante. Parcă n-ai timp de înfrânare, mai e şi mâine o zi. Şi câte ocazii, recepţii, zile de naştere, sărbători, chermeze etc. Acum, când vine primăvara şi dă colţul ierbii, când, parcă mai mult decât oricând, sângele zvâcneşte în vene... Câte prilejuri să ne săpăm mormântul cu dinţii!... (cum spune o vorbă românească).

E o întâmplare foarte veche şi mai mult decât pilduitoare despre ***îmbiere*** şi ***înfrânare***, în centrul căreia se află Sf. Pahomie, întemeietor al monahismului (sec. al IV-lea). Sfântul ieşise din mănăstire pentru cercetarea fraţilor de la alte mănăstiri, a revenit şi i-a găsit întristaţi pe călugări. Ce se întâmplase? Bucătarul, văzând că fraţii lasă în farfurii mâncarea pregătită de el, şi-a zis că nu are rost să mai pregătească şi să arunce la gunoi bunătate de fiertură. Sfântul Pahomie îl ceartă pentru neştiinţa lui în cele duhovniceşti: *„Oare nu ştiţi că omul are libertatea să ceară? (...) N-aţi ştiut că dacă fraţii văd bucate pe masă şi nu gustă dintr-însele din cauza lui Dumnezeu, dobândesc o răsplată mai mare? Dar dacă nu le daţi bucatele pe care ei nici nu le-au văzut, înfrânarea nu le va fi luată în socoteală!"*

Cu alte cuvinte, li s-a tăiat calea spre mântuire, fiindu-le răpită libertatea.

Nu este mântuire în afara libertăţii. Postul e un prilej de afirmare a libertăţii: a celui ce ispiteşte, a celui ce se abţine, a celui ce crede că poate împăca pământul cu cerul etc.

Fiecare cu lucrarea lui, numai să ia seama la ceea ce va să vină. Amin!

Pr. prof. univ. dr. Ovidiu MOCEANU

PREOCUPĂRI PE LINIA ASISTENŢEI SOCIALE

Cu binecuvântarea Î. P. S. Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscop al Sibiului şi Mitropolit al Ardealului, Biroul de Asistenţă Socială al Arhiepiscopiei Sibiului, coordonat de d-na Consilier Social Gerlinde Gabler-Braun, a organizat o întâlnire a preoţilor şi persoanelor cu o implicare majoră în problematica socială a Arhiepiscopiei.

Pe ordinea de zi au figurat următoarele subiecte:

– Oportunităţi de dezvoltare a activităţilor de asistenţă socială în parohii şi obstacole întâmpinate (schimb de experienţă, rezultate ale unor proiecte derulate sau în derulare etc.)

– Prezentarea documentelor necesare pentru accesarea finanţărilor de la Ministerul Culturii şi Cultelor

Întâlnirea a avut loc în spaţiul destinat activităţilor sociale al Parohiei Lazaret IV, al cărei paroh este P.C. pr. Ioan Coşa.

La final, tot ca o componentă a acestei întâlniri, a fost vizitarea aşezământului „Sf. Nicolae" din Parohia Valea Aurie al cărei paroh este P.C. pr. Simion Săsăujan, unde se derulează mai multe proiecte sociale. Aici, într-o ambianţă deosebită, participanţii au continuat discuţiile, putând vedea la faţa locului o reuşită a Bisericii noastre în domeniul asistenţei sociale.

Astfel de întâlniri vor avea loc pe viitor din 2 in 2 luni, pe întreg teritoriul Arhiepiscopiei.

Inspector Social
Pr. Nicolae LAŢCHESCU

MONOGRAFII

MONOGRAFIA BISERICII CU HRAMUL „BUNA-VESTIRE", NUMITĂ „DIN GROAPĂ" (SIBIU)

Unul dintre a cele mai vechi aşezăminte bisericeşti din oraşul nostru este biserica numită „Din Groapă". Chiar dacă denumirea are o oarecare notă hilară, nu trebuie să ne surprindă, deoarece poziţionarea geografică a bisericii a atras denumirea respectivă. Biserica cu hramul „Buna-vestire", situată pe actuala stradă a Justiţiei nr. 5, a fost ridicată pe o mică vale cu maluri înalte, într-un loc relativ jos dacă ne raportăm la extremităţile străzii în cauză. De aici a apărut şi denumirea ei, denumire care este şi astăzi utilizată în viaţa cotidiană sibiană.

***Istoricul zidirii*:** Profitând de Edictul de toleranţă iosefin din 1781 (potrivit căruia românii aveau dreptul de a ridica şcoli, biserici şi case, în raport cu veniturile proprii, chiar dacă extramuros, adică în afara zidurilor cetăţii), soţia vestitului negustor Hagi Petru Luca, Stana, zideşte în anul 1789 biserica din acest cartier. Hagi Constantin Pop reface biserica mult afectată de puternicul cutremur din 26 octombrie 1802. Acest lucru se desprinde şi din inscripţia aflată în altar, pe peretele de lângă proscomidiar: *„Zidit-u-s-a această sfântă biserică în zilele prea înălţatului împărat Iosif al II-lea, cu cheltuiala jupânesei Stana Hagi Petru Luca din temelie, la anul 1788 şi s-au săvârşit în anul 1789, iară în 1802 au rupt-o de tot jos şi din temelie s-au prefăcut cu toată cheltuiala lui Constantin Hagi Pop"*.

Biserica anterioară cutremurului din 1802, a fost sfinţită la 25 mai 1789, de episcopul Gherasim Adamovici (1789-1796). Ca semn de cinstire al efortului lor financiar, ctitorii acestei biserici au fost iniţial înmormântaţi în cimitirul acestei biserici, de unde au fost exhumaţi la 3 martie 1856, de către episcopul de atunci Andrei Şaguna (1848-1873), şi aşezaţi sub altarul bisericii, unde fiul lor Zenovie, cu un an mai târziu, adică la 3 martie 1857, a aşezat o placă comemorativă, pe care se află trei inscripţii în limbile germană, română şi greacă: *„Sub această piatră odihnesc răposaţii ctitori ai sfintei biserici Stana Petru Luca, Hagi Constantin Pop, cum şi mădularile familiilor lor, Ioan Petru Luca, Maria Manicati, Constantin Pop şi Alexandru Pop. S-au aşezat oasele răposaţilor la 3 martie 1856 prin bunăvoinţa Excelenţei Sale Baron de Şaguna şi s-a întocmit această piatră prin fiul ctitorilor, Zenovie Pop, cavaler de Boehmstetten K.K.Banca Naţională Austriacă la 3 martie 1857"*.

***Arhitectura şi pictura bisericii*:** Deşi ctitorul acestei biserici, Constantin Hagi Pop, avea cu siguranţă relaţii şi cunoştinţe cu privire la creaţiile arhitecturale bizantine, locaşul este, în sine, un monument baroc, desigur sub influenţa Vienei, cu care sibienii păstrau încă legături. Construcţia, în sine, nu reprezintă un edificiu care să strălucească prin valoare arhitectonică, fiind simplă, adică o biserică sală cu absidă şi turn, sub care se găseşte un pridvor, în vest, toate fiind înscrise pe acelaşi ax longitudinal. Absidele laterale lipsesc atât la exterior cât şi la interior. În schimb, absida altarului este semicirculară, cu lăţimea retrasă faţă de a navei. Dimeniunile acestei biserici sunt: lungimea de 24,5 m, lăţimea de 10,8 m iar înălţimea turlei la care adăugăm şi crucea este de 36 m, în raport cu o înălţime de 18 m cât are restul edificiului.

În ceea ce priveşte faţadele, deşi simple, au ca elemente decorative pilaştri cu capiteluri dorice. Elementul utilizat pentru construcţie este cărămida, peste care s-a turnat var fierbinte, ceea ce a avut drept rezultat o structură rezistentă, asemănătoare cimentului. Pardoseala era realizată din dale de piatră. Între timp a fost înlocuită de marmură albă, iar acoperişul era din ţiglă. Iconostasul aparţine anului 1802 fiind lucrat în lemn de stejar, cu pictură în ulei. Deşi pictorul scenelor de pe iconostas este necunoscut, se înclină a crede că executantul lor a fost Mişu Popp (1827-1892), care a pictat şi biserica schitului Frăsinei şi alte biserici din jurul Braşovului.

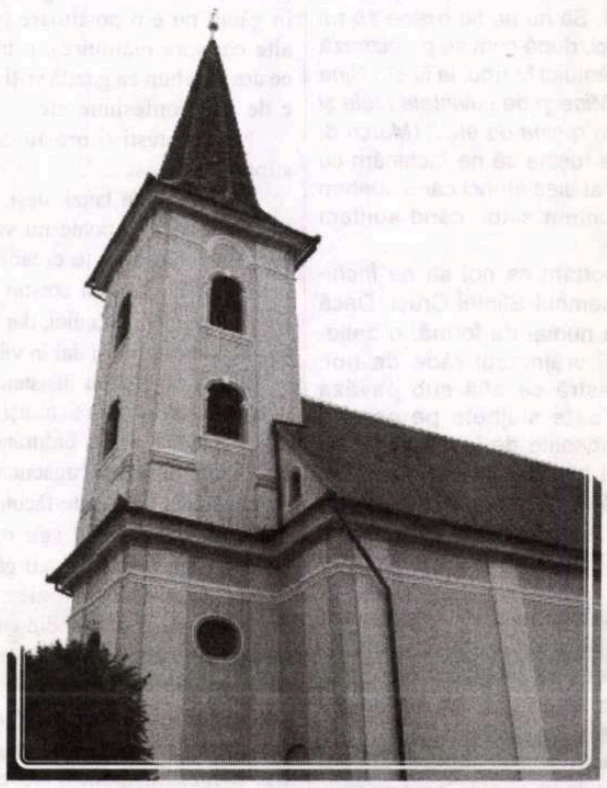

Programul iconografic al edificiului a fost însă realizat între 1960-1962 de către pictorul Nicolae Brana, fiu al satului Mohu, stabilit în Bucureşti. O analiză a programului iconografic scoate în evidenţă o serie de scene impresionante. Încă de la intrarea în pridvor observăm deasupra uşii de intrare în biserică scena *Buna-Vestire*, care ocupă şi tavanul pridvorului. Celelalte scene sunt: *Samarineanul milostiv*, pe peretele de nord, *Drumul spe Emaus*, pe peretele de sud, *Dumnezeu Atotţiitorul*, pe peretele de vest. Intrarea în biserică se face printr-o uşă de stejar, frumos sculptată, cu diferite motive florale, care este încadrată de chipul celor doi Arhangheli, *Mihail* şi *Gavriil*.

Pe peretele nordic al pridvorului se află o uşă care comunică cu un paraclis-pangar, adăugat bisericii în anul 2002. Uşa de stejar a pangarului este încadrată în partea superioară de un semicerc, care are ca punct de reper un frumos vitraliu care îl reprezintă pe Sf.Ioan Botezătorul, iar pe peretele semicercului este reprezentat pictural acelaşi sfânt. Vitraliul şi picturile pangarului au fost relizate de către pictorul Ioan Dobre.

Pronaosul permite descoperirea altor scene importante, cum ar fi cea de pe peretele vestic. Este vorba de scena *Mahrama Veronicăi*, deosebită prin execuţia ei, dar mai ales a culorilor utilizate. Tavanul cafasului este destinat reprezentării iconografice a *Maicii Domnului înconjurată de îngeri*. La intrarea în pronaos, pe partea stângă sunt scările ce permit accesul în cafas. Pictura acestuia este formată din scene puţine dar impresionante. *Adormirea Maicii Domnului* a fost amplasată pe peretele vestic al cafasului, scena fiind încadrată de o parte şi de alta de medalioanele proorocilor *Solomon* şi *David*.

Naosul este destinat de asemenea unor scene specifice pentru acest spaţiu. Pe peretele sudic apar în ordine *Botezul Domnului*, *Naşterea Domnului*, *Sfinţii Evanghelişti Ioan şi Luca*, respectiv scenele *Duminica Tomei*, *Pogorârea la Iad*, *Sfinţii Evanghelişti Matei şi Marcu* pe peretele de nord. Medalionul *Iisus Hristos Pantocrator înconjurat de îngeri*, apare pe tavanul semicilindric al naosului, lângă arcada ce face legatura cu iconostasul.

În schimb, pictura altarului poate fi urmărită pe trei registre. Astfel, primul registru, conca altarului, este ocupată de scena *Maica Domnului cu Pruncul în braţe* şezând pe tronul slavei înconjurată de îngeri. Registrul următor reprezintă *Liturghia îngerească*, iar pe ultimul registru, cel inferior, au fost pictaţi *Sfinţii Ierarhi*. Proscomidiarul este dominat de scena *Iisus Hristos-Potirul Vieţii*, iar alături se află şi un pomelnic cu numele preoţilor slujitori ai acestei biserici.

Biserica dispune de trei clopote donate de familiile evlavioase ale parohiei. Armonia clopotelor a fost aranjată de preotul-profesor şi compozitor Timotei Popovici (1875-1950).

***Preoţii slujitori*:** Şirul preoţilor slujitori ai acestei biserici este destul de însemnat. Din păcate, cea mai mare parte a documentelor aferente parohiei s-au pierdut în urma evenimentelor din anul 1848, pentru a ilustra activitatea tuturor acestor slujitori. Datele culese din calendarele bisericeşti, reviste, ziare şi colecţii de reviste, dau un număr mare de slujitori. Aceştea au fost: Bucur Bobeş (1793-1805), Gheorghe Bobeş-capelan (1793-1826), Ilie Popovici (1804-1829), Atanasie Popa (1812-1826), Ioan Panovici (1825-1872), Nicolae Simtion (1827-1828), Simion Panovici (1829-1831), Petru Raspal (1830-1834), Petru Bădilă (1834-1875), Dimitrie Cunţan (1872-1876), Gherman Bogdan (1876-1880), Zaharia Boiu (1871-1880), Petru Simtion (1881-1908), Simion Popescu (1885-1886), Ioan Baptist Boiu (1909-1941), Ioan Albu (1942-1968), Simion Macarie (1955-1981), Ioan Nicoară (1969-1981), Aurel Răduleţ (1982-2005). Preoţii parohi actuali, începând cu anul 1982, respective 2005, sunt Constantin Mitea şi Ilie Horia Arseniu.

***Arhiva parohială*:** Obiectele cu valoare istorică aparţinând parohiei sunt: *Mineiele* pe lunile ianuarie-iunie, respectiv iulie-decembrie din 1846, tipărite la mănăstirea Neamţ în timpul mitropolitului Meletie şi a domnitorului Mihail Grigorie Sturza; *Triod* şi *Penticostar* din 1847, respectiv 1848, tipărite la Neamţ; *Kiriakodromion* (1855); *Sf. Evanghelie* (1859); *Triod* (1860); *Molitvelnic* (1864). Cărţile sunt, cu excepţia Triodului tipărit tot la Neamţ, tipărituri şaguniene. Menţionăm, că toate celelalte obiectele de patrimoniu ale parohiei se găsesc la momentul actual în Secţia de Patrimoniu a Arhiepiscopiei Sibiului.

***Cimitirul*:** Între biserică şi casa parohială se află cimitirul, care poate fi practic împărţit în două părţi. Astfel, avem cimitirul vlădicilor, îngrădit cu un gard de fier, fixat pe o fundaţie de beton. Aici îşi aşteaptă obştească înviere vlădicii Ardealului, Vasile Moga (1774-1845), primul episcop ortodox român al Transilvaniei *„episcopus graeci ritus non unitorum Trannsiensis"* între 1810-1845. Această inscripţie este încrustată pe crucea de marmură neagră a mormântului său. Tot aici, spre stradă, este îngropat mitropolitul Miron Romanul de pe al cărui monument funerar din marmură gri citim că a fost *„arhiepiscop şi mitropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania, consilier intim al Majestăţii Sale ces şi reg, doctor în Theologie, care a păstorit Biserica dela 21 novembrie 1874 până la 4 octomvrie 1898"*. Lângă el este mormântul lui Ioan Meţianu, fost episcop al Aradului 1875-1898, apoi mitropolit, 1898-1916.

Alte personalităţi marcante, înmormântate în aşa-numitul cimitir al vlădicilor sunt Moise Fulea, ultimul director al şcolilor naţionale româneşti din Ardeal şi Paul Dunca de Saja, un fost fruntaş intelectual al românilor, ocupând diferite funcţii de răspundere în stat, fiind şi *„consilieru gubernaliu regescu"*, după cum rezultă de pe monumentul funerar.

În schimb, cimitirul parohial cuprinde mormintele altor personalităţi care au lăsat urme în istoria transilvăneană atât culturală cât şi naţională: Dr. Iosif Hodoşi (1829-1880), participant ca secretar şi viceprefect la adunarea de la Blaj din 1848, traducător al operei lui Dimitrie Cantemir, ulterior membru al Academiei Române, asesor al Consistoriului din Sibiu; Zaharia Boiu (1836-1903), profesor la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, scriitor şi pedagog, asesor consistorial, redactor al Telegrafului Român, preot al parohiei şi ulterior protopop, membru corespondent al Academiei Române; Ioan Codru Drăguşanu (1812-1884), scriitor şi autor al *Peregrinului transilvănean;* Dumitru Andronic, întemeietorul „Fundaţiei Meseriaşilor Români"; arhimandritul Meletie, ultimul preot de origine aromână al bisericii greceşti situată pe locul actualei catedrale mitropolitane a Sibiului; Eliade Manase, tot aromân, doctor în Medicină şi Filosofie, fost profesor la Academia domnească din Bucureşti; foştii preoţi Ioan Panovici şi Petru Simtion; Dr. Lazăr Petroviciu, fost profesor al Institutului pedagogic-teologic din Arad şi alţii.

***Concluzii*:** Biserica „Din Groapă" îşi păstrează pe mai departe coordonata spirituală pentru care a fost ctitorită. Însă, pe lângă această identitate, lăcaşul de cult aduce contemporanilor o mărturie mereu vie a oamenilor care au fost... şi sunt. Să le păstrăm şi noi amintirea.

Drd. Sebastian Dumitru CÂRSTEA

LEGE
privind libertatea religioasă şi regimul general al cultelor

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I

Dispoziţii generale

Art. 1. – (1) Statul român respectă şi garantează dreptul fundamental la libertate de gândire, de conştiinţă şi religioasă al oricărei persoane de pe teritoriul României, potrivit Constituţiei şi tratatelor internaţionale la care România este parte.

(2) Nimeni nu poate fi împiedicat sau constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credinţă religioasă, contrară convingerilor sale, şi nici nu poate fi supus vreunei discriminări, urmărit sau pus într-o situaţie de inferioritate pentru credinţa, apartenenţa sau neapartenenţa sa la o grupare, asociaţie religioasă sau un cult ori pentru exercitarea, în condiţiile prevăzute de lege, a libertăţii religioase.

Art. 2. – (1) Libertatea religioasă cuprinde dreptul oricărei persoane de a avea sau de a adopta o religie, de a şi-o manifesta în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin practicile şi ritualurile specifice cultului, inclusiv prin educaţie religioasă, precum şi libertatea de a-şi păstra sau schimba credinţa religioasă.

(2) Libertatea de a-şi manifesta credinţa religioasă nu poate face obiectul altor restrângeri decât al celor care sunt prevăzute de lege şi constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea publică, protecţia ordinii, a sănătăţii sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Art. 3. – (1) Părinţii sau tutorii au dreptul exclusiv de a opta pentru educaţia religioasă a copiilor minori, conform propriilor convingeri.

(2) Religia copilului care a împlinit vârsta de 14 ani nu poate fi schimbată fără consimţământul acestuia; copilul care a împlinit vârsta de 16 ani are dreptul să-şi aleagă singur religia.

Art. 4. – Orice persoană, cult, asociaţie religioasă sau grupare religioasă din România este liberă de a stabili şi menţine relaţii ecumenice şi frăţeşti cu alte persoane, culte sau grupări religioase şi cu organizaţiile inter-creştine şi inter-religioase, la nivel naţional şi internaţional.

Art. 5. – (1) Orice persoană are dreptul să îşi manifeste credinţa religioasă în mod colectiv, conform propriilor convingeri şi prevederilor prezentei legi, atât în structuri religioase cu personalitate juridică, cât şi în structuri fără personalitate juridică.

(2) Structurile religioase cu personalitate juridică reglementate de prezenta lege sunt cultele şi asociaţiile religioase, iar structurile fără personalitate juridică sunt grupările religioase.

(3) Comunităţile religioase îşi aleg în mod liber structura asociaţională în care îşi manifestă credinţa religioasă: cult, asociaţie religioasă sau grup religios, în condiţiile prezentei legi.

(4) În activitatea lor, cultele, asociaţiile religioase şi grupările religioase au obligaţia să respecte Constituţia şi legile ţării şi să nu aducă atingere securităţii publice, ordinii, sănătăţii şi moralei publice, precum şi drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

(5) Este interzisă prelucrarea datelor cu caracter personal legate de convingerile religioase sau de apartenenţa la culte, cu excepţia desfăşurării lucrărilor de recensământ naţional aprobat prin lege sau în situaţia în care persoana vizată şi-a dat, în mod expres, consimţământul pentru aceasta.

(6) Este interzisă obligarea persoanelor să îşi menţioneze religia, în orice relaţie cu autorităţile publice sau cu persoanele juridice de drept privat.

Art. 6. – (1) Gruparea religioasă este forma de asociere fără personalitate juridică a unor persoane fizice care, fără nici o procedură prealabilă şi în mod liber, adoptă, împărtăşesc şi practică o credinţă religioasă.

(2) Asociaţia religioasă este persoana juridică de drept privat, constituită în condiţiile prezentei legi, formată din persoane fizice care adoptă, împărtăşesc şi practică aceeaşi credinţă religioasă.

(3) O asociaţie religioasă poate deveni cult în condiţiile prezentei legi.

CAPITOLUL II

Cultele

Secţiunea 1. Relaţiile dintre stat şi culte

Art. 7. – (1) Statul român recunoaşte cultelor rolul spiritual, educaţional, social-caritabil, cultural şi de parteneriat social, precum şi statutul lor de factori ai păcii sociale.

(2) Statul român recunoaşte rolul important al Bisericii Ortodoxe Române şi al celorlaltor biserici şi culte recunoscute în istoria naţională a României şi în viaţa societăţii româneşti.

Art. 8. – (1) Cultele recunoscute sunt persoane juridice de utilitate publică. Ele se organizează şi funcţionează în baza prevederilor constituţionale şi ale prezentei legi, în mod autonom, potrivit propriilor statute sau coduri canonice.

(2) De asemenea, sunt persoane juridice şi părţile componente ale cultelor, aşa cum sunt menţionate în statutele sau codurile canonice proprii, dacă îndeplinesc cerinţele prevăzute în acestea.

(3) Cultele funcţionează cu respectarea prevederilor legale şi în conformitate cu propriile statute sau coduri canonice, ale căror prevederi sunt aplicabile propriilor credincioşi.

(4) Denumirea unui cult nu poate fi identică cu cea a altui cult recunoscut în România.

Art. 9. – (1) În România nu există religie de stat; statul este neutru faţă de orice credinţă religioasă sau ideologie atee.

(2) Cultele sunt egale în faţa legii şi a autorităţilor publice. Statul, prin autorităţile sale, nu va promova şi nu va favoriza acordarea de privilegii sau crearea de discriminări faţă de vreun cult.

(3) Autorităţile publice cooperează cu cultele în domeniile de interes comun şi sprijină activitatea acestora.

(4) Statul român, prin autorităţile publice abilitate, sprijină activitatea spiritual-culturală şi socială în străinătate a cultelor recunoscute în România.

(5) Autorităţile publice centrale pot încheia cu cultele recunoscute parteneriate în domeniile de interes comun, cât şi acorduri pentru reglementarea unor aspecte specifice tradiţiei cultelor, care se supun aprobării prin lege.

Art. 10. – (1) Cheltuielile pentru întreţinerea cultelor şi desfăşurarea activităţilor lor se vor acoperi, în primul rând, din veniturile proprii ale cultelor, create şi administrate în conformitate cu statutele lor.

(2) Cultele pot stabili contribuţii din partea credincioşilor lor pentru susţinerea activităţilor pe care le desfăşoară.

(3) Statul promovează sprijinul acordat de cetăţeni cultelor prin deduceri din impozitul pe venit şi încurajează sponsorizările către culte, în condiţiile legii.

(4) Statul sprijină, la cerere, prin contribuţii, în raport cu numărul credincioşilor cetăţeni români şi cu nevoile reale de subzistenţă şi activitate, salarizarea personalului clerical şi neclerical aparţinând cultelor recunoscute. Statul sprijină cu contribuţii în cuantum mai mare salarizarea personalului de cult al unităţilor de cult cu venituri reduse, în condiţiile stabilite prin lege.

(5) Nimeni nu poate fi constrâns prin acte administrative sau prin alte metode să contribuie la cheltuielile unui cult religios.

(6) Cultele recunoscute pot beneficia, la cerere, de sprijin material din partea statului, pentru cheltuielile privind funcţionarea unităţilor de cult, pentru reparaţii şi construcţii noi, în raport cu numărul credincioşilor, conform ultimului recensământ, şi cu nevoile reale.

(7) Statul sprijină activitatea cultelor recunoscute şi în calitate de furnizori de servicii sociale.

(8) Autorităţile publice asigură oricăror persoane, la cerere, dreptul de a fi consiliat potrivit propriilor convingeri religioase prin înlesnirea asistenţei religioase.

Art. 11. – Sprijinul statului constă şi în acordarea de facilităţi fiscale, în condiţiile legii.

Art. 12. – Utilizarea fondurilor băneşti primite de la bugetul de stat sau bugetele locale, precum şi respectarea destinaţiei bunurilor primite în proprietate sau folosinţă de la autorităţile publice locale sau centrale se supun controlului statului.

Art. 13. – (1) Raporturile dintre culte, precum şi cele dintre asociaţii şi grupuri religioase se desfăşoară pe baza înţelegerii şi a respectului reciproc.

(2) În România sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acţiuni de defăimare şi învrăjbire religioasă, precum şi ofensa publică adusă simbolurilor religioase.

(3) Împiedicarea sau tulburarea libertăţii de exercitare a unei activităţi religioase, care se desfăşoară potrivit legii, se pedepseşte conform dispoziţiilor legii penale.

Art. 14. – (1) Fiecare cult trebuie să aibă un organism naţional de conducere sau de reprezentare.

(2) Unităţile de cult, inclusiv filialele lor fără personalitate juridică, se înfiinţează şi se organizează de către culte potrivit propriilor statute, regulamente şi coduri canonice.

(3) Înfiinţarea unităţii de cult trebuie să fie comunicată, spre evidenţă, Ministerului Culturii şi Cultelor.

(4) Unităţile de cult nou înfiinţate ca persoane juridice pot solicita şi primi sprijin financiar, în condiţiile legii.

Art. 15. – Sigiliile şi ştampilele folosite de către un cult sau de către o unitate locală de cult trebuie să conţină şi denumirea oficială sub care cultul a fost recunoscut, sau iniţialele acestuia.

Art. 16. – (1) Cultele recunoscute pot folosi, în desfăşurarea activităţilor lor, orice limbă consideră de cuviinţă. Evidenţa financiar-contabilă se va ţine şi în limba română.

(2) În relaţiile oficiale cu autorităţile statului, cultele recunoscute folosesc limba română.

Secţiunea a 2-a. Recunoaşterea calităţii de cult

Art. 17. – (1) Calitatea de cult recunoscut de stat se dobândeşte prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii şi Cultelor, de către asociaţiile religioase care, prin activitatea şi numărul lor de membri, oferă garanţii de durabilitate, stabilitate şi interes public.

(2) Recunoaşterea statutelor şi a codurilor canonice se acordă în măsura în care acestea nu aduc atingere, prin conţinutul lor, securităţii publice, ordinii, sănătăţii şi moralei publice sau drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Art. 18. – Asociaţia religioasă care solicită recunoaşterea calităţii de cult va formula o cerere în acest sens la Ministerul Culturii şi Cultelor, însoţită de următoarea documentaţie:

a) dovada că este constituită legal şi funcţionează neîntrerupt pe teritoriul României ca asociaţie religioasă de cel puţin 12 ani;

b) listele originale cuprinzând adeziunile unui număr de membri cetăţeni români cu domiciliul în România cel puţin egal cu 0,1% din populaţia României, conform ultimului recensământ;

c) mărturisirea de credinţă proprie şi statutul de organizare şi funcţionare, care să cuprindă: denumirea cultului, structura sa de organizare centrală şi locală, modul de conducere, administrare şi control, organele de reprezentare, modul de înfiinţare şi desfiinţare a unităţilor de cult, statutul personalului propriu, precum şi prevederile specifice cultului respectiv.

Art. 19. – (1) În termen de 60 de zile de la data depunerii cererii, Ministerul Culturii şi Cultelor înaintează Guvernului documentaţia de recunoaştere a cultului, însoţită de avizul său consultativ, întocmit pe baza documentaţiei depuse.

(2) Dacă documentaţia este incompletă sau statutele conţin prevederi contrare legii, acestea se restituie motivat spre completare sau modificare, iar termenul de soluţionare se prelungeşte corespunzător.

Art. 20. – (1) În termen de 60 de zile de la primirea avizului, Guvernul se pronunţă asupra cererii, prin hotărâre de recunoaştere sau de respingere motivată.

(2) Hotărârea Guvernului se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I şi poate fi atacată în justiţie, conform legii.

(3) În caz de respingere a cererii, asociaţia religioasă poate solicita reluarea procedurii de recunoaştere a calităţii de cult, numai dacă prezintă dovezi din care să rezulte că au încetat temeiurile care au dus la soluţia de respingere.

(4) Drepturile şi obligaţiile aferente calităţii de cult recunoscut se pot exercita de la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului de recunoaştere a acestuia.

Art. 21. – Guvernul, prin hotărâre, la propunerea Ministerului Culturii şi Cultelor, poate retrage calitatea de cult recunoscut atunci când, prin activitatea sa, cultul aduce atingeri grave securităţii publice, ordinii, sănătăţii sau moralei publice ori drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Art. 22. – (1) Modificarea şi completarea statutelor de organizare şi funcţionare sau codurilor canonice ale cultelor se comunică, spre recunoaştere, Ministerului Culturii şi Cultelor.

(2) Actele administrative emise în temeiul prevederilor prezentei secţiuni, precum şi neemiterea acestora în termenele prevăzute pot fi atacate în justiţie, în condiţiile legii.

Secţiunea a 3-a. Personalul cultelor

Art. 23. – (1) Cultele îşi aleg, numesc, angajează sau revocă personalul potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări.

(2) Personalul cultelor poate fi sancţionat disciplinar pentru încălcarea principiilor doctrinare sau morale ale cultului, potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări.

(3) Personalul clerical şi cel asimilat al cultelor recunoscute nu poate fi obligat să dezvăluie faptele încredinţate sau de care a luat cunoştinţă în considerarea statutului lor.

(4) Exercitarea funcţiei de preot sau orice altă funcţie care presupune exercitarea atribuţiilor de preot fără autorizaţia sau acordul expres dat de structurile religioase, cu sau fără personalitate juridică, se sancţionează potrivit legii penale.

Art. 24. – (1) Salariaţii şi asiguraţii cultelor ale căror case de pensii sunt integrate în sistemul asigurărilor sociale de stat vor fi supuşi prevederilor legislaţiei privind asigurările sociale de stat.

(2) Salariaţii şi asiguraţii cultelor care dispun de case de pensii sau fonduri de pensii proprii se supun regulamentelor adoptate de către organele de conducere ale cultelor, în conformitate cu statutele acestora şi în acord cu principiile generale ale legislaţiei privind asigurările sociale de stat.

Art. 25. – Personalul clerical şi cel asimilat, precum şi personalul monahal aparţinând cultelor recunoscute este scutit de îndeplinirea serviciului militar.

(continuare în p. 6)

(urmare din p. 5)

Art. 26. – (1) Cultele pot avea organe proprii de judecată religioasă pentru problemele de disciplină internă, conform statutelor şi reglementărilor proprii.

(2) Pentru problemele de disciplină internă sunt aplicabile în mod exclusiv prevederile statutare şi canonice.

(3) Existenţa organelor proprii de judecată nu înlătură aplicarea legislaţiei cu privire la contravenţii şi infracţiuni în sistemul jurisdicţional.

Secţiunea a 4-a. Patrimoniul cultelor

Art. 27. – (1) Cultele recunoscute şi unităţile lor de cult pot avea şi dobândi, în proprietate sau în administrare, bunuri mobile şi imobile, asupra cărora pot dispune în conformitate cu statutele proprii.

(2) Bunurile sacre, respectiv cele afectate direct şi exclusiv cultului, stabilite conform statutelor proprii în conformitate cu tradiţia şi practicile fiecărui cult, dobândite cu titlu, sunt insesizabile şi

imprescriptibile şi pot fi înstrăinate doar în condiţiile statutare specifice fiecărui cult.

(3) Prevederile alin. (2) nu afectează redobândirea bunurilor sacre confiscate în mod abuziv de către stat în perioada 1940-1989, precum şi a celor preluate fără titlu.

Art. 28. – (1) Unităţile locale ale cultelor pot avea şi întreţine, singure sau în asociere cu alte culte, cimitire confesionale pentru credincioşii lor. Cimitirele confesionale se administrează potrivit regulamentelor cultului deţinător. Identitatea confesională a cimitirelor istorice este protejată de lege.

(2) În localităţile în care nu există cimitire comunale şi unele culte nu au cimitire proprii, persoanele decedate care aparţineau cultelor respective pot fi înhumate potrivit ritului propriu, în cimitirele existente în funcţiune.

(3) Prevederile alin. (2) nu se aplică cimitirelor aparţinând cultelor mozaic şi musulman.

(4) Autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia de a înfiinţa cimitire comunale şi orăşeneşti în fiecare localitate.

(5) Cimitirele comunale sau orăşeneşti se organizează astfel încât să aibă sectoare corespunzătoare pentru fiecare cult recunoscut, la cererea cultelor ce funcţionează în localitatea respectivă.

Art. 29. – (1) Cultele au dreptul exclusiv de a produce şi valorifica obiectele şi bunurile necesare activităţii de cult, în condiţiile legii.

(2) Utilizarea operelor muzicale în activitatea cultelor recunoscute se face fără plata taxelor către organele de gestiune colectivă a drepturilor de autor.

Art. 30. – Bunurile bisericeşti sau similare din străinătate, proprietate a statului român sau a cultelor din România, pot constitui obiectul unor acorduri bilaterale semnate de statul român, la solicitarea celor interesaţi.

Art. 31. – (1) Bunurile care fac obiectul aporturilor de orice fel – contribuţii, donaţii, succesiuni – precum şi orice alte bunuri intrate în mod legal în patrimoniul unui cult nu pot face obiectul revendicării lor ulterioare.

(2) Persoanele care părăsesc un cult recunoscut nu pot emite pretenţii asupra patrimoniului cultului respectiv.

(3) Disputele patrimoniale dintre cultele recunoscute se soluţionează pe cale amiabilă, iar, în caz contrar, potrivit dreptului comun.

(4) În cazul retragerii calităţii de cult recunoscut potrivit prevederilor prezentei legi sau al dizolvării, destinaţia patrimoniului este cea stabilită prin statutul acestuia.

Secţiunea a 5-a. Învăţământul organizat de culte

Art. 32. – (1) În învăţământul de stat şi particular, predarea religiei este asigurată prin lege cultelor recunoscute.

(2) Personalul didactic care predă religia în şcolile de stat se numeşte cu acordul cultului pe care îl reprezintă, în condiţiile legii.

(3) În cazul în care un cadru didactic săvârşeşte abateri grave de la doctrina sau morala cultului, cultul îi poate retrage acordul de a preda religia, fapt ce duce la desfacerea contractului individual de muncă.

(4) La cerere, în situaţia în care conducerea şcolii nu poate asigura profesori de religie aparţinând cultului din care fac parte elevii, aceştia pot face dovada studierii religiei proprii cu atestat din partea cultului căruia îi aparţin.

Art. 33. – (1) Cultele au dreptul să înfiinţeze şi să administreze unităţi de învăţământ pentru pregătirea personalului de cult, a profesorilor de religie, precum şi a altor specialişti necesari activităţii religioase a fiecărui cult, în condiţiile prevăzute de lege.

(2) Fiecare cult este liber să îşi stabilească forma, nivelul, numărul şi planul de şcolarizare pentru instituţiile de învăţământ proprii, în condiţiile prevăzute de lege.

Art. 34. – (1) Cultele îşi elaborează planurile şi programele de învăţământ pentru învăţământul teologic preuniversitar şi programele pentru predarea religiei. Acestea se avizează de către Ministerul Culturii şi Cultelor şi se aprobă de către Ministerul Educaţiei şi Cercetării.

(2) Pentru învăţământul superior, planurile şi programele de învăţământ se elaborează de instituţiile de învăţământ, cu acordul cultului respectiv şi se aprobă de senatele universitare.

Art. 35. – (1) Personalul didactic din unităţile de învăţământ teologic integrate în învăţământul de stat se recunoaşte de către Ministerul Educaţiei şi Cercetării, în condiţiile prevăzute de lege, cu acordul prealabil al organelor statutare ale cultelor religioase în cauză.

(2) Personalul didactic din unităţile de învăţământ teologic neintegrate în învăţământul de stat se numeşte de către organele statutare ale cultelor, în conformitate cu statutele acestora. Personalul didactic care predă religia în şcoli, trebuie să îndeplinească prevederile Legii privind Statutul personalului didactic nr.128/1997, cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 36. – (1) În centrele de plasament organizate de instituţiile publice, particulare sau aparţinând cultelor, educaţia religioasă a copiilor se face conform apartenenţei lor religioase.

(2) În centrele de plasament, indiferent de finanţator, educaţia religioasă a copiilor cărora nu li se cunoaşte religia se face doar cu acordul persoanelor stabilite prin actele normative incidente în acest domeniu.

Art. 37. – Salarizarea personalului didactic şi administrativ din unităţile de învăţământ teologic neintegrate în învăţământul de stat se asigură de către culte. La cererea cultelor, statul, prin Ministerul Culturii şi Cultelor, poate asigura o contribuţie la salariu, proporţional, în raport de numărul membrilor acestora.

Art. 38. – Echivalarea şi recunoaşterea diplomelor şi a certificatelor de studii teologice obţinute în străinătate se fac în condiţiile prevăzute de lege.

Art. 39. – (1) Cultele recunoscute au dreptul de a înfiinţa şi administra forme de învăţământ confesional de toate nivelurile, profilurile şi specializările, în condiţiile legii.

(2) Diplomele pentru absolvenţii unităţilor şi instituţiilor de învăţământ particular, confesional, organizate de către cultele religioase se eliberează potrivit legislaţiei în vigoare.

(3) Statul va susţine financiar învăţământul confesional, în condiţiile legii.

(4) Unităţile de învăţământ confesional dispun de autonomie organizatorică şi funcţională, potrivit statutelor şi canoanelor lor, în concordanţă cu prevederile legale ale sistemului naţional de învăţământ.

(5) În învăţământul confesional se pot înscrie elevi sau studenţi, indiferent de religie sau confesiune, garantându-se libertatea educaţiei religioase a acestora, corespunzătoare propriei religii sau confesiuni.

CAPITOLUL III

Asociaţiile religioase

Art. 40. – (1) Libertatea religioasă se poate exercita şi în cadrul asociaţiilor religioase, care sunt persoane juridice alcătuite din cel puţin 300 de persoane, cetăţeni români sau rezidenţi în România, care se asociază în vederea manifestării unei credinţe religioase.

(2) Asociaţia religioasă dobândeşte personalitate juridică prin înscrierea în Registrul asociaţiilor religioase, care se instituie la grefa judecătoriei în a cărei circumscripţie teritorială îşi are sediul.

Art. 41. – (1) Oricare dintre asociaţi, pe baza împuternicirii date de ceilalţi, poate formula o cerere de înscriere a asociaţiei în Registrul asociaţiilor religioase.

(2) Cererea de înscriere va fi însoţită de următoarele documente: a) actul constitutiv, în formă autentică, în care se vor arăta obligatoriu denumirea asociaţiei religioase, care nu poate fi identică sau asemănătoare cu cea a unui cult sau a altei asociaţii religioase recunoscute, datele de identificare şi semnăturile asociaţilor, sediul, patrimoniul iniţial de cel puţin două salarii brute pe economie alcătuit din aportul în natură sau în bani al asociaţilor, precum şi primele organe de conducere;

b) mărturisirea de credinţă proprie şi statutul asociaţiei religioase, care trebuie să cuprindă: structura sa de organizare centrală şi locală, modul de conducere, administrare şi control, modul de înfiinţare şi desfiinţare a unităţilor locale, drepturile şi obligaţiile membrilor, principalele activităţi pe care asociaţia religioasă înţelege să le desfăşoare, în vederea atingerii scopurilor sale spirituale; alte prevederi specifice asociaţiei religioase respective;

c) actele doveditoare ale sediului şi patrimoniului iniţial;

d) avizul consultativ al Ministerului Culturii şi Cultelor;

e) dovada privind disponibilitatea denumirii, eliberată de către Ministerul Justiţiei.

Art. 42. – (1) În termen de 3 zile de la depunerea cererii de înscriere şi a documentelor prevăzute la art.41 alin.(2), judecătorul desemnat de preşedintele instanţei verifică legalitatea acestora şi dispune, prin încheiere, înscrierea asociaţiei în Registrul asociaţiilor religioase.

(2) Odată cu efectuarea înscrierii, încheierea prin care s-a dispus înscrierea se comunică, din oficiu, organului financiar local în a cărui rază teritorială se află sediul asociaţiei religioase, pentru evidenţa fiscală, cu menţionarea numărului de înscriere în Registrul asociaţiilor religioase.

Art. 43. – Asociaţiile religioase pot înfiinţa filiale cu personalitate juridică, în conformitate cu statutele lor, potrivit procedurii prevăzute la art. 41 şi 42.

Art. 44. – (1) Asociaţiile religioase beneficiază de facilităţi fiscale legate de activitatea lor religioasă, în conformitate cu Legea nr.571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Asociaţiilor religioase li se aplică în mod corespunzător şi prevederile art.10 alin.(2), art.15, 16 şi 28 din prezenta lege.

Art. 45. – Dizolvarea asociaţiei religioase se pronunţă de instanţa competentă atunci când, prin activitatea sa, asociaţia religioasă aduce atingeri grave securităţii publice, ordinii, sănătăţii sau moralei publice, drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului sau când asociaţia religioasă urmăreşte alt scop decât cel pentru care s-a constituit.

Art. 46. – Prevederile prezentului capitol se completează cu dispoziţiile Ordonanţei Guvernului nr.26/2000 cu privire la asociaţii şi fundaţii, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr.246/2005.

Art. 47. – (1) Asociaţiile existente, constituite în conformitate cu reglementările legale privind asociaţiile şi fundaţiile, care au ca obiect de activitate principal exercitarea unei credinţe religioase, şi care doresc să dobândească statutul de asociaţie religioasă, vor depune la judecătoria unde sunt înregistrate o cerere de transformare a asociaţiei şi de radiere a ei din Registrul asociaţiilor şi fundaţiilor şi de înregistrare în Registrul asociaţiilor religioase ţinut de grefa aceleiaşi judecătorii, însoţită de documentaţia prevăzută la art.41.

(2) Cererea va fi semnată de organele statutare de conducere ale asociaţiei, arătându-se expres dorinţa transformării asociaţiei iniţiale în asociaţie religioasă.

(3) Judecătorul delegat se va pronunţa atât asupra transformării asociaţiei, cât şi asupra înregistrării asociaţiei religioase, stabilind şi perioada în care asociaţia a avut ca obiect de activitate exercitarea unei credinţe religioase.

(4) Perioada stabilită de instanţă va fi luată în considerare şi se va adăuga perioadei de funcţionare a asociaţiei religioase, în vederea dobândirii calităţii de cult recunoscut.

Art. 48. – (1) În toate cererile şi acţiunile în justiţie privitoare la dobândirea sau pierderea calităţii de asociaţie religioasă, judecata se face cu prezenţa procurorului şi cu citarea reprezentantului Ministerului Culturii şi Cultelor.

(2) Încheierile sau hotărârile pronunţate de către instanţă în cauzele privitoare la asociaţiile religioase pot fi atacate cu recurs, în termen de 15 zile de la pronunţare, la tribunal.

CAPITOLUL IV

Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 49. – (1) La data intrării în vigoare a prezentei legi, în România funcţionează 18 culte recunoscute, conform anexei care face parte integrantă din prezenta lege.

(2) În termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, cultele din România prevăzute în anexa la prezenta lege vor prezenta statutele şi codurile canonice Ministerului Culturii şi Cultelor, pentru recunoaşterea lor.

(3) Recunoaşterea se realizează prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii şi Cultelor şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Dispoziţiile art.17 alin.(2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 50. – (1) Orice modificare sau completare a prezentei legi se realizează cu consultarea prealabilă a cultelor recunoscute şi cu respectarea normelor legale privind transparenţa decizională.

(2) Reprezentanţii cultelor religioase au dreptul de a participa ca invitaţi la dezbaterea în Parlament şi în comisiile acestuia a proiectelor de acte normative privitoare la viaţa religioasă, la activitatea cultelor, de educaţie şi de învăţământ confesional, de asistenţă socială şi de patrimoniu naţional privind cultele.

Art. 51. – La data intrării în vigoare a prezentei legi, Decretul nr.177/1948 pentru regimul general al cultelor religioase, publicat în Monitorul Oficial al României, nr.178 din 4 august 1948, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi orice alte dispoziţii contrare, se abrogă.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 şi ale art. 76 alin. (1) din Constituţia României, republicată.

Preşedintele Camerei Deputaţilor
Bogdan Olteanu

Preşedintele Senatului
Doru Ioan Tărăcilă

Bucureşti, 28 decembrie 2006

ANEXĂ

Lista cultelor recunoscute în România

Nr. crt.	Denumirea cultului
1.	BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ
2.	EPISCOPIA ORTODOXĂ SÂRBĂ DE TIMIŞOARA
3.	BISERICA ROMANO-CATOLICĂ
4.	BISERICA ROMÂNĂ UNITĂ CU ROMA, GRECO-CATOLICĂ
5.	ARHIEPISCOPIA BISERICII ARMENE
6.	BISERICA CREŞTINĂ RUSĂ DE RIT VECHI DIN ROMÂNIA
7.	BISERICA REFORMATĂ DIN ROMÂNIA
8.	BISERICA EVANGHELICĂ C.A. DIN ROMÂNIA
9.	BISERICA EVANGHELICĂ LUTHERANĂ DIN ROMÂNIA
10.	BISERICA UNITARIANĂ DIN TRANSILVANIA
11.	UNIUNEA BISERICILOR CREŞTINE BAPTISTE DIN ROMÂNIA
12.	BISERICA CREŞTINĂ DUPĂ EVANGHELIE DIN ROMÂNIA, UNIUNEA BISERICILOR CREŞTINE DUPĂ EVANGHELIE DIN ROMÂNIA
13.	BISERICA EVANGHELICĂ ROMÂNĂ
14.	UNIUNEA PENTICOSTALĂ – BISERICA LUI DUMNEZEU APOSTOLICĂ DIN ROMÂNIA
15.	BISERICA CREŞTINĂ ADVENTISTĂ DE ZIUA A ŞAPTEA DIN ROMÂNIA
16.	FEDERAŢIA COMUNITĂŢILOR EVREIEŞTI DIN ROMÂNIA
17.	CULTUL MUSULMAN
18.	ORGANIZAŢIA RELIGIOASĂ MARTORII LUI IEHOVA

PICTORUL BISERICESC MIŞU POPP – 180 ani de la naştere

„Operele sale sunt răspândite în tot cuprinsul pământului românesc, întocmai ca şi doinele, poveştile şi credinţele noastre... înseninând şi înălţând sufletele posomorâte, întărind nădejdi zdrobite şi potolind chiar furtuni de răzvrătire la toţi cei care au avut norocul să le aibă în faţă..." [1]

În prima casă de pe strada Prundului, fostă Uliţa Mare şi Ilie Birt (colţ cu Strada Cimitirului, fostă şi str. Trotuşului şi str. Bârdigaz, azi Virgil Onişiu), în Şcheii-Braşovului[2], se năştea în 19 martie 1827 Mişu (Mihail, cum apare în actul de botez) Popp, în familia zugravului din Şchei Ioniţă Pop[3] şi al

Elenei (născută Ivan), fiind al 8-lea copil din cei 11 copii (în viaţă doar 9)[4], a cărui origine se trăgea din Galaţiul Făgăraşului, motiv pentru care tatăl semna unele lucrări: Ioan Popp Moldovan de Galaţi.

Înainte de a veni la Braşov, tatăl său, împreună cu fiul mai mare, Nicolae, a pictat mai multe biserici prin Ţara Făgăraşului, în Seciume, la Miercurea-Ciuc şi a realizat zeci de schiţe pentru amvoane, păstrate până la 1944 în fondul „Astrei" Braşov, apoi distruse ca toate mărturiile bisericeşti, fiind aruncate în gârlele Braşovului. La 7 august 1829, tatăl său termina de pictat amvonul Bisericii Sf. Treime de Pe Tocile din Braşov, a cărei zidire se terminase cu trei ani înainte (în 1826).

Mihail (căruia mai târziu i se spunea Mişu) deprinde de mic pictura în familie, iar învăţătura o începe la şcoala din Şchei cu dascălul bisericii Vasile Nergeş, continuată la şcoala grecească şi apoi la şcoala latinească din Cetate. La numai 15 ani se înscrie la şcoala militară grănicerească din Târgu Secuiesc, dar nu îmbrăţişează cariera militară, fiind atras mai mult de preocupările familiale, adică pictura, pe care o practica atât tatăl cât şi fratele Nicolae, pe care îl însoţise adeseori ca ucenic. Îndemnat de aceştia, în anul 1845 ia drumul Vienei, pentru a urma în capitala Imperiului cursurile profesorului de pictură Gselhofer de la Academia de Arte Frumoase „Sf. Ana" din Viena, condusă de rectorul Anton Petter. După doi ani de reale succese, câştigate în învăţătura acestui înalt for al culturii, întrerupe studiile datorită evenimentelor generate de revoluţia paşoptistă. Revenit acasă, are fericirea să cunoască pe pictorul braşovean Constantin Lecca (1810-1887), fiind şi el absolvent al studiilor de pictură din Germania şi Roma, lucrând împreună la pictura pentru tâmpla Bisericii Sf. Nicolae din Şchei (icoanele originale, pe tablă, sunt în muzeul bis. Sf. Nicolae). Acum tânărului Mişu Popp i se încredinţează a picta şi icoana de hram a bisericii Sf. Nicolae din Şchei, păstrată şi azi pe frontispiciul bisericii. În urma revoluţiei, în care s-au implicat împreună, se refugiază la Bucureşti, intrând în cercul pictorilor Teodor Aman, Tătărăscu şi Pompilian şi sprijiniţi de braşoveanul Ion Socce (care conducea celebra editură bucureşteană, ce-i purta numele), dar şi de librarul Gheorghe Ioanid, continuă să picteze, realizând, tot alături de prietenul Lecca, stema Munteniei, care avea să se aşezase pe toate steagurile oştirii române şi apoi (însoţiţi şi de pictorul câmpulungean Barbu Stănescu) realizează valoroasa pictură a Bisericii Curtea Veche din Bucureşti, căreia i-a urmat Biserica Sf. Gheorghe Nou şi Sf. Ecaterina, precum şi capela cimitirului Şerban Vodă (azi cimitirul Belu). În 1855 părăseşte Bucureştiul împreună cu colegii Lecca şi Stănescu, pentru a picta Biserica Domnească din Târgu Jiu, timp de cinci ani, răstimp în care pictează şi biserica din Gârbovu (comuna Turceni-Gorj), apoi la insistenţele episcopului Râmnicului, pictează singur biserica de la schitul Frăsinei şi ajută pe bunul său prieten Lecca pentru pictarea bisericii Radu-Vodă din Bucureşti, iar în 1864 pictează tot singur biserica Sf. Nicolae din Câmpulung-Muscel.

Cu această zestre şi experienţă se întoarce pe meleagurile natale la 32 de ani, organizând-şi un impresionant atelier în casa familială[5], pe care îl părăseşte doar în scurtele demersuri pentru pictarea bisericilor româneşti din Satulung, Cernat, Toderiţa, Râşnov, Ţânţari (Dumbrăviţa) şi Arpătac, care impresionează şi azi prin frumuseţea chipurilor zugrăvite, dintre care nu lipsesc personalităţile timpului, realizate pe pereţii bisericilor în calitate de ctitori.

La o vârstă destul de înaintată (la 63 de ani) acceptă şi catedra de desen la gimnaziul Andrei Şaguna din Braşov, pentru care realizase tablourile marilor personalităţi: Mihai Viteazul, Alexandru Ioan Cuza, mitropolitul Andrei Şaguna, episcopul Ioan Popazu (fost protopop al Braşovului şi ctitor al gimnaziului), Gavril Munteanu (primul director), Constantin Popazu (preşedintele Eforiei), Nicolae T. Ciurcu (librar), George Ucenescu (dascăl şi profesor şagunist), Nicolae Gănescu (ctitor), protopopul Iosif Barac, Gheorghe Şincai, Andrei Mureşianu ş.a. Aceste portrete originale, realizate cu cheltuiala Bisericii Sf. Nicolae din Şchei, în ulei pe pânză la dimensiuni naturale, se află azi în expoziţia muzeului bis. Sf. Nicolae, după ce au fost recuperate de profesorul Ioan Colan din gârlele Braşovului, unde fuseseră aruncate de comunişti în 1955. Alte tablouri se află la Muzeul de Artă din Braşov şi în numeroase colecţii particulare. Multe însă au fost pierdute[6].

După o viaţă deosebit de zbuciumată, la numai 65 de ani, în 6 martie 1892 se stinge din viaţă, fiind înmormântat cu mare cinste în cimitirul istoric al Braşovului, în Groaveri, la Biserica Sf. Paraschiva, alături de Andrei Mureşianu, Sextil Puşcariu, Gavril Munteanu, Sterie Stinghe ş.a., lăsând în urma sa un impresionant panteon al cărturarilor şi numeroasele realizări în pictura bisericească pentru bisericile din Bucureşti, Ţara Bârsei, Făgăraşului şi Gorjului.

În Muzeul bis. Sf. Nicolae din Şcheii Braşovului sunt expuse cele mai importante tablouri ale lui

Mişu Popp, între care şi aceste două pe care le reproducem aici, şi care îi reprezintă pe arhiereii Şaguna şi Popasu.

Pr. prof. dr. Vasile OLTEAN

[1] Corneliu Comănescu în articolul comemorativ la 40 de ani de la moartea pictorului, în „Ţara Bârsei", nr. 2 (1932), p. 99.

[2] Casă-proprietate a Bisericii Sf. Nicolae, unde a locuit şi cunoscutul librar şi editor Nicolae T. Ciurcu, având pe atunci numărul 1443.

[3] În catastiful naşterilor de la Biserica Sf. Nicolae aflăm că Ioan Popp de Galaţiu, pictor, sculptor şi poleitor" murea în 22 mai 1869 în etate de 95 ani. Tot aici este trecut la naşterea ultimilor 4 copii cu numele de „Dumnealui Kir Ioniţă Zugravu" la 1820, apoi „Ioan Pop Zugravu" în 1824, sau „Ion Popovici zugrav" în 1829.

[4] Între aceştia sunt bine cunoscuţi: Nicolae, care continuă activitatea de zugrav de biserici a tatălui său; Catinca, viitoarea soţie a arhitectului Ştefan Emilian, care a ridicat gimnaziul Andrei Şaguna din Braşov, pentru ca strămutându-se la Iaşi, soţia sa să fie cea care a organizat comitetul filantropic de îngrijire a lui Mihai Eminescu; Constantin, sculptor şi poleitor la Făgăraş; Paraschiva, căsătorită cu preotul din Şinca Veche, Nicolae Raicu, tribun al revoluţiei de la 1848; Eufrosina, căsătorită cu profesorul braşovean Dumitru Cioflec; Ioan, absolvent al Universităţii din Viena, devenit primul profesor de geometrie analitică la Universitatea din Iaşi.

[5] Descris de Andrei Bârseanu în „Luceafărul, nr.23 din 1911, p. 515-516.

[6] În „Ţara Bârsei", nr. 2/1932 sunt enumerate cele 185 tablouri în ulei pe pânză identificate de specialişti până la acea dată. Dintre acestea menţionăm ca tablouri de excepţie mai multe autoportrete; reprezentările Mitropolitului Andrei Şaguna, episcopului Ioan Popasu, preotului Nicolae Popea, Gheorghe Lazăr, Vasile Alecsandri, Ştefan Emilian, Ioan Meşota.

Umanism şi mântuire în Iisus Hristos

(urmare din p. 1)

al participanţilor a fost de 120 din 23 de ţări. Lucrările Colocviului au început luni, 26 februarie fiind deschise printr-o expunere a Mgr. Eric Aumonier, episcop de Versailles responsabil cu problemele spirituale ale Asociaţiei şi printr-un cuvânt de salut al preşedintelui Fondacio Gerard Testard. A urmat apoi o elevată conferinţă a Mgr. Raymond Saint Gelais, episcop de Nicolet-Canada, coautor al unei importante lucrări intitulate *„Iisus Hristos, calea spre umanizare"*. După o scurtă

fondacio
Chrétiens pour le monde
Cristianos para el mundo
Christians for the world

pauză au urmat două referate prezentate de Gerard Testard – *„Istoria şi perspectivele Fondacio"* şi de Francois Prouteau, *„Chestiuni antropologice cu referire la misterul creştin"*.

După-amiaza, această temă a fost adâncită şi abordată de alţi trei invitaţi care au tratat-o din punct de vedere psihospiritual (psihoterapeutul creştin Jacques Arenes), al tineretului (preotul Jean-Marie Mallet-Guy) şi umanitar (sociologul Francois Teri Sedolo). Au urmat apoi discuţii şi schimburi de idei cu participanţii după care Paul Cowan a prezentat referatul *„Marile întrebări care se pun Bisericilor Protestante în S.U.A."*.

Marţi, 27 februarie, în Capela Surorilor Auxiliatrice – Str. Jean Baptiste de la Salle – a fost oficiată o Liturghie catolică. În şedinţa de dimineaţă au fost două intervenţii, una a sorei Veronica Margron, decanul Facultăţii de Teologie din Angers-Franţa, şi alta a teologului Antonio Bentue, de la Universitatea Pontificală din Chile. Ambele intervenţii s-au centrat pe problema mântuirii şi a dimensiunii umanului încorporat în Hristos ca centru al existenţei.

Au urmat întrebări şi răspunsuri cu auditorul care au avut darul de a lămuri unele probleme ridicate în decursul expunerii.

După-amiaza s-au organizat douăsprezece ateliere de lucru care au avut ca temă dimensiunile fundamentale ale vieţii creştine în drumul ei către îndumnezeirea adusă în lume prin jertfa Mântuitorului Hristos. Această temă principală a fost tratată în subtemele atelierelor la care au participat toţi cei prezenţi. În plen apoi a fost prezentată conferinţa: *„A deveni om înseamnă a fi desăvârşit în Dumnezeu"* susţinută de către preotul Adrien Demustier, profesor emerit la Facultatea Iezuită din Paris.

Seara în biserica „Sf. Iosif de Carme" a Institutului Catolic din Paris a avut loc o celebrare ecumenică, sub genericul *„Eu v-am numit prietenii Mei"* (*Ioan* 15, 15).

Prima parte a fost prezidată de către P.S. Episcop-vicar Visarion Răşinăreanu şi a constat într-o Vecernie ortodoxă oficiată de către P.S. Sa împreună cu delegaţii ortodocşi. P.S. Sa a ţinut următorul cuvânt de învăţătură.

Iubiţi fraţi şi surori,

Cu ajutorul şi binecuvântarea lui Dumnezeu, Cel în Treime închinat, ne aflăm în această seară în jurul acestui sfânt altar uniţi în rugăciune şi în dragostea Domnului. Ne aflăm aici ca să dăm mărturie înaintea lui Dumnezeu că suntem cu toţii fraţi în Hristos Cel răstignit şi Înviat, Cel care ne-a iubit şi S-a dat pe Sine pentru mântuirea noastră şi a întregii lumi.

Ne aflam aici în această sfântă şi binecuvântată atmosferă a Postului Mare al Paştilor, când ne pregătim ca prin înfrânare, rugăciune şi faptă bună să întâmpinăm pe Hristos Cel Înviat şi împreună, creştini de diferite confesiuni: catolici, ortodocşi şi protestanţi, mărturisind pe acelaşi Domn şi Mântuitor, ne rugăm împreună ca pacea şi harul lui Dumnezeu să se sălăşluiască în lume şi în noi. Evanghelia ce s-a citit astăzi dimineaţă la Sf. Liturghie ne-a reamintit îndemnul Mântuitorului adresat Sfinţilor Apostoli de a se ruga dar şi felul cum trebuie să fie atitudinea creştinului atunci când se roagă. „Când staţi şi vă rugaţi să iertaţi celor care v-au greşit ca şi Tatăl Vostru cel din ceruri să vă ierte greşalele voastre", *ne îndeamnă Mântuitorul şi ne recomandă apoi rugăciunea desăvârşită, numită şi rugăciunea domnească* „Tatăl nostru".

Rugăciunea este convorbirea noastră cu Dumnezeu. Ea este hrană spirituală pentru sufletul nostru. Ea ne uneşte cu Dumnezeu, dar ne uneşte şi întreolaltă, făcându-ne să creştem în credinţă, în nădejde şi în dragoste.

„Rugaţi-vă neîncetat" este îndemnul Scripturii şi pe acesta căutăm să-l împlinim mereu în viaţa noastră.

Fie ca Dumnezeu să ne ajute să ne rugăm totdeauna „în Duh şi în Adevăr" şi să căutăm ca împreună să ne străduim să lucrăm, episcopi, preoţi şi laici „cu timp şi fără de timp" la instaurarea împărăţiei lui Dumnezeu aici şi acum şi la mântuirea sufletelor noastre.

Dumnezeu să binecuvânteze lucrarea Comunităţii Fondacio, iar harul şi lumina lui Hristos să fie cu noi cu toţi. Amin.

Partea a doua a fost prezidată de către Ian Rutter şi a constat dintr-un serviciu divin protestant. A treia parte a fost prezidată de către Mgr. Charles Bo, arhiepiscop de Yongon (Birmania), care a rostit şi el un cuvânt de învăţătură. La sfârşitul ceremoniei, cei trei reprezentanţi ai confesiunilor prezente au binecuvântat pe cei prezenţi.

Miercuri, 28 februarie – ultima zi a Colocviului dimineaţa a fost prezentat referatul pr. Henri Boulad, rector al Colegiului Iezuit din Cairo, intitulat *„Ce perspective de umanizare ne deschide Cel ce S-a declarat Fiul Omului?"* urmat apoi de o Masă rotundă prezidată de Ignacio Rosselot, vicepreşedintele Fondacio şi la care au participat invitaţi între care şi P.C. pr. conf. Constantin Necula – Sibiu. Tema principală a fost *„Antropologia şi interculturalitatea în lumina revelaţiei creştine. Se poate vorbi despre Om după inima lui Dumnezeu atunci când oamenii trăiesc în culturi diferite?"* şi a generat dezbateri aprinse. Delegatul ortodox, P.C. pr. Constantin Necula, a prezentat modul în care spiritualitatea ortodoxă modelează pe omul cel nou în Hristos şi implicaţiile acesteia în viaţa socială a comunităţii, ca şi rezistenţa liturgică la falsele umanisme. La orele amiezii, filozoful Denis Villepelet, directorul Institutului Superior de Pastorală Catehetică din cadrul Institutului Catolic din Paris, a prezentat concluziile colocviului şi principalele jaloane pe care acesta le-a trasat pentru viitor în cadrul Asociaţiei Fondacio. La orele cinci după-masa, în biserica Institutului Catolic din Paris a avut loc celebrarea liturghiei în rit catolic, prezidată de Mgr. André Vingt-Trois, arhiepiscopul Parisului. La slujbă au participat toţi cei prezenţi precum şi delegaţia ortodoxă. La sfârşitul Liturghiei Mgr. André a salutat prezenţa delegaţiei ortodoxe, iar P.S. Visarion Răşinăreanu i-a oferit acestuia un album cu icoane din România.

Cu aceasta lucrările Colocviului au luat sfârşit, acestea fiind un prilej deosebit pentru participanţi de a se cunoaşte reciproc şi de a schimba idei şi gânduri în legătură cu problemele actuale ale Bisericii creştine.

Pe parcursul zilelor petrecute în capitala Franţei, delegaţia română a vizitat câteva obiective religioase din Paris: catedrala Notre Dame, bisericile St. Severin, St. Suplice, St. Vicenţiu de Paul, St. Josef de Carme, St. Ignatiu de Loyola, Bazilica Sacre Coeur, Capela Surorilor Auxiliatrice, biserica Notre Dame de la Medaille, St. Germain de Pres ş.a.

Delegaţia a transmis participanţilor binecuvântarea şi mesajul de salut al P.F. Părinte Teoctist, patriarhul B.O.R., ca şi al ÎPS Laurenţiu Mitropolitul Ardealului. Prin amploarea lui ca şi prin problemele tratate, Colocviul de la Paris s-a înscris între evenimentele majore ale vieţii bisericeşti din Franţa ca şi din întreaga Europă, ce-şi caută încă rădăcinile ei creştine în mesajul Evangheliei lui Hristos.

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENŢIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului
– februarie 2007 –

Joi, 1 februarie. A avut program de lucru la cabinet.

Vineri, 2 februarie. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Bunavestire" din Sibiu (pr. Constantin Mitea şi pr. Ilie Arseniu).

Duminică, 4 februarie. A oficiat Sf. Liturghie şi a predicat la Biserica „Sf. Trei Ierarhi" din parohia Bartolomeu Nord – Braşov. A hirotesit întru iconom pe P.C. Pr. Vasile Zărnescu şi întru sachelar pe P.C. Pr. Gelu Porumb.

Luni, 5 februarie. În perspectiva pregătirii Celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu, din septembrie 2007, Î.P.S. Sa a avut o întâlnire la Bucureşti cu domnul Radu Berceanu, Ministrul Transporturilor, la care a participat şi P.C. Pr. Prof. Dr. Viorel Ioniţă, Director de Studii la Conferinţa Bisericilor Europene.

Marţi, 6 februarie. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului. A avut program de audienţe.

Miercuri, 7 februarie. A examinat grupa de Master, anul I, de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna".

Joi, 8 februarie. A avut program de lucru la cabinet. După amiază a participat la Muzeul Brukenthal, la vernisajul expoziţiei „Baronul Brukenthal – Homo Europaeus".

Duminică, 11 februarie. A oficiat Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Sf. Nicolae" din localitatea Berivoii Mici. L-a hirotonit întru diacon pe tânărul teolog Claudiu Păun şi l-a hirotesit întru sachelar pe P.C. pr. paroh Ioan Puia.

Luni, 12 – Miercuri, 14 februarie. A participat la lucrările Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum şi la lucrările Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea episcopului Oradiei, Bihorului şi Sălajului.

Joi, 15 – Duminică, 18 februarie. A participat la Wittenberg (Germania) la festivităţile celei de-a Treia Etape a Celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene, cu tema: *Lumina lui Hristos luminează tuturor. Darul luminii care oferă astăzi Europei Evanghelia lui Hristos.* La festivităţi au participat 180 de delegaţi din întreaga Europă, reprezentând aproape toate Bisericile membre ale Conferinţei Bisericilor Europene (CBE) şi ale Consiliului Conferinţelor Episcopale Europene (CCEE). Cele două organizaţii mai sus amintite au fost reprezentate la cel mai înalt nivel, prin secretarii lor generali şi prin preşedinţi (Jean-Arnold de Clermont, preşedinte CBE, Colin Williams, Secretar general CBE, respectiv Péter Erdö, Preşedinte CCEE şi Aldo Giordano, Secretar General CCEE). Programul a constat într-o serie de conferinţe şi comunicări teologico-ecumenice, precum şi vizitarea unor locuri istorice din Wittenberg. Punctul central al festivităţilor a constat într-o întâlnire, vineri 16 februarie, cu Dr. Horst Köhler, Preşedintele Germaniei. Din partea Bisericii Ortodoxe Române au participat: Î.P.S. Sa Dr. Daniel Ciobotea, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, Î.P.S. Sa Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, Î.P.S. Sa Dr. Nifon Mihăiţă, Arhiepiscopul Târgovişte, P.S. Sa Dr. Irineu Popa, Episcop Vicar al Episcopiei Râmnicului, Pr. Prof. Dr. Viorel Ioniţă, Director de Studii al CBE, Pr. Dr. Michael Ţiţa, Consilier pentru relaţiile externe al Patriarhiei Române şi Lect. Dr. Daniel Buda, Secretar CBE al Comitetului Local de organizare a Celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene. Guvernul României a fost reprezentat de Prof. Dr. Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte.

Luni, 19 februarie. A avut program de audienţe. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului, iar seara a participat la Catedrala mitropolitană, la Slujba Canonului celui Mare al Sf. Andrei Criteanul şi a Pavecerniţei Mari.

Marţi, 20 februarie. A avut program de audienţe şi lucrări de birou. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie, iar seara, a participat la Catedrala mitropolitană la Slujba Canonului celui Mare al Sf. Andrei Criteanul şi a Pavecerniţei Mari.

Miercuri, 21 februarie. A avut program de lucru la cabinet. A participat la Catedrala mitropolitană la Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite.

Joi, 22 februarie. A prezidat şedinţa Comisiei Teologice din cadrul Consiliului Naţional de Acreditare a Titlurilor, Diplomelor şi Certificatelor Universitare – Ministerul Educaţiei şi Cercetării.

Vineri, 23 februarie. A avut program de lucru la cabinet.

Duminică, 25 februarie. A prezidat oficierea Sf. Liturghii din cadrul festivităţilor de întronizare a P.S. Sofronie Drincec ca episcop al Oradiei, Bihorului şi Sălajului.

Luni, 26 februarie. A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Massimo Pollio, consul onorific al României la Genova.

Marţi, 27 februarie. A prezidat comisia de examinare la concursul de ocupare a parohiilor de oraş rămase vacante.

Miercuri, 28 februarie. A avut, la Braşov, o întâlnire cu domnul Aristotel Căncescu, Preşedintele Consiliului Judeţean Braşov.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

1 februarie 2007 – P.S. Sa a primit audienţe şi a rezolvat lucrări de birou. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

2 februarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană, rostind cuvânt de învăţătură legat de praznicul Întâmpinării Domnului. Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.

4 februarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Treime" a Mânăstirii Orlat, prot. Sălişte, rostind cuvânt de învăţătură.

5 februarie 2007 – Audienţe, lucrări de birou. Seara se întâlneşte la Patriarhia Română cu P.F. Părinte Teoctist, patriarhul B.O.R.

6-11 februarie 2007 – A participat la lucrările Simpozionului Internaţional, organizat de comunitatea Sant'Egidio în Roma, având ca temă „*Globalizarea Iubirii*". A vizitat Vaticanul precum şi alte obiective religioase şi istorice din Roma.

12-14 februarie 2007 – A participat la lucrările Sf. Sinod şi ale Adunării Naţionale Bisericeşti desfăşurate la Bucureşti.

15-16 februarie 2007 – Audienţe, lucrări de birou.

17 februarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană. A oficiat în sobor în localitatea Deal, jud. Alba, slujba înmormântării credinciosului Dumitru Dura. Seara participă la Academia Evanghelică Transilvană din Sibiu la lansarea cărţii „*Introducere în Istoria şi viaţa bisericească a Bisericii Ortodoxe Române*" de dr. Jürgen Henkel, rostind un cuvânt de binecuvântare.

18 februarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Pantelimon" a Spitalului Militar din Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură (pr. dr. Zamfir Papară). Oficiază în Capela mitropolitană slujba botezului pruncei Andreea-Roxana Mustăţea. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

19 februarie 2007 – A acordat un interviu postului de radio Trinitas în legătură cu începutul Sf. Post al Paştilor. Audienţe, lucrări de birou.

20 februarie 2007 – A săvârşit Pavecerniţa Mare şi Canonul Sf. Andrei Criteanul în biserica „Sf. Evanghelist Luca" din Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Marcel Greavu).

21 februarie 2007 – Audienţe, lucrări de birou. După-amiaza slujeşte în Catedrală Liturghia Sf. Grigorie Dialogul. Seara slujeşte Pavecerniţa Mare şi Canonul Sf. Andrei în biserica parohială din Poplaca, prot. Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Tănase Tăvală).

22 februarie 2007 – A participat la Bucureşti la un Simpozion legat de problema dezvoltării mediului rural, prezentând contribuţia Bisericii în acest proiect naţional. A vizitat mânăstirea Frăsinei, jud. Vâlcea.

23 februarie 2007 – Audienţe, lucrări de birou. După-masa slujeşte Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în Catedrala mitropolitană. Seara slujeşte în sobor Taina Sf. Maslu de obşte în biserica „Naşterea Domnului" din Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Ioan Coşa).

24 februarie 2007 – A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană.

25-28 februarie 2007 – A participat la Paris la un Simpozion Internaţional legat de problema pastoraţiei tinerilor, organizat de Fondacio-Paris. A vizitat obiective religioase din Paris şi din împrejurimi. S-a întâlnit cu Mgr. André Vingt Trois, arhiepiscopul Parisului.

Arhid. Vasile AVRAM

ANUNŢ IMPORTANT!

Către slujitorii şi dreptcredincioşii Bisericii Noastre

În conformitate cu prevederile **Art. 57, al. 4,** din **Legea 57/2003**, fiecare salariat poate dispune de suma de 2% din impozitul său anual, îndreptând-o prin opţiunea sa spre o instituţie de binefacere bisericească.

La sediile Protopopiatelor s-a trimis *formularul tipizat 230*, care trebuie completat şi înaintat la *Direcţia Judeţeană a Finanţelor Publice,* până la data de 15 mai 2007. Pentru cei doritori, contul ***Arhiepiscopiei Ortodoxe Române Sibiu*** este: **B.C.R. – Sucursala Sibiu COD IBAN RO 34 RNCB 0227036058790001**.

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Arhim. TEOFIL PĂRĂIAN, *Rugăciunea – piatra de încercare a tuturor lucrurilor*, Ed. Agaton, Făgăraş, 2006, 190 p.

Orice apariţie editorială nouă a părintelui Teofil este o bucurie pentru cititor şi rugător deopotrivă. O carte despre rugăciune nu poate face decât deplină legătură între cuvântul rugat şi cel mărturisit, iar când această construcţie spirituală poartă pecetea de lumină a Avvei de la Mănăstirea Brâncoveanu bucuria este deplină. Pornind de la rugăciunea isihastă, pe care o defineşte, remarcabil, ca fiind rugăciune de toată vremea (pp.7-76), Părintele identifică şi expresia liturgică a acesteia, prezentând rugăciunea liturgică drept o expresie a „vuietului Duhului" (pp. 77-104). Ultima parte a cărţii Părintele Teofil o dedică unor aspecte practice de mare importanţă pentru dobândirea şi creşterea în rugăciune a creştinului. Rugăciunea şi fapta creştină, treptele rugăciunii, roadele rugăciunii sunt textele care provoacă, dincolo de exerciţiul intelectual al citirii cărţii, la o atitudine ortodoxă în analizarea rugăciunii, completându-se, cum am remarcat deja, cu pagini filocalice din practica Părintelui care răspunde unor întrebări despre rugăciune, dar se lasă şi interogat de aceasta atunci când, din binecuvântata sa experienţă, prezintă gânduri şi sfaturi, experienţe şi sugestii pentru o rugăciune cât mai bună.

Desigur că simpla enumerare a unora dintre ideile cărţii nu este suficientă pentru a vă putea face o imagine completă asupra problematicii atât de simplu şi suav dezvoltată de Părintele în cartea aceasta. De altfel aşa păţeşti cu mai toate conferinţele şi cărţile Prea Cuvioşiei sale. Ele te cheamă la seriozitatea veselă, bucuroasă, a întrebărilor fundamentale. Nimic din carte nu se vădeşte a nu fi relativ uşor de realizat. Atât doar că nădăjduim tot în rugăciunile Părintelui ca să atingem plinătatea plinirii Evangheliei lui Hristos, Domnul şi Dumnezeul nostru, copleşitorul nostru Rugător, piatra din capul unghiului care discerne toate pietrele noastre de rugăciune, pe care le credem ale rugăciunii.

ROBERT FLACELIERE, *Viaţa de toate zilele în Grecia secolului lui Pericle*, trad. din franceză de Liliana Lupaş, ed. a II-a, revăzută şi adăugită, Humanitas, Bucureşti, 2006, 323 p.

Pentru cel care s-a aplecat asupra istoriei Greciei, a civilizaţiei acesteia, numele autorului nu este unul nou. Cititorul român a avut la îndemână alte două traduceri din lucrările sale: „ *Istoria literară a Greciei antice*"(Univers, 1970, în Ib. rom.) şi „*Enciclopedia civilizaţiei greceşti*" (Meridiane, 1970, Ib. rom.). Acestea l-au impus memoriei colective, dar şi aceleia de strictă specialitate, devenind extrem de utile aceluia care vrea să aprofundeze periodele preclasice şi clasice ale lumii Heladei. Traducător în franceză a *Iliadei,* a *Medeei* lui Euripide sau a *Vieţilor paralele* a lui Plutarh, autorul construieşte în această carte un univers care, fără eforturi speciale, ar pieri în uitare. Cu migală de bijutier şi ştiinţă de estet, Robert Flaceliere, într-o traducere echilibrată şi bine dozată în modernisme, reuşeşte să captiveze, dându-ţi senzaţia că citeşti un roman istoric.

De la cadrul natural şi demografic al cercetării, autorul glisează în construirea cu amănunt a lumii lui Pericle, atât de fragilul erou antic. Populaţia, elementul demografic feminin, cutumele legate de căsătorie şi familie, de copii şi educaţia lor, muncile şi meseriile poporului, toaleta şi îmbrăcămintea, obiceiurile „ lumii bune", multe nenorocită moştenire care a supravieţuit impactului moral cu creştinismul (jocuri de noroc, viaţa de noapte), viaţa religioasă şi culturală, cu excelenta punere în cadru a cultului şi a culturii legate de teatru, ca formă cultică a culturii, referirile la justiţie şi război, toate, nu epuizează tema propusă de autor ci numai deschide apetitul pentru o mai adâncă asumare a tradiţiei precreştine elenice cea care, în fond, constituie fundamentul unei „idei europene" străvechi care urcă astăzi spre noi, vândută scump în galantarele falselor noi culturi, care o agită drept o mare noutate (civism şi eroism ar putea fi unul din punctele de analiză). Cui îi este dor de stilul clasic al limbii istoricului nu poate decât să fie bucuros de o astfel de lectură. Preoţilor le va fi utilă în identificarea evoluţiei unora dintre ideile culturale şi reacţiile de viaţă cotidiană care marchează cultura urbană a timpului de acum.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35.
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

SIBIU

Fondator:
Mitropolitul
ANDREI ŞAGUNA
1853

Telegraful Român

Anul 155
Sibiu
2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 13 – 14 — 1 Aprilie 2007

HRISTOS A ÎNVIAT !

ÎNVIEREA DOMNULUI – TAINĂ ŞI REALITATE*

«Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică şi credinţa voastră... Dar acum Hristos a înviat din morţi, fiind începătura învierii celor adormiţi» (I Cor. 15, 14. 20)

Cuvintele inspirate ale Sfântului Apostol Pavel, din *Epistola I Corinteni*, pe care le-am aşezat la începutul acestei pastorale adeveresc realitatea Învierii Mântuitorului Hristos şi exclud orice îndoială asupra acestei minuni dumnezeieşti. Salutul pascal: *„Hristos a înviat!"*, cu răspunsul *„Adevărat a înviat!"*, constituie o mărturisire de credinţă a fiecărui credincios despre adevărul tainic pe care se fundamentează întreaga învăţătură mântuitoare, trăirea creştină şi rânduiala liturgică a Bisericii, căci: *„Dacă Hristos nu a înviat, zadarnică este credinţa noastră"* (*I Cor.* 15, 14).

Bucuria pascală, pe care Biserica Ortodoxă o evocă intens şi solemn în întreg cultul ei, dar mai ales în această zi a Învierii şi în perioada ce urmează ei, este bucuria gustării vieţii veşnice, a fericirii viitoare de care ne împărtăşim acum ca o arvună. Este starea fericită a raiului, în care Dumnezeu l-a aşezat dintru început pe om, dar pe care a pierdut-o prin păcat şi a redobândit-o prin Jertfa şi Învierea Mântuitorului.

Icoană de Octavian Smigelschi – de pe iconostasul catedralei

Omul a fost creat pentru a gusta veşnic din această fericire, pentru a simţi şi a răspunde dragostei dumnezeieşti, pentru a tinde spre această iubire a Creatorului, îndumnezeindu-se, ajungând astfel de la chip, la asemănare şi devenind fiu al lui Dumnezeu, după har.

Dar neascultând porunca dumnezeiască şi supunându-se amăgirii şarpelui, omul s-a lipsit de dragostea Creatorului şi alipindu-se, prin simţuri, de cele create, s-a înstrăinat de scopul înalt de a ajunge dumnezeu după har. S-a făcut, astfel, cu voia sa pământ, după cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul. Dumnezeu însă nu a lepădat făptura Sa, chiar şi atunci când ea se afla în păcat, ci, vrând să o împace cu Sine, L-a trimis pe Fiul Său în lume pentru a îndrepta firea omenească şi a o răscumpăra din robia diavolului şi din tirania morţii. I s-a dat, astfel, omului şansa ca, prin Jertfa lui Hristos, să se întoarcă la Dumnezeu, să-I fie supus şi să guste din nou bucuria şi dragostea ascultării filiale pierdute prin cădere.

Prin păcat, moartea care a intrat în lume se manifestă ca o despărţire nefirească a sufletului de trup, fiind aceasta o urmare a ieşirii omului din comuniunea cu Dumnezeu, a depărtării de Cel Care, prin harul Său, ţinea sufletul şi trupul omului într-o unitate şi armonie deplină. Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat şi a acceptat moartea, adică această stare nefirească de despărţire a sufletului de trup, tocmai pentru a da ocazie puterii Sale dumnezeieşti de a le uni din nou prin Înviere, spre o unire veşnică şi de nedesfăcut, după cuvântul Sfântului Grigorie de Nyssa .

Mântuitorul a biruit moartea prin moartea Sa întrucât a primit-o de bunăvoie, din iubire şi din ascultare. Iubirea L-a făcut să moară, iubirea l-a dat biruinţa asupra morţii, iubirea a făcut din moartea Sa jertfa curată, bine mirositoare adusă pentru întreaga lume, prin care omul a fost readus din nou la bucuria comuniunii cu Dumnezeu. Sfântul Grigorie de Nazianz explică minunat această taină: *„Tatăl acceptă această Jertfă a Fiului nu pentru că a cerut-o, nici pentru că a avut nevoie de ea, ci din iconomie, pentru că s-a cuvenit ca omul să fie sfinţit de umanitatea lui Dumnezeu, pentru că s-a cuvenit ca El Însuşi să ne elibereze pe noi cei ţinuţi cu sila de tiran, şi spre Sine să ne readucă prin Fiul, Cel Ce este Mijlocitor şi Care a împlinit aceasta spre cinstirea Tatălui, Căruia Se arată ascultător în toate... restul să fie venerat prin tăcere... Nimic nu poate egala minunea mântuirii mele: câteva picături de sânge au rezidit universul întreg..."*

Învierea este taina lui Dumnezeu care se descoperă în şi prin credinţă. Ea s-a petrecut în istorie, însă a fost şi este mai presus de aceasta. Veşnicia s-a arătat pe pământ, în timp şi în spaţiu, pentru a schimba condiţiile ontologice ale existenţei umane, arătând că istoria nu e totul, nu este ultima stare a realităţii, ci viaţa viitoare este împlinirea ei. Adevărul Învierii Mântuitorului s-a impus în istorie cu puterea faptului dumnezeiesc de netăgăduit, dar care s-a descoperit şi se descoperă doar celor credincioşi. Au fost şi sunt nenumăraţi raţionalişti şi pretinşi intelectuali, toţi duşmani ai creştinismului, care până şi în zilele noastre caută să nege realitatea Învierii Domnului, tăgăduind adevărul şi minunea prezenţei lui Dumnezeu în istorie. Numai în urmă cu câteva săptămâni, s-a făcut mare caz prin media despre trei sarcofage descoperite la Ierusalim în urmă cu treizeci de ani, dar care abia acum au fost mediatizate printr-un film

(continuare în pag. 2)

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

* *Pastorală la Sfintele Paşti, Sibiu, 2007*

TAINA ÎNVIERII

După ce am străbătut vreme de şapte săptămâni calea Postului celui mare, după ce ne-am împărtăşit de noi şi înălţătoare bucurii duhovniceşti pe parcursul lui, după ce am trăit cu adâncă pioşenie zilele Săptămânii celei mari, iată-ne ajunşi din nou la Ziua Sfintei Învieri.

Cu aleasă bucurie prăznuim împreună cu întreaga creştinătate în acest an Ziua cea luminoasă a Sfintelor Paşti.

Ziua care are menirea de a ne pune în faţa ochilor noştri minunea cea mare petrecută în Ierusalim în urmă cu două milenii, învierea din morţi a Fiului lui Dumnezeu.

Minunea petrecută atunci a devenit taina dreptei credinţe şi ea este mereu actualizată prin lucrarea Sfântului Duh în viaţa Bisericii şi a noastră ca mădulare ale acesteia.

Taina Învierii devine pentru fiecare dintre noi taina renaşterii la viaţa cea nouă în Hristos, taina participării noastre libere şi conştiente la actul răscumpărător şi îndumnezeietor al jertfei Mântuitorului. Taina Crucii devine taina Învierii şi ambele îşi găsesc modul lor de existenţă teandrică în mormântul dătător de viaţă al Stăpânului.

Taina Învierii este taina restauraţiei spirituale a întregului Cosmos, taina speranţei, taina nemuririi şi începutul unui nou mod al existenţei ontologice a fiinţei umane.

Taina Învierii este taina izbăvirii de întristare a neamului omenesc „căci iată a venit prin Cruce bucurie la toată lumea".

Taina Învierii este taina luminii celei de-a pururi strălucitoare şi mereu lămuritoare a tainelor lumii ce ne înconjoară „căci întru lumina Ta vom vedea lumină".

Prin participarea noastră la taina Învierii noi putem desluşi şi tălmăci rosturile superioare ale vieţii cotidiene pentru că „lumina lui Hristos luminează tuturor".

Taina Învierii aduce lumină în sufletul cotropit de durerile vieţii, aduce împlinire tuturor dorirlor de bine şi de sporire duhovnicească şi dă aripi sufletului să se înalţe spre culmile desăvârşirii.

Taina Învierii deşteaptă în inima noastră doruri adânci şi aprinse de desăvârşire şi de nemurire, iar lumina ei biruieşte întunericul morţii şi al neştiinţei.

„Veniţi de luaţi lumină" sunt cuvintele dumnezeieşti ce se aud în noaptea sfântă a Paştilor şi chemarea lor umplu de fior sfânt inimile credincioşilor care se grăbesc să-şi aprindă lumânarea pascală de la izvorul Luminii celei necreate.

De la lumânarea din faţa sfântului altar „Lumina lui Hristos" se revarsă valuri-valuri purtată de adierea Duhului până departe, inundând întreaga existenţă şi scăldând-o într-o adiere suavă şi dulce a sfinţeniei pascale.

Oare cu ce cuget prăznuim noi cei de astăzi Învierea Domnului? Cu bucuria şi sentimentul de teamă sfântă pe care le-au avut femeile mironosiţe şi apostolii în dimineaţa Învierii? Simţim noi oare sufletul nostru umplându-se de lumină, de dragoste şi de iertare?

Iată întrebări la care trebuie să răspundem neapărat pentru a ne linişti cugetul şi pentru a putea prăznui „Paştile cele sfinţite, Paştile cele mari, Paştile Domnului, Paştile care au deschis nouă uşile Raiului".

„Sărbătoarea sărbătorilor" trebuie să treacă lăsând urme adânci în sufletul şi viaţa noastră. Ea nu este o zi obişnuită şi nicio zi de petrecere zgomotoasă, ci o zi de părtăşie cu Hristos cel Înviat, o zi de bucurie spirituală canalizată întru ajutorarea semenilor şi de împreună-lucrare cu harul Sfântului Duh.

Din păcate, pentru mulţi ea se reduce la o simplă zi de odihnă, de mese îmbelşugate, de vizite reciproce, de distracţii şi cam atât. E dureros, dar aceasta este realitatea care de multe ori este cultivată din plin şi de *mass-media* zilelor noastre!

Se cuvine deci să fim cu luare-aminte la aceste fapte şi să ne străduim să prăznuim Paştile cele adevărate, nu cu „aluatul cel vechi", ci cu „frământătura nouă", aşa cum cere Sfântul Apostol Pavel şi cum făceau moşii şi strămoşii noştri.

Să ne deschidem ochii şi inima, străduindu-ne să pricepem minunea şi taina Învierii şi lăsându-ne călăuziţi de lumina cea neînserată a Sfintelor Paşti, să vestim celor de aproape şi celor de departe vestea cea minunată: „HRISTOS A ÎNVIAT!".

† Dr.Visarion Răşinăreanu
episcop-vicar Sibiu

ŞTEFAN CEL MARE ŞI SFÂNT

– 550 ani de la urcarea sa pe tronul Moldovei 12 aprilie 1457-12 aprilie 2007

Vreme de 25 de ani de la moartea lui Alexandru cel Bun, întâmplată la 1 ianuarie 1432, Moldova îşi aştepta un nou protector, un nou părinte, care să corespundă aspiraţiilor acestui popor profund credincios în Dumnezeu şi iubitor de glia străbună, din moşi-strămoşi.

În momentul în care Mitropolitul Moldovei Teoctist I (1453-1477) îl „pomăzuia" ca voievod pe Câmpia Direptăţii, în strigătele de bucurie ale mulţimii, în sunetele clopotelor şi murmur de rugăciune, nimeni din cei prezenţi nu şi-ar fi închipuit că pentru Moldova se deschide o nouă şi strălucită epocă, cum n-a fost alta. Nimeni nu ar fi bănuit că tânărul blond, cu ochii albaştri şi mustăcioara abia mijind, vlăstar al Muşatinilor, avea să întruchipeaze în cel mai înalt grad atributele de cel Mare, cel Bun, cel Sfânt, eroul creştinătăţii, Atletul lui Hristos, soarele, protectorul şi părintele Moldovei .

Scăpat ca printr-o minune de la Reuseni, şi-a petrecut copilăria în pribegie, învăluită în legendă şi dor de ţară. Providenţa Divină hărăzise să intre în moştenirea părintelui său, tocmai când Biserica comemora mântuitoarele şi înfricoşătoarele patimi

(continuare în pag. 2)

Ierodiacon Teofilact CIOBÂCĂ

ÎNVIEREA DOMNULUI – TAINĂ ŞI REALITATE

(urmare din p. 1)

turnat din interese materiale. Despre unul dintre cele trei sarcofage, producătorii americani ai filmului au susținut că ar conține osemintele unui oarecare Iisus, ce nu ar fi altul decât întemeietorul religiei creştine. Un astfel de fapt este o tentativă de a ataca fundamentele credinței creştine, fără însă a se fi reuşit lucrul acesta. Împotriva acestor atacuri şi a altora care vor mai veni, care vor să denigreze taina credinței creştine, stau mărturie Sfintele Evanghelii, ce vorbesc despre mormântul gol şi despre arătările Domnului Celui Înviat.

Despre descoperirea mormântului gol avem mai ales două relatări evanghelice: cea din *Marcu* 16, 1-8 şi cea din *Ioan* 20, 1-18. Astfel, din prima pericopă evanghelică aflăm că dis-de-dimineață, în Duminica Învierii, femeile mironosițe au venit la mormântul lui Iisus, pe care l-au aflat gol, cu piatra, foarte mare, dată la o parte. Un înger le-a vestit că Iisus a înviat. Ele au alergat şi au spus acestea ucenicilor. Evanghelia a patra menționează că prima care a venit la mormânt, aflându-l gol, a fost Maria Magdalena. Şi ea a dus vestea ucenicilor. Doi dintre aceştia, Petru şi Ioan, au venit şi ei la mormânt, în care au şi intrat, aflând acolo numai giulgiurile cu care fusese înfăşurat trupul Domnului şi, deoparte, împăturită, mahrama ce fusese pusă pe capul Lui. Dar adevărul că Hristos a înviat nu este o simplă concluzie a logicii omeneşti, pe care femeile mironosițe şi mai apoi ucenicii, o trag din faptul că au aflat mormântul gol. Căci, aşa cum ne-o şi spune Sfântul Matei, iudeii necredincioşi au putut da o altă explicație mormântului gol, anume că trupul lui Iisus ar fi fost furat de ucenici. Învierea lui Iisus din morți este o taină dumnezeiască, iar adevărata explicație a mormântului găsit gol şi a Învierii Mântuitorului este dată de îngerul binevestitor.

Sfintele Evanghelii nu descriu Învierea însăşi a lui Iisus. Aceasta se petrecuse deja înainte ca femeile să vină la mormânt. Chiar ostaşii, care păzeau mormântul, din porunca sinedriştilor, n-au văzut Învierea, ci numai arătarea înfricoşătoare a îngerului, care a prăvălit piatra de pe uşa mormântului (*Matei* 28, 2-4), cu scopul de a face vădit faptul că, iată, mormântul era gol. Minunea Învierii lui Hristos ține de taina lui Dumnezeu şi ea este revelată prin înger, a fost primită prin credință şi a fost vestită lumii prin propovăduirea Apostolilor.

Alături de descoperirea mormântului gol şi a interpretării acestuia de către înger, Sfintele Evanghelii oferă ca temei de neclintit al Învierii Domnului arătările Sale către diferite persoane sau grupuri de persoane, începând cu femeile mironosițe, cu Sfântul Petru şi până la Saul din Tars, prigonitorul Bisericii.

Sfintele Evanghelii (*Matei* 28; *Marcu* 16; *Luca* 24 şi *Ioan* 20-21), *Faptele Apostolilor* (1, 1-12; 9, 1-7 şi loc. par.) şi *Epistola I Corinteni* a Sfântului Apostol Pavel (15, 3-9) ne vorbesc despre mai multe arătări ale Domnului Celui înviat. Mai întâi S-a arătat Mariei Magdalena (*Ioan* 20, 1, 11-18) şi tuturor femeilor mironosițe (*Matei* 28, 1-10); apoi, pe drumul spre Emaus, S-a arătat la doi ucenici, dintre care unul era Cleopa (*Luca* 24, 13-33); cândva, în aceeaşi zi a Învierii, S-a arătat lui Petru (*Luca* 24, 34; cf. *I Corinteni* 15, 5); apoi, în seara aceleiaşi zile, S-a arătat, într-o casă din Ierusalim, ucenicilor, dintre care însă lipsea Toma (*Ioan* 20, 19-23); următoarea arătare, la opt zile după prima, îl are ca destinatar special pe Apostolul Toma (*Ioan* 20, 26-29). La acestea se adaugă arătările: către şapte dintre ucenici „la Marea Tiberiadei" (*Ioan* 21, 14); apoi Sfântului Iacov celui numit „fratele Domnului" (*I Corinteni* 15, 7); „celor unsprezece ucenici" în Galileea, pe care i-a trimis la propovăduire (*Matei* 28, 16-20); „deodată la peste cinci sute de fraţi" (*I Corinteni* 15, 6). Domnul Se arată iarăşi tuturor ucenicilor cu prilejul Înălțării, la patruzeci de zile de la Înviere (*Luca* 24, 50-52; *Faptele Apostolilor* 1, 3-12). În încheierea listei de arătări, Sfântul Apostol Pavel o situează pe aceea de care s-a învrednicit el însuşi: „Iar la urma tuturor, ca unui născut înainte de vreme, mi S-a arătat şi mie" (*I Corinteni* 15, 8). Pentru Sfântul Pavel, legitimarea sa ca apostol o constituie tocmai acea arătare a Domnului Celui înviat, pe drumul Damascului (*Faptele Apostolilor* 9, 1).

Din toate relatările menționate, rezultă clar că oricare dintre aceste întâlniri cu Hristos Cel înviat apare ca fiind o experiență decisivă, care schimbă total viața beneficiarului ei. Petru, care s-a lepădat de Domnul de trei ori în timpul Patimilor, a devenit „piatră" de temelie a Bisericii (*Matei* 16, 18). Iacov, care pare a nu fi fost un ucenic al lui Iisus pe parcursul activității Sale publice, va deveni primul episcop al Bisericii-mame şi unul din „stâlpii" Bisericii (*Galateni* 2, 9); Saul, prigonitorul, a devenit Pavel, Apostolul neamurilor, cu cea mai rodnică activitate apostolică (cf. *I Corinteni* 15, 10).

Toți cei care au avut experiența unei arătări a lui Hristos au devenit „martorii" Săi (*Faptele Apostolilor* 1, 22; 2, 32; 3, 15 etc.) şi următorii Săi fideli, până la moarte.

Învierea Mântuitorului este, pentru cei credincioşi, o realitate nouă la care sunt făcuți părtaşi toți cei care participă la viața liturgică şi sacramentală a Bisericii.

Suntem creştini pentru că Hristos a înviat. Naşterea noastră din nou, din Dumnezeu, prin care am devenit membri ai Bisericii, are o strânsă legătură cu Învierea lui Hristos. Dumnezeu, „prin Învierea lui Iisus Hristos din morți, ne-a născut din nou" (*I Petru* 1, 3; cf. 3, 21). Iar naşterea din Dumnezeu este ea însăşi o înviere. Învierea noastră în Hristos este – şi trebuie să fie – o realitate profundă a vieții noastre celei noi.

Darul vieții lui Hristos Celui înviat îl primim prin Taina Sfântului Botez. Această Sfântă Taină este cu adevărat moarte şi înviere în şi împreună cu Hristos. *„Oare nu ştiți* – zice Apostolul – *că toți câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin Botez, pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, aşa să umblăm şi noi întru înnoirea vieții"* (*Romani* 6, 3-4; *Efeseni* 2, 5-6; *Coloseni* 2, 12). Aceasta şi explică de ce, în Biserica primelor veacuri, botezul catehumenilor se făcea mai ales la sărbătoarea Sfintelor Paşti.

În Învierea Mântuitorului sunt concentrate şi mereu actuale toate evenimentele vieții Sale pământeşti, iar ele devin – prin venirea Sfântului Duh – mereu prezente şi actuale pentru cei ce le amintesc şi le sărbătoresc la fiecare Sfântă Liturghie. Prin rânduielile liturgice, cugetând la Hristos şi intrând în comuniune cu El prin cântări şi rugăciuni, devenim contemporani şi călători cu El pe drumul Său împlinit pe pământ pentru noi, sau, mai bine spus, El se face contemporan şi călător cu noi pe acest drum străbătut de El. Această împreună călătorie a lui Hristos cu noi prin întreg cultul Bisericii este o tainică realitate care aduce în inimile noastre bucuria fiecărui praznic împărătesc şi, mai ales, a acestui praznic al praznicelor şi sărbătoare a sărbătorilor.

Învierea ne-a introdus în comuniunea de iubire a Sfintei Treimi, realitate pe care o trăim la fiecare Sfântă Liturghie, gustând anticipat bucuria pascală a veacului ce va să fie. Bucuria aceasta a împărtăşirii, încă de pe acum, din această taină a veacului viitor, o găsim în Canonul Paştilor, unde se spune: *„Dă-ne nouă să ne împărtăşim cu Tine, mai adevărat, în ziua cea neînserată a Împărăției Tale"*.

„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa" (*Ps.* 117, 24). Este ziua bucuriei noastre, ziua de biruință a Împăratului a toate, ziua vestitoare a veseliei veşnice. Să o prăznuim duhovniceşte, nu în necumpătare şi în îmbuibare. Să ne îndestulăm din ospățul Stăpânului, să-l mulțumim pentru toate câte ne-a dat nouă, să nu-l aducem doar jertfa de laudă a buzelor, ci să ne aducem ca roade bineplăcute pe noi înşine, prin păzirea poruncilor, prin viață sfântă şi fără de păcat, prin împărtăşirea cu Sfântul Trup şi Scumpul Său Sânge. *„Să dăruim «Chipului» pe «cel după Chip»*, cum ne îndeamnă Sfântul Grigorie Teologul, *iar prin vrednicia noastră să cinstim Prototipul, să înțelegem puterea tainei Întrupării şi care este motivul pentru care a murit Hristos... Să ne modelăm după chipul Lui şi să devenim dumnezei după har, deoarece şi Hristos-Dumnezeu S-a făcut Om pentru noi. El a luat ce este de mai puțin preț că să ne dea ceea ce este cel mai de preț. A sărăcit de bunăvoie, ca să ne îmbogățească pe noi. S-a coborât la noi, ca să ne ridice la Sine. A răbdat ispite, ca să ne învețe cum să le biruim. A fost hulit şi batjocorit, ca să ne umple pe noi de slavă. A murit, ca să ne facă pe noi vii. S-a sculat din mormânt, ca să ne hărăzească nouă nemurirea. S-a dat pe Sine ca preț de răscumpărare pentru noi, ca să ne dezlege din legăturile iadului."*

Acum, când cântăm cântarea pascală de biruință: *„Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viață dăruindu-le"*, să ne întărim duhovniceşte şi să ne aducem aminte de cuvântul Său dumnezeiesc prin care ne-a îmbărbătat zicând: *„În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea"*. A biruit, într-adevăr, păcatul şi moartea şi ne-a făcut moştenitori ai vieții celei veşnice.

Fie ca lumina Învierii Sale să se reverse îmbelşugat în viețile noastre, să aducă bucurie în casele şi familiile noastre, să ne întărească pe toți în credință, nădejde şi iubire sfântă.

Reflectând la toate acestea şi avându-vă pe fiecare aproape de sufletul meu, vă întâmpin încă o dată cu îndătinata salutare pascală: *„Hristos a înviat!"* şi *„Sărbători fericite!"*

ŞTEFAN CEL MARE ŞI SFÂNT

– 550 ani de la urcarea sa pe tronul Moldovei 12 aprilie 1457-12 aprilie 2007

(urmare din p. 1)

ale lui Iisus Hristos din Săptămâna mare dinaintea Sfintelor Paşti ale anului mântuirii 1457.

Ajungând la Borzeşti, Măria Sa a descălecat de pe cal la bisericuță (alta decât cea din piatră zidită de el mai târziu), ca să se închine la icoana Maicii Domnului. Inima sa îi bătea cu putere la năvălirile amintirilor cu întâmplări nevinovate din copilărie .

Vineri seara, poposi la Baia, unde a participat la Sfânta Slujbă a Vecerniei, cu scoaterea Sfântului Epitaf, brodat artistic în mânăstirile autohtone, reprezentând pe Mântuitorul în mormânt. După rânduiala creştinească ținuse post desăvârşit întreaga zi. Îndrăznise a gusta numai puțină apă după apusul soarelui .

Sosind la locul întâlnirii cu țara, cler şi popor, i-a întrebat pe toți: „Iestele cu voie tuturor să le fie Domn?". Cu toții au strigat: „În mulți ani de la Dumnezeu să domneşti!" .

Deşi era ales de țară, după datina şi rânduiala pământului, totuşi atribuia această înaltă demnitate ca venind din partea lui Dumnezeu.

Pe toată perioada domniei sale a căutat să nu dezmintă cu nimic încrederea pământenilor şi vreme de aproape o jumătate de secol a îngemănat cu pasiune virtuțile patriotice cu o rară vrednicie creştină, jertfindu-se deopotrivă pentru țară şi pentru credință.

În secolul trecut, istoricul rus N.M. Karamzin îl caracteriza pe slăvitul domnitor ca fiind „hotărât în primejdii, puternic în nenorociri, modest în fericire, pe care o atribuia lui Dumnezeu, ocrotitorul virtuților; el era mirarea regilor şi popoarelor cu puține mijloace creând acte de măreție" .

Mărturie stau şi astăzi grija sa părintească pentru bunul mers al vieții religioase, dezvoltarea artelor şi culturii bisericeşti, numeroasele lăcaşuri reînnoite, ridicate din temelie sau completările la cele existente pe teritoriul țării sau chiar în afara hotarelor ei, precum şi înzestrarea acestora cu bunuri materiale şi imunități.

Ca om al datoriei depline, Măria Sa a ştiut să-şi identifice întreaga lui viață cu țara şi aspirațiile supuşilor pe tot parcursul domniei sale, iar mai înainte de moarte, chemându-şi Curtea şi Sfatul le-a spus: „Sunt 47 de ani de când Moldova îmi ieşea înainte cu mitropolit, episcopi, egumeni, boieri, răzeşi şi țărani în câmpul de la Direptate şi cum vru Moldova aşa vrusei şi eu" .

Astăzi ca şi în trecut recunoştința poporului nostru a fost şi este la înălțime față de persoana acestui „bun creştin" şi „cel mai mare român", căci în toate timpurile s-a bucurat din partea urmaşilor săi „mai presus de orice laudă" (Dimitrie Cantemir), deoarece figura sa măreață cu nimb de sfințenie se ridică de la Putna, unde şi-a ales „reşedința pentru veşnicie", peste crestele istoriei acestui popor, apărat de „imensul său prestigiu", pe care nimic „nu l-a putut întuneca". Legăturile lui Ştefan cel Mare şi Sfânt cu Biserica au fost din cele mai bune, din Sfatul Țării nelipsind clericii în frunte cu mitropolitul pe care îi numea: „rugătorii noştri".

Ținând cont de aceste criterii care întrunesc condițiile de canonizare a sfinților, Biserica Ortodoxă Română, pe data de 20 iunie 1992, a hotărât să fie trecut în rândul sfinților cu slujbe, acatist şi rânduieli tipiconale bisericeşti. Pe data de 2 iulie acelaşi an a fost proclamat sfânt în mod solemn la Mânăstirea Putna, cu zi de pomenire data de 2 iulie a fiecărui an.

Poetul Mihai Eminescu (1850-1889) afirma că Ştefan cel Mare este un „sfânt național", iar mormântul său, un „altar al conştiinței naționale", în fața căruia trebuie să păşim cu emoție şi respect. Iată că astăzi, pe lângă dubla calitate de bun creştin şi de mare român, i s-a atribuit şi nimbul sfințeniei, de chip bineplăcut lui Dumnezeu, de aceea ne plecăm genunchii rugându-l să mijlocească înaintea Celui Atotputernic „să ne izbăvească din nevoi şi din necazuri" (*Troparul* Sfântului).

Fie ca această aniversare a slăvitului şi pururea pomenitului Ştefan cel Mare şi Sfânt să contribuie la ridicarea moralului şi sensibilizarea simțirilor noastre creştine şi patriotice.

Nu am făcut o enumerare a faptelor pline de semnificație ale lui Ştefan cel Mare şi Sfânt care scot în evidență religiozitatea şi bărbăția sa eroică, ci doar „o slabă atingere de această flacără sfântă", insuflând dragostea nețărmurită de glia străbună şi de credință nezdruncinată în Dumnezeu a slăvitului domnitor, din care „luând putere" să ne hotărâm şi noi să săvârşim fapte bune, demne de memoria înaintaşilor noştri.

Cercul Militar Sibiu

CENTENAR MIRCEA ELIADE

Împlinirea, la 13 martie 2007, a unui centenar de la naşterea savantului român Mircea Eliade a fost marcată, joi 15 martie, la Cercul Militar Sibiu, în cadrul unui medalion literar la care au luat parte membrii Uniunii Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă şi în Retragere, filiala Sibiu, veterani de război şi membri ai Cenaclului Literar-Artistic „George Topârceanu". În cadrul acestuia, cei prezenți au trăit bucuria de a avea drept oaspete ne onoare pe doamna conferențiar universitar doctor Mirela Ocinic, de la Facultatea de Litere si Arte a Universității „Lucian Blaga" din Sibiu, care a susținut o prelegere sub genericul „Mircea Eliade – Omul Universal". În cadrul acestei prelegeri, a fost prezentată viața şi activitatea ilustrului savant Mircea Eliade, contribuția acestuia la dezvoltarea culturii şi științei românești şi universale. În acest context a fost evocată activitatea lui Mircea Eliade ca jurnalist de marcă al perioadei interbelice, subliniindu-se rolul acestuia în organizarea faimosului nucleu de intelectuali români, „Gruparea 27", al cărei ctitor şi şef a fost Mircea Eliade, şi la care a aderat elita culturii românești, precum Constantin Noica, Eugen Ionescu, Emil Cioran, Mihail Sebastian, Geo Bogza, Lucia Demetrius, Petru Comarnescu, Victor Ion Popa, Victor Eftimiu şi alți corifei ai culturii românești interbelice. În continuare a fost prezentată activitatea savantului în domeniul literaturii şi științei. Creativitatea şi imaginația sa a lăsat posterității peste 60 de volume beletristice publicate în limba română şi în celelalte limbi de circulație universală, dar şi în alte limbi. În contextul expunerii a fost evocată şi activitatea științifică şi filozofică a savantului român, subliniind contribuția acestuia la filozofia secolului al XX-lea, cu lucrări de o certă valoare științifică şi de o mare actualitate. În contextul expunerii, a fost evocată şi activitatea universitară a lui Mircea Eliade la Lisabona, Londra, Paris şi New-York, precum şi în plan diplomatic în domeniul culturii. Mare le-a fost surpriza celor prezenți atunci când doamna Mirela Ocinic a evocat, în premieră, şi descendența omagiatului, acesta trăgându-se dintr-o familie de militari de carieră în armata română din perioada interbelică. Respectiv, tatăl savantului a fost ofițer superior iar un frate al lui Mircea Eliade a ajuns în ierarhia generalilor în armata română.

Momentul omagial dedicat savantului Mircea Eliade, de către „Rezerva Oştirii Române" din Sibiu, constituie o dovadă a respectului față de marii bărbați ai neamului care au contribuit la progresul științei şi culturii poporului român. La sfârşitul expunerii, d-l gen. de brigadă în retragere Eugen Sibianu, președintele Biroului Executiv al U.N.C.M.R.R., în numele auditoriului, a adus calde mulțumiri doamnei Mirela Ocinic. Cei prezenți au răsplătit prestația științifică a invitatei cu îndelungi aplauze.

A consemnat
col.(r.) V. NEGHINĂ

CUVÂNT DESPRE ADEVERIREA ÎNVIERII DOMNULUI

AL CELUI ÎNTRU SFINŢI PĂRINTELE NOSTRU IOAN GURĂ DE AUR, ARHIEPISCOPUL CONSTANTINOPOLULUI*

[...] Dar ce căuta mahrama înmuiată în smirnă pe care au găsit-o Petru şi ceilalţi apostoli jos pe pământ şi pe deasupra şi înfăşurată? Prima a mers Maria Magdalena. Iar când ea s-a întors şi a înştiinţat pe apostoli de întâmplările minunate, aceia au alergat fără zăbavă la mormânt şi au văzut giulgiurile aşezate la un loc. Acesta a fost semnul Învierii. Deoarece, dacă cineva ar fi vrut să-L fure, cu siguranţă nu L-ar fi furat gol. Aceasta ar fi fost nu numai înjositor, dar şi lipsit de înţelegere. N-ar fi căutat, desigur, să dezlipească giulgiurile, să le înfăşoare cu grijă şi să le aşeze într-un loc deoparte. Dar ce ar fi făcut? Ar fi luat trupul la repezeală şi ar fi plecat în grabă.

Pentru aceasta, evanghelistul Ioan a spus că la îngropare L-au uns cu multă smirnă care se lipeşte pe trup ca plumbul pe metale şi nu era deloc uşor să dezlipească giulgiul de pe

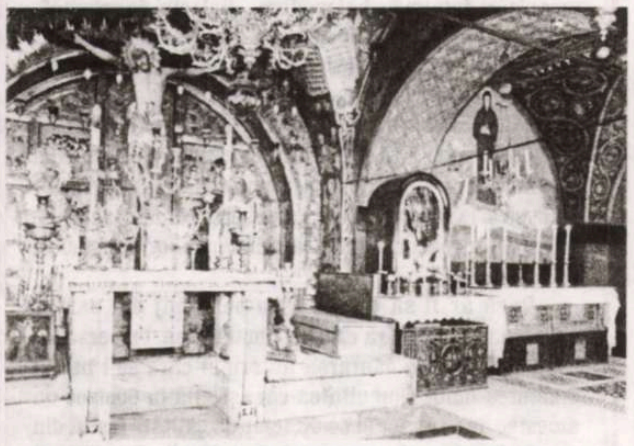

Altarul de pe Golgota

trup. Atunci când auzi că giulgiurile au fost găsite singure, să nu tolerezi pe cei ce spun că a fost furat. Ar fi trebuit, desigur, ca hoţul să fie lipsit de minte, încât să irosească atâta strădanie într-un lucru fără rost. Cu ce scop să dezlipească giulgiurile şi să le lase jos? Şi cum ar fi fost posibil să se ferească de a fi văzut, în timpul în care ar fi făcut toate acestea? Pentru că, cu siguranţă, ar fi pierdut mult timp, astfel încât ar fi fost firesc să fie prins asupra faptului.

Dar atunci de ce giulgiurile zăceau jos, iar mahrama separat şi pe deasupra şi înfăşurată? Ca să te încredinţezi că aşezarea giulgiurilor şi a mahramei separat, şi încă înfăşurată, n-a fost lucru făcut în grabă şi de către hoţi frământaţi de nelinişte. Şi astfel este dovedită imposibilitatea furtului. De altminteri înşişi evreii s-au gândit la toate acestea şi, de aceea, au dat bani ostaşilor zicând: „Spuneţi că L-au furat, iar noi îl vom îndupleca pe dregător".

Susţinând însă că ucenicii l-au furat, întăresc şi prin aceasta iarăşi Învierea, deoarece, mărturisesc astfel, că trupul nu era acolo. Aşadar, atunci când ei înşişi dau încredinţare că trupul nu era acolo, iar pe de altă parte furtul este dovedit fals şi cu neputinţă din pricina ostaşilor vigilenţi şi a peceţilor de pe mormânt, a giulgiurilor, mahramei şi a fricii ucenicilor, dovada de netăgăduit a Învierii iese la iveală şi din vorbele lor.

Mulţi însă întreabă: De ce imediat ce a înviat, să nu se fi arătat iudeilor? Aşa ceva ar fi fost cu desăvârşire fără rost. Dacă exista nădejde să-i atragă la credinţă, n-ar fi ezitat să se arate tuturor. Dar faptul că nu exista o astfel de speranţă, a dovedit-o învierea lui Lazăr: Deşi Lazăr era mort de patru zile şi începuse să miroase şi să putrezească, Domnul l-a înviat în văzul tuturor. Cu toate acestea nu numai că nu au fost întorşi la credinţă, ci s-au răzvrătit împotriva lui Hristos, încât voiau să-L omoare şi pe El şi pe Lazăr [...].

Dar, ia gândeşte-te: Dacă apostolii nu-L vedeau pe Hristos înviat, cum le-a venit să-şi închipuie că vor cuceri lumea? Nu cumva s-au înşelat, crezând că vor izbuti aşa ceva?

Dacă erau în toate minţile, precum şi faptele au arătat, fără a avea o asigurare certă din ceruri şi fără dumnezeiasca putere, cum, spune-mi, s-ar fi hotărât să se arunce în atâtea primejdii, să înconjoare pământul şi marea şi, toţi doisprezece, să se lupte, cu atâta dăruire, să schimbe neamurile întregii lumi, care erau de atâtea veacuri moarte din pricina păcatului?

Şi chiar de ar fi fost oameni slăviţi, bogaţi, puternici şi învăţaţi, nici atunci n-ar fi fost logic să pornească la drum pentru nişte planuri atât de îndrăzneţe [...]. Deoarece mulţi încercaseră să impună învăţături noi, dar n-au reuşit. Şi nu cu 12 oameni, ci cu multă mulţime [...].

Să ne aducem aminte că iubirea ucenicilor către Învăţătorul lor, chiar când trăia, se diminua încetul cu încetul din pricina fricii de martiriu, ce se preconiza în viitor. Atunci când i-a anunţat mai dinainte de primejdiile ce vor urma, şi de cruce, au îngheţat de frică, iar dragostea s-a stins cu totul. Ba, unul dintre ei nu voia nici măcar să-L urmeze în Iudeea, deoarece a auzit de primejdiile de moarte. Dacă împreună cu Hristos fiind, se temeau de moarte, fără El şi fără ceilalţi ucenici, cum ar fi avut curaj?

În plus, ei credeau că va muri, dar şi că va învia, şi pentru aceea au suferit atât de mult. De nu L-ar fi văzut pe Cel înviat, cum nu s-ar fi ascuns şi n-ar fi cerut să se deschidă pământul şi să-i înghită de vii, din cauza deznădejdii lor şi a fricii pentru cele ce aveau să urmeze? Ar fi înfruntat acum ocări şi ruşine? Ce-ar fi avut de spus? Patima o ştie întreaga lume: L-au răstignit pe un loc înalt, era la amiază, în capitala ţării şi la cea mai mare sărbătoare, de la care nimeni nu putea lipsi [...].

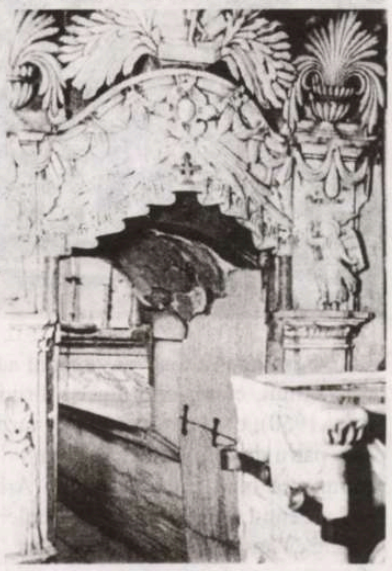

Sfântul Mormânt

Cea mai mare dovadă a Învierii este că Hristos cel răstignit a arătat după moartea Lui atâta putere, încât a determinat pe cei vii să treacă cu vederea şi neamul şi prietenii şi rudele şi însăşi viaţa lor pentru El şi să prefere biciuiri şi primejdii de moarte. Acestea nu sunt isprăvile unui mort închis în mormânt, ci ale Unuia înviat şi viu.

Ia aminte, te rog, atunci când Învăţătorul trăia, apostolii de frică L-au trădat şi au dispărut cu toţii. Petru s-a lepădat de El cu jurământ de trei ori. Însă atunci când Hristos a murit, acela ce L-a tăgăduit de trei ori când era viu şi s-a pierdut cu firea în faţa unei slujnice, atât de profund s-a schimbat încât nu a luat în seamă un întreg popor, şi în mijlocul mulţimii iudeilor a propovăduit că Cel răstignit şi îngropat a înviat a treia zi din morţi şi s-a înălţat la ceruri. Şi a vestit toate acestea fără să pună la socoteală înfricoşătoarea mânie a vrăjmaşilor şi urmările ei.

Aşadar, unde a găsit acest curaj? Unde altundeva decât în Înviere? L-a văzut şi a vorbit cu El şi a auzit despre bunătăţile viitoare şi, astfel, a primit puterea ca să moară pentru El şi să fie răstignit cu capul în jos.

* Text preluat din Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, *Αληθώς Ανέστη*, Έκδοση ΙΖ΄, Ιερά Μονή Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής, Ιερά Μητρόπολη Αττικής 2006.

Origen, *Omilii şi adnotări la Exod*, Editura Polirom, 2006

În „Telegraful Român" nr. 41-44, din 1 şi 15 noiembrie 2006, am prezentat volumul de *Omilii, comentarii şi adnotări* ale lui Origen la *Geneză*. Anunţam atunci apariţia a încă două volume de *Omilii* ale aceluiaşi scriitor bisericesc: unul la *Exod* şi altul la *Levitic*. Fiind vorba de apariţii editoriale cu adevărat reprezentative, aducem de această dată în atenţia cititorilor volumul de *Omilii şi adnotări la Exod*.

Studiul introductiv, traducerea şi notele îi aparţin aceluiaşi universitar ieşean – Adrian Muraru, căruia îi datorăm şi volumul anterior.

Socotim că înainte de a ne referi la noul volum ar fi necesar să schiţăm, fie şi schematic, cuprinsul acestei a doua cărţi a Pentateuhului, care este *Ieşirea* sau *Exodul*. Astfel, vom arăta că în primele trei capitole din carte este conturată personalitatea lui Moise, cu menţionarea expresă a momentului alegerii sale, prin minunea „rugului aprins", de la poalele muntelui Horeb, când i s-a revelat numele inefabil al lui Dumnezeu (Iahve, „Cel ce este"). Avem apoi o descriere amănunţită a evenimentului de la care provine titlul cărţii şi anume exodul sau ieşirea lui Israel din robia egipteană, cu precizarea contextului în care a fost instituită cea mai importantă sărbătoare a evreilor: Pesachul sau Paştile (cap. 10-12). Trecerea miraculoasă prin Marea Roşie şi descoperirea Legii pe Muntele Horeb sunt alte două momente importante descrise în continuare în Exod. Vom reţine în special capitolele 20, unde avem Decalogul, şi 21, cu controversata lege a talionului.

În partea a doua a cărţii, respectiv începând cu capitolul 25, se cuprind dispoziţii referitoare la construirea cortului sfânt şi la alegerea seminţiei lui Levi ca seminţie preoţească. Tot aici (în cap. 32) găsim relatarea despre confecţionarea viţelului de aur şi practicarea idolatriei de către evrei.

Revenind la volumul de *Omilii şi adnotări la Exod*, vom arăta că este vorba de o ediţie bilingvă. Omiliile sunt redate în latină şi română, iar adnotările în greacă şi română.

În privinţa calităţii traducerii, autorul (traducătorul) ne încredinţează, într-o notă de început, că scopul pe care l-a urmărit a fost exactitatea sau fidelitatea faţă de original (p. 9).

Textul propriu-zis al Omiliilor este precedat de un foarte extins *Cuvânt introductiv* (p. 9-59), din care ne vom limita la a extrage câteva idei cu privire la raportarea lui Origen la Biblie şi la dreapta ei interpretare. Astfel, vom reţine că didascalul alexandrin era încredinţat că scrierile care alcătuiesc Cartea de căpătâi a credinţei creştine au fost scrise sub inspiraţie divină. Acest adevăr l-a preluat din textul paulin din *II Tes.* 3, 16, unde citim: „Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea cea întru dreptate". Caracterul inspirat al Bibliei ne obligă să ne referim la ea ca la un text autoritar şi foarte profund. Pentru a o interpreta corect, trebuie să beneficiem de ajutor ceresc. De aceea, Origen stăruie asupra unei îndatoriri majore: aceea a rugăciunii pe care trebuie să o înălţăm înainte de a ne apleca asupra paginilor Scripturii. Rugăciunea mediază înţelegerea corectă a Bibliei.

Dar se impune să avem şi o pregătire corespunzătoare pentru a putea înţelege şi a interpreta corect Biblia. Origen vorbeşte chiar de o pregătire enciclopedică, dat fiind faptul că în Scriptură se cuprind multe idei teologice, filosofice, apoi date istorice, geografice etc.

El nu exclude însă nici ajutorul pe care îl putem primi din partea celor avansaţi în cunoaşterea Scripturii, a unor exegeţi sau tâlcuitori ai acesteia. Apelul la un astfel de ajutor este sugerat chiar de Scriptura însăşi. Astfel în *Deuteronom* 32, 7 citim: „Întreabă pe tatăl tău şi-ţi va da de ştire, întreabă pe bătrâni şi-ţi vor spune". La fel citim şi în *Iov* 8, 8-10: „Întreabă pe cei care au fost înainte... Ei îţi vor da învăţătură".

Biserica rămâne însă autoritatea supremă care garantează interpretarea corectă a Bibliei. În ea sălăşluieşte Duhul adevărului, care luminează mintea doritorilor să primească hrană duhovnicească din paginile scrierilor biblice.

Cunoaşterea cuprinsului Scripturii şi dreapta ei interpretare nu poate garanta, totuşi, mântuirea. Mai este nevoie de un lucru extrem de important: punerea în practică a învăţăturilor sfinte, dobândite din Scripturi. Îndemnul lui Origen este acesta: să ascultăm în biserici cuvântul lui Dumnezeu, să-l citim cu evlavie şi stăruinţă în casele noastre, dar să-l şi aplicăm în viaţa noastră. Să cugetăm la el ziua şi noaptea şi să-l facem îndreptarul întregii noastre existenţe. Să ne ferim însă a-l denatura şi a-i interpreta tendenţios sensurile, izolând textul de context, pentru a ne servi scopuri ascunse (cum ar fi cele prozelitiste). Să nu uităm că Biblia se lămureşte pe sine însăşi. Când dorim să elucidăm sensul unui text, să facem apel la context, la locurile paralele şi să ţinem neapărat seamă de norma de credinţă a Bisericii.

Interpretarea literar-istorică este corectă, dar nu este suficientă. Trebuie îmbinată cu interpretarea alegorică-mistică. Origen a fost prin excelenţă adeptul interpretării alegorice. El a şi fost acuzat de „arbitrarul alegoriei", întrucât a ignorat adeseori sensul istoric-literar.

Vom căuta în cele ce urmează să oferim exemple de interpretare alegorică din Omiliile lui Origen la Exod. De reţinut că în volumul de care ne ocupăm sunt incluse treisprezece omilii, urmate de mai multe adnotări.

Începem cu deslușirile pe care le formulează el în Omilia I asupra textului din Ieşire 1, 6-7, unde se spune: „Dar au murit Iosif şi fraţii săi şi toţi de pe vremea lor. Însă fiii lui Israel s-au născut în număr mare, au crescut şi s-au întărit foarte, foarte tare şi s-a umplut ţara cu ei".

Generaţia lui Iosif şi a fraţilor săi reprezintă, în viziunea lui Origen, vechiul Israel (împărţit în douăsprezece seminţii), iar generaţiile născute ulterior reprezintă noul Israel, adică Biserica. Umplerea ţării (Egiptului, care simbolizează lumea) cu noii fii ai lui Israel înseamnă lărgirea Bisericii, întinderea ei din Ierusalim, din toată Iudeea şi Samaria şi până la marginile pământului.

În aceeaşi Omilie, Origen continuă explicarea textului din Exod 1, 8-10 unde se menţionează că: „S-a ridicat alt rege peste Egipt, care nu îl cunoscuse pe Iosif. Acesta a zis către poporul său (cel egiptean): Iată neamul fiilor lui Israel e mulţime mare şi e mai tare decât noi. Veniţi dar să-l împilăm, ca să nu se mai înmulţească şi ca nu cumva la vreme de război să se unească cu vrăjmaşii noştri şi bătându-ne, să iasă din ţara noastră". Noul rege al Egiptului este identificat, în Omilia I a lui Origen, cu Ispititorul sau domnul veacului acestuia (diavolul), care se arată îngrijorat că cei care intră în Biserică, prin Botez, se înmulţesc şi există pericolul surpării împărăţiei sale. De aceea, în răutatea şi perfidia lui, îi îndeamnă pe cei împreună cu el (pe ceilalţi îngeri căzuţi) să înceapă persecuţia împotriva noilor membri ai tinerei Biserici creştine, fapt ce s-a şi întâmplat în primele trei secole după Hristos, când s-a umplut calendarul de numele martirilor.

Un alt exemplu de interpretare alegorică a lui Oxigen este la textul din Exod 5, 1, unde se spune: „După aceea, Moise şi Aaron au intrat la faraon şi au zis către dânsul: „Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul lui Israel: Lasă pe poporul Meu ca să-mi facă sărbătoare în pustie". Tâlcul acestei porunci dumnezeieşti adresate lui faraon (ispititorului) este acesta: ca să putem sluji lui Dumnezeu trebuie să ieşim din lume (din Egipt), adică să părăsim plăcerile, păcatele, relele veacului şi să ne retragem în intimitatea unei vieţi curate, trăite în spiritul Legii lui Dumnezeu.

Trei zile urma să fie călătoria evreilor în pustie spre a aduce jertfe bine plăcute Domnului. Aceste trei zile ar reprezenta, în interpretarea alegorică a lui Origen, cele trei zile petrecute de Domnul în mormânt, când a coborât la iad şi i-a scos de acolo pe toţi cei din veac ferecaţi. Jertfa Sa pe cruce a fost adusă în pustia lumii care se îndepărtase de Dumnezeu şi slujea lui Mamona.

În sfârşit, vom mai da un ultim exemplu, preluat de această dată din Omilia a VIII-a, care se referă la prima poruncă din Decalog, ce sună astfel: „Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, Care te-a scos din pământul Egiptului, din casa robiei, să nu ai alţi dumnezei în afară de Mine" (Exod 20, 2). Din nou Egiptul este dat ca simbol al lumii păcatului, ca o casă a robiei sau sclaviei ce se află sub stăpânirea celui rău. Din această robie ne-a scos Dumnezeu cel Unul, Care este peste toate şi întru noi toţi. El L-a trimis pe Fiul Său în lume, Care înainte de a se jertfi pentru ea, ne-a învăţat pe noi că avem un singur Dumnezeu, Căruia rugându-ne să zicem: „Tatăl nostru care eşti în ceruri..." Acest Tată este deopotrivă al Său, pentru că s-a născut din El mai înainte de toţi vecii. Dar este şi al nostru, pentru că ne-a creat după chipul Său.

Îmbogăţirea literaturii teologice româneşti cu un nou volum, din valoroasa operă a unui mare scriitor bisericesc, cum a fost Origen, nu poate fi decât de bun augur pentru generaţia actuală. Se umple astfel un gol care s-a creat în îndelungata perioadă de dinainte de 1989. Rămânem în aşteptarea şi a altor volume pe măsura celor publicate până acum în prestigioasa colecţie „Tradiţia creştină".

Pr. Prof. Dumitru ABRUDAN

FESTIVALUL INTERNAŢIONAL CORAL „TIMOTEI POPOVICI”

Iubitorii muzicii corale s-au întâlnit la Sibiu în perioada 16-18 martie a.c., la cea de a V-a ediţie a Festivalului Internaţional Coral „Timotei Popovici”, parte a programului „Sibiu – Capitală Culturală Europeană”. Manifestarea a fost organizată de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale „Junii Sibiului” din

Sibiu. Festivalul a fost un omagiu adus memoriei preotului, profesorului, compozitorului şi dirijorului Timotei Popovici (1870-1950), care a marcat viaţa muzicală a Sibiului timp de peste patru decenii. Tot ca un semn de preţuire şi omagiu, la propunerea Înalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit Dr. Laurenţiu Streza, corul Catedralei Mitropolitane va purta numele „Timotei Popovici”, cel care, în perioada 1899-1940, a format şi condus acest cor.

Festivalul s-a desfăşurat la Sala Thalia şi a fost primul eveniment de amploare al Capitalei Culturale la care au luat parte 18 coruri din ţară şi din străinătate cu peste 600 de membri.

Debutul reuniunii muzicale a fost făcut pe acordurile Imnului Europei interpretat de Corul Naţional de Cameră „Madrigal”, care a prezentat apoi un program cu lucrări corale renascentiste, religioase şi compoziţii semnate de Timotei Popovici. Au urmat apoi:

Corul mixt de cameră „Sargeţia” – Deva, dirijor Nicolae Iacobescu;

Corul bărbătesc al Bisericii „Fecioara Maria” din Gabrovo, dirijor Dimitar Tsonev – Bulgaria;

Corul „Antifonia” al Academiei de Muzică „Gh. Dima” din Cluj, dirijor Constantin Râpă;

Corul „Pastorala” – Focşani, dirijor, Dumitru Săndulachi;

Corul de cameră „Woerthersee Klagenfurt”, dirijor Christian Liebhauser-Karl – Austria;

A doua zi, începând cu ora 11 au concertat:

Corul de copii „Allegretto” – Sibiu, dirijor Gheorghe Stoica;

Corul mixt al Facultăţii de Teologie Ortodoxă „Andrei Şaguna” din Sibiu, dirijor Pr. Sorin Dobre;

Grupul coral „Harmony” – Sibiu, dirijat de Constantin Iridon;

Corul „Sf. Nicolae” al Bisericii Ortodoxe din Agnita, dirijor Doru Paul Niţescu;

Seara, începând cu ora 18, pe scena Sălii Thalia au cântat:

Corul de copii „Symbol” – Bucureşti, dirijor Jean Lupu;

Corul „Sf. Antim Ivireanul” – Râmnicu Vâlcea, dirijor Marian Stroe;

Corul „Ars Nova” – Piteşti, dirijor Gheorghe Gomoiu;

Corul „Ion Vidu” – Lugoj, dirijor Remus Taşcău;

Reuniunea Română de Cântări din Sălişte, dirijor Nicolae Suciu;

Corul „Dimotikin Chorodia Livadeias”, dirijor Todor Kabakchiev – Grecia;

Duminică,18 martie, în ultima zi a festivalului, au evoluat:

Corul „Timotei Popovici” al Catedralei Mitropolitane, dirijat de Pr. Vasile Grăjdian;

Corul de cameră „Caedonia” al Casei de Cultură a Sindicatelor Sibiu, dirijor Florin Soare;

Corul „Preludiu” al Fundaţiei „Tinerimea Română” – Bucureşti, dirijor Voicu Enăchescu.

Tot duminică, după Sfânta Liturghie, o parte din corurile participante au concertat în unele biserici din Sibiu sau din împrejurimi. Astfel, la Catedrala Mitropolitană a susţinut concert religios corul „Preludiu”, la biserica „Sfinţii Arhangheli” de pe str. Ştefan cel Mare corul „Ion Vidu”, la biserica de pe Calea Poplăcii corul „Ars Nova” iar la biserica „din Groapă” corul „Symbol”. Bisericile din Gura Râului şi din Sălişte au avut ca oaspeţi corurile din Bulgaria şi Grecia.

Repertoriul abordat de corurile participante au cuprins lucrări renascentiste, preclasice, romantice, moderne precum şi muzică religioasă şi românească. Nu au lipsit creaţiile compozitorului

Timotei Popovici. Prezenţa pe aceeaşi scenă a corurilor profesioniste cu cele de amatori sau bisericeşti a însemnat un important schimb de experienţă din care are de câştigat muzica românească, în general, şi cea corală, în special. Deşi în ultimii ani constatăm o oarecare revigorare a muzicii corale şi mai ales a muzicii corale bisericeşti, un asemenea eveniment muzical nu poate fi decât un puternic imbold în păstrarea şi promovarea tradiţiei muzicale corale româneşti. De aceea felicităm pe organizatori şi aşteptăm şi alte manifestări de acest gen în care, măcar pentru un timp, vorbim o singură limbă: muzica.

Pr. Sorin DOBRE

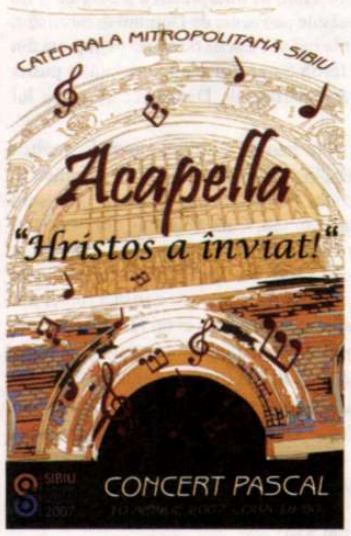

GRUPUL CORAL ACAPELLA prezintă în data de 10 aprilie 2007, ora 18^{00}, în catedrala mitropolitană din Sibiu, un **concert** coral sub numele „HRISTOS A ÎNVIAT!”

Menţionăm piesele ce se vor executa ca şi componenţa grupului:

1. *Hristos a înviat*, de Paul Constantinescu; 2. *Slavă Ţie*, de Petru Stolanov; 3. *Cămara Ta, Mântuitorul meu*, de Nicolae Lungu; 4. *Her Sei Gnädig*, de Felix Mendelsson-Bartholdy; 5. *Os Justi*, de Anton Bruckner; 6. *Pre Tine Te lăudăm*, de Paul Constantinescu; 7. *Judecă Doamne*, de Felix Mendelssohn-Bartholdy; 8. *Toată suflarea să laude pre Domnul*, prelucrare de Al. Racu; 9. *De Profundis*, de Christoph W. Glück; 10. *Bogoroditse Devo*, de Serghei V. Rahmaninov; 11. *Psalmul 123*, de Marţian Negrea; 12. *Iubi-Te-voi, Doamne*, de Nicolae Lungu. *Componenţa*: Teodora Vizireanu, Tania Burcă, Ana-Marla Bocăneală, Beatrice Chiriacescu, Anamaria Cornea, Tudor Tănase, Andrei Vătavu, Marius Sireteanu, Daniel Drăgulin. Dirijor şi solist: George H. Miron

În privinţa componenţei, menţionăm că acest grup este format din 11 membri, studenţi şi absolvenţi ai unor instituţii muzicale din România. Până în prezent grupul s-a afirmat în prestaţii muzicale precum: participare la Festivalul Internaţional „Tinerete şi Muzică” – Viena 2000 – unde a primit premiul I şi marele premiu; Sediul ONU – Viena – trofeu din partea Departamentului cultural al Primăriei oraşului Viena, 2002.

Concerte în : Votiv Church – Viena, St. Patrick's Church – New York, Biserica Neagră – Braşov, Catedrala mitropolitană Iaşi, National Cathedral – Washington, Casa Albă – Washington, Palatele Belvedere şi Schonbrunn – Viena 2005; Ambasadele şi Consulatele României din Viena, Washington şi New York etc.

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

J.M. COETZEE, „Aşteptându-i pe barbari”, traducere din engleză de Michaela Niculescu, Humanitas, Bucureşti, 2005, 202 p.

Laureat al Premiului Nobel pentru literatură în 2003, John Maxwell Coetzee, un scriitor cu o evoluţie biografică ea însăşi un teribil roman, propune celui care mai are timpul să citească literatură propriu-zisă un roman care ţine ascunsă o „cheie” extrem de actuală. O excelentă cercetare a limitelor culturale şi a interculturalităţii, a nenorocirilor născute de războaie, a constrângerilor create de mentalul colectiv şi înşirarea noastră ar putea continua cu alte câteva teme descoperite cu transparenţă de către autor către cititorul „satului global”, „satului limitrof” vecin unei barbarii cu mult peste civilizaţia epuizată în false umanisme şi pseudo-umanizări. Într-un limbaj modern, „dialectul de graniţă”, cum l-ar numi autorul însuşi, personajul caută propria sa definire umană, colectivă şi personală deopotrivă. Un „joc” despre ciocnirea civilizaţiilor, altfel acordat în pagină decât analiza lui Alvin Toeffler, care presupune nu doar citirea cărţii, ci şi o lectură a lumii în care trăim. Continuată cu analiza pe care o propune în „Disgrace”, tradusă şi la noi (2006), tema predilectă rămâne aceeaşi: supravieţuirea prin aflarea adevăratelor sensuri în viaţa cotidiană.

Dacă ar fi să definesc un personaj din cartea aceasta, aş scrie fără ezitare: umanitatea. Un personaj care încă este în căutarea autorului care să-l nască dinaintea lumii. Umanitatea care-şi află în Coetzee un amestec de corector şi co-director de calitate ieşită din comun. Recomandarea acestei cărţi vine din deosebita ei provocare la analiza vremii şi a vremurilor de acum.

Pr. NICOLAE TĂNASE, „Hristos sau idolii secolului XXI? Tinerii la răscruce”, Ed. Agaton, Făgăraş, 2006, 192 p.

Pentru cei care cunosc activitatea intensă a Părintelui Tănase de la Valea Plopului cartea aceasta este un corolar bine venit la aspectele care induc tensiune în rândul tineretului, segmentul pastoral cel mai iubit de părintele Nicolae. Pornind de la punctele forte ale programului de la Valea Plopului, adăpost, hrană, educaţie religioasă, pregătirea pentru o viaţă normală, normată în Hristos, cele două părţi ale cărţii conţin, în fond, materialul rostit în două conferinţe. Cu atât mai vii apar ele cu cât Părintele Nicolae foloseşte un limbaj apropiat celor cărora le propovăduieşte. Bun exemplu de creare şi receptare a mesajului creştin într-o lume în care Hristos a fost acoperit de barbarismul păgân, cel care-şi cere drepturile într-un mod atât de alarmant, cartea aceasta te poate bucura.

Pr. ZOSIM OANCEA, „Popasuri omiletice la duminici şi sărbători”, ed. a II-a, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2006, 333 p.

Izvorâte din rodul meditaţiilor interioare şi a pregătirii predicilor duminicale sau la diferite sărbători, schiţele omiletice ale Pr. Zosim Oancea, adunate într-un volum aparte, constituie pentru slujitorii sfintelor altare o reală sursă de inspiraţie. Valoarea lor e dată de experienţa creştină mărturisitoare a autorului – atât în temniţele comuniste, cât şi, mai apoi, în libertate –, din care acestea izvorăsc.

Având ca motto al Precuvântării sale: „Vai mie, de nu voi binevesti!”, Pr. Zosim ne vorbeşte despre imperativul care trebuie să neliniştească şi să activeze în mod constant conştiinţa predicatorului creştin. Mottoul autorului este, în cele din urmă, o caracteristică autobiografică a celui ce a lăsat moştenire Bisericii noastre aceste inspirate sugestii omiletice.

Recomandăm cu căldură lecturarea acestei cărţi, care, prin bogăţia sugestiilor omiletice pe care le conţine, poate inspira conţinutul predicii oricărui preot.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român”, 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35.
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN”:
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator:
Mitropolitul
ANDREI ŞAGUNA
1853

Telegraful Român

Anul 155
Sibiu
2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 15 – 16

15 Aprilie 2007

„ACEASTA ESTE ZIUA PE CARE A FĂCUT-O DOMNUL...”*

Aceste cuvinte ale psalmistului sunt repetate până la Înălţarea Domnului ca o chemare permanentă a noastră la o bucurie duhovnicească pe care o trăim cu intensitate maximă. Şi părintele Teofil v-a vorbit despre această bucurie care dublează sensul împărtăşirii luminii dumnezeieşti în această săptămână, numită Săptămâna Luminată. Este săptămâna bucuriei, dar şi săptămâna luminii. O lumină dumnezeiască ce pătrunde în sufletul fiecăruia dintre noi şi care, în chip tainic, izvorăşte din mormântul Mântuitorului Înviat. Lumina aceasta creează bucuria duhovnicească la care suntem chemaţi fiecare în parte şi care este legată de arătările Mântuitorului Iisus Hristos de după Înviere. Aceste arătări sunt, pentru noi, mărturii ale realităţii de netăgăduit care este evenimentul dumnezeiesc al Învierii.

Le-am menţionat pe fiecare în parte în scrisoarea pastorală de Sfintele Paşti. Vreau însă ca astăzi să înţelegem şi alt sens al lor, şi anume acela de încredinţări sau temeiuri care au schimbat complet viaţa celor care s-au împărtăşit de ele. Niciunul dintre aceia n-au mai rămas cei dinainte. Să luăm prioritar cazul Apostolilor. Din oameni dezorientaţi, copleşiţi de frică au devenit mărturisitori plini de curaj, gata să-şi pună în cumpănă viaţa pentru credinţa lor fundamentată de acum pe adevărul de netăgăduit al Învierii. Cât de sugestiv este şi cazul lui Toma, care nu s-a nimerit să fie cu ceilalţi, când Domnul li S-a arătat în cea dintâi zi a săptămânii. Înţelepciunea dumnezeiască l-a transformat şi pe el dintr-un sceptic într-un mărturisitor. Cuvintele sale: „Domnul meu şi Dumnezeul meu!”, sunt expresia celei mai profunde convingeri că a fost biruit iadul şi că moartea nu mai are putere. Să reţinem felul în care i s-a adresat Domnul, după ce Toma s-a convins, prin simţuri, că minunea Învierii totuşi s-a înfăptuit: „Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericiţi sunt cei ce n-au văzut şi au crezut” (In 20, 29). Cei fericiţi de Mântuitorul suntem noi şi cei care vor veni după noi până la sfârşitul veacurilor şi care vor crede şi vor mărturisi Învierea Lui. Într-adevăr, n-am văzut cum s-a petrecut faptul Învierii şi nici chiar ostaşii care au păzit mormântul nu l-au văzut, dar s-au simţit

(continuare în p. 2)

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

* Cuvânt de învăţătură rostit la Sf. Liturghie de la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, la sărbătoarea Izvorului Tămăduirii.

SFINŢIREA SFÂNTULUI MIR
(2 aprilie 2007)

Potrivit rânduielilor din vechime ca şi prevederilor sfintelor canoane, prerogativa principală ce rezultă din calitatea unei Biserici de a fi autocefală este aceea de a sfinţi Sfântul şi Marele Mir. Este, de fapt, un drept şi o îndatorire a acesteia. Sf. şi Marele Mir este, în acelaşi timp, mărturie văzută a unităţii şi comuniunii depline a tuturor credincioşilor creştini ortodocşi cu Biserica Ortodoxă din care fac parte, ca şi cu întreaga Ortodoxie ecumenică.

El se prepară dintr-un amestec de 40 de ingrediente şi este obţinut prin fierbere, potrivit unei rânduieli speciale, mulţimea ingredientelor simbolizând diversitatea darurilor Sfântului Duh. Sfântul şi Marele Mir este folosit la Taina Mirungerii – ce se administrează noilor botezaţi imediat după primirea tainei Sf. Botez –, cu formula consacrată **„Pecetea darului Sf. Duh. Amin”**, la sfinţirea şi resfinţirea bisericilor din cuprinsul unei eparhii, la sfinţirea antimiselor precum şi la ungerea celor care se întorc la credinţa ortodoxă de la alte confesiuni creştine.

Sfinţirea Sfântului Mir se săvârşeşte întotdeauna – atunci când e nevoie – în Sfânta şi Marea Zi de Joi a Patimilor şi este oficiată de către Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Autocefale împreună cu toţi membrii Sf. Sinod. Săvârşirea acestei sfinţiri în Joia Mare are o semnificaţie deosebită fiind pusă în strânsă legătură cu Cina cea de Taină şi cu instituirea Sf. Euharistii de către Mântuitorul Hristos ca şi de ungerea Domnului cu mir de către femeia păcătoasă.

Cantitatea de mir ce se prepară este stabilită în funcţie de lucrarea pastoral-misionară a fiecărei Biserici Autocefale. Ritualul de preparare a Sf. Mir începe în dimineaţa zilei de luni a Săptămânii Patimilor, când patriarhul săvârşeşte slujba de sfinţire a apei cu care apoi se stropesc ingredientele – multe aduse din Orient – şi se spală vasele speciale în care se va fierbe amestecul. De asemenea tot patriarhul aprinde focul în vatră apoi se retrage.

Marţi-dimineaţa cei rânduiţi cu pregătirea Sf. Mir merg în biserică, se îmbracă în veşminte, se citesc Ceasurile, iar apoi se face citire din Sf. Evanghelie (Stâlpii). În timpul acesta cei rânduiţi pun pe vatră cazanul cel mic şi toarnă în el vinul curat. Pe măsură ce vinul fierbe se adaogă o parte din ingredientele de plante pisate şi se lasă până ce fiertura se îngroaşă. Se fierbe cam două ore mestecându-se mereu cu două lopăţele ca să nu se prindă pe fundul cazanului şi se lasă decoctul să se răcească peste noapte.

A doua zi, Miercuri dimineaţa, se încălzeşte din nou fiertura până ce devine fluidă şi se toarnă în cazanul cel mare adăugându-se apoi şi întreaga cantitate de ulei de măsline curat (aproximativ 60 de litri). În timpul fierberii se adaugă şi celelalte ingrediente, fierbându-se împreună aproximativ 4 ore. După ce s-a terminat fierberea, se stinge focul şi se adaugă ingredientul numit mosc şi se acoperă vasul cu o hârtie tare, lăsân-

(continuare în p. 2)

† Dr. Visarion Răşinăreanu
Episcop-vicar, Sibiu

ŞEDINŢĂ A COMITETULUI INTERNAŢIONAL LITURGIC
pentru pregătirea celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene organizată la Sibiu

În perioada 26-28 martie anul acesta s-a desfăşurat la Sibiu o şedinţă a Comitetului Internaţional Liturgic pentru pregătirea AEE3, urmată de o serie de întâlniri de lucru dintre secretarii generali ai Conferinţei Bisericilor Europene (CBE), Venerabilul Colin Williams, Monseniorul Aldo Giordano, Secretar General al Consiliului Conferinţelor Episcopale Europene (CCEE) şi Înalt Prea Sfinţia Sa Prof. Dr. Ghenadios de Sassima, co-moderator al Comitetului de planificare al AEE3 şi liderii Bisericilor istorice din Sibiu, Înalt Prea Sfinţia Sa Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, şi Domnul Episcop Dr. Christoph Klein al Bisericii Evanghelice C. A. din România.

Menirea Comitetului Internaţional Liturgic este aceea de a coordona slujbele ecumenice şi confesionale din timpul AEE3 şi de a menţine legătura cu factorii de decizie locali. S-a stabilit în mod definitiv ca în fiecare dimineaţă a zilelor în care vor avea loc şedinţe de lucru (adică în zilele de 5, 6 şi 7 septembrie) să fie săvârşite rugăciuni ecumenice, iar seara, rugăciuni confesionale în Bisericile istorice din Sibiu. În seara zilei de 7 septembrie, fiind ajunul sărbătorii Naşterii Maicii Domnului, toţi delegaţii vor participa la o vecernie ortodoxă săvârşită în Catedrala Mitropolitană din Sibiu, după care fiecare va primi din darurile binecuvântate la Litie. În zilele de 8 şi 9 septembrie se vor săvârşii Liturghii confesionale, iar în ziua de 9 va avea loc închiderea lucrărilor AEE3 în Piaţa Mare a Sibiului. O altă hotărâre importantă a fost aceea ca toaca să fie folosită ca mijloc de chemare la rugăciune.

Au urmat apoi două zile de lucru, care au inclus două şedinţe informative despre AEE3 cu clericii Bisericilor istorice, o întâlnire cu Comitetul Local de pregătire AEE3, o vizită la Primarul Sibiului, o conferinţă de presă şi un dineu oficial în onoarea oaspeţilor.

Joi, 29 martie 2007, la ora 18^{00} a avut loc la reşedinţa Mitropoliei Ardealului de la Sibiu o conferinţă de presă. În prezenţa reprezentanţilor presei centrale şi locale, au luat cuvântul: Î.P.S. Sa Dr. Laurenţiu Streza, Eminenţa Sa Dr. Christoph Klein, Î.P.S. Sa Dr. Ghenadios de Sassima, Monseniorul Dr. Aldo Giordano şi Venerabilul Dr. Colin Williams. Moderatorul conferinţei de presă a fost Pr. Luca Negro, responsabil de presă al CBE.

Înalt Prea Sfinţitul Părinte Dr. Laurenţiu Streza şi-a exprimat bucuria pentru organizarea unui astfel de eveniment la Sibiu, fapt ce onorează în mod deosebit oraşul nostru, Mitropolia Ardealului şi Biserica Ortodoxă Română în ansamblul ei. Mitropolitul Ardealului şi-a încheiat intervenţia spunând: „Să ne rugăm ca Dumnezeu să ne ajute să facem faţă acestui mare eveniment pe care-l va găzdui Sibiul în curând, o cinste cu adevărat mare nu numai pentru Sibiu, ci şi pentru România şi întreaga Biserică Ortodoxă Română”.

În intervenţia sa, Domnul Episcop Dr. Christoph Klein şi-a exprimat, la rândul său, satisfacţia pentru organizarea AEE3 la Sibiu, afirmând faptul că acest lucru nu este întâmplător. Eminenţa Sa a invocat ecumenismul local, făcând referire la întâlnirile lunare dintre preoţii tuturor Bisericilor istorice din Sibiu, relaţiile deosebite dintre cele două Facultăţi de teologie (ortodoxă şi protestantă), subliniind faptul că Sibiul a respirat întotdeauna duhul prieteniei ecumenice.

Mitropolitul Ghenadios de Sassima a subliniat că AEE3 de la Sibiu este primul eveniment de acest gen găzduit într-un mediu ortodox, cunoscut fiind că Prima Adunare Ecumenică Europeană s-a desfăşurat la Basel (Elveţia), într-un mediu protestant, iar cea de-a doua a avut loc la Graz (Austria), într-un mediu catolic. Înalt Prea Sfinţia Sa a afirmat că „evenimentul are loc într-o Europă care se întreabă asupra rădăcinilor ei creştine, într-o vreme în care globalizarea şi secularizarea e în creştere, într-o atmosferă în care mulţi oameni îşi caută propria identitate, într-o Europă cu zone de conflict, în care credinţa creştină e pusă sub semnul întrebării”.

(continuare în p. 7)

Dr. Ştefan Toma
Lect. Dr. Daniel Buda

„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul...”

(urmare din p. 1)

copleşiţi de o lumină puternică încât au căzut cu feţele la pământ. În ce ne priveşte pe noi, se petrece un fapt pe care l-au experiat cei doi ucenici, Luca şi Cleopa, ce călătoreau spre Emaus, împreună cu Domnul, în seara celei dintâi zile a săptămânii, fără însă să ştie că este El. Abia la sfârşit, respectiv la ceasul cinei L-au descoperit, anume atunci când „El a luat pâinea, a binecuvântat-o şi frângând-o le-a dat-o lor” (Lc. 24, 30), aşa cum făcuse şi la Cina cea de Taină. Şi noi ne-am întâlnit astăzi şi ne vom întâlni mereu cu Domnul la Sfânta Împărtăşanie, când devenim martori ai Învierii Lui. Ne apropiem de El, Îl primim în casa sufletului nostru şi în vasul acesta de lut, care este trupul nostru, deşi nu suntem întotdeauna vrednici de un asemenea dar ce ni se oferă spre iertarea păcatelor şi viaţa de veci. Primindu-L, devenim purtători de Hristos, adică hristofori.

Dar, iată că în această săptămână de descoperiri şi întâlniri cu Hristos, ne este dat să ne umplem şi de o altă bucurie, şi anume să o întâmpinăm şi pe aceea care poate să ne întărească în credinţa noastră în Înviere, mai mult decât toţi ceilalţi martori. Este vorba de Maica Preacurată, Sfânta Fecioară Maria, a cărei mărturie despre Fiul ei Cel înviat nu poate să o egaleze nimeni dintre oameni sau dintre îngeri. De aceea zicem că mărturia ei este extraordinară, este înălţătoare pentru sufletele noastre. Fără Maica Domnului bucuria noastră pascală nu putea fi deplină. De aceea, Biserica noastră ortodoxă a rânduit, îndată după Paşti, în Vinerea luminată, un praznic special, instituit în sec. al IV-lea, în vremea împăratului bizantin Leon cel Mare (457-474). Se ştie că acestuia îi făcea o deosebită plăcere să se plimbe prin pădurile din preajma Constantinopolului, şi astfel într-o vineri din Săptămâna Luminată a anului 454, pe când se plimba, întâlneşte un orb care-l roagă să-i fie călăuză. Împreună plimbându-se, orbul care fusese în tinereţea sa profesor în capitala Bizanţului, reuşeşte să-l uimească pe tânărul Leon prin credinţa şi cultura de care da dovadă. Îi vorbea mult de Învierea Domnului şi de Născătoarea de Dumnezeu, faţă de care avea o evlavie deosebită, având nădejde că trebuie să-şi vindece şi el neputinţa. Ajunşi la un izvor, învăţatul îi cere lui Leon să-i pună pe ochi apă din acel izvor şi o minune!, orbul exclamă: „Maica Domnului, aici eşti, te-am găsit,” vederea revenindu-i în acel moment. Tânărul Leon a rămas înmărmurit şi în acelaşi timp marcat pe viaţă de această minune, cu atât mai mult cu cât acest înţelept i-a spus că Maica Domnului i l-a scos în cale şi că nu peste mult timp va fi împărat, fapt petrecut întocmai în 457.

Împăratul Leon cel Mare a zidit pe acel loc o biserică, care va constitui pentru generaţii şi generaţii de oameni loc de pelerinaj, fiecare împărat bizantin aducându-şi aportul la această zidire cu ceea ce a putut. Împăratul Justinian (527-565) este cel care reface biserica şi chiar întemeiază acolo o mănăstire, cunoscută ca mănăstirea Vlaherne, existentă până astăzi.

Împrejurările în care s-a instituit această sărbătoare au rămas vii în conştiinţa tuturor generaţiilor de creştini din părţile răsăritene, unde ne aflăm şi noi şi de aceea, an de an, ei se adună mai ales în preajma sfintelor mănăstiri, unde se oficiază Sfânta Liturghie şi Taina Sfântului Maslu. Toţi vin cu speranţa vindecării trupeşti şi sufleteşti. Toţi sunt întăriţi de credinţa mântuirii prin mijlocirea Maicii Preacurate. Cea care ne-a călăuzit şi pe noi spre locul acesta binecuvântat al Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus este Maica Domnului. Spre a-L întâlni pe iubitul ei Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos am venit din toate părţile ţării aducând cu noi sarcina păcatelor noastre, a bolilor noastre trupeşti şi sufleteşti, prin rugăciunile Maicii Preacurate nădăjduind iertare, vindecare şi eliberare. Maica Domnului devine astfel Maica maicilor noastre şi călăuzitoarea noastră pe cărările întortocheate ale acestei vieţi. În ritualul nostru ortodox nu există slujbă bisericească să nu cuprindă rugăciuni adresate Maicii Preacurate. Toate grupările de cântări, de la vecernie, utrenie şi alte alcătuiri ale cultului, se încheie cu „Mărire...Şi acum...”, după care urmează o cântare adresată Maicii Domnului. Şi ecteniile mari şi mici se încheie cu o formulă adresată Maicii Domnului: „Pe Prea Sfânta, Curata, Preabinecuvântata, Mărita Stăpâna noastră de Dumnezeu Născătoarea şi Pururea Fecioara Maria cu toţi sfinţii să o pomenim.” În felul acesta, noi ne aflăm mereu sub scutul şi purtarea de grijă a celei pe care o numim „Năstrapă de Aur”, „Rai cuvântător”, „Cămară împărătească, „Scară cerească”, „Mijlocitoare” a noastră către Fiul său şi Dumnezeul nostru. La o zi deosebită ca aceasta, din Săptămâna Luminată, împărtăşim cu Maica Domnului, cu îngerii, cu toţi sfinţii, bucuria Învierii lui Hristos. Să facem ca această bucurie să rămână o bucurie puternică, să marcheze viaţa noastră, să ne întărească în credinţă şi să ne dea forţă să biruim toate ispitele lumii acesteia, ale vieţii noastre şi să rămânem tari în credinţa Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ca martori ai Învierii Lui. Ce-am putea dori mai mult, dacă ne numim creştini, dacă purtăm numele lui Hristos?, decât să Îl mărturisim pe Hristos, salutându-ne cu acest salut: „Hristos a înviat!” Astfel suntem mărturisitori ai Învierii Lui, însă dacă ne şi împărtăşim cu Trupul şi Sângele Lui, devenim purtători de Hristos (hristofori). Să ne apropiem de Hristos, să nu lăsăm pregătirea aceasta pe seama marilor perioade de post. Să stimulăm, să trezim în sufletul nostru foamea şi setea după Dumnezeu şi aşa să ne apropiem mai des de Sfânta Împărtăşanie. Să ne pregătim pentru ca să ne întâlnim cu Hristos. Noi săvârşim Sfânta Liturghie în fiecare duminică şi în fiecare sărbătoare, dar trebuie să ştim că nu este completă Liturghia dacă nu ne împărtăşim cu toţii, adică nu numai preoţii, ci şi credincioşii. În numele Celui Care S-a jertfit pentru noi, în numele Maicii Preacurate, să ne apropiem de şansa vieţii, de Trupul şi Sângele lui Hristos pentru ca să devenim nu numai următori ai lui Hristos, ci şi să vieţuim în Hristos. Aceasta este sfânta chemare a zilei de astăzi.

Dumnezeu să ne binecuvânteze viaţa, Maica Preacurată să ne rămână totdeauna ocrotitoare şi mijlocitoare şi viaţa noastră să fie o mărturie sfântă a călătoriei noastre împreună cu Hristos.

SFINŢIREA SFÂNTULUI MIR (2 aprilie 2007)

(urmare din p. 1)

du-se să se astâmpere fiertura. Spre seară, după Pavecerniţă, preotul rânduit strânge cu o lingură de lemn untdelemnul de deasupra amestecului. Se încălzeşte decoctul, apoi se strecoară printr-un flanel într-un alt vas, adăugându-se ultimul ingredient numit opobalsam şi alte uleiuri esenţiale mirositoare. Se amestecă bine şi apoi Sf. Mir pregătit se toarnă în vase speciale de alabastru şi se duce în Sfântul Altar. Ca un semn al continuităţii lucrării harice în Biserică de fiecare dată în noul Sf. Mir se pune şi o anumită cantitate din mirul sfinţit anterior. În Biserica noastră, sfinţirea Sf. şi Marelui Mir s-a săvârşit până acum de 20 de ori. Pentru prima dată el s-a sfinţit în Catedrala mitropolitană din Bucureşti la 25 martie 1882, pe timpul mitropolitului primat Calinic Miclescu. De atunci el s-a săvârşit cu regularitate, de două ori pe timpul păstoririi patriarhului Miron Cristea, o dată pe timpul patriarhului Nicodim, de şase ori pe timpul patriarhului Justinian Marina, de două ori pe timpul patriarhului Iustin Moisescu şi de cinci ori pe timpul păstoririi P.F. Părinte Patriarh Teoctist (1988, 1993, 1996, 2002 şi 2007).

De menţionat faptul că Biserica Ortodoxă Română, din anul 1921 până în 1945, a oferit Sf. şi Marele Mir şi Bisericii surori Bulgare până la recunoaşterea autocefaliei acesteia de către Patriarhia de Constantinopol. Anul aceasta Sf. Sinod a încredinţat operaţiunea de supraveghere a pregătirii Sfântului şi Marelui Mir unei comisii sinodale prezidate de către Î.P.S. Laurenţiu, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, din care au făcut parte şi P.P.S.S. Episcopi-vicari patriarhali, preoţi, diaconi şi monahi.

După ce toate cele prevăzute de către rânduielile bisericeşti au fost împlinite, în ziua de 2 aprilie a.c. a avut loc slujba sfinţirii Sf. şi Marelui Mir oficiată de către P.F. Teoctist, patriarhul României, înconjurat de membrii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Slujba a avut loc în biserica Sf. Spiridon Nou – paraclis patriarhal – împodobită sărbătoreşte. A fost oficiată Sf. Liturghie arhierească a Sf. Vasile cel Mare unită cu Vecernia.

După Vohodul cel Mic cu Sf. Evanghelie soborul slujitor a intrat în Sf. Altar, iar în timp ce se cânta troparul Rusaliilor, ***„Bine eşti cuvântat Hristoase Dumnezeul nostru...”***, patriarhul a cădit Sf. Altar şi Biserica, după care, arhierii adunându-se în jurul vaselor cu Sf. Mir aflate în Sf. Altar, P.F. Părinte Teoctist a citit prima rugăciune de sfinţire a Sf. Mir, iar Î.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, pe cea de a doua. P.S. Vincenţiu Ploieşteanu, secretarul Sf. Sinod, a dat citire Actului sinodal, după care Sf. Liturghie şi-a urmat apoi cursul ei obişnuit. După citirea Sf. Evanghelii, Î.P.S. Laurenţiu, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, a rostit omilia legată de acest eveniment important din viaţa Bisericii noastre, scoţând în relief semnificaţia liturgică şi sacramentală a Sf. şi Marelui Mir.

La ieşirea cu Sf. Daruri, vasele cu Sfântul Mir au fost purtate de către ierarhii prezenţi în procesiune pe solee şi apoi aduse din nou prin Sfintele uşi în Altar.

După ecfonisul, **„Şi să fie milele marelui Dumnezeu...”**, Patriarhul a descoperit vasele cu Sf. Mir, le-a însemnat cu semnul Crucii de trei ori şi a citit apoi rugăciunea a treia de sfinţire, rugând ca cei ce se vor mirui cu această ungere ***„să se facă adevăraţi sfinţiţi cetăţeni, slujitori în suflet şi în trup şi mântuiţi de tot păcatul... să se cunoască prin acest sfânt semn al Tău de către Sfinţii Tăi îngeri şi arhangheli şi de către toată puterea cerească şi în sfârşit să se arate înfricoşat şi tuturor duhurilor celor necurate şi rele”***. A fost citită apoi şi a patra rugăciune de sfinţire după care patriarhul a turnat mir de nard curat în vasele cu Sf. Mir, le-a însemnat cu semnul Sf. Cruci zicând cuvintele de consacrare: ***„Se sfinţeşte Mirul acesta cu puterea, cu lucrarea şi cu pogorârea Duhului Sfânt, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh. Amin!”***, rostind apoi cu glas mare cuvintele ***„Iată acest Mir s-a făcut Mir sfinţit, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh. Amin!”***

După otpustul Sf. Liturghii, P.F. Părinte Patriarh Teoctist a rostit un bogat cuvânt de învăţătură legat de acest moment aniversar din viaţa Bisericii noastre străbune, aducând totodată şi mulţumiri celor ce au fost implicaţi în această activitate sfinţitoare de pregătire a Sf. şi Marelui Mir. În holul Palatului Patriarhal P.F. Părinte Teoctist a oferit tuturor ierarhilor participanţi câte un vas de sticlă special cu Sf. şi Marele Mir ca semn de amintire a acestui eveniment şi s-a făcut apoi o fotografie colectivă, după care toţi au semnat în Condica Sfântă.

În trapeza patriarhală P.F. Sa a oferit apoi tuturor ierarhilor şi oficialităţilor prezente o agapă frăţească de post. Astfel s-a înscris în istoria Bisericii Ortodoxe Române un moment deosebit cu valoare de simbol peste ani, un moment dătător de noi nădejdi în lucrarea ei sacramentală, pastorală şi misionară de sfinţire şi de îndrumare a membrilor săi spre zările Împărăţiei Cerurilor.

NOI INIŢIATIVE SOCIALE ÎN ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

Arhiepiscopia Ortodoxă a Sibiului, prin Biroul de Asistenţă Socială, a acordat în preajma praznicului Învierii Domnului 210 pungi cu alimente în valoare totală de 5.000 RON (50.000.000 lei vechi). Dintre acestea 110 au fost distribuite direct de la sediul Biroului Social al Arhiepiscopiei, cazurilor sociale aflate în evidenţă proprie, iar restul de 100 de pungi au fost distribuite cazurilor sociale din câteva parohii ale municipiului Sibiu, prin intermediul preoţilor parohi.

*

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Sibiului, prin Biroul de Asistenţă Socială coordonat de d-na consilier social Gerlinde Gabler-Braun, a organizat în colaborare cu câteva parohii şi medici stomatologi voluntari o acţiune de promovare a igienei bucale, intitulată „Dinţi sănătoşi pentru un zâmbet frumos”. Acţiunea s-a derulat în câteva şcoli din cadrul arhiepiscopiei şi s-a adresat elevilor din clasele I-II care au fost instruiţi pe parcursul unei ore de către un medic stomatolog despre igiena bucală şi importanţa ei. 600 de copii au primit pachete cu articole igienico-sanitare în valoare de 30 lei bucata, valoarea totală a pachetelor ridicându-se la suma de 18.000 RON (180.000.000 lei vechi).

*

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Sibiului, prin Biroul de Asistenţă Socială coordonat de d-na consilier social Gerlinde Gabler-Braun, organizează bilunar o Întâlnire cu preoţii care derulează proiecte sociale în cadrul Arhiepiscopiei. Prima întâlnire a avut loc în data de 05.03.2007, la biserica „Naşterea Domnului” din parohia Lazaret IV şi au participat 22 de invitaţi. Pe agenda întâlnirii au figurat printre altele şi următoarele puncte: scurtă prezentare a participanţilor (numele, parohia, proiect social derulat); oportunităţi de dezvoltare a activităţilor de asistenţă socială în parohii şi obstacole întâmpinate (schimb de experienţa, brainstorming, rezultate ale unor proiecte derulate sau în derulare etc.); prezentarea documentelor necesare pentru accesarea finanţărilor de la Ministerul Culturii şi Cultelor. Cu această ocazie a fost vizitat şi Centrul de Zi al Asociaţiei „Sf. Nicolae” din parohia Valea Aurie şi s-au pus bazele înfiinţării unei parohii pentru comunitatea credincioşilor cu deficienţă de auz din Braşov.

*

A II-a Întâlnire cu preoţii care derulează proiecte sociale în cadrul Arhiepiscopiei va avea loc în data de 08.05.2007, în parohia Râu Sadului. Pe agenda întâlnirii figurează printre altele următorul subiect: obstacole întâmpinate în derularea şi dezvoltarea activităţilor de asistenţă socială la nivel de parohii (cauze, propuneri, soluţii). Tot cu această ocazie se vor vizita biserica parohială, o expoziţie de pictură pe sticlă, organizată de elevii şcolii din localitate şi se va prezenta un caz social deosebit.

COMEMORĂRI

ÎN VECI SĂ FIE POMENIREA LOR !

Urmând îndemnul Sfântului Apostol Pavel de „a ne aduce aminte de mai-marii noştri care ne-au grăit nouă cuvântul lui Dumnezeu" (Evrei 13, 7), acum, în lunile martie şi aprilie, ne gândim cu veneraţie şi recunoştinţă la patriarhul Justinian Marina, la mitropoliţii Ardealului Nicolae Bălan şi Nicolae Colan şi la arhiereul-vicar Teodor Scorobeţ Răşinăreanul de la Sibiu.

La 26 martie s-au împlinit 30 de ani de la adormirea întru Domnul a patriarhului **Justinian Marina**, figură reprezentativă a ierarhiei ortodoxe din a doua jumătate a secolului al XX-lea, fost, pentru câteva

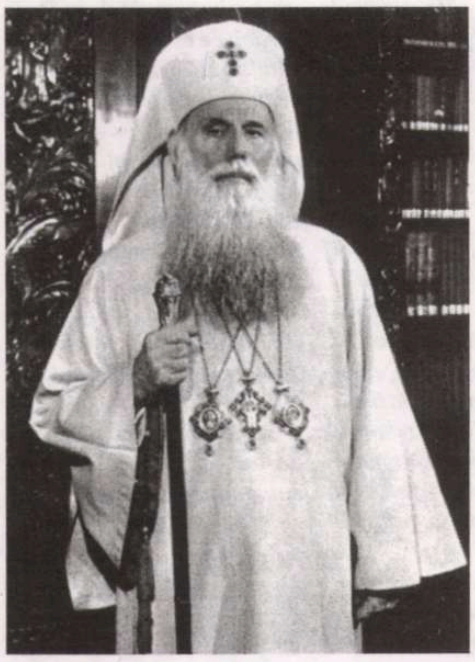

luni (august 1956-martie 1957) locţiitor de mitropolit al Ardealului. Originar din Sueşti, jud. Vâlcea (n. 22 februarie 1901), a studiat la Seminarul teologic „Sf. Nicolae" din Râmnicu Vâlcea şi la Facultatea de Teologie din Bucureşti, a fost preot de mir în Băbeni, jud. Vâlcea, apoi la biserica „Sf. Gheorghe" din Râmnicu Vâlcea. Rămas văduv, în anul 1945 a fost ales arhiereu-vicar al Arhiepiscopiei Iaşilor cu titlul „Vasluianul", apoi mitropolit al Moldovei (1947), şi patriarh al Bisericii noastre, după trecerea la cele veşnice a patriarhului Nicodim Munteanu (ales 24 mai, înscăunat 6 iunie 1948). Deşi a păstorit în cea mai nefericită perioadă din istoria ţării noastre, cea „comunistă", totuşi, prin tactul şi înţelepciunea sa a reuşit să salveze însăşi existenţa Bisericii noastre, şi chiar i-a sporit prestigiul în faţa întregii lumi creştine. Reţinem în fuga condeiului doar câteva din realizările sale: întocmirea unui nou Statut de organizare şi funcţionare a Bisericii Ortodoxe Române (octombrie 1948), care ţinea seama de noua situaţie politică din ţară, prima canonizare a unor sfinţi români (octombrie 1955, cu participarea a numeroase delegaţii bisericeşti de peste hotare), reorganizarea învăţământului teologic, pus sub îndrumarea directă a Bisericii, apariţia cu regularitate a celor opt reviste bisericeşti care au fost acceptate de autorităţilor de atunci, reeditarea Bibliei (1968 şi 1975), a Noului Testament şi a tuturor cărţilor de cult (multe în mai multe ediţii), tipărirea unor manuale teologice pentru învăţământul teologic universitar şi seminarial etc. Datorită patriarhului Justinian s-au reluat legăturile cu toate Bisericile Ortodoxe surori, mai ales cu cea rusă, precum şi cu multe Biserici romano-catolice naţionale, cu Bisericile vechi orientale, cu Biserica anglicană şi cu alte Biserici protestante din diferite ţări europene. Din 1961 Biserica noastră a reintrat în Mişcarea ecumenică, trimiţând mereu delegaţi la diferitele întruniri ale acesteia. A făcut mai multe vizite unor conducători de Biserici, iar Biserica noastră a primit numeroase delegaţii bisericeşti străine. A purtat o grijă statornică preoţilor de mir, asigurându-le salarii de la stat şi „din fonduri proprii", precum şi pensii corespunzătoare. S-a interesat mereu de refacerea unor biserici-monumente istorice, de întreţinerea şi pictarea bisericilor parohiale existente, de mănăstirile ţării.

A întâmpinat însă şi multe neajunsuri din partea conducătorilor politici de atunci: sute de preoţi arestaţi până în anul 1964, controlul supărător al Departamentului Cultelor şi al Securităţii, cenzura presei şi a publicaţiilor bisericeşti, desfiinţarea abuzivă a numeroase mănăstiri şi schituri în 1959, precum şi a celor două seminarii monahale existente pe atunci şi excluderea din monahism a sute de călugări şi călugăriţe.

În pofida atâtor situaţii nefericite, totuşi, patriarhul Justinain a ştiut să le biruiască pe toate şi să rezolve marile probleme bisericeşti ale timpului său şi să-şi înscrie numele cu cinste în rândul marilor ierarhi din istoria Bisericii noastre.

*

La 15 aprilie s-au împlinit 40 de ani de la trecerea la cele veşnice a mitropolitului **Nicolae Colan**. Fiu al judeţului Covasna (n. 28 noiembrie 1893), a studiat la Gimnaziul ortodox „Andrei Şaguna" din Braşov, la Institutul teologic din Sibiu şi la Facultatea de Litere din Bucureşti, la Facultatea de Teologie evanghelică din Berlin. A fost profesor de Noul Testament la Academia teologică „Andreiană" (1922-1936), rector al acesteia (1928-1936), redactor al „Revistei Teologice" (1923-1936), mai târziu al revistei „Viaţa ilustrată" (Sibiu şi Cluj, 1934-1940), în care a publicat numeroase articole. În 1936 a fost ales episcop al Clujului, unde a păstorit până în 1957. În momente nefericite pentru ţară, după Diktatul de la Viena din 30 august 1940, când practic, teritoriul eparhiei sale a fost anexat la Ungaria hortystă. La Cluj a îndrumat activitatea Academiei Teologice, a ziarului eparhial „Renaşterea", a tipografiei, în care au apărut numeroase lucrări teologice (inclusiv două ediţii din Noul Testament). În 1938 a fost ales membru de onoare al Academiei Române, iar în 1942 membru titular

(în locul lui Nicolae Titulescu), demnitate pe care a pierdut-o sub regimul comunist. În 1938-1939 a fost ministru al Educaţiei Naţionale, Cultelor şi Artelor.

La 23 mai 1957 a fost ales arhiepiscop al Sibiului şi mitropolit al Ardealului, păstorind până la moarte. În noua slujire, a îndrumat activitatea clerului, a Institutului Teologic, precum şi lucrările de pictare a catedralei mitropolitane.

*

Cu trei săptămâni înaintea sa, la 25 martie 1967, a murit fostul arhiereu-vicar al Arhiepiscopiei **Teodor Scorobeţ Răşinăreanul** (n. 14 ianuarie 1883 în Streza-Cârţişoara). Era absolvent al Institutului teologic sibian. S-a numărat printre primii preoţi misionari din Statele Unite (la Youngstown OH şi la Sharon PA, între anii 1906-1909), apoi a fost preot în parohia Roşia-Sibiu (1909-1919), deţinut din dispoziţia autorităţilor maghiare la Cluj, Oradea şi Zombor (1916-1918), apoi profesor la Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu, consilier (1922-1941) şi vicar al Arhiepiscopiei (din 1941) şi, în sfârşit, arhiereu-vicar (1945-1948), pensionat de noile autorităţi comuniste. A fost delegat la

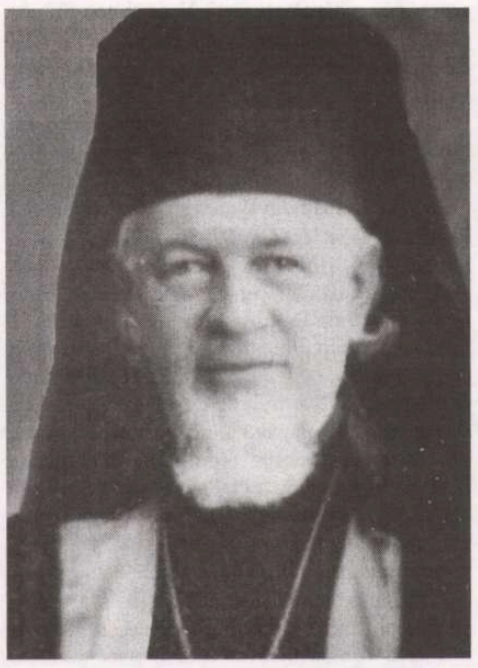

câteva întruniri ecumenice peste hotare şi trimis de Sf. Sinod să organizeze Episcopia misionară românească din Statele Unite şi Canada, în 1928-1929. A fost un ierarh de o rară modestie şi omenie, care a lăsat frumoase amintiri în sufletul celor care l-au cunoscut.

*

În sfârşit, la 27 aprilie se împlinesc 125 de ani de la naşterea marelui mitropolit al Ardealului **Dr. Nicolae Bălan**, originar dintr-o veche familie preoţească din Blăjenii de Sus, jud. Bistriţa-Năsăud. A făcut studii strălucite la Gimnaziul „grăniceresc" din Năsăud, apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuţi, care i-a conferit doctoratul în 1905, după o specializare la Facultăţile de Teologie catolică şi protestantă din Breslau (azi Wroclaw). Timp de 15 ani, a fost profesor de Dogmatică, Morală, Apologetică şi Catehetică la Institutul teologic din Sibiu (1905-1920). În această calitate a iniţiat şi redactat „Revista Teologică" de la Sibiu, care apare – cu două întreruperi – din ianuarie 1907 până azi; în paginile ei a publicat numeroase studii, recenzii, cronici şi informaţii. În 1918 a redactat – împreună cu doi colegi profesori – „Gazeta poporului", care milita pentru unirea Transilvaniei cu vechea Românie. În toamna anului 1918 a împlinit o importantă misiune pe lângă Guvernul României, la Iaşi, din încredinţarea Consiliului Naţional Român Central, cu sediul la Arad.

La 14/27 februarie 1920 a fost ales arhiepiscop al Sibiului şi mitropolit al Ardealului, fiind călugărit la mănăstirea Hodoş-Bodrog de lângă Arad, apoi hirotonit arhiereu şi înscăunat în catedrala mitropolitană din Sibiu în Duminica Rusaliilor – 17/30 mai 1920, păstorind până la moarte. La scurt timp (10 iunie 1920) a fost ales membru de onoare al Academiei Române.

O primă îndatorire care i-a revenit ca mitropolit a fost aceea de a milita pentru acceptarea principiilor Statutului Organic şagunian în Legea şi Statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Române în 1925, apărând autonomia Bisericii. Ca senator de drept, a protestat împotriva Concordatului încheiat de Guvernului României cu Vaticanul (1927), precum şi împotriva unor prevederi din Legea Cultelor din România (1928).

La 30 august 1940, în cadrul unui „Consiliu de coroană" convocat de regele Carol II, a protestat cu demnitate împotriva Diktatului de la Viena, prin care se răpea României o parte din Ardeal. Până în 1944, la eliberarea teritoriului vremelnic ocupat, şi-a ridicat glasul în orice ocazii, cerând refacerea hotarelor ţării (în cadrul adunărilor generale ale Astrei, în Adunările eparhiale ale Arhiepiscopiei Sibiului, în pastoralele de Crăciun şi de Paşti, în predici şi cuvântări ocazionale).

Sub raport cultural, notăm că a dat o nouă organizare vechii şcoli teologice sibiene, ridicată la rangul de Academie, cu patru ani de studii şi cu dreptul de a conferi licenţa, a îndrumat activitatea editorială; până la instaurarea regimului comunist au apărut aproximativ 300 de lucrări teologice sau de îndrumare duhovnicească; a îndrumat publicaţiile periodice ale Arhiepiscopiei: „Telegraful Român", „Revista Teologică", „Lumina Satelor", „Anuarele Academiei teologice" etc. A îndrumat activitatea şcolilor secundare ale Arhiepiscopiei Sibiului: Liceul „Andrei Şaguna" din Braşov, Liceul „Avram Iancu" din Brad – jud. Hunedoara, Şcoala Normală „Andrei Şaguna" din Sibiu (inclusiv una de fete, întemeiată de el), Şcoala de cântăreţi bisericeşti „Dimitrie Cunţan" din Sibiu. A trimis zeci de tineri teologi pentru a face studii de specializare în diferite centre teologice de peste hotare, cu burse din partea Arhiepiscopiei şi datorită cărora s-a creat o adevărată „şcoală teologică sibiană". Notăm între ei pe Nicolae Colan, viitorul mitropolit, Nicolae Popovici, viitorul episcop de Oradea, Nicolae Mladin, viitor mitropolit, Dumitru Stăniloae, Nicolae Terchilă, Nicolae Neaga, Liviu Stan, Spiridon Cândea, Teodor Bodogae, Grigorie Marcu, Nicolae Balcă, Dumitru Călugăr, Gheorghe Şoima şi alţii.

Mai notăm că datorită străduinţelor sale a fost refăcută mănăstirea de la Sâmbăta de Sus, ctitoria domnitorului martir Constantin Brâncoveanu, a ridicat schitul şi un complex de clădiri pentru preoţi în staţiunea Păltiniş, iar în cuprinsul eparhiei s-au construit aproximativ 150 de biserici, mai ales în mediul urban: Sighişoara, Mediaş, Târnăveni, Odorhei, Gheorgheni, Miercurea-Ciuc, Orăştie, Hunedoara, Brad etc.

Nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că s-a numărat printre „pionierii" ecumenismului în perioada interbelică, participând la Congresul ecumenist de la Stockholm din 1925 şi la cel din Berna în 1926, încurajând apoi participările româneşti în cadrul altor întruniri de acest profil. A condus un mare pelerinaj la Locurile Sfinte în 1925, a primit vizita unor ierarhi străini la Sibiu, între care patriarhul Alexei al Moscovei şi alţii.

În acelaşi context menţionăm că a sprijinit pe etnicii evrei din ţara noastră în timpul celui de al Doilea Război Mondial. Potrivit memoriilor fostului şef-rabin al României Alexandru Şafran, mitropolitul Nicolae a fost acela care a intervenit pe lângă mareşalul Ion Antonescu să oprească deportarea evreilor în Transnistria, două scrisori de mulţumire ale unor lideri evrei din 1944 confirmă şi ele acest lucru.

Deşi în ultimii ani de păstorire s-a confruntat cu multe dificultăţi create de regimul

comunist, mitropolitul Nicolae şi-a făcut datoria către neam şi Biserică până în ultimele clipe ale vieţii lui. A trecut la cele veşnice în ziua de 6 august 1955, la praznicul Schimbării la Faţă, după ce participase la Sfânta Liturghie oficiată în capela Institutului teologic, ctitorită de el. A fost înmormântat în ctitoria sa de la mănăstirea Sâmbăta.

Dumnezeu să facă parte de veşnică odihnă acestor vrednici ierarhi! Iar noi şi cei care vor veni după noi să-i cinstim aşa după cum se cuvine, pentru faptele lor vrednice de cinstire.

Pr. Prof. Dr. Mircea PĂCURARIU

SĂ LUĂM AMINTE !

CREDINȚA LUI EMINESCU (III)

M. Eminescu consideră toleranța religioasă o trăsătură fundamentală a românilor.

Gazetarul ia în discuție acest aspect în contextul construirii Catedralei Sf. Iosif din București (nu alta decât catedrala care a devenit în ultimul timp subiect de dispute, extinse și în afara țării) și al demersurilor pentru înființarea unei mitropolii catolice (termen folosit de poet) în România. Analiza și comentariile legate de aceste împrejurări arată încă o dată un bun cunoscător al diferitelor aspecte ale vieții religioase, privite în complexul de fenomene politice, sociale, culturale specifice unui moment de eforturi, asemănător celui de azi, pentru dovedirea vocației europene a românilor. „...Foarte tolerant cu orice lege și orice limbă din lume, neamestecându-se nicicând în certuri religioase și respectând în mod egal credințele și convingerile orișicui, românul n-are de înregistrat în decursul unor lungi veacuri nici o răscoală religioasă, nici o persecuție în contra vreunei naționalități", spune Eminescu, aruncând o privire spre trecutul îndepărtat, în care românii și-au dovedit prin fapte spiritul tolerant (**Voim să ne spunem părerea...**, în **Opere**, ediția Perpessicius, vol X, **Publicistică**, 1989, p. 373). Așa s-a întâmplat, de exemplu, când s-a introdus limba națională în Biserică. Respectarea de către români a acestei opțiuni și la etniile conlocuitoare, în general de alte confesiuni, este explicată prin trimiteri semnificative la **Noul Testament.** Nu așa au procedat și alții. Eminescu numește Rusia care, după ce s-a văzut stăpână pe Basarabia în urma Războiului de Independență, „a știut să scoată până și din biserică limba românească, deși pravoslavia ar fi trebuit să știe că un asemenea lucru e cu desăvârșire anticanonic și necreștinesc" (**Știm prea bine...**, *Ibidem*, p. 89).

Păstrarea limbii naționale în Biserică este „un postulat al **Noului Testament**" și, ca urmare, „Națiile cari nu-l respectă ar trebui să șteargă din calendarul lor sărbătoarea *Coborârei Sf. Duh* asupra apostolilor, care în frumoasa concepție a *Noului Testament* pluti în *limbi de foc* asupra lor, arătând că în multe limbi vorbește *spiritul sfânt* al îngăduirii creștinești și al iubirii aproapelui" (*Ibidem*, vol. X, p. 89).

Românii au fost „în toți timpii un model de toleranță religioasă", pentru că au admis înființarea de episcopii „atârnătoare de Scaunul papal", au îngăduit „petrecerea fără supărare a armenilor și evreilor în țările noastre", au respectat libertatea de cult, „garantată acestora prin anume hrisov de către Ștefan cel Mare", fapte reflectate și în rapoartele „episcopilor catolici despre desăvârșita toleranță și respectul dovedit pentru cultul apusean de către popor, boieri și Domn". Eminescu notează în același articol că „la sărbători mari, Vodă și boierii luau parte la serviciul divin din bisericile catolice" și că *„n-am făcut niciodată ceea ce dorim să nu ni se facă nouă"* (s. n. – O. M., *Ibidem*, p. 89.).

În 1881, românii ortodocși iau inițiativa, cu binecuvântarea ierarhiei ortodoxe, de a-i sprijini pe romano-catolici pentru finalizarea lucrărilor la Catedrala Sf. Iosif din București prin intermediul loteriei naționale (**La 27 iunie a apărut...**, *Ibidem*, vol. XII, p. 229). Subliniind încă o dată „toleranța românilor pentru toate riturile", Eminescu nu are de făcut decât observații legate de legalitatea unei asemenea întreprinderi, suspectată de oportunism, de vreme ce starea lăcașurilor de cult ortodoxe lăsa mult de dorit: „Din punct de vedere practic, rămâne a se cerceta cestiunea dacă bisericele noastre proprii stau îndestul de bine pentru ca ceea ce credincioșii ortodocși pot contribui de bună voie să fie întrebuințat pentru construirea unor biserici de alt rit decât acela al statului și al națiunii" (*Ibidem*, p. 229).

Toleranța românilor nu trebuie să meargă până acolo încât să accepte ceea ce ar duce la pierderea identității. Problema o pune când se discută în presă oportunitatea înființării unei mitropolii catolice la București, în care vede un act de ofensivă a catolicismului, nu atât din inițiativa Scaunului Papal, cât din a Austro-Ungariei, care urmărea slăbirea poziției dinastiei de Hohenzollern în România și crearea unui cap de pod spre Orient. Aceasta ar fi însemnat subminarea misiunii istorice și apostolice a poporului român: „Noi, poporul latin de confesie ortodoxă, spune Eminescu, suntem în realitate elementul menit a încheia lanțul dintre Apus și Răsărit; aceasta o simțim noi înșine, se simte în mare parte de opinia publică europeană, aceasta o voim și, daca dinastia va împărtăși direcția de mișcare a poporului românesc, o vom și face. Oricât de adânci ar fi dezbinările ce s-au produs în timpul din urmă în țara noastră, când e vorba de legea părinților noștri, care ne leagă de Orient, și de aspirațiunile noastre, care ne leagă de Occident și pe cari sperăm a le vedea întrupate în dinastie, vrăjmașii, oricari ar fi ei, ne vor găsi uniți și tot atât de tari în hotărârile noastre ca și în trecut" (*Ibidem*, vol. 13, p. 301).

Cât de profundă a fost observația și cât de puternic semnalul de alarmă se vede din nota diplomatică prin care afirmațiile lui Eminescu sunt aduse la cunoștința Biroului de informații vienez, care supraveghea și activitatea poetului la Societatea „Carpații" (V. Reproducerea notei în vol. XIII, *op. cit.*, p. 513 și urm.).

Pr. Prof. Univ. Dr. Ovidiu MOCEANU

Reapariția revistei „Potirul" a tinerilor studenți din ASCOR-ul sibian

Apărută pentru prima dată acum 5 ani, sub egida ASCOR-ului sibian, revista *Potirul* își reia apariția. Au fost 5 ani de pauză și de încercări nereușite, iar acum, cu binecuvântarea Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, reușim să reînviem acest izvor de gândire ortodox-românească a studenților sibieni. Nici că se putea început mai potrivit... în pragul Sfintei Învieri, în cetatea Sibiului, Capitală Culturală Europeană.

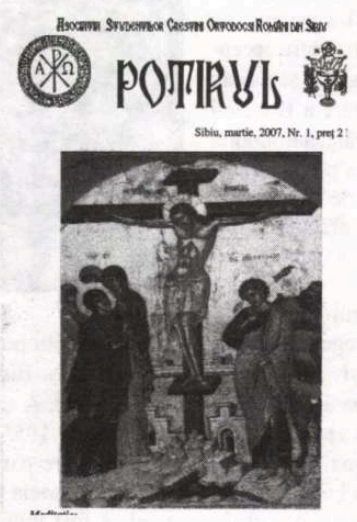

Revista se vrea a fi un contraargument la actuala direcție a studențimii românești, care tinde tot mai mult să se dezică de Ortodoxia neamului, de tradițiile ei. Ne propunem ca în fiecare lună să aducem în fața cititorilor modele studențești, și nu numai, de români care au murit și s-au jertfit pentru aceste valori. Este, dacă vreți, un alt fel de clasament al marilor români, într-o viziune pur studențească, în care nu urmărim clasificarea valorică, ci strict promovarea lor în conștiința noastră, a tinerilor.

Am început cu Valeriu Gafencu, „Sfântul închisorilor", tocmai pentru a ne face mai bine înțeleși din start. Acesta a trasat o axă clară a tânărului student creștin ortodox: prezent-atitudine-moralitate-sfințenie, învățându-ne că numai fiind prezenți în viața societății și luând atitudine vom putea ajunge la sfințenia la care ne cheamă Hristos. Vom continua cu Daniil Sandu Tudor, urmărind fenomenul de rezistență spirituală și culturală a neamului nostru în perioada de tristă amintire a subjugării comuniste și, bineînțeles, ajungând și la celelalte două mișcări de rezistență din același timp: cea a pr. Arsenie Boca de la Sâmbăta de Sus și a pr. Ilie Cleopa de la mânăstirea Slatina, urmând ca apoi să ne referim pe rând la personalități românești din toate domeniile: pictori, artiști, poeți, prozatori etc.

A edita o revistă în acest secol al informației virtuale – și nu orice revistă, ci una bazată pe cuvânt și nu pe imagini –, este un act de curaj. Însă ne asumăm cu toată răspunderea acest demers și cu tot entuziasmul propriu vârstei noastre, în speranța că undeva, în cineva… glasul nostru va rodi.

„Gustați și vedeți că bun este Cuvântul!"

Ionuț TILIBAȘA
– redactor-șef

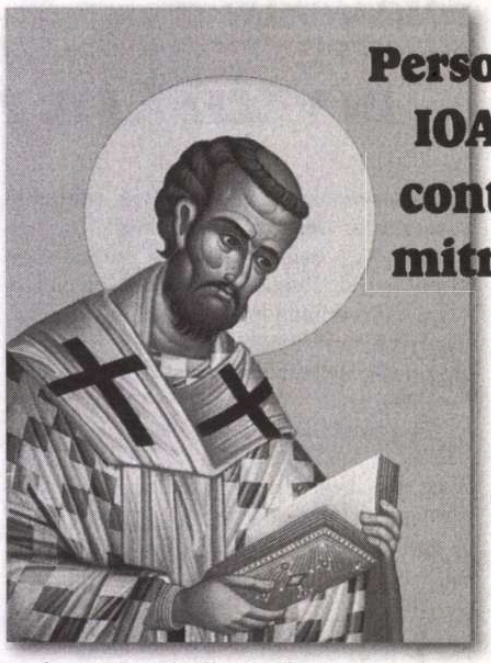

Personalitatea Sfântului IOAN GURĂ DE AUR, conturată de Dosoftei, mitropolitul Moldovei

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 13, pomenirea / dintru sviți părintele nostru Ioan, arhiepiscopul de Țarigrad, cu Rostul de Aur.*

Acesta mare luminătoriu și glasnic, în toată lumea dascal și-mvățătoriu, era din cetatea cea mare Antiohiia, tatăl Secund, stratilat și maica, Anthusa, creștini și credincioș amîndoi. Și îndată, la-nceputul vieții sale, luă mare dragoste la cuvinte și la-nțălesul limbii ș-a cărții. Și cu nevoința ce-au pus în svînta Scriptură și cu firea cea isteață ce avea ascuțită, deprinsă și-nvață tot meșteșugul învățăturilor elinești, urdinînd la Livanie si Andragathie dascalii și măiestrii de Antiohiia, de-acii și la Athine.

Și deaca deprinsă bine cartea elinilor și svînta Carte creștinească și sosînd la vîrvul înțălesului ei și împodobind viața sa în curățîie și cinste, s-au suit in shimă de cliric de svîntul patriarh de Antiohiia, Melelie. Și de svîntul Fabian fu pus diacon și preut. Și încheind mult cuvintele pentru pocăință și pentru podoaba obiceaielor, năravurilor și tălmăcind toată svînta de Dumnădzău suflătoare Scriptură.

Și lăsând lumea și viața această trecătoare patriarhul de Țarigrad, svîntul Nectarie, fu luat de la Antiohiia svîntul Ioan, aruncat cu sorții și cu giudețul svinților episcopi și cu porunca împăratului Arcadie și adus la Țarigrad, hirotonit și pus patriarh în împărăteasa cetăților, luînd hirotoniia cu pravila. Și, de-aciia, mai vîrtos s-au întins cu nevoința tîlcovaniilor svintei Scripturi și în dăscăliia întrebărilor. Cu mijlocul căriia au tras pre mulți la cunoștință cu Dumnădzău și la pocăință. Și atîta s-au dat cu nevoința și cu vărzdâjaniia cît numai ce mînca puțîntea dzamă de ordz și dormiia puțîntel, și nu în pat, nice pre așternut, ce stînd sau țiindu-să de funi. Și de-l oborjîa somnul, el ședea. Iară cu cît în prisosîtul omdragostii, a mulți alalți au fost chip și tipariu!

* Dosoftei, *Viața și petrecerea Svinților* (Iași, 1682-1686), text îngrijit, notă asupra ediției și glosar de Rodica Frențiu, Editura Echinox, Cluj, 2002, pp. 115-116.

Pentr-aceea și în cuvintele sale învăța, îmvitînd pre toți către aceastea bunătăți și să să ferească de la camătă și de la asupreale. Pentru carea // fu și în sfadă. Și întîi cu Evdoxiia, cu împărăteasa, ș-au făcutu-o șie vrăjmașe, că ea apucasă viia unii sărace. Și săraca striga cerșind al ei. Și svîntul o dojeniia să nu ia lucru strein. Și ne-nduplecîndu-o o înfrunta și cu pilda Ezavelii o dojeniia. Iară ea să feace cu totul hiară, țiindu-să vîrtos de viia săracei.

Și fu svinția sa gonit din scaun, întîi pentru dînsa, a doa prin mijlocul a uni episcopi, carii să purta mai mult cu sîla decît cu leagea. De-acii, s-au întors iarăș la scaunul său. Și mai apoi de toate, l-au izgonit la Cucusul Armeniei și multe scîrbe pățînd, cinstitul său suflet lui Dumnădzău au dat.

Și, precum spune istoriia svinției sale, după izgnaniia svinției sale, toți aceia carii au agiutat cu rău asupra svinției sale, au dat moarte rea, unora limbile li s-au înflat ca un dop și s-au nădușit, alții, în multe chipuri. Iară-mpărăteasa i-au murit pruncul în pîntece, grea tîmplîndu-să, și i-au putredit pîntecele ș-au împlutu-o viermii de vie. Și striga dzîcînd că: „De-ar fi viu Ioan, eu n-aș muri!". Și așea, în caznă, au murit Evdoxiia Împărăteasa, carea au fost prilej și începătură a atîta fără-de-leage, de-au agonisit perire și episcopilor acelora.

Și spun cum, după moartea ei, pentru sămn de strîmbătate ce-au făcut asupra sufletului Hrisostom, secriiul unde era împărăteasa băgată au tremurat 32 de ai, pînă cînd s-au adus svintele moștiile svîntului Ioan de la Comane de Theodosie cel Mic, fiiul Evdoxiei, finul svîntului. Și, atunce, aducîndu-l pre svinția sa, pre mare, i-au ieșit în tîmpinare împăratul cu tot singlitul și patriarhul cu tot clirosul, în curabie împărătească și cu mult nărod în vase, cu mare tîmpinare cu litii slăvite, de să-mplu marea de lumini și ceriul de tămîi scumpe. Ș-apropiindu-să de Țarigrad, s-au osăbit curabiia svîntului ș-au lovit de-au despicat în doauă viia săracii ce era lîngă mare. Să veade pînă astădzi locul viei despărțit. Și sosînd la vad, ieșiră de-ntrară cu cîntări, petrecînd pre svinția sa pînă la scaunul svinției sale, la Besearica svintei Irinii. Și-l pusără în svîntul sinthron, adecă în scaun, ce iaste în svîntul oltariu, unde șeade arhiereul de hi- / rotonește și slujește. Și strigară toți cu tot nărodul: „Priimește-ți scaunul, svinte părintele nostru!" și i să-nchină împăratul cu tot nărodul.

Și-mpăratul, cădzîndu-i la picioare, cu rugă să-i iarte pre maică-sa Evdoxiia de năpăști ce-i feace. Și de-acolo luîndu-l cu litie minunată, îl dusără la Besearica Svinților Apostoli, unde era împărăteasa astrucată. Si, deacă-l pusără în svîntul sinthron, adecă scaunul cel svînt patriarșesc, ce-i în oltar, unde șeade arhiereul de odihnește, atunce deschisă acel dulce și izvorîtoriu de spășenie svînt rost a svinției sale la svînta liturghie și dzisă: „Миръ кьсбм. Миръ людемъ. Миръ и Євдозни", adecă, „Pace tuturor, pace poporului, pace Evdoxiei". Și îndată, o, minunea ta, Doamne!, să potoli mormîntul împărăteasii de cutremur, ce să cutremura legănîndu-să 32 de ai. Atunce să ogoi și nu mai tremură. Și după svînta liturghie, aședzară svintele moștiile svinției sale unde i-au gătat, lîngă svîntul prestol; și multe minuni s-au făcut de la svinția sa.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spășeaște.

TIPOGRAFIA EPARHIALĂ S-A MODERNIZAT

Mitropolitul Andrei Şaguna, *„întemeietorul a toate”* celor de folos mântuirii sufleteşti şi propăşirii prin cultură şi civilizaţie a fiilor săi duhovniceşti, a înfiinţat aici, la Sibiu, în 1850, Tipografia eparhială. Redăm aici circulara adresată „clerului şi poporului diecezan”, prin care, cu bucurie, vestea acel fericit eveniment:

Către iubitul meu cleru şi poporu dieţesanu!

Binecuvântat să fie Domnul Dumnezeul nostru, carele au binevoit, ca pe vremea înnălţatului nostru împărat FRANŢISC IOSIF I şi a prea înnalt Aceluiaşi părinteşti Stăpâniri să ne putem bucura de înfiinţarea unei Tipografii eparhiale, de unde vom putea căpăta cărţile noastre bisericeşti şi şcolare.

De mult tâmpu încoace, văzând eu lipsa cea mare de cărţi bisericeşti şi şcolare în Eparhia noastră, văzând totodată şi scăderile cele mari sufleteşti, ce se nascu de aici, am hrănit în inimă-mi fierbintea dorinţă de a înfiinţa pe sama Eparhiei acesteia o Tipografie pe spesele mele. Şi iată, Iubiţilor! dorinţa mi să împlini. Dela înnaltul nostru Guvernu civil şi militariu am dobândit sub 31 August a.c. Nr. 19.572, învoirea pentru ridicarea unei Tipografii eparhiale, în urma cărei îndurate Ordinăciuni n'am pregetat a ţinea astăzi Duminică Sfinţirea apei, după rândueala C. Maicei noastre Biserici, şi totodată a deschide şi a pune în lucrare zisa Tipografie, cu care ocaziune s'au şi tipărit acest ţircullariu înştiinţătoriu.

Scopul Tipografiei acesteia este ca să se tipărească într'ânsa cărţi bisericeşti şi şcolare, şi apoi să se vânză cu preţu cât se poate mai uşor.

Despre care vă înştiinţezu cu acel adaos, că mai întâiu de toate se vor tipări Protocoale matriculare; căci cu durere am înţeles că subt tâmpul revoluţiunei arzându-se de mâna vrăşmaşului 41 de Biserici, iar 319, prădându-se, cu acea ocaziune s'au prăpădit şi multe Protocoale matriculare.

Împărtăşindu-vă arhiereasca mea binecuvântare rămâiu Al Vostru, de tot binele voitoriu Arhiereu

Andreiu m. p.
Sibiiu, în 27 August 1850.

În acest spaţiu de lumină a apărut şi continuă să apară de 154 de ani „Telegraful Român”, ctitorit şi acesta de marele ierarh, şi tot aici a fost imprimată, la 1858, Biblia, care îi poartă numele. Au mai fost tipărite şi cărţi de cult, manuale didactice pentru Academia teologică şi şcolile confesionale, iar din 1907, şi „Revista Teologică”.

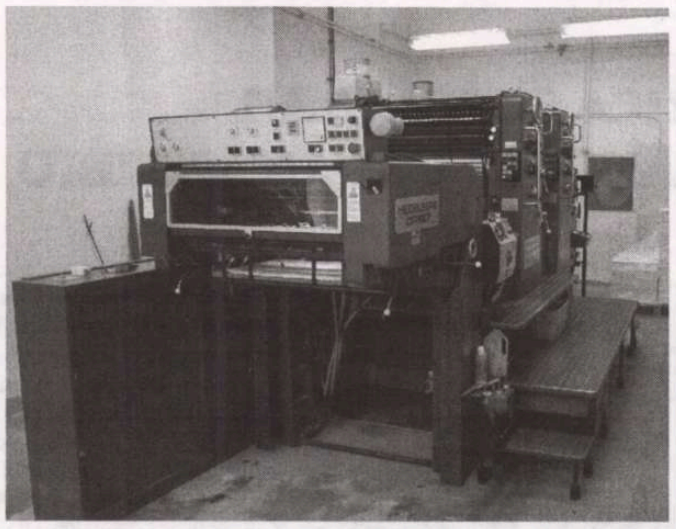

De reţinut o informaţie cu o deosebită încărcătură emoţională. Sfântul Calinic de la Cernica fiind, în acele timpuri când Şaguna păstorea la Sibiu, episcop al Râmnicului şi auzind că al său confrate sibian şi-a procurat o tipografie i-a făcut rugare să-l ajute şi pe el să-şi reutileze tipografia. Şaguna a răspuns cu promptitudine, ceea ce a consolidat şi mai mult relaţiile frăţeşti între aceşti doi aleşi bărbaţi ai neamului.

Toţi succesorii lui Şaguna în scaunul mitropolitan au urmat pilda sa, purtând de grijă acestui compartiment cu o menire atât de binecuvântată în viaţa eparhiei. Reutilarea tipografiei a constituit o preocupare prioritară a fiecăruia. Aşa se face că s-au acumulat cu timpul tot felul de linotipuri, maşini de imprimat, de cusut, de broşat, de tăiat, de fălţuit, de poleit etc., multe având azi valoare de patrimoniu.

Progresul extraordinar al tehnicii tipografice a impus o reutilare a tipografiei şi în acest răstimp de când la conducerea Arhiepiscopiei Sibiului şi Mitropoliei Ardealului se află Î.P.S. dr. Laurenţiu Streza. Astfel că, în această primăvară, au fost înlocuite maşinile de tipar înalt cu altele de tipar plan (offset), care pot tipări, în două culori, la o singură trecere a hârtiei prin maşină. S-a eliminat prin aceasta plumbul din munca tipografică, asigurându-se astfel protecţia sănătăţii personalului ce activează în acest sector.

Cât priveşte randamentul, precizăm că viteza de imprimare este de până la 10.000 coli/h.

S-a achiziţionat şi o maşină de broşat cărţi semiautomată, cu freză.

Noua aparatură tipografică a fost procurată din Germania, iar instruirea personalului s-a făcut la Tipografia „Honterus”, din Sibiu.

Primele lucrări executate în noua tipografie au fost: numerele din „Telegraful Român”, începând cu luna ianuarie şi o foarte frumoasă carte de rugăciuni.

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

SĂRBĂTOARE ROMÂNEASCĂ LA CREMONA

În urmă cu câţiva ani, prin osârdia tânărului preot Doru Fuciu, originar din Ţara Făgăraşului şi absolvent al Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna” din Sibiu, a luat fiinţă în oraşul Cremona din nordul Italiei o parohie românească. În prezent comunitatea numără, după datele poliţiei municipale, 2163 de români, iar în regiunea Cremonei numărul total al românilor depăşeşte 7000 de suflete.

Prin străduinţa părintelui paroh, cu ajutorul binevoitor al episcopului Dante al Cremonei, comunităţii române i s-a oferit spre folosinţă o biserică istorică în centrul oraşului, biserică ce este închinată Sf. Treimi.

Parohia ortodoxă română din Cremona este pusă sub scutul Maicii Domnului, având ca hram praznicul Naşterii Preacuratei.

La invitaţia părintelui Doru Fuciu cu binecuvântarea Î.P.S. Laurenţiu al Ardealului şi îngăduinţa Î.P.S. Mitropolit Iosif al Europei Centrale şi Meridionale, P.S. Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului a fost oaspete de onoare al parohienilor în perioada 23-27 martie a.c. Vineri seara în biserica parohială P.S. Sa, împreună cu preotul paroh, a oficiat Denia Acatistului Bunei-Vestiri la care au participat numeroşi credincioşi. La sfârşitul acesteia P.S. Sa a rostit un cuvânt de învăţătură legat de semnificaţia Deniei săvârşite şi a Postului Mare în care ne aflam.

Sâmbătă, 24 martie, în aceeaşi biserică P. S. Sa, înconjurat de un sobor de preoţi, a săvârşit Sfânta Liturghie arhierească după care s-a oficiat îndătinata pomenire a celor adormiţi întru Domnul, după toată rânduiala românească.

Seara a fost oficiată într-o atmosferă de reculegere slujba Vecerniei arhiereşti întregită de un cuvânt de învăţătură creştinească.

A doua zi, de praznicul Bunei-Vestiri în prezenţa unui număr impresionant de credincioşi a fost săvârşită din nou Sfânta Liturghie de către P.S. Sa, împreună cu P.C. Pr. Doru Fuciu şi P.C. Pr. Valentin Sicoe din Sibiu. La pricesană P.S. Sa a ţinut un cuvânt de învăţătură legat de duminica a V-a a Sf. Post (a Cuvioasei Maria Egipteanca) ca şi de praznicul ales al Bunei-Vestiri.

La sfârşitul cuvântării P.S. Sa a oferit daruri, cărţi liturgice şi o sfântă cruce pentru nevoile bisericii parohiale, iar la miruit a împărţit tuturor celor prezenţi cruciuliţe şi cărţi de rugăciuni.

P.C. preot paroh Doru Fuciu a mulţumit P.S. Sale pentru prezenţă şi pentru cuvântul cald de învăţătură pus la inima românilor aflaţi departe de ţară dar aproape de Dumnezeu şi de Sfânta Biserică.

La timpul potrivit mulţi credincioşi s-au împărtăşit cu Sf. Taine între care şi mulţi copii şi tineri.

La Sf. Liturghie au asistat reprezentanţi ai Curiei episcopale din Cremona, ai autorităţile locale civile şi militare şi alţi invitaţi.

Parohia a oferit apoi o frumoasă agapă creştinească, la care au luat parte şi oficialităţile prezente.

Seara s-a oficiat în sobor în aceeaşi biserică, Taina Sf. Maslu de obşte cu participarea deosebită a enoriaşilor care au avut bucuria să se împărtăşească din nou de cuvântul ziditor al P.S. Visarion Răşinăreanu.

Luni 26 martie a.c. P.S. Sa a făcut câteva vizite protocolare, mai întâi la Palatul Episcopal unde a fost primit de către Excelenţa Sa Dante Lafranconi, episcopul catolic de Cremona, căruia i-a adresat mulţumiri pentru grija arătată faţă de nevoile spirituale ale românilor ortodocşi din Cremona, apoi la Palatul Comunal unde s-a întâlnit cu dl. Gian Carlo Corada, primarul oraşului Cremona, iar între altele s-a amintit şi dorinţa parohiei române de a i se atribui un teren pentru construcţia unei biserici proprii, precum şi la Chestura municipală unde a purtat discuţii cu dl. chestor Franco Chiari, şeful poliţiei municipale. P.S. Sa a vizitat de asemenea câteva obiective istorice şi religioase din oraş.

Prin prezenţa sa în mijlocul românilor din Cremona, P.S. Sa a adus din ţară binecuvântarea P.F. Părinte Patriarh Teoctist şi a Sf. Sinod, s-a rugat şi s-a bucurat împreună cu ei de realizările lor pe plan spiritual pe pământul ospitalier al Italiei.

Au fost zile sfinte, pline de bucurie duhovnicească prilejuite de Maica Domnului, ocrotitoarea parohiei cremoneze, în zilele Sfântului Post al Paştilor din acest an.

PARTICIPANT

Un model de urmat

COLABORARE ÎNTRE BISERICĂ ŞI ŞCOALĂ LA MERGHINDEAL

Pe lângă latura pastoral-misionară şi liturgică, Biserica noastră Ortodoxă trebuie să iniţieze activităţi atât pe direcţia educativ-culturală cât şi pe direcţia socială, prin implicarea în problemele sociale ale societăţii, respectiv ale parohiei.

Pentru a acţiona eficient în sensul celor două direcţii menţionate mai sus, Biserica are nevoie de colaborarea a două instituţii fundamentale pentru orice localitate, respectiv pentru orice comunitate: Şcoala şi Primăria. Prin şcoală se poate acţiona pe segmentul educativ-cultural, prin participarea la activităţile comune ale reprezentanţilor celor două instituţii, iar prin Primărie se poate acţiona în direcţia asistenţei sociale, prin compartimentele de asistenţă socială din cadrul Primăriilor respective, dar şi prin activităţi comune, compatibile celor două instituţii, Biserică şi Primărie.

În Parohia Ortodoxă Română Merghindeal s-a reuşit închegarea unui cadru general pentru realizarea primului segment, a celui educativ-cultural prin intermediul Şcolii cu clasele I-VIII din localitate.

Iniţiativa a venit din partea tânărului şi energicului director al Şcolii, domnul Valentin Lepşa, proaspăt numit prin concurs la conducerea acestei instituţii şi care, în urma unei discuţii cu preotul paroh din localitate, a stabilit termenii generali ai unei colaborări între Şcoala Generală cu clasele I-VIII şi Biserica Ortodoxă Română din Merghindeal.

Termenii acestei colaborări s-au fixat în cadrul unui „Protocol de colaborare”, unde au fost conturate obiectivele acestei colaborări şi pe care îl redem, în continuare:

PROTOCOL DE COLABORARE
REALIZAT ÎNTRE:

– Şcoala cu clasele I-VIII din Merghindeal, reprezentată prin Valentin Lepşa, în calitate de director şi Parohia Ortodoxă Română Merghindeal, reprezentată prin preotul Manase Virgil.

Obiectivul principal al protocolului este lansarea unui parteneriat Şcoală- Biserică, care să deschidă noi orizonturi activităţii educative a elevilor, profesorilor, spre beneficiul întregii comunităţi.

Colaborarea se va materializa printr-o serie de activităţi precum :

1. Participarea comună la comemorări: Ziua Eroilor, la întâlnirea fiilor satului, la întâlniri cu veterani de război etc.

2. Elevii vor avea acces la biblioteca parohială.

3. Preotul va iniţia activităţi de consiliere a elevilor cu probleme de natură familială, comportamentală.

4. Organizarea unor excursii la monumente cu caracter religios din împrejurimi sau alte zone.

5. Înfiinţarea „unei reviste a şcolii cu o tematică educativă”.

Printr-un astfel de „Protocol de colaborare” se reînnoadă o tradiţie de veacuri a colaborării dintre Biserică şi Şcoală, tradiţie care a fost întreruptă brusc în anul 1948 de către regimul comunist, care a separat Biserica de Şcoală şi a introdus în programa şcolară educaţia ateistă.

Merghindeal, 22. 03. 2007

Pr. Virgil MANASE

MONOGRAFII

BISERICA CU HRAMUL „SFÂNTUL EVANGHELIST LUCA", SIBIU

Biserica cu hramul „Sfântul Evanghelist Luca" din Strada Lungă nr. 29, fostă 11 Iunie nr. 25, cunoscută şi sub numele de „biserica din Maierii Sibiului" sau, mai simplu, „biserica măierenilor", face parte din categoria lăcaşurilor de cult sibiene aparţinând secolului al XVIII-lea.

Istoricul zidirii: Înainte de a ne ocupa cu istoricul acestei biserici trebuie să consemnăm câteva date de ordin istoric. De pildă, denumirea de „maieri" provine de la faptul că în zona unde biserica urma să fie ridicată, erau amplasate în trecut curţile „maierilor" români, adică a acelora care efectuau lucrări în arendă pe proprietăţile patricienilor saşi din Sibiu. Această lucrare în arendă la propietarii saşi a constituit însă şi un obstacol în calea tendinţei de atragere la uniatism a măierenilor, deoarece saşii nu aveau nici un interes să înlesnească înmulţirea numărului credincioşilor catolici.

De asemenea, menţionăm şi existenţa, în acest cartier, a unei alte biserici sau capele ortodoxe anterioare lăcaşului de cult actual. Astfel, la 31 martie 1762, măierenii se plâng magistratului sibian că lăcaşul lor de închinare este prea mic. Ca urmare, la 31 august 1762 a intervenit între G. Fronius şi comunitatea măierenilor neuniţi o învoială, care evidenţia dreptul de folosinţă a unei camere, precum şi o capelă, cu o lungime de 17 paşi. A intervenit însă un alt inconvenient, prin situarea la numai 175 de paşi a bisericii unite, la care se adăuga şi cimitirul comun. Starea de lucruri va rămâne aceeaşi până la Edictul de toleranţă emis de Iosif II la 1781, care va determina ca la 30 iunie 1782 să se încheie între reprezentanţii măierenilor şi G. Fronius un contract de vânzare-cumpărare, pentru aferent actualei construcţii, contract aprobat ulterior de magistratul sibian.

Faptul că a fost construită în anul 1791 arată clar că avem de a face cu una dintre cele mai vechi biserici ale românilor ortodocşi de aici. Episcopul Ghedeon Nichitici (1784-1788) a înaintat Guvernului transilvan cererea de construcţie a bisericii, cerere soluţionată în anul 1787. Decesul ierarhului la 20 noiembrie 1788, a determinat amânarea începerii lucrărilor, dar moştenirea financiară a acestuia va fi folosită de către Gherasim Adamovici (1789-1796). Acest fapt rezultă din pisania de pe cafas, „Această biserică din Maierii Sibiului a hramului Sf. Evanghelist Luca s-a zidit din temelie din massa şi banii răposatului Ghedeon Nichitici, ce a fost episcop neunit în Ardeal… de către Gherasim Adamovici, episcop neunit pe timpul împăratului Leopold al doilea, regele Ungariei, principelui Ardealului ş.a. în anul 1791". Datorită implicării sale în construcţia aceasta, mormântul ctitorului se poate vedea într-o criptă, în faţa uşilor împărăteşti. În urma reparaţiilor din anul 1938 a fost aşezată o placă de marmură cu inscripţia „Gherasim Adamovici, ctitorul bisearicii".

Arhitectura şi pictura: Ctitoria ierarhului ortodox, Gherasim Adamovici, este constituită dintr-o navă cu bază simplă, continuată de o absidă semicirculară şi fără cupolă, având obişnuitul turn, cu laturi prismatice în cazul de faţă, acoperit piramidal, în partea vestică. Pe întreaga suprafaţă a pronaosului se află catafasul, iar turla şi clopotniţa se ridică pe o încăpere închisă, pătrată, prin care se intră în pronaos, iar în exterior, printr-o altă uşă se intră în catafas şi la clopote. Ceea ce uimeşte este mai ales, dacă ar trebui să facem o comparaţie cu alte lăcaşuri de cult aparţinând epocii, simplitatea arhitectonică. Este respectată însă împărţirea specifică bisericilor ortodoxe, pronaos, naos şi altar. Astfel, pronaosul este despărţit de naos printr-un cafas, al cărui perete este, în acelaşi timp, şi un contrafort pentru tavan. Cafasul este susţinut de patru coloane, încadrate de trei arcade. De asemenea şi peretele care desparte naosul de altar, perete din cărămidă cu arcadă, pe care ulterior s-a aplicat iconostasul din lemn având acelaşi rol de contrafort pentru tavan.

Din vechea pictură s-au păstrat doar unele scene de pe cafas şi iconostas, fiind restaurate în anul 1972 de către pictorul Arutinn Avachian din Bucureşti. Revenind la pictura de pe cafas, al cărei pictor este necunoscut, impresionează nu numai scenele care încadrează pisania, ci mai ales execuţia artistică a acestora. Scenele, împărţite în două registre, evocă în primul plan evenimentele pascale ale vieţii Mântuitorului, începând cu actul spălării picioarelor ucenicilor şi se termină cu răstignirea. În scena Răstignirea lui Iisus, soldaţii apar îmbrăcaţi în veşminte austriece. Era cu siguranţă modul în care la vremea respectivă era perceput nu numai rolul armatei de alt neam, ci mai ales statutul socio-politic al românilor transilvăneni. Cel de al doilea registru al scenelor de pe cafas este dedicat unor scene mai ample ca: Luca şi Cleopa în drum spre Emaus, Femeile mironosiţe şi Învierea Domnului înţeleasă prin reprezentarea mormântului său gol. Tavanul pronaosului, care este practic partea inferioară a cafasului, are ca scenă centrală reprezentarea Maicii Domnului Oranta, scenă înconjurată cu reprezentările melozilor bisericii creştine.

Lucrările de renovare executate în anul 1923 au îmbogăţit biserica cu unele scene de pictură în interior. Este vorba de pictura iconostasului şi două scene reprezentând pe Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil. Ele au fost executate de pictorul Dumitru Kabadaev. Resfinţirea s-a făcut în timpul mitropolitului Nicolae Bălan. De asemenea, notăm faptul că prin intervenţii ulterioare, au apărut ferestrele duble, cu vădit scop de a realiza spaţii de aerisire pentru înlăturarea igrasiei din pereţi, mai ales că zidurile bisericii sunt foarte masive. O altă resfinţire cunoaşte biserica în urma lucrărilor de reparaţie executate în anul 1938, când se elimină şi scara de acces din pronaos în cafas, fapt ce a determinat un spaţiu interior mai mare, iar zugrăvirea a fost executată de Ioan Stanciu din Sibiu. Sfinţirea s-a făcut de vicarul Arhiepiscopiei, Vasile Stan. A fost pusă în discuţie o eventuală mărire a spaţiului liturgic, lucru care nu s-a putut materializa până astăzi.

Pictura nouă aparţine maestrului bucureştean Nicolae Stoica, dar care nu a finalizat în totalitate lucrările începute în 1965 şi continuate tot de el până în 1970. Refuzând pictarea iconostasului, executarea acestuia a fost încredinţată pictorului sibian Ioan Căzilă din Sibiu. Iconostasul şi altarul diferă de restul ansamblului pictural prin tehnica de execuţie. Aceasta datorită faptului că primele două sunt executate în tempera, pe când restul bisericii este împodobită prin tehnica în frescă.

Dintre scenele executate de Nicolae Stoica menţionăm pe cele din naos. Astfel, pe peretele de sud, sunt scenele reprezentative pentru istoria transilvănenilor ortodocşi, anume martirii dreptei credinţe: Visarion Sarai, Oprea Miclăuş, Sofronie de la Cioara. Ele sunt continuate de altfel şi în naos, pe aceeaşi parte sudică ne apare Sfântul Ierarh Sava Brancovici, iar pe peretele nordic Sfinţii Ierarhi Ilie Iorest şi Calinic de la Cernica.

Iconostasul are reprezentări iconografice atât în interior cât şi în exterior, lucru favorizat de faptul că acesta era din cărămidă, pentru exterior aplicându-se partea de lemn. În interior remarcăm Înălţarea Domnului care are în centru o arcadă închisă, la rândul ei acoperită de chipurile mucenicilor, încadrată în zidul iconostasului. Scena potenţează tema centrală de pe cupola altarului, Maica Domnului Platytera.

La proscomidiar se poate remarca cu uşurinţă impresionantul pomelnic al ctitorilor şi binefăcătorilor acestui sfânt lăcaş, de la ridicarea ei şi până în zilele noastre. Pomelnicul este din marmură albă şi are în centru un spaţiu liber care a fost valorificat de pictor cu scena potirului euharistic în care este Mântuitorul Hristos. Prin execuţia compoziţiilor şi a scenelor pictorul a reuşit să dimensioneze plafonul, încât privindu-l, se creează impresia unei semi-bolte. Deşi pictura a fost terminată în anul 1970, biserica va fi resfinţită de către mitropolitul Antonie Plămădeală la împlinirea celor 200 de ani de zidire a bisericii, adică în anul 1991. Aceeaşi slujbă de resfinţire va fi săvârşită şi de către episcopul vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe, P.S. Visarion Răşinăreanu cu ocazia lucrărilor de consolidare şi reamenajare a spaţiului liturgic.

Pe tavanul semicilindric al naosului s-a realizat încadrarea Pantocratorului, înconjurat, pe pereţii laterali ai naosului, de cei patru evanghelişti. Bolta naosului este dominată de trei scene reprezentative: Sfânta Treime, Iisus Hristos Pantocrator şi medalionul hramului Sf. Evanghelist Luca.

Ultimele realizări care au adus schimbări în arhitectura şi pictura bisericii sunt: ridicarea pe peretele sudic al naosului a unui pridvor închis, pe unde se face în mod normal accesul în biserică, deoarece intrarea pe uşa aflată sub turn este puţin utilizată. Pridvorul este pictat in tehnica frescă, realizată de pictorul Dorel Bejleacă, care a executat şi o curăţire a picturii existente, îmbrăcând şi nimbul sfinţilor cu foiţă de aur. Şi în acest pridvor apare încă de la intrare, pe peretele exterior al arcadei chipurile Sfinţilor Apostoli Andrei şi Luca în dreapta, respectiv stânga intrării. Uşa de intrare în biserică este încadrată de Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil, pe când tavanul pridvorului are ca scenă Iisus Hristos Emanuel.

Tot în această direcţie a ultimelor realizări, amintim ridicarea troiţei pentru eroii neamului de către două familii, Burduhuş şi Trâmbiţaş, aparţinând acestei parohii, retencuirea bisericii şi un acoperiş nou prin schimbarea ţiglelor, utilizându-se în acest sens ţiglă-teracot, precum şi asfaltarea curţii bisericeşti.

Preoţii slujitori: O vizită canonică efectuată de episcopul Ghedeon Nichitici în cuprinsul eparhiei sale aminteşte şi numele unor preoţi în Maierii Sibiului: Daniil Marcu, Bucur Bobeş şi Ilie Popovici, ultimul dintre ei fiind numit şi protopop între 1813-1830. În timpul lui Ilie Popovici se introduc, la 24 iulie 1793, registrele parohiale, el fiind primul preot din Maierii Sibiului care semnează în ele.

Alături de Ilie Popovici a fost menţionat, la slujirea altarului, din 1796, şi preotul Popa Nicolae Atanasie. El păstoreşte până în anul 1813, ulterior fiind consemnat numai Ilie Popovici, devenit protopop. Începând cu 1830 acestuia îi urmează Petru Bădilă, pentru ca în perioada 1873-1890, respectiv 1889-1891 să fie consemnaţi preoţii Gheorghe Bobeş şi Ioan Mihu. Preotul Constantin Dimian, după trei ani de slujire, se transferă într-o altă parohie. A fost urmat la slujirea preoţească, în perioada 1903-1907, de Iosif Enescu. Îi urmează la altar Ioan Mureşan, între anii 1907-1912, iar mai apoi Romul Bucşa, pentru perioada 1913-1937.

La 15 noiembrie 1937 a fost instalat ca preot Ioan Chioaru, doctor al Facultăţii de Teologie din Cernăuţi, slujitor până la 1 august 1988. A slujit iniţial singur, până în anul 1946, când în urma împărţirii parohiei în două sectoare, a fost numit al doilea preot, în persoana lui Nicolae Petri, care a activat până în anul 1976. Urmaşul preotului Nicolae Petri, este începând cu 25 martie 1976, preotul Tudor Burcuş, care păstoreşte şi în prezent ca paroh al parohiei Sibiu-Inferior II. Acelaşi an aduce instalarea celui de al treilea preot, Romulus Bar, slujind până în anul 1996, când a plecat în America. În urma sa ca paroh a fost numit, pentru parohia Inferior III, începând cu 1997 Marian Răduleţ.

Parohia Sibiu Inferior IV a avut ca preot paroh între anii 1990-2002 pe Victor Bunea, activitatea acestuia fiind continuată, şi în prezent, de Eugen Buta.

În locul preotului Ioan Chioaru, din parohia Inferior I, a fost numit Liviu Moisiu, care a urmat şi cursurile de doctorat la Bucureşti, fiind slujitor al bisericii până în 2005, când a trecut la cele veşnice. Începând cu anul 2006 preot al acestei parohii este Marcel Greavu. În acelaşi an, în urma unei noi rearondări a parohiilor sibiene, a fost înfiinţată şi parohia Inferior V, coordonată de preotul Ersiliu Pop.

Arhiva bisericii: În biblioteca parohiei s-a păstrat mult timp un rând de Mineie tipărite la Râmnic între 1776-1780, dar ulterior, acest fond de carte veche a fost predat Arhiepiscopiei. Menţionăm o serie de alte tipărituri: Evanghelie (1812), tipărită la tipografia din Pesta în timpul mitropolitului sârb Ştefan Statimirovici, Ceaslov (Bucureşti, 1825), Penticostar (Sibiu, 1845), Psaltire (Neamţ, 1843), Octoihul (Pesta, 1845), precum şi Mineiele pentru întreg anul bisericesc tipărite sub îngrijirea lui Andrei Şaguna între anii 1853-1856.

Nu trebuie uitate, în acest context, nici cele câteva icoane aparţinând secolului al XIX-lea păstrate în casa parohială. Consemnăm icoanele Sfântului Evanghelist Luca şi a Sfântului Nicolae, dar şi scene mai ample ca Răstignirea Domnului, Punerea în mormânt a Domnului, Iisus Hristos Arhiereu. Două icoane de excepţie, ce au dimensiunile 0,86/0,61 şi 0,86/0,61 reprezintă pe Iisus Hristos Arhiereu şi Maica Domnului cu Pruncul şi sunt păstrate tot aici.

Concluzii: „Biserica Măierenilor" se prezintă astăzi nu doar ca un lăcaş de cult aparte, ci ca o biserică în care şi prin care s-a păstrat credinţa neamului din această parte a ţării. Iar noi, la fel ca şi biserica, facem parte integrantă din acest neam. Să fim prin urmare cu luare-aminte.

Drd. Sebastian Dumitru CÂRSTEA

Prohodirea P.C. Pr. Cornel Erneanu

Duminică 15 aprilie 2007, după miezul nopţii, a încetat din viaţă vrednicul de pomenire Preot Cornel Erneanu, născut în data de 22 decembrie 1937, paroh al Parohiei Ortodoxe Române Dumbrăveni I, Protopopiatul Mediaş, Arhiepiscopia Sibiului.

Privegherea părintelui, precum şi toate cele rânduite de Molitvelnic, au fost împlinite încă din noaptea decesului de către P.C. Pr. Ioan Vuţă, paroh al Parohiei Dumbrăveni II, P.C. Pr. Iulian Gherman paroh al Parohiei „Sf. Dumitru" din Braşov şi P.C. Pr. Nicolae Drăghici, paroh al Parohiei Ernea. Până la slujba prohodirii, din data de 17 aprilie a.c., dintre preoţii Protopopiatului Mediaş s-au rânduit ca slujba de priveghere să nu fie întreruptă, în fiecare zi săvârşindu-se Sf. Liturghie în biserica parohială unde a fost depus, biserică construită şi pictată în timpul păstoririi Părintelui Cornel Erneanu.

Prohodirea s-a făcut marţi, după Sfânta Liturghie, în Biserica Parohiei Dumbrăveni I cu hramul „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" şi a fost condusă de Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscop al Sibiului şi Mitropolit al Ardealului, împreună cu un sobor de aproape 50 de preoţi din Protopopiatul Mediaş şi din alte localităţi, colegi de facultate sau seminar ai părintelui.

Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza a rostit un înălţător cuvânt de învăţătură despre preoţie şi de îmbărbătare a familiei şi a credincioşilor din parohie. După cuvântul Înalt Prea Sfinţiei Sale au mai vorbit doi foşti colegi ai părintelui Cornel de la Cluj, P.C. Teodor Burcuş de la Sibiu, P.C. Pr. Prof. Dr. Ioan Chirilă, decanul Facultăţii de Teologie din Cluj-Napoca şi a citit câteva versuri Pr. Ioan Vuţă.

Cuvântul de rămas bun a fost rostit în Cimitirul Ortodox Dumbrăveni de către P.C. Preot Protopop Grigorie Doru Gâdea, după care trupul neînsufleţit al Părintelui Erneanu a fost depus în cavoul familiei, în prezenţa a peste o mie de credincioşi.

Dumnezeu Bunul să-l aşeze în latura celor drepţi şi veşnică să-i fie pomenirea!

Protopop
Pr. Grigorie Doru GÂDEA

INTERVIU

SANCTITATEA SA PATRIARHUL ECUMENIC BARTOLOMEU:

„Misiunea clară a ortodocşilor în toate dialogurile ecumenice este mărturisirea în iubire a credinţei strămoşeşti şi a ordinii canonice, care sunt fundamentele şi principalele elemente ale Bisericii nedespărţite”[1].

Catedrala „Sf. Gheorghe” a Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol

Cine ar putea vorbi astăzi mai bine despre rolul Ortodoxiei în lumea contemporană sau despre efortul de refacere a unităţii creştine iniţiale, despre dialogul cu lumea islamică şi cea iudaică, despre efortul promovării în cuvânt şi în faptă a unei mărturisiri vii a lui Hristos, dacă nu cel care este primatul întregii Biserici Ortodoxe, Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I, al 270-lea succesor al Tronului Ecumenic?[2]

Sanctitatea Sa este considerat astăzi a fi unul dintre cei mai de seamă apostoli ai iubirii,

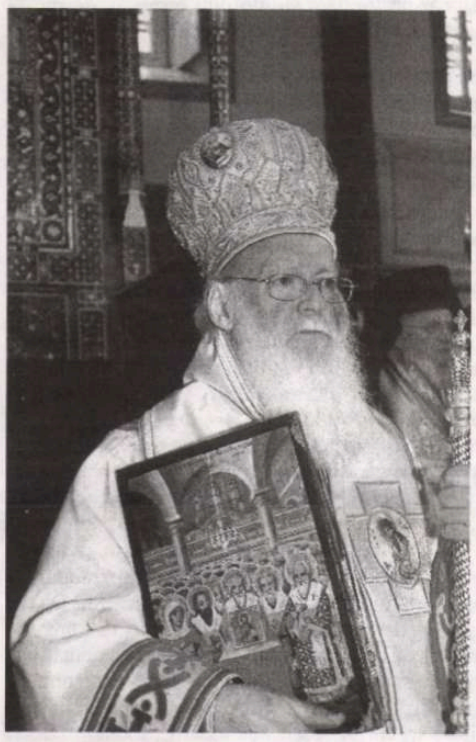

păcii şi reconcilierii la nivel mondial. Eforturile Sale în a atrage atenţia asupra mediului înconjurător şi a pericolelor care îl ameninţă au făcut să fie caracterizat drept „Patriarhul verde”. Ca şi Patriarh Ecumenic, slujirea sa transcende orice delimitare naţională sau etnică la nivel global, misiunea sa fiind tocmai aceea de a milita pentru şi a exprima unitatea şi universalitatea Bisericii Ortodoxe.

Părinte spiritual a peste 300 de milioane de creştini ortodocşi din întreaga lume, Patriarhul Bartolomeu I este un om al discuţiilor teologice profunde şi, în acelaşi timp, o persoană prietenoasă, cu o aură de seninătate aparte. A te afla în prezenţa Sanctităţii Sale înseamnă cu adevărat o şansă de a gusta din acea „pace a profunzimilor” pe care doar la oamenii lui Dumnezeu o poţi întâlni. Cunoscător dinăuntru atât al Răsăritului, cât şi al Occidentului, Sanctităţii Sale îi place să spună că „Europa trebuie să crească asemenea unei catedrale: cu temelii puternice în trupul pământului şi cu un imens elan spre cer”. În contextul existenţial al lumii de astăzi primatul Bisericii Ortodoxe consideră că „dacă cuvintele nu angajează viaţa, ele devin o vorbărie ce discreditează Evanghelia” şi, astfel stând lucrurile, „Ortodoxia trebuie să fie una a faptelor, dacă nu, ea riscând a fi redusă la un fariseism orgolios.”

Aflat pentru câteva zile în acest centru al unităţii şi al conlucrării armonioase a tuturor Bisericilor Ortodoxe locale, la Patriarhia Ecumenică, Sanctitatea Sa a avut amabilitatea de a acorda un scurt interviu cititorilor „Telegrafului Român”, interviu pe care îl reproducem în cele ce urmează:

Î: – *Care sunt sentimentele Sanctităţii Voastre faţă de Biserica Ortodoxă Română, în general, şi în special, faţă de românii ardeleni pe care i-aţi vizitat de câteva ori?*

R: – În repetate rânduri am avut ocazia de a vizita frumoasa dumneavoastră ţară, România, şi venerabila fiică şi soră Biserică Ortodoxă a acestei ţări. De multe ori am ajuns şi în Transilvania. Şi am apreciat întotdeauna frumuseţea naturală a multor regiuni, dar, bineînţeles, şi frumuseţea sufletului evlaviosului popor român. Cunoaştem că bogăţia spirituală a acestuia, ca şi cea materială, au provocat mari neplăceri în vremuri de grele încercări. De aceea, ne şi bucurăm întotdeauna, încredinţaţi fiind de puterea credinţei noastre ortodoxe, care a existat dintru început şi care continuă să fie şi astăzi stindardul identităţii românilor ortodocşi.

Î: – *Una dintre marile personalităţi ale Bisericii Ortodoxe Române a fost şi aceea a fostului Mitropolit al Ardealului Dr. Antonie Plămădeală, pe care l-aţi cunoscut şi care vorbea întotdeauna cu mare respect şi apreciere de Sanctitatea Voastră. Puteţi să ne spuneţi câteva cuvinte despre prietenia pe care aţi avut-o cu Înalt Prea Sfinţia Sa?*

R: – Vrednicul de pomenire Mitropolit al Ardealului Dr. Antonie Plămădeală a fost un foarte drag frate în Hristos şi colaborator al Nostru. Lucrarea sa pastorală şi, în general, cea la nivel interortodox şi intercreştin a Înalt Prea Sfinţiei Sale, este cunoscută în România şi dincolo de ea. Am avut astfel împreună o legătură personală de prietenie şi conlucrare, în special în cadrul întrunirilor interortodoxe şi a activităţilor corespunzătoare acestora. Amintesc de asemenea contribuţia Înalt Prea Sfinţiei Sale pe o perioadă îndelungată în cadrul Conferinţei Bisericilor Europene (KEK) şi strălucita sa colaborare cu reprezentanţii Tronului Nostru Ecumenic în diferitele comisii ale acestui consiliu, în scopul unei prezenţe şi a unei mărturii vii a Ortodoxiei în contextul european. Veşnică să fie pomenirea celui care continuă acum să slujească împreună cu îngerii în Ierusalimul Cel de Sus.

Î: – *Care este sensul participării ortodocşilor la dialogul ecumenic şi cum vedeţi evoluţia acestuia astăzi?*

R: - Sfânta noastră Ortodoxie, supusă voii Domnului, ca şi Biserică a Acestuia, care păstrează „unitatea duhului în legătura păcii” (Efes. 4, 3), a luat deja de mulţi ani serioase iniţiative în direcţia restabilirii unităţii. Avem şi hotărâri panortodoxe referitoare la cadrul şi scopul relaţiilor noastre cu fraţii eterodocşi. Păstrarea acestor hotărâri reprezintă responsabilitatea tuturor. De aceea, câţi nu susţin unitatea Ortodoxiei, nu e posibil să susţină că participă în mod sincer şi constructiv la dialogul ecumenic. Ne bucurăm însă datorită faptului că foarte îndrăgita noastră Biserică Ortodoxă Română, sub îndrumarea înţeleptului şi experimentatului patriarh Teoctist al României şi a unor ierarhi de seamă, ia parte în mod pozitiv în activitatea ecumenică. Desigur, există dificultăţi în progresul acestei lucrări. Există însă şi perspective pozitive, pe care de altfel le susţinem în comun. Printre acestea şi dialogul cu Biserica Romano-Catolică, care a fost reluat de curând.

Misiunea clară a ortodocşilor în toate dialogurile ecumenice este mărturisirea în iubire a credinţei strămoşeşti şi a ordinii canonice, care sunt fundamentele şi principalele elemente ale Bisericii nedespărţite. Fără acestea e de neînţeles refacerea unităţii lumii creştine. Mărturisire autentică există însă numai ca şi trăire a celor ce cred şi a celor ce mărturisesc. Şi aceasta evident, atât la nivel personal, cât şi la nivel interortodox.

Î: – *Care va fi importanţa celei de A Treia Adunări Generale, pe care o organizează Conferinţa Bisericilor Europene (KEK) şi Consiliul Conferinţelor Episcopale Europene (CCEE) între 4-9 septembrie 2007 la Sibiu?*

R: – Este importantă viitoarea A Treia Adunare Ecumenică Paneuropeană de la Sibiu, după cum foarte importante au fost şi cele anterioare de la Basel şi de la Graz. Are o mare importanţă faptul că, pentru a treia oară, are loc o bună înţelegere între Conferinţa Bisericilor Europene (KEK) şi Consiliul Conferinţelor Episcopale Europene (CCEE). Iar tema Adunării, foarte cunoscută şi îndrăgită în cultul şi spiritualitatea ortodoxă, este şi foarte actuală. Starea lumii contemporane are multe realităţi sumbre. Spunând „Lumina lui Hristos luminează tuturor”, mărturisim credinţa noastră, oferind însă şi făgăduinţa comunicării acestei lumini supranaturale a bucuriei şi a speranţei.

Î: – *Având în vedere complexele probleme existenţiale pe care le întâmpină omul contemporan, cum credeţi că trebuie să fie cuvântul Bisericii?*

R: – Exact cum am spus mai înainte: Cuvânt luminat, de adevăr, de sinceritate, transparent, integru, direct, lipsit de ipocrizie, cuvânt de iubire şi de rugăciune.

Î: – *Deoarece ne aflăm în apropierea Sfintelor Paşti, dacă doriţi să adresaţi un mesaj credincioşilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului şi din întreaga Românie.*

R: – Ortodoxia este prin excelenţă Biserică a Învierii – prin multe crucificări! Către credincioşii ortodocşi ai Arhiepiscopiei Sibiului şi către evlavioasa pleromă a Sfintei Biserici Ortodoxe a României doresc în mod personal, din adâncul inimii, ca şi din partea Sfintei şi Marii Biserici Mame a lui Hristos a Constantinopolului, să prăznuiască în bucurie duhovnicească luminata Înviere a Domnului nostru Iisus Hristos. Şi pe deasupra, ca şi parte de acum a comunităţii popoarelor Uniunii Europene, să se adauge şi aceasta mărturisitorilor şi martirilor Învierii, într-o Europă a cărei principală lipsă o constituie exact credinţa, nădejdea şi lumina Învierii.

Dr. Ştefan TOMA

[1] Interviu realizat în data de 24 martie 2007 cu Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I în reşedinţa Patriarhiei Ecumenice din Fanar (Istanbul, Turcia).

[2] Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, ca şi laic Dimitrios Archondonis, s-a născut la 29 februarie 1940, pe teritoriu turc, în insula Imvros, pe atunci locuită în întregime de greci ortodocşi, în satul Sfinţii Teodori. Licenţiat în Teologie în 1961 la vestita Şcoală de Teologie a Patriarhiei Ecumenice de la Halki, Sanctitatea Sa a fost hirotonit diacon în acelaşi an de către venerabilul Mitropolit Meliton de Calcedon. Între 1963-1968 este trimis de către Patriarhul Ecumenic Atenagora, ca şi bursier al Patriarhiei Ecumenice, să studieze în Apus, la Institutul Oriental al Universităţii Pontificale Gregoriane, la Institutul Ecumenic de la Bossey (Elveţia), în cadrul Universităţii din München, susţinându-şi doctoratul la Roma, cu o teză despre: „Codificarea Sfintelor Canoane şi a instituţiilor canonice în Biserica Ortodoxă”, lucrare publicată în limba greacă la Tesalonic, în anul 1970. În 1969 a fost hirotonit preot de către Patriarhul Atenagora, devenind după trecerea la cele veşnice a acestuia, principalul colaborator al succesorului său, Patriarhul Dimitrie I. În 1973 e hirotonit arhiereu cu titlul de Mitropolit al Filadelfiei, iar în 1990, după mutarea la Domnul a Mitropolitului Meliton de Calcedon, devine Mitropolit de Calcedon şi decan al Sfântului Sinod al Patriarhiei Ecumenice. În 1991, după trecerea la cele veşnice a Patriarhului Dimitrie I, este ales în unanimitate în demnitatea de Patriarh Ecumenic, la vârsta de 51 de ani, întronizarea sa având loc pe data de 2 noiembrie a aceluiaşi an.

ŞEDINŢĂ A COMITETULUI INTERNAŢIONAL LITURGIC pentru pregătirea celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene organizată la Sibiu

(urmare din p. 1)

Monseniorul Aldo Giordano a subliniat relevanţa temei celei de A III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu, înţelegând evenimentul din septembrie de la Sibiu ca „un pelerinaj în drum spre regăsirea luminii din noi şi a Luminii – Hristos”. Numărul invitaţilor oficiali ai evenimentului este de 2.100 de persoane, urmând să fie prezenţi şi invitaţi din afara Europei, tocmai pentru a le arăta şi altora modul cum înţelegem Evanghelia şi a crea punţi de legătură şi dialog, a declarat Eminenţa Sa. Mesajul ce urmează să fie redactat la Sibiu va fi adresat tuturor Bisericilor creştine din Europa, ca şi fiecărui stat membru al Uniunii Europene, însă adevăratul mesaj îl va da, în opinia prelatului catolic, prezenţa celor 2.100 de participanţi invitaţi oficial, împreună cu creştinii din Sibiu.

Venerabilul Collin Wiliams a stăruit în intervenţia sa asupra programului ca atare al fiecărei zile din derularea Adunării Ecumenice Europene. A amintit de deschiderea oficială a Adunării, care va avea loc în data de 4 septembrie pe o scenă special amenajată în aer liber, după care va avea loc o familiarizare a participanţilor cu oraşul şi a acestora între ei. În zilele de 5, 6 şi 7 septembrie vor avea loc dimineaţa rugăciuni, apoi Forumurile pe diferite teme. Discuţiile vor fi însoţite de rugăciuni zilnice şi de lecturări ale textelor scripturistice. Sâmbătă seara, pe data de 8 septembrie, după participarea în catedrala mitropolitană „Sfânta Treime” din Sibiu, va avea loc o sărbătorire a luminii în Piaţa Mare a oraşului Sibiu, urmând ca duminica dimineaţa, pe data de 9 septembrie, participanţii la cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană să se roage împreună cu comunităţile creştine din oraş.

În timpul alocat întrebărilor din desfăşurarea acestei conferinţe de presă s-au lămurit anumite aspecte legate de desfăşurarea evenimentului. Secretarul general CCEE, Monseniorul Aldo Giordano, a anunţat că Sanctitatea Sa, Papa Benedict al XVI-lea nu va participa la acest eveniment, deoarece există deja o misiune planificată a Sanctităţii Sale exact în acea perioada în Austria. Mitropolitul Ghenadie de Sasima a anunţat participarea la AEE3 a Sanctităţii Sale, Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic, personalitate care a mai vizitat Sibiul în 1993, la invitaţia vrednicului de pomenire mitropolit Dr. Antonie Plămădeală de a participa la sfinţirea Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus.

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENȚIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului
– martie 2007 –

• **Joi, 1 martie.** Î.P.S. Sa a prezidat şedinţa cu protopopii din Arhiepiscopia Sibiului.

• **Vineri, 2 martie.** A primit la sediul mitropolitan vizita Eminenţei Sale Christoph Klein, Episcopul Bisericii Evanghelice.

• **Duminică, 4 aprilie.** A oficiat Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Sf. Nicolae" din localitatea Voivodenii Mici, protopopiatul Făgăraş. L-a hirotonit întru preot pe diaconul Radu Milăşan pe seama acestei parohii, l-a hirotesit întru duhovnic şi l-a instalat în parohie. L-a hirotesit, de asemenea, pe P.C. Pr. Adrian Răduleţ întru iconom.

• **Luni, 5 martie.** A avut program de audienţe. În aceeaşi zi a prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Marţi, 6 martie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna". A avut program de audienţe şi lucrări de birou.

• **Miercuri, 7 martie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna". A primit la sediul mitropolitan vizita domnului comisar şef de poliţie Gheorghe Puiu Isac, directorul Centrului Chinologic Sibiu.

• **Joi, 8 martie.** A prezidat sinaxa conducătorilor mănăstirilor din Arhiepiscopia Sibiului, desfăşurată la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus.

• **Vineri, 9 martie.** A participat la şedinţa Consiliului Naţional de Acreditare a Titlurilor, Diplomelor şi Certificatelor Universitare din cadrul Ministerului Educaţiei şi Cercetării.

• **Sâmbătă, 10 martie.** A oficiat slujba de sfinţire a bisericii „Acoperământul Maicii Domnului" din localitatea Recea, protopopiatul Făgăraş. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru iconom pe P.C. Pr. Paroh Cătălin Teulea.

• **Duminică, 11 martie.** A slujit Sf. Liturghie şi a predicat la biserica „Sf. Nicolae" din parohia Turnişor I, Sibiu. A oficiat şi slujba de binecuvântare a lucrărilor exterioare de la biserică.

• **Luni, 12 martie.** A avut program de audienţe. În aceeaşi zi a prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Marţi, 13 martie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna". A avut program de audienţe şi lucrări de birou.

• **Miercuri, 14 martie.** A primit la sediul mitropolitan vizita domnului prof. univ. dr. Gabriel Liiceanu, director general al Editurii Humanitas.

• **Vineri, 16 martie.** A avut program de lucru la cabinet. După-amiază a acordat un interviu postului local Antena 1.

• **Duminică, 18 martie.** A săvârşit Sf. Liturghie la Biserica „Sf. Treime" din localitatea Sibiel, protopopiatul Sălişte. L-a hirotonit întru diacon pe tânărul Adrian Cornel Toacse, întru preot pe P.C. Diacon Petru Toader Damian, pe seama parohiei Gura Râului II şi l-a hirotesit întru sachelar pe P.C. Pr. Paroh Ioan Munteanu. În aceeaşi zi a vizitat Muzeul Parohial de Icoane pe Sticlă „Pr. Zosim Oancea".

• **Luni, 19 martie.** A avut program de audienţe.

• **Marţi, 20 martie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna". A avut program de audienţe. În aceeaşi zi a primit la sediul mitropolitan vizita domnului reverend Dieter Brandes, coordonatorul proiectului „Healing of Memorie" pentru România, însoţit de domnul lect. dr. Daniel Buda, profesor la Facultatea de Teologie din Sibiu.

• **Miercuri, 21 martie.** A participat la Catedrala mitropolitană, la slujba deniei Canonului celui Mare.

• **Joi, 22 martie.** A participat la slujba de Te-Deum de la Capela mitropolitană şi a rostit un cuvânt de bun venit reprezentanţilor ASCOR din toată ţara veniţi la Sibiu, la întâlnirea naţională a acestei organizaţii studenţeşti.

• **Vineri, 23 martie.** A avut program de lucru la cabinet. În aceeaşi zi a participat la vernisajul expoziţiei „Mişu Popp – reprezentant al Academismului Românesc (împlinirea a 180 de ani de la naşterea artistului)", organizat la Muzeul Brukenthal. Seara a participat la slujba deniei Acatistului Bunei-Vestiri la catedrala mitropolitană.

• **Sâmbătă, 24 martie.** A săvârşit slujba Tainei Sf. Botez pentru fiul P.C. Pr. Petru Pantiş, consilierul misionar al Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Duminică, 25 martie** – *Praznicul Bunei Vestiri.* A oficiat Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Buna-Vestire" din Mediaş. A vizitat şantierul Bisericii „Sf. Apostoli Petru şi Pavel" Mediaş. În aceeaşi zi a susţinut în aula Universităţii Transilvania din Braşov conferinţa cu tema „Postul, formă a ascezei şi cale spre desăvârşire".

• **Luni, 26 martie.** A oficiat slujba de binecuvântare a noului sediu al Bibliotecii Astra din Sibiu.

• **Marţi, 27 martie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna". A avut program de audienţe.

• **Miercuri, 28 martie.** A avut program de lucru la cabinet.

• **Joi, 29 martie.** A acordat un interviu postului radio Trinitas. A participat la Casa Teutsch, la întâlnirea Comitetului Local de organizare a celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu. La aceasta au participat şi Î.P.S. Gennadios de Sassima, co-preşedinte al Comitetului de Planificare şi al Comitetului Liturgic al Conferinţei Bisericilor Europene, Mons. Aldo Giordano, secretar general al Consiliului Conferinţelor Episcopale Europene, Venerabilul Collin Williams, secretarul general al Conferinţei Bisericilor Europene, Christoph Klein, Episcopul Bisericii Evanghelice, precum şi alţi membri ai Comitetului Local. După-amiază, a participat la întâlnirea organizată de Conferinţa Bisericilor Europene cu clerul ortodox din Sibiu şi împrejurimi. Seara, în cadrul recepţiei organizate, s-a desfăşurat o conferinţă de presă la care au participat alături de ÎPS Laurenţiu şi Î.P.S. Gennadios de Sassima, Aldo Giordano, Venerabilul Collin Williams şi dl episcop Christoph Klein.

• **Vineri, 30 martie.** A participat la sediul Episcopiei Evanghelice, la întâlnirea cu reprezentanţii Bisericilor din Transilvania. După-amiază a prezidat şedinţa Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Sâmbătă, 31 martie.** A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Adrian Iorgulescu, Ministrul Culturii şi Cultelor, însoţit de domnul Eugen Mitea, viceprimarul municipiului Sibiu. După-amiază a participat în Aula Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" la lansarea revistei Departamentului pentru Tineret al Arhiepiscopiei Sibiului – „Quo Vadis".

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

• **2 martie 2007** – P.S. Sa a săvârşit seara Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul, Pavecerniţa Mare şi Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.

• **3 martie 2007** – a săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Capela mitropolitană din Sibiu, hirotonind întru diacon pe teologul Milşău Radu Valentin.

• **4 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica mare (Sf. Treime) din Răşinari, hirotonind întru diacon pe teologul Craiu Ioan Ovidiu. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **5-6 martie 2007** – Audienţe, lucrări de birou. Seara participă la Concertul solistei Evanthia Rempoytiska din Grecia susţinut la Sala Thalia din Sibiu.

• **7 martie 2007** – Audienţe, lucrări de birou. Săvârşeşte seara Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în Catedrala mitropolitană.

• **8 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie în biserica mânăstirii Brâncoveanu şi a participat la Sinaxa stareţilor şi stareţelor din Arhiepiscopia Sibiului.

• **9 martie 2007** – Săvârşeşte Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în biserica „Sf. Nicolae" din Tălmaciu, rostind cuvânt de învăţătură, precum şi Taina Sf. Maslu de obşte. Seara slujeşte Pavecerniţa Mare şi Acatistul Maicii Domului în Catedrală şi rosteşte cuvânt de învăţătură. Participă la o întrunire ecumenică la Facultatea de Teologie din Sibiu.

• **10 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană şi slujba de pomenire a morţilor. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **11 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Pogorârea Sf. Duh" din Dealul Ocnei, prot. Sibiu, hirotonind întru preot pe seama acesteia pe P.C. diacon Craiu Ioan Ovidiu.

• **12-13 martie 2007** – Audienţe, lucrări de birou.

• **14 martie 2007** – Seara, slujeşte şi predică la Liturghia Sf. Grigorie Dialogul în biserica parohială din Boiţa, prot. Avrig (pr. paroh V. Lăzăriciu).

• **15 martie 2007** – Audienţe, lucrări de birou. Seara se întâlneşte cu elevii clasei a XI-a de la Liceul CFR din Sibiu cărora le vorbeşte despre semnificaţia Postului Mare.

• **16 martie 2007** – Săvârşeşte după-masa Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în Catedrală. Participă la ceremonia de deschidere a Festivalului Internaţional Coral „Timotei Popovici" din Sibiu.

• **18 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Nicolae" din Olteţ, prot. Făgăraş, instalând ca nou paroh pe P.C. pr. Ovidiu Bostan. Seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica parohială din Gura Văii, prot. Făgăraş.

• **20 martie 2007** – Audienţe, lucrări de birou. Săvârşeşte în sobor în biserica parohială din Bucium, jud. Braşov, slujba înmormântării preotului pensionar Gheorghe Ittu, rostind cuvânt de învăţătură. A vizitat canonic Schitul Şinca Veche, prot. Făgăraş.

• **21 martie 2007** – Săvârşeşte la amiază în biserica paraclis a Seminarului Teologic din Făgăraş Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul, rostind un cuvânt de învăţătură tinerilor seminarişti. Seara slujeşte şi predică la Denia Canonului celui Mare în biserica Sf. Ev. Luca din Sibiu-Inferior.

• **22 martie 2007** – A prezidat Comisia de recepţie a lucrărilor de pictură de la Spitalul Militar din Sibiu.

• **23 martie 2007** – A săvârşit seara Denia Acatistului Maicii Domnului în biserica „Sf. Treime" a comunităţii româneşti din Cremona-Italia.

• **24 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica românească din Cremona şi slujba de pomenire a morţilor, iar seara slujeşte Vecernia.

• **25 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica românească din Cremona (Italia), rostind cuvânt de învăţătură (pr. Paroh Doru Fuciu). Seara slujeşte şi predică la Taina Sf. Maslu de obşte în aceeaşi biserică.

• **26 martie 2007** – A făcut vizite protocolare episcopului Dante Lafranconi din Cremona, şefului poliţiei municipale Franco Chiari şi primarului Cremonei Giancarlo Corada. A vizitat biserici istorice din oraş şi s-a întâlnit cu membri ai comunităţii.

• **28 martie 2007** – Audienţe, lucrări de birou. Seara slujeşte Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în Catedrală.

• **29 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în biserica mânăstirii Bunești, prot. Rupea, precum şi slujba de călugărie a patru vieţuitoare din obştea mănăstirii.

• **30 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în biserica Sf. Treime din Racoviţa, prot. Avrig (pr. paroh. Mircea Dumitru). Seara slujeşte Pavecerniţa Mare şi Acatistul Maicii Domului în Catedrala romano-catolică din Sibiu rostind cuvânt de învăţătură în cadrul Nopţii de veghe organizate de Bisericile istorice din Sibiu.

• **31 martie 2007** – A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană, iar seara, Vecernie în Catedrală.

Arhid. Vasile AVRAM

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Stelian Tănase, *Revoluţia ca eşec. Elite şi societate*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, 234 p.

Personalitate polivalentă, Stelian Tănase scrie studii şi eseuri pe teme de politologie cu aceeaşi transparenţă şi frumuseţe estetică pe care o cuprinde beletristica sa, precum şi textul său legat de scenariile filmelor şi documentariile sale şi cu ascuţimea discursului care l-a făcut celebru în numeroasele sale producţii de emisiune televizată, autorul articolelor cuprinse în actuala colecţie se dovedeşte a fi atât un excelent analist al fenomenului democratizării României. Pe de o parte, textul său, răzleţit prin presa de specialitate, avea nevoie de o punere în pagina unei cărţi. Pe de altă parte, noi, cititorii, aveam nevoie de o cuprindere cât mai aleasă a textului său, pentru o mai coerentă reţinere de către generaţiile care vin a contextelor speciale ale devenirii noastre (nu doar) europene.

Mecanisme de politică şi democraţie sinceră, conflicte şi soluţii de marcă, confluenţe şi divergenţe de-acum clasice în politica românească, amănuntele unor momente de graţie şi dizgraţie ale politicianismului autohton şi european, toate acestea sunt revelate cu distincţie şi acurateţe de autor. Cartea se constituie, fără doar şi poate, într-o veritabilă catedră de politologie necesară inclusiv preoţimii pentru a putea să discearnă duhurile politicii de cele ale politicianismului de conjunctură, acela care creează presiuni inclusiv asupra democraţiei şi asupra instituţiilor din cuprinsul Statului sau din arealul societăţii civile. Lectura ei vine ca să redimensioneze conştiinţa misionar-pastorală a slujitorului bisericii, dornic să lucreze lucid la mântuirea credincioşilor săi.

Damascius, *Despre primele principii: aporii şi soluţii*, traducere din limba greacă, introducere şi note de Marilena Vlad, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, 402 p.

Fidelă planului său editorial în ce priveşte redescoperirea pentru publicul român a textelor *surselor clasice* ale filosofiei universale, Humanitas propune, în traducerea de excepţie a de-acum cunoscutei Marilena Vlad, specialistă în Damascius şi neoplatonismul tardiv, tratatul *Despre primele principii: aporii şi soluţii.* Autorul (462-538 d.Hr.) este ultimul mare reprezentant al neoplatonismului, ultimul profesor de marcă al şcolii neoplatonice de la Atena, redusă la istorie prin decretul Împăratului Iustinian, în 529. Dintre tratatele sale, *Tratatul despre primele principii, Comentariul la Parmenide, Viaţa lui Isidor, Comentariul la Phaidon, Comentariul la Philebos,* cel dintâi, care face şi obiectul prezentării noastre, este una dintre capodoperele de gândire ale celebrului diadoh atenian. Toată tradiţia neoplatonică, începând cu Plotin, continuând în oracolele Caldeene, conjuncţii ale teurgiei, în opera lui Iamblichos şi Proclus, se regăseşte aici, mult argumentată de geniul creator al acestui filosof. Desigur că pentru studiul teologiei propriu-zise nu este nevoie de cunoaşterea lui. Dar apologetul creştin, indiferent de locul în care-şi caută mântuirea, nu poate face abstracţie de verbul, retorica şi forţa argumentării aşa cum ea decurge spre noi din acest tratat. El rămâne unul dintre cele mai rafinate tratate de filozofie europeană, cheia multor evoluţii de sistem în veacurile moderne. Exerciţiu de admiraţie, lectura cărţii poate bucura intelectual cu prisosinţă.

Pr. Florin Moldovan, *Aşteptând Învierea. Cuvinte la Evangheliile Duminicilor de peste an*, Ed. Oastea Domnului, Sibiu, 2006, 408 p.

Rod al publicării, în tot parcursul anului 2006, a predicilor foii duhovniceşti *Iisus Biruitorul*, aparţinând *Oastei Domnului*, predicile de faţă se înscriu în linia generată de această lucrare misionar duhovnicească a Bisericii Ortodoxe de a propovădui Cuvântul lui Dumnezeu pe limba poporului, fără false artificii retorice, fără emfaza unor texte prea adesea de-contextualizate pastoral şi misionar. De aici şi acurateţea lor, care aduce un plus de bucurie lecturii şi un plus de acurateţe catehumenală, lucruri care fac din cartea Părintelui Florin Moldovan un dar de sinceritate predicatorială către credincioşi. 53 de predici, construite pe fundamentul textului Scripturii şi îmbogăţite de o limbă poetică, bine echilibrată (anterior acestei cărţi Părintele a publicat o alta, cuprinzând poezii de rară sensibilitate), cu mare rezonanţă în sufletele credincioşilor. Prefaţând cartea, părintele Constantin Necula, de la Facultatea noastră de teologie, din Sibiu, consemnează: „cartea de predici a Părintelui Florin Moldovan ţine într-însa, unite, dragostea de propovăduire şi poezie – înrudite în Duhul Sfânt – şi bucuria de a pune acestea toate în slujba şi lucrarea „Oastei Domnului" şi prin ea a Ortodoxiei. Predicile acestea s-au tescuit în teascul de duh de la „Iisus Biruitorul" şi ele se adaugă şirului de cărţi de predică pe care Oastea le propune cititorului român. Nu traduceri, nu compilări, ci predici născute în amvonul comunicării Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos către poporul cel binecredincios" (p. 5).

Recomandăm cartea spre citire părinţilor slujitori şi poporului binecredincios, căruia aceasta se adresează.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35.
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator: Mitropolitul ANDREI ŞAGUNA 1853

Telegraful Român

Anul 155 Sibiu 2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 17 – 20 | 1 şi 15 mai 2007

CINCIZECIMEA,
izvorul darurilor Duhului Sfânt şi temelia Bisericii creştine

La cincizeci de zile după Învierea Domnului, Duhul Sfânt, a treia persoană a Sfintei Treimi, Cel făgăduit de către Mântuitorul Iisus Hristos (*In.* 15, 26), S-a pogorât peste Sfinţii Apostoli, în chip de limbi ca de foc (*Fapte* 2). Minunea Cincizecimii a avut o întreită înrâurire asupra acestora, făcând din cei ascunşi, de teama iudeilor, neînfricaţi propovăduitori în faţa împăraţilor păgâni şi martiri ai lui Hristos, primind apoi darul vorbirii în limbi, cât şi posibilitatea de a împărtăşi şi altora darul Duhului Sfânt primit. Ziua Cincizecimii devine astfel ziua consacrării, a „hirotoniei" de sus a Sfinţilor Apostoli, ca binevestitori ai Evangheliei şi iconomi ai tainelor dumnezeieşti, în instituţia divino-umană, Sfânta Biserică, întemeiată în chip nevăzut pe Cruce, iar în chip văzut prin botezarea celor „ca la trei mii de suflete" (Fapte 2, 41), care au format prima comunitate creştină, Biserica din Ierusalim.

Pogorârea Duhului Sfânt a fost o lucrare necesară în iconomia mântuirii, continuând lucrarea mântuitoare a lui Hristos. Dumnezeu-Tatăl, Creatorul, este „Făcătorul cerului şi al pământului, al celor văzute şi nevăzute", Dumnezeu-Fiul este Mântuitorul, „Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri", iar Dumnezeu-Duhul Sfânt este Sfinţitorul şi Desăvârşitorul creaţiei, Care lucrează permanent, prin harul Său, în Sfintele Taine ale Sfintei Biserici, ajutând pe om şi întreaga fire în urcuşul spre culmea sfinţeniei şi asemănării cu Dumnezeu, ideal împărtăşit încă de la creaţie.

Harul divin mântuitor este o energie necreată, care emană veşnic din Dumnezeu şi se actualizează în noi prin darurile Duhului Sfânt.

Pentru a ne câştiga mântuirea subiectivă, personală, făcându-ne părtaşi de mântuirea obiectivă, săvârşită odată pentru totdeauna de către Hristos, prin Jertfa Sa de pe Golgota, avem nevoie de har, ca putere dumnezeiască. Avem nevoie şi de credinţă, prin care să conlucrăm cu harul, şi, nu în ultimul rând, de fapte bune, care vor rezulta în urma acestei împreună-lucrări, numită teologic sinergie.

La Cincizecime nu s-a întemeiat doar Biserica, ci s-a instituit şi ierarhia sfinţitoare, care se constituie din acele persoane chemate, sfinţite prin hirotonie şi trimise să propovăduiască Evanghelia şi să sfinţească la rândul lor pe credincioşi şi viaţa acestora (cf. *Mt.* 28, 19). Tot atunci s-a fundamentat şi lucrarea sfinţitoare a Bisericii lui Hristos, adică au fost rânduite de către Mântuitorul cele şapte Sfinte Taine, care sunt acele „lucrări văzute" ce purifică, vindecă şi sfinţesc fiinţa umană în integritatea ei dihotomică, trup şi suflet. Aceste Sfinte Taine sunt mijloace pentru câştigarea mântuirii, unele absolut necesare, precum Botezul şi Euharistia.

Cele trei taine, numite ale iniţierii creştine, Botezul, Mirungerea şi Euharistia, sunt primele trepte ale vieţii spirituale. Prin întreita afundare în apa sfinţită a Botezului, cel născut după trup se naşte din nou pentru „viaţa în Hristos", murind şi înviind împreună cu Hristos (Cf. *Rom.* 6, 3). Moare omul cel vechi şi învie omul cel nou. Harul Botezului şterge păcatul strămoşesc şi cele personale ale adulţilor, făcându-l pe noul botezat membru al Bisericii, adică „mădular al Trupului tainic al Domnului". Sfânta Taină a Mirungerii, primită îndată după botez, aduce „întărirea în viaţa cea nouă în Hristos", prin ungerea cu Sfântul Mir a principalelor organe ale simţurilor. Se pecetluiesc cu „pecetea darului Duhului Sfânt": fruntea – spre luminarea minţii, nasul – spre a simţi buna mireasmă a darurilor duhovniceşti, gura – spre a-L mărturisi pe Dumnezeu, urechile – spre a asculta cuvântul lui Dumnezeu; pieptul – spre a-L iubi pe Dumnezeu, spatele – pentru a-i dărui lui Dumnezeu şi puterile fizice; mâinile – pentru a lucra cele bine plăcute lui Dumnezeu, şi picioarele – pentru a umbla în căile Domnului. Cel născut şi întărit în viaţa în Hristos se uneşte cu Hristos, devenind „hristofor" sau purtător de Hristos, prin taina Sfintei Euharistii. Euharistia este şansa vieţii noastre, hrană cerească, masa Împărăţiei cerurilor.

Haina curată a Botezului fiind apoi întinată de păcat se poate curăţi prin „baia lacrimilor", ca „al doilea botez", adică prin Taina Mărturisirii, care ne permite apoi accesul la unirea cu Hristos, prin Sfânta Împărtăşanie.

Celor care doresc să-şi unească dragostea pentru a vieţui în Hristos, harul divin în cadrul Tainei Cununiei le binecuvântează, temeiniceşte şi sfinţeşte familia.

Celor în suferinţă, Taina Sfântului Maslu le oferă harul tămăduirii sufleteşti şi trupeşti.

Taina Hirotoniei dă celor chemaţi harul împlinirii celor trei lucrări, asemenea slujirilor Mântuitorului: slujirea învăţătorească, cea sfinţitoare şi cea conducătoare. Prin aceasta le ajută să-şi câştige viaţa cea veşnică. Lucrarea Harului divin, care se revarsă cu îmbelşugare la Praznicul Rusaliilor, cuprinde şi susţine întreaga făptură a omului, ajutându-l să-şi câştige viaţa cea veşnică.

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

Înălţarea Domnului

Cu sufletele cuprinse de o adâncă şi nespusă bucurie, la 40 de zile de la luminatul praznic al Învierii Domnului sau Sf. Paşti şi cu 10 zile înainte de sărbătoarea Pogorârii Sf. Duh sau a Rusaliilor, prăznuim înălţarea la cer cu trupul a Mântuitorului Iisus Hristos sau Ispasul. Este una din cele mai vechi sărbători creştine, amintită în Constituţiile Apostolice precum şi în lucrarea „Despre Sărbătoarea Paştilor" a lui Eusebiu de Cezareea.

Sfântul Ioan Gură de Aur o numeşte *„ziua cea mare, cea cinstită şi cea luminoasă a Celui Răstignit"*, iar Sf. Atanasie al Alexandriei, Sf. Grigorie de Nissa şi Fericitul Augustin i-au închinat cuvântări alese păstrate până astăzi.

În Simbolul Credinţei, mărturisim că Iisus Hristos, Cel născut din Tatăl mai înainte de veci, ca om, născut la „plinirea vremii" (Gal. 4, 4) din Fecioara Maria, a pătimit, S-a răstignit, a fost îngropat, a înviat a treia zi după Scripturi şi *„S-a înălţat la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui"*.

În iconomia mântuirii neamului omenesc, Înălţarea la cer a Domnului ocupă un loc important şi împreună cu Învierea şi cu Pogorârea Sf. Duh formează triada de evenimente care pecetluiesc lucrarea divino-umană a Mântuitorului Hristos. Minunea Înălţării a fost prezisă cu mult înainte de către proorocii Vechiului Testament, iar purtat fiind de Duhul, dumnezeiescul David a săltat strigând cuvintele: *„Ridicaţi boieri porţile voastre şi vă ridicaţi porţile cele veşnice ca să intre Împăratul Măririi... Domnul Cel tare şi puternic, Domnul Cel tare în războaie"* (Ps. 27, 7-10), precum şi *„Suitu-S-a Domnul întru strigare, Domnul în glas de trâmbiţă"* (Ps. 46, 5), arătând astfel negrăita bucurie a acestui măreţ fapt din viaţa Mântuitorului Hristos.

Evenimentul Înălţării ne este relatat de către Sf. Evanghelii. Sf. Evanghelist Marcu ne spune pe scurt că *„Domnul, după ce a vorbit cu ei (cu ucenicii), S-a înălţat la cer şi a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu"* (Marcu 16, 19).

Evanghelistul Luca ne relatează şi el minunea Înălţării Domnului: *„Şi i-a scos afară până în Betania şi ridicându-Şi mâinile i-a binecuvântat. Şi când îi binecuvânta, S-a depărtat de la ei şi S-a Înălţat la cer. Iar ei închinându-I-se Lui s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare..."* (Luca 24, 49-52).

Acelaşi evanghelist Luca, în cea de a doua sa lucrare cuprinsă în canonul Noului Testament, e vorba de cartea Faptele Apostolilor, ne descrie mai pe larg şi cu noi amănunte Înălţarea la cer a Domnului, arătând că Domnul Iisus *„până în ziua în care S-a înălţat la cer, după ce a dat porunci apostolilor pe care i-a ales prin Duhul Sfânt, cărora S-a şi înfăţişat viu după patima Sa, prin multe semne doveditoare, arătându-li-Se timp de 40 de zile şi vorbind cele despre împărăţia lui Dumnezeu"* (Fapte 1, 2-3), le-a poruncit acestora să nu se depărteze de Ierusalim ci să aştepte revărsarea Duhului Sfânt asupra lor.

Îmbrăcaţi cu putere de sus, ei, apostolii, vor deveni martori ai Învierii şi ai Înălţării Lui în Ierusalim şi în Iudeea şi în Samaria şi până la marginile pământului. După ce le-a spus acestea – notează Sf. Luca – *„S-a înălţat la cer, în văzul lor şi un nor L-a luat de la ochii lor, şi căutând ei la cer, când mergea El, iată doi bărbaţi au stătut înaintea lor"* în veşminte

(continuare în p. 2)

† Dr. Visarion Răşinăreanu
Episcop-vicar, Sibiu

Împăratul Constantin cel Mare
– împlinirea unui destin

Primul împărat creştin al Imperiului Roman, Constantin cel Mare, este prăznuit de Biserica noastră ca sfânt, împreună cu mama sa Elena, la 21 mai numindu-i „cei întocmai cu Apostolii". Istoriografia privind personalitatea sa prezintă elemente contradictorii, în mod special legate de convertirea la învăţătura creştină şi poziţia sa favorabilă faţă de Biserică. Aceasta cu atât mai mult cu cât unii istorici consideră politica sa religioasă determinată de interesele de stat impuse de conjunctura vremii respective, iar lucrarea *Vita Constantini* doar atribuită istoricului bisericesc Eusebiu de Cezareea însă nu scrisă de el. Prin urmare, pasajele care relatează despre convertirea împăratului Constantin cel Mare încă din anul 312 ar fi neautentice şi interpolări ulterioare. În sprijinul acestor afirmaţii este invocat faptul că dacă victoria de la Pons Milvius împotriva lui Maxenţiu s-a datorat Dumnezeului creştinilor, împăratul ar fi trebuit să răspundă acestui act divin prin convertirea spontană urmată imediat de botez. Ori el s-a botezat pe patul de moarte la Ancyrona în anul 337 de către episcopul semiarian Eusebiu de Nicomidia. Pe de altă parte, trebuie spus că nu numai *Vita Constantini* este sursa informaţiilor istorice, ci şi alte lucrări, ca de exemplu *Istoria bisericească* a aceluiaşi Eusebiu sau *Despre moartea persecutorilor* a lui Lactanţiu a căror autenticitate este incontestabilă.

Nu există nici o îndoială că împăraţii romani invocau ajutorul diferitelor zeităţi protectoare când plecau la război. În faţa confruntării cu Maxenţiu, Constantin, ca descendent al împăratului Claudiu al II-lea Goticul care-l avea ca zeu protector pe „Sol invictus", şi-a amintit că tatăl său, Constantiu Chlor, a respectat pe „Dumnezeul Cel peste toate" (Deus Summus) şi nu i-a persecutat pe creştini. Astfel el a invocat în rugăciune Divinitatea supremă (Suprema Divinitas), cerându-i să i se reveleze pentru a şti cui să i se închine

(continuare în p. 2)

Pr. Prof. Nicolae CHIFĂR

Împăratul Constantin cel Mare - împlinirea unui destin

(urmare din p. 1)

cu adevărat. Aşa a interpretat el imaginea Sfintei Cruci care i s-a arătat pe cer însoţită de mesajul: „Întru acest semn vei învinge" şi urmată de descoperirea în vis a lui Hristos însuşi. Fără îndoială că va fi consultat pe unii creştini din armată asupra semnificaţiei celor revelate şi a descoperit astfel că „Dumnezeul Cel peste toate" invocat în rugăciune este Dumnezeul creştinilor, Iisus Hristos. El a înţeles că dacă semnele creştine (în special crucea şi monograma lui Hristos XP) sunt mai puternice decât riturile păgâne folosite de rivalul său, atunci Dumnezeul creştinilor trebuie să fie Deus Summus (Dumnezeu Cel peste toate). Experienţele lui revelatoare l-au convins că Dumnezeul creştinilor i-a răspuns la rugăciunile lui sincere şi că prin puterea crucii şi prin invocarea numelui lui Hristos va fi biruitor. De aceea s-a convertit la creştinism, fapt care nu trebuie privit nici ca o decizie finală şi categorică în urma unei îndelungate căutări şi nici un act de moment cu motivaţii politice. El a căutat să găsească similitudini între Dumnezeul creştinilor care i s-a descoperit acum şi Dumnezeul suprem (Suprema Divinitas) pe care îl adorase ca moştenire religioasă de la tatăl său. De aceea el nu a repudiat dintr-o dată credinţa lui într-o divinitate păgână cum era Sol invictus, considerat mediator vizibil între Dumnezeul suprem şi oameni. Pentru el monoteismul solar de tendinţă filosofică nu era incompatibil cu credinţa creştină iar Dumnezeul suprem adorat de el până atunci nu era altul decât Dumnezeul creştinilor. Convingerea că victoria împotriva lui Maxenţiu s-a datorat intervenţiei divine (*instinctu divinitatis*) reiese şi din inscripţia de pe Arcul de Triumf din Roma inaugurat la 25 iulie 315 unde el numeşte divinitatea „Fiinţă absolută". Acesteia îi înalţă rugăciune de mulţumire în palatul imperial Palatin şi nu lui Jupiter şi altor zei pe colina Capitoliului, conform tradiţiei romane.

Ca prim gest de mulţumire dar şi ca dezvăluire a noii sale orientări religioase, împăratul Constantin cel Mare împreună cu Liciniu au semnat la Mediolanum în primăvara anului 313 edictul care acorda deplina libertate credinţei creştine după trei secole de persecuţii. În prealabil ceruse augustului Maximin Daia să înceteze persecutarea creştinilor iar proconsulului Anullinus al Africii îi ordonase să restituie Bisericii proprietăţile confiscate.

Pentru că edictul acorda la modul general libertate de manifestare religiei creştine asemenea celorlalte culte păgâne, împăratul Constantin cel Mare şi-a manifestat tot sprijinul faţă de credinţa creştină protejând-o şi chiar favorizând-o. A acordat subvenţii în bani „conducătorilor legitimei şi sfintei religii creştine pentru a le plăti cheltuielile", a emis legi prin care „să fie scutiţi complet de îndatoririle publice pentru ca să nu se abată în nici un fel şi prin nici o greşeală sau neglijenţă faţă de cele sfinte de la slujirea Divinităţii şi să se poată dărui fără nici o reţinere îndatoririlor lor", a îngrădit desfăşurarea ritualurilor păgâne, a interzis sacrificiile, a declarat Duminica (ziua de sărbătoare a creştinilor) zi de odihnă pentru toţi cetăţenii Imperiului roman indiferent de convingerea religioasă, a înlocuit treptat chipurile zeităţilor păgâne de pe monedele romane cu simbolurile creştine, a permis eliberarea sclavilor în biserică în prezenţa episcopului, a acordat drept de azil bisericilor şi drept de a primi donaţii, averea mereu crescândă asigurând o bază solidă asistenţei sociale.

Convins că erezia ariană, care cobora pe Iisus Hristos, Cel care l s-a revelat, la nivel de creatură, supusă greşelii şi inferioară Tatălui, tinzând să rupă unitatea de credinţă a Bisericii creştine, „cea mai înaltă sursă a adevărului, a credinţei şi templul lui Dumnezeu", împăratul ca „unul împreună slujitor cu episcopii" şi „episcop al celor din afară" a convocat Sinodul I ecumenic de la Niceea (325). Văzând că în timpul discuţiilor episcopii se acuzau reciproc cerându-i chiar arbitrajul, împăratul a răspuns cu diplomaţie şi fermitate: „Aceste acuzaţii vor fi judecate la timpul cuvenit în ziua judecăţii universale de către Judecătorul comun al tuturor. Mie, om fiind, nu mi se cuvine a face această judecată în care judecătorii şi acuzaţii sunt episcopi, care n-ar trebui nicidecum să se poarte astfel ca să fie judecaţi de altcineva. Aşadar, imitând milostivirea lui Dumnezeu, să ne iertăm unii pe alţii, renunţând la cuzaţii, să ne împăcăm şi să examinăm cele ale credinţei pentru care ne-am întrunit aici". O adevărată lecţie de morală creştină dată de un împărat care deşi nu era creştin, simţea şi acţiona ca un adevărat creştin. Acest lucru reiese şi din scrisoarea adresată Bisericii din Alexandria după încheierea sinodului: „Cei peste trei sute de episcopi convocaţi de mine, cel ce prin excelenţă mă bucur a fi împreună slujitor cu voi, reuniţi prin înţelepciune şi pricepere, au confirmat că este una şi aceeaşi credinţă, după adevărurile autentice ale legii lui Dumnezeu şi numai Arie s-a arătat cuprins de înşelăciunea diavolului, răspândind acest rău mai întâi printre voi şi apoi printre alţii, prin nelegiuita lui învăţătură. Ceea ce au hotărât părinţii este adevărul lui Dumnezeu căci ei au fost călăuziţi de puterea Duhului Sfânt, care i-a ajutat să ajungă la înţelegere şi unire".

Continuarea disputelor teologice şi menţinerea dezbinării în Biserică nu s-au datorat împăratului care credea încheiată problema ariană odată cu promulgarea crezului niceean şi cu exilarea combatanţilor lui. Criza ariană, în care în cele din urmă a fost antrenat şi împăratul, a continuat tot datorită nerespectării de unii episcopi a hotărârilor de la Niceea şi a dorinţei de răstălmăcire a adevărului.

Chiar dacă împăratul, motivat de dorinţa menţinerii unităţii bisericeşti în imperiu, dar şi influenţat de colaboratori apropiaţi ca Eusebiu de Nicomidia care susţinea un arianism moderat, a favorizat prin atitudinea sa continuarea disputelor şi întărirea grupării semiariene, el nu poate fi acuzat de neglijarea păstrării şi promovării Ortodoxiei niceene prin mijloacele care îi stăteau la dispoziţie. Pe Sfântul Atanasie cel Mare, care i-a solicitat arbitrajul, nu l-a exilat la Treveri (5 februarie 336) pentru că episcopul alexandrin apăra credinţa niceeană împotriva arianismului, ci pentru că a dat crezare adversarilor lui ce-l învinuiau că ar fi ameninţat Constantinopolul, noua capitală a imperiului inaugurată la 11 mai 330, cu înfometarea prin oprirea transportului de grâu din Alexandria.

Că a primit botezul pe patul de moarte de la un episcop semiarian nu impietează credinţa lui, ci arată o realitate. Împăratul era profund ancorat în convingerile lui religioase privind creştinismul dar nu deţinea pregătirea teologică necesară sesizării subtilităţilor dogmatice care făceau diferenţa dintre deofiinţime şi de o fiinţă asemănătoare. În plus chiar Sinodul I ecumenic validase botezul săvârşit şi de eretici dacă a fost făcut în numele Sfintei Treimi. Ori gruparea semiariană era la sfârşitul domniei împăratului Constantin cel Mare foarte puternică şi nimeni nu gândea să reboteze pe cei botezaţi de ei.

Convins că a realizat pe deplin misiunea unui mare suveran, desăvârşind opera de restaurare a Imperiului roman începută de Diocleţian şi că a scos Biserica lui Hristos din „Marea persecuţie", asigurându-i prin legi civile şi bisericeşti un grad înalt de organizare administrativă şi o stabilă bază teologico-dogmatică, împăratul Constantin cel Mare simţindu-şi sfârşitul aproape (22 mai 337) a cerut să fie îmbrăcat cu „haina strălucitoare şi purificatoare a Sfântului Botez". Atingerea acestui moment de maximă trăire spirituală creştină a fost pentru el un urcuş permanent, fără întoarcere sau ezitare şi o dorinţă sinceră şi fierbinte de a înţelege tainele credinţei lăsată nouă de Hristos care l-a înviorednicit şi pe el să-l cunoască, descoperindu-i-se. De aceea cerând episcopilor botezul creştin a zis: „A sosit în cele din urmă şi clipa în care am nădăjduit atâta vreme şi la care tânjind, atâta vreme m-am rugat, ca să dobândesc mântuirea cea întru Dumnezeu. A venit vremea ca şi noi să merităm a fi însemnaţi cu pecetea nemuririi, vremea mântuitoarei pecetluiri". După primirea Tainei Botezului şi Sfânta Împărtăşanie, rugăciunea de mulţumire înălţată lui Dumnezeu a fost expresia deplinei bucurii şi împliniri: „În clipa asta pot cu adevărat spune că sunt fericit; acum ştiu că m-am înviorednicit de viaţa fără de moarte şi că m-am împărtăşit din dumnezeiasca lumină".

A fost înmormântat cu mare fast în Biserica Sfinţii Apostoli, ctitoria sa din Constantinopol. Pentru tot binele făcut Bisericii lui Hristos, el a fost supranumit „Cel întocmai cu Apostolii" pentru că într-adevăr, prin politica sa religioasă faţă de creştinism, a contribuit asemenea unui apostol, la propovăduirea şi răspândirea credinţei adevărate nu numai într-o comunitate restrânsă la nivelul unei cetăţi sau a unui ţinut, ci în întreg Imperiul roman care se întindea din Britania până în pustiul Sahara şi de la oceanul Atlantic până în Mesopotamia.

Înălţarea Domnului

(urmare din p. 1)

strălucitoare. Care au Zis: bărbaţi galileeni, ce staţi căutând spre cer ? Acest Iisus care sa înălţat de la voi la cer, aşa va veni precum L-aţi văzut mergând la cer. Atunci s-au întors Apostolii la Ierusalim de la Muntele ce se cheamă al Măslinilor, care este aproape de Ierusalim cale de o sâmbătă" (Fapte 1, 9-12).

Minunea aceasta a Înălţării i-a copleşit pe ucenici, şi abia acum au înţeles sensul duhovnicesc al Împărăţiei Mesianice întemeiate de Mântuitorul Hristos, care de altfel le-a şi spus ucenicilor că: „ *nu este al nostru a şti anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa*" (Fapte 1, 7).

La fel ca şi la Botez, şi la Schimbarea la faţă şi aici la Înălţare apare norul de lumină, simbol al prezenţei lui Dumnezeu în lume şi implicit al teofaniilor din Vechiul şi Noul Testament.

Cei doi bărbaţi în veşminte luminoase, doi îngeri la fel ca şi la Înviere, sau după alţi exegeţi chiar cei doi martori ai Schimbării la Faţă. Moise şi Ilie au rolul de a explicita minunea petrecută acolo pe Muntele Măslinilor şi anume că Fiul Omului venit pe pământ din slava cerului se reîntoarce biruitor şi plin de măreţie în cer şi şade de-a dreapta Părintelui Ceresc conform celor spuse de psalmistul David (Ps. 109, 1).

Martorii cereşti ai Înălţării Domnului, le explică în acelaşi timp, martorilor pământeni, deci apostolilor şi celor care erau împreună cu ei şi faptul că Înălţarea este un preludiu al Parusiei Domnului, adică a celei de a doua veniri. Hristos cel Înviat rămâne în cer în aşteptarea manifestării Sale finale (Col. 3, 1-4), adică cea de a doua venire a Sa când se va întoarce tot aşa cum a plecat (Fapte 1, 11), coborând din cer (1 Tes. 4, 16), venind pe norii cerului (Apoc. 1, 7), iar aleşii Săi vor urca şi ei întru întâmpinarea Domnului în văzduh (1 Tes. 4, 17).

Prin Învierea Sa din morţi, ca biruitor asupra iadului Hristos cel Înălţat la cer a inaugurat un nou mod de viaţă, a unei vieţi cu şi în Dumnezeu.

Prin Înălţarea Domnului se face de fapt inaugurarea noului „eon" eshatologic al Împărăţiei cerurilor, iar Hristos cel Înviat şi Înălţat la Cer devine prototipul omului nou a omului duhovnicesc care penetrat de strălucirea harului venit în lume la Cincizecime ţinteşte spre cele înalte şi devine astfel fiu al lui Dumnezeu după har.

Între Înviere, Înălţare şi Cincizecime există o legătură ontologică ce se prelungeşte la nesfârşit în lucrarea liturgică a Bisericii, ce infuzează întreaga creaţie prin lucrarea energiilor celor necreate ale harului dumnezeiesc.

Pentru fiecare dintre noi ziua Înălţării, care este în tradiţia poporului nostru şi o zi a eroilor, să fie şi un prilej de rememorare a faptelor de glorie şi a jertfei înaintaşilor noştri şi un imbold de a iubi şi a cunoaşte şi mai mult pe Hristos şi Învăţătura Lui cea dumnezeiască şi de a cinsti şi de a pomeni din neam în neam faptele nepieritoare ale sfinţilor noştri înaintaşi.

Să rostim şi noi împreună cu psalmistul aşa cum facem de altfel la fiecare Sfântă Liturghie cuvintele pline de înţelepciune şi de laudă ce se constituie de fapt într-o fierbinte rugăciune *„Înalţă-Se peste ceruri Dumnezeule şi peste tot pământul Slava Ta".* (Ps. 56, 14). Amin.

A II-a Întâlnire a Preoţilor care Derulează Proiecte Sociale din Cadrul Arhiepiscopiei Sibiului Râu Sadului - 08.05.2007

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Sibiului, prin Biroul de Asistenţă Socială, coordonat de d-na consilier social Gerlinde Gabler-Braun, organizează bilunar o întâlnire cu preoţii care derulează proiecte sociale în cadrul Arhiepiscopiei. Prima întâlnire a avut loc în data de 05.03.2007, la biserica „Naşterea Domnului" din parohia Lazaret IV.

A II-a întâlnire, găzduită de parohia Râu Sadului, al cărei paroh este P.C. pr. Adrian Drăguşin, a avut loc în data de 08.05.2007 şi a fost binecuvântată de aleasa prezenţă a Prea Sfinţiei Sale Visarion Răşinăreanu, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, a P.C. Pr. Protopop Vasile Gafton precum şi a unor membri de frunte ai autorităţilor locale. Întâlnirea la care au participat 26 de persoane, a avut ca subiect următoarea temă: „Obstacole întâmpinate în derularea şi dezvoltarea activităţilor de asistenţă socială la nivel de parohii (cauze, propuneri, soluţii)". În biserica „Sf. Arhangheli" din Râu Sadului a fost oficiat în sobor un Te-Deum de mulţumire, după care P.S. Visarion Răşinăreanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului a arătat scopul întâlnirii şi a transmis participanţilor binecuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Dr. Laurenţiu Streza. D-na Consilier Social Gerlinde Gabler-Braun a reliefat apoi acţiunile susţinute ale Biroului Social al Arhiepiscopiei, punctând apoi principalele teme de dezbatere ale întâlnirii. P.C. pr. Adrian Drăguşin a mulţumit celor prezenţi la această manifestare şi a exprimat bucuria acestei parohii din Mărginimea Sibiului pentru organizarea acestei manifestări. Apoi în locaţia pensiunii „La Banea" a avut loc desfăşurarea propriu-zisă a lucrărilor. După o dezbatere iniţială a subiectului, participanţii s-au împărţit pe grupe de lucru şi au dezvoltat diferite teme alese în urma dezbaterii precedente. La urmă, au fost prezentate tuturor participanţilor concluziile grupurilor de lucru. Tot cu această ocazie s-a vizitat biserica parohială cu hramul „Sfinţii Arhangheli" şi o expoziţie de icoane a unui copil talentat, în vârstă de numai 11 ani.

Astfel s-a înscris o nouă pagină în lucrarea social-caritativă a Biroului de Asistenţă Socială al Arhiepiscopiei Sibiului, condus de către d-na Consilier Social Gerlinde Gabler-Braun, care de doi ani de zile a iniţiat şi coordonat o serie întreagă de acţiuni în domeniu. Acestea s-au bucurat de un real sprijin din partea preoţilor şi a asociaţilor implicate în activitatea social-caritativă a Arhiepiscopiei Sibiului.

Consilier-Social
Gerlinde GABLER-BRAUN

Aspecte ale filantropiei creştine în primele patru secole

– consideraţii folositoare pentru creştinii de azi –

Problema asistenţei sociale, a grijii pentru cei săraci, bolnavi, străini, vârstnici, văduve şi orfani, a ocupat un loc important în viaţa creştină din toate timpurile, ea fiind expresia cea mai înaltă a filantropiei creştine. Începând cu Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi continuând apoi cu Sfinţii Apostoli şi cu urmaşii acestora, creştinismul s-a dovedit a fi singurul în măsură a organiza, supraveghea şi întreţine un autentic program social destinat celor aflaţi în mari nevoi. Peste veacuri, filantropia Bisericii perioadei apostolice şi post-apostolice, continuată de cea a „veacului de aur" (secolul al IV-lea), rămâne modelul suprem de abnegaţie şi dăruire a omului pentru om.

Sfinţii Apostoli au fost primii care au organizat comunitatea creştină din Ierusalim pe principiul iubirii şi al egalităţii frăţeşti. Caracteristica acestei organizări a constituit-o viaţa de obşte, formă a vieţii comunitare în care accentul principal, deşi se pune pe unirea sufletească şi pe entuziasmul religios al celor botezaţi, nu exclude nici elementul economic. Era nevoie, astfel, de întocmirea unui sistem social care să asigure atât procurarea mijloacelor materiale necesare, cât şi distribuirea lor echitabilă, corespunzătoare nevoilor deosebite pe care le reclamau, pe de o parte, întreţinerea cultului şi a slujitorilor Bisericii, iar pe de altă parte, ajutorarea sau ocrotirea socială a credincioşilor[1].

Încă de la început, însă, tânăra Biserică creştină a trebuit să facă faţă ostilităţii iudeilor, dar şi a păgânilor. Stigmatizaţi ca duşmani ai lui Dumnezeu şi ai neamului omenesc, percepuţi ca o adevărată plagă abătută asupra societăţii tradiţionale, creştinii au fost vânaţi şi pedepsiţi fără milă. Unii au fost târâţi prin judecăţi, bătuţi şi batjocoriţi pentru credinţa lor; mulţi au fost întemniţaţi, exilaţi, trimişi pe galere sau azvârliţi pradă fiarelor sălbatice. Săracii, ca urmare a fugii de persecuţii sau a trimiterilor în exil, s-au înmulţit; a sporit, de asemenea, numărul văduvelor şi al orfanilor rămaşi de pe urma celor osândiţi. Şi, totuşi, dezvoltând un autentic program social, Biserica a depăşit toate aceste dificultăţi, organizarea activităţilor filantropice concretizându-se, în timp, în trei direcţii: organizarea comunităţilor bisericeşti ca proprietate de obşte, sub forma colegiilor, corporaţiilor sau asociaţiilor legale (tolerate de legea romană) şi ca reţea de societăţi sau instituţii de asistenţă socială[2].

Totuşi, în perioada apostolică şi post-apostolică, nu se poate discuta despre o asistenţă socială instituţionalizată, aşa cum aceasta va apărea în secolul al IV-lea. În Biserica primară nu era nevoie nici de case de oaspeţi, nici de case pentru orfani, văduve şi bolnavi, atâta timp cât locuinţa fiecărui creştin acoperea, în totalitate, aceste necesităţi; din bogăţia sau din sărăcia lui, fiecare dăruia cu drag. Astfel, această diaconie particulară a suplinit cu succes formele instituţionalizate de mai târziu, coexistând, peste veacuri, alături de acestea[3].

Nici secolele II-III nu cunosc o formă instituţionalizată a asistenţei sociale, deşi acum apar o serie de colegii, corporaţii sau asociaţii legale, cu un vădit scop filantropic, tolerate de legislaţia romană. Deşi traversând cea mai grea perioadă din istoria sa – epoca persecuţiilor –, Biserica nu s-a retras din lume, tocmai acum înregistrându-se o creştere fără precedent a acţiunilor caritative la adresa săracilor, bolnavilor, familiilor martirilor etc.[4]

Care sunt, aşadar, formele prin care s-a manifestat filantropia Bisericii în primele trei secole? **Ofrandele** reprezintă darurile de pâine, vin, miere etc. aduse de credincioşi la altar pentru săvârşirea Sfintei Euharistii. Ceea ce prisosea era pus de o parte pentru întreţinerea slujitorilor bisericilor, care, săraci fiind, trăiau din aceste ofrande; alte daruri erau împărţite de către diaconi săracilor. Un fapt important este acela că ofrandele erau aduse şi în numele celor adormiţi, rude sau prieteni, şi cu ocazia comemorării celor care s-au învrednicit de cununa muceniciei[5].

Colectele, o altă formă a milosteniei obşteşti, constând în bani şi obiecte de mare preţ, fuseseră, iniţial, destinate credincioşilor din Ierusalim; ulterior, în fiecare duminică, fiecare credincios, proporţional cu mijloacele materiale de care dispunea, obişnuia să depună în acea „cutie a milei" („gazofilachium" sau „corvana"), în mod liber, sume de bani destinate celor năpăstuiţi. Proistosul comunităţii era cel însărcinat cu împărţirea echitabilă a acestora. Acestor colecte duminicale li se alăturau altele lunare, precum şi unele daruri făcute cu ocazii speciale: ca mulţumire pentru binefacerile aduse de Dumnezeu, de teama confiscării averilor de către persecutori etc.[6]

Dacă ofrandele şi colectele existau şi la evrei, **agapa** era o formă a milosteniei exclusiv creştină, paradigmă a ei fiind chiar Cina cea de Taină. Numeroase texte scripturistice şi patristice atestă prezenţa agapelor, în strânsă legătură cu săvârşirea Sfintei Euharistii, fiind cel mai potrivit prilej ca participanţii să facă acte de caritate. Pierzându-şi, în timp, acest caracter liturgic, agapele au fost separate de cultul divin; mai bine de trei veacuri şi-au îndeplinit, însă, rolul filantropic, la aceste mese ale comuniunii înfruptându-se din darurile lui Dumnezeu, deopotrivă, cei avuţi şi cei sărmani. Plecând de la concepţia Bisericii primare că omul cel nou, creştinul, este cetăţean al Ierusalimului ceresc, iar aici, pe pământ, doar un simplu călător, bogaţii îşi puneau averile la dispoziţia tuturor, din conştiinţa că acelaşi Dumnezeu, Care le-a dăruit lor toate, se îngrijeşte şi de cel sărac, ridicându-l din suferinţă. De aceea, fiecare membru al comunităţii se punea în slujba tuturor, de la comuniunea bunurilor materiale, până la primirea cununii muceniciei[7].

De pe urma ofrandelor, colectelor şi agapelor beneficiau un mare număr de persoane, începând chiar cu slujitorii săraci ai Bisericii; o altă parte era rezervată trebuinţelor cultului. Cu mici diferenţe, categoriile sociale asistate de biserică au rămas aceleaşi de-a lungul timpului: săracii, bătrânii, infirmii şi bolnavii de tot felul, văduvele şi orfanii, prizonierii, sclavii, refugiaţii, străinii, întemniţaţii, precum şi familiile lor şi ale celor care se învredniceau să primească cununa muceniciei. Cât timp se aflau în mare strâmtorare, nici chiar cei de altă credinţă nu erau omişi. Nu se întâmpla aşa, însă, cu cei ce refuzau să muncească şi cu cei ce duceau o viaţă imorală, pe aceştia Biserica excluzându-i de la comunitatea bunurilor[8].

În acest context, este absolut necesară menţionarea apariţiei monahismului de tip chinovial sau obştesc, deosebit de important pentru dezvoltarea ulterioară a asistenţei sociale a Bisericii. Din chiar momentul apariţiei lor, mănăstirile s-au dovedit a fi veritabile instituţii de binefacere, adevărate şcoli de rugăciune, de muncă şi de caritate. Spre exemplu, în Egipt, veniturile unor mari mănăstiri, care adăposteau în ele până la 10.000 de monahi, erau destinate exclusiv ajutorării săracilor din împrejurimi[9].

Anul 313 a reprezentat o piatră de hotar în istoria Bisericii. Scos din postura de „religio illicita", creştinismul şi-a putut dezvolta, de acum înainte, în mod deschis, instituţii proprii de asistenţă socială, care, prin modul de organizare şi prin competenţa lor, au stârnit până şi admiraţia păgânilor. Specifică secolului al IV-lea, dar şi veacurilor următoare, este forma instituţionalizată a filantropiei creştine, într-o diversitate de aşezăminte cu rol bine determinat[10].

Vechilor modalităţi de organizare şi de întreţinere a activităţilor sociale, li s-au adăugat, treptat, după anul 313, alte şi alte forme – de acum, instituţionalizate - , menite să asigure acoperirea unei palete de necesităţi cât mai largi. Astfel, în privinţa formelor de colectare a fondurilor destinate acestor categorii sociale defavorizate, pe lângă deja consacratele **ofrande** şi **colecte** (regulate, ocazionale şi extraordinare), au fost instituite acum: pârga, zeciuiala, legatele şi donaţiile. **Pârga** desemna primul rod al recoltelor, adus de creştini la biserică spre folosinţa săracilor; prin **zeciuială** se înţelegea acea cotă parte din recolta sau din produsul muncii unui om, oferită în mod liber lui Dumnezeu, deci Bisericii. **Legatele** desemnau acea practică a unor creştini bogaţi de a-şi lăsa prin testament averea – parţial sau integral – Bisericii, spre a fi folosită în activităţi filantropice. La fel, episcopii şi preoţii care mureau fără a avea rude moştenitoare lăsau bunurile pe seama Bisericii şi a săracilor. O altă formă a milosteniei o constituia **donaţia**, caracterizată prin cedarea parţială sau totală a averii, Bisericii, spre ajutorarea celor năpăstuiţi[11].

La baza înfiinţării acestor instituţii de binefacere pare a fi stat ospitalitatea practicată de Biserică chiar de la început. Aceasta a comportat o serie de reguli şi o anumită etichetă; de exemplu, la sosirea într-o comunitate, oaspetele prezenta o scrisoare de recomandare de la episcopul său. La început, pentru primirea străinilor nu existaseră fundaţiuni anume. Dar, cum treptat numărul oaspeţilor era într-o continuă creştere, iar casa episcopului devenise neîndestulătoare în faţa atâtor solicitări, s-a recurs fie la adăugarea unor dependinţe anexe la reşedinţa chiriarhală, fie la ridicarea din temelie a unor clădiri, special destinate acestui scop. Un astfel de aşezământ social purta numele de Henodokion, fiind un fel de „casă mamă" un trunchi al tuturor fundaţiilor filantropice. La dispoziţia celor adăpostiţi aici se afla, în permanenţă, un personal calificat, gata oricând să răspundă oricăror solicitări: doctori, infirmieri, brancardieri, supraveghetori, oameni de serviciu etc. Mai târziu, din acest trunchi al milosteniei creştine au apărut şi s-au dezvoltat numeroase ramuri, sub forma unor pavilioane, după numărul şi felul serviciilor de asistenţă socială administrate, ce gravitau în jurul aceluiaşi nucleu comun – Henodokionul[12].

Astfel, au apărut: case pentru săraci, spitale, case pentru văduve, case pentru fecioare, leagăne pentru copii, orfelinate, aziluri, spitale pentru bolnavii incurabili, aziluri pentru invalizi, case pentru orbi, cimitire etc.[13] Acestor aşezăminte filantropice li s-au adăugat o serie de asociaţii sau corporaţii caritabile: a groparilor, a sanitarilor şi a meşteşugarilor[14].

Mănăstirilor le-a revenit, deci, un rol deosebit în organizarea acestei filantropii practice, în ele organizându-se o parte a instituţiilor de asistenţă socială deja menţionate. Acest lucru a fost posibil datorită fondurilor substanţiale de care beneficiau, fonduri obţinute din donaţii şi legaţii, la care se adăugau ofrandele şi produsele provenite din munca monahilor. De aceste ajutoare beneficiau toţi cei aflaţi în nevoi: călătorii găseau adăpostire, bolnavii tămăduire, cei întristaţi mângâiere, orfanii educaţie şi îngrijire. Filantropia devenise, astfel, preocuparea zilnică a monahilor[15].

Astfel a înţeles creştinismul primelor trei veacuri să aplice porunca slujirii, dată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Să luăm şi noi, creştinii de azi, aminte!

Florin DOBREI

---

[1] Ioan Gh. Coman, *Creştinismul şi bunurile materiale după Sfinţii Părinţi*, în „Studii Teologice", Bucureşti, an I, 1949, nr. 3-4, p. 157-158; Idem, *Învăţătura creştină despre bunurile economice*, în „Studii Teologice", Bucureşti, an III, 1951, nr. 3-4, p. 223-224; Idem, *Folosirea în comun a mijloacelor de trai*, în „Studii Teologice", Bucureşti, an V, 1953, nr. 9-10, p. 602-604.

[2] Liviu Stan, *Instituţiile de asistenţă socială în Biserica veche*, în „Ortodoxia", Bucureşti, an IX, 1957, nr. 1, p. 98-99.

[3] *Ibidem*, p. 99.

[4] Gheorghe I. Soare, *Biserica şi asistenţa socială. Doctrina şi organizarea în primele şase secole*, Bucureşti, 1948, p. 35-36.

[5] *Ibidem*, p. 12, 26.

[6] Gh. I. Soare, *op. cit.*, p. 12-13, 26-28; Ion Vicovan, *Daţi-le voi să mănânce! Filantropia creştină - istorie şi spiritualitate*, Iaşi, 2001, p. 28-29.

[7] Gh. I. Soare, *op. cit.*, p. 13-15, 28.

[8] *Ibidem*, p. 18-20, 29-31.

[9] *Ibidem*, p. 34-35.

[10] L. Stan, *op. cit.*, p. 99-100.

[11] Gh. I. Soare, *op. cit.*, p. 58-66.

[12] *Ibidem*, p. 77-80, 83.

[13] Gh. I. Soare, *op. cit.*, p. 84-87; I. Vicovan, *op. cit.*, p. 92-106; L. Stan, *op. cit.*, p. 102-118; Antonie Plămădeală, *Biserica slujitoare*, Sibiu, 1986, p. 151-152.

[14] Gh. I. Soare, *op. cit.*, p. 91-92.

[15] Gh. I. Soare, *op. cit.*, p. 93-99; I. Vicovan, *op. cit.*, p. 107-111.

Prima conferinţă preoţească din 2007

În conformitate cu Hotărârea Sfântului Sinod, prima conferinţă preoţească (sesiunea de primăvară) din 2007 s-a derulat, în Arhiepiscopia Sibiului, după cum urmează:

- 14 mai 2007, la Braşov, unde au participat preoţii din protopopiatele Braşov, Bran Zărneşti şi Săcele.
- 15 mai, la Sibiu, unde au participat preoţii din Protopopiatele Sibiu, Agnita, Avrig, Sălişte.
- 16 mai, la Mediaş, unde au participat preoţii din acel protopopiat.
- 18 mai, la Făgăraş, unde au participat preoţii din acel protopopiat.
- 18 mai, la Rupea, unde au participat preoţii din Protopopiatul Rupea.

Cu excepţia protopopiatului Rupea, la toate celelalte protopopiate conferinţele au fost prezidate de I.P.S. dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului. Au fost prezenţi la unele dintre protopopiate şi P.S. dr. Visarion Răşinăreanu şi alţi membri ai consiliului eparhial.

Tema conferinţei a fost „Problema familiei creştine astăzi. Pastoraţia copiilor, tinerilor şi vârstnicilor". Prin adresă sinodală s-a recomandat acordarea atenţiei unui aspect mai aparte, legat de această temă, şi anume „problema familiei preotului aflat în dificultăţi materiale".

La toate protopopiatele, odată cu anunţarea temei s-a trimis şi planul conferinţei cu o anexă: bibliografia minimală de specialitate.

Spre a pune mai bine în evidenţă importanţa unei astfel de teme, în contextul problemelor cu care se confruntă familia creştină astăzi, redăm în continuare schiţa de plan:

I. Dimensiunea generală a familiei creştine în condiţiile lumii moderne.

1. Impactul lumii moderne asupra familiei româneşti. Construcţia planului parohial având drept centru familia.
2. Factorii de risc în destructurarea familiei.

II. Tipologia familiei şi implicaţiile pastorale ale acesteia în misiunea cotidiană a Bisericii.

1. Familia în mediul urban.
2. Familia în mediul rural.
3. Familia preotului.

(continuare în p. 5)

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

In memoriam

† Vasile Silivăşan – tipograf

În data de 16 martie 2007 a trecut în veşnicie Vasile Silivăşan, fost tipograf (linotipist) la Tipografia Arhiepiscopiei Ortodoxe Sibiu.

Adormitul întru Domnul s-a născut în 21 septembrie 1935, în localitatea Sărmaşu, jud. Mureş, într-o familie cu cinci copii.

În 1952 s-a înscris la Şcoala profesională de tipografie din Cluj, după absolvirea căreia a lucrat ca tipograf într-o unitate de profil din acel oraş, până în 1968, când s-a transferat la Întreprinderea Poligrafică din Sibiu. De aici, a trecut apoi, în 1971, la Tipografia eparhială, unde a lucrat, ca linotipist, până în 1990. Între 2001-2004 a fost angajat ca administrator la Aşezământul eparhial de la Păltiniş (Vila mitropolitană).

S-a remarcat prin competenţă profesională şi râvnă deosebită în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu.

Dumnezeu să-l odihnească şi să-i facă parte de răsplata sa cea dreaptă!

Redacţia „Telegraful Român"

Origen, „Omilii şi adnotări la Levitic"

Editura Polirom, 2006

Cel de al treilea volum al Omiliilor lui Origen la Pentateuh este dedicat Leviticului. A apărut concomitent cu cele la Geneză şi la Exod, pe care le-am semnalat în numere anterioare ale „Telegrafului Român". Şi în cazul actualului volum, este vorba de o ediţie bilingvă (în latină şi română, pentru Omilii şi în greacă şi în română, pentru Adnotări), datorată aceluiaşi avizat specialist în filologie clasică şi filozofie, universitarul ieşean Adrian Muraru.

Dintru început dorim să remarcăm faptul că ni se oferă o nouă şi valoroasă scriere de spiritualitate creştină ce poartă amprenta geniului acestui prolific scriitor bisericesc din primele trei secole.

Volumul de 608 pagini este precedat de un extins cuvânt introductiv şi este explicitat printr-un riguros aparat critic. Calitatea, respectiv fidelitatea traducerii este garantată de reputaţia specialistului menţionat.

Spre a ne edifica asupra a ceea ce reprezintă Leviticul în ansamblul Pentateuhului, vom schiţa în câteva fraze cuprinsul acestei scrieri biblice. Astfel, vom arăta că Leviticul se află într-o succesiune logică după Exod. Dacă în partea finală a Exodului (începând cu cap. 25) se vorbeşte despre cortul sfânt şi despre preoţime, ca o corporaţiune menită să slujească la acel locaş al Vechiului Legământ, în Levitic sunt descrise pe larg rânduielile cultice ce se cereau a fi săvârşite de către preoţi, în legătură cu cortul sau chiar în particular de către credincioşi. Astfel, în primele opt capitole din Levitic sunt menţionate şi categorisite, după felul şi scopul lor, jertfele sau sacrificiile Vechiului Testament, ce se aduceau pe jertfelnicul din curtea cortului. Acestea erau de două feluri: sângeroase şi nesângeroase.

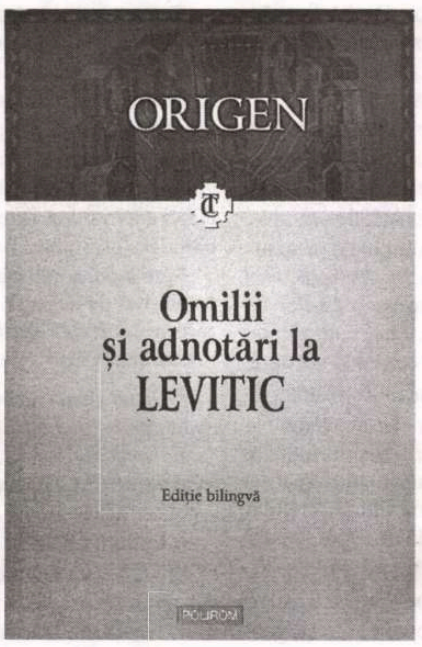

Se trece apoi la prezentarea altor practici de cult cum au fost spălările rituale sau purificaţiunile levitice. Se precizează circumstanţele în care oamenii ajungeau în stare de întinare, ce impuneau obligativitatea purificării. Pentru preoţi, care erau socotiţi mijlocitori între Dumnezeu şi popor, întâlnim prescripţii de purificare mai severe.

Alte prescripţii de natură cultică sau morală, menţionate în Levitic, sunt: interdicţia de a consuma sângele animalelor sacrificate, ca şi oprirea însoţirilor nelegiuite (incestul, homosexualitatea, adulterul, prostituţia). Omuciderea, necinstirea părinţilor, idolatria, chiromancia, vrăjitoria, încălcarea dreptului de proprietate, sperjurul sunt tot atâtea păcate pe care le condamnă Leviticul.

Se stăruie şi în Levitic asupra consacrării preoţilor şi se pune accent pe integritatea lor trupească şi sufletească şi nu mai puţin asupra moralităţii lor şi a membrilor propriilor familii.

Sunt rememorate apoi sărbătorile.

Spre finalul cărţii (cap. 26) sunt redate binecuvântările şi blestemele ce vor veni asupra celor care vor împlini sau vor încălca poruncile şi toate rânduielile dumnezeieşti din Levitic şi celelalte scrieri insuflate.

*

Cunoscând, fie şi în linii generale, cuprinsul Leviticului, vom căuta să arătăm, în continuare, cum a interpretat Origen această a treia carte a Pentateuhului. Prioritar, se impune să reţinem că el a perceput-o ca pe o parte integrantă a Scripturii, iar aceasta, în ansamblul ei, era socotită de el ca un document al revelaţiei, redactat sub inspiraţie divină. De aici, autoritatea supremă pe care o are Scriptura şi faptul că orice enunţ cuprins în ea trebuie primit ca adevărat. Veracitatea divină a Scripturii exclude confuzia, contradicţia, paralogismul şi absurdul.

Referitor la interpretarea corectă a textului scripturistic şi în special a celui vechi-testamentar, Origen susţine că trebuie să facem apel la Noul Testament: aici sunt de căutat regulile de interpretare a primei părţi a Bibliei. Vor trebui, prin urmare, identificate locuri neotestamentare în care sunt interpretate, de către autorii Noului Testament, pasaje din Vechiul Testament. Origen nu se limitează doar la a formula o metodologie de urmat, ci întreprinde el însuşi o investigare a scrierilor neotestamentare, spre a afla locuri în care sunt comentate şi *resemnificate* texte din Vechiul Testament. Constatarea sa este aceea că epistolele Sfântului Apostol Pavel sunt pilduitoare în această privinţă. În acestea se cuprind cele mai multe interpretări de texte vechitestamentare.

Metoda utilizată de Sfântul Pavel în interpretarea Vechiului Testament este cea alegorică. La o astfel de interpretare recurge şi Origen.

Alegoria este definită ca un procedeu literar, retoric, ce înseamnă a spune ceva pentru ca altceva să se înţeleagă. Sfântul Ioan Gură de Aur, în Comentariul său la Epistola către Galateni va explica şi într-un alt fel semnificaţia cuvântului alegorie şi anume, va zice că cele afirmate într-un text pot fi înţelese şi altfel decât sunt exprimate ele acolo. Adică, nu se anulează neapărat sensul redat printr-o afirmaţie ci, pe lângă acel sens, este îngăduit să se găsească şi altul.

Când Sf. Apostol Pavel se referă la prescripţiile Legii Vechi, la jertfe, la circumciziune, la sabat, la purificaţiunile levitice, le numeşte pe toate acestea „umbră a celor viitoare". Aşa trebuie să le privim şi noi, ne îndeamnă Origen. El selectează din Epistola către Galateni a Sfântului Apostol Pavel, textul din capitolul 4, 21-26 unde avem o interpretare alegorică a relatării vechitestamentare despre descendenţii lui Avraam: Ismael şi Isaac. Primul este născut din roaba Agar, iar al doilea din femeia liberă Sara. Agar şi Sara reprezintă, în viziunea Sfântului Pavel, cele două testamente, mai precis Legea Veche, descoperită în Sinai, care naşte fii spre robie şi Legea Nouă, descoperită în Ierusalim, care naşte fii spre libertate. În Gal. 4, 24 Pavel spune clar că cele relatate de el despre Agar şi Sara sunt „spuse în alegorie". Dacă Scriptura însăşi foloseşte termenul *alegorie*, precizează Origen, înseamnă că alegoria este perspectiva corectă de interpretare a Scripturii.

Urmând exemplul paulin de interpretare a semnificaţiei celor două personaje feminine din Vechiul Testament, Origen procedează şi el la fel, în Omilia I, la Levitic, cu textul din această carte cap. 1, 3-5, unde citim: „Dacă un om, dintre voi, va aduce un dar Domnului şi darul lui va fi o „ardere de tot..." să-l aducă din cireadă, parte bărbătească, fără prihană (fără meteahnă)". Prin omul din acest text, ce urmează să aducă jertfă, Origen înţelege întreaga omenire. Căzută în păcat, aceasta nu avea nimic să ofere majestăţii divine ofensate prin neascultare. Atunci Dumnezeu Tatăl a procedat precum tatăl din pilda cu fiul risipitor din Evanghelia de la Luca 15, 11-32. De bucurie că „cel pierdut s-a aflat", Tatăl porunceşte să fie înjunghiat „Viţelul cel gras" spre a se veseli cu toţi ai casei, adică cu îngerii. Viţelul jertfit este „Logosul, Fiul cel din veci născut din Tatăl, pe Care El îl oferă ca preţ de răscumpărare pentru toţi oamenii. Acesta „ca un miel spre junghiere a fost adus şi ca o oaie fără de glas împotriva celui ce o tunde aşa nu şi-a deschis gura Sa" (Is. 53, 7).

Vom mai oferi doar un singur exemplu de interpretare alegorică, a unui text din Levitic, făcută de Origen şi aceasta pentru ingeniozitatea interpretării. Astfel, când explică textul din Levitic 16, 10, unde este vorba de jertfa ce se aducea de către arhiereu, o dată pe an, de ziua împăcării, jertfă oferită pentru tot poporul şi care consta în aducerea la locaşul sfânt a doi ţapi dintre care unul era înjunghiat şi ars pe jertfelnic, iar celălalt era dus în pustie şi lăsat liber, spre a se duce la Azazel, care i-a ispitit pe oameni să facă păcate. Şi în acest caz, animalul jertfit Îl reprezintă pe Mesia, cel ce va fi adus legat în faţa lui Pilat şi apoi răstignit pe cruce. Al doilea animal, lăsat slobod, îl reprezintă pe Varava, criminalul eliberat de procuratorul roman Ponţiu Pilat, la cererea arhiereului şi a mulţimii, care în chip perfid l-au preferat pe acesta şi au strigat cu înverşunare ca Iisus să fie răstignit.

Vinerea cea mare, când Hristos Mântuitorul a fost judecat, batjocorit, condamnat la moarte şi răstignit a fost adevărata „zi a împăcării" noastre cu Dumnezeu.

Jertfa adusă în acea zi nu se va mai repeta, precum se repeta anual jertfa arhiereului, pentru că atunci a fost rupt pentru totdeauna zapisul păcatelor tuturor oamenilor.

Iată cum înţelegea Origen că cele relatate în Vechiul Testament sunt umbră a celor viitoare, adică prefigurări ale unor fapte şi realităţi ce se vor descoperi în Noul Testament. Datoria noastră este să ieşim din umbră, la lumina adevărului, pe care L-a reprezentat Iisus Hristos.

Pr. Prof. Dumitru ABRUDAN

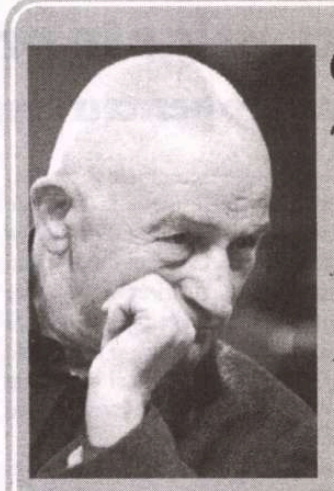

OCTAVIAN PALER – un moralist modern

Când Octavian Paler declară într-un interviu că *„Totul e deşertăciune. Eu nu mai am azi nici o certitudine. Certitudinile mele de azi sunt ca hainele ciuruite de molii. Nu mai cred în aproape nimic, afară de valorile care stau la temelia fiinţei mele. Din nefericire, nu cred nici în viaţa de apoi. Dumnezeu e falimentul raţiunii mele. Eu nu mă tem de Dumnezeu, ci de absenţa lui. Din clipa în care-mi pun problema, nu mai sunt în stare să înţeleg nimic din ordinea sau dezordinea vieţii actuale"* („Cotidianul", 18 mai 2007), avem o sinteză a ceea ce a fost, este şi va rămâne gândirea lui Octavian Paler.

Cuvintele sunt un testament. Fiecare propoziţie trimite parcă la o carte, la o atitudine a conştiinţei care şi-a asumat meditaţia asupra problemelor veacului.

Întrebarea ar fi: care sunt acele resorturi de profunzime care l-au propulsat pe Octavian Paler (n. la Lisa, 2 iulie 1926, Judeţul Braşov – d. 7 mai 2007, Bucureşti) în elita intelectualităţii româneşti din ultimele decenii? Cărţile lui au fost citite de un public foarte larg. Înainte de 1989 trebuia să fii în librărie când apărea o carte ca să o mai poţi procura. După '89, intervenţiile lui Octavian Paler, chiar dacă nu erai întotdeauna de acord cu opiniile sale, nu te lăsau indiferent. Răsuna o voce incoruptibilă, a cărei profesiune de credinţă era adevărul şi dreptatea, cultul valorilor autentice, aversiunea faţă de orice contrafacere. Luase în atitudine ceva din dârzenia şi rectitudinea morală a locuitorilor de la poalele Făgăraşilor şi poate nu există mai emoţionante cuvinte decât acelea care evocă satul de odinioară, cu valorile lui nepieritoare. Iată o pagină în care, într-un alt registru decât al lui Creangă, mama este un arhetip al credinţei neclintite în Dumnezeu: *„N-am fost dotat pentru a deveni «un om religios», deşi am avut un model foarte aproape de mine. Pe mama mea. Care n-a citit toată viaţa decât două cărţi, o* Biblie *cu coperţile negre şi cu cotoarele foilor vopsite în roşu şi un ceaslov pătat de muşte ţinut pe pervazul ferestrei dinspre curte, dar a trăit cu o credinţă neclătinată de nimic: că tot ce i se întâmplă era decis de Dumnezeu. Nu s-a culcat în nicio seară înainte de a bate o sută de mătănii în faţa unei icoane aşezate pe peretele dinspre Răsărit al casei mele părinteşti. Şi n-a încetat să se opună plecării mele la liceu decât în clipa în care tata a mintit-o că voi deveni preot. Probabil, câţiva ani, a visat că, într-o zi, îşi va vedea băiatul ieşind din altarul «bisericii mari» (biserica ortodoxă) din Lisa, îmbrăcat în odăjdii preoţeşti. Pe urmă, va fi înţeles cu amărăciune că fiul ei avea alte planuri. Şi că nu dă semne de evlavie"* (*Deşertul pentru totdeauna*, 2001).

Valorile morale ancestrale constituie un ghid pentru moralistul care observa îndepărtarea societăţii de repere imposibil de ignorat. E greu de uitat tonul vituperant al lui Octavian Paler din diferite emisiuni care analizau fenomene ale evoluţiei societăţii contemporane. Rămâne „ultimul moralist din istoria postbelică", „un reper de conştiinţă intelectuală" (I. Cristoiu), pentru că „nu a trădat niciodată valorile naţionale şi cele ale culturii româneşti" (E. Simion). Cărţile sale, articolele din „România liberă" sau „Cotidianul" şi din alte publicaţii au fost o „cronică morală a vieţii politice" (E. Simion), propunând publicului cititor repere inconfundabile de evaluare a actorilor de pe scena politică. Publicul l-a iubit pentru coerenţa discursului său, nota morală superioară şi capacitatea de a intui aşteptările sale. Mulţi s-au regăsit în meditaţiile sale, formulările cu caracter aforistic, care vor atrage atenţia, fără îndoială, unui viitor biograf. Intuiţia sa găsea cele mai fericite propoziţii pentru exprimarea unor idei care pluteau parcă în aer, aşteptându-l pe inspiratul scriitor care să le exprime. Nu întâmplător, multe pagini ale sale, cu caracter de meditaţie morală, au avut un impact considerabil. Se regăseau în aceste formulări categorii foarte largi de cititori, dovadă stând astăzi, în epoca mijloacelor moderne, diferite situri care cultivă un adevărat cult pentru Octavian Paler.

Cititorii apreciază în mod deosebit o pagină care, prin densitatea imaginilor şi a formulărilor, deşi destinată omului contemporan, se adresează, de fapt, tuturor celor care, întotdeauna, aşteaptă sinceritate, adevăr, iubire: *„Paradoxul vremurilor noastre în istorie este că avem clădiri mai mari, dar suflete mai mici; autostrăzi mai largi, dar minţi mai înguste. Cheltuim mai mult, dar avem mai puţin; cumpărăm mai mult, dar ne bucurăm mai puţin. Avem case mai mari, dar familii mai mici. Avem mai multe accesorii, dar mai puţin timp; avem mai multe funcţii, dar mai puţină minte, mai multe cunoştinţe, dar mai puţină judecată; mai mulţi experţi şi totuşi mai multe probleme, mai multă medicină, dar mai puţină sănătate. Bem prea mult; fumăm prea mult, cheltuim prea nesăbuit. Râdem prea puţin. Conducem prea repede. Ne enervăm prea tare. Ne culcăm prea târziu, ne sculăm prea obosiţi. Citim prea puţin, ne uităm prea mult la televizor şi ne rugăm prea rar. Ne-am multiplicat averile, dar ne-am redus valorile. Vorbim prea mult, iubim prea rar şi urâm prea des. Am învăţat cum să ne câştigăm existenţa, dar nu cum să ne facem o viaţă. Am adăugat ani vieţii şi nu viaţă anilor. Am ajuns până la lună şi înapoi, dar avem probleme când trebuie să traversăm strada să facem cunoştinţă cu un vecin. Am cucerit spaţiul cosmic, dar nu şi pe cel interior. Am făcut lucruri mai mari, dar nu şi mai bune. Am curăţat aerul, dar am poluat solul. Am cucerit atomul, dar nu şi prejudecăţile noastre. Scriem mai mult, dar învăţăm mai puţin. Plănuim mai multe, dar realizăm mai puţine. Am învăţat să ne grăbim, dar nu şi să aşteptăm. Am construit mai multe calculatoare: să deţină mai multe informaţii, să producă mai multe copii ca niciodată, dar comunicăm din ce în ce mai puţin. Acestea sunt vremurile* fast-food*-urilor şi digestiei încete; ale oamenilor mari şi caracterelor meschine, profiturilor rapide şi relaţiilor superficiale. Acestea sunt vremurile în care avem două venituri, dar mai multe divorţuri. Case mai frumoase, dar cămine destrămate. Acestea sunt vremurile în care avem excursii rapide, scutece de unică folosinţă, moralitate de doi bani, aventuri de o noapte, corpuri supraponderale şi pastile care îţi induc orice stare, de la bucurie la linişte şi la moarte. Sunt nişte vremuri în care sunt prea multe vitrine, dar nimic în interior. Vremuri în care tehnologia îţi poate aduce această scrisoare şi în care poţi decide fie să împărtăşeşti acest punct de vedere, fie să ştergi aceste rânduri. Aminteşte-ţi să-ţi petreci timp cu persoanele iubite, pentru că nu vor fi lângă tine o eternitate. Aminteşte-ţi să spui o vorbă bună copilului care te venerează, pentru că acel copil va creşte curând şi va pleca de lângă tine. Aminteşte-ţi să-l îmbrăţişezi cu dragoste pe cel de lângă tine pentru că aceasta este singura comoară pe care o poţi oferi cu inima şi nu te costă nimic. Aminteşte-ţi să spui «TE IUBESC» partenerului şi persoanelor pe care le îndrăgeşti, dar mai ales sa o spui din inimă. O sărutare şi o îmbrăţişare vor alina durerea atunci când sunt sincere. Aminteşte-ţi să-i ţii pe cei dragi de mână şi să preţuieşti acel moment pentru că într-o zi acea persoană nu va mai fi lângă tine. Ai timp să împărtăşeşti gândurile preţioase pe care le ai. Fă-ţi timp să iubeşti, fă-ţi timp să vorbeşti, fă-ţi timp să împărtăşeşti gândurile preţioase pe care le ai* (*Paradoxul zilelor noastre*).

Cititorul lui Octavian Paler a găsit întotdeauna în scrierile sale mărturia unei conştiinţe foarte atente la mişcările de diferite feluri ale epocii, capabilă se devină cutia de rezonanţă a ei. Temperatura a fost una dintre cele mai ridicate şi aceasta pentru că nu a acceptat mediocritatea vieţii morale. Spune Octavian Paler, în *Autoportret într-o oglindă spartă*: *„O viaţă mediocră poate fi justificată. Mai ales într-o lume mediocră. Dar mediocritatea iluziilor nu are nici o scuză. Nimic nu ne opreşte să visăm fără măsură."*

Pr. prof. univ. dr. Ovidiu MOCEANU

MONOGRAFII

Biserica cu hramul „Sfântul Nicolae", Cartier Turnișor, Sibiu

Biserica cu hramul „Sfântul Nicolae" din parohia Turnişor I a fost iniţial proiectată pentru fosta localitate limitrofă, dar de sine stătătoare, cu acelaşi nume, din apropierea Sibiului. Dezvoltarea ulterioară a oraşului a dus la alipirea fostei localităţi Turnişor la oraşul Sibiu, aceasta devenind astfel un cartier component al oraşului.

Istoricul zidirii. Încercând să realizăm un scurt istoric al acestei biserici, suntem puşi în faţa imposibilităţii elaborării unei expuneri largi, care să înfăţişeze concret cum şi când s-a zidit această biserică. Puţinele date pe care le avem sunt furnizate de inscripţii marginale, aflate pe *Mineiele* din arhiva bisericii, tipărite în Buda între anii 1804-1805.

Astfel în fosta suburbie a oraşului Sibiu, menţionată ca localitate începând cu secolele XIV-XV, sub denumirea de „Villa Epponius" sau „Villa Poppeius" şi aşezată în partea de vest a oraşului, se finalizează lucrările unei biserici pentru românii ortodocşi de aici la sfârşitul anului 1811, deoarece la 28 mai 1812 este folosită pentru serviciul religios, având ca prim-preot slujitor pe Nicolae Tănase. Acest lucru reiese din însemnările făcute pe *Mineiele* de peste an, care au fost dăruite sau cumpărate pe seama *„sfintei biserici care ţine de pravoslavnica lege grecească neunită întru acest sat numit Turnişor, slăvit scaun al Sibiului*", cu semnătura protopopului Ilie Popovici, la 12 februarie 1812. Mai mult decât atât, *Mineiul* pe luna septembrie amintea că s-a dat *„pe seama bisericii din Turnişor care acum dintâi s-a făcut*".

Aceste informaţii le raportăm la picturile făcute în anul 1812, care datează tot din perioada zidirii bisericii. Ne referim aici la icoanele împărăteşti, la cea a hramului, precum şi cea a Arhanghelului Mihail, care constituie o mărturie atât a zidirii bisericii precum şi a înfrumuseţării ei iconografice.

Iniţial, biserica, ridicată din piatră şi cărămidă cu mortar, a fost zidită fără turn, care se va adăuga abia în anul 1883 prin contribuţia materială a credincioşilor. După ridicarea bisericii şi a turnului, edificiul a suferit mai multe lucrări de reparaţii, care nu au vizat însă structura ei de rezistenţă, ci numai ansamblul exterior. Amintim astfel: zugrăvirea din 1910, înzestrarea cu 40 de strane de stejar precum şi cu uşi împărăteşti şi diaconeşti din acelaşi material în 1952, sculptura aparţinând lui Rodolf Lorentz, şi zugrăvirea exterioară din 1961.

Sub conducerea preotului Ioan Covaci, instalat în parohie la 1 octombrie 2001, s-au demarat lucrări de restaurare, cele mai importante fiind: retencuirea exterioară şi rezugrăvirea, refacerea acoperişului, padimentarea spaţiului din jurul bisericii şi mai ales placarea brâului ce înconjoară biserica cu piatră de Dobrogea, încălzirea centrală în biserică.

În curtea bisericii s-a ridicat o frumoasă troiţă de marmură închinată eroilor neamului. Este menţionat numele eroilor care, *„făcând parte din comuna Turnişor"* au căzut în ambele războaie, un număr de 11 în Primul Război mondial şi un număr de 10 în cel de al doilea. Această troiţă a fost ridicată de *„Corul mixt bisericesc Turnişor sub conducerea Înv. Părău Ioan"*. Amintim că tot aici se află pregătit monumentul funerar pentru unii dintre preoţii acestei comunităţi, şi anume preotul Dionisie Turcu, pensionat în anul 2001. O altă troiţă de lemn, închinată Maicii Domnului, se găseşte în apropierea troiţei eroilor neamului.

Arhitectura şi pictura. Arhitectura bisericii nu impresionează, fiind un edificiu în formă de corabie, care respectă împărţirea clasică în pronaos, naos şi altar. Nu trebuie uitat nici pridvorul de la intrare, care este închis. Acoperişul, în două ape, protejează tavanul interior al lăcaşului de cult, care este semicircular.

Pictura bisericii s-a finalizat pentru a doua oară în anul 1984, în tehnica frescă, datorită deteriorării primului strat, de către pictorul sibian Ioan Căzilă, ajutat de membrii familiei sale: Valeria, Ioan, Iosif, Adrian şi Marian. Acest lucru reiese din pomelnicul aflat la proscomidiarul altarului, în care apar şi numele preoţilor slujitori.

În ceea ce priveşte ansamblul pictural, consemnăm scenele cele mai importante. Astfel în pridvorul închis de la intrare sunt realizate, pe peretele de sud, respectiv de nord, scenele *Învierea lui Lazăr* şi *Înţeleptul Solomon*, alături de psalmistul David. Sub această scenă se găseşte şi spaţiul destinat arderii lumânărilor. Uşa de intrare în biserică este flancată de reprezentările iconografice ale proorocului Daniel, în nord, şi proorocul Iezechiel în sud. Restul este împodobit cu motive florale, atât pe tavanul pridvorului cât şi pe semiarcada aflată deasupra uşii de intrare. Aici descoperim câteva date importante pentru istoricul acestei biserici, anume anii zidirii: 1811-1812, respectiv anii realizării programului iconografic: 1981-1984.

Pridvorul constituie de fapt baza turnului clopotniţă, care adăposteşte două clopote din anul 1927. Pe frontispiciul turnului, chiar deasupra uşii de intrare în pridvor, apare o icoană de dimensiuni mari, care reprezintă pe patronul bisericii, *Sfântul Ierarh Nicolae*.

Pronaosul este separat de naos de trei arcuri rotunde, care fac legătura cu cele patru coloane ce au capiteluri înflorate. La intrarea în pronaos, în partea dreaptă, se întâlnesc scările de lemn care conduc spre cafasul de lemn. Impresionantă este în pronaos mai ales scena *Răstignirea Domnului*, care poate fi admirată pe suprafaţă superioară a celor trei arcade. Pe peretele de sud sunt reprezentate chipurile a doi ierarhi, mitropoliţi ai Ardealului, Andrei Şaguna, reîntemeietorul Mitropoliei transilvănene şi Antonie Plămădeală, ambii în medalion, pe când peretele de nord este destinat sfinţilor transilvăneni, martiri ai credinţei strămoşeşti şi apărători ai identităţii religioase, Oprea Miclăuş, Sofronie de la Cioara şi Visarion Sarai.

De o frumuseţe deosebită este pictura semicupolei pronaosului, mai bine observată din cafas. Practic, întreg spaţiul are o semnificaţie mariologică, prin scena centrală a Maicii Domnului cu Pruncul, înconjurată de îngeri şi de altele reprezentând evenimente ale vieţii Maicii Domnului: Naşterea, Intrarea în biserică, Umbrirea Maicii Domnului, Buna-Vestire, Fuga în Egipt, Adormirea Maicii Domnului.

Naosul, delimitat de pronaos prin coloanele şi arcele amintite, are tavanul sub forma unei cupole, căreia îi lipseşte însă tamburul. Scena Pantocratorului este încadrată de şase din cele nouă cete ale Sfinţilor Îngeri, şi anume: Începătoriile, Arhanghelii, Îngerii, Stăpâniile, Puterile şi Domniile. Cupola este susţinută pe pandantivi, în care sunt pictaţi Sf. Evanghelişti cu simbolurile lor. Deasupra ferestrelor din naos, câte două pe fiecare parte, apar scenele *Naşterea Domnului,* pe peretele de nord, respectiv *Învierea Domnului,* la sud.

Iconostasul este făcut din cărămidă şi piatră şi separă naosul de altar. Aici se pot remarca două scene importante: Dreptii Ioachim şi Ana, pe peretele de nord, chiar lângă iconostas şi pe cealaltă parte, Zaharia şi Elisabeta. Ulterior, iconostasul a fost împodobit cu picturile specifice acestui spaţiu. Interesant este mai ales spaţiul dintre registrul destinat Apostolilor şi cel al Proorocilor, care are un spaţiu dreptunghiular cu o uşoară semiarcadă. În acest spaţiu a fost aşezată Sf. Cruce pe care este răstignit Iisus, având de o parte şi de alta icoana Maicii Domnului şi a Sf. Ioan Botezătorul, scenă prin care practic se finalizează iconostasul şi se aşează, prin urmare, deasupra registrului patru.

Altarul are scene deosebite, mai ales în partea de răsărit, unde absida semicirculară este dominată de Coborârea de pe Cruce a Domnului. Bolta altarului este încadrată de Sfinţii Îngeri, având ca scenă centrală pe *Maica Domnului cu Pruncul*, de tip Platytera. Impresionează şi scenele interioare ale iconostasului, accesibile numai după pătrunderea în altar, care reprezintă *Jertfa lui Adam* şi *Vedenia Sf.Petru din Alexandria*.

Preoţi slujitori. Şirul acestora începe cu Nicolae Tănase, între anii 1812-1816. Au urmat alţi preoţi, unii au avut o activitate mai îndelungată, desigur în funcţie de împrejurări. Notăm pe: Gheorghe Bobeş (1817-1847), Teodor Neşca (1847-1850), Iacob Popovici (1850-1855), Nicolae Ţântea (1855-1901), Ioan Mihu (1902-1905), Romul Platoş (1905-1916), Nicolae Topolog (1917-1940), Ioan Langa (1940-1946), Nichifor Todor (1946-1955), Laurean Neagu (1955-1973), Dionisie Turcu (1973-2001).

Arhiva parohială. Aminteam la început faptul că puţinele informaţii despre ridicarea acestui lăcaş de închinare ne parvin de pe inscripţiile marginale făcute pe cărţile de cult ale parohiei. Unele dintre aceste cărţi, deşi nu constituie obiecte de patrimoniu, au valoarea lor istorică tocmai prin aceste informaţii. Dintre aceste cărţi se pot consemna: *Triodion grecesc* din 1768 tipărit la Veneţia de către ierodiaconul Spiridon Papadopulos, un alt *Triodion* tipărit în timpul episcopului Ioan Bob de la Blaj din 1800, apoi *Mineiele* pentru tot anul, tipărite în perioada 1804-1805 la Buda. Punctăm aici însemnarea de pe Mineiul din luna septembrie *„ Acest Mineiu ce se zice luna lui septembrie s-au cumpărat din averea şi masa dumneaei Stana, muierea dumnealui Rusalin Vălc din Turnişor şi s-au dat la acea biserică care acum dintâiu s-a făcut, întru acest numit sat Turnişor, de lege pravoslavnică grecească neunită, unde se prăznuieşte hramul Sf.Ierarh Nicolae şi s-a dat aceasta pentru veşnica ei şi a tot neamul ei pomenire, fiind în vremea aceasta ocârmuitoriu şi deplin protopop Ilie Popoviciu în slăvit scaun Sibiului şi paroh neunit în acest vorstadt al Sibiului*" – semnat la data de 20 februarie 1812. Tot la această dată este făcută o altă donatie bisericii din Turnisor. constând în Mineiul pe luna octombrie, de către *„Kir Dimitrie Constantin neguţătoriu*". Notăm de asemenea un *Ceaslov* tipărit la Braşov în 1835, *Chiriacodromionul* de la Sibiu din 1855, având caractere cirilice şi altele.

Concluzii. Biserica ortodoxă „Sfântul Nicolae", din cartierul sibian Turnişor a reuşit, în cei aproape două sute de ani de existenţă, să păstreze mereu vie candela credinţei strămoşeşti. Datoria contemporanilor este să ducă mai departe ceea ce au primit, îmbunătăţind atunci când este cazul obolul înaintaşilor.

Drd. Sebastian Dumitru CÂRSTEA

Prima conferinţă preoţească din 2007

(urmare din p. 3)

III. Copilul – partener pastoral şi factor educaţional.

IV. Tineretul – specificităţi în abordarea pastoral-misionară.

V. Vârsta a III-a – pastoraţia nădejdii.

La fiecare centru, unde s-au adunat preoţii din unul sau mai multe protopopiate, s-a prezentat un referat principal şi alte două coreferate.

Au avut loc apoi luări de cuvânt din partea mai multor preoţi. Interesul faţă de o temă ca cea menţionată s-a dovedit a fi pe măsura importanţei şi actualităţii temei.

La toate conferinţele la care a participat, Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu a stăruit asupra responsabilităţii preoţilor în ce priveşte statutul şi starea propriilor lor familii dar şi a celor pe care-i păstoresc. Din nefericire, deşi foarte rare, cazurile de nereuşită în viaţa de familie se înregistrează totuşi şi în cazul preoţilor, fapt ce impune o sporire a preocupărilor tuturor factorilor responsabili din ierarhia bisericească pentru consolidarea vieţii de familie a preoţilor. S-a subliniat importanţa cu totul aparte, în lucrarea pastoral-misionară a preotului, a faptului că, în majoritate, preoţii Bisericii noastre sunt familişti, lucru ce le deschide o perspectivă cu totul specială de a putea înţelege şi îndruma duhovniceşte familiile propriilor lor credincioşi.

Nu au fost ignorate nici exemplele, nu puţine, de familii creştine celebre din sânul cărora s-au ridicat sfinţi, martiri şi eroi.

S-a stăruit, de asemenea, asupra provocărilor, cum parcă n-au mai fost niciodată în istorie, la adresa identităţii, unităţii şi stabilităţii familiei. S-a accentuat problema gravă a violenţei în familie, a discriminărilor pe considerente de gen şi nu mai puţin a agresiunii ce se revarsă aproape neîncetat din partea mass-media asupra familiei. Robotizarea copiilor, tinerilor şi chiar adulţilor prin utilizarea necontrolată a computerului a fost menţionată ca un neajuns care se răsfrânge negativ asupra vieţii de familie.

S-a accentuat mereu caracterul sacru al familiei ca instituţie orânduită prin actul creaţiei şi prin Sfânta Taină a Cununiei.

Problema instrucţiei religios-morale în şcolile publice a fost adusă de asemenea în discuţie.

La toate centrele unde s-au derulat conferinţele preoţeşti, interesul pentru tema dezbătută a fost evidenţiat de numărul mare de intervenţii din partea preoţilor.

Prof. Dr. Christoph Markschies,

Preşedintele Universităţii Humboldt din Berlin a primit titlul de *doctor honoris causa* din partea Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, la propunerea Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna"

În data de 24 aprilie 2007, în Aula Facultăţii de Teologie Mitropolit Ioan Meţianu, a avut loc ceremonia decernării titlului de *doctor honoris causa* Prof. Dr. Christoph Markschies, Profesor de Istoria Bisericii vechi, Pastor evanghelic şi Preşedintele Universităţii Humboldt din Berlin.

Consiliul Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" în şedinţa din data de 19 ianuarie 2006 a propus decernarea acestui înalt titlu Profesorului Markschies, iar Senatul Universităţii „Lucian Blaga" în şedinţa din 27 septembrie 2006 a aprobat această propunere. Între conducerea Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" şi Biroul prezidenţial al Universităţii Humboldt s-a purtat o corespondenţă în urma căreia s-a convenit organizarea ceremoniei în data de 24 aprilie 2007.

Preşedintele Markschies, împreună cu un grup de opt profesori, asistenţi şi colaboratori de la catedră, au sosit la Sibiu în data de 22 aprilie. Au vizitat Sibiul

şi împrejurimile, concentrându-se mai ales asupra obiectivelor cu importanţă istorică şi spirituală: bisericile istorice şi zidul de apărare al oraşului Sibiu, cetăţile şi bisericile săseşti din Cisnădie, Cisnădioara şi Sebeş, Muzeul de icoane pe sticlă de la Sibiel. În data de 24 aprilie, înainte de ceremonia decernării, oaspeţii de la Berlin au participat la Sfânta Liturghie oficiată în Capela Facultăţii şi la o şedinţă a Consiliului profesoral unde s-au discutat posibilităţile de colaborare între Facultatea de Teologie de la Sibiu şi cea de la Berlin.

La ceremonia de decernare a titlului de *doctor honoris causa* au participat Înalt Prea Sfinţia Sa Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prof. Dr. Hans Klein, Episcop vicar al Bisericii Evanghelice C. A. din România şi Preşedintele Forumului Democrat al Germanilor din Transilvania, Prof. Dr. Ing. Constantin Oprean, Rectorul Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, Prorectorii Universităţii, Decanii unor Facultăţi din cadrul Universităţii, Martin Botesch, Preşedintele Consiliului Judeţean Sibiu, profesori din cadrul Universităţii „Lucian Blaga", studenţi, precum şi alţi oaspeţi.

În *Laudatio* rostit în limba germană de către Pr. Prof. Dr. Dorin-Zosim Oancea, Decanul Facultăţii de Teologie «Andrei Şaguna» din Sibiu, s-au amintit motivele pentru care Prof. Markschies a primit această înaltă distincţie: monumentala sa activitate teologică (Prof. Markschies este autorul a 15 volume, a 130 de studii şi a peste 100 de recenzii de specialitate ; este autorul a numeroase articole teologice publicate în enciclopedii şi lexicoane teologice faimoase; este editorul renumitei colecţii patrologice *„Griechischen Christlichen Schriftsteller der ersten drei Jahrhunderte"* – Scriitori creştini de limbă greacă ai primelor trei secole), calitatea scrierilor sale (Prof. Markschies este unul din cei mai mari specialişti din lume în gnoză, este o autoritate în domeniul triadologiei patristice, al vieţii, operei şi teologiei Sfântului Ambrozie al Milanului, a istoriei structurilor creştinismului antic etc.), relaţia apropiată cu studenţii (Domnia sa organizează anual călătorii de studii cu studenţii săi, vizitând locuri importante pentru istoria creştinismului ; prelegerile şi seminariile sale se bucură de o participare numeroasă din partea studenţilor), modul în care îmbină funcţia de Preşedinte al faimoasei Universităţi berlineze cu misiunea de pastor (Pastorul Markschies este un excelent predicator, activitatea sa omiletică desfăşurându-se mai ales în Domul din Berlin şi biserica Universităţii Humboldt). De asemenea *Laudatio* a arătat faptul că prin decernarea acestui titlu de către o Facultate ortodoxă, Prof. Markschies i se deschide o nouă oportunitate, anume aceea a mai bunei cunoaşteri a Bisericilor Ortodoxe de astăzi.

În cuvântarea de după decernarea titlului, Preşedintele Markschies s-a arătat deosebit de onorat pentru această distincţie şi a subliniat faptul că pentru el, Bisericile Ortodoxe sunt cheia prin care putem cu adevărat să înţelegem pe Sfinţii Părinţi. Apoi a susţinut o conferinţă cu titlul *Sfântul Ioan Gură de Aur şi „Semicreştinii"* care va fi publicat în nr. 2 pe anul acesta al *Revistei Teologice*.

După decernarea titlului a luat cuvântul Înalt Prea Sfinţia Sa Dr. Laurenţiu Streza, care a felicitat pe înaltul oaspete pentru această distincţie şi a subliniat încă o dată disponibilitatea Mitropoliei Ardealului de a susţine Facultatea de Teologie de la Sibiu, inclusiv în ce priveşte colaborarea cu facultăţi de teologie de prestigiu din întreaga lume. Mitropolia şi Facultatea sunt două instituţii care nu pot fi considerate distincte deoarece ambele slujesc slavei Bisericii lui Hristos.

Domnul Martin Botesch, Preşedintele Consiliului Judeţean Sibiu, a sublinat faptul că distingerea Preşedintelui Universităţii Humbold, Universitate care se bucură de un mare prestigiu în România, este un merit nu numai al Facultăţii de Teologie sau al Universităţii sibiene, ci al Sibiului ca oraş şi judeţ.

*

Christoph Markschies s-a născut la 3 octombrie 1962 în Berlin-Zehlendorf într-o familie cu bogate tradiţii academice. A studiat teologie evanghelică, filologie clasică şi filosofie în Marburg, Jerusalim, München şi Tübingen. A avut o fulminantă carieră de profesor, predând Istoria Bisericească Universală la Universitatea Friedrich-Schiller din Jena (1995-2000), apoi la Universitatea Ruprecht-Karl din Heidelberg (2000-2004) şi din 2004 la Universitatea Humboldt din Berlin. În noiembrie 2005 a fost ales cu o largă majoritate preşedinte al Universităţii Humboldt din Berlin (vezi *Un teolog a fost ales preşedintele Universităţii Humbold din Berlin* în *Telegraful român,* anul 154, nr. 1-4, 1-15 ianuarie 2005, p. 6.), funcţie pe care o exercită începând cu 1 ianuarie 2006. Opera sa este destul de bine cunoscută în mediul teologic românesc. Pentru obţinerea unei imagini, vezi recenziile Christoph Markschies, *Ist Theologie eine Lebenswissenschaft?* în *Revista Teologică,* serie nouă, anul XVI (88), nr. 3, iul-sept., 2006, p. 257-260; Christoph Markschies, *Warun hat Christentum in der Antike überlebt? Ein Beitrag zum Gespräch zwischen Kirchengeschichte uns Systematische Theologie,* Theologische Literaturzeitung 13, 2002, 65. p., în *Revista Teologică,* nr. 2/2005, p. 215-220. Cea mai cunoscută lucrare a sa, *Zwischen den Welten wandern. Strukturen des antiken Christentums*, tradusă deja în engleză, franceză, spaniolă, italiană, cehă şi japoneză, este în curs de traducere în limba română.

Lect. Dr. Daniel BUDA

Biserica şi mass-media, paşi către o nouă abordare

În cetatea Tomisului, în cadrul *Arhiepiscopiei tomitane*, gazdă fără cusur, s-au desfăşurat, între *10 şi 12 mai*, lucrările celei de-a III-a ediţii a Simpozionului naţional interdisciplinar *„La început a fost Cuvântul..."*. Anul acesta lucrările au fost dedicate unuia dintre cele mai importante aspecte ale relaţiei Bisericii cu lumea: *Biserica şi mass-media.*

Dimensiune fundamentală a procesului misionar, pastoral şi cultural în care se construieşte dialogul Bisericii cu societatea românească modernă, relaţia acesteia cu presa, cu mass-media în general, nu a lăsat şi nici nu poate lăsa mărturisitorii creştini implicaţi în presa seculară, insensibili la crearea unei tonalităţi comune, temperate dar ferme, în comunicarea adevărului revelat către cetăţeni dar şi a exigenţelor cetăţeanului, ortodox sau nu, adresate Bisericii, ca instituţie şi structură pastorală.

Au fost prezentate o serie de referate care au constituit axele discuţiilor pe secţiuni, vii şi concrete, cu largă participare. În plenul lucrărilor au prezentat opiniile lor cu privire la o serie de aspecte ale relaţiei media – biserică o serie de teologi, de specialişti în sociologia şi psihologia fenomenului media şi, nu în ultimul rând, oameni de presă. Dintre referate amintim doar câteva: *Misiunea publică a Bisericii* (J. Henkel, *AET*, Sibiu); *Moralizarea societăţii româneşti prin mass-media* (ÎPS Teodosie Snagoveanu, *Arhiepiscop al Tomisului*); *Biserica şi mass-media – dinamica unei provocări pastorale* (Pr.Conf. Univ. Dr. C. Necula, *Facultatea de Teologie „ Andrei Şaguna"*, Sibiu); *Era comunicării şi a informaţiei necesită din partea tuturor un efort reciproc pentru binele omenirii* (Sora F. Pratillo, *Suore Pauline*); *Biserica şi statul în actualul context socio-cultural şi politic european. Tendinţele din societatea românească* (Prof. Gh. Anghelescu); *Educaţia şi mass-media* (Conf. Dr. Gh. Bunescu, *Inst. de Ştiinţe ale Educaţiei*); *Suferinţa. Sacrificiul şi supravieţuirea instituţiei Bisericii în timpul regimului comunist-ateu din România* (R. Codrescu, *Puncte Cardinale*); *O analiză sociologică a Cazului Tanacu* (L. Tănase, *CNSAS*). O mărturie aparte s-au voit a fi cuvintele D-lui D. Dorian, redactor şef la *Realitatea Evreiască*, mărturia nădejdii unei posibile reconstrucţii a mesajului religios şi prin aportul presei şi a oamenilor săi.

Discuţiile pe secţiuni au depăşit cadrul strict al unui Simpozion, provocând un schimb de idei extrem de valoros din care s-a desprins în primul rând glasul oamenilor de presă prezenţi (D. Manolache, *Gardianul*; F. Bichir, *Evenimentul Zilei*; C. Hârşan, *România Liberă*; Raluca Şerban, *Tomis*; C. Târziu, *Rost*; R. Petrasciuc, *Iisus Biruitorul* ş.a.) care au subliniat că nu avem de a face cu două entităţi culturale diferite sau opuse, Biserică şi mass-media, ci cu două pliniri ale vocaţiei creştine, *care nu se exclud una pe cealaltă* ci se cresc şi se desăvârşesc în favoarea publicului, a credincioşilor. Analizând conflictele şi convergenţele stării actuale de fapt s-a reiterat nevoia ca Biserica ortodoxă să dezvolte o mai coerentă politică relaţională la nivelul presei, bazată pe eforturi de culturalizare media şi de coroborare a unor programe universitare de profil mixt (teologie – media), precum şi necesitatea identificării comune a pârghiilor care să facă viabil respectul reciproc şi dreptul de informare al cetăţeanului. Colaborarea cu centrele de presă ale Eparhiilor, relaţia personală cu o serie de oameni de presă, colaborarea în elucidarea unor aspecte de relativă criză pastoral-misionară, dialogul sincer sunt doar câteva puncte de lucru la care Biserica trebuie să „construiască" mai atent. Moralitatea presei şi a omului de presă, corectitudinea relatării, controlul duhovnicesc asupra limbajului, pot constitui planul de relansare a dialogului Bisericii cu oamenii săi din presa laică, precum şi cu presa laică, în general. Dezamăgirile reciproce pot fi preîntâmpinate prin dialog şi comuniune.

Parte integrantă a programului, vizitarea mănăstirilor de la Basarabi, Peştera Sfântului Andrei şi Dervent, precum şi a Cetăţii de la Tropaeum Traiani (Adamclisi), cu minunatele lor legende şi adevăruri istorice, a constituit un prilej excepţional de redescoperire a izvoarelor spirituale şi de har ale Bisericii şi Neamului, binecuvântat prilej de *redimensionare* a criteriilor după care trebuie judecată *istoria modernă*.

Pr. Conf. Univ.
Dr. Constantin NECULA

Ocazie de a intui noi sensuri ale bucuriei

Puţine sunt adevăratele bucurii care rămân în memoria afectivă a unei persoane sau a unei comunităţi umane. De fapt, bucuria aproape că nici nu mai face parte din repertoriul trăirilor umane, cu toate că, ea, bucuria, este baza, temeiul oricărei comuniuni, începând de la Comuniunea Absolută, intertrinitară. Noi, oamenii, însă nu mai ştim să ne bucurăm, iar dacă o facem, atunci o facem fals, de faţadă, mai mult mimat şi, chiar mai mult decât atât, constatăm cu durere că, *în ultimii ani* (în care ne-am înfruptat până la saturaţie de prea mult pomenita „tranziţie", n.n.) *s-au cronicizat mânia şi disperarea* (Cf. Daniel Goleman, *Inteligenţa emoţională,* trad. de Irina-Margareta Nistor, Ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2001, p. 9). Niciun gest, nicio acţiune umană nu mai este însoţită de acea „voluptate" sfântă a făptuirii. Totul se perindă fad şi apatic pe fondul trist al lumii, urmând mereu acelaşi tipic, într-o mecanică mult prea precisă pentru a fi încurajată ieşirea din ea, fie şi prin vreo cât de palidă iniţiativă creativă în direcţia încercării de a resuscita latenţele umane.

Şi totuşi, omul a fost creat pentru a se bucura în Împărăţia lui Dumnezeu, cu o bucurie deplină, care nu se va lua de la el (In. 16, 22). Trecerea-*pesah*-tranziţia de la tristeţe la bucuria dătătoare de nădejde, de la pământ la cer şi, de la moarte la viaţă se realizează prin Învierea din morţi a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, devenită din acest motiv *cea mai mare sărbătoare a ortodocşilor* (La Alexandros Kalomiros, *Sfinţii Părinţi despre originile şi destinul omului şi cosmosului,* trad. de Pr. Prof. Ioan Ică, Ed. Deisis, Sibiu, 1998, p. 125), care, *înfiinţează o nouă apropiere între subiectele umane şi (...) între ele şi Dumnezeu* (Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos sau restaurarea omului,* Ed. Omniscop, Craiova, 1993, p. 350).

Efectuînd o tranziţie necesară şi, credem, oportună, de la planul conceptual/teoretic la cel experimental/practic, vom spune că: emoţii, soare, bucurie şi, chiar lacrimi s-au împletit marţi, 10 aprilie 2007, a treia Zi de Paşti, în comunitatea ortodocşilor din Avrig, micul orăşel de la poalele Muntelui Suru, cu ocazia vizitei Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Ardealului, Dr. Laurenţiu Streza.

Pentru avrigeni, a fost o ocazie unică de a intui noi sensuri ale bucuriei şi ale Învierii, sensuri, poate, nebănuite pentru mulţi. Spun „sensuri", pentru că, marţi, la Avrig ne-am bucurat de „învierea" tradiţiei portului popular, pe care unii l-au dosit bine în vreun ungher uitat al casei de mulţi, mulţi ani. A fost „înviat" apoi şi frumosul obicei al întâmpinării Înaltului Oaspete la intrarea în localitate, de către feciori călări pe cai împodobiţi în ţesături multicolore în care predomină motivele/modelele artei populare locale, precum şi însoţirea Acestuia până la biserica veche din Avrig, unde s-a desfăşurat slujba Sfintei Liturghii din a treia Zi a Paştilor.

Evanghelia acestei *numite şi sfinte zile, pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa*, este, aşa după cum se cunoaşte, cea în care se descrie una dintre arătările Domnului de după Înviere, mai precis, cea de la Luca, capitolul 24, 12-35, în care, cei doi ucenici care se îndreptau spre Emaus descoperă bucuria convorbirii liniştite cu Dumnezeu, *fără altă dorinţă decât aceea de a rămâne cu El. Prezenţă şi vecinătate ce devin tot mai tăcute, ca într-o plimbare a celor ce se iubesc când, după dialog şi după bucuria de a fi împreună, aceştia stau pur şi simplu alături* (Enzo Bianchi, *Cuvânt şi rugăciune. Introducere în lectura duhovnicească a Scripturii,* trad. de Maria-Cornelia Oros, Ed. Deisis, Sibiu, 1996, p.61). Tot astfel, în această zi binecuvântată, avrigenii au participat în biserica ridicată cu jertfe de moşii şi strămoşii lor la învierea comuniunii dintre ei şi dintre cei care poartă pe umerii lor responsabilitatea cîrmuirii vieţilor lor.

Apoi, pentru ca bucuria să fie deplină, prin binecuvântarea arhierească a Înalt Prea Sfinţiei Sale Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, Muzeul „Gheorghe Lazăr", aflat în vecinătatea bisericii, a „înviat" şi el, după o perioadă îndelungată de letargie, înviind totodată, cu această ocazie şi amintirea ilustrului dascăl transilvan, pe a cărui lespede de mormânt sunt săpate în piatră cuvintele: *Precum Hristos pe Lazăr din morţi a înviat, aşa tu, România ai deşteptat.*

Astfel, a treia zi de Paşti, la Avrig s-a prăznuit învierea bucuriei şi a nădejdii prin bucuria şi nădejdea Învierii. Iar cuvintele rămase înscrise pe prima filă a Evangheliei de către Înalt Prea Sfinţitul Laurenţiu surprind cât se poate de bine şi rezumă tot ce s-a spus până acum:

„Am trăit clipe de înălţare duhovnicească şi de bucurie sfântă, azi, 10 aprilie 2007, în a III-a zi de Paşti, prin săvârşirea Sfintei Liturghii arhiereşti în biserica „Intrarea Domnului în Ierusalim" (Floriile) din Avrig, împreună cu preoţii slujitori şi protopopii Avrigului şi înconjuraţi de o mare mulţime de credincioşi.

S-a binecuvântat şi s-a deschis cu acest prilej muzeul local („Gheorghe Lazăr"), pentru sfinţirea tradiţiilor locale şi păstrarea lor în patrimoniul spiritualităţii româneşti. Binecuvântează, Doamne, credinţa şi dragostea faţă de Tine a dreptcredincioşilor creştini şi osteneala slujitorilor Tăi."

(† Laurenţiu, Mitropolitul Ardealului)

Prot. Vasile GAFTON

ÎNTÂLNIRE DE SUFLET

În *Duminica Tomii* din acest an (15 aprilie) pe câmpia din Tor Vergata de la periferia Romei a fost organizată o manifestare românească şi ortodoxă pentru românii aflaţi în Cetatea Etană sau în împrejurimile ei. Pe acest câmp, în anul 2000 a avut loc o întâlnire a tinerilor din Europa la care a fost prezent şi regretatul papă Ioan Paul al II-lea, locul fiind marcat cu o cruce metalică înaltă de peste 200 de metri.

Astfel dimineaţa a fost oficiată o Sfântă Liturghie arhierească prezidată de către Î.P.S. Iosif, Mitropolitul Ortodox Român pentru Europa Meridională şi Occidentală, înconjurat de către P.S. Episcopi Visarion Răşinăreanu – episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, şi Cornelie Bârlădeanu – arhiereu-vicar al Episcopiei Huşilor. Au făcut parte din sobor preoţii români din Roma şi trei diaconi, iar răspunsurile liturgice au fost date de către grupul „Psaltis" al Patriarhiei Române condus de dl. Mihai Bucă.

Au participat aproximativ 4000 de români, în majoritate tineri care, sub soarele dogoritor au urmărit cu reculegere sfânta liturghie aproximativ trei ore.

După citirea Sf. Evanghelii, P.S. Visarion Răşinăreanu a ţinut un emoţionant cuvânt de învăţătură legat de pericopa evanghelică a zilei, arătarea Mântuitorului Înviat Sfinţilor Apostoli şi lui Toma cel ce se îndoise de realitatea acestui fapt.

La pricească P.S. Cornelie Bârlădeanu a vorbit despre roadele împărtăşirii noastre cu Hristos în cadrul Sfintei Liturghii prin Sfânta Euharistie.

Cei trei arhierei au împărtăşit cu Sfinte Taine, apoi, câteva sute de credincioşi pregătiţi după pravila bisericească, iar la sfârşitul Sfintei Liturghii Î.P.S. Mitropolit Iosif a rostit un cuvânt de învăţătură, mulţumind ierarhilor din ţară prezenţi la sfânta slujbă şi organizatorilor acestei manifestări: Ambasada României în Italia, Ministerul de Externe al României, Asociaţia Românilor din Italia precum şi Primăria oraşului Roma. După terminarea Sfintei Liturghii ierarhii prezenţi s-au întreţinut cu românii prezenţi, mulţi dintre ei originari din Braşov, Sibiu şi Făgăraş.

La orele amiezii a avut loc o serbare câmpenească la care şi-au dat concursul şi o formaţie de muzică populară şi interpreţii: Ştefania Rareş, Elisabeta Turcu, Elena Merişoreanu şi Gheorghe Turda.

Delegaţia română condusă de Î.P.S. Iosif a vizitat apoi obiective istorice şi religioase din Roma.

În Italia există astăzi peste un milion de români care lucrează acolo, organizaţi în peste 55 de parohii ortodoxe care le acordă asistenţă religioasă.

A fost un moment de bucurie şi de comuniune pascală pentru toţi cei prezenţi în Duminica Tomii pe Câmpia romană de la Tor Vergata, bucurie împărtăşită tuturor de Hristos cel Înviat.

† Dr. Visarion Răşinăreanu
Episcop-vicar, Sibiu

Revista „Quo Vadis"
a Departamentului pentru tineret

Pastoraţia tineretului este un imperativ al misiunii Bisericii astăzi; şi pentru ca ea să fie eficientă, este necesar să fie autentică, iar pentru a fi autentică este necesar ca înainte de toate să fie un act liber, care, ancorat în tradiţia şi practica Bisericii dintotdeauna, să li se adreseze într-un limbaj propriu, direct şi care să vină în întâmpinarea aşteptărilor lor şi să-i motiveze într-o manieră unică pentru descoperirea vieţii lui Hristos şi a Bisericii Sale. Este un act inedit şi în acelaşi timp extraordinar care, inspirat de lucrarea de viaţă făcătoare a Duhului Sfânt, devine acel „nou" sau acel „altceva" pe care tânărul îl aşteaptă.

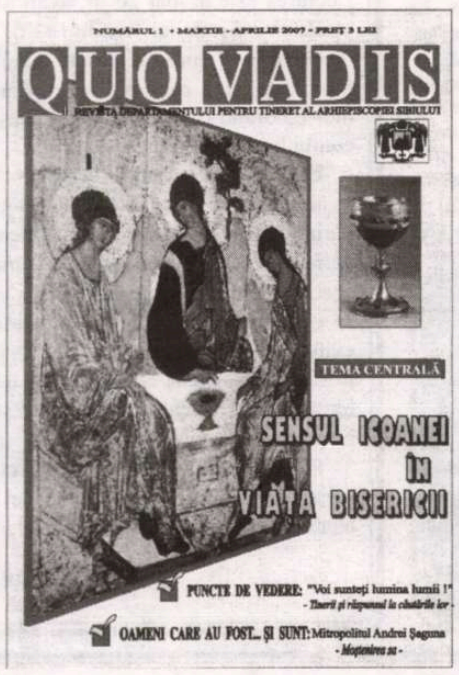
NUMĂRUL 1 • MARTIE - APRILIE 2007 • PREŢ 3 LEI
QUO VADIS
REVISTA DEPARTAMENTULUI PENTRU TINERET AL ARHIEPISCOPIEI SIBIULUI
TEMA CENTRALĂ
SENSUL ICOANEI ÎN VIAŢA BISERICII
PUNCTE DE VEDERE: "Voi sunteţi lumina lumii !"
- Tinerii şi răspunsul la chemările lor -
OAMENI CARE AU FOST... ŞI SUNT: Mitropolitul Andrei Şaguna
- Moştenirea sa -

S-a resimţit de multe ori în rândul tinerilor noştri dorinţa de a avea din iniţiativa Bisericii o publicaţie a lor, în care să se regăsească. Există în rândurile lor o nevoie de spiritual deosebită, o căutare intensă a lui Dumnezeu, dincolo de multele preocupări şi griji cotidiene şi de entuziasmul sau frenezia cu care adeseori se raportează la viaţă. Au nevoie de oameni dăruiţi care să se aplece asupra lor, să-i cunoască, să-i înţeleagă şi să vină în întâmpinarea nevoilor lor, ajutându-i să găsească în tumultul acestei vieţi calea cea mai potrivită pe care trebuie să meargă. Biserica a înţeles aceste frământări ale fiilor săi mai tineri şi la Sibiu, din iniţiativa şi prin purtarea de grijă a Înalt Prea Sfinţitului Părinte Laurenţiu, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, a fost creat în luna octombrie a anului trecut în cadrul structurilor administrative ale Centrului Eparhial, ***Departamentul pentru Tineret*** al Arhiepiscopiei Sibiului, care desfăşoară o amplă şi dinamică lucrare cu tinerii acestor locuri încărcate de credinţă şi istorie. Există deja un Consiliu al Departamentului format din oameni foarte dăruiţi şi care deliberează cu privire la toate acţiunile întreprinse. Acestea prind viaţă prin intermediul serviciilor create în cadrul acestei structuri eparhiale pentru tineret; astfel, amintim serviciile liturgic, cultural, ecumenic, pelerinaje, publicaţii, relaţii internaţionale, media şi imagine, muzical-artistic, elaborare şi susţinere proiecte. În cele câteva luni de activitate s-au realizat cu ajutorul lui Dumnezeu o serie de acţiuni deosebite. Între acestea amintim prima ediţie a unui simpozion eparhial pentru tineret (noiembrie 2006), câteva pelerinaje şi excursii didactice (Tara Haţegului, Episcopia Caransebeşului, Valea Oltului, Alba Iulia Râmeţi, Episcopia Argeşului şi Muscelului etc.), mai multe activităţi culturale, ecumenice şi de spiritualitate desfăşurate în plan local, nenumărate întâlniri de rugăciune sau organizatorice.

Apariţia revistei *Quo Vadis* este, pe de o parte, o încununare a tot ceea ce acest nou Departament de activitate al Arhiepiscopiei Sibiului a întreprins până acum, dar şi o provocare pentru o continuă responsabilizare vis-a-vis de tot ceea ce trebuie înfăptuit şi de acum înainte în vederea continuării şi desăvârşirii acestei frumoase lucrări începute. Revista are 36 de pagini, format A4, color şi apare în condiţii grafice deosebite. Este o încântare atât prin ţinută, cât şi prin conţinutul său deosebit de bogat. Tema centrală a acestui prim număr este „Sensul icoanei în viaţa Bisericii", iar la dezbaterea acesteia în cele şapte pagini consacrate, se adaugă şi alte rubrici cum ar fi: Puncte de vedere, Aptitudini, Oameni care au fost şi sunt, Actualitate, Să ne cunoaştem credinţa, Eseuri, Locuri de suflet, Mărturia noastră, Mozaic etc. Lansarea revistei a avut loc într-un cadru festiv sâmbătă, 30 martie a.c., în aula Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu. Evenimentul s-a bucurat de prezenţa Înalt Prea Sfinţitului Părinte Mitropolit Laurenţiu, a Părintelui profesor academician Mircea Păcurariu, a Părintelui Protopop Savu Popa al Sibiului, precum şi a altor invitaţi din lumea culturală şi bisericească a urbei noastre.

Prezenta publicaţie a tinerilor este aşadar expresia unei lucrări deosebite, de anvergură, pe care Biserica noastră strămoşească din această binecuvântată parte a Ardealului o desfăşoară cu tinerii noştri dragi. În acest sens, revista nu concurează cu niciuna din publicaţiile şcolare sau parohiale care există; le sprijină însă şi le încurajează în lucrarea lor atât cât îi stă în putinţă, după cum şi Departamentul pentru tineret, ca expresie a misiunii oficiale cu tinerii a Arhiepiscopiei noastre, sprijină şi încurajează dincolo de lucrarea sa explicită acţiunile cu tinerii acolo unde ele se desfăşoară, fie în şcoală, fie în biserică, dincolo de serviciul religios sau ora de religie.

Suntem încrezători în sprijinul şi dragostea tuturor celor care ne sprijină şi înainte de toate în prezenţa continuă a lui Hristos în mijlocul nostru. Dincolo de greutăţile şi încercările cu care nu de puţine ori ne confruntăm, vedem deja împlinirea unei chemări, a unei lucrări tainice a dumnezeiescului nostru Învăţător cu tinerii Arhiepiscopiei noastre, aşa cum după nevoinţa şi ostenelile Postului, străluceşte biruinţa Învierii lui Hristos, lumina cea blândă a Împărăţiei Sale.

Pr. Drd. Cristian ALMĂJANU
Coordonator Departament

Academia Forţelor Aeriene „Henri Coandă" din Braşov, gazda unui eveniment academic remarcabil

În zilele de 11 şi 12 mai 2007, Academia Forţelor Aeriene „Henri Coandă" din Braşov a găzduit lucrările Sesiunii de Comunicări Ştiinţifice cu participare internaţională: „Educaţie şi cercetare ştiinţifică la standarde comunitare". La sesiune au fost înscrişi şi au participat 168 de cadre didactice şi cercetători ştiinţifici cu 284 de lucrări din România, Slovacia şi Ungaria.

Evenimentul a fost structurat pe şase secţiuni, cu următoarea tematică: ştiinţe economice şi administrative, economie şi administraţie militară, geopolitică, geostrategie şi securitate, ştiinţe socio-umane şi ale comunicării, ştiinţe exacte şi o secţiune dedicată şi problematicii interculturale şi a toleranţei religioase, demonstrează că lucrurile nu stau tocmai aşa. Legătura dintre cultură şi teologie nu este un hibrid inventat de cineva, ci una legitimă dintotdeauna. Ce ar putea demonstra mai bine acest fapt, dacă nu comorile din Şcheii Braşovului, acolo unde primele cărţi tipărite pe pământ românesc erau cărţi de cult sau cu conţinut teologic?

Au existat, din nefericire cazuri eşuate de „intelectuali" care au încercat să submineze legătura firească dintre cultură şi teologie, unii chiar punând graniţa Europei acolo unde începe Ortodoxia, cum a fost de pildă Johanes Farnleitner, care spunea că

„Europa se opreşte şi trebuie să se oprească acolo unde începe Ortodoxia". Sau filozoful american Samuel Huntington, care susţinea incompatibilitatea dintre Ortodoxie, ca fundament al culturilor ţărilor orientale, şi idealul occidental al respectării drepturilor omului, uitându-se de faptul că Europa de azi şi de mâine trebuie să fie una a egalităţii, a respectului popoarelor şi a tradiţiilor lor culturale.

Faptul lăudabil al evenimentului academic de la Braşov este, din punctul nostru de vedere, includerea tematicii religioase între secţiunile acestuia, motiv pentru care îl felicităm pe preşedintele comitetului de organizare dl. col. prof. dr. Vasile Marin, comandantul şi rectorul Academiei Forţelor Aeriene „Henri Coandă" de la Braşov, şi pe colaboratorii săi. Ştiinţa şi religia sunt deopotrivă necesare omului, iar cine subevaluează pe una dintre ele îşi desconsideră jumătate din fiinţa sa. Însoţirea dintre ştiinţă şi religie în această eră a modernităţii nu poate fi decât benefică. Şi aceasta deoarece religia este cea care poate şi trebuie să ajute ştiinţa şi, în general, cultura să rămână întotdeauna în slujba omului şi a moralei, îndepărtând-o de pericolul susţinerii distrugerii valorilor umane.

Activităţile desfăşurate în decursul acestei sesiunii de comunicări au permis un schimb fructuos şi benefic de idei, contribuind la dezvoltarea comunicării dintre reprezentanţii celor 30 de instituţii participante, cu impact asupra menţinerii legăturilor dintre ei dincolo de finalizarea manifestării la care au participat.

Dr. Ştefan TOMA

inginereşti, istorie şi istorie militară, şi, nu în cele din urmă, interculturalitate şi toleranţă religioasă.

Ineditul manifestării din acest an a constat în introducerea pentru prima dată a secţiunii dedicate interculturalităţii şi toleranţei religioase, secţiune care în prezentarea lucrărilor a fost comasată cu secţiunea de istorie şi istorie militară. Moderatorii celor două secţiuni grupate au fost: prof. dr. Traian Valentin Poncea, din partea Academiei Naţionale de Informaţii, lect. drd. Gheorghe Radu, din partea Academiei gazde, şi dr. Ştefan Toma, din partea Mitropoliei Ardealului.

Dintre referatele susţinute în cadrul tematicii amintite au reţinut atenţia următoarele: „Romanitate sud-dunăreană – Comunităţile române din Balcani: trecut, prezent, viitor" (prof. dr. Traian Valentin Poncea), „Şcoala ardeleană: fundamentele ideologice ale exagerărilor latiniste" (Cpt. Lesenciuc Adrian), „Elemente de bioetică în contextul ecumenismului contemporan" (Protos. Andrei Ioniţă, egumen al Mănăstirii Neamţ şi lect. drd. Gheorghe Radu), „Relaţiile interculturale – O problemă de actualitate" (lect. dr. Gabriela Şerbănoiu) şi „Locul Bisericii Ortodoxe într-o Europă unită. Aspecte legate de fenomenul secularizării şi al globalizării. Definirea sensului participării ortodoxe la ecumenismul contemporan" (dr. Ştefan Toma).

Se afirmă, nu de puţine ori, că dialogul din societate între diferitele forme de manifestare ale culturii şi spiritualităţii româneşti este, în cel mai fericit caz, unul deficitar, dacă nu aproape inexistent. Organizarea însă într-o Academie militară de învăţământ superior, a unui astfel de eveniment, cu

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENŢIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

– aprilie 2007 –

• **Duminică, 1 aprilie** (*Praznicul Intrării Domnului în Ierusalim*). Î.P.S. Sa a oficiat Sf. Liturghie şi a predicat la Catedrala mitropolitană.

• **Luni, 2 – Miercuri, 4 aprilie.** A participat, în calitatea de delegat al Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la pregătirea şi prepararea Sfântului şi Marelui Mir în vederea sfinţirii, organizate în paraclisul „Sf. Ioan Botezătorul" de la Mănăstirea Antim, din Bucureşti. Marţi, 3 aprilie, a participat la Palatul Patriarhiei la lansarea cărţii *„Martiri pentru Hristos din România, în perioada regimului comunist"*, apărută la Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

• **Joi, 5 aprilie.** A participat, alături de ceilalţi membri ai Sfântului Sinod, la Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare, oficiată la Biserica Sf. Silvestru din Bucureşti, în cadrul căreia s-a făcut şi sfinţirea Sfântului şi Marelui Mir. A rostit omilia despre sensul şi semnificaţia Sfântului şi Marelui Mir. Seara a oficiat Denia celor 12 evanghelii la Catedrala mitropolitană din Sibiu.

• **Vineri, 6 aprilie.** A săvârşit Taina Sf. Maslu la Catedrala mitropolitană, iar seara a oficiat slujba Prohodului Domnului nostru Iisus Hristos.

• **Sâmbătă, 7 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare la catedrala mitropolitană.

• **Duminică, 8 aprilie** (*Praznicul Învierii Domnului*). La ora 0^{00} a oficiat Slujba Învierii, Sf. Liturghie din Ziua Învierii Domnului şi a predicat la Catedrala mitropolitană. A oficiat, de asemenea, slujba Vecerniei (A doua Înviere) la Catedrală, iar la ora 13^{00} a oferit o recepţie la sediul mitropolitan la care au participat domnul Traian Băsescu, preşedintele României, oficialităţi locale, profesori de la Facultatea de Teologie, consilieri şi angajaţi ai Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Luni, 9 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Sf. Treime" din Braşov. L-a hirotonit întru preot pe diaconul Marius Constantin Uţă pe seama capelei Spitalului 1 din Braşov. L-a hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. Pr. Conf. Dr. Nicolae Moşoiu, parohul comunităţii, şi întru iconom pe P.C. Pr. Adrian Dan Deteşan. În aceeaşi zi a sfinţit demisolul Bisericii „Sf. Mare Mucenic Dimitrie Izvorâtorul de Mir" (pr. paroh Aurel Suciu) în vederea slujirii în acest loc până la ridicarea noii biserici.

• **Marţi, 10 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie şi a predicat la Biserica „Intrarea Domnului în Ierusalim" din localitatea Avrig. L-a hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. Pr. Vasile Gafton, protopop de Avrig. În aceeaşi zi a sfinţit Muzeul orăşenesc „Gheorghe Lazăr".

• **Miercuri, 11 aprilie.** A participat la Mănăstirea Frăsinei, jud. Vâlcea la parastasul oficiat întru pomenirea Prea Cuviosului Părinte Lavrentie Şovre.

• **Joi, 12 aprilie.** A avut program de lucru la cabinet.

• **Vineri, 13 aprilie.** A oficiat împreună cu P.S. Visarion Răşinăreanu, episcopul vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, şi cu un mare sobor de preoţi Sf. Liturghie la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus cu ocazia hramului mănăstirii. A săvârşit apoi Taina Sf. Maslu şi a ţinut un cuvânt de învăţătură.

• **Sâmbătă, 14 aprilie.** În calitate de preşedinte al Comisiei de Canonizare din cadrul Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Î.P.S. Sa a participat, alături de mai mulţi ierarhi, la Gledin, jud. Bistriţa-Năsăud, la proclamarea oficială a canonizării Sf. Cuvios Ierarh Pahomie.

• **Duminică, 15 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Sf. Nicolae" din Ucea de Jos, protopopiatul Făgăraş. A făcut totodată şi oficiile de instalare în parohie a P.C. Pr. Ion Tărcuţă, noul paroh.

• **Luni, 16 aprilie.** A avut program de audienţe. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului. În aceeaşi zi a primit la sediul mitropolitan vizita doamnei Lidia Ionescu Stăniloae, fiica marelui teolog român, Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae.

• **Marţi, 17 aprilie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie. În aceeaşi zi a oficiat slujba de înmormântare a P.C. Pr. Cornel Erneanu fost paroh la Dumbrăveni, protopopiatul Mediaş, ocazie cu care a rostit un cuvânt de mângâiere pentru familia îndoliată şi credincioşi.

• **Miercuri, 18 aprilie.** A avut program de lucru la cabinet. În aceeaşi zi a participat în sala Senatului Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, în comisia de referenţi, la susţinerea tezei de doctorat a doamnei Laura Dobrescu.

• **Joi, 19 aprilie.** A participat la Hotelul Continental din Sibiu, la recepţia oferită de către domnul Adrian Cioroianu, Ministrul Afacerilor Externe al României.

• **Sâmbătă, 21 aprilie.** A vizitat locul viitoarei mănăstiri „Înălţarea Domnului" din localitatea Veştem, jud. Sibiu.

• **Duminică, 22 aprilie.** A oficiat Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" din localitatea Poiana Sibiului, protopopiatul Sălişte. I-a hirotesit întru iconomi pe P.C. preoţi-parohi: Pr. Vasile Bâja, Pr. Nicolae Teoc, şi pe Pr. Ioan Răduleţ.

• **Luni, 23 aprilie** (*Sărbătoarea Sf. Muc. Gheorghe*). A oficiat slujba de sfinţire a Bisericii „Sf. Gheorghe" din localitatea Motiş, protopopiatul Mediaş. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru iconom pe P.C. Pr. paroh Lucian Puşcă. În aceeaşi zi a primit la sediul mitropolitan vizita alteţelor sale regale prinţul Radu de Hohenzolern, principesa Margareta şi prinţul Jean Dorlean, membru al casei regale franceze.

• **Marţi, 24 aprilie.** A participat la festivitatea decernării titlului academic de *Doctor Honoris Causa* domnului profesor dr. Christoph Markschies, preşedintele Universităţii Humboldt din Berlin, organizată în Aula „Mitropolit Ioan Meţianu" a Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu.

• **Miercuri, 25 aprilie.** A primit în audienţă pe dl. prof. univ. dr. Corneliu Bucur, directorul Complexului Naţional Muzeal Astra Sibiu. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Joi, 26 aprilie.** A avut program de lucru la cabinet.

• **Vineri, 27 aprilie.** A participat la şedinţa Consiliului Naţional de Atestare a Titlurilor, Diplomelor şi Certificatelor Universitare din cadrul Ministerului Educaţiei şi Cercetării.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

• **Duminică, 1 aprilie.** P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica „Floriile" din Avrig, cu prilejul hramului, hirotonind întru diacon pe teologul Balint Ciprian Sebastian. A acordat un interviu Postului de Radio „Trinitas" – Iaşi.

• **Luni, 2 aprilie.** A săvârşit Liturghia darurilor mai înainte sfinţite în Catedrala mitropolitană. La orele amiezii participă la Primăria Oraşului Sibiu la lansarea albumului „Discover Sibiu". Seara slujeşte Denia în Catedrală.

• **Marţi, 3 aprilie.** A săvârşit Liturghia darurilor mai înainte sfinţite în Catedrală. Seara slujeşte Denia în Catedrală.

• **Miercuri, 4 aprilie.** A săvârşit Liturghia darurilor mai înainte sfinţite în Catedrală. După-masă participă la Patriarhie la lucrările Comisiei sinodale privind redactarea Statutului BOR.

• **Joi, 5 aprilie.** A făcut parte din soborul arhieresc care sub protia P.F. Părinte Patriarh Teoctist a săvârşit slujba sfinţirii Sfântului şi Marelui Mir în biserica Sf. Spiridon Nou din Bucureşti. Seara slujeşte şi predică la Denia celor 12 Evanghelii în biserica „Sf. Apostoli Petru şi Pavel" (Dintre Brazi) din Sibiu (preot paroh Mihai Sămărghiţan).

• **Vineri, 6 aprilie.** A săvârşit slujba Vecerniei cu luarea de pe Cruce în Catedrala mitropolitană. Seara slujeşte şi predică la Denia Prohodului în biserica episcopală „Sf. Arhangheli" din Sibiu (Trei Stejari).

• **Sâmbătă, 7 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrală.

• **Duminică, 8 aprilie** (*Praznicul Învierii Domnului*). A săvârşit slujba Învierii şi Sf. Liturghie arhierească în biserica „Sf. Arhangheli" din Braşov (pr. paroh dr. Stelian Manolache) hirotonind întru preot pe seama Spitalelor VI din Braşov pe diaconul Balint Ciprian. La orele amiezii slujeşte şi predică la slujba Vecerniei („A doua Înviere") în biserica episcopală „Sf. Arhangheli" din Sibiu, citindu-se Sf. Evanghelie în 7 limbi. A participat la Recepţia de Paşti de la Reşedinţa mitropolitană.

• **Luni, 9 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană, rostind cuvânt de învăţătură şi hirotonind întru diacon pe teologul Nuţă Ciprian. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală şi apoi oficiază în Cimitirul Central un parastas pentru pr. prof. Aurel Jivi.

• **Marţi, 10 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala din Mediaş, rostind cuvânt de învăţătură şi hirotonind întru preot pe seama parohiei Amnaş, prot. Sălişte pe diaconul Nuţă Ciprian. Seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica parohială din Şeica Mare, prot. Mediaş instalându-l ca paroh pe P.C. pr. Frâncu Cristian. A vizitat biserica evanghelică „Sf. Margareta" din Mediaş.

• **Miercuri, 11 – Joi, 12 aprilie.** Audienţe, lucrări de birou.

• **Vineri, 13 aprilie.** A slujit împreună cu Î.P.S. Laurenţiu Mitropolitul Ardealului Sf. Liturghie la Mănăstirea Sâmbăta de Sus.

• **Duminică, 15 aprilie.** A săvârşit, împreună cu I.P.S. Mitropolit Iosif de la Paris şi cu P.S. Cornelie Bârlădeanu, Sfânta Liturghie arhierească la Tor Vergata în Roma, rostind cuvânt de învăţătură.

• **Luni, 16 aprilie.** A vizitat, împreună cu Î.P.S. Iosif, Vaticanul şi alte obiective istorice şi religioase din Roma.

• **Miercuri, 18 aprilie.** Audienţe, lucrări de birou. La amiază participă la vernisajul Expoziţiei fotografice „Invitaţie la Muntele Athos" a artistului francez Yves Phelippot, rostind un cuvânt duhovnicesc. Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Învierii în Catedrală.

• **Joi, 19 – Vineri, 20 aprilie.** Audienţe, lucrări de birou.

• **Duminică, 22 aprilie.** A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica mare din Gura Râului, prot. Sălişte, instalându-l ca nou paroh pe P.C. Pr. Damian Petru. A vizitat biserica veche „Cuvioasa Paraschiva" din aceeaşi localitate. Seara slujeşte şi predică la slujba Vecerniei în biserica „Sf. Gheorghe" din Orlat (preot paroh Gheorghe Bogăţan).

• **Luni, 23 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească la Schitul „Sf. Gheorghe" din Foltea-Sălişte, rostind cuvânt de învăţătură. A oficiat în sobor taina Sf. Maslu, Sfeştania şi slujba de pomenire a eroilor sălişteni. A vizitat biserica monument istoric din Grui-Sălişte.

• **Marţi, 24 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană cu prilejul zilei sfinţilor ierarhi ardeleni Iorest şi Sava, rostind cuvânt de învăţătură. A participat la festivitatea de acordare a titlului de dr. h.c. prot. Chistoph Markschies de la Universitatea Humboldt din Berlin în Aula Facultăţii de Teologie Sibiu, precum şi la agapa festivă.

• **Miercuri, 25 – Joi, 26 aprilie.** Audienţe, lucrări de birou.

• **Vineri, 27 aprilie.** A participat la festivităţile prilejuite de împlinirea a 60 de ani de la înfiinţarea Liceului Agricol din Sibiu, actualul Colegiu „D.P. Barcianu" rostind un cuvânt de binecuvântare. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **Sâmbătă, 28 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană. – La amiază oficiază taina Sf. Căsătorii tinerilor Ioan Cristian şi Nicoleta Teodora Fleacă din Sibiu în biserica „Trei Stejari". Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **Duminică, 29 aprilie.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica mănăstirii Bucium, prot. Făgăraş, hirotonind întru diacon pe teologul David Iulian şi rostind cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte şi predică la slujba Vecerniei în biserica parohială „Sf. Nicolae" din Şercaia, prot. Făgăraş (pr. paroh Lucian Streza). În aceeaşi zi a vizitat şi biserica unităţii militare din Făgăraş, rostind cuvânt de învăţătură credincioşilor prezenţi la slujba Utreniei (pr. Paroh Gherasim Frăţilă).

Arhid. Vasile AVRAM

PROGRAMARE DE CONCURS

În condiţiile obişnuite de concurs, publicăm spre ocupare următoarele *parohii vacante:*

1. *Parohia Rotbav I – Protopopiatul Săcele*
2. *Parohia Râşnov I – Protopopiatul Bran-Zărneşti*
3. *Parohia Râşnov II – Protopopiatul Bran-Zărneşti*
4. *Parohia Dumbrăveni – Protopopiatul Mediaş*

Termen de concurs: ***1 mai – 1 iunie 2007***

Cei care doresc să ocupe aceste posturi, vor înainta cererea în termenul legal la Oficiile Protopopeşti, anexând (unde e cazul) adeverinţe cu certificatul de la cursurile de îndrumare. După expirarea termenului de concurs, Oficiile Protopopeşti ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaţilor. P.C. Protopopi sunt îndrumaţi să verifice cererile candidaţilor în care se vor menţiona vechimea în funcţia anterioară, examene absolvite, situaţia socială (domiciliu, copii, părinţi, locul de muncă al soţiei, etc.). Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfăşurarea concursului.

Termen de contestaţie: 15 zile de la data numirii.

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

***Un stâlp puternic în vremuri de furtună. Dr. Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei (1957-1977) – in memoriam, Teologie şi Viaţă.* Revistă de gândire şi spiritualitate, Număr omagial, 1-6/2006, Trinitas, 2006, 377 p.**

A devenit o datorie de suflet şi misiune duhovnicească ca, cel puţin la date comemorative, chipurile ce au devenit icoane de cuget şi dăinuire teologică să fie omagiate de către Biserică şi generaţiile mai noi, cu evlavie şi dragoste. Un astfel de efort face, de ani buni, Editura Trinitas şi cei care-i gândesc evoluţia şi finalitatea demersurilor sale. Volumul acesta, in memoriam ÎPS Sale Dr. Iustin Moisescu, amintind de perioada slujirii sale arhiereşti în scaunul mitropolitan al Moldovei şi Sucevei este o astfel de dovadă. După cum şi nota ÎPS Sa Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei: „figură reprezentativă a Ortodoxiei româneşti pe plan internaţional, competent şi echilibrat, ierarhul Dr. Iustin Moisescu s-a remarcat totdeauna printr-o fidelitate faţă de tradiţia ortodoxă, printr-o pregătire academică şi prin eleganţă în vestimentaţie, în scris şi în tot ceea ce a construit (reşedinţe, case mănăstireşti, biserici etc.)" (*Cuvânt înainte*).

Construit din materialul propus discuţiilor *Simpozionului* „Dr. Iustin Moisescu – Mitropolitul Moldovei şi Sucevei (1957-1977)", desfăşurat la *Iaşi în 16 octombrie 2006*, beneficiind de numeroase contribuţii de marcă, volumul propune trei direcţii de iconizare a vrednicului Vlădică, ajuns Patriarh al României. După cuvintele-mărturie a unora dintre actualii Ierarhi ai Ortodoxiei şi imaginea asupra unora dintre laturile prezenţei Arhiereului în viaţa Bisericii şi oamenilor săi, după o schiţare sintetică a activităţii sale cărturăreşti şi în slujba proiectelor pastoral-misionare ale Ortodoxiei Româneşti, cuprinse sub titlul sugestiv *Vocaţie teologică şi orizont ecumenic*, urmează o scurtă prezentare a activităţii sale de ctitor de locaşuri sfinte. Volumul se încheie, într-o inspirată secţiune intitulată *Portret în Ex Libris*, cu analizarea unei întregi culturi de carte –, continuată cu prezentarea unor acte, documente şi fotografii din acea perioadă care-l prezintă şi reprezintă pe cel atât de atent omagiat. Rezultatul acestei strădanii este, fără doar şi poate, cât se poate de reuşit. Pentru o clipă, dacă doar răsfoieşti, pentru mult mai multe dacă te adânceşti în lectură, vrednicul de pomenire Arhiereu Dr. Iustin Moisescu pare că-şi retrăieşte bucuriile unei arhierii puse în slujba Bisericii şi Neamului. Pentru tânăra generaţie este un excelent manual de istorie de care are nevoie pentru a nu confunda punctele cardinale ale Ortodoxiei. *Cuminte şi simţit omagiul acesta desigur că l-ar fi bucurat pe distinsul Ierarh.*

Preot Vasile Gafton, *Ecouri ale Evangheliei în extra muros*, Editura Cimarron, Sibiu, 2006, 163 p.

Apărută ca şi o colecţie de eseuri, studii şi articole teologice, cartea preot iconom stavrofor Vasile Gafton, protopop de Avrig, are în esenţa ei o unitate tematică bine definită, fiind centrată pe tema trăirii Evangheliei în societate, în şi dincolo de spaţiul liturgic al Bisericii, pe coordonatele pe care o viaţă creştină responsabilă trebuie să le aibă într-o societate parcă tot mai traumatizată de crize existenţiale. Lucrarea este aşadar „o încercare de radiografiere a propovăduirii Evangheliei în lumea de azi" (p. 12), în cadrul căreia autorul vorbeşte despre curajul de a fi normal, de a trăi în mijlocul celorlalţi nu rupându-te de realitatea lor, nici ignorând-o, ci asumând-o într-un spirit de autentică comuniune creştină.

Fie că se referă la pastoraţia în contemporaneitate, fie la cerinţele vocaţiei sacerdotale într-o lume secularizată, părintele Vasile Gafton îşi fundamentează demersul atât pe variate surse patristice, cât şi pe surse filozofice, din largul spectru al culturii teologice şi laice a vremii noastre.

Colaborator îndeaproape al presei noastre teologice şi culturale, am putea înţelege întreaga activitate a autorului prin caracterizarea pe care el însuşi a făcut-o cărţii „un fel de luptă personală pentru afirmarea creştinismului Evangheliei în timpul şi în spaţiul prezentului" (p. 9).

Fiind încredinţaţi de susţinuta activitate pastoral-misionară şi culturală a autorului şi pe mai departe, îl felicităm cu căldură pentru această inspirată apariţie editorială.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35.
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator: Mitropolitul ANDREI ȘAGUNA 1853

Telegraful Român

Anul 155 Sibiu 2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 25 – 28 — 1 și 15 iulie 2007

Libertatea, stare a harului Împărăției lui Dumnezeu*

Între multele fațete ale responsabilității pe care le presupune viața creștină în contextul lumii moderne, inclusiv în arealul uman al axei sale europene, fără îndoială că problematica libertății este una delicată și totodată fundamentală. Alegând să veniți în România, ați ales să veniți într-o țară care a plătit scump dreptul la libertate sub multiplele sale aspecte. Este clar că fiecare națiie, fiecare popor și fiecare țară, fiecare generație umană, a plătit în parcursul istoriei *propriul preț* pentru libertatea sa și libertățile care decurg dintr-aceasta și s-a dedicat construirii unui anume mod de libertate, unui anumit *cod de libertăți* care să exprime, pe cât mai bine cu putință, conținutul valorii libertate, pentru ca acesta să nu rămână simplă exersare moralistă și demagogică.

Angajarea în slujirea libertății rămâne pentru toate timpurile și toate punctele cardinale ale geografiei umane, o misiune de onoare și de mare responsabilitate. Ea atrage după sine *exigența unei anume limpeziri a conținutului real* al acesteia. Sufocați de libertinisme și libertinaje ale căror teoreticieni se erijează în oameni ai libertăților fundamentale, rămânem mereu consternați de aritmiile spirituale de care suferă omenitatea în general și, în special, tinerii. Acestora din urmă, decăderea morală precum și păcatele pe care le implică, le sunt prezentate drept libertate și emancipare a libertății, prin mass media și prin toate mijloacele de informare care își asumă rolul de pedagog al societății, insinuând că reprezintă adevărul și adevărata libertate.

Din perspectiva Bisericii Ortodoxe, expresia „robul lui Dumnezeu", arată de ce onorantă identitate se bucură, în Hristos, acela care ține la identitatea sa creștină mai presus decât oricare altă funcție propusă de societatea civilă. Ca rob al lui Hristos Dumnezeu, libertatea stă în Cel căruia-i slujești. Constă în a te menține, liber, în starea binecuvântată de om al lui Dumnezeu, dispus nu la jertfelnicii minore, ci la esențializarea libertății în martirajul mântuitor. Slujirea lui Dumnezeu și a aproapelui îl face pe om liber cu adevărat, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care astfel îi îndemna pe galateni: „Căci voi, fraților, ați fost chemați la libertate; numai să nu folosiți libertatea ca prilej pentru a sluji trupului, ci slujiți unul altuia prin iubire..." (*Gal* 5, 13)

Cu alte cuvinte, Vă spunem că această Universitate de Vară nu este un simplu exercițiu de cultură și comunicare ci și o provocare la a mărturisi conținuturile care vă animă libertățile. De altfel, modul de organizare ca și tematica propusă de Universitatea Dumneavoastră dovedesc preocuparea pentru alternativele unor libertăți corupte în căutarea unei libertăți coerente în Hristos, ca stare de har a Împărăției lui Dumnezeu.

În contextul cultural al acestui an, când Sibiul este Capitală europeană a culturii iar în septembrie este marcat de dialogul ecumenic, al celei de-a III-a Adunări a Bisericilor Europene, tema generoasă a libertății constituie o provocare care depășește evenimențialul, fiind o perpetuă sursă de conștientizare a darului lui Dumnezeu în viața fiecărui creștin și a comunităților creștine în ansamblul lor. Nu doar că salutăm și binecuvântăm această construcție academică în jurul libertății, ci rugăm pe Hristos Domnul să țină vie această preocupare și pe mai departe, înveșmântând cu har toată strădania găsirii acelei libertăți a slujirii lui Dumnezeu și a semenilor.

† **Dr. LAURENȚIU STREZA**
Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

* Mesaj adresat participanților la Universitatea de Vară: *Europa între libertatea culturii și cultura libertății*, Sibiu, 8-17 iulie 2007

Întâlnire pregătitoare a delegaților Bisericilor Ortodoxe la cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană (AEE3), Sibiu, România, 4-9 Septembrie 2007

Rodos, Grecia, 25-28 iunie 2007

RAPORT

I

„Lumina lui Hristos luminează tuturor!"

1. La invitația Sanctității Sale, Patriarhul ecumenic Bartolomeu, cu generoasa ospitalitate a Eminenței Sale, Mitropolitul Chiril de Rodos și sub moderarea Eminenței Sale Mitropolitul Ghenadios de Sassima (Patriarhia Ecumenică), 35 de ierarhi, preoți, diaconi, profesori universitari și laici (bărbați și femei) reprezentând aproape toate Bisericile Ortodoxe membre ale Conferinței Bisericilor Europene, s-au adunat în insula Rodos, Grecia, între 25-28 iunie 2007, în cadrul pregătirilor pentru AEE3 care va avea loc în Sibiu, România, între 4 și 9 septembrie 2007, cu tema *„Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru unitate și înnoire în Europa."*

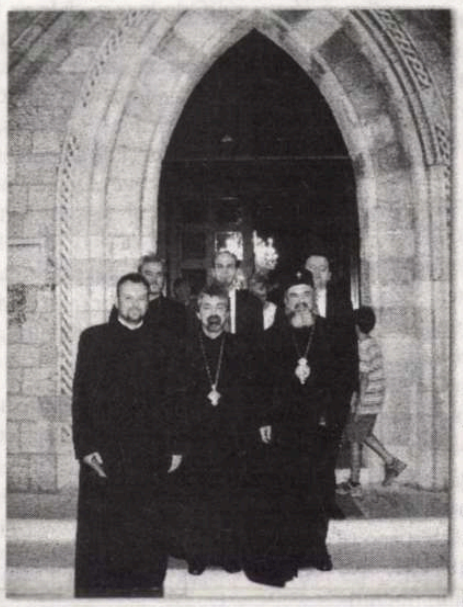

2. Toți participanții au fost membri oficiali ai delegaților Bisericilor lor, care vor participa la AEE3, asistați de staful Conferinței Bisericilor Europene al acestui program. Au fost prezenți reprezentanți ai Patriarhiei Ecumenice, Patriarhiei Moscovei, Patriarhiei Serbiei, Patriarhiei Române*, Bisericii Ciprului, Bisericii Greciei, Bisericii Poloniei, Bisericii Albaniei, Bisericii Cehiei și Slovaciei, precum și ai Bisericii Apostolice Armene, Scaunul mamă de la Sfântul Etchmiadzin.

3. Pe lângă discuțiile asupra unei serii variate de teme, programul a inclus rugăciuni și vizite la parohiile locale.

4. Scopul principal al întâlnirii a fost:

a) să comenteze și analizeze programul AEE3;

b) să aprofundeze tema principală: „Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranță pentru unitate și înnoire în Europa," precum și cele trei sub-teme: 1) Lumina lui Hristos și Biserica; 2) Lumina lui Hristos și Europa; 3) Lumina lui Hristos și lumea";

(continuare în p. 2)

Trad. și note explicative:
Lect. Dr. Daniel BUDA

Vizita delegației Bisericilor din România la Bruxelles

În perioada 1-4 iulie a.c. o delegație a Bisericilor din România a făcut o vizită la Instituțiile Uniunii Europene din Bruxelles.

Cu binecuvântarea P.F. Părinte Patriarh Teoctist, din partea Bisericii Ortodoxe Române au participat: P.S. Casian, episcopul Dunării de Jos, P.S. Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Pr. Cons. Michael Tița de la Sectorul Relații Externe al Patriarhiei Române precum și P.C. Pr. Valentin Fătu din cadrul aceluiași sector.

Din partea celorlalte culte religioase din România au participat: Pr. dr. Vili Dancă, rectorul Institutului Teologic Romano-Catolic din Iași, Pr. dr. Cristian Barta, profesor la Institutul Teologic Greco-Catolic din Blaj, pastor Mokkai Peter din partea Bisericii Reformate și dl. dr. Aurel Veiner, președintele Federației Comunităților Evreiești din România.

Duminică, 1 iulie, delegația ortodoxă a participat la Sf. Liturghie oficiată de către Î.P.S. Mitropolit Pantelimon al Belgiei în Catedrala „Sf. Arhangheli" a Mitropoliei Ortodoxe Grecești din Bruxelles.

După terminarea Sf. Liturghii, Î.P.S. Pantelimon a invitat delegația ortodoxă română la o recepție în salonul de lângă Catedrală, la care a participat și P.S. Episcop Atanasie de Ahaias, reprezentantul Bisericii Greciei la Bruxelles, și unde au avut loc discuții pe temele prioritare ale Ortodoxiei în Occident în actualul context european.

După-amiază, delegația română a făcut un tur al orașului cu autocarul vizitând cele mai reprezentative monumente religioase și culturale din Bruxelles.

Seara, întreaga delegație a fost primită la Biroul de reprezentare al BOR pe lângă instituțiile europene la sediul nou al acesteia din Bruxelles, str. Rue de Palais.

Aici delegația a fost întâmpinată de către Î.P.S. Mitropolit Iosif al Europei Occidentale și Meridionale și de P.C. Pr. dr. Patriciu Vlaicu, conducătorul Reprezentanței. S-a vizitat mai întâi Centrul aflat în plin proces de restaurare, Capela cu hramul „Sf. Nicolae" amenajată în el, precum și imensa Catedrală aflată în incinta Centrului

(continuare în p. 3)

† **Dr. VISARION RĂȘINĂREANU**
Episcop-Vicar

COMUNICAT DE PRESĂ

În zilele de 20-21 iunie a.c., la Reședința patriarhală, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Dintre hotărârile adoptate menționăm:

- validarea alegerii Prea Cuv. Părinte Arhimandrit Siluan Mănuilă de către Colegiul Electoral Bisericesc al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria în postul de Episcop al acestei Eparhii;
- validarea hotărârii Consiliului Mitropolitan al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Centrale și Meridionale privind înființarea Episcopiei Ortodoxe Române în Italia;
- aprobarea constituirii Federației asociațiilor și fundațiilor bisericești care desfășoară activitate social-filantropică cu denumirea „Federația Filantropia".

Sfântul Sinod a aprobat în principiu propunerea Arhiepiscopiei Clujului de trecere în rândul sfinților a Mucenicului Atanasie Tudoran din Țara Năsăudului cu ziua de sărbătorire la 12 noiembrie, Comisia sinodală pentru canonizarea sfinților români urmând să definitiveze documentația necesară în vederea proclamării canonizării; au mai fost aprobate Acatistul, slujbele Vecerniei și Utreniei și Tomosul Sfântului Sinod pentru proclamarea canonizării Sf. Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei (ziua de prăznuire la 30 august), precum și Acatistul Sf. Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului (11 august). Sfântul Sinod a mai evaluat activitatea desfășurată până în prezent de Comisia specială instituită de Sfântul Sinod pentru revizuirea și amendarea *Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, precum și stadiul pregătirii celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu (4-9 septembrie 2007).

Pe ordinea de zi s-au mai aflat teme referitoare la slujirea pastoral-misionară și misiunea socială a Bisericii, învățământul teologic, participări ale unor membri ai Sfântului Sinod și ale altor teologi ortodocși români la întruniri internaționale ortodoxe și ecumenice, precum și diferite aspecte din activitatea comunităților ortodoxe românești de peste hotare, fiind apreciată lucrarea pastoral-misionară desfășurată de ierarhii ortodocși români din străinătate.

BIROUL DE PRESĂ ȘI COMUNICAȚII
AL PATRIARHIEI ROMÂNE

Vizita delegaţiei Bisericilor din România

(urmare din p. 1)

Reprezentanţei şi care este în proiect de restaurare şi de amenajare.

De menţionat faptul că acest grup de clădiri monumentale a fost cumpărat de către Biserica Ortodoxă Română cu sprijinul generos al Statului Român.

Seara, parohia de aici condusă de P.C. Pr. dr. Patriciu Vlaicu a oferit o agapă creştinească la care au luat parte toţi membrii delegaţiei.

A doua zi, luni 2 iulie a.c., delegaţia română a făcut o vizită la Consiliul Europei unde a avut o primă întâlnire la Direcţia Generală de Presă şi Comunicare. Dl. Dan Mărăşescu din Reprezentanţa României a făcut o amplă prezentare a Consiliului Europei, istoric, componenţă şi dezideratele lui.

În aceeaşi zi delegaţia a avut o întâlnire la Comisia Europeană cu Anastasios Bugas, şeful Departamentului de Politică Regională pentru România, care a prezentat acţiunile întreprinse de către Comisie în acest proces al dezvoltării regionale în ţara noastră şi care sunt exigenţele implementării de noi proiecte în acest domeniu inclusiv din punct de vedere al patrimoniului cultelor.

A urmat apoi un prânz oficial în cadrul căruia delegaţia a purtat discuţii cu dl. Jerome Vignon din partea Direcţiei Generale: Piaţa Muncii, Social, Egalitatea Şanselor.

Marţi, 7 iulie a.c. membrii delegaţiei au vizitat Parlamentul European, unde au avut o întâlnire cu d-na Mariana Kozac care a făcut o prezentare a acestuia şi a răspuns la întrebările membrilor delegaţiei. S-au vizitat apoi Hemiciclul – Sala de şedinţe a Parlamentului European –, după care au avut loc întâlniri cu deputaţi români în Parlamentul European (d-na Maria Petre din partea grupului P.D. şi d-na Adina Vălean din partea grupului liberal).

Delegaţia a avut o scurtă întrevedere şi cu baroneasa Emma Nickolson, apoi la sediul Biroului din Bruxelles al Uniunii Naţionale a Consiliilor Judeţene din România, unde sunt reprezentate toate judeţele din ţară, a avut loc o întâlnire a delegaţiei cu membri ai Uniunii pe teme de interes general în care au fost abordate şi probleme religioase.

După-amiază, delegaţia a fost primită de către dl. Hans Gert Poettering, preşedintele Parlamentului European. În numele delegaţiei, P.S. Visarion Răşinăreanu a exprimat bucuria primirii la nivel înalt a acesteia şi a enumerat pe scurt contribuţia Bisericii Ortodoxe Române şi a cultelor religioase din România la integrarea ţării noastre în Uniunea Europeană, devenită realitate la 1 ianuarie 2007. P.S. Sa a transmis totodată preşedintelui Parlamentului European salutul şi binecuvântarea P.F. Patriarh Teoctist al României arătând că Biserica Ortodoxă Română are deschisă deja o reprezentanţă a ei pe lângă Instituţiile europene la fel ca şi Patriarhia Ecumenică şi Bisericile Rusă, Greacă şi Cipriotă, oferindu-i apoi daruri simbolice din partea Bisericii noastre.

Au mai luat apoi cuvântul: Pr. Vili Dancă, Pr. Cristian Barta, dl. preşedinte Aurel Veiner, Pr. cons. Michael Ţiţa. Tuturor le-a răspuns dl. Poettering exprimându-şi bucuria de a se întâlni cu reprezentanţi ai cultelor din România şi adresându-le totodată acestora îndemnul de a sprijini şi pe mai departe eforturile poporului român în ampla şi dificila misiune de integrare în Uniunea Europeană. Domnia Sa a promis ca, în funcţie de timpul ce-l va avea la dispoziţie, să participe măcar pentru o zi la lucrările celei de a III-a Adunări Ecumenice Creştine de la Sibiu din toamna acestui an.

Prin prezenţa Sa la Instituţiile europene, delegaţia Bisericilor din România a avut prilejul de a fi în contact direct cu acestea şi de a ridica unele probleme specifice cultelor religioase, probleme ce se cer cunoscute şi rezolvate favorabil într-o Europă comună, ce-şi trage rădăcinile ei din spiritualitatea iudeo-creştină şi din Evanghelia Mântuitorului Hristos.

Întâlnire pregătitoare a delegaţilor Bisericilor Ortodoxe la cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană (AEE3)

(urmare din p. 1)

c) să treacă în revistă actuala situaţie eclesială şi socio-politică din Europa şi să definească rolul Bisericilor în formarea unei noi societăţi europene;

d) să formuleze o înţelegere ortodoxă comună a chestiunilor care vor fi discutate pe parcursul acestui atât de important şi semnificativ eveniment ecumenic pan-european; şi

e) să formuleze un raport care să fie adresat tuturor acelora care vor participa la AEE3 din Sibiu.

5. După transmiterea urărilor părinteşti şi a rugăciunilor şi binecuvântărilor Sanctităţii Sale, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, Mitropolitul Ghenadios a mulţumit în mod cordial Mitropolitului Chiril de Rodos pentru generoasa lui ospitalitate şi a salutat participanţii. El şi-a exprimat speranţa că această întâlnire informativă se va constitui ca o nouă ocazie pentru strângerea legăturilor frăţeşti deja existente între Bisericile Ortodoxe şi că le va face capabile să acţioneze şi să vorbească într-o formă coordonată , „cu o singură voce şi o singură inimă" în timpul AEE3. A mai adăugat că această întâlnire are loc în istorica insulă Rodos, unde în urmă cu aproape cincizeci de ani întâlnirile pan-ortodoxe au pregătit drumul care duce spre Sfântul şi Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe şi spre o cooperare ortodoxă mai adâncă**. Mitropolitul Chiril de Rodos a urat participanţilor bun venit cu bucurie şi şi-a exprimat urările sale de succes acestei importante întâlniri inter-ortodoxe.

II

6. După aceste remarci introductive, Mitropolitul Ghenadios a făcut o scurtă prezentare a paşilor făcuţi de către cei doi organizatori ai AEE3, anume Conferinţa Bisericilor Europene (CBE) şi Consiliul Conferinţelor Episcopale Europene (CCEE) în procesul pregătirii evenimentului de la Sibiu. El şi-a exprimat speranţa că acest proces ecumenic european va fi cu adevărat un pelerinaj ecumenic care va servi ca un instrument care să ofere Bisericilor europene noi dinamici care să faciliteze dialogul, să furnizeze noi metode de frăţietate şi să deschidă noi căi de cooperare între Biserici astăzi.

7. După aceea, Eminenţa Sa Mitropolitul Daniel al Moldovei şi Bucovinei a făcut o analiză a temei Adunării. El a remarcat că această temă este în acelaşi timp biblică, liturgică şi misionară. Ca şi Creator al lumii (Ioan 1, 3; Coloseni 1, 16) şi Cap al Bisericii, Hristos este Lumina lumii (Ioan 8, 12) şi, în special, Lumina vieţii şi misiunii Bisericii, precum şi a creştinilor, în viaţa lor de zi cu zi. De asemenea el a vorbit despre importanţa şi adânca semnificaţie a Adunării pentru Sibiu – una dintre cele două capitale culturale ale Europei pentru anul 2007 – precum şi pentru credinţa, viaţa şi misiunea Bisericilor din România şi Europa în general. El a evidenţiat în special faptul că astăzi, când Europa experiază o profundă criză a credinţei şi trece printr-un „deşert al secularizării," datoria Bisericilor europene este de a se mobiliza pentru dialog, reconciliere şi cooperare între Bisericile şi popoarele de pe acest continent.

8. Urmând acestor introduceri generale, Pr. Prof. Dr. Viorel Ioniţă, Director al Comisiei Bisericile în dialog a CBE a realizat mai întâi o scurtă introducere în etapele pregătitoare ale AEE3 (Roma, ianuarie 2006; întâlnirile regionale/naţionale dintre Rusaliile 2006 şi februarie 2007; Wittenberg, februarie 2007) în timpul cărora a avut loc un schimb de experienţă ecumenic între participanţi, o profundă dezbatere despre temele şi dezbaterile Adunării, dar şi o discuţie în detaliu cu privire la secularizarea în Europa şi responsabilitatea Bisericilor pentru construirea unei noi societăţi europene bazată pe principiile şi valorile morale creştine.

9. Părintele Ioniţă a trecut apoi la o prezentare „power-point" a agendei şi programului AEE3, evidenţiind importanţa celor nouă forumuri ale Adunării, concepute pentru a studia atât temele principale, cât şi sub-temele. Chestiunile care urmează a fi discutate sunt:

a) căutarea unităţii Bisericii;

b) chestiunea spiritualităţii creştine;

c) mărturia Bisericilor în societatea europeană secularizată de astăzi;

d) valorile creştine şi construirea unei noi Europe;

e) întâlnirea creştinilor cu cei de alte credinţe;

f) grija şi preocuparea pentru migranţi, refugiaţi şi cei care caută azil;

g) chestiunea justiţiei în Europa şi în întreaga lume;

h) angajamentul Bisericilor pentru pace; şi

i) protejarea mediului prin adoptarea unui mod de viaţă responsabil şi a unui mod de viaţă adecvat;

10. În discuţiile ce au urmat atât în plenare cât şi în sub-grupe, un mare număr de participanţi au luat cuvântul şi au comentat atât programul cât şi tematica AEE3. A fost subliniat că **unitatea Bisericii bazată pe dreapta credinţă ar trebui să fie principalul obiect al oricărui efort ecumenic.** S-a subliniat de asemenea că indiferent de dificultăţile nerezolvate privind chestiunile de natură eclesiologică, teologică şi morală, din cadrul dialogului ecumenic, Bisericile ar trebui să ofere lumii şi societăţii europene secularizate, o clară mărturie comună. Aceasta s-ar putea realiza pe baza unei credinţe comune în Dumnezeu Cel în Treime şi în lucrarea mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos.

11. S-a relevat în mod special că în efortul general de formare a unei societăţi europene drepte şi coerente, Ortodoxia are o sarcină specifică, anume de a da o puternică mărturie bazată pe credinţa ei că Biserica este întâi de toate manifestarea prezenţei în lume a lui Dumnezeu Cel Unul în Treime şi semnul continuei intervenţii a dragostei Lui în viaţa noastră. „Ortodoxia" (dreapta credinţă) nu poate fi separată de „ortopraxia" (drepta lucrare). Pornind de la această bază, credem că **Bisericile noastre ar putea aduce lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu societăţii contemporane**, astăzi sfâşiată de ură, conflict, violenţă, rasism, xenofobie, nedreptate şi sărăcie materială şi spirituală.

III

12. Cu privire la sub-tema „Lumina lui Hristos şi Biserica", s-a subliniat faptul că Hristos este Cel pe Care îl chemăm în rugăciune, pe Care-l ascultăm în Evanghelie, pe Care-l primim prin comuniune în Tainele Bisericii, pregustarea Împărăţiei lui Dumnezeu, şi prin îndeplinirea poruncilor de a iubi pe Dumnezeu şi pe aproapele nostru.

13. Unitatea Bisericii este un dar al lui Dumnezeu şi în acelaşi timp o sarcină a creştinilor de a se ruga şi a lucra pentru realizarea ei. Unitatea Bisericii nu poate fi separată de sfinţenia, sobornicitatea şi apostolicitatea ei. A ne ruga şi a munci pentru unitatea creştină înseamnă a redescoperi Tradiţia Apostolică comună trăită şi transmisă peste secole.

14. Poziţia Ortodoxiei în faţa oricărui fel de probleme sociale este o expresie a spiritualităţii ortodoxe. Viaţa noastră spirituală nu poate fi separată de angajamentul social al Bisericii, exprimat prin comunităţi vii mărturisind lumii de astăzi. **Viaţa spirituală este baza oricărei vieţi şi misiuni creştine autentice.**

15. Cu privire la sub-tema „Viaţa lui Hristos şi Europa" s-a exprimat faptul că Europa nu este limitată la spaţiul Europei de vest şi a Uniunii Europene, ci cuprinde întregul continent. Baza comună a Europei este credinţa creştină. De aceea **este important ca la Adunarea de la Sibiu să fie subliniate rădăcinile creştine ale Europei.** Rolul creştinismului în Europa depinde puternic de angajamentul personal al credincioşilor în ţările lor şi în instituţiile europene. Aceasta este o condiţie indispensabilă pentru a face din orice uniune a ţărilor, o uniune spirituală.

16. În prezent, creştinii coexistă cu oameni de alte credinţe în spaţiul societăţii europene. Aceasta este o situaţie complexă. Europa se confruntă cu enorme valuri de migranţi provenind din medii religioase şi culturale diferite. Această realitate creează adesea probleme şi situaţii conflictuale. S-a dovedit faptul că prezenţa celor de alte credinţe nu este un fenomen nou pentru partea estică a Europei, care este locuită mai mult de creştini ortodocşi, care au o experienţă de secole a bunei vecinătăţi cu cei de alte credinţe şi culturi, mai ales cu islamul. Totuşi, în anumite situaţii, precum în Kosovo la ora actuală, comunităţile creştine sunt persecutate din cauza exploatării politice a diferenţelor etnice şi religioase. În ciuda acestor cazuri nefericite, în general, **creştinii ortodocşi se bucură de relaţii bune, bazate pe respect reciproc şi responsabilitate comună faţă de societate.** Bisericile ar trebui să se angajeze să respecte pe „ceilalţi" , cu condiţia ca această bună vecinătate şi coexistenţă să fie rezultatul respectului reciproc şi toleranţei.

17. Cu privire la cea de-a treia sub-temă „Lumina lui Hristos şi lumea", s-a remarcat că în contextul societăţii pluraliste de astăzi într-o lume globalizată, **Bisericile trebuie să se mobilizeze pentru promovarea valorilor creştine, precum adevărul, libertatea, demnitatea umană, moralitatea, dreptatea, pacea şi solidaritatea, aşa cum a spus Domnul nostru Iisus Hristos.** Aceasta s-ar putea realiza prin educarea şi formarea noilor generaţii. În această privinţă, apărarea drepturilor elementare ale migranţilor, refugiaţilor, a celor care caută azil, precum şi a persoanelor marginalizate ale societăţii noastre, sunt parte a misiunii sociale a Bisericii în lume.

18. Parte integrantă a acestei misiuni este **datoria de a căuta căi efective de protejare a mediului nostru natural care este stricat şi distrus de către comportamentul lipsit de grijă al oamenilor**, care consideră natura ca un obiect de exploatare şi nu ca un semn şi „Taină" a lui Dumnezeu în lume. Aşa cum Patriarhul Ecumenic Bartolomeu a afirmat în mesajul său pentru ziua creaţiei, *„respectul pentru natură înseamnă a recunoaşte că toate creaturile şi obiectele au un loc unic în creaţia lui Dumnezeu"*****

19. Pornind de la acestea, s-a recomandat puternic a se da un semn vizibil al îngrijorării noastre cu privire la deteriorarea mediului natural prin dedicarea zilei de vineri, 7 Septembrie, pe baza tradiţiei ortodoxe a postului, „nisteia", ca zi opţională de post pentru toţi participanţii la Adunare.

20. Întâlnirea de la Rodos a exprimat consimţământul participanţilor ortodocşi de a fi bine pregătiţi pentru întâlnirea de la Sibiu, care pune la încercare într-un mod aparte angajamentul ecumenic al Bisericilor Ortodoxe. Luând aminte la contribuţia celorlalţi participanţi şi intrând în dialog cu ei, **participanţii ortodocşi ar dori să-şi prezinte propriile puncte de vedere într-un mod coerent ca o contribuţie specifică la acest important eveniment ecumenic.** Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh să binecuvinteze şi să lumineze participanţii la Adunarea de la Sibiu şi să ajute Bisericile din Europa să mărturisească Lumina şi dragostea lui Hristos pentru reînnoirea şi unitatea întregii umanităţi.

„Hristoase, Lumina cea adevărată, Care luminezi şi sfinţeşti pe tot omul ce vine în lume, să se însemneze peste noi lumina feţei Tale, ca într-însa să vedem lumina cea neapropiată. Îndreptează paşii noştri spre lucrarea poruncilor Tale, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi ale tuturor sfinţilor Tăi. Amin" (Rugăciune din slujba Ceasului întâi).

---

* Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de Înalt Prea Sfinţia Sa Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei. Pr. Dr. Michael Ţiţa, Consilier pentru relaţiile externe al Patriarhiei Române, Pr. Lect. Dr. Alexandru Gherasim de la Facultatea de Teologie „Patriarhul Justinian" din Bucureşti, Lect. Dr. Daniel Buda de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu şi domnul Remus Marian de la Sectorul pentru relaţii externe al Patriarhiei române *(n. trad.)*

** Aluzie la conferinţele din 24 septembrie – 1 octombrie 1961, 26-29 septembrie 1963 şi 1-15 noiembrie 1964. Pentru detalii vezi Pr. Prof. I. Rămureanu, Pr. Prof. Milan Şesan, Prof. Dr. T. Bodogae, *Istoria bisericească universală pentru Institutele teologice, vol. II (1054-1982)*, EIBMBOR, Bucureşti, 1993, p. 538-542 (n. trad.).

*** Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, *Message on the Day of Prayer for Creation*, Sept. 1, 1994.

CERCUL MILITAR SIBIU:

OMAGIU EMINESCU

(n. 15.01 1850 – d. 15.06.1889)

La 15 iunie 2007 s-au împlinit 118 ani de când inima Geniului Pustiu a încetat să mai bată şi pana să mai scrie. Acest moment memorabil în calendarul de suflet al poporului nostru a fost evocat recent de membrii Uniunii Naţionale a Cadrelor Militare în Rezervă şi în Retragere filiala Sibiu, şi ai Cenaclului Literar-Artistic „George Topârceanu", într-un moment literar care a cuprins un larg evantai de aspecte din viaţa şi opera poetului nepereche.

În prima parte, col.(r.) prof. Aurel Domide a prezentat principalele repere din curba vieţii poetului omagiat, de la izvoare şi până la trecerea sa sub aripa zeului somnului de veci, Hypnos, respectiv anii copilăriei, anii de învăţătură, valenţele intelectuale de excepţie, itinerariile literare şi peregrinările lui Eminescu la Blaj, Sibiu şi în alte locuri ale Transilvaniei, valenţele literare gazetăreşti, gândirea politică şi filosofică, iubirea de natură şi de patrie, vastitatea operei sale lăsate moştenire tezaurului culturii naţionale şi universale.

La rândul său, col.(r.) prof. Mihai Macovei, în comunicarea susţinută, a prezentat aspecte privind receptarea creaţiei eminesciene în operele literare, istorice şi filosofice, de către corifei ai culturii româneşti, precum Titu Maiorescu, Nicolae Iorga, George Călinescu, Perpessicius, dar şi în planul dezbaterilor literare universale. În acest context de idei, un loc aparte a fost acordat evocării preocupărilor filosofului Constantin Noica pentru facsimilarea şi editarea celor 45 de „Caiete Eminescu", care constituie, după aprecierea acestuia, *„Patul germinativ al operei sale poetice şi proză, care îl plasează între marii poeţi şi prozatori ai culturii universale şi evaluarea dimensiunilor reale ale scrierilor eminesciene"*. Cu acest prilej a prezentat şi cea mai recentă apariţie postumă a filosofului Constantin Noica, dedicată lui Mihai Eminescu, în care conturează rolul Luceafărului poeziei româneşti, în deschiderea unei epoci distincte şi neegalate în poezia şi proza românească.

În continuarea momentului evocator, col.(r.) prof. Mircea Olariu, în comunicarea sa, a prezentat aspecte din gândirea politică a lui Mihai Eminescu, privind raporturile naţiune – stat şi armată, preocuparea acestuia faţă de starea oştirii române, elogierea acesteia pentru biruinţele obţinute în Războiul pentru câştigarea independenţei de stat a României, din 1877-1878, definind armata ca o şcoală a onoarei, cinstei, a muncii şi jertfei pentru ţară.

Pentru rememorarea gândirii şi operei patriotice, col.(r.) prof. Constantin Zgripcea a citit eseul „Fragmentarium eminescian", din lucrarea „Eminescu şi detronarea lui Cuza" a eminescologului prof. Vasile Rusu. Momentul de încheiere al evocării i-a aparţinut col.(r.) ing. Alexandru Cinteză, care s-a referit la conţinutul politic şi valoarea satirică, protestatară, a poeziilor „Doina" şi „Împărat şi proletar", în contextul literaturii române, după care le-a dat glas în stilul său inconfundabil. Recitalul l-a încheiat cu declamarea poeziei „La steaua".

Momentul evocator, dedicat cu suflet poetului veşniciei noastre l-a împlinirea a 118 ani de la trecerea sa în veşnicie, de către cei care s-au devotat o viaţă valorilor demnităţii şi onoarei ostăşeşti, a fost o reuşită impecabilă, dar şi o dovadă pregnantă că ei au rămas aceiaşi devotaţi ai valorilor culturii române.

A consemnat col.(r.) V. NEGHINĂ

EPISCOPUL PIERRE DUPREY, fost secretar al Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creştinilor, s-a mutat la Domnul

Duminică, 13 mai 2007, fostul secretar pentru Unitatea creştinilor, de la Vatican, Mgr. Pierre Duprey a plecat în veşnicie. A fost o personalitate foarte bine cunoscută în toată lumea creştină.

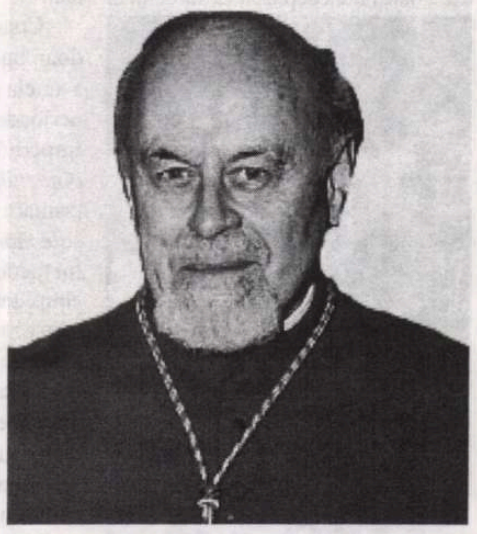

Francez de origine (născut în 13 noiembrie 1922), şi-a făcut studiile teologice la Institutul Oriental din Roma, unde şi-a luat şi doctoratul. S-a specializat apoi la Facultatea de Teologie din Atena şi a urmat cursuri de limba şi literatura arabă la Beirut.

Între 1956-1963 a fost profesor de Dogmatică şi Istoria Bisericii, la Seminarul greco-catolic din Ierusalim, iar în 1963 a fost chemat la Roma pentru a ocupa postul de subsecretar al Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creştinilor. Din 1983 a devenit secretarul acestui organism.

A fost membru permanent al delegaţiilor de la Vatican care au vizitat anual, de sărbătoarea Sfântului Andrei, Patriarhia Ecumenică.

În 1964 s-a aflat alături de papa Paul al VI-lea şi patriarhul ecumenic Athenagoras, la întâlnirea lor istorică de la Ierusalim, când şi-au dat sărutul păcii şi au ridicat anatemele de la anul 1054, când s-a produs marea schismă între Roma şi Constantinopol.

În noiembrie 1979, l-a însoţit pe papa Ioan Paul al II-lea în vizita sa la Constantinopol, când acesta, împreună cu patriarhul ecumenic Demetrios au iniţiat dialogul teologic dintre Biserica Romano-Catolică şi Bisericile ortodoxe.

Biserica Ortodoxă Română este membră, de atunci, în Comisia mixtă de dialog.

În egală măsură, Pierre Duprey a fost implicat în relaţiile Vaticanului cu alte Biserici, precum Biserica Siriană, Biserica Coptă, Biserica Anglicană şi nu mai puţin în relaţiile cu Consiliul Ecumenic al Bisericilor, de la Geneva.

În 1990 a fost hirotonit episcop de Thibar (localitate din Tunisia, unde catolicii au făcut misiune), dar a continuat să deţină şi funcţia de secretar la Consiliul pentru Unitatea Creştinilor, până în 1999 când s-a pensionat şi s-a stabilit la Roma, într-un apartament aproape de Vatican.

Liturghia şi slujba funeraliilor episcopului Pierre Duprey s-au desfăşurat Vineri, 18 mai 2007, în bazilica Sfântul Petru din Roma, fiind prezidate de către cardinalul Walter Kasper, succesorul lui Pierre Duprey în funcţia de Secretar al Consiliului pentru Unitatea creştinilor (ulterior devenit preşedinte al acestui consiliu).

Înhumarea rămăşiţelor pământeşti ale episcopului Pierre Duprey s-a făcut în Cimitirul Campo Verano din Roma, în cavoul misionarilor din Africa, dat fiind faptul că el a fost misionar pe acest continent în anii tinereţii sale.

Biserica Ortodoxă Română împărtăşeşte doliul Bisericii Romano-Catolice, Pierre Duprey având o sinceră deschidere faţă de Biserica noastră.

(*informaţii preluate după*: http://www.africamission-mafr.org/mgr_pierre_duprey.htm):

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

Pr. Ilarion V. Felea, „SPRE TABOR"

Vol. I: „Pregătirea", Editura Grigorux, Piatra-Neamţ, 2007, 481 p.

Preotul şi profesorul de Teologie, Ilarion V. Felea (1903-1961) şi-a înscris numele între cei mai de seamă reprezentanţi ai spiritualităţii româneşti din prima jumătate a secolului al XX-lea. Arestarea sa (pentru prima dată în 1949 şi a doua oară în 1958) şi condamnarea la 20 de ani de muncă silnică, tocmai la vârsta maturităţii sale intelectuale şi duhovniceşti, l-au împiedicat să-şi valorifice întreg potenţialul creator, cu care ar fi putut îmbogăţi moştenirea noastră teologică şi de viaţă creştină. Totuşi ne-au rămas de la el scrieri de referinţă, care îl vădesc a fi fost un erudit teolog şi un profund trăitor al adevărului Evangheliei lui Hristos. Amintim, astfel, volume apărute înainte de detenţie, precum: „Convertirea creştină", Sibiu, 1935 (104 p.); „Teologie şi preoţie", Arad, 1939; „Pocăinţa – Studiu de documentare teologică şi psihologică", Sibiu, 1939 (VIII+443 p.); „Paisie şi paisianismul", Cluj, 1940; „Duhul Adevărului", Arad, 1942 şi reeditată în 1943, (528 p.), volum premiat de Academia Română, „Religia iubirii", Arad, 1946 (568 p.); „Sfintele Taine", Sibiu, 1947 (189 p.). Post mortem au mai apărut: „Religia culturii", Arad, 1994 (367 p.) şi „Ereticii şi rătăcirile lor doctrinare", Bucureşti, 1999 (159 p.).

În toate aceste cărţi, preocuparea sa constantă a fost de a face cunoscute principiile fundamentale ale doctrinei, moralei, apologeticii, liturgicii şi misticii creştine. Un interes aparte a acordat dialogului dintre religie şi ştiinţă. A şi publicat studii temeinice pe această temă (Ex. „Creştinismul în faţa ştiinţei şi a vieţii moderne", apărut în „Revista Teologică" de la Sibiu, în 1932; „Ştiinţă şi Religie", apărut în aceeaşi revistă, în 1942).

Profesor de Dogmatică şi Apologetică la Academiile teologice din Cluj (1937-1938) şi Arad (1938-1948), la aceasta din urmă fiind şi rector, a manifestat un interes deosebit pentru formarea pastoral-misionară a viitorilor preoţi. Dat fiind faptul că eparhia Aradului se confrunta la vremea aceea cu cea mai aprigă acţiune prozelitistă, Ilarion Felea şi-a dat seama de urgenţa unui plan strategic, care să prevină situaţia dramatică ce putea duce la înstrăinarea masivă a ortodocşilor de propria lor Biserică.

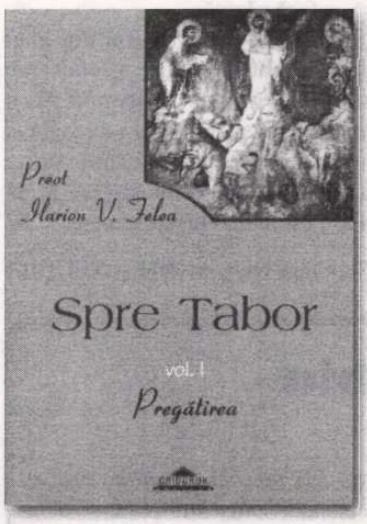

Ilarion Felea l-a avut înaintaş în această luptă a sa pe Grigorie Comşa, episcopul misionar al Aradului, de la care s-a însufleţit de acelaşi zel fierbinte de apărare a credinţei ortodoxe.

„Suntem ca pe vremea mitropolitului Petru Movilă (care a avut de făcut faţă presiunilor exercitate de propagatorii uniaţiei) sau, dacă vrem să mergem mai departe în timp, ca pe vremea sinoadelor ecumenice (când ereziile au tulburat foarte tare Biserica)", scrie el în prefaţa la volumul de predici cu caracter preponderent dogmatic – apologetic, cuprinse în volumul „Duhul Adevărului" (p. VI). Făcând această constatare, se gândea la propaganda prozelitistă aprigă ce se declanşase, cu susţinere dinafară, în părţile vestice ale ţării.

Interesul său şi ferma implicare în menţinerea vie, în sufletele românilor, a credinţei lor străbune au deranjat însă nu numai pe intruşii veniţi să-i racoleze, pe ortodocşii români, ci mai ales pe noii guvernanţi comunişti ajunşi la putere, în România, după 1944.

Arestarea sa în 1944 şi detenţia pentru un an s-au voit a fi o atenţionare pentru a-şi potoli zelul misionar. Cum Ilarion Felea, căruia i se încredinţase o responsabilitate de mare însemnătate: conducerea unei şcoli de formare a viitorilor preoţi, nu s-a dovedit obedient, sancţionarea sa drastică n-a întârziat să vină. Din nefericire, la numai 58 de ani, el s-a stins din viaţă, în închisoarea Aiudului, locul unde a împărţit anii de detenţie cu părintele Dumitru Stăniloae. Amândoi aceşti mari duhovnici au reprezentat un sprijin moral pentru cei ce pătimeau împreună cu ei, în majoritate deţinuţi politici.

De la părintele Ilarion Felea au rămas în manuscris, la ultima sa arestare, şase volume (a se vedea pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, Dicţionarul teologilor români, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2002, p. 179). Fiul său, Ioan Felea, le-a păstrat cu grijă şi s-a preocupat de tipărirea lor. Actualul volum, însemnat cu cifra romană I, ceea ce înseamnă că vor urma şi altele şi aceasta sperăm să se întâmple foarte curând, a fost tipărit prin osârdia Mănăstirii Petru Vodă, din judeţul Neamţ. Cel care a mijlocit obţinerea manuscrisului de la fiul autorului a fost preotul Crăciun Oprea din Cincişul Hunedoarei, care i-a fost ucenic ilustrului dascăl şi care a avut şi el parte de „un sejur" în temniţa Aiudului.

Spaţiul tipografic limitat nu ne permite să facem o prezentare exhaustivă a cărţii. Vom menţiona doar titlurile celor şapte părţi ale acesteia, fără a indica şi capitolele. Succesiunea acestor părţi este următoarea:I. Taina vieţii (cu două capitole); II. Viaţa duhovnicească (cu şase capitole); III. Desăvârşirea şi mântuirea omului (cu şase capitole); IV. Piedicile desăvârşirii, ale mântuirii şi fericirii omului (cu şase capitole); V. Mijloacele şi treptele desăvârşirii (cu trei capitole); VI. Icoanele vii sau modelele desăvârşirii (cu şase capitole).

Este interesant de ştiut ceea ce spune Ilarion Felea însuşi, într-o *„Înainte privire înlăuntrul cărţii"* despre propria sa scriere. Aflăm astfel că sub acest titlu: „Spre Tabor" se preconiza publicarea unui ciclu de patru volume. Sperăm, aşa cum am arătat, să le vedem publicate şi pe următoarele trei.

Cât priveşte actuala carte, în cuprinsul ei, ideea centrală este desăvârşirea, îmbunătăţirea omului. Toată învăţătura creştină este privită din punctul de vedere al desăvârşirii. Cum se poate omul desăvârşi? Cum se poate face din fiară om? Cum… se fac din oameni fii ai lui Dumnezeu şi fraţi buni întreolaltă? Cum se poate face din omul rău om bun? Cum se poate face din omul trupesc om duhovnicesc? Cum poate creşte omul în harul şi în cunoştinţa Domnului?

Iată obiectivul pe care îl are în vedere cartea şi iată întrebările la care se străduieşte să dea răspuns autorul. Mai mărturiseşte el că a scris această carte, „în vremuri de urgie", cum au fost cele de după instaurarea comunismului ateu în România. În vremuri ca acelea oamenii au ajuns să fie derutaţi, intimidaţi, de multe ori loviţi şi chiar îngenunchiaţi. Aveau nevoie de orientare, de sprijin şi încurajare. Cine putea să le dea toate acestea dacă nu Biserica. Dar şi ea era îngrădită în lucrarea ei. Îi rămăsese doar amvonul, fiind izgonită din şcoală şi societate. Doar de acolo, de la amvon, ea îşi mai putea împlini, nu fără restricţii, misiunea. Datoria ei era să-i întărească pe oameni, să le arate că nu sunt singuri, că vor fi ajutaţi de Dumnezeu prin învăţătura Evangheliei, prin harul Sfintelor Taine, dar şi prin dăruirea şi chiar jertfa unor vrednici slujitori, cum a fost şi părintele Felea, care nu a tăcut ci, în pofida tuturor ameninţărilor, a mărturisit credinţa, pentru care nu şi-a cruţat nici viaţa.

Bucurându-ne de apariţia acestui prim volum, să-l cercetăm cu osârdie şi să aşteptăm apariţia şi a celorlalte, câte vor mai fi.

Să ne lăsăm, totodată, conduşi de îndemnul său, din ultimul capitol al cărţii, „de a păşi pe urmele oamenilor curaţi, de caracter, desăvârşiţi, pe urmele sfinţilor, care n-au lipsit din neamul nostru românesc".

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

Darul cuvintelor întru Cuvânt

Ca în fiecare dintre ultimii 5 ani, studenţii Facultăţii noastre de Teologie, „ Andrei Şaguna" din Sibiu, şi-au manifestat prietenia şi respectul faţă de colegii mai mari, *absolvenţii*, printr-un **dar dramatic**, punerea în scenă a unei piese de teatru. Poate părea deplasat ca studenţi ai

unei Facultăţi de Teologie să propună ca manifestare de prietenie o piesă de teatru, mai ales într-un oraş saturat de manifestări scenice de marcă căci, nu doar în acest an cu totul special, Sibiul este una din capitalele culturale ale culturii europene şi, prin Festivalul Internaţional de Teatru Contemporan, ale lumii întregi. Strecurându-se aşadar între un festival de teatru şi unul, absolut remarcabil, de film, s-a derulat în curtea interioară a facultăţii un festival al mărturiei, admiraţiei şi prieteniei creştine.

Dacă până acum am văzut seri de *poezie*, *şezători* sau puneri în scenă ale *Micului Prinţ* sau ale *Prinţului Fericit*, precum şi admirabilul recital de text din *Hoţul de Mărgăritare*, anul acesta studenţii noştri au beneficiat, în sensul cel mai plenar cu putinţă acordat acestui cuvânt, de lucrarea D-lui Vasile Chira, „*Nicanor şi Secunda*" (piesa fiind editată la Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2007, 111 p.). Povestea de înveşnicire a dragostei a doi dintre martirii Bisericii, Timothei şi Mamvra, a constituit fundalul unei minunate dezvoltări de subiect duhovnicesc, cu analiza istorică şi filosofică contextualizată cu maximă acrivie. Inspiraţia autorului a fost dublată de harul regizoarei, Mirona-Ioana Tatu, care, construind un spaţiu al trialogului scenic, îmbinând tehnica de teatru antic cu tehnica dinamică a filmului documentar, modificând coerent şi articulat un text amplu în veritabile episoade scenice, controlând cu atenţie zelul rostirii în favoarea rostirii controlate a replicilor, sporind valorizarea textului printr-o remarcabilă scenografie din care am remarcat decorurile care *au vorbit* şi ele, a reuşit să facă din studenţii teologi şi colegele lor parte a marelui *ethos educaţional* care este teatrul.

Construcţia piesei a îngăduit nu doar bucuria unei puneri în scenă a uneia dintre cele mai importante perioade din istoria creştinismului şi Imperiului Roman ci şi gustarea din *clipa tihnită* a comunităţii creştine primare şi, în acelaşi timp, a *dramei sale mărturisitoare*. Erudiţia autorului lucrării a trecut spre ascultători cu simplitatea generoasă a rostirii tinereşti a marilor idealuri creştine, făcute valabile şi prin excelenta prestaţie actoricească a tinerilor şi tinerelor din Teologie. Desigur că s-au remarcat, în chip deosebit, actorii care-au susţinut partitura celor doi miri înveşniciţi în cerul Împărăţiei Iubirii; dar oare glasurile şi partiturile actoriceşti ale lui Diocleţian şi Galeriu, ale lui Hierocles (filosoful procurator al Bitiniei) sau Ianuarius (secretar imperial), ale lui Arianus, procuratorul Tebaidei, sau prezenţa, aproape mistică, a Preotului Felix ca şi a tuturor celorlalţi să fi fost mai prejos? Pentru că aici şi este *frumuseţea teatrului creştin*: nu are roluri principale şi secundare, personajul principal, până la urmă, fiind Hristos Domnul.

Trecând din universul satului Penapion, miez de vatră creştină în Tebaida Egiptului veacului primar, trecând hotarele Imperiului, vestindu-ne până astăzi că a fi creştin înseamnă a fi al lui Hristos Dumnezeu cu toată viaţa ta, *lecţia din Nicanor şi Secunda* a impresionat întregul public, deloc puţin, din sala de teatru cea mai neaşteptată din Sibiu: curtea interioară a Facultăţii de Teologie. Invitaţii tinerilor teologi, din care n-a lipsit Înalt Prea Sfinţitul Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul, Arhiepiscopul, Profesorul şi, mai ales, Părintele sufletesc al tinerilor teologi sibieni sau Părintele Decan al Facultăţii de Teologie, Pr. Prof. Univ. Dr. Dorin Oancea, unul dintre cei mai atenţi susţinători ai proiectului , un mare număr de profesori ai Facultăţii şi alţi universitari, mulţi cu familiile lor, părinţi ai absolvenţilor sau ai protagoniştilor scenei, studenţi şi, firesc, absolvenţi ai Facultăţii, cărora le-a fost dedicată în principal manifestarea, au remarcat cu toţii naturaleţea interpretării, efortul actoricesc de marcă făcut de tinerii şi tinerele care-au făcut să vibreze nu neapărat numai scena cât, mai ales, sufletele multora dintre cei din audienţă. Desigur că aplauzele au răsplătit acest veritabil exerciţiu de prietenie şi admiraţie creştină, mesajul deplin al unei formări, complete şi dinamice, în Hristos a acestor minunaţi copii-teologi.

De-a lungul anilor prezenţa pe scena de teatru, în concerte ample, experienţa spectacolelor cu Tudor Gheorghe sau cu Filarmonica din Sibiu (unde rămâne vie interpretarea admirabilă a corului din *Oratoriul de Crăciun* al lui Paul Constantinescu, dirijor Pr. Lect. Univ. Sorin Dobre), interpretările inspirate ale corului bărbătesc al Facultăţii (dirijor Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Grăjdian), prezenţa studenţilor teologi în expoziţii de grup sau personale, pe simezele unor saloane de artă sau în spaţiul improvizat al culoarelor facultăţii, editarea de reviste cu specific pentru tineri sau publicarea unor volume de poezie, unele de valoare apreciabilă pentru cultura poetică a vremii de

acum, toate aceste şi multe alte acţiuni artistice, dovedesc că Teologia sibiană dispune încă de un excelent filon cultural al cărui freatism creator izbucneşte cu limpezime în momentele prielnice. Şcolii nu-i revine decât să gestioneze corect aceste valori, să le propună evenimentele pozitive care să confere tinerilor confortul duhovnicesc prin care vocaţia artistică să se facă văzută.

Evenimentului teatral din anul acesta, marţi, 5 iunie, propus sub semnul *iubirii care nu moare niciodată*, condeiul nostru doar i-a remarcat manifestarea. Inima multora dintre participanţi încă vibrează, ca la un mare dar al lui Dumnezeu.

Pr. Conf. Dr. Constantin NECULA

VASILE NETEA,
cărturarul artist din Deda Mureşului

Viaţa cărturarului Vasile Netea a fost în întregime închinată studiului şi muncii intelectuale. Răsărit din anonimatul unui cămin sărac din Ardeal, suind treptele vieţii şi demnităţilor cu răbdare şi credinţă, cărturarul Netea a biruit adversităţile legate de umila sa origine, pentru a se înfăţişa ca un cruciat care este sortit să se jertfească. Vasile Netea a cunoscut lupta pentru sfânta cauză a neamului românesc şi toate bucuriile de a fi văzut împlinit marele ideal al tuturor românilor, cu toate că în momentul respectiv avea doar şase ani.

În anul 1948, a primit titlul de doctor în istorie „magna cum laude", cu o teză de doctorat despre viaţa şi activitatea lui George Barițiu. Referindu-ne la opera lui Vasile Netea, putem spune că acest cărturar a lăsat posterităţii o operă monumentală, o operă impresionantă atât prin dimensiunile sale cât şi prin profunzimea temelor pe care le abordează. Numărul articolelor sale de revistă este foarte greu de inventariat, a colaborat cu foarte multe publicaţii în paginile cărora a scris sute de articole. A scris frumos Netea, a scris explicit pentru toţi românii. Stilul său este original. Subiectele sale au fost multiple. În primul rând, Vasile Netea a căutat prin scrisul său frumuseţea şi măreţia atât de înălţătoare a zonei sale natale. Netea vorbeşte despre marile evenimente ale istoriei noastre. Se referă în primul rând la Revoluţia din 1848-1849, prezentând acest prim pas făcut de români spre unitate naţională. Prezintă şi pe marii reprezentanţi şi fruntaşi ai Revoluţiei. Netea face istoria Memorandului prezentând de asemenea pe reprezentanţii cei mai de seamă. Cărturarul din Deda Mureşului descrie şi Războiul de Independenţă din 1877 şi sacrificiul poporului român făcut pentru realizarea marelui ideal al tuturor românilor. Netea prezintă şi primul Război Mondial, el însuşi având de suferit de pe urma acestuia, trebuind să se refugieze cu mama sa în satul natal al acesteia, urmând ca după război să revină în Deda. Vasile Netea descrie într-un mod admirabil Marea Unire de la Alba Iulia şi acea memorabilă zi de 1 Decembrie 1918, pe care el o prezintă cu lux de amănunte. Prin scrisul său, cărturarul Vasile Netea evidenţiază şi personalitatea unor oameni de marcă ai istoriei, literaturii sau din alte domenii ale culturii româneşti. S-a impus atenţiei cititorilor şi ca un mare patriot, acest sentiment încercându-l din primii ani ai vieţii şi până când a trecut la cele veşnice.

Cărturarul Vasile Netea a fost şi un ilustru reprezentant al Astrei atât prin scrisul său cât şi prin ceea ce a întreprins şi prin acţiunile la care a luat parte. Vasile Netea scria despre Astra, că fără aceasta (Astra), fără adunările ei generale, fără despărţămintele şi fără cercurile ei culturale, fără publicaţiile şi fără bibliotecile ei, fără oamenii ei sdraveni, entuziaşti, buni români şi buni creştini şi tot pe atât de străluciţi cărturari şi luptători naţionali, greu ne-am putea îndeplini întreg progresul cultural al neamului românesc din Transilvania, care, sub raportul educării şi instruirii maselor populare, stă adeseori mai bine decât înşişi fraţii din ţara liberă. Activitatea şi rezultatele culturale ale Astrei constituie cea mai frumoasă şi cea mai trainică biruinţă a strădaniilor intelectualilor ardeleni de a ridica nivelul satelor noastre şi a le îndrepta cu hotărâre şi devotament pe căile culturii şi ale civilizaţiei. De fapt Vasile Netea are un studiu întreg, o carte intitulată „Sub stindardul Astrei" în care elogiază acţiunile Astrei, şi mai ales cele ale Despărţământului Reghin, al cărui membru marcant a fost şi în cadrul căruia a desfăşurat o intensă şi prestigioasă activitate culturală. Vasile Netea spune că Transilvaniei noi, Transilvaniei libere, pentru descătuşarea căreia Astra a luptat necontenit de la întemeierea ei şi până în ziua cea mare de la 1 Decembrie 1918, Astra i-a dat pilda rodniciei adaptării la noi condiţii de viaţă ale neamului, i-a dat pilda unei munci neprihănite pentru ridicarea satelor şi oraşelor noastre, şi i-a dat câteva aşezăminte şi câteva instituţii şi organizaţii noi pentru creşterea tinerelor generaţii româneşti. Astra a dat mare pildă de coeziune şi a obligat pe mulţi, prin prestigiul şi prin noblețea scopurilor ei, să-şi închine munca şi puterile ridicării neamului românilor. Vasile Netea vorbeşte despre importanţa organizării Astrei în Despărţăminte. Prin Despărţăminte Astra a putut pătrunde până şi în cele mai obscure cătune, animând pretutindeni viaţa românească din Transilvania şi fiind prezentă în toate ocaziile în care era vorba despre un fapt cultural, despre o iniţiativă românească. În acest rol şi în această substanţă creatoare îşi are originile şi Despărţământul Reghinului. Vasile Netea se referă cu precădere la Despărţământul Reghinului, spunând că acesta s-a înfiinţat la 3/14 aprilie 1874, în urma dorinţei Comitetului Central al Asociaţiunii, ca satele din marginea câmpiei ardelene din partea de răsărit să intre în sfera de activitate a Astrei Reghin. La conducerea acestui Despărţământ au ajuns numai figuri reprezentative, oameni activi şi cu mult prestigiu public, oameni harnici, care au adus nenumărate sacrificii pe altarul activităţii Astrei. Vasile Netea evocă apoi personalitatea lui Eugen Nicoară, prezintă acţiunile Despărţământului Reghin sub preşedinţia acestuia, Adunarea Generală a Astrei, Activitatea din anii 1925-1926. Netea face şi o inventariere a cercurilor culturale şi a preşedinţilor, în urma căreia ne dăm seama că în cele mai multe cazuri preşedintele cercului cultural al Astrei este preotul, ceea ce denotă faptul că Biserica a avut şi are şi în prezent un rol extrem de important la dezvoltarea culturii româneşti.

Vasile Netea aminteşte de asemenea de organizarea „Şoimilor Carpaţilor". Şoimii Carpaţilor reprezintă acele elemente sprintene, viguroase, muncitoare şi corecte, elemente devotate neamului, pe a căror voinicie trupească şi energie morală se bazează credinţa într-un viitor mai bun şi mai demn pentru viitorul neamului nostru de pe aceste meleaguri. Despărţământul Reghinului nu putea rămâne în afara acestei însufleţite mişcări, nu putea să

(continuare în p. 3)

Pr. Drd. Florin BENGEAN

Zilele Antidrog la Sibiu
11-13 Iunie 2007

Cu ocazia desfăşurării „Zilelor Antidrog", au avut loc mai multe acţiuni în oraşele Sibiu şi Cisnădie.

Doamna Consilier Social Gerlinde Gabler-Braun a răspuns invitaţiei domnişoarei Cristina Cotarcea, coordonator relaţii culte în cadrul Agenţiei Naţionale Antidrog, Bucureşti şi a participat marţi, 12 iunie, la conferinţa „Prevenirea consumului de droguri în rândul tinerilor, ca prioritate a comunităţilor sociale".

Conferinţa a avut loc la Liceul Teoretic „Gustav Gündisch" şi a fost susţinută de domnul Ebbe Larsen, profesor şi preşedinte al „Comunităţii Terapeutice Moltrup" din Danemarca. Au participat cadre didactice, elevi şi alţi invitaţi.

Profesorul Larsen a prezentat aşezământul terapeutic pe care-l conduce. Lucrând în legătură directă, la nivelul guvernului, cu Ministerul Social danez, a arătat şi explicat metodele practice şi administrative după care se desfăşoară activitatea lor.

La sfârşitul conferinţei a avut loc o scurtă întrevedere între delegaţia daneză şi doamna Consilier Gerlinde Gabler-Braun când a fost stabilită pentru a doua zi vizitarea Catedralei Mitropolitane şi o audienţă la Prea Sfinţia Sa Visarion Răşinăreanu, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului.

Oaspeţii au fost impresionaţi de frumuseţea catedralei, de arhitectura şi pictura recent restaurată, care aminteşte de „Hagia Sofia".

Întâlnirea Prea Sfinţiei Sale Visarion Răşinăreanu cu membrii delegaţiei daneze s-a desfăşurat într-o atmosferă cordială. În cadrul acesteia s-au discutat problematica abuzului de droguri în ţara noastră şi necesitatea implicării Bisericii în combaterea ei.

Comunicat de presă

Congresul patristic al fundației PRO ORIENTE

„Unitatea şi Catolicitatea Bisericii"

Între 27-30 iunie 2007 a avut loc cel de-al patrulea congres patristic al Fundației PRO ORIENTE cu tema "Unitatea şi sobornicitatea Bisericii", în mănăstirea ortodoxă română „Brancoveanu" de lângă Sibiu. La ultimul congres patristic care a avut loc în 2005 în Luxemburg, mitropolitul ortodox român pentru vestul şi sudul Europei, Iosif Pop, a invitat participanții în regiunea sa natală, Transilvania. Sponsorii (un grup de sponsori din Luxemburg, guvernul luxemburghez, ambasadele austriacă şi luxemburgheză la Bucureşti) au preluat cu plăcere această propunere, incluzând-o în cadrul programelor capitalelor culturale Luxemburg-Sibiu. La congres au luat parte 27 renumiți profesori universitari de patrologie – în egală măsură catolici şi ortodocşi – din 16 țări din estul şi vestul Europei (Belgia, Germania, Franța, Grecia, Marea Britanie, Italia, Austria, Polonia, România, Rusia, Elveția, Serbia, Slovacia, Cehia, Ucraina şi Ungaria), având ca şi scop comun cercetarea rădăcinilor spirituale şi culturale ale Europei. Prof. Dr. LAURENȚIU Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului a onorat participanții cu prezența sa şi a subliniat aprecierile sale față de munca grupului de cercetare.

Mănăstirea Brâncoveanu a fost construită de domnitorul Constantin Brâncoveanu, care împreună cu fiii săi a fost omorât la curtea sultanilor din Istambul. Mănăstirea se află în apropierea capitalei culturale Sibiu, un oraş care adăposteşte trei culturi de limbi diferite şi este un punct de intersectare pentru numeroase confesiuni creştine. Încă din secolul XVI în Transilvania locuiau ortodocşi, catolici şi protestanți. Fundația PRO ORIENTE concepe acest congres ca un punct de oprire al pelerinajului spre cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană care va avea loc la Sibiu în septembrie 2007.

În cadrul fundației PRO ORIENTE au avut loc deja trei congrese cu participarea unor teologi catolici şi ortodocşi, care s-au ocupat de misterul Sfintei Treimi. Temele au fost: Hristos (Viena, 2001), Sfântul Duh (Viena, 2003) şi Dumnezeu ca Tată şi Creator (Luxemburg, 2005).

Cu anul 2007 a început un nou ciclu de cercetare, tema congresului din acest an, precum şi cea a congreselor următoare fiind misterul Bisericii. La congresul din acest an, grupul de cercetare s-a ocupat de chestiunea unității şi sobornicității Bisericii – două din cele patru caracteristici ale Bisericii, aşa cum sunt ele mărturisite de către toți creştinii în Simbolul Niceo-Constantinopolitan. Confruntarea ştiințifică cu moştenirea lăsată de Sfinții Părinți este una din puținele discipline universitare care este exercitată de către ambele Biserici.

Cardinalul Walter Kasper, Preşedintele Congregației pentru unitatea creştinilor, a trimis participanților un mesaj de salut, care a fost citit la început, precum şi o ştire din partea Cardinalului Christoph Schönborn, preşedintele curatorium-ului Fundației PRO ORIENTE şi inițiator al acestor congrese patrologice. Acesta din urmă a trebuit să-şi anuleze în ultimul moment participarea, din motive tehnice. În ce priveşte conducerea congreselor, cu aceasta a fost mai întâi (2001-2005) însărcinată Doamna Dr. Ysabel de Andia (CNRS, Paris), iar din 2006 Doamna Dr. Theresia Hainthaler (Philosophisch-Theologische Hochschule St. Georgen, Frankfurt).

În centrul numeroaselor şi cuprinzătoarelor referate despre Părinții latini şi greci s-a aflat întrebarea centrală: ce formă de unitate şi sobornicitate stă în centrul mărturisirii creştine, după care Biserica se percepe, potrivit ființei sale, drept una, sfântă, sobornicească şi apostolească?

Participanții la congres au stabilit că Sfinții Părinți sunt de acord că Biserica îşi are unitatea ei în viața intra-trinitară, mai ales în participarea comună la Trupul lui Hristos, în lucrarea stimulatoare a Duhului Sfânt. Deosebirea Persoanelor în interiorul Sfintei Treimi nu contrazice unitatea ei, ci trebuie considerată drept caracteristica ei esențială. S-a născut întrebarea dacă unitatea şi sobornicitatea (înțelese ca şi deplinătate a credinței şi a vieții sacramentale), care potrivit Sfinților Părinți nu înseamnă nici uniformizare, nici nivelare, ci care permite deosebirile, nu cumva ne oferă posibilitatea depăşirii divergențelor din Europa. Dialogul inter-teologic, datorită despărțirii dintre Biserici, a avut efecte şi asupra politicii şi societății, făcând vizibilă adânca despărțire culturală şi spirituală între estul şi vestul Europei.

Discuțiile au dat participanților posibilitatea să aprofundeze următoarele teme: titlul de „Patriarh al Vestului" (pe care episcopul Romei l-a folosit până de curând) şi „Patriarh Ecumenic", conceptul de sinoade ecumenice, diferite influențe instituționale şi harismatice asupra unității şi sobornicității în Bisericile creştine.

Creştinismul apusean şi răsăritean nu se prezintă ca două lumi separate – acest lucru a fost arătat clar în timpul consultărilor. În ciuda tensiunilor violente şi a înstrăinării reciproce, mai ales în Evul Mediu, între cele două Biserici a existat un schimb şi o legătură permanentă, încă din vremea Apostolilor şi a Sfinților Părinți.

În timpul intensivelor discuții, care au evidențiat şi existența unor poziții diferite, participanții s-au străduit să aibă în vedere şi perpectiva ecumenică şi să ia în considerație situația actuală a ambelor Biserici. Prin aceasta a fost ilustrată în mod clar actualitatea eclesiologiei Sfinților Părinți.

În cadrul congresului, Mitropolitul Transilvaniei, Laurentiu Streza a luat parte şi la o masă rotundă cu tema: *„Taina unității: dar, schimbare şi provocare."* Spectrul larg al perspectivelor care au ieşit la lumină în această discuție, a scos în evidență însemnătatea valorilor creştine pentru dezvoltarea Europei, precum şi solidaritatea urgent necesară cu minoritățile creştine strâmtorate din întreaga lume şi bazele spirituale ale ecumenismului, precum şi orientarea sa viitoare. În timpul congresului a fost formulată dorința întăririi dialogului ortodoxo-catolic sub premisa că spiritualitatea şi reflecția teologică şi reflecția dirijată de reflecție nu pot fi separate.

Congresul a fost dominat de un climat de încredere şi prietenie între participanți şi a fost însoțit şi susținut de rugăciunea monahilor locului. Referatele susținute vor fi publicate în volum, în viitorul apropiat, aşa cum s-a întâmplat şi în cazul celor trei congrese anterioare. Volumele apărute până acum la editura Tyrolia (Innsbruck-Viena) sunt: *Christus bei den Vätern* (2003), *Der Heilige Geist im Leben der Kirche* (2005) und *Gott, Vater und Schöpfer* (2007).

Pe parcursul congresului, din partea catolică au fost susținute următoarele referate: Franz Mali (Fribourg, Elveția); *Sinodul de la Aquileia (381) – un sinod ecumenic?* (în germ.), P. Vittorino Grossi (Roma), *Catolicitatea Bisericii în cadrul controversei donatiste* (în it.), P. Stephan Kessler (Frankfurt), *Controversa dintre Sfântul Grigorie cel Mare şi Sfântul Ioan Postitorul asupra titlului de „Patriarh ecumenic" şi argumentul unității Bisericii* (în fr.), Lenka Karfikova (Praga), *Unitatea Bisericii, har şi violență în polemica lui Augustin împotriva donatiştilor* (în germ.), Theresia Hainthaler (Frankfurt), *Câteva considerații asupra titlului de „Patriarh al Occidentului"* (în fr.), Ysabel de Andia (Paris), *„Ut unum sint"* (Fericitul Augustin, Sfântul Grigorie de Nyssa) (în fr.), P. Athanase Orocz (Budapesta), *Unitatea şi catolicitatea Bisericii în opera Sfântului Maxim Mărturisitorul* (în fr.), P. Michel van Parys (Chèvetogne, Belgia), *Biserica una sfântă potrivit lui Hesichius din Ierusalim* (în fr.), Joseph Naumowicz (Varşovia), *„Biserica una şi sobornicească" în comentariile patristice latine ale Simbolului Apostolic* (în fr.), Michaela Zelzer (Viena), *Sfântul Ambrozie şi Biserica din Tesalonic* (în germ.), Thomas Böhm (Freiburg); *Episcopul ca şi garant al Bisericii sobornicești* (în germ.). Din partea ortodoxă au fost susținute următoarele referate: Georges Martzelos (Tesalonic), *Unitatea şi sobornicitatea Bisericii în dialogul teologic al ortodocşilor cu Biserica Romano-Catolică* (în fr.), Ioannis Kourembeles (Tesalonic), *Unitatea şi sobornicitatea Bisericii şi dimensiunea ei soteriologică în condacele Sfântului Roman Melodul*, Konstantinos Scouteris (Atena), *Unitatea şi sobornicitatea Bisericii potrivit Sfântului Grigorie de Nyssa şi semnificația ei ecumenică* (în eng.), Pr. André Louth (Marea Britanie), *Biserică şi Euharistie la Sfântul Maxim Mărturisitorul* (în eng.), Pr. Vaclav Jezek (Presov, Slovacia), *Viziunea eclesială a Sfântului Ioan Gură de Aur în contextul Imperiului Roman* (în eng.), Pr. Vladan Perisic (Belgrad), *Unitatea şi sobornicitatea Bisericii potrivit Sfântului Ignatie al Antiohiei* (în eng.), Michel Stavrou (Paris), *Unitatea şi sobornicitatea Bisericii la Sfântul Ciprian* (în fr.), Daniel Buda (Sibiu), *Un concept eclesiologic în Antiohia secolului IV. Teodor de Mopsuestia şi Sfântul Ioan Gură de Aur* (în germ.), Arhimandrit Nicola Makar (Kiev), *Introducerea Tradiției răsăritene în Biserica milaneză de către Sfântul Ambrozie al Milanului* (în eng.), Daniel Munteanu (Erlangen), *Unitatea Bisericii în comuniunea Duhului Sfânt. Impulsuri patristice pentru o noțiune dinamică a unității* (în germ.) şi Alexei Muraviev (Moscova), *Unitatea şi sobornicitatea în marile tratate patristice (Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Maxim Mărturisitorul, Sfântul Teodor Studitul)* (în eng.). De asemenea a participat şi Mitropolitul Iosif (Patriarhia Română).

Grupul de cercetare şi-a exprimat dorința ca peste doi ani, la următorul congres, să cerceteze ştiințific apostolicitatea Bisericii.

Fundația PRO ORIENTE a fost fondată în anul 1964 de către Cardinalul Franz König (1905-2004) din Viena, cu scopul susținerii şi dezvoltării relațiilor cu Bisericile Ortodoxe şi Ortodoxe Orientale în spiritul Conciliului Vatican II. Fundația este activă la nivel neoficial. Instrumentele ei de lucru sunt desfăşurarea de proiecte ştiințifice, congrese academice şi consultații teologice, precum şi publicarea de lucrări ştiințifice.

Mănăstirea Brâncoveanu, 30 iunie 2007

Trad. din germ. de
Lect. Dr. Daniel Buda

ŞCOALA TEOLOGICĂ SIBIANĂ
– impresii şi aprecieri –

Prezent în Sibiu, în contextul binecuvântării lucrărilor de restaurare, ce s-au executat în acest an la catedrala mitropolitană, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit ***Daniel*** al Moldovei şi Bucovinei a dat expresie sentimentelor de plăcută aducere aminte pentru Şcoala teologică sibiană (azi Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna"), unde şi Înalt Prea Sfința Sa şi-a făcut studiile universitare, între 1970-1974. Intervenția Î.P.S. Sale a avut loc la agapa frățească, de la reşedința mitropolitană, în ziua de 28 mai, la Praznicul Sfintei Treimi, după Sfânta Liturghie.

Î.P.S. Sa a apreciat drept o mare şansă faptul de a fi studiat la Sibiu. „Când, după licență, a arătat Î.P.S. Sa, am plecat la Bucureşti, pentru studiile de doctorat şi mai apoi la specializare în străinătate, n-am avut absolut nici un complex. Mă formasem într-o şcoală teologică de rang european". Dacă la Bucureşti, activau pe atunci iluştri dascăli precum: Dumitru Stăniloae, I.G. Coman, Alexandru Elian, Ene Branişte, Orest Bucevschi, Liviu Stan, Mircea Chialda, Ioan Rămureanu. Nicolae Lungu, nici Sibiul nu era lipsit de personalități pe măsură. Cu piozitate trebuie să pomenim nume precum: Dumitru Belu, Grigorie Marcu, Isidor Todoran, Milan Şesan, Nicolae Neaga, Gheorghe Şoima. Personal, port mereu în gând chipul ales şi blând al părintelui Gheorghe Şoima, a precizat Î.P.S. Sa. La examenul de Muzică bisericească discutam semnificația dogmatică a irmoaselor, stihirilor şi condacelor.

Competiția cu şcolile teologice ale altor confesiuni din Transilvania a determinat creşterea gradului valoric al şcolii şaguniene. Se preda Teologie serioasă la Sibiu. Tradiția era foarte românească şi neapărat ortodoxă, dar şi europeană şi ecumenică, în acelaşi timp. Cu adevărat, şcoala teologică sibiană a fost o şcoală europeană.

A existat apoi, la Sibiu, un permanent contact între Biserică şi şcoală, între Mitropolie şi Institutul Teologic. Catedrala şi capela erau spații de rugăciune comune. Duminică de Duminică studenții erau prezenți, in corpore, la Sfânta Liturghie de la catedrală, iar peste săptămână, capela era plină de studenți.

Şi seara, înainte de culcare, mulți studenți treceau întâi pe la capelă. Într-un astfel de mod se realiza legarea Teologiei de Spiritualitate.

Biblioteca Institutului Teologic Universitar, cum se numea şcoala pe atunci, era una dintre cele mai bine dotate. Profesorii şi studenții aveau acces la toate sursele biblice şi patristice de primă mână.

Curentele teologice din spațiul european erau binecunoscute la Sibiu prin profesorii care au studiat în toate marile centre universitare ale Europei (Atena, Iena, Berlin, Viena, Strasbourg, Roma, Cernăuți).

Viața de internat era cu restricții, dar nu era încorsetată libertatea nimănui de a se ocupa de probleme serioase. Se respectau cu rigurozitate tradițiile.

Este plăcut, a precizat Î.P.S. Sa, să-ți aduci aminte de astfel de lucruri. Este apoi şi trist să constați că lucrurile s-au mai schimbat, din păcate nu totdeauna în bine. Azi scade numărul creştinilor şi creşte cel al indiferenților. Există situații de criză spirituală, dar există şi posibilitatea de revenire. Şcolile teologice au o misiune foarte importantă în contextul noilor realități din Europa şi din lume.

Referindu-se la evenimentul ecumenic ce se va derula la Sibiu, în această toamnă (a III-a Adunare Ecumenică Europeană), Î.P.S. Daniel a arătat că tema acesteia şi anume „Lumina lui Hristos luminează tuturor – Speranță pentru reînnoire şi unitate în Europa" constituie o inițiativă a Î.P.S. Sale.

A propus-o la o întrunire a Comitetului pregătitor de la Chartres-Franța în febr. 2005 şi a fost adoptată cu o largă adeziune.

Cea de a treia Adunare Ecumenică Europeană, din septembrie 2007, va constitui un nou prilej de reîntâlnire pentru toți cei prezenți la Sibiu, când au fost binecuvântate lucrările de renovare a catedralei mitropolitane.

A consemnat
Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

VASILE NETEA,
cărturarul artist din Deda Mureşului

(urmare din p. 4)

nu cuprindă în programul de activitate şi această înaltă preocupare: educarea tineretului. Netea vorbeşte şi despre crearea Corurilor săteşti. Pe plan educativ, crearea corurilor săteşti însemna completarea educației tineretului şi din punct de vedere artistic, cântecul fiind unul din cele mai emoționante mijloace educative şi stârnind un mare ecou în inimile tinere. Astra s-a preocupat şi de ridicarea troițelor de lemn în diferite localități. Troițele acestea reprezintă o mare biruință față de trecut, spune Netea. Sfințirea acestor troițe, în zile de sărbătoare au fost mari praznice creştineşti şi de slăvire a măririi lui Dumnezeu pentru românii din zonele respective. A venit rândul operelor de piatră. Vasile Netea spune că ele sunt răspândite ca şi troițele pe întreg cuprinsul Despărțământului, fiind şi ele o pădure întreagă de stane de piatră. Sunt monumente ridicate în amintirea eroilor căzuți în războiul pentru întregirea neamului. Alături de credința şi de iubirea față de divinul Mântuitor, în sufletele românilor a existat întotdeauna o credință fierbinte față de pământul şi eroii noştrii. Serbările pentru dezvelirea acestor monumente au fost adevărate întruniri antirevizioniste, mureşenii afirmându-şi cu hotărâre voința lor de stăpânire veşnică asupra acestui pământ. Vasile Netea spune apoi că domnul Nicoară a sprijinit cu aceeaşi căldură şi cu aceleaşi jertfe şi campania pornită pentru ridicarea de şcoli şi de biserici. Domnul Nicoară a inițiat în cadrul Despărțământului şi o campanie pentru ridicarea de case culturale. Cea mai stralucită realizare de acest fel, adevarată operă de piatră şi de fier, o constituie cea edificată de E. Nicoară personal: Palatul Cultural din Reghin. Vasile Netea face referire la sumedenia acțiunilor Despărțământului Reghin, dar şi la manifestările ASTREI (în general) la care acest Despărțământ a luat parte. Netea nu numai că a scris elogios despre acțiunile Astrei, dar a şi participat efectiv la acțiunile culturale ale acesteia, susținând prin forța sa spirituală năzuințele Despărțământului Reghin, participând şi susținând conferințe pentru învățători sau aşa-zisele lecții practice. Prin toate cele prezentate se desprinde clar ideea că Vasile Netea a fost un marcant membru al Astrei şi prin meritele sale a contribuit decisiv la înălțarea acesteia pe cele mai înalte culmi. Se cuvine să aducem acestui mare om care a fost cărturarul şi istoricul Vasile Netea cinstire şi laudă şi să-i păstrăm o vie şi pioasă amintire celui ce a scris o adevărată pagină de istorie.

MONOGRAFII

BISERICA CU HRAMUL „BUNA-VESTIRE”, Cartierul Gușterița, Sibiu

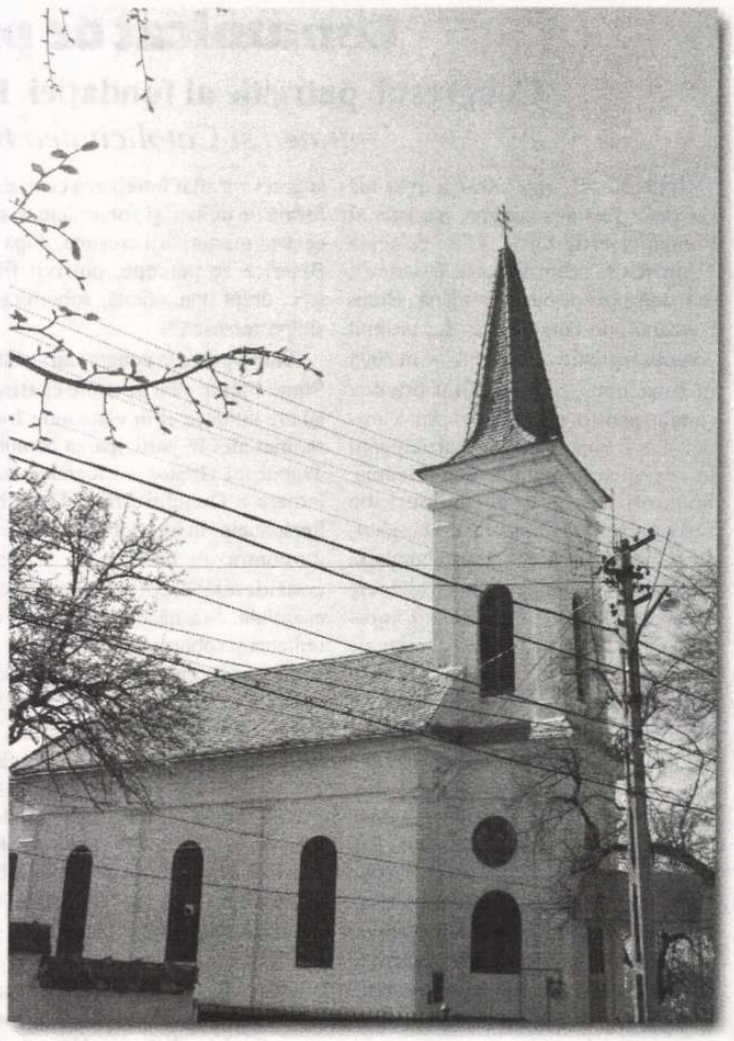

Biserica cu hramul „Buna-Vestire” de pe strada Mălinului nr. 4, constituie nucleul spiritual al cartierului cunoscut în urbea sibiană sub numele de Gușterița, fiind până înainte de cel de al Doilea Război Mondial o simplă suburbie a Sibiului, desigur cu un statut propriu.

Istoricul zidirii. În contextul terminării celui de al Doilea Război Mondial, numărul românilor așezați în această zonă crește, fapt care atestă nu numai importanța elementului românesc în zonă, ci și continuitatea lui. Astfel deși în timpul împărătesei Maria Tereza, populația românească a avut de suferit, în schimb, în timpul împăratului Iosif II, elementul românesc cunoaște o creștere. Încă din timpul mitropolitului Andrei Șaguna se poate vorbi de o comună organizată, numită Gușterița, după ce în prealabil satul fusese doar o filie a Bungardului. Conform informațiilor parvenite din arhiva parohiei, se poate vorbi de o fază incipientă a vieții bisericești, datorită unei bisericuțe de lemn. Se pare că aceasta a fost amplasată în actualul cimitir al parohiei, nerezistând însă timpului.

Actuala biserică de aici este o ctitorie șaguniană, fapt atestat de documentele parohiale. Conform acestora din urmă, mitropolitul Andrei Șaguna este cel care a ridicat această biserică, cu vădit scop de a aduce o mângâiere spirituală credincioșilor, având desigur în vedere situația materială precară a acestora. Ctitorirea șaguniană este atestată de un document, redactat la biserica de aici, la data de 10/22 octombrie 1873 păstrat în Arhiva parohiei sub numărul 658/1972, care menționa: *„Din darul lui Dumnezeu și cu ajutorul de (3.000) fl. v(alută) a(ustriacă) făcut de în 16 iunie a.c. în Domnul răposatul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Br. Șaguna s-au început zidirea acestui lăcaș dumnezeesc și astăzi, după ce s-au adus sub acoperiș, s-au sfințit crucea și s-au ridicat în vârful turnului. Paleriu și măiestru întreprinzătoriu a fost I. Ferencz Szalaaz în prețiul de 5.700 fl. fără material, care l-au dat creștinii și fiii sfintei acestei Beserici, dimpreună cu locul pe care s-au zidit, care l-au cumpărat cu 900 fl.v.a... S-au început acesta la promisiunea repausatului Arhepiscop și Metropolit Andrei Br. Șaguna că Prea Sfinția Sa va zidi această sf. Beserică pe spesele sale de la început până la sferșit, moartea însă pretimpuriu au zădărnicit acest propus și speranța noastră. Fundamentul s-au pus în Iunie, iar zidirea propie s-au început în 19 august și până astăzi s-au adus sub acoperământ. Făcutu-s-au toate aceste sub glorioasa domnie a Împăratului Francisc Iosif I fiind Archiepiscop și Mitropolit al bisericii noastre greco-răsăritene romane din Ardeal și Ungaria Essellentia Sa Procopiu Ivașcovici, protopresviter Ioan Hannia, paroh locului George Stanese, epitropi bisericii Irimie Bica și Nicolae Cîmpean, învățătoriu Ioan Banciu, jude comunal Georg Hann și pîrgar mare Michael Pildner. Maestru de cărămidă au fost Iohann Heldauer”.* Toți cei pomeniți au semnat acest act autentificând astfel realitatea celor menționate.

În anul 1872 a fost zidită din piatră și cărămidă biserica în roșu, suma de 3.000 de florini necesară fiind donată de mitropolitul Șaguna. Decesul său în anul următor a determinat o sistare a lucrărilor, din lipsă de fonduri, până în anul 1877 când, în urma strădaniilor preotului George Stănese, ale protopopului Ioan Hania și ale credincioșilor, biserica este dată în folosință. Abia în anul 1951 încep pregătirile pentru pictarea ei în frescă, iar în 1964 lucrarea este încredințată pictorului Nicolae Brana din București, originar din Mohu, care în decurs de aproape doi ani definitivează lucrările.

Ca un fapt aparte consemnăm că membrii parohiei nu și-au uitat eroii, știind să-i cinstească. Acest fapt este atestat de placa de marmură din exterior *„Patria recunoscătoare eroilor căzuți pe front și dispăruți în războaiele din anii 1914-1916, 1916-1918 și 1941-1945”.* Sunt amintite 30 de persoane pentru prima perioadă, eroii din Regimentul 44 Infanterie pentru cea de a doua și un număr de 14 tineri pentru ultima perioadă, toți membri ai acestei parohii. *„Istoria vă păstrează eterna amintire, eroilor drag. Al vostru camarad de arme Colonel Vițelaru”*

Arhitectura și pictura. Din punct de vedere arhitectonic, stilul romanic este combinat cu unele particularități gotice și baroce, arhitect fiind Francisc Salay din Sibiu.

Astfel micul pridvor de la intrare, adăugat ulterior zidirii bisericii, este încadrat de două uși, una de acces în pridvor și alta de acces în biserică și de două ferestre care permit pătrunderea luminii naturale în spațiul interior. Tot aici, de o parte și de alta, pe peretele sudic și nordic, sunt spațiile destinate lumânărilor, în secțiuni separate pentru cei vii, dar și pentru cei adormiți în Domnul.

Încă de aici se pot face primele referiri la programul iconografic. Astfel biserica dispune de un program relativ simplu, dar nu trebuie uitate circumstanțele în care a fost ridicat lăcașul de cult, precum și destinația lui, adică numărul de credincioși la care se raporta biserica. De la intrare se poate observa icoana hramului, Buna-Vestire, care împodobește arcada aflată deasupra ușii de la intrare în biserică. Tavanul pridvorului este destinat scenei *Iisus Hristos Emanuel* înconjurat de îngeri dispuși în cele patru colțuri ale scenei amintite.

Pronaosul este separat de naos prin mijlocirea a patru coloane de lemn, două dintre acestea fiind lipite de pereții laterali, toate având rolul de susținere a cafasului, construit tot din lemn. Coloanele sunt sculptate în motive florale, frumos stilizate. Picturi reprezentative în pronaos sunt portretele celor doi ierarhi, Andrei Șaguna, ctitorul acestei biserici și al lui Nicolae Mladin, ambele dispuse pe peretele vestic al pronaosului, în timp ce pe peretele de sud, care permite accesul în cafas, apare scena *Iisus cu femeile mironosițe*. Pe tavanul cafasului apar Sfinte Cuvioase, pe când balustrada cafasului, tot din lemn este destinată mai multor scene: *Moise primind Tablele Legii* și *Jertfa lui Ilie*, ambele încadrând o scenă mai amplă, *Învierea Domnului*.

Aminteam faptul că accesul în cafas se face prin câteva scări semicirculare amplasate pe peretele de nord. Aici pictorul a redat ca scenă centrală, pe tavanul semicircular, pe Sf. Ioan Botezătorul, iar pe pereții laterali alte două scene importante: *Adormirea Maicii Domnului* și *Vedenia lui Iacob* cu scara care urca la cer.

Naosul, fără cupolă, are reprezentat Pantocratorul direct pe tavanul semicircular încadrat de Sfinții Evangheliști care, datorită lipsei pandantivilor, sunt reprezentați tot pe tavan. O altă scenă reprezentativă a tavanului din naos este teofania de la stejarul Mamvri. Pe pereții laterali apar scene precum *Pescuirea minunată* și *Întâlnirea lui Iisus cu Luca și Cleopa* către drumul Emausului pe peretele sudic, iar pe cel nordic *Învierea lui Lazăr* și *Iisus în rugăciune în grădina Ghetsimani*. Chiar lângă iconostas sunt reprezentați Sf. Maxim Mărturisitorul și Sf. Mucenic Dimitrie.

Iconostasul, zidit din cărămidă și tencuit, este înfrumusețat cu picturi aplicate ulterior. Pentru a da aspectul unei sculpturi s-au utilizat diferite plinte de ipsos frumos ornamentate care au încadrat icoanele, realizate de către A. Pitters din Sibiu. S-a renunțat la șirul proorocilor, dintre aceștia apărând doar proorocii mari: Daniil, Isaia, Iezechiel și Ieremia. De asemenea, Buna-Vestire nu mai apare pe ușile împărătești, care au fost înlocuite, dar regăsim scena în primul registru de picturi. Pictura este executată și pe peretele interior al iconostasului, în altar. Interesante sunt aici două scene care încadrează practic ușile împărătești. Este vorba de scena *Spovedania* sau *Mărturisirea*, continuată de scena *Împărtășania*.

Maica Domnului cu Pruncul Iisus, înconjurată de îngeri stând pe scaunul slavei, este scena care nu apare, așa cum suntem obișnuiți, pe tavanul altarului, care este destinat reprezentării Sfinților Îngeri, ci pe peretele estic al bisericii deci și al altarului. Această scenă este încadrată de altele la fel de semnificative, ca *Buna-Vestire* și *Intrarea în biserică a Maicii Domnului*.

Arhiva parohială. Dintre piesele semnificative din arhiva parohială notăm un epitaf din 1851 de la episcopul Filotei al Buzăului, primit de credincioșii acestei comunități din Gușterița. Consemnăm de asemenea și câteva tipărituri din secolele XVIII și XIX: *Psaltirea*, tipărită la Râmnic, în 1725, plină de însemnări interesante datând din mijlocul secolului al XVIII-lea, multe dintre ele referindu-se la grămătici sau clerici ieșiți din școala de la Colțea, sau de la Mitropolia din București; *Octoihul mic*, tipărit la Râmnic în 1763, cumpărat, după cum se desprinde din însemnarea făcută pe prima pagină *„de la popa Moise din Bungard de către oamenii din Gușterița și a fost închinată sfintei biserici din Gușterița, cumpărată cu 10 florinți, iar cine o ar înstrăina să fie afurisit de 318 Sf.Părinți”*; *Molitvelnic*, tot de la Râmnic din 1768; apoi *Triodionul* de la Blaj din 1800, avea o inscripție datată la 19 februarie 1825 *„această carte Triod s-au cumpărat de obștea neunită din Gușterița”*; *Ceaslovul* de la Sibiu din anul 1809; *Evanghelia* de la Blaj din 1817; *Evangheliarul* de la Buda din 1812, avea pe ultima filă o însemnare făcută în anul 1825 *„această sfîntă Evanghelie o au dăruit Coconu Stan (Popovici) și Hagica (Păuna) bisericii celei neunite din Gușterița, cine o ar înstrăina să fie anatema”*.

Preoții slujitori. Șirul slujitorilor acestei biserici a fost deschis de Teodor Necșa Iudi (1872-1875), secretar al mitropolitului Andrei Șaguna, apoi George Stănese (1876-1895), Ioan Stângu (1897-1904), Traian Petrișor (1905-1927), Ioan Todea (1928-1941), protopopul Ioan Bânda (1942-1950), Ioan Mihu (1951-1991). Din 1991 parohia este păstorită de Dumitru Șchiopu, care a adus, alături de membrii Consiliului Parohial, unele îmbunătățiri bisericii: înlocuirea ușilor iconostasului cu unele din lemn de stejar, strane noi, biserica a fost reparată și zugrăvită, s-a făcut gard exterior, dar și o frumoasă troiță de marmură albă, cu reprezentări sculpturale ale Sfinților Îngeri.

Ctitoria șaguniană din cartierul sibian Gușterița se prezintă ca o realizare aparte a acelei perioade. Celor care au fost trebuie să le aducem un prinos de cinstire, iar credincioșilor de astăzi le revine datoria de a păstra și valorifica ceea ce au primit.

Dr. Sebastian Dumitru CÂRSTEA

Cursuri de formare profesională pentru muzeografii din cadrul colecțiilor de artă religioasă

Este cunoscut, deja, faptul că mai bine de 65% din valorile patrimoniului cultural național mobil se află în colecțiile bisericești și mănăstirești. Această realitate a determinat inițiativa organizării, în anul 2005, a primelor cursuri de pregătire profesională pentru personalul din unitățile de cult care dețin asemenea valori de o importanță deosebită pentru patrimoniul cultural al țării. Organizate de către Centrul de Perfecționare al Ministerului Culturii și Cultelor, și cu sprijinul material al Secretariatului de Stat pentru Culte, aceste prime cursuri au produs, la finele anului 2006, prima promoție de muzeografi profesioniști proveniți din 30 de unități de cult din toate regiunile țării

Urmare a acestor rezultate deosebite, la începutul anului 2007, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât înființarea unui Centru de Pregătire Profesională care să-și desfășoare activitatea sub egida Patriarhiei Române, în cadrul Sectorului Patrimoniul Cultural Național Bisericesc. Obținând acreditarea pe plan național pentru programele propuse, nou-înființatul Centru își derulează deja o parte din programele propuse, în această perioadă fiind în curs de desfășurare programul pentru cea de-a doua serie de muzeografi Beneficiind și de astă dată de un important sprijin material din partea Secretariatului de Stat pentru Culte, acest nou program, care cuprinde 32 de cursanți, își desfășoară cursurile în spațiile generoase ale Sfintei Mănăstiri Brâncoveanu din comuna Sâmbăta de Sus, care a devenit și unul din centrele de pregătire ale cursanților.

Programul actual se derulează pe parcursul a 12 zile și cuprinde cursuri specifice domeniului muzeografic, cursuri ale căror tematici sunt prezentate de către personalități științifice și culturale și de specialiști cu îndelungată experiență teoretică și practică în domeniu. Cursanții învață cum trebuie ocrotit, valorificat și pus mai bine în evidența valorosul patrimoniu pe care îl au în încredințare, care este misiunea educativă a unei instituții muzeale, care este specificul cercetării științifice din cadrul unei asemenea structuri muzeale, iau cunoștință cu elemente de istoria artelor, de marketing muzeal, de relații publice și de pedagogie muzeală ș.a.m.d. Este necesar să se afle că este pentru prima dată în istoria muzeografiei din România când se organizează asemenea programe de formare profesională a unor specialiști proveniți din rândul personalului monahal și al unităților de cult și care, la absolvirea întregului program, primesc o diplomă de competență cu recunoaștere națională.

Cursurile de muzeografi care se află acum în desfășurare sunt numai o parte din amplul program de pregătire profesională al nou înființatului Centru, program care mai cuprinde și cursuri pentru specialiștii în conservare, pentru unele categorii de restauratori, pentru ghizi, pentru gestionari, custozi și alții, toate acestea acoperind necesitățile de personal calificat și competent pentru muzeele și monumentele istorice și de artă aflate în administrarea și grija Bisericii.

Prof. Victor SIMION
Coordonator al programelor de formare profesională

Protopopul Făgărașului, PR. ROMUL ZAHARIE, strămutat în veșnicie

După o îmbolnăvire şi o suferinţă de trei luni de zile, flacăra vieţii pământeşti a Păr. Romul Zaharie, Protopopul Făgăraşului, s-a stins în ziua de 11 iunie 2007, ziua în care împlinea 52 de ani de la căsătorie. Trupul său neînsufleţit a fost dus şi aşezat pentru rugăciuni şi priveghere în Biserica „Sf. Treime" din Făgăraş, în care a slujit ca preot-paroh şi protopop. Prevăzându-se o prezenţă în număr mare a credincioşilor făgărăşeni la slujba înmormântării, în ziua de 13 iunie a.c., sicriul cu trupul său a fost dus şi aşezat în Catedrala din Făgăraş, cu Hramul „Sf. Ioan Botezătorul". Slujba înmormântării a fost săvârşită aici de Înalt Prea Sfinţitul Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, împreună cu un sobor de 50 de preoţi. Cuvânt de învăţătură, de prezentare a personalităţii Prot. R. Zaharie şi de rămas bun au rostit: Prea Cuv. Arhim. Teofil Părăianu de la Mânăstirea Brâncoveanu, Înalt Prea Sfinţitul Părinte Dr. Laurenţiu Streza şi Prea Cucernicul Părinte Ioan Ciocan, Protopopul Făgăraşului – care a dat citire unei scrisori de rămas bun, condoleanţe şi binecuvântări din partea Înalt Prea Sfinţitului Dr. Serafim Joantă, Mitropolitul românilor ortodocşi din Germania, Europa Centrală şi de Nord, precum şi unei poezii anonime create sub impulsul sentimentelor de recunoştinţă şi tristeţe ale enoriaşilor păr. Romul Zaharie. În continuare, dl. Sorin Mănduc, viceprimarul Făgăraşului a rostit u cuvânt de elogiere şi despărţire în numele Conducerii Administraţiei Publice a Municipiului Făgăraş. Ultima cuvântare a ţinut-o P.C. Părinte Ioan Dincă, Secretarul Protopopiatului Făgăraş, la mormântul deschis pentru primirea rămăşiţelor pământeşti ale celui ce a plecat din rândurile noastre, mormânt situat în curtea Bisericii „Sf. Treime" din Făgăraş, în care a slujit.

Fiecare vorbitor a elogiat personalitatea şi activitatea Prot. R. Zaharie, care a fost un om integru, demn, inteligent, dar modest şi blând, un om cu suflet bun, cu inimă de aur, cum se spune în popor. Bunătatea inimii sale se oglindea în ochii lui curaţi, senini, în privirea lor blândă, plăcută, caldă şi în îmbrăţişarea lui prietenoasă. Dispunând de o pregătire teologică serioasă şi de o cultură aleasă, a putut fi şi a fost un predicator foarte bun care, prin predicile sale, a ţinut şi a ştiut să promoveze şi să întărească credinţa în Dumnezeu, să zidească sufleteşte pe enoriaşii săi şi, astfel, să-i ocrotească faţă de propaganda ateistă a vremii respective.

Ca protopop s-a bucurat de prestigiu şi respect atât în faţa autorităţilor civile locale, cât şi în faţă preoţimii. Nu i-a fost uşor să conducă Protopopiatul Făgăraş vreme de 26 de ani într-un regim comunist de dictatură, interesat de ceea ce gândeşte, vorbeşte şi face fiecare cetăţean şi, mai ales, fiecare preot. Dar l-a condus cu înţelepciune şi demnitate, făcând tuturor preoţilor numai bine.

Şi pe plan administrativ parohial şi protopopesc păr. R. Zaharie a avut realizări deosebite: a reparat şi pictat biserica din Boholţ, a renovat actualul sediu al Protopopiatului, a construit o bisericuţă în cimitir, a obţinut un post de preot pentru sectorul de lângă Combinatul Chimic, a obţinut un loc în centrul oraşului pentru construirea Catedralei din Făgăraş, cât şi documentaţia tehnică pentru această construcţie, locul actualului cimitir nou, capela din Spitalul Municipiului Făgăraş, reînfiinţarea Mânăstirilor Dejani şi Bucium şi, împreună cu Î.P.S. Serafim, a Mânăstirii Făget-Boholţ, precum şi renovarea picturii Bisericii „Sf. Treime" din Făgăraş.

Ca date personale menţionăm că s-a născut în 5 aprilie 1931, în satul Boholţ, jud. Braşov, părinţii săi, Ioan şi Maria, fiind agricultori. Primele 4 clase le-a făcut la şcoala din satul natal, iar cursurile liceale la Liceul „Radu Negru" din Făgăraş. La încheierea acestora, în 1950, şi-a luat bacalaureatul. Având o educaţie religioasă deosebită încă din familie, după bacalaureat a urmat cursurile Institutului Teologic Universitar din Sibiu, devenind licenţiat în teologie în 1954. În acelaşi an şi-a dat şi examenul de capacitate preoţească. Ca unul care i-am fost coleg de an la teologie, trebuie să spun că a fost un student teolog eminent, în toţi cei 4 ani de studii făcând parte din rândul studenţilor fruntaşi la învăţătură ai anului nostru de curs.

După terminarea studiilor teologice, s-a căsătorit, în anul 1955, cu distinsa învăţătoare Maria Bucurenciu din Avrig, absolventă a Şcolii Normale din Sibiu. În acelaşi an, a fost hirotonit preot şi numit preot în satul său natal, unde a slujit cu râvnă tinerească şi tact pastoral timp de 16 ani. În temeiul capacităţii şi activităţii sale ca preot-paroh, Mitropolitul Ardealului Nicolae MLADIN l-a numit Protopop al Făgăraşului, funcţie în care a activat între anii 1971-1997, când s-a retras ca preot la Biserica „Sf. Treime" din Făgăraş.

Sub raport familial, Dumnezeu i-a învrednicit, pe el şi soţia sa, să aibă, ca bucurie în viaţă şi ca sprijin la bătrâneţe, doi copii: un fiu, Ioan, ajuns licenţiat al Academiei de Ştiinţe Economice şi o fiică, actualmente licenţiată în Chimie şi în teologie şi profesoară de religie în Făgăraş. Fiecare din cei doi urmaşi îşi are familia sa.

Acum la încheierea vieţii sale pământeşti, rugăm pe Bunul Dumnezeu să răsplătească părintelui Romul Zaharie, credinţa, bunătatea inimii, slujirea sa preoţească şi toate facerile de bine, învrednicindu-l de bucuria mântuirii veşnice.

Pr. Ioan GLĂJAR

IN MEMORIAM

PR. ZAHARIE DRĂGHICIU
la sfârşitul călătoriei pământeşti

Marţi, 19 iunie 2007, aproape de miezul nopţii, s-a mutat la Domnul, preotul Zaharie Drăghiciu, după luni de suferinţe pe care le-a suportat cu creştinească răbdare.

Adormitul în Domnul s-a născut în 13 aprilie 1933, în localitatea Săsciori, din judeţul Alba, unde a urmat şi clasele primare. Pe cele liceale le-a urmat la Cugir, unde a şi lucrat apoi, ca tehnician.

În 1956 a susţinut examenul de admitere la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, devenind student teolog. Era perioada grea a stalinismului, când Biserica era limitată în toate acţiunile ei. S-a nimerit însă ca la şcoala sibiană să existe un corp profesoral de înaltă competenţă şi ţinută morală. Tinerii studenţi s-au bucurat de o pregătire foarte solidă, ca rezultat al dăruirii îndrumătorilor lor duhovniceşti. Se înfăţişa Institutul Teologic de atunci ca o instituţie de învăţământ cu adevărat europeană. Toţi care „oficiau" de la catedră erau personalităţi care au beneficiat de stagii de pregătire la marile universităţi europene. Au transpus în şcoala sibiană atmosfera de studiu, aprofundare teologică din acele universităţi. Formarea duhovnicească a studenţilor constituia o preocupare de prim ordin. Generaţiile de absolvenţi din acele timpuri au făcut cinste instituţiei de învăţământ universitar în care s-au format. Între aceştia s-a numărat şi Zaharia Drăghiciu.

Până la întemeierea unui cămin a lucrat în administraţia publică la Cisnădie, iar din 1970 a îndeplinit funcţii administrative în Centrul eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului. S-a transferat apoi la Institutul teologic tot pe un post administrativ, iar mai apoi a devenit secretar-şef. Timp de 20 de ani a purtat agendele acestui sector. Concomitent, între 1971 şi 1983 a păstorit şi comunitatea ortodoxă din Colun, jud. Sibiu.

S-a pensionat în 1993, fiind îmbisericit la parohia Cibin I, din Sibiu, unde a slujit Duminică de Duminică. În ultimii patru ani, starea sănătăţii sale s-a deteriorat continuu, dar a purtat cu resemnare crucea suferinţelor.

A fost un soţ pilduitor şi un tată iubitor de familie. A fost cordial şi corect în relaţiile cu semenii. Nu a pierdut niciodată din vedere că este persoană hirotonită şi că trebuie să se comporte cu decenţa ce o impune veşmântul sacerdotal.

Slujba prohodirii a avut loc în ziua 21 iunie 2007, în biserica „Sf. Petru şi Pavel" a parohiei Cibin I. Soborul slujitorilor a fost alcătuit din 11 preoţi. Pr. prof. Dumitru Abrudan, consilier cultural al Arhiepiscopiei Sibiului, a dat citire mesajului de condoleanţe transmis de Înalt Prea Sfinţitul dr. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului. Un mesaj similar a transmis şi din partea Prea Sfinţitului Ioan Mihălţan, episcop în pensie la Episcopia Ortodoxă Română din Oradea.

Rămăşiţele pământeşti ale adormitului în Domnul au fost aşezate spre veşnică odihnă în cimitirul Municipal Sibiu.

În veci pomenirea lui!

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

PROHODIREA
PR. IC. STAV. IOAN DUMITRU

În ziua de marţi, 19 iunie 2007 a adormit în Domnul **Preotul Ioan Dumitru,** vrednic slujitor al Sfântului Altar, fost paroh al parohiei Zărneşti III, Protopopiatul Bran-Zărneşti, Arhiepiscopia Sibiului.

Venerabilul preot în vârstă de 97 de ani, s-a născut în anul 1909, luna octombrie, ziua 10 din părinţii Radu şi Filofteia, enoriaşi ai parohiei Cîrligu Mare aparţinătoare com. Glodeanu-Siliştea, judeţul Buzău – fiind al 5-lea din cei 9 copii.

Şcoala primară o face în satul natal, după care timp de 8 ani urmează cursurile Seminarului Teologic din Buzău.

Între anii 1932-1936 studiază la Facultatea de Teologie din Cernăuţi, obţinând licenţa în teologie.

În 1944 încheie studiile Seminarului Pedagogic Universitar, obţinând diploma în specialitatea Religie şi Istorie.

În 1932 se căsătoreşte cu Mioara Spâschez din Zărneşti, jud. Braşov, fiind binecuvântaţi de Dumnezeu cu 2 băieţi, Adrian şi Victor – ambii absolvenţi de studii superioare.

În 1937 este hirotonit preot pe seama parohiei Tulgheş, jud Ciuc iar apoi slujeşte şi vesteşte pe Dumnezeu într-o serie de parohii: Bărăştii Iliei, Costejul de Jos şi Renghet – Prot. Orăştiei, Fundata şi Zărneşti IV – Prot. Branului (fiind administrator protopopesc), în Poiana Mărului a păstorit 25 de ani (1948-1973), iar din 1973 până la pensionare – în 1988 – a fost paroh în parohia Zărneşti III.

Prohodirea Pr. Ioan Dumitru a avut loc în 21 iunie 2007.

După prohodire şi predică, P.C. Prot. Gheorghe Colţea a dat citire mesajului adresat familiei îndoliate de către Î.P.S. Sa Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscop al Sibiului şi Mitropolit al Ardealului – Cuvânt de mângâiere şi îmbărbătare.

Veşnică să-i fie pomenirea!

Protopop Iconom Stavrofor
Pr. Gheorghe COLŢEA

Discursul viceprimarului Municipiului Făgăraș, Constantin Sorin MĂNDUC, cu prilejul funeraliilor părintelui protopop Romul Zaharie

Înalt Prea Sfinţia Voastră, Prea Cucernici Părinţi, permiteţi-mi să rostesc câteva cuvinte în numele conducerii Administraţiei Publice a Municipiului Făgăraş, cuvinte îndreptate mai cu seamă spre mângâierea familiei părintelui şi spre întristaţii făgărăşeni prezenţi la ultima predică, fără cuvinte, a Părintelui Protopop Zaharie.

Dacă pentru lumea preoţească astăzi e o zi tristă pentru plecarea din această lume a Părintelui Protopop Zaharie, pentru locuitorii Făgăraşului este o zi la fel de tristă, pentru că a plecat un OM, un PREOT, un Părinte Protopop, un EXEMPLU de OM, de care Făgăraşul are atâta nevoie.

Sunt momente în viaţă, în care cuvintele nu mai au nici o forţă pentru a exprima însemnătatea unui om, sau fericirea pe care a semănat-o acel om de-a lungul timpului asupra a zeci de mii de oameni... Ori durerea pe care a lăsat-o în urmă, odată cu trecerea sa în cealaltă lume. Sunt momente în viaţă în care nici un cuvânt nu mai poate înlocui golul lăsat de un om pe Pământ.

Am vrea să-i spunem azi părintelui „Bună ziua, Părinte", aşa cum toţi cei de aici o făceam zi de zi când îl întâlneam pe străzile oraşului, pe care le cutreiera singur, agale, zi de zi, spre Biserică şi dinspre Biserică. Am avut senzaţia deseori că Părintele a venit pe lumea asta cu o misiune, că drumul acesta între casă şi Biserică este un fel de Golgota al său şi că nu vrea a face altceva, zi de zi, decât să-i slujească lui Dumnezeu şi să-i povăţuiască pe oameni să-i urmeze calea.

Am vrea să-i spunem azi Părintelui „Mulţumesc, Părinte", pentru învăţătura pe care ne-ai dat-o în viaţa aceasta din faţa Altarului Sfânt sau printr-o simplă vorbă înţeleaptă, spusă pe stradă.

Am vrea să spunem astăzi, cum obişnuiesc făgărăşenii, „Sănătate, Părinte", ori „Doamne, ajută!". Cuvintele însă pălesc în faţa realităţii crude. Părintele nu mai este printre noi cu trupul. Am fi putut să i-o spunem de sute de ori, de mii de ori în această viaţă. Şi ne-ar fi răspuns mereu cu vorba-i blândă şi încărcată de modestie „Ziua bună dragă. Să te ajute Dumnezeu!".

Dacă ar mai putea rosti o predică, aşa cum numai dânsul a ştiut să o facă vreme de câteva decenii, am vrea să-i spunem astăzi, la finalul predicii, „Să trăiţi Părinte!", aşa cum spun românii celor ce, de la Altar, îi învaţă pe oameni Cuvântul Domnului.

Am întâlnit o femeie din Boholţ care mi-a spus că odată cu Părintele Zaharia a murit cu adevărat şi copilăria sa. Copilăria din amintirile fiecăruia dintre noi. Copilăria celor din Boholţ, copilăria celor din Făgăraş, copilăria sutelor de fiinţe ale acestui tărâm al Făgăraşului, cufundate în cristelniţa de botez de mâinile Părintelui Zaharia. Copilăria tinerilor pe capul cărora părintele a aşezat coroana cununiei, pentru a le uni destinele, pentru a întemeia familii.

Astăzi ne vedem obligaţi să îl conducem pe Părintele Zaharie pe ultimul drum din Făgăraş. Pe acolo pe unde cutreiera dânsul, zi de zi, singur. Astăzi nu va mai fi singur, ci cu noi toţi. Într-un anume fel, parcă, tot Părintele e cel care ne spune pe unde să îl conducem. Pentru că se îndreaptă... TOT SPRE BISERICĂ, pentru somnul său de veci. Acolo, la Biserica Sfânta Treime, de pe strada Codru Drăguşanu, cu numele căreia s-a contopit şi numele Părintelui Protopop Zaharie.

Dacă nu cerem prea mult, i-am spune Părintelui Zaharie ca pe drumurile Cerului pe care le va cutreiera de acum înainte, să se roage pentru iubiţii credincioşi ai Făgăraşului, aşa cum îi numea chiar dânsul în vorbele rostite duminica.

Când îşi rostea predica, Părintele avea un obicei al său. Ţinea în palmă un petic de hârtie, pe care avea notate câteva cuvinte. *Un cuvânt* izvora o fraza. *Trei cuvinte* dădeau naştere întregii predici, iar *şapte-opt cuvinte* cuprindeau un întreg univers al învăţăturilor sale către credincioşi.

Sunt convins că în drumul său către Cer, părintele a plecat cu un petic de hârtie pe care a aşternut *trei cuvinte* despre turma pe care a păstorit-o aici pe Pământ, în Ţara Făgăraşului, vreme de câteva decenii.

Să-l rugăm acum pe Dumnezeu să-i dea un petic din tărâmul Împărăţiei Sale, pentru viaţa cea veşnică.

În numele conducerii Administraţiei Publice a Municipiului Făgăraş, aş vrea să exprim regretul pentru că Părintele Protopop Zaharie nu va mai fi printre noi cu trupul, dar şi speranţa că sufletul său îi va veghea pe oamenii Ţării Făgăraşului din Împărăţia Domnului.

Dumnezeu să îl odihnească!

Constantin Sorin MĂNDUC

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENŢIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

– iunie 2007 –

• **Duminică, 3 iunie.** Î.P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Sf. Treime" din Braşov. L-a hirotesit întru iconom pe P.C. pr. paroh Vasile Bogdan. După amiază a oficiat slujba de punere a pietrei de temelie la Biserica „Pogorârea Sf. Duh" din localitatea Cristian, protopopiatul Bran-Zărneşti.

• **Luni, 4 iunie.** A avut program de audienţe. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Marţi, 5 iunie.** A participat la Sf. Liturghie oficiată la Capela mitropolitană şi a ţinut un cuvânt de învăţătură cu ocazia festivităţii de absolvire a studenţilor anului IV de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu. În aceeaşi zi, a premiat elevii câştigători ai concursului de religie „Flacăra Ortodoxiei".

• **Miercuri, 6 iunie**. A avut program de lucru la cabinet.

• **Joi, 7 iunie.** A acordat un interviu postului Radio Trinitas.

• **Sâmbătă, 9 iunie.** A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Mugur Isărescu, Guvernatorul Băncii Naţionale a României.

• **Duminică, 10 iunie.** A oficiat slujba de sfinţire a Bisericii „Înălţarea Domnului" din cadrul Spitalului Militar Sibiu. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. Pr. Zamfir Dănuţ Papară.

• **Luni, 11 iunie.** A participat la Primăria Sibiu, la festivitatea decernării titlului de cetăţean de onoare al Municipiului Sibiu pentru domnul Mugur Isărescu, Guvernatorul BNR. A avut program de audienţe.

• **Marţi, 12 iunie.** A examinat grupa de master anul I de la Facultatea de Teologie. A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Ion Besoiu şi a domnului Aurel Munteanu, directorul general al Hotelului „Împăratul Romanilor".

• **Miercuri, 13 iunie.** A prezidat şedinţa de lucru cu reprezentanţii Arhiepiscopiei Sibiului implicaţi în organizarea celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene. În aceeaşi zi a participat la sărbătorirea Zilei Academiei Forţelor Terestre „Nicolae Bălcescu" din Sibiu, comunitatea militară aniversând 160 de ani de învăţământ militar românesc. Cu această ocazie a rostit o alocuţiune.

• **Joi, 14 – Vineri, 15 iunie.** A avut program de lucru la cabinet.

• **Duminică, 17 iunie.** A oficiat slujba de sfinţire a Bisericii „Naşterea Sf. Ioan Botezătorul" din Sibiu. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru stavrofor pe P.C. pr. paroh Ioan Popa.

• **Luni, 18 – Miercuri, 20 iunie.** A participat, ca referent, în comisia de susţinere a tezei de doctorat a Pr. Ioan Dacian Zuba, la Facultatea de Teologie Evanghelică din cadrul Universităţii Marc Bloch din Strasbourg.

• **Joi, 21 iunie.** A participat la lucrările Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

• **Vineri, 22 iunie.** A participat la conferinţa de presă, organizată de Asociaţia „Forum Antidrog" – Forad, în sala Senatului Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu. În aceeaşi zi a făcut o vizită la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus.

• **Duminică, 24 iunie.** A săvârşit Sf. Liturghie la Biserica „Naşterea Sf. Ioan Botezătorul" din localitatea Poplaca, protopopiatul Sibiu. A oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor de la biserică. L-a hirotesit întru stavrofor pe P.C. pr. paroh Tănase Tăvală şi întru iconom pe P.C. pr. paroh Gavrilă Man.

• **Luni, 25 iunie.** A avut program de audienţe. A primit la sediul mitropolitan vizita reverendului Dr. Douglas Geoffrey Rowel, episcop anglican de Gibraltar pentru Europa.

• **Marţi, 26 iunie.** A avut program de audienţe. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Miercuri, 27 iunie.** A participat împreună cu Î.P.S. Iosif Pop, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale şi Meridionale, la vecernia ecumenică din Capela Mitropolitană, organizată cu ocazia Congresului de Patrologie „Unitatea şi Catolicitatea Bisericii".

• **Joi, 28 iunie.** A avut program de lucru la cabinet.

• **Vineri, 29 iunie** – *Sărbătoarea Sf. Ap. Petru şi Pavel*. A oficiat Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Mănăstirea „Sf. Ap. Petru şi Pavel" din localitatea Cârţişoara, jud. Sibiu.

• **Sâmbătă, 30 iunie.** A săvârşit Sf. Liturghie şi a predicat la Mănăstirea „Soborul Sf. Apostoli Petru şi Pavel" din localitatea Şimon-Bran, jud. Braşov.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

• **1 iunie 2007.** Audienţe, lucrări de birou. P.S. Sa a săvârşit Vecernia şi Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.

• **2 iunie 2007.** A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană şi inaugurează printr-un cuvânt duhovnicesc lucrările Simpozionului „Tinerii şi integrarea europeană" organizat la Sibiu sub egida Arhiepiscopiei Sibiului. La orele amiezii oficiază la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, jud. Braşov Taina Sf. Cununii tinerilor Ionuţ şi Nadina Brădescu din SUA, rostind cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **3 iunie 2007.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească la Mănăstirea „Tuturor Sfinţilor" de la Răşinari cu prilejul hramului. Oficiază în Capela mitropolitană Taina Sf. Cununii tinerilor Alexandru şi Alina-Mihaela Baboş, împărtăşindu-le cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **5 iunie 2007.** A participat la Bucureşti la lucrările Comisiei Sinodale însărcinată cu revizuirea statutului BOR.

• **7 iunie 2007.** A participat la o recepţie oferită de către P.C. Pr. Ezechil Oancea cu prilejul ieşirii sale la pensie rostind un cuvânt de mulţumire pentru întreaga activitate depusă vreme de 37 de ani în slujba Arhiepiscopiei Sibiului. A oficiat în Capela Cimitirului Central din Sibiu slujba înmormântării preotesei Virginia Sârbu (soţia pr. prof. Corneliu Sârbu) rostind cuvânt de învăţătură.

• **8 iunie 2007.** Audienţe, lucrări de birou. Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.

• **9 iunie 2007.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Capela mitropolitană, hirotonind întru diacon pe teologul Marius Moşină. A oficiat în biserica Iosefin din Timişoara Taina Sf. Cununii tinerilor Ioan şi Monica Babeţi. A vizitat Centrul Eparhial şi Catedrala din Timişoara.

• **10 iunie 2007.** A săvârşit împreună cu Î.P.S. mitropolit Laurenţiu slujba de sfinţire a bisericii de la Spitalul Militar Sibiu şi Sf. Liturghie arhierească.

• **11-12 iunie 2007.** Audienţe, lucrări de birou. A vizitat biserica nouă „Sf. 40 de Mucenici" din Cisnădioara, prot. Sibiu aflată în şantier de lucru (pr. paroh Ciprian Gaşpar).

• **13 iunie 2007.** Audienţe, lucrări de birou. A oficiat un Te-Deum în Piaţa Mare din Sibiu cu prilejul împlinirii a 160 de ani de învăţământ militar românesc, primind şi Medalia Comemorativă. Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Mântuitorului în Catedrală.

• **14 iunie 2007.** A prezidat Conferinţa ad-tivă a preoţilor prot. Mediaş, vorbindu-le despre semnificaţiile Sf. şi Marelui Mir, apoi le-a împărţit acestora sticluţele speciale cu Sf. Mir sfinţit în Joia Mare a acestui an. A primit la Sibiu, o delegaţie daneză de luptă Antidrog, aflată în vizită în Arhiepiscopia Sibiului

• **16 iunie 2007.** A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană. A oficiat în biserica „Buna-Vestire" (Din Groapă) din Sibiu slujba înmormântării pr. pens. Gavrilescu Gheorghe-Dorin rostind cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **17 iunie 2007.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească în biserica episcopală „Sf. Arhangheli" din Sibiu (Trei Stejari) hirotonind întru preot pe diaconul Dan Marius Moşină pe seama parohiei Bazna, prot. Mediaş, şi rostind cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica din Valea Viilor, prot. Mediaş, instalându-l ca paroh pe P.C. Pr. Petru Acatrinei.

• **18 iunie 2007.** A vizitat biserica monument istoric din Poplaca, prot. Sibiu, recent restaurată.

• **20-21 iunie 2007.** A participat la lucrările Sf. Sinod al BOR.

• **23 iunie 2007.** A săvârşit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană. Seara slujeşte şi predică la slujba Vecerniei în biserica „Sf. Ioan Botezătorul" din Sibiu – Calea Poplăcii (pr. paroh Dumitru Luca).

• **24 iunie 2007.** A săvârşit Sf. Liturghie arhierească la Schitul „Naşterea Sf. Ioan Botezătorul" din Poiana Braşov, instalând ca stareţ pe P. Cuv. protos. Hristofor. Seara slujeşte Taina Sf. Maslu de obşte în biserica „Naşterea Sf. Ioan Botezătorul" din Poiana Mărului rostind cuvânt de învăţătură (pr. parohi Lucian Nan şi Cornel Puşcariu). A oficiat un trisaghion la mormântul pr. Zaharia Romul, fost protopop de Făgăraş.

• **25-26 iunie 2007.** A participat la lucrările Comisiei Sinodale însărcinată cu revizuirea Statutului BOR, desfăşurate la Palatul Patriarhiei din Bucureşti.

• **27 iunie 2007.** A oficiat slujba de inaugurare a Centrului de Formare Profesională a Adulţilor din Sibiu, rostind cuvânt de binecuvântare. Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Mântuitorului în Catedrală.

• **28 iunie 2007.** A participat la ceremonia de aducere a unei părticele din Sf. Cruce de la Ierusalim la Mitropolia de Silistra din Bulgaria.

• **29 iunie 2007.** A făcut parte din soborul de ierarhi români şi bulgari care, la invitaţia mitropolitului Ilarion de Durostorum, au oficiat slujba Sf. Liturghii cu prilejul hramului Catedralei mitropolitane din Silistra – Bulgaria.

• **30 iunie 2007.** P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala patriarhală din Bucureşti, iar seara Vecernia în aceeaşi Catedrală.

Arhid. Vasile AVRAM

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Pr. lect. dr. Nicolae Moşoiu (autor coord.), ***Elemente de istorie, doctrină şi practică misionară – o perspectivă ecumenică,*** **Ed. Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2006, 621 p. Coautori: Pr. conf. univ. dr. Aurel Pavel; Pr. conf. univ. dr. Mihai Săsăujan; Pr. asist. univ. dr. Mircea Oros; Lect. univ. dr. Radu Preda; Asist. univ. drd. Cristinel Ioja; Prep. univ. dr. Daniel Buda**

Volumul pe care îl semnalăm este rodul colaborării celor şapte beneficiari – cadre didactice la Facultăţile de Teologie Ortodoxă din trei centre universitare: Sibiu, Cluj-Napoca şi Arad – ai grantului european de cercetare **Leonardo da Vinci** (RO/2005/95172/Ex) intitulat: **„Formare de formatori în studii ecumenice şi misiologice"** – şi face parte din procesul diseminării rezultatelor. Patru beneficiari au avut privilegiul de a audia cursuri, a participa la seminarii, a studia şi a cunoaşte îndeaproape activitatea Facultăţii de Teologie Luterană din Oslo, iar trei s-au familiarizat – prin prelegeri, cursuri interactive şi vizitarea proiectelor în derulare – cu bogata activitate a Institutului Ecumenic din Frankfurt. Obiectivele principale ale proiectului **Leonardo da Vinci** au fost perfecţionarea cadrelor didactice, îmbunătăţirea conţinutului şi metodelor predării **doctrinei** creştine, **misiunii** şi **ecumenismului,** crearea de relaţii şi parteneriate între instituţiile implicate, precum şi semnalarea şi propunerea de metode pentru implementarea de programe şi la noi în ţară, scopul fiind **formarea** studenţilor şi masteranzilor, care la rândul lor vor **forma** comunităţi în care să primeze iubirea şi toleranţa, facilitându-se astfel **„misiunea în unitate".**

Volumul cuprinde într-o versiune românească de studiu: cele cinci documente despre misiune elaborate de CEB între anii 1980-2005, Raportul Comisiei speciale pentru participarea ortodoxă la CEB, alte câteva documente ecumenice importante precum şi studiile scrise de cei şapte beneficiari ai grantului. Se doreşte ca acest volum să fie şi o contribuţie la pregătirea celei de a Treia Adunări Ecumenice Europene ce se va desfăşura la Sibiu în luna septembrie 2007, sub genericul: *„Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranţă pentru reînnoire şi unitate în Europa"*. Cititorul se va familiariza cu **elemente de istorie, doctrină** şi **practică misionară** dintr-o **perspectivă ecumenică,** menite să lărgească orizontul cunoaşterii şi să faciliteze înţelegerea realităţilor contemporane.

În prefaţă, domnul profesor univ. dr. Tormod Engelsviken de la Şcoala Norvegiană de Teologie, Oslo, cel care a facilitat stagiul de pregătire, scrie: „Cu adevărat, este un privilegiu să fi fost rugat să scriu o prefaţă pentru acest volum important. Biserica Ortodoxă Română are o poziţie unică în mişcarea ecumenică, fiind capabilă să creeze punţi de legătură între Est şi Vest. A împărtăşit destinul multor altor biserici ortodoxe şi protestante din Europa de est în timpul perioadei comuniste, adică discriminare, suferinţă şi persecuţie. Cu toate acestea, după schimbările din anul 1989, Biserica din România a ieşit la suprafaţă ca o biserică reînnoită şi întărită, în pofida istoriei sale recente şi a provocărilor din prezent. Sunt convins că Biserica Ortodoxă Română are de adus o contribuţie unică şi importantă, atât pentru bisericile din Europa cât şi pentru Biserica universală. Bogata sa teologie ortodoxă şi cultul, care îşi au rădăcinile în Sfânta Scriptură şi în operele Părinţilor, ca şi adânca sa spiritualitate, pot oferi altor biserici o viziune despre cum ar putea fi Biserica secolului al XXI-lea. Cu toate acestea, şi Biserica română – asemenea altor biserici – are nevoie de legături şi de impulsuri din partea altor biserici, pentru a continua pe calea reînnoirii şi propovăduirii Evangheliei. De fapt, ecumenismul înseamnă împărtăşirea darurilor duhovniceşti cu alţii şi primirea de daruri duhovniceşti din partea altora, în dragoste reciprocă, respect şi deschidere, înseamnă practicarea „unităţii în diversitate".

Sper sincer şi mă rog ca documentele şi articolele publicate în această carte, să contribuie în mod semnificativ la misiune şi unitate în România şi, totodată, la o relaţie mai apropiată între bisericile ortodoxe şi alte biserici creştine şi la sarcina comună a misiunii în lume, astăzi.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35.
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator:
Mitropolitul
ANDREI ŞAGUNA
1853

Telegraful Român

Anul 155
Sibiu
2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 33 – 36

1 şi 15 septembrie 2007

A III - a Adunare Ecumenică Europeană Sibiu, 4-9 septembrie 2007

Evenimentul ecumenic ce s-a derulat la Sibiu, între 4-9 septembrie a.c., trebuie înţeles şi interpretat în lumina textului din Evanghelia după Ioan, capitolul 17, care reprezintă, precum se ştie, rugăciunea pe care a adresat-o Hristos Domnul, Tatălui ceresc, înainte de Sfintele şi Mântuitoarele Sale Patimi. S-a rugat atunci pentru toţi oamenii pe care Tatăl i-a dat Lui din lume, „ca toţi să fie una precum Noi una suntem" (*In* 17, 22). Acesta este idealul spre care Mântuitorul

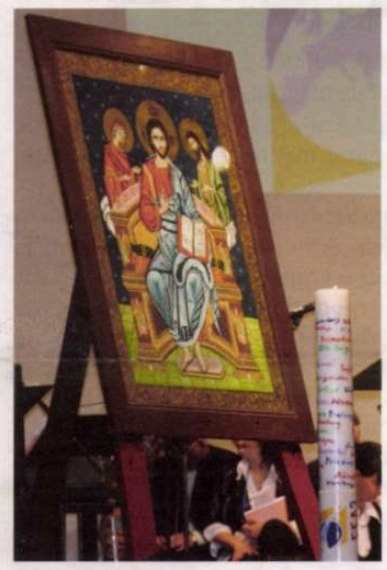

a îndreptat luarea-aminte a tuturor generaţiilor de mărturisitori ai numelui Său, câte au fost şi câte vor mai fi, până la sfârşitul veacurilor.

Într-adevăr, acest ideal s-a dorit a fi sugerat şi, până la urmă, mărturisit şi slujit şi prin tema celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu, care a fost formulată astfel: *„Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranţă pentru reînnoire şi unitate în Europa".*

Am putea spune că toată desfăşurarea Adunării a stat sub semnul luminii ce uneşte, purifică şi reînnoieşte întreaga creaţie. Astfel, încă în februarie 2006, o delegaţie a comitetului local de pregătire a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene, delegaţie condusă de Î.P.S. Laurenţiu, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, a adus aici, la Sibiu, din Steiermark - Austria, o lumânare de dimensiuni impresionante, care a fost aprinsă pentru prima dată la cea dintâi Adunare Ecumenică de la Basel (Elveţia) în 1989, apoi, a doua oară, la cea de a II-a Adunare Ecumenică de la Graz (Austria), în 1997 şi care pentru a treia oară a răspândit aici, la Sibiu, lumina ei cea lină peste chipurile tuturor creştinilor veniţi din întregul continent european, spre a se ruga împreună pentru unitate şi înlăturarea urii, violenţei şi nedreptăţii, care afectează grav vieţile a milioane de oameni.

Pe tot parcursul Adunării de la Sibiu, lumânarea, fixată într-un sfeşnic de lemn sculptat, cu înălţimea de peste un metru, s-a aflat amplasată pe scenele amenajate în diferite puncte ale urbei transilvane, împreună cu un exemplar al Bibliei jubiliare de la 1688, aşezată pe un tetrapod, cu o Sfântă Cruce din lemn, fixată într-un postament şi cu o frumoasă icoană pe sticlă (1,50 m /0,50 m), lucrată în atelierul de pictură al Mânăstirii „Brâncoveanu" de la Sâmbăta de Sus, icoană reprezentând scena „Deisis (Mântuitorul aşezat pe tronul de judecată, încadrat de Sfânta Sa Maică şi Sfântul Ioan Botezătorul, mijlocitori pentru oameni) şi aşezată şi aceasta pe un trepied.

Cu privirile mereu aţintite spre aceste sfinte reprezentări ale luminii celei pururea fiitoare, ale adevărului revelat, ale jertfei mântuitoare, ale dreptei judecăţi şi îndurări dumnezeieşti, participanţii la a III-a Adunare Ecumenică Europeană au trăit bucuria comuniunii, a evlaviei şi întăririi lor sufleteşti.

Dorind a sublinia importanţa evenimentului ecumenic ce s-a derulat, la acest început de toamnă în Sibiu, se cuvine să arătăm că iniţiatoarele şi organizatoarele celor trei Adunări Ecumenice Europene (Basel, Graz şi Sibiu) sunt două organisme ecumenice reprezentative: Conferinţa Bisericilor Europene (KEK) şi Consiliul Conferinţelor Episcopale din Europa (C.C.E.E.).

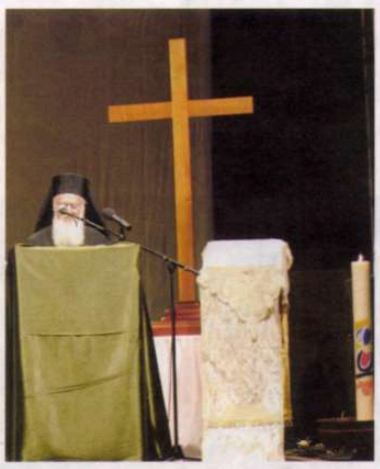

Conferinţa Bisericilor Europene, cu sediul la Geneva, este o comunitate de 125 de Biserici ortodoxe, protestante, anglicane şi vechi catolice din toate ţările continentului european.

Personalităţile care alcătuiesc Comitetul de Conducere al KEK-ului sunt: Rev. Jean-Arnold de Clermont (Biserica Reformată din Franţa) – preşedinte; Prea Fericitul Arhiepiscop Anastasios (primatul Bisericii Ortodoxe din Albania) – vicepreşedinte; Rev. Margarethe Isberg (Biserica Lutherană din Suedia) – vicepreşedinte adjunct; Venerabilul Colin Williams (Biserica Anglicană din Marea Britanie) – secretar-general; Rev. Rudiger Noll (Biserica Reformată din Germania) – secretar general adjunct.

(continuare în p. 2)

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

Deschiderea unui nou an şcolar - eveniment naţional trăit cu îndreptăţită preocupare şi sinceră emoţie

Începutul de an şcolar* a reprezentat dintotdeauna un moment deosebit de participare nemijlocită, la scară naţională. Aproape că nu există familie din sânul căreia să nu se îndrepte un tânăr vlăstar spre porţile şcolii.

Preocuparea pentru pregătirea unui astfel de eveniment este prin urmare lesne de înţeles şi chiar obligatorie. Am putut remarca o astfel de preocupare şi în acest septembrie 2007 şi chiar parcă mai apăsat decât în anii precedenţi. Explicaţia ar putea fi în legătură cu standardele impuse de noul nostru statut de ţară a Comunităţii europene. Dar, cu siguranţă că a mai existat şi o altă motivaţie. S-a vorbit tot mai mult în ultimul timp, şi nu fără temei, de un declin al procesului instructiv-educativ, în şcoala românească. O astfel de situaţie nu poate fi indiferentă nimănui. Numai că nu este corect să ne postăm pe poziţia judecătorului exigent, ignorând responsabilitatea ce ne incumbă fiecăruia: dascăl, părinte, elev, autoritate publică de resort.

Raportându-ne la factorii instituţionali, va trebui să recunoaştem că nu doar şcoala are responsabilitatea formării noilor generaţii ca oameni folositori în toate compartimentele vieţii ci, în egală măsură, şi familia, societatea în general şi nu în ultimul rând Biserica. Privind din acest loc peste marea de capete umane ce acoperă tot spaţiul dintre cele două clădiri: cea a Colegiului Naţional „Octavian Goga" şi cea a Şcolii generale nr. 15, ne putem da seama că se confirmă cu prisosinţă lucrul acesta. Sunt prezenţi aici, gata de a răspunde nobilei lor îndatoriri, profesorii şi învăţătorii. Nu lipsesc părinţii şi bunicii, care şi-au însoţit odraslele. Îi vedem prezenţi pe purtătorii de uniforme din partea poliţiei şi ai gardienilor publici, a căror misiune este de păstrare a ordinii şi de prevenire a oricăror acte antisociale. Remarcăm prezenţa reprezentanţilor autorităţilor locale: ai Prefecturii, Consiliului Judeţean şi Primăriei. Suntem de faţă şi noi, slujitorii Bisericii. Personal am dorit să mă aflu şi eu astăzi în mijlocul dumneavoastră. Spre a folosi o expresie biblică aş spune că *„întru ale noastre am venit"*. În urma redobândirii de către Arhiepiscopia Sibiului a dreptului de proprietate asupra terenului şi a vechilor clădiri ale acestei instituţii de învăţământ, raporturile noastre se vor întări pe baza unui „Protocol de colaborare". Ne bucurăm de prestigiul pe care şi l-au dobândit ambele unităţi şcolare. Vom fi totdeauna disponibili şi preocupaţi pentru a apăra acest prestigiu şi pentru a susţine buna desfăşurare a activităţii didactice şi de educaţie ce se desfăşoară aici. Vă adresez o rugăminte şi Dumneavoastră, tuturor celor care ne-am adunat astăzi aici, să nu ne fie indiferent ce se întâmplă nu doar la Colegiul „Octavian Goga" şi la Şcoala generală nr. 15, ci în toate şcolile din oraşul nostru şi de peste tot în România.

Am reţinut, cu sinceră bucurie, înfăptuiri deosebite, în anul şcolar trecut, precum succese la olimpiade şi concursuri şcolare. Procesul instructiv-educativ a fost asigurat de cadre didactice cu înaltă pregătire de specialitate. Au fost renovate spaţiile de învăţământ. Absolvenţii colegiului sunt astăzi studenţi la Universitatea sibiană şi în alte instituţii de învăţământ superior din ţară. Toate acestea constituie momente de îndreptăţită satisfacţie pentru Direcţiunea colegiului, pentru toate cadrele didactice, pentru familii şi pentru noi toţi. Dar să nu ignorăm nici eventualele scăderi şi fapte care uneori şochează privirea trecătorului pe trotuarul din faţa clădirii Şcolii generale 15. Ne este dat să vedem „populaţie şcolară", elevii noştri bravând cu ţigara în gură înaintea începerii orelor. Este evident un act de teribilism juvenil, dar nu trebuie să ne fie indiferent. Îmi vine greu să cred că profesorii şi învăţătorii care intră şi ies din incinta şcolii trec nepăsători pe lângă astfel de situaţii.

Dar să ne reîntoarcem la cele bune. Aş vrea să arăt că am reţinut cu satisfacţie că în cadrul şcolii Dumneavoastră aveţi şi clase cu limbile de predare germană şi maghiară şi că spiritul de bună convieţuire interetnică şi interconfesională este viu şi fără stări tensionate.

Un alt aspect la care aş vrea să mă refer este cel al prezenţei profesorilor care predau Religia şi la faptul că aceştia desfăşoară activităţi specifice profilului disciplinei, la care participă un număr însemnat dintre elevi şi chiar cadre didactice.

Iată, atâtea lucruri îmbucurătoare care se cer a fi nu doar continuate ci şi sporite. Vă poftesc acum să ne însoţiţi cu toţii, în rugăciune, către Părintele luminilor, ca să coboare asupra dascălilor şi şcolarilor acestora duhul înţelepciunii, al priceperii şi al fricii Sale, ca să poată pătrunde învăţătura cea bună şi folositoare, spre fericirea lor, a familiilor din care provin şi a ţării noastre întregi.

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

*Cuvânt rostit la Colegiul Naţional „Octavian Goga" din Sibiu, în ziua de luni, 17 septembrie 2007, cu prilejul deschiderii noului an şcolar.

(urmare din p. 1)

A III - A ADUNARE ECUMENICĂ EUROPEANĂ

Toate aceste personalităţi au fost prezente la Sibiu pe toată durata desfăşurării lucrărilor Adunării.

Consiliul Conferinţelor Episcopale din Europa reuneşte 34 de Conferinţe episcopale catolice locale de pe continent şi este diriguit de un Comitet alcătuit din: Cardinalul Péter Erdö, arhiepiscop de Esztergom – Budapesta şi primat al Ungariei, ca preşedinte; cardinalul Josip Bozanic, arhiepiscop de Zagreb – vicepreşedinte; cardinalul Jean-Pierre Ricard, arhiepiscop de Bordeaux – vice-preşedinte; Monseniorul Aldo Giordiano (Italia) – secretar general. Şi aceste personalităţi au onorat cu prezenţa Adunarea Ecumenică de la Sibiu. Sediul CCEE este la Saint Gall, în Elveţia.

Din partea acestor două organizaţii europene intercreştine s-a constituit un Comitet Internaţional Reunit subordonat preşedinţilor KEK şi CCEE, şi un alt Comitet Internaţional de Planificare (Pregătire) a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene, care a avut mai multe întruniri (Roma, 24-27 ianuarie 2006; Wittenberg 15-18 februarie 2007, precum şi alte întruniri locale, regionale şi naţionale). Comoderatori ai acestui Comitet Internaţional de Planificare, care au avut responsabilitatea principală în pregătirile pentru Adunare, au fost: Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Gennadios de Sassima – Patriarhia Ecumenică (reprezentant al KEK-ului) şi Monseniorul Vincenzo Paglia, Episcop de Terni-Narni – Amelia (Italia) (reprezentant al CCEE).

Încă din primăvara anului 2005 s-a constituit şi un Comitet local, la Sibiu, care a avut responsabilitatea punerii în aplicare, pe plan local, a deciziilor Comitetului Internaţional de Planificare de la Geneva. Din acest comitet au făcut parte:

– De la ortodocşi: pr. prof. dr. Dumitru Abrudan – consilier cultural al Arhiepiscopiei Sibiului; pr. prof. dr. Dorin Oancea, decanul Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu; pr. conf. dr. Irimie Marga, de la aceeaşi facultate.

– De la catolici: pr. Oskar Raicea, protopop de Sibiu şi Voiculescu Cristian.

– De la greco-catolici: prot. Nicolae Popa, Sibiu.

– De la evanghelici : prof. dr. Hans Klein, de la Facultatea de Teologie Evanghelică şi vicar al Episcopiei Evanghelice C.A. Sibiu.

– De la reformaţi : pr. Varró Şándor, protopop-vicar al Protopopiatului Reformat Braşov şi pr. paroh al parohiei reformate Sibiu; Jakab Istvan.

Ca secretari permanenţi ai Comitetului local Sibiu au fost numiţi: asist. univ. dr. Daniel Buda, de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna", Maria Keul, din partea romano-catolicilor şi pr. Kilian Dörr din partea evangheliclor.

Logoul (emblema) celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene reprezintă o cruce, care se întinde şi îşi lărgeşte baza asupra întregii planete.

Beneficiind de statutul de Capitală Culturală Europeană, Sibiul a fost în măsură să răspundă tuturor cerinţelor impuse de o prezenţă umană estimată la aproximativ 2500 de persoane (invitaţi oficiali), cifră la care s-a adăugat cea a localnicilor şi a altor vizitatori din ţară interesaţi de un eveniment apreciat pe bună dreptate ca cel mai important dintre câte s-au derulat până la acest început de septembrie, în oraş.

Drept spaţii desemnate pentru derularea tuturor activităţilor prevăzute în program au fost: Piaţa Mare, renovată şi adusă la standardele de civilizaţie cu adevărat europene; cortul din Piaţa Unirii- spaţiu generos pentru cele mai importante momente, precum sesiunile plenare şi întrunirile de rugăciune; sala „Transilvania", destinată pentru activităţi sportive aglomerate, care acum s-a dovedit tot atât de propice derulării unora dintre întrunirile programate; aula „Ioan Meţianu" a Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" şi toate sălile de curs şi seminarii ale aceleiaşi facultăţi; aula „Avram Iancu" a Universităţii „Lucian Blaga". Nu în ultimul rând trebuie să menţionăm toate sfintele lăcaşuri de închinăciune ale comunităţilor locale ortodoxe, catolice şi protestante, deschise din zorii zilei şi până în noapte şi cercetate efectiv de mulţimea participanţilor.

Ceremonia de deschidere a Adunării a avut loc marţi, 4 septembrie 2007, la ora 19^{00}, în Piaţa Mare a Sibiului, unde s-au adunat delegaţii din toate părţile Europei, dar şi foarte mulţi sibieni sau vizitatori din ţară.

S-au înălţat rugăciuni de cerere, mulţumire şi laudă. Corala ecumenică special constituită şi instruită pentru această Adunare Ecumenică, dirijată de lector universitar Sorin Dobre, de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu, a împodobit ceremonia printr-o aleasă interpretare a unor piese din repertoriul clasic şi din cel al diverselor tradiţii creştine reunite la Sibiu.

S-au rostit apoi cuvântări de salut din partea preşedinţiei celor două organizaţii creştine: KEK şi CCEE, precum şi din partea Bisericilor locale şi autorităţilor civile. În cazul celor două organizaţii, salutul a fost adresat de vicepreşedinţii acestora, iar în numele Bisericilor locale au luat cuvântul

Î.P.S. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, Excelenţa Sa dr. Christoph Klein, episcop al Bisericii Evanghelice C.A. din România, şi Înalt Prea Sfinţitul Gyorgy Iakubinyi, arhiepiscopul romano-catolic de Alba Iulia.

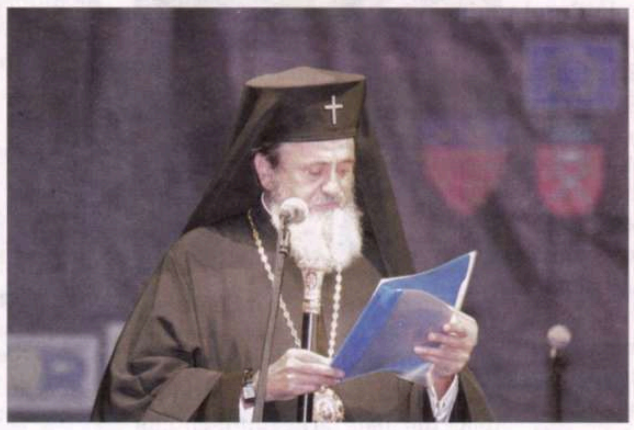

Salutul autorităţilor civile a fost adresat de Domnul Klaus Johannis, primarul Sibiului.

Toţi vorbitorii au ţinut să-i asigure pe participanţii la a III-a Adunare Ecumenică Europeană de faptul că sunt bineveniţi şi aşteptaţi de sibieni cu bisericile, casele şi inimile deschise. Au evidenţiat şi faptul că există aici, la Sibiu, o îndelungată tradiţie de conlucrare ecumenică şi de armonioasă convieţuire interetnică. Au fost pomenite nume ale unor vrednici înaintaşi precum Andrei Şaguna, Nicolae Bălan, Dumitru Stăniloae, Antonie Plămădeală, din partea românilor ortodocşi, apoi Nicolaus Olahus, Samuel

von Brukenthal, Friedrich Teusch, Friedrich Müller, din partea comunităţii săseşti, care pot servi ca modele pentru angajarea noastră, a celor de azi, în direcţia cultivării unor relaţii cu adevărat ecumenice şi interetnice, bineplăcute lui Dumnezeu şi folositoare oamenilor.

S-a apreciat că întrunirile, cum este cea de la Sibiu, sunt necesare şi pe deplin justificate. Lumea în care trăim se confruntă cu probleme grave, care nu ne pot fi indiferente. Pentru această lume trebuie să ne rugăm să fie pururi cercetată, păzită şi desăvârşită de Creatorul, Mântuitorul şi Atotstăpânitorul ei. Şi noi oamenii avem datoria de a ne

implica în a apăra viaţa, demnitatea umană, integritatea creaţiei şi pacea pe întreaga planetă.

Între orele 20-21 a avut loc, pe scena amenajată în Piaţă, un program muzical susţinut de artişti locali.

Miercuri, 5 septembrie 2007

Ziua de 5 septembrie 2007, care a fost de fapt şi prima zi a desfăşurării lucrărilor Adunării, a început, la ora 9,00, aşa cum vor începe şi zilele următoare, cu un serviciu religios, care a constat dintr-o binecuvântare, păstrarea unui moment de reculegere în memoria fericitului întru adormire Teoctist, patriarhul, din lecturi biblice, imne, mărturisirea credinţei şi din nou binecuvântare. Locul întrunirii a fost cortul din Piaţa Unirii, iar cel care a prezidat acest moment de închinare a fost

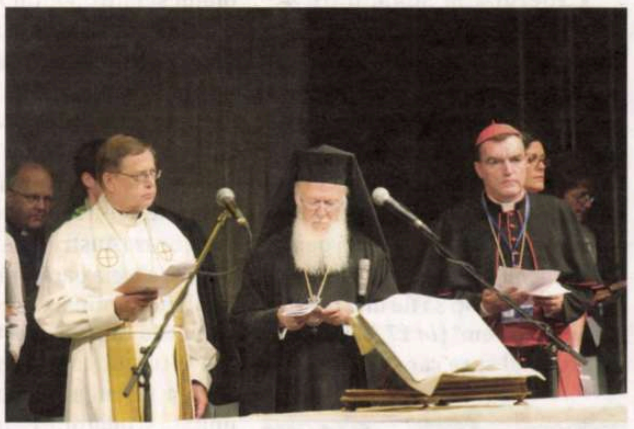

cardinalul Josip Bozanic, preşedintele Conferinţei Episcopilor din Croaţia şi vicepreşedinte al CCEE.

Sanctitatea Sa Bartolomeu I, patriarhul ecumenic de Constantinopol, a susţinut o meditaţie, în cadrul acestui moment de rugăciune.

În legătură cu prezenţa Sanctităţii Sale la Sibiu, dorim să arătăm că a sosit, pe calea aerului, în ziua de 4 septembrie a.c., fiind primit în catedrala mitropolitană de către Î.P.S. dr. Daniel Ciobotea, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei şi locţiitor de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, de către Î.P.S. dr. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, de alţi membri ai Sfântului Sinod, prezenţi în capitala culturală europeană, de reprezentanţii altor culte şi Biserici din ţară şi din Europa, de reprezentanţii celor două organisme inter-creştine europene (KEK şi CCEE) de reprezentanţii autorităţilor locale, de preoţi şi credincioşi.

S-a oficiat un trisaghion, prilej cu care I.P.S. Mitropolit dr. Laurenţiu a adresat un cuvânt de bun venit. A răspuns Sanctitatea Sa, subliniind semnificaţia evenimentului pentru creştinii din Europa şi din întreaga lume.

Sanctitatea Sa Patriarhul ecumenic Bartolomeu a onorat cu prezenţa lucrările Adunării doar pe parcursul primelor două zile (4-5 septembrie), îndreptându-se apoi spre alte îndatoriri, în Europa.

Îndată după mesajul patriarhal, din ziua de 5 septembrie, au urmat la cuvânt Rev. Anthony Peck, din partea Federaţiei Baptiste europene din Marea Britanie şi Magister Evelina Martelli – Italia. Ambii vorbitori au exprimat speranţe pentru Adunare şi mărturii din experienţa de viaţă creştină

a locurilor de unde au venit la Sibiu. Referindu-se la tema întrunirii, au stăruit asupra definirii, respectiv identificării celor desemnaţi prin pronumele *„tuturor"* asupra cărora se revarsă lumina lui Hristos. Aceştia sunt toţi oamenii, din toate locurile, de toate limbile şi din toate confesiunile şi religiile. Sunt săracii, nedreptăţiţii sorţii, cei care sunt afectaţi din cauza conflictelor militare, imigranţii.

În privinţa speranţelor, vorbitorii au arătat că se aşteaptă ca întrunirea ecumenică europeană de la Sibiu să favorizeze o mai mare deschidere reciprocă, o asumare a responsabilităţilor creştine în raport cu problemele grave cu care se confruntă oamenii.

SIBIU, 4-9 SEPTEMBRIE 2007

În cadrul plenarei inaugurale, care a început la ora 10.15, a luat cuvântul Domnul Traian Băsescu, preşedintele României, care a transmis un mesaj de salut participanţilor la Adunare.

A urmat apoi, o prezentare audio-vizuală – făcută de către Doamnele Sarah Numico, catolică din Italia, şi Monica Heitz, veche-catolică din Austria. Tema transmisiunii a fost: „De la Basel la Sibiu", rememorări şi mărturii. Purtătoarele de cuvânt au stăruit asupra locului şi rolului femeii în Biserică. Imaginile proiectate pe ecran au întărit cele afirmate prin cuvânt.

În continuare s-au adresat plenului Adunării cei doi preşedinţi ai CCEE şi KEK, respectiv Eminenţa Sa cardinalul Péter Erdö (Ungaria) şi Rev. Jean Arnold de Clermont (Franţa).

Din partea Bisericilor locale s-au adresat plenului Adunării, Î.P.S. Dr. Daniel Ciobotea, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei şi locţiitor de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Î.P.S. Sa a adresat un cuvânt de bun venit din partea Bisericii majoritare, din România.

Pe aceeaşi linie s-au înscris cuvântările Î.P.S. Ioan Robu, arhiepiscop de Bucureşti şi preşedinte al Conferinţei Episcopilor Catolici din România şi Domnului Laszlo Tökes, episcop al Bisericii Reformate din România, Districtul de pe lângă Piatra Craiului. Mesajul ultimului reprezentant a fost transmis prin delegat, Dl. Episcop Laszlo Tökes, fiind reţinut de treburi în eparhie.

Corala ecumenică a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene a prezentat apoi un program de cântări şi lecturi.

Subtema primei zile a lucrărilor Adunării a fost: *Lumina lui Hristos şi Biserica*. Pe marginea acestei subteme au rostit alocaţiuni: Eminenţa Sa Cardinalul Walter Kasper, preşedintele Consiliului Pontifical pentru promovarea unităţii creştinilor (Vatican); Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Kiril de Smolensk şi Kaliningrad şi preşedinte al Departamentului pentru relaţii externe al Patriarhiei Moscovei.; Monseniorul Wolfgang Huber, preşedinte al Consiliului Bisericii Evanghelice din Germania.

După prezentarea acestor alocuţiuni asupra subtemei: *„Lumina lui Hristos şi Biserica*. Unitate, Spiritualitate şi Mărturie", au fost adresate noi mesaje participanţilor la cea de a III-a Adunare Ecumenică Europeană. Astfel, s-a dat citire mesajului adresat de către Sanctitatea Sa papa Benedict al XVI-lea, adresat celor doi preşedinţi ai CCEE şi KEK. Mesajul a fost citit de episcopul Jean-Claude Perisset, nunţiul papal în România. A urmat mesajul Graţiei Sale Rowan Williams, arhiepiscop de Canterbury şi primat al Angliei, care mesaj a fost citit de Rev. Dr. Richard Chartres, episcopul Londrei. Şi Rev. Samuel Kobia, secretar general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, de la Geneva, a transmis personal un mesaj.

Programul fiecăreia dintre cele patru zile ale Adunării (5-8 septembrie) a acoperit practic toată durata de timp dintre orele 9-20. Astfel că până şi în scurta pauză de masă dintre orele 13-15,30 au fost organizate întruniri pe grupe (hearings), în cadrul cărora au fost expuse teme ecumenice în diferite locaţii din oraş precum: Facultatea Ortodoxă de Teologie, Casa Teusch (a Bisericii Evanghelice), biserica Parohiei Reformate. Spre a ne încredinţa de importanţa şi actualitatea temelor abordate şi în aceste întruniri pe grupe lingvistice (engleză, franceză, italiană, germană, română) vom selecta câteva titluri:

1. Dialogul între Biserici şi religii (necreştine) în conştiinţa identităţilor etnice şi naţionale.
2. Handicapul ca preocupare ecumenică – accesibilitatea fizică.
3. Abolirea torturii (în închisori, lagăre, alte locuri de detenţie).
4. Biserica greco-catolică română şi Biserica ortodoxă română: Biserici surori.
5. Căminele (familiale) mixte – Biserica în cotidian.
6. Noua generaţie: tinereţea ecumenică în Europa.
7. Creaţie şi mondializare.
8. Înconjuraţi de un „Nor de mărturii" : martirii creştini şi importanţa pildei lor de tărie în credinţă.
9. Cooperarea interreligioasă în Europa: experienţe reuşite.
10. Vindecarea memoriei între Bisericile creştine din Europa.
11. Creaţi după chipul lui Dumnezeu, vânduţi ca sclavi în Europa.
12. Mediu, schimbare climatică şi securitate comună: îndatorirea creştinilor.
13. Economia solidară – Ce se întâmplă când neoliberalismul ajunge la termenul său ? (economia în solidaritate).
14. Lumina lui Hristos şi Europa. Viziunea femeilor pentru o nouă Europă: impactul migraţiilor asupra vieţii familiale.
15. Creaţia.
16. Drepturile omului şi libertatea religioasă.
17. Reconcilierea între popoare şi culturi.
18. A reîntări dialogul păcii şi reconcilierii în sudul Caucazului.
19. Educaţie teologică.
20. Femeile în ecumenism şi contribuţia lor la pacea, dreptatea şi salvarea creaţiei.

Tot în acest interval rezervat servirii mesei, participanţii la Adunare au avut posibilitatea de a vizita o „agora", loc sau piaţă rezervate pentru standuri de cărţi, publicaţii, obiecte cu caracter religios, aparţinând diferitelor Biserici şi tradiţii europene. „Agora" a reprezentat pur şi simplu şi un loc de întâlnire între grupe de delegaţi, care au avut astfel posibilitatea să-şi împărtăşească gânduri, impresii şi să lege prietenii.

Începând cu ora 15,30 au fost reluate lucrările Adunării, de această dată în forumuri (grupe mai mari), pentru a aborda cele trei aspecte ale subtemei „Lumina lui Hristos şi Biserica", aspecte menţionate în continuarea acesteia şi anume: *Unitate, Spiritualitate, Mărturie.* Participanţii Forumului 1 au dezbătut, în Cortul din Piaţa Unirii, aspectul privind *Unitatea* creştină; cei de la forumul 2 au dezbătut, la Casa Sindicatelor, aspectul privind *Spiritualitatea* creştină iar cei de la forumul 3, au stăruit asupra aspectului *Mărturie* creştină, în Catedrala evanghelică şi Liceul Bruckenthal.

Rugăciunea de seară a fost rânduită a se ţine între orele 18,30 – 19,00, în diferite biserici din Sibiu, împreună cu comunităţile locale respective, ceea ce a constituit un nou prilej de ospitalitate şi comuniune.

Joi, 6 septembrie 2007

Ca şi în ziua anterioară, tot astfel s-a făcut început lucrărilor Adunării la ora 9,00, cu rugăciunea de dimineaţă, în cortul din Piaţa Unirii şi cu meditaţia biblică. Animatorul acestui moment de rugăciune a fost cardinalul Jean Pierre Ricard, preşedinte al Conferinţei Episcopilor Catolici din Franţa şi vicepreşedinte al CCEE. Meditaţia biblică a fost ţinută de cardinalul Dionigi Tettamanzi, arhiepiscop de Milano.

Plenara s-a desfăşurat între orele 10,30 – 13,00.

Au vorbit despre Europa şi procesul unificării Dl. Călin Popescu Tăriceanu, prim-ministru al României şi Dl. René van der Linden, preşedinte al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. O expunere mai detaliată asupra acestei probleme a fost făcută de către Dl. Manuel Barroso, preşedintele Comisiei europene.

Şi subtema zilei a vizat în mod special continentul nostru, cu specificitatea şi problemele sale şi a fost formulată astfel: *„Lumina lui Hristos şi Europa".* Au prezentat alocuţiuni la subtemă: Graţia Sa Richard Chartres, episcop de Londra şi Prea Fericitul Anastasios, arhiepiscopul Tiranei şi al întregii Albanii, vicepreşedinte al KEK.

A urmat o masă rotundă cu intervenţii din partea a trei personalităţi: Domnul Comisar Leonard Orban, membru, din partea României, al Comisiei europene, a vorbit despre Europa şi integrarea europeană; Doamna Katrin Amel O.P., din partea Conferinţei Episcopale Catolice a ţărilor nordice a analizat situaţia religiilor din Europa iar doamna Joan Roddy, din partea Conferinţei Episcopale Catolice din Irlanda, a abordat problema migraţiilor.

Au transmis apoi mesaje: Rev. Thomas Wipf, preşedinte al Comuniunii Bisericilor Protestante din Europa, Elveţia, un reprezentant al Comunităţii iudaice din Europa şi un reprezentant al Comunităţii musulmane de pe acest continent.

Membrii comitetului de redactare a Mesajului Adunării au prezentat o primă variantă a acestuia.

Şi în această zi, pe durata pauzei de prânz, au avut loc activităţi similare celor din ziua anterioară.

Începând cu ora 14,30 au fost organizate alte trei forumuri (al patrulea, al cincilea şi al şaselea) cu abordarea următoarelor aspecte: *Europa*, *Religiile*, *Migraţiile*.

În cadrul forumului patru: *Europa*, ideea coordonatoare a fost : „A participa la edificarea Europei"; în cadrul celui de-al cincilea forum: *Religiile*, s-a conturat o altă idee formulată succint astfel: „A fi cetăţean al Europei ca bărbat şi femeie ai credinţei"; în sfârşit, în cadrul forumului şase: *Migraţiile*, genericul a fost: „Bisericiile şi migraţiile: oportunităţi şi provocări pentru reînnoire şi unitate în Europa".

În acest ultim forum a avut loc o intervenţie a Î.P.S. mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române din Europa Occidentatlă şi Meridională care a vorbit despre prezenţa ortodocşilor în Europa Occidentală.

S-au formulat concluzii în finalul tuturor expunerilor şi dezbaterilor din cele trei forumuri.

După cină şi rugăciunea de seară, au fost organizate, ca şi în seara anterioară, diverse manifestări culturale.

Vineri, 7 septembrie 2007

Debut: Rugăciunea de dimineaţă şi meditaţia biblică la textul din Efes. 5, 8-14.

În cadrul Plenarei au transmis mesaje de salut Î.P.S. Lucian Mureşan, arhiepiscop greco-catolic de Făgăraş şi Alba Iulia, doamna Jet den Hollander, reprezentantă a Alianţei Mondiale a Bisericilor Reformate – Elveţia, Excelenţa Sa Géza Páp, episcop al Bisericii Reformate din România.

Subtema zilei: „Lumina lui Hristos şi lumea". Alocuţiunea principală a fost susţinută de prof. Andreea Ricadri, de la Comunitatea Sant Egidio din Roma.

Un alt cuvânt de salut a fost transmis de către Rev. Ishmael Noko, secretar general al Federaţiei Lutherane Mondiale din Elveţia.

În finalul sesiunii plenare a fost prezentat pentru a doua oară proiectul de Mesaj al Adunării.

În pauza de masă s-au derulat obişnuitele activităţi organizate de delegaţi oficiali în diferite locuri din oraş.

Forumurile şapte, opt şi nouă s-au desfăşurat între orele 15,30 – 18,00 în catedrala evanghelică, Casa Sindicatelor şi cort.

Aspectele esenţiale ale subtemei aduse în discuţie au fost: *Creaţia*, *Dreptatea*, *Pacea*. S-au conturat preocupări majore în legătură cu probleme stringente ce îngrijorează opinia publică europeană şi mondială, precum: salvarea creaţiei lui Dumnezeu; încălcarea dreptăţii în cazul unor grupuri vulnerabile de săraci ai Europei precum rromii (domnul Gruia Bumbu, preşedinte al Agenţiei pentru rromi din România a prezentat un expozeu asupra problemei romilor), dar şi exilanţi din Africa; procesul de reconciliere în unele zone fierbinţi ale Europei, precum Irlanda de Nord şi Bosnia Herţegovina.

Între orele 18,30 – 19,30 a fost oficiată vecernia, în catedrala ortodoxă „Sfânta Treime" din Sibiu, de către Î.P.S. Dr. Laurenţiu. arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului şi un sobor de ierarhi şi preoţi din partea delegaţiilor Bisericilor ortodoxe surori, participante la cea de a treia Adunare Ecumenică Europeană.

Înalt Prea Sfinţitul Dr. Daniel Ciobotea, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei şi locţiitor de patriarh al Bisericii

(continuare în p. 4)

A III - A ADUNARE ECUMENICĂ EUROPEANĂ
SIBIU, 4-9 SEPTEMBRIE 2007

(urmare din p. 3)

Ortodoxe Române a rostit o meditaţie în legătură cu sărbătoarea Naşterii Maicii Domnului, care se prăznuieşte în 8 septembrie.

Sâmbătă, 8 septembrie

Între orele 8,00 – 10,30 s-a oficiat Sfânta Liturghie, în bisericile din oraş, inclusiv în catedrala mitropolitană şi cort, alături de comunităţile locale de credincioşi.

Sesiunea plenară s-a derulat în cort, între orele 10,30 – 13,00.

Excelenţa Sa Dézso Zoltán Adorjáni, episcopul Bisericii Evanghelice Luterane din România a prezentat un cuvânt de salut.

În continuare a fost prezentat un raport asupra rezultatelor din forumuri, respectiv a concluziilor de la discutarea celor trei subteme:

– Lumina lui Hristos şi Biserica: unitate, spiritualitate, mărturie.

– Lumina lui Hristos şi Europa: Europa, religii, migraţii.

– Lumina lui Hristos şi lumea: creaţia, dreptatea, pacea.

Corala ecumenică a AEE 3 a prezentat un concert.

A fost adus în discuţie apoi, pentru a doua oară, proiectul de Mesaj al Adunării cu noi propuneri de îmbunătăţire.

O a doua sesiune plenară şi de altfel ultima s-a derulat între orele 17,00 – 18,30.

A fost prezidată de cei doi comoderatori din partea Comitetului Internaţional de Planificare, de la Geneva: Excelenţa Sa Vincenzo Paglia, episcop de Terni-Narni Amelia, Italia şi Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Gennadios de Sassima, Patriarhia Ecumenică.

S-a făcut o evaluare a Adunării din partea mai multor delegaţi ai Bisericilor participante.

Ultima redactare a Mesajului a fost supusă votului plenarei, fiind adoptată de către aceasta.

Concluziile Adunării au fost formulate de către cei doi moderatori menţionaţi mai sus şi de către cei doi preşedinţi ai KEK şi CCEE, Rev. Jean Arnold de Clermont şi respectiv cardinalul Péter Erdö.

A avut loc rugăciunea de închidere a plenarei.

Între orele 20,00 – 22,00 s-a desfăşurat, în Piaţa Mare din Sibiu, o amplă manifestare, mai ales a tineretului, manifestare care pe bună dreptate a fost denumită sărbătoarea luminii, a aceleia care a răsărit din Mormântul gol în dimineaţa Învierii. De atunci, acea lumină străluceşte peste tot în lume, risipind întunericul urii, vrajbei şi răutăţii.

S-au împărţit participanţilor la această manifestare peste 4000 de lumânări, iar în pelerinajul ce s-a desfăşurat de la cortul, unde s-au ţinut plenarele, spre Piaţa Mare a oraşului, a fost purtată din nou, ca la deschidere, marea lumânare ce a poposit la Basel (1989), apoi la Graz (1997) şi a ajuns la Sibiu, în 2007.

Pe parcursul a trei ore, jurnalişti şi artişti de renume şi alţi martori care au participat la tumultul zilelor de 4-9 septembrie şi-au adus tributul lor la această sărbătoare a luminii. Artişti europeni de renume, precum Francesco Angelo şi Barbara Lins, Liliana Iorgulescu şi Grigore Leşe, trioul Mireille Marie, Şcoala de balet Cosi-Ştefănescu, Johann van der Knowe, corala A Capella au înfrumuseţat prin măiestria vocii şi artei lor interpretative manifestarea din seara ultimei zile a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene.

Unii vorbitori de la tribună au împărtăşit din experienţele lor trăite în *Sibiu – Capitală Culturală Europeană – 2007.*

Duminică, 9 septembrie 2007

Toţi participanţii au luat parte la Sfânta Liturghie ce s-a celebrat între orele 8,00 – 10,00 în bisericile comunităţilor din Sibiu, iar între orele 11,00 – 12,00 a avut loc, în Piaţa Mare a oraşului, rugăciunea de închidere a celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene, Sibiu, 4-9 septembrie 2007. Momentul solemn a fost prezidat de către Eminenţa Sa cardinalul Péter Erdö, preşedintele CCEE, şi Rev. Jean Arnold de Clermont, Preşedintele KEK.

Au participat reprezentanţii tuturor Bisericilor locale afiliate celor două organizaţii ecumenice europene, reprezentanţi ai autorităţilor locale, numeroşi localnici şi desigur majoritatea delegaţilor.

Corala ecumenică a înfrumuseţat prin cântare manifestarea de închidere a Adunării.

Pe feţele şi în sufletele oamenilor a strălucit cu putere „Lumina lui Hristos care luminează tuturor".

Putem spune cu îndreptăţirea pe care o dau faptele că cea de a III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu s-a înscris

între cele mai însemnate evenimente ale anului, în Capitala Culturală Europeană, în România şi în întreaga Europă.

Hristos, Domnul şi Mântuitorul sufletelor noastre ne-a mângâiat timp de o săptămână cu razele luminii, îndurării şi iubirii sale de oameni.

Mesajul final al celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene
„Lumina lui Hristos luminează tuturor!"

Noi, pelerinii creştini din întreaga Europă, precum şi din afara ei, suntem chemaţi ca martori ai puterii transformatoare ai acestei lumini, care este mai puternică decât întunericul, să o proclamăm ca şi speranţă atot-cuprinzătoare pentru Bisericile noastre, pentru toată Europa şi pentru întreaga lume.

În numele Dumnezezului nostru Cel în Treime, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, ne-am adunat în oraşul Sibiu, România (4-9 septembrie 2007). Această a Treia Adunare Ecumenică Europeană a fost marcată în special de bogăţia spiritualităţii şi tradiţiei ortodoxe. Reamintim şi reînnoim serioasele angajamente pe care deja le-am făcut la Basel şi Graz şi regretăm că până acum nu am reuşit să le îndeplinim pe unele dintre ele. Însă încrederea noastră în energia transformatoare a Luminii lui Hristos este mai puternică decât întunericul resemnării, fatalismului, temerii şi indiferenţei.

Adunarea noastră a Treia Ecumenică Europeană a început în 2006 în Roma şi a continuat în anul 2007 la Wittenberg. Acest pelerinaj ecumenic a implicat numeroase întâlniri regionale precum şi cele ale Bisericilor Ortodoxe la Rodos sau ale tinerilor la St. Maurice. Salutăm cu bucurie angajamentul tinerilor, precum şi contribuţia pe care au avut-o la Adunare. Asistaţi şi motivaţi de *Charta Oecumenica,* Adunarea noastră a continuat munca începută la adunările anterioare şi a fost o ocazie pentru un schimb de daruri şi îmbogăţire (spirituală n. trad.) reciprocă.

Nu suntem singuri în acest pelerinaj. Hristos este cu noi şi având împrejurul nostru „atâta nor de mărturii" (Evrei 12, 1), martirii contemporani ne însoţesc: mărturia vieţii şi morţii lor ne inspiră individual şi comun. În comuniune cu ei, noi ne angajăm să lăsăm lumina lui Hristos Cel transfigurat să strălucească prin propria noastră mărturie, adânc înrădăcinată în rugăciune şi dragoste. Acesta este smeritul nostru răspuns la sacrificiul vieţii lor.

Lumina lui Hristos în Biserică

Lumina lui Hristos ne călăuzeşte spre a trăi pentru alţii şi în comuniune unii cu alţii. Mărturia noastră pentru speranţă şi unitate pentru Europa şi pentru lume va fi credibilă numai dacă ne vom continua drumul nostru spre unitatea vizibilă. Unitate nu înseamnă uniformitate. Este extrem de important să experiem din nou acea *koinonia* şi acel schimb de daruri spirituale care a dat putere mişcării ecumenice la începutul ei.

În Sibiu am simţit din nou rana dureroasă a diviziunii dintre Bisericile noastre. Tocmai aceasta afectează concepţia noastră despre Biserică şi unitatea ei. Evoluţiile diferite, istorice şi culturale, dintre creştinismul răsăritean şi cel apusean au contribuit la aceste diferenţe, iar înţelerea lor necesită urgenta noastră atenţie precum şi dezvoltarea dialogului.

Suntem convinşi că larga familie creştină are de tratat chestiuni doctrinare şi trebuie găsit un consens clar în privinţa valorilor morale ce decurg din Evanghelie precum şi un mod de viaţă (lifestyle) creştin care mărturiseşte lumina lui Hristos, atât în viaţa privată cât şi în cea publică, în această lume a noastră modernă şi provocatoare.

Spiritualitatea noastră creştină este o comoară preţioasă: odată ce este deschisă, ea relevă varietatea bogăţiei ei, care ne deschide inimile către frumuseţea feţei lui Iisus şi către puterea rugăciunii. Numai dacă suntem aproape de Domnul nostru Iisus Hristos, putem să fim aproape unii de alţii şi să experiem adevărata *koinonia.* Noi nu putem împărtăşi această bogăţie cu toţi bărbaţii şi toate femeile de pe acest continent care caută lumina. Bărbaţii şi femeile spirituale încep cu propria lor schimbare, ceea ce duce la transformarea lumii. Mărturisirea de către noi a luminii lui Hristos este un angajament plin de credinţă că vom asculta, trăi şi împărtăşi întâmplările noastre de viaţă şi credinţă care ne-au format pe noi ca următori ai lui Hristos.

Recomandarea 1 Recomandăm reînnoirea misiunii noastre, atât ca şi credincioşi individuali cât şi ca Biserici, în proclamarea lui Hristos ca şi Lumină şi Mântuitor al lumii;

Recomandarea 2 Recomandăm continuarea discuţiilor cu privire la recunoaşterea reciprocă a Botezului, ţinând seama de realizările importante în această problemă din mai multe ţări şi fiind conştienţi că această chestiune este strâns legată de concepţia despre Euharistie, Preoţie şi Eclesiologie în general;

Recomandarea 3 Recomandăm găsirea de căi pentru experierea acelor activităţi care pot să ne unească: rugăciunea unora pentru alţii şi pentru unitate, pelerinaje ecumenice, formare şi studiu teologic comun, iniţiative sociale şi diaconale, proiecte culturale, susţinerea vieţii sociale bazată pe valorile creştine;

Recomandarea 4 Recomandăm participarea deplină a întregului popor al lui Dumnezeu şi a acestei Adunări în special, de a lua în considerare cererile tinerilor, ale celor în vârstă, ale minorităţilor etnice şi ale persoanelor cu dizabilităţi.

Lumina lui Hristos pentru Europa

Considerăm că orice fiinţă umană este creată după chipul şi asemănarea lui Dumenzeu (Fac. 1, 27) şi merită acelaşi grad de respect şi dragoste, indiferent de diferenţele de credinţă, cultură, vârstă, gen sau origine etnică[1]. Fiind conştienţi că originile noastre comune sunt mai solide decât diviziunile

(continuare în p. 9)

[1] În acest punct, în timpul citirii mesajului către Adunare, a fost propus verbal adausul „de la concepere şi până la moartea naturală" care a fost tradusă după aceea cu – „de la naştere până la moartea naturală" şi "de la începutul vieţii până la moartea naturală." Nici una din aceste versiuni nu sunt parte a textului oficial al mesajului.

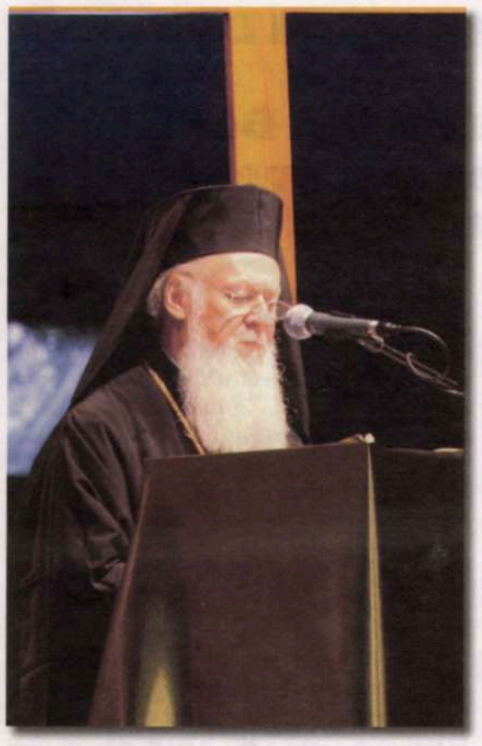

„Lumina lui Hristos luminează tuturor! Speranţă de reînnoire şi unitate în Europa”

Mesajul Sanctităţii Sale, Patriarhul Ecumenic BARTOLOMEU I la serviciul religios de deschidere a celei de A III-a Adunări Ecumenice Europene, Sibiu, România, Miercuri, 5 septembrie 2007

„Dăm slavă preabunului şi unicului Dumnezeu, Cel în Treime închinat, care ne-a învrednicit de la Răsărit la Apus, de la Nord la Sud, de pe tot continentul nostru istoric european, să ne adunăm pentru a treia oară în Bisericile sale creştine, pentru ca „cu o gură şi o inimă” să-l lăudăm din tot sufletul numele cel sfânt şi să oferim astfel o mărturie creştină comună.

Dăm slavă preabunului Dumnezeu, pentru că prin Lumina Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos ne-a călăuzit paşii şi gândurile, în ultimele trei decenii, astfel încât am dezvoltat o activitate ecumenică merituoasă şi o cooperare apropiată între Bisericile creştine, cu perspective pline de speranţă în crearea unei noi Europe. În aceste momente, ne amintim de fundamentul creştin al Europei, precum şi de lumina mesajului evanghelic predicat de la Răsărit la Apus, mesaj care a pus bazele civilizaţiei şi identităţii europene până în ziua de astăzi, în ciuda faptului că unii oameni ignoră – şi continuă să o facă – această realitate.

Astăzi, ne aflăm în frumosul şi istoricul oraş Sibiu, ca reprezentanţi şi membri ai tuturor Bisericilor creştine din Europa. În acelaşi timp, însă, acest oraş are privilegiul de a fi una dintre capitalele culturale ale Europei în 2007.

Bucuria noastră este umbrită în acest moment, însă, de recenta mutare la Domnul a iubitului nostru frate şi vrednicul de amintire Patriarh al României, Prea Fericitul Teoctist, care acum priveşte din înălţime, binecuvântând această adunare. Ne rugăm din tot sufletul, ca Domnul nostru Cel Înviat din morţi să odihnească sufletul său cu drepţii.

Am ajuns aici într-un spirit de pelerinaj de la o piatră de hotar la alta. Am început cu prima Adunare Ecumenică Europeană la Basel, Elveţia, în 1989, mergând la Graz, Austria, în 1997, pentru a doua Adunare Ecumenică Europeană, şi astăzi suntem aici pentru a treia Adunare Ecumenică Europeană, trecând prin Roma şi Wittenberg. Iisus Hristos, Care luminează toate neamurile ca „lumină a neamurilor” (Isaia 49, 6 şi Fapte 13, 47) şi a întregii lumi, ne-a îndreptat din nou paşii spre această binecuvântată întâlnire. Pentru că, într-adevăr, Lumina lui Hristos străluceşte peste toţi, aşa precum spunem şi în experienţa noastră liturgică din timpul Postului Mare, în timp ce ne pregătim să celebrăm marea sărbătoare şi minunatul eveniment al Învierii Domnului.

Binecuvântăm şi salutăm această călătorie sfântă a creştinătăţii europene, călăuzită de Lumina lui Hristos ca de la un far la altul, în care recunoaştem călătoria Sa răstignită de-a lungul secolelor, mai ales în timpul dezmembrărilor creştinătăţii în numeroase Biserici şi confesiuni, dar şi în dorinţa tot mai mare şi mai ales în obligaţia restaurării comuniunii şi unităţii creştine.

Ne bucură şi faptul că, fiind rod al Luminii lui Hristos şi al puterii Duhului Sfânt, cooperarea ecumenică dintre Bisericile creştine nu este ceva cu totul nou. Biserica Ortodoxă, la iniţiativa Patriarhiei Ecumenice, a invitat de mai bine de o sută de ani, atât Bisericile Ortodoxe surori, cât şi toate Bisericile lui Hristos din întreaga lume, la cooperare în vederea deplinei refaceri a comuniunii creştine şi a unităţii, precum şi a sprijinirii omenirii suferinde. Dar, în acest moment, problemele specifice nu sunt necunoscute. Ele au fost discutate în mod deschis de mai multe ori în întâlnirile ecumenice pan-europene din trecut, unde – inspiraţi de lumina lui Hristos şi iluminaţi de Duhul Sfânt – s-au luat deciziile necesare şi s-au trasat concluziile corespunzătoare. Acestea au fost rezumate, printre altele, în Charta Oecumenica, publicată la Strasbourg în luna aprilie 2001. Acestea au legat Bisericile din Europa, prin acţiuni şi activităţi specifice, să slujească înspre unirea creştină pe baza aceleiaşi credinţe în iubire, pe calea lor spre Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească Biserică, precum s-a formulat în Mărturisirea de credinţă din timpul celui de al II-lea Sinod Ecumenic de la Constantinopol, din anul 381, pentru sprijinirea şi protejarea demnităţii persoanei umane ca şi chip al lui Dumnezeu, precum şi pentru împăcarea dintre popoarele şi culturile continentului european.

Desigur, suntem conştienţi că această Charta Oecumenica nu constă într-o constituţie pentru o super-biserică şi nici nu considerăm Charta ca fiind un text infailibil. Cu toate acestea, în ciuda aparentelor slăbiciuni ale sale, nu încetează să fie rezultatul unei cooperări inter-bisericeşti intense şi responsabile, precum şi dovada unei voinţe puternice a tuturor Bisericilor Europene de a continua să extindă şi să întărească cooperarea lor pentru o dezvoltare cu totul nouă a Europei. Charta Oecumenica constituie în special rodul celei de A II-a Adunări Ecumenice Europene din Graz, elementul de legătură între acea adunare şi propria noastră întâlnire, şi un text fundamental pentru intensificarea cooperării între Bisericile Europei.

Astfel, din toate aceste motive, nu este întâmplător că, pentru această A III-a Adunare Ecumenică Europeană, textul Chartei Ecumenice a fost promovat ca şi fundament pentru determinarea temelor particulare: Lumina lui Hristos şi Biserica, Lumina lui Hristos şi Europa şi Lumina lui Hristos şi lumea.

Este potrivit ca dezbaterile să înceapă cu tema fundamentală a unităţii între Bisericile creştine, adică subiectul principal şi de neînlocuit al Mişcării Ecumenice. Din această poziţie, aşadar, noi repetăm şi evidenţiem faptul că întreaga Ortodoxie, şi smerenia noastră în mod personal, rămâne fermă şi inflexibilă în convingerea noastră, că suntem obligaţi să facem tot ceea ce ne stă în putere pentru a promova lucrarea sacră de restaurare deplină a comuniunii eclesiale şi sacramentale între Biserici, pe fundamentul aceleiaşi credinţe în dragoste şi respect pentru exprimările particulare în cadrul cărora este experiată credinţa apostolică.

Aşteptăm şi sperăm că această A III-a Adunare Ecumenică Europeană va avea drept rezultat paşi pozitivi şi semnificativi, ca şi concluzii înspre acelaşi scop, şi că Bisericile pot – inspirate de lumina lui Hristos şi în recunoaşterea acestei lumini – împreună să se înţeleagă asupra caracterului şi formei unităţii creştine pe care o căutăm, în chip special, dat fiind că ştim că unul dintre impedimentele prealabile şi existente este exact părerea diferită dintre Bisericile creştine în ceea ce priveşte scopul şi misiunea Mişcării Ecumenice.

Rugăciunea finală a Domnului nostru, din cap. 17 al Evangheliei după Evanghelistul Ioan, rămâne pentru noi toţi criteriul şi scopul, precum şi forma mult doritei unităţi creştine: „Dar nu numai pentru aceştia Mă rog, ci şi pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor. Ca toţi să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine, aşa şi aceştia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis” (*Ioan* 17, 20-21). Cuvântul „precum” arată aici modelul pentru restaurarea comuniunii şi unităţii creştine şi al unităţii, care este viaţa şi modul de existenţă între cele trei persoane ale Dumnezeului Treimic. Acest legământ al Domnului nostru Iisus Hristos trebuie să fie desăvârşit în noi, pentru ca lumea să poată crede în El. Prin această rugăciune, noi am primit porunca; şi astfel, prin rugăciune, muncă şi contemplare duhovnicească, noi suntem de asemenea obligaţi să progresăm cu responsabilitate, pentru a face împreună mărturisirea credinţei şi a slujirii practice. Aşadar, noi căutăm să realizăm deplina comuniune dintre Biserici, împreună cu toate consecinţele ei, mai degrabă decât a intereselor individuale pentru creşterea puterii proprii şi a influenţei, sau altfel spus sublinierea exagerată a excluderii şi unicităţii eclesiale.

Exact din aceste motive, noi promovăm în mod sincer şi susţinem orice dialog teologic ecumenic, în aceeaşi măsură, ca ceva absolut necesar, chiar şi în relaţiile cele mai critice dintre noi, dat fiind că fără dialog este imposibil de dobândit ţinta finală dorită a reconcilierii creştine, comuniunea şi unitatea.

Doar prin sinceritate şi dialog obiectiv vom putea fi capabili să contribuim într-un mod decisiv la consolidarea reconcilierii şi comuniunii chiar între cetăţenii Europei, sprijinind şi promovând crearea unei noi Europe, unde principiile şi valorile creştine vor guverna pe fundamentul moştenirii spirituale a creştinătăţii. Atunci, vom fi capabili să mărturisim şi să proclamăm că, într-adevăr, Lumina lui Hristos străluceşte tuturor! Iisus Hristos Însuşi ne-a asigurat: „Eu sunt lumina lumii. Oricine Îmi urmează Mie nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieţii” (*Ioan* 8, 12).

Prin urmare, temeliile pentru o nouă Europă nu pot fi numai de ordin financiar şi politic, sau cu dimensiuni doar culturale şi naţionale. De aceea – cum putem noi mai bine şi în deplină convingere creştină – suntem de acord şi contribuim la crearea unei Europe umane şi sociale, iluminată de veşnica şi nestinsa lumină a lui Hristos, în care să domnească drepturile umane şi valorile fundamentale ale păcii, dreptăţii, libertăţii, toleranţei, ale co-participării şi într-ajutorării. În acelaşi timp, subliniem în mod categoric importanţa respectului pentru viaţă, valoarea supremă a căsătoriei şi a familiei, ajutorarea şi asistenţa celor săraci, iertarea şi îndurarea (cf. Charta Oecumenica par. 8). Dacă lumea nu este convinsă de munca noastră, de faptul că demnitatea şi problemele specific umane sunt în centrul intereselor celor aflaţi în poziţii de responsabilitate, atunci nu poate fi vorba nici de încredere şi nici de un progres semnificativ în noua Europă.

Noi rămânem fermi în aceste principii şi valori creştine. Deoarece, avem în minte marea realitate contemporană înşelătoare, în care prevalează o confuzie a valorilor şi unde lupta dintre lumină şi întuneric este în desfăşurare. Noi suntem profund preocupaţi de persoana umană, creată după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, şi în acelaşi timp disprețuită şi ignorată. Suntem de asemenea preocupaţi de familie şi de importanţa ei esenţială. Suntem preocupaţi de muncitori, care sunt folosiţi în principal ca mijloace de consum şi producţie. Suntem preocupaţi de creaţia lui Dumnezeu, care este în mod constant şi cinic interpretată ca subiect de abuz; deoarece ea suspină, planeta noastră fiind chiar ameninţată, aşteptând răscumpărarea şi protecţia noastră (*Rom* 8).

Ce altceva ar mai trebui făcut, dincolo de ceea ce s-a realizat, pentru a deveni responsabili şi conştienţi de condiţia dramatică a supravieţuirii umane pe glob şi pe continentul îmbătrânit al Europei? Ce altceva ar mai trebui făcut, dincolo de ceea ce s-a realizat, pentru ca ochii noştri să fie deschişi, să vedem lumina lui Hristos şi să o urmăm, şi astfel să nu umblăm în continuu în întuneric şi amăgire? Nu este timp pentru aşteptare sau întârziere. Altminteri, noi suntem binevoitori şi iresponsabili, chiar mai grav, cu ochii închişi. În consecinţă, responsabilitatea noastră este crescândă.

Ceea ce trebuie să se întâmple imediat este căinţa, împreună cu schimbarea vieţii care însoţeşte căinţa. Lumina călăuzitoare a lui Hristos întotdeauna există. Cu toate acestea, ochii noştri au fost orbiţi şi sunt incapabili să perceapă şi să urmeze acea lumină. Pentru că ei s-au deprins cu întunericul predominant şi confuzia. Fie ca cei ce au ochi de văzut, să vadă. Judecata lui Iisus Hristos către ucenicii Săi ne este repetată nouă astăzi: „Ochi aveţi şi nu vedeţi, urechi aveţi şi nu auziţi, şi nu vă aduceţi aminte? ...Şi El le-a spus: Încă nu înţelegeţi?” (*Marcu* 8, 18-21) Nu este astfel nimic nou, că aceia care se considerau ai Săi, L-au părăsit pe Acela Care este Lumina, în chip neînţelegător, după cum menţionează şi Evanghelistul Ioan: „Cuvântul era Lumina cea adevărată, Care luminează pe tot omul care vine în lume. În lume era şi lumea prin El s-a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut. Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (*Ioan* 1, 9-11).

Pentru aceasta, în mijlocul acestei situaţii, repetăm astăzi, la fel cum am făcut în trecut, înaintea tuturor, că vom continua fără îndoială să ne plasăm pe noi înşine, personal, ca şi Patriarhia Ecumenică – şi, cum ne place să credem, împreună cu toate Bisericile creştine ale Europei – în serviciul şi slujirea umanităţii, care astăzi suferă în multe feluri, şi a creaţiei lui Dumnezeu, care suspină împreună cu noi. Nu există nici o soluţie alternativă la aceste probleme, şi suntem absolut pregătiţi să contribuim şi să cooperăm la orice dialog constructiv şi sincer.

În acest spirit, noi binecuvântăm şi aprobăm recomandarea propusă de reprezentanţii ortodocşi de la Conferinţa de pregătire interortodoxă, care a avut loc la Rodos în luna iunie, în vederea acestei Adunări, ca o dovadă tangibilă a preocupării Bisericii Ortodoxe, dar şi a tuturor Bisericilor creştine din Europa, ziua de vineri, 7 septembrie, să fie o zi de post pentru noi toţi, ca răspuns pentru comportamentul nostru distructiv şi arogant faţă de natură şi mediul înconjurător.

În acest moment, deplin conştienţi de slujirea armonioasă din interiorul întregului trup al comuniunii fraţilor noştri ortodocşi, chemăm iarăşi toate Bisericile Ortodoxe să-şi asume responsabilităţile vremii şi să conlucreze împreună, atât în interiorul Ortodoxiei, cât şi în afara ei, cu toate Bisericile care mărturisesc numele lui Hristos, în mod deosebit cu toate Bisericile din Europa, să contribuie la vindecarea suferinţei omului contemporan. Fără acest dialog şi cooperare apropiată necesară cu toţi ortodocşii şi toţi creştinii, dar de asemenea şi cu toate persoanele responsabile şi toate forurile competente şi autorităţile religioase, politice, economice, culturale şi altele, acţiunile noastre izolate sunt determinate de la bun început eşecului.

Mărturisim, proclamăm şi experiem aceasta, deoarece suntem absolut convinşi că preocuparea noastră este de asemenea şi preocupare a tuturor Bisericilor creştine, ca şi preocupare a tuturor oamenilor raţionali – lideri locali, naţionali, internaţionali şi europeni din diferite poziţii administrative.

De altfel, cunoaştem şi precizăm că principiile şi valorile de bază ale celorlalte religii monoteiste nu numai că permit, dar şi impun respectul reciproc al demnităţii persoanei umane şi, prin extensie, coexistenţa paşnică a tuturor oamenilor şi a tuturor credinţelor. Rezultatele şi recomandările numeroaselor dialoguri inter-religioase, multe dintre ele fiind organizate în urma iniţiativei noastre şi cu participarea noastră personală, ne încredinţează convingător despre acest adevăr. Orice altă pretenţie sau prejudiciu al aşa-zisei religii, sau a unora dintre acestea, pe baza caracterului şi a principiilor lor, care se presupune că contribuie la, şi promovează intoleranţa religioasă, fanatismul, extremismele naţionale, violenţa şi războaiele, nu corespund realităţii. Pe altă parte, repetăm principiul de bază al Declaraţiei de la Bosfor a conferinţei inter-religioase ţinută în 1994, care pe lângă smerenia noastră, a fost semnată de reprezentanţi ai creştinismului, iudaismului şi islamului. Această declaraţie accentuează în mod categoric faptul că orice crimă în numele religiei este o crimă împotriva religiei. Suntem pe deplin convinşi că coexistenţa paşnică şi cooperarea dintre oameni aparţinând diferitelor rase şi diferitelor religii este nu numai posibilă, dar şi plăcută Dumnezeului păcii şi al dreptăţii.

Aşadar, vigilenţa şi rezistenţa puternică sunt necesare, pentru ca sensul religios şi sensul comunitar cu privire la aceleaşi idealuri, sau interese politice şi economice, sau altele, să nu fie parte a unui abuz.

Fundamentaţi pe credinţa noastră, noi trebuie nu numai să proclamăm cu propriile noastre cuvinte, ci de asemenea să mărturisim prin trăire, că toţi suntem pelerini trecători în această lume, „neavând aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie.” (*Evr* 13, 14) În concluzie, şi noua Europă prezintă deja toate dimensiunile unei societăţi în mişcare a popoarelor de diferite origini culturale, sociale şi religioase, care cu toţii trebuie priviţi cu seriozitate, dincolo de reformele politice şi instituţionale ale noii societăţi, pe baza respectului reciproc şi a egalităţii tuturor oamenilor, precum Părinţii noştri au reliefat.

Suntem pe deplin încredinţaţi că Lumina lui Hristos luminează tuturor! Această mărturisire este, în Biserica Ortodoxă, parte a pregătirii pentru slujba de Înviere a Domnului nostru Iisus Hristos. Lumina lui Hristos este mai mult sau mai puţin acelaşi Hristos al Învierii, Biruitorul neputinţelor şi al patimilor, Cel ce a biruit moartea prin moarte, dăruind tuturor viaţa veşnică: „Totul s-a umplut acum de lumină, cerul, pământul şi cele de dedesubt; să prăznuiască aşadar toată creaţia Învierea lui Hristos, în care s-a întărit”.

Această credinţă a noastră este şi aşteptarea şi nădejdea noastră, convingerea şi viitorul tuturor.”

† Sanctitatea Sa, BARTOLOMEU I,
Arhiepiscop al Constantinopolului,
Noua Romă şi Patriarh Ecumenic

(Traducere de Dr. Ştefan Toma, după originalul în limba greacă şi engleză preluat de pe site-ul Patriarhiei Ecumenice, www.ec-patr.org)

MESAJE ADRESATE CELEI DE-A III-A

Mesajul ÎPS Părinte Laurenţiu
Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului
cu prilejul deschiderii celei de-a III-a Adunări Ecumenice Europene

„Lumina lui Hristos" pentru Europa din Sibiul ortodox transilvan

Prin milostivirea şi harul Mântuitorului nostru Iisus Hristos am ajuns astăzi la cel de-al treilea popas al pelerinajului Bisericilor Europei, în vederea mărturisirii Evangheliei lui Hristos în lumea contemporană şi a originii creştine a bătrânului continent.

Acest itinerar al Bisericilor europene a traversat, în ultimele decenii ale secolului XX, procesul lent şi anevoios al unificării economice şi al integrării politice a popoarelor pe continentul nostru. Dincolo de toate diviziunile ce au caracterizat Europa secolului trecut, Bisericile europene au întreţinut vie speranţa realizării unei Europe unite, casă comună a tuturor popoarelor şi a culturilor lumii vechi. Cu ajutorul lui Dumnezeu, în anul 1989 cortina de fier s-a prăbuşit, deschizând un nou orizont pentru viaţa celor peste 300 de milioane de locuitori ai Europei.

Fiecare dintre Bisericile noastre au pregătit, în felul lor, aceste evenimente providenţiale, marcate de cele două etape premergătoare; *Adunarea Bisericilor Europei din 1989 de la Basel* şi cea *din 1997 de la Graz*, a căror continuare şi împlinire se realizează astăzi prin *Adunarea Bisericilor Europei de la Sibiu, septembrie, 2007.*

Prima Adunare Ecumenică a Bisericilor Europei, *Basel mai 1989*, chema creştinii Europei să reflecteze asupra vieţii politice, economice şi morale a societăţilor lor, rezultate care trebuiau deduse din *Pacea şi Dreptatea lui Iisus Hristos.* Evident, anul 1989 a adus pace Europei întregi şi a făcut dreptate popoarelor din ţările ex comuniste.

Cea de-a *Doua Adunare Ecumenică a Bisericilor Europei, Graz, iunie 1997*, propunea creştinilor europeni să mediteze asupra darului divin al împăcării omului cu Dumnezeu în Hristos şi să transpună în practică lecţiile morale şi sociale ale acestei realităţi.

Cel de al treilea popas al Adunării Bisericilor Europei, Sibiu - septembrie 2007, cheamă de această dată, pe toţi creştinii Continentului nostru să redescopere pe *Mântuitorul Hristos, Lumina lumii*, unicul fundament al unităţii tuturor creştinilor din întreaga lume.

Deosebit de important este faptul că acest eveniment are loc într-o ţară ortodoxă de origine latină, şi într-un oraş din Transilvania, care are vocaţie culturală europeană şi ecumenică, fiind onorat, împreună cu Luxemburgul, să fie capitală culturală a Europei. Tema teologică a acestei Adunări este una liturgică şi duhovnicească, a Luminii lui Hristos care luminează tuturor. În Iisus Hristos şi în lumina Sa, creştinii simt necesitatea unităţii lor şi experierea Luminii necreate, care iradiază din Iisus Hristos, *„Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat"*, cum Îl mărturiseşte Crezul de la Niceea (325). În acest context, *„Lumina lui Hristos care luminează tuturor!"* nu e doar o exclamaţie, ci o proclamare plină de bucurie şi speranţă, pe care credincioşii ortodocşi o au în Biserică. Mărturisesc despre această experienţă duhovnicească, bogăţia cultului, frumuseţea icoanelor, strălucirea virtuţilor şi flacăra rugăciunii isihaste. Prin ele, Duhul Sfânt împărtăşeşte credincioşilor Lumina neînserată a lui Dumnezeu, descoperită lumii în Iisus Hristos Cel Răstignit şi Înviat.

Fără îndoială, prin acest moment festiv, ne aflăm cu toţii, creştini ai Bisericilor Europei, în armonie şi rugăciune cu înaintaşii noştri, *Nicolaus Olahus* şi *Samuel von Brukenthal*, cu *Mitropolitul Andrei Şaguna*, cu părintele *Dumitru Stăniloae*, fiind chemaţi să dăm mărturie lumii despre Mântuitorul Iisus Hristos, Lumina lumii.

Aşadar, învăţămintele multiple oferite de tradiţia şi trăirea noastră ortodoxă, de cunoscutele şi apreciatele biserici şi mânăstiri presărate pe tot teritoriul României, de lumina *Filocaliei* româneşti, pot fi de un real folos pentru reflecţiile onoraţilor participanţi, peste care chemăm binecuvântarea şi harul Părintelui luminilor, cel în Treime lăudat, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Amin.

Cuvântul ÎPS Mitropolit Daniel, Mitropolit al Moldovei şi Bucovinei şi Locţiitor de Patriarh al B.O.R.

Cu deosebită bucurie dorim să vă adresăm în numele Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, al preoţilor, monahilor şi monahiilor, precum şi al credincioşilor Bisericii noastre un călduros cuvânt de bun venit aici, la Sibiu, străveche cetate de cultură şi spiritualitate creştină. Pentru aproape o săptămână, Sibiul – Capitală Culturală a Europei, 2007 – devine în acelaşi timp o adevărată capitală spirituală, unde se întâlnesc personalităţi marcante ale vieţii creştine actuale, alţi reprezentanţi de seamă din întreaga Europă, delegaţi ai principalelor Biserici creştine europene, între aceştia şi numeroşi tineri care sunt o chezăşie a viitorului creştinismului de pe bătrânul continent nu doar prin vârsta lor, cât mai cu seamă prin implicarea lor activă în lucrarea Bisericilor cărora le aparţin.

Tema generală ce va fi discutată în aceste zile – „Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranţa pentru reînnoire şi unitate în Europa" – constituie nu doar un mesaj propriu cultului divin ortodox. El este în acelaşi timp un imperativ foarte actual în contextul efortului comun pe care creştinii Europei îl depun atât la nivel global, pe calea refacerii unităţii Bisericii, cât şi în context european, ca expresie a speranţei de reînnoire a conştiinţei şi responsabilităţii creştinilor în societatea contemporană.

Biserica Ortodoxa Română, Biserica majoritară în România, a participat încă din primii ani de existenţă a Conferinţei Bisericilor Europene la dialogul ecumenic cu celelalte Biserici creştine de pe continent, dialog ce a fost întregit şi a crescut prin colaborarea cu Consiliul Conferinţei Episcopale Catolice din Europa.

Românii au avut bucuria să-l asculte pe Episcopul Romei rostind la Bucureşti, în mai 1999, Crezul în limba română, pentru ca, trei ani mai târziu, în Basilica „Sf. Petru" din Roma, Patriarhul României Adormitul întru Domnul, Părintele nostru Teoctist, să rostească Simbolul de credinţă niceo-constantinopolitan, împreună cu prietenul său Papa Ioan Paul al II-lea, pentru a mărturisi tezaurul comun al credinţei creştine.

În aceste momente rememorăm cu multă bucurie şi o altă întâlnire ecumenică europeană, desfăşurată în octombrie 1984, la Riva del Garda, Italia, când ortodocşi, catolici şi protestanţi, într-o Europă încă divizată de zidul Berlinului, au recitat împreună, în Domul din Trento, acelaşi crez niceo-constantinopolitan, în textul original din 381, o mărturie vie a unei rădăcini comune a credinţei creştine.

Iată-ne acum, la mai bine de două decenii de la acel eveniment, regăsindu-ne după Basel şi Graz la Sibiu, acest frumos oraş al Transilvaniei, o adevărată Europă în miniatură, un teritoriu românesc al convieţuirii paşnice a românilor, saşilor şi maghiarilor reprezentând principalele Biserici creştine ale unei Europe fără ziduri despărţitoare şi cu dorinţă de reunificare nu doar politic sau economic, ci şi spiritual. Iată un arc peste timp ce vorbeşte despre îndatorirea noastră ca Biserici clădite pe cuvântul viu al Evangheliei lui Hristos, Cel ce este Lumina lumii Care luminează tuturor, pentru a promova reînnoirea vieţii şi unitatea în Europa.

Această lumină a lui Hristos ne-a călăuzit paşii şi ne-a întărit speranţa, mai ales în anii grei de dictatură comunistă atee, astfel încât creştinii din România, mulţi dintre ei martiri, au rămas fideli credinţei pe care au moştenit-o de la înaintaşii lor, făcând din poporul român astăzi unul dintre cele mai religioase popoare ale Europei.

Având convingerea că prin extinderea Uniunii Europene dialogul ecumenic va fi şi mai mult promovat, ne exprimăm încă o dată bucuria de a vă primi în România, ţară care, deşi din acest an 2007 a devenit stat membru al Uniunii Europene, nu a încetat niciodată să se manifeste în spirit cu adevărat european. În acelaşi timp, ca cetăţeni ai Europei avem îndatorirea de a fi împreună-lucrători, alături de creştinii din întreaga lume, pentru a manifesta o responsabilitate comună în mărturisirea lui Hristos realizată în cooperare prin promovarea credinţei creştine şi a valorilor creştine şi prin solidaritate în rezolvarea problemelor urgente cu care se confruntă societatea de astăzi.

Bine aţi venit la Sibiu, în această Capitală Culturală Europeană devenită în aceste zile şi o Capitală Spirituală Ecumenică în bucuria iubirii lui Hristos!

Salutul Arhiepiscopului romano-catolic de Alba-Iulia, György Jakubinyi

Eminenţele Voastre, Excelenţele Voastre, onoraţi oaspeţi ecumenici, dragi surori şi fraţi în Hristos,

Aşa cum harul lui Dumnezeu l-a aruncat pe rabinul Saul la pământ, înaintea porţilor Damascului, la şase ani după învierea lui Hristos din morţi, el a auzit vocea mustrătoare a lui Hristos: „Saule, Saule, de ce mă prigoneşti?" (*Fapte* 9, 4). Hristos nu spune „de ce persecuţi pe ucenicii mei?", ci „pe Mine". El se identifică pe Sine Însuşi cu Biserica. Dacă cineva vreodată persecută creştinii, persecută pe Hristos Însuşi.

Saul devine Pavel, „apostolul neamurilor" (*I Tim* 2, 7). Aşa cum el a stat jos în praf, el a învăţat o dată şi pentru totdeauna că este doar o Biserică. Cineva nu poate găsi o altă Biserică (cf. *I Cor* 3, 11). Aşadar, chiar de la început el a rezistat ispitei de a părăsi Biserica iudeo-creştină şi să găsească o alta pentru aceia care s-au convertit de la păgânism la creştinism.

În decursul istoriei, creştinii, din nefericire, au făcut ceea ce Sf. Pavel s-a luptat întreaga sa viaţă să nu se întâmple: ei au sfâşiat cămaşa lui Hristos (*In* 19, 23) în bucăţele.

Divizarea dintre creştini este un scandal pe care îl îndurăm până astăzi. La Cina cea de Taină, Hristos s-a rugat: „Fă ca ei să fie una, aşa cum Tu, Tată, eşti în Mine şi Eu în Tine, şi ei de asemenea să fie în noi, aşa ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis (*In* 17-21)". De aceea noi considerăm că naşterea mişcării ecumenice din timpurile noastre este o lucrare a Duhului Sfânt. Şi de aceea eu salut faptul că a III-a Adunare Ecumenică Europeană are loc pe teritoriul Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Alba-Iulia.

Facă Domnul Iisus Hristos, păstorul sufletelor, de asemenea să ne dăruiască ca noi să ne cunoaştem unul pe altul, să ne respectăm unii pe alţii şi să dăm mărturie împreună, această Adunare ne va conduce pe calea unităţii.

Salutul Dl. Dr. Christoph Klein, Episcop al Bisericii Evanghelice A.B. din România

Înalt Prea Sfinţiile şi Prea Sfinţiile Voastre, Excelenţele voastre, preaonoraţi participanţi la cea de a 3-a Adunare Ecumenică, iubiţi creştini, fraţi şi surori,

Vă salut pe toţi cu ocazia deschiderii celei de-a 3-a Conferinţe Europene în numele Bisericii Evanghelice A.B. din România, care îşi are sediul episcopal aici în Hermannstadt/Sibiu. Ea este una din cele două biserici luterane din ţară, anume cea de limbă germană, spre deosebire de Biserica luterană maghiară. Biserica noastră a ajuns o biserică minoritară în urma migraţiei multora dintre credincioşii noştri, mai ales înainte de 1989. E cunoscută şi ca Biserica aşa-numiţilor „saşi translivăneni", care au întemeiat acest oraş în sec. 12. În vremea în care erau catolici, în sec. 14, ei au construit actuala catedrală evanghelică, în care se vor desfăşura şi unele dintre slujbe şi festivităţile noastre. Ne aflăm în Transilvania,

(continuare în p. 8)

Mesajul S.S. Papa Benedict al XVI-lea

Cardinalului Péter Erdö, preşedinte al Consiliului Conferinţelor Episcopale din Europa (CCEE) şi Pastorului Jean-Arnold de Clemont, preşedinte al Conferinţei Bisericilor din Europa (KEK)

Prezint urările mele cele mai fierbinţi tuturor delegaţilor şi tuturor participanţilor la a III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu, a cărei temă este importantă pentru reevanghelizarea Europei: „Lumina lui Hristos luminează tuturor. Speranţă pentru reînnoire şi unitate în Europa", şi al cărei obiectiv primordial este de „a redescoperi o nouă lumină în Hristos răstignit şi înviat, pe calea reconcilierii între creştinii din Europa".

Îl salut pe fiecare dintre Dumneavoastră şi, prin Dumneavoastră, vreau să adresez salutările mele Conferinţei Episcopale din Europa şi Conferinţei Bisericilor din Europa. Sper sincer că această importantă adunare va aduce progrese pe calea ecumenismului şi va contribui la reîntoarcerea la unitatea deplină şi vizibilă a tuturor creştinilor. Este aceasta o prioritate pastorală căreia eu îi acord o mare atenţie de la începutul pontificatului meu. Este esenţial de a lucra la unitatea vizibilă a tuturor creştinilor, astfel ca lumina lui Hristos să poată străluci peste toţi oamenii.

Cum a spus predecesorul meu, papa Ioan Paul, „La Conciliul II Vatican, Biserica catolică s-a angajat de o manieră ireversibilă să ia calea cercetării ecumenice, punându-se astfel la ascultarea Duhului Domnului, care învaţă a citi cu atenţie semnele timpurilor" (*Ut unum sint*, 3). „A crede în Hristos semnifică a voi unitatea", „a voi unitatea semnifică a voi Biserica" (*Ibid.* 9). Conştientă de aceasta, Biserica catolică va progresa pe calea unităţii şi a comuniunii între creştini, o cale dificilă, dar plină de bucurie (cf. *Ibid.* 2).

Câte semne ale timpurilor ne-au încurajat şi susţinut pe această cale, pe parcursul ultimelor decenii – începând cu precedentele adunări ecumenice europene de la Basel (1989) şi de la Graz (1977) şi continuând cu semnarea Chartei Ecumenice la Strasbourg (2001)! Numeroasele întâlniri şi colaborări ecumenice, precum şi dialogul ecumenic perseverent la nivelul local şi internaţional, au dat semne încurajatoare şi ne-au făcut „să dobândim o conştiinţă mai vie a Bisericii ca mister al unităţii" (*Novo Millennio neunte*, 48). Pentru a avea un adevărat dialog, trebuie să ştii a asculta şi nu numai a vorbi şi

(continuare în p. 7)

ADUNĂRI ECUMENICE EUROPENE

(urmare din p. 6)

atunci când persoanele se întâlnesc şi se ascultă, când aceste întâlniri dau loc unor bune relaţii, şi când aceste relaţii deschid înţelegerea, se produce o aprofundare şi o transformare a vieţii noastre creştine. Astfel, dialogul nu se limitează la un câmp de cunoştinţe ci la ceea ce noi putem face. Persoana care crede şi Domnul însuşi sunt în centrul (unui astfel de dialog, *n.n.*).

Două elemente trebuie să orienteze eforturile noastre: dialogul adevărului şi întâlnirea sub semnul fraternităţii. Şi baza lor trebuie să fie ecumenismul spiritual. Conciliul Vatican II spunea deja: „Această convertire a inimii şi această sfinţenie a vieţii, unite cu rugăciunile publice şi particulare, pentru unitatea creştinilor, trebuie să fie privite ca sufletul oricărui ecumenism" (*Unitatis Redintegratio*, 8). Rugăciunea pentru unitate este calea regală spre ecumenism. Ea îi duce pe creştinii Europei la o viziune reînnoită a lui Hristos şi a unităţii Bisericii Sale. Ea ne permite, între altele, de a ne confrunta cu curaj cu amintirile dureroase care nu lipsesc din istoria Europei, precum şi cu rănile sociale ale timpului nostru şi cu relativismul care predomină astăzi. În toate epocile, marii artizani ai reconcilierii şi unităţii au fost bărbaţii şi femeile rugăciunii, cum de asemenea cu fost şi numeroşi martiri din toate confesiunile. Ei i-au inspirat pe creştinii despărţiţi, încurajându-i a găsi drumul reconcilierii şi al unităţii.

Noi, creştinii, trebuie să fim conştienţi că avem datoria să ajutăm Europa şi lumea a înţelege vocea Celui care a zis: „Eu sunt lumina lumii. Cel care mă va urma, nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieţii" (*In* 8, 12). Ţine de datoria noastră de a face să strălucească lumina lui Hristos pentru bărbaţii şi femeile de azi: nu propria noastră lumină, ci lumina lui Hristos. Cerem de la Dumnezeu unitate şi pace pentru popoarele Europei şi reafirmăm voinţa noastră de a lucra împreună la o dezvoltare socială mai dreaptă pe continentul nostru, în est ca şi în vest. La întâlnirea de la Sibiu, participanţii vor putea găsi cu siguranţă idei preţioase pentru urmarea şi aprofundarea vocaţiei speciale a Europei. Acestea vor putea astfel să contribuie la edificarea unui viitor mai bun pentru popoarele Europei.

Sper ca a III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu să reuşească a crea spaţii de întâlnire, în vederea unei unităţi în diversitate. Într-o atmosferă de încredere reciprocă, în care persoanele sunt conştiente că rădăcinile noastre comune sunt cu mult mai profunde decât diviziunile noastre, autosuficienţele noastre amăgitoare vor cădea, îndepărtarea va fi surmontată, şi bazele comune ale credinţei noastre vor fi trăite spiritual. Europa are nevoie de spaţii de întâlnire şi de experienţe de unitate în credinţă sub conducerea Duhului. Îl rog pe Dumnezeu ca Adunarea voastră de la Sibiu să fie un astfel de spaţiu.

Fie ca lumina lui Hristos să lumineze drumul continentului european! Ca Domnul să binecuvânteze familiile voastre, comunităţile voastre, Bisericile voastre, şi pe toţi care se declară ucenici ai lui Hristos, în toate regiunile Europei.

(Traducere pr. prof. dr. Dumitru Abrudan)

Mesajul Î.P.S. Dr. Ioan Robu, arhiepiscop romano-catolic de Bucureşti

O dată cu această a treia Adunare Ecumenică Europeană (EEA3) de la Sibiu, speranţa noastră în intensificarea unităţii creştinilor în Europa atinge un nou punct culminant. Drumul speranţei şi al reînnoirii început în ianuarie 2006 la Roma, continuat anul acesta în februarie la Wittenberg, devine acum mai vizibil şi ajunge să fie păşit cu încredere, nu numai de cei peste 2500 de delegaţi oficiali, dar şi de numeroşii pelerini care au venit şi vor mai veni încă în aceste zile de sărbătoare; de asemenea – îmi place să cred – de toţi aceia care urmăresc prin intermediul televiziunii şi al mass-mediei desfăşurarea acestei întâlniri ecumenice europene.

Semnarea *Chartei Oecumenica* mai întâi în anul 2001 – apoi de nenumărate ori după aceea – semnifică dorinţa creştinilor din Europa de a merge pe drumul reconcilierii şi de a da mărturie comună despre Cristos, într-un context cultural secularizat ca al nostru. Este vorba despre înaintarea acelui *proces conciliar* început la Basel, în 1989, continuat mai apoi la Graz, în 1997, însă extins de data aceasta şi la partea estică şi sud-estică a continentului nostru european.

Tema generală a acestei prime zile a lucrărilor este prima parte, adică primele trei capitole, ale *Chartei Oecumenica*: *„Lumina lui Cristos şi Biserica"*. În mod concret este vorba despre *unitatea* creştinilor, despre izvoarele comune al *spiritualităţii* acestora şi despre *mărturia* despre Cristos, pe care suntem chemaţi cu toţii de a o da.

Mărturia comună este modalitatea vizibilă şi cea mai eficientă a răspândirii Evangheliei în zilele noastre. Într-un context cultural european secularizat, în care numeroase curente post-moderne refuză să recunoască fundamentele creştine ale acestui continent, devine din ce în ce mai necesar ca mărturia celor ce cred să fie comună şi reciproc conjugată, pentru a avea o cât mai mare eficienţă în acţiune.

Însă pentru ca mărturia să fie posibilă, mai întâi, şi apoi credibilă e necesară *redescoperirea bogăţiei spirituale* specifice confesiunilor creştine şi a *izvoarelor spiritualităţii comune*. Cel care ne îmbogăţeşte pe toţi cu lumina Sa şi prin cuvântul Său este Domnul nostru Isus Cristos – mort şi înviat pentru noi şi pentru întreaga creaţie. Pentru ca noi să avem parte de viaţă în plenitudine. Iar această viaţă este darul său gratuit făcut nouă tuturor.

Primind acest dar noi *creştem în unitate*, iar unitatea noastră, din ce în ce mai vizibilă şi mai intensă, chiar dacă încă nu deplină, este o imagine fidelă a unităţii divine din sânul Prea Sfintei Treimi.

Să fim deschişi în aceste zile şoaptelor Duhului Sfânt şi harului divin, pentru a putea deveni capabili să aprofundăm unitatea deja existentă între noi: ca *dar* al lui Dumnezeu făcut oamenilor odată cu Sfântul Botez, ca *speranţă* a mărturiei creştine comune şi ca *ecou* fidel al rugăciunii sacerdotale a lui Isus: *„Ca toţi să fie una..."* (*In* 17, 21).

Mesajul Î.P.S. Lucian Mureşan, Arhiepiscop Major greco-catolic de Alba Iulia

„Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare şi celor ce şedeau în latura şi în umbra morţii lumină le-a răsărit" (Mt 4,16).

Profetul Isaia (9,1) vedea răsăritul şi strălucirea Luminii pentru cei cărora le lipsea, pentru cei umbriţi de întunericul morţii. Evangheliile reiau textul profeţiei pentru a o dovedi plinită în coborârea la noi a Fiului lui Dumnezeu, întrupat de la Spiritul Sfânt şi din Preacurata Fecioară Maria.

La mai bine de două mii de ani de la Întruparea Cuvântului, de la strălucirea Luminii, omenirea se mai confruntă cu întunericul, cu loviturile păcatului, cu umbrele îndoielilor, cu atentatele orgoliilor, cu disperarea provocată de consumismul exagerat şi cu lipsa echilibrelor. Organizatorii celei de-a III-a Adunări Ecumenice de la Sibiu (4-9 septembrie) au considerat că este potrivit să se reflecteze asupra Luminii lui Cristos, lumină deschizătoare de speranţă şi artizană de unitate în Europa. Dorim şi ne rugăm stăruitor ca toate eforturile noastre să ne conducă pe toţi fiii bătrânului şi frumosului continent la reînnoită speranţă, susţinută de jertfelnicia iubirii care se revarsă în inimile noastre prin credinţă.

Lumina străluceşte în întuneric. Lumina lui Cristos străluceşte în întunericul acestei lumi, alungându-l. Speranţa noastră are suport desăvârşit în dinamismul luminii, adică în atotputernicia acesteia de a alunga întunericul. Prin patima, moartea şi Învierea lui Cristos „toate s-au umplut de lumină". Acestei atotputernice lumini îi lipseşte colaborarea neputinţei noastre, îi lipseşte convertirea noastră permanentă şi recunoaşterea unicităţii mântuirii adusă de unicul Domn şi Răscumpărător, Isus Cristos.

Poporul „stătea" în întuneric şi „şedea" în latura şi în umbra morţii. Noi toţi, cu toată forţa dinamismului iubirii, ne-am îndreptat spre Sibiu, nevrednici pelerini, pentru a depune mărturie despre Lumină, pentru că trăim în lumină!

Mesajul Preşedintelui României excelenţa sa Dl. Traian Băsescu

Sanctitatea Voastră,
Înalt Prea Sfinţiile voastre,
Eminenţe,
Excelenţele Voastre,
Distinşi invitaţi,
Doamnelor şi domnilor,

Am deosebita onoare şi bucurie de a vă transmite salutul meu cordial cu prilejul celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene care se desfăşoară la Sibiu – capitală culturală europeană în anul 2007.

În primul său an de apartenenţă la Uniunea Europeană, România are astfel privilegiul să găzduiască un eveniment definitoriu pentru acţiunea comună a Bisericilor creştine şi pentru raportarea noastră responsabilă la valorile spirituale care au stat la baza identităţii europene.

Personalităţile fondatoare ale Europei unite au vorbit cu încredere şi speranţă despre „sufletul Europei", despre dimensiunea spirituală a unităţii şi a solidarităţii – garanţie a reconcilierii, a păcii şi a dreptăţii spre care aspirau, acum o jumătate de secol, popoarele Europei.

Astăzi este mai necesar ca oricând să conturăm un spaţiu de reflecţie comună asupra rolului pe care Bisericile pot să şi-l asume în societăţile noastre, potrivit misiunii lor religioase, pentru a dezvolta dialogul intercreştin şi interreligios, pentru a cultiva respectul faţă de demnitatea persoanei, faţă de semeni şi faţă de natura în care credincioşii văd creaţia lui Dumnezeu.

Ştiu că aţi început la Roma şi aţi continuat la Wittenberg un pelerinaj în vederea pregătirii acestei Adunări prin celebrarea diversităţii tradiţiilor din cadrul creştinismului european.

Desfăşurându-se la Sibiu – un veritabil model de întâlnire şi conlucrare între culturi şi confesiuni religioase – şi pentru prima dată într-o ţară majoritar ortodoxă, ţară care a pregătit evenimentul de astăzi şi prin vizita istorică a Papei Ioan Paul al II-lea din 1999, A Treia Adunare Ecumenică Europeană este pentru noi toţi semnul solidarităţii între credinţe şi o speranţă reînnoită de unitate.

Îmi exprim convingerea că lucrările Adunării Ecumenice de la Sibiu vor contribui la intensificarea colaborării interconfesionale în spiritul Cartei Ecumenice şi vor confirma, totodată, vocaţia României de a fi un spaţiu al dialogului şi al cooperării în vederea binelui comun în Europa.

Dumnezeu să ne binecuvânteze, Dumnezeu să binecuvânteze popoarele noastre, Dumnezeu să binecuvânteze Europa!

Mesajul Domnului Călin Popescu-Tăriceanu, Prim-Ministru al României

Este o onoare şi o şansă pentru România ca, în chiar anul aderării sale la Uniunea Europeană, să organizeze Adunarea Ecumenică Europeană. Este pentru prima dată când o ţară cu populaţie majoritar ortodoxă găzduieşte o astfel de manifestare, fapt care demonstrează, încă o dată, deschiderea şi vocaţia ecumenică a Bisericilor din ţara noastră pentru promovarea dialogului interconfesional şi inter-religios.

Adunarea Ecumenică de la Sibiu reprezintă, pentru România, al doilea eveniment religios major în ultimele decenii, după vizita Sanctităţii Sale, Papa Ioan Paul al II-lea din anul 1999 – care a fost moment istoric de referinţă şi unul dintre cele mai importante gesturi de apropiere dintre două mari biserici creştine. În acest context doresc să amintesc faptul că această vizită a fost posibilă şi datorită contribuţiei şi spiritului deschis al Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Teoctist, plecat acum la cele veşnice.

România ca stat membru al Uniunii Europene, aduce cu sine un important tezaur cultural şi spiritual. Ne proiectăm în construcţia Europei nu doar prin instituţiile sale, nu doar prin spaţiul său natural, ci şi ca într-un loc real al identităţii noastre în armonie cu cea a familiei europene. Armonia diversităţii este cea care configurează cultural şi religios Europa zilelor noastre.

Construcţia Europei depinde de rolul pe care îl joacă şi şi-l asumă toţi cei care se manifestă în acest spaţiu. Când vorbim de construcţia europeană adeseori avem în vedere doar dimensiunea politică şi pe cea economică. La fel de importantă este însă şi dimensiunea culturală şi cea spirituală, acestea fiind ingredientele care dau trăinicie construcţiei europene. Puterea Uniunii Europene rezidă din această caracteristică fundamentală: suntem uniţi deşi suntem atât de diverşi.

Vorbind despre identitatea culturală, despre identitatea spirituală, descoperim odată cu integrarea în armonia largă a Uniunii rolul lor de elemente definitorii ale fiecărei naţiuni. Privind de jur-împrejur, aici în Sibiu, în locul central al României, puteţi vedea cât de mult valorează armonia diversităţii atunci cât vorbim despre integrarea reperelor unei naţiuni în concertul european. Suntem mândri să putem adăuga nu doar repere materiale patrimoniului european ci repere ale unei conduite europene. Respectul reciproc, spiritul de solidaritate, eleganţa tăcută a firii oamenilor, o morală sănătoasă, impregnată parcă şi în aerul cel binecuvântat.

Europa trece printr-o serie de transformări structurale şi de coagulare socială care vor conduce la întărirea unei identităţi europene în care religia va fi cu siguranţă un element de referinţă. Mai mult decât atât, lărgirea Uniunii Europene a deschis mai mult capacitatea sa de a fi un actor global, dinamic. Acest rol nu poate fi exercitat cu adevărat fără înţelegerea partenerilor săi externi. O Uniune Europeană mai puternică are nevoie vitală de un dialog intercultural şi religios viu şi sincer.

Europa se află astăzi în faţa unor provocări fără precedent, între care probleme puse de globalizare, relativizarea moralei sau depăşirea graniţelor etice ale cercetărilor ştiinţifice. Este necesar ca statele europene, Bisericile şi organizaţiile religioase, să colaboreze strâns pentru stabilirea unor strategii de abordare raţională a acestor probleme.

Pe de altă parte, într-o lume atât de complicată, marcată de conflicte, nu poate fi acceptat ca violenţa să fie motivată prin numele Credinţei şi nici ca intoleranţa să fie mascată de aşa-zise bune intenţii impregnate de bigotism.

Consider că este nevoie de o contribuţie directă şi un efort comun, solidar, nu doar la nivel politic, instituţional, ci şi cu sprijinul Bisericilor, pentru identificarea de soluţii durabile la problemele care frământă comunităţi sau afectează echilibrul şi securitatea umană la nivel global.

Ecumenismul joacă, la rândul său, un rol esenţial. În acest spirit, statele membre şi instituţiile europene au nevoie vitală să asigure un dialog deschis, transparent şi constant cu bisericile şi organizaţiile religioase. De altfel, pentru prima dată în istoria integrării europene un tratat recunoaşte bisericile şj organizaţiile religioase ca parteneri esenţiali ai UE. Aceasta este o Indicaţie clară a rolului acestora şi a faptului că democraţia participativă europeană nu este completă fără luarea în considerare a rolului religiilor.

Uniunea Europeană este, în primul rând, o comunitate de valori, reconfirmate cu prilejul celebrării a 50 de ani de la semnarea Tratatelor de la Roma. Am convingerea că solidaritatea, respectarea drepturilor omului, dar şi a diversităţii culturale, religioase şi lingvistice vor rămâne elementele sale esenţiale.

MESAJE ADRESATE CELEI DE-A III-A ADUNĂRI ECUMENICE EUROPENE

Diversitatea reconciliată într-o Europă unificată

Mesajul Domnului José Manuel Barroso, preşedintele Comisiei Europene

Este o plăcere să particip la acest eveniment important şi le mulţumesc organizatorilor pentru invitaţie.

Mă bucur că această întâlnire are loc într-un nou stat membru şi mulţumesc guvernului român pentru călduroasa primire.

În mod egal ţin să exprim poporului român, şi în particular demnitarilor şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Române, sincerele mele condoleanţe, ca urmare a recentului deces al Prea Fericirii Sale, patriarhul Teoctist. Doresc să aduc omagii acţiunii sale în favoarea dialogului ecumenic şi moştenirii spirituale pe care o lasă lumii creştine.

Este pentru mine totodată o onoare şi o plăcere de a lua cuvântul înaintea acestei ilustre adunări. Prezenţa mea aici, în calitate de preşedinte al Comisiei Europene, se voieşte a fi o recunoaştere a faptului că această a III-a Adunare Ecumenică Europeană consacrată Europei, religiilor şi migraţiilor, exprimă angajamentul marii comunităţi creştine în procesul de integrare europeană.

Cred că nu este nevoie de a demonstra importanţa iniţiativei lansate în anii '80 de către Conferinţa Bisericilor Europene şi Consiliul Conferinţelor Episcopale din Europa, care a condus la organizarea celor două Adunări Ecumenice Europene (Basel şi Graz, n.n.). Este suficient de a aminti că prima dintre aceste Adunări a permis şi prima întâlnire a creştinilor din toată Europa după Schisma din Orient, din 1054. Este de asemenea important de a spune că documentul intitulat Charta Qecumenica, semnat la Strasburg în 2001, în prelungirea Adunării din 1997, este documentul ecumenic cel mai difuzat şi cel mai dezbătut în Europa.

Comisia europeană a fost totdeauna atentă la angajamentul Bisericilor creştine, şi în special al Conferinţei Bisericilor europene, care dintru începuturi au acompaniat şi a încurajat marea aventură a construcţiei europene. Comisia europeană a întreţinut întotdeauna un dialog fructuos cu toate Bisericile.

Participarea mea la această întâlnirea, ca răspuns la invitaţia Conferinţei Bisericilor europene şi a Consiliului Conferinţelor episcopale din Europa, se înscrie deci în lungul proces de ascultare şi respect mutual între Comisie şi principalele religii prezente în Europa.

Tema unificării europene reţinută de către această A Treia Adunare Ecumenică are o puternică încărcătură simbolică.

De altfel, vastul cort sub care noi suntem reuniţi astăzi simbolizează perfect spiritul care prezidează această adunare.

Dintru începuturile monoteismului, cortul este simbolul ospitalităţii proverbiale pe care Avraam a acordat-o celor trei „Călători" descrişi în Geneză. Creştinii, evreii şi musulmanii, fiind consideraţi ca fii ai lui Avraam, sunt ca atare şi primitori de oaspeţi ca şi el. Cum eu mă număr între aceşti oaspeţi pe care i-aţi primit în acest cort, Vă mulţumesc călduros pentru ospitalitatea Dumneavoastră. M-aţi primit astăzi ca pe un călător venit dintr-o sferă non-religioasă, lumea acţiunii politice europene.

Sensul prezenţei mele aici pentru a vă vorbi de viitorul Uniunii Europene, este de asemenea legat de contribuţia specifică a Bisericilor şi comunităţilor religioase pe care tratatul o recunoaşte în mod expres.

Contribuţia Bisericilor la procesul de unificare european este încă mai pertinent când aceasta (contribuţia) se înscrie într-un spirit ecumenic.

Ecumenismul este, el însuşi, o mişcare de, o stare de spirit, care exprimă apelul la unitatea popoarelor. Ecumenismul poate deci contribui la consolidarea valorilor cu care o mare parte a cetăţenilor europeni se identifică.

Papa Ioan Paul al II-lea, a cărui preocupare de reunificare a continentului european este amplu recunoscută, era perfect conştient de necesitatea de a apropia marile comunităţi şi tradiţii creştine din Europa şi de a lărgi spiritul ecumenic. În 1980, el declara: „Nu se poate să respire un creştin (...) cu un singur plămân; trebuie a avea doi plămâni, va să zică cel oriental şi cel occidental". Aceşti doi plămâni ai aceluiaşi organism sunt tradiţia bizantină ortodoxă şi tradiţia latină occidentală, două forme de cultură indisociabile.

În contextul actual de reunificare europeană, alegerea Sibiului pentru a ţine această A III-a Adunare Ecumenică, după Baselul protestant şi Grazul catolic, este judicioasă. Sibiul, vechiul Hermannstadt germanic şi protestant, astăzi majoritar ortodox, este un caz exemplar de integrare, prin diversitatea grupurilor etnice, de culturi şi de confesiuni care coexistă în actuala Capitală europeană a culturii.

România, prin poziţia sa geografică şi prin lunga sa istorie de întâlnire între diferite popoare şi diferite culturi, va putea în mod util a contribui la liniştirea conflictelor de tristă amintire care în mai multe rânduri au sfâşiat Balcanii. Trebuie ca această regiune atât de europeană în diversitatea sa culturală, etnică, lingvistică şi religioasă să devină un canal de irigare între cei doi plămâni, care va da un suflu viitorului nostru comun şi va cicatriza vechile răni cauzate de perdelele de fier vizibile şi invizibile.

Regiunea Transilvaniei, unde ne aflăm, este pentru mine asociată numelui şi operei de preţ Nobel pentru pace al lui Elie Wiesel, născut la Sighet, într-o familie de evrei, care i-a dat o educaţie religioasă şi laică deopotrivă. În epigraful (motoul) operei sale intitulată „Celebrări hasidice" se poate citit această frază: „Tatăl meu, spirit luminat, credea în om. Bunicul meu, hasid fervent, credea în Dumnezeu. Unul m-a învăţat să vorbesc, altul să cânt".Toate formele de expresie ale dimensiunii culturale şi spirituale a omului trebuie să poată coexista în Europa. Toate imnele bucuriei, că ele sunt sacre sau profane, trebuie să poată răsuna aici. Trebuie să poată coabita aici cântecul profan şi cântările sacre, care se înalţă în biserici, sinagogi, moschei şi alte temple religioase, fără a uita grandioasele biserici fortăreţe din Transilvania.

Bisericile şi comunităţile confesionale pot contribui, şi contribuie efectiv, la o mai bună înţelegere între oameni, prin promovarea respectului reciproc, într-un cadru al valorilor fundamentale unanim recunoscute. (...)

Europa este, şi va fi din ce în ce mai mult, un continent multietnic, multicultural şi multireligios. Europa unită şi lărgită este făcută din noi realităţi, de exemplu dintr-un număr din ce în ce mai important de comunităţi musulmane, hinduse, budiste, sikhs, care îi dau o fizionomie nouă.

Compatibilitatea intrinsecă între diversele elemente care permit a considera continentul european ca un tot organic rezultă dintr-o identitate culturală comună, fondată pe un ansamblu de valori împărtăşite.

Eu am spus-o adeseori că europenii au rădăcini profunde, moştenite de la popoarele şi culturile care i-au precedat. Aceste rădăcini sunt valori europene. Identitatea europeană comună a fost admirabil rezumată de către poetul Paul Valery, care a definit spiritul european ca un rezultat al unei triple moşteniri, exprimate în triada: *„Atena, Roma şi Ierusalim"*, vasăzică filosofia, dreptul şi religia; triada raţiunii, a legii şi a moralei, care a fost la origine ceea ce noi numim astăzi civilizaţia europeană.

În istoria acestei cvilizaţii, creştinismul şi diversele sale confesiuni au fost o forţă unificatoare, care a permis de a integra multiplele aporturi ale popoarelor celtice, germanice şi slave, între altele, precum şi contribuţia apreciabilă a culturii islamice.

Europa este astfel profund ataşată umanismului şi democraţiei pe care ea „le-a inventat". Respectul diversităţii, deschiderea spre altul şi toleranţa sunt de asemenea profund ancorate în cultura europeană. Sunt marca noastră de fabrică. Dar respectul diversităţii se fundamentează pe respectul, mult mai profund, al principiilor asupra cărora Uniunea Europeană nu negociază: libertatea de expresie, libertatea religiei şi libertatea creaţiei. (...)

Care este misiunea Europei în al 21-lea secol?

Europa trebuie să favorizeze dezvoltarea economică şi socială şi să releveze provocările mondializării, prezervând identitatea popoarelor europene şi respectând diversitatea lor.

Ea trebuie să asigure siguranţa şi securitatea cetăţenilor săi.

Dar Europa mai are încă o responsabilitate. Ea trebuie, de asemenea, să apere şi să facă a străluci valorile de care sunt ataşaţi europenii, precum sunt demnitatea umană, libertatea, solidaritatea, toleranţa, dreptatea socială şi Statul de drept. Aceste valori sunt cimentul unităţii europene. Ele formează, de asemenea, stâlpul de nemişcat al construcţiei europene. (...)

Eu sunt sigur că Europa va putea conta pe contribuţia Dumneavoastră pentru a depăşi diviziunile şi a atinge unitatea dorită în diversitate sau, pentru a prelua o expresie frecvent utilizată în contextul ecumenic, „diversitatea reconciliată".

Salutul Dl. Dr. Christoph Klein, Episcop al Bisericii Evanghelice A.B. din România

(urmare din p. 6)

la întretăierea dintre creştinismul apusean şi răsăritean. Într-o Românie majoritar ortodoxă, Translivania este marcată de diversitatea populaţiilor, limbilor, culturilor, şi, nu în ultimul rând, confesiunilor de aici. Între acestea se numără, alături de ortodocşi şi luterani, care au o reşedinţă episcopală în acest oraş, şi comunităţi ale romano-catolicilor, reformaţilor, greco-catolicilor şi unitarienilor. Convieţuirea seculară a acestor creştini, în ciuda diversităţii lor religioase şi lingvistice, reprezintă o premiză deosebită pentru ecumenism în acest oraş, ecumenism care îşi are originile în toleranţa religoasă garantată prin lege încă din secolul 16. Aici, existenţa clădirilor diferitelor biserici este de multă vreme un lucru obişnuit, ca şi rugăciunea către unicul Dumnezeu şi Domnul nostru Iisus Hristos în moduri diferite, sau respectul pentru alteritatea religioasă. În timpurile noastre am învăţat să descoperim, pe lângă respect şi toleranţă, şi valorile celorlalţi, să intrăm în contact, să dialogăm şi să îndrăznim să păşim împreună pe drumul care duce spre unitatea noastră văzută.

Credem din aceste motive că aici există premizele pentru întâlniri fructuoase dintre creştinii tuturor Bisericilor din Europa, pentru rugăciune şi sărbătorire comună, pentru confruntări cu întrebările Europei şi temele care ne vor preocupa aici. Aici, lumina lui Hristos luminează cu adevărat tuturor: aproape că nu există aici oameni care să nu îşi mărturisească apartenenţa la religia creştină sau una dintre confesiunile ei. Aici se poate descoperi ceva din bogăţia „înţelepţilor din Răsărit" care să îi îmbogăţească pe „înţelepţii din Apus", şi invers. Dacă se va ajunge la un schimb bun de bogăţii teologice în întâlnirile, dialogurile şi celebrările noastre, ne vom întoarce acasă cu mai multă speranţă pentru înnoire şi unitate în Europa.

Noi vă dorim să vă simţiţi acasă în oraşul nostru, şi să folosiţi ocaziile care vi se oferă în zile care urmează. Ne vom ruga pentru lărgirea orizonturilor noastre şi pentru a ne putea deschide la ceea ce este nou, fie el şi străin sau diferit de noi, şi ca astfel să avem o experienţă care să ne îmbogăţească sau chiar să ne facă mai fericiţi. Sperăm ca pe această cale să plece semnale din Hermannstadt/Sibiu pentru o nouă orientare, şi că aici, chiar dacă nu se ajunge la rezultate senzaţionale, totuşi vor fi trasate semnale clare pentru dreptate, pace şi ocrotirea creaţiei în Bisericile noastre şi în Europa.

Dumnezeul nostru, al tuturor, Cel unul şi întreit, să binecuvânteze adunarea noastră în Iisus Hristos şi să ne conducă prin Duhul Său Cel Sfânt pe cărările săptămânii acesteia.

Dumnezeul nostru al tuturor să binecuvânteze adunarea noastră ecumenică cu al Său har şi cu a Sa dragoste de oameni, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Amin.

(traducere Pr. Lect. Dr. Constantin Oancea)

Manifestări muzicale la cea de a III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu

Muzica a fost dintotdeauna punte de legătură între popoare, civilizaţii şi religii. Atunci când nu au găsit o cale de comunicare, oamenii s-au apropiat unii de alţii prin muzică. Muzica este un limbaj universal. Pornind de la această premiză, nu se poate concepe o întâlnire ecumenică fără muzică.

În cadrul celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu, momentele în care participanţii s-au rugat împreună cântând, au jucat un rol deosebit de important în consolidarea legăturilor dintre etnii şi confesiuni diferite. Desfăşurarea manifestărilor muzicale a fost susţinută de ansamblul coral pregătit şi dirijat de pr. Sorin Dobre, lector la Facultatea de Teologie „A. Şaguna" din Sibiu. Ansamblul a fost format din: Corul Catedralei Mitropolitane din Sibiu, Corul preoţilor din protopopiatele Sibiu şi Sălişte, Corul de copii „Allegretto" precum şi alţi participanţi din cadrul Adunării Ecumenice.

Repertoriul corului a însumat lucrări muzicale în limbile română, engleză, germană, franceză aparţinând tuturor confesiunilor participante.

Corul a susţinut spectacolul de deschidere a Adunării Ecumenice care a avut loc în Piaţa Mare a Sibiului (4 sept), în prezenţa participanţilor şi a unui număr impresionant de credincioşi sibieni. Cu această ocazie s-a cântat în premieră imnul celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene compus de pr. prof. univ. dr. Vasile Grăjdian de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu.

Un moment deosebit l-a constituit Vecernia pan-ortodoxă a sărbătorii Naşterii Maicii Domnului care a avut loc în data de 7 septembrie 2007 în Catedrala Mitropolitană din Sibiu. Corul a interpretat lucrări liturgice pe melodii ruseşti, psaltice, greceşti, punând în evidenţă şi varianta tradiţională transilvăneană, răspunsurile fiind date în limba engleză.

Ultimul moment al Adunării Ecumenice s-a constituit într-un spectacol susţinut de ansamblul coral ortodox, acompaniat de un grup de instrumentişti de la Conferinţa Europeană a Bisericilor (CEC). Şi de această dată muzica a reprezentat mijlocul prin care s-a întărit legătura spirituală creată pe parcursul celor câteva zile de manifestări.

Tot cu ocazia acestui eveniment s-a publicat o colecţie de cântece în diferite limbi în care sunt cuprinse şi cântări din cultul ortodox ca *Lumină lină, Sfinte Dumnezeule, Hristos a înviat*, devenite tradiţionale în cadrul întâlnirilor ecumenice etc.

Pr. Lect. Dr. Sorin DOBRE

Congresul specialiştilor neotestamentari de la Sibiu

Între 31 iulie şi 4 august 2007, Sibiul a găzduit cel de-al 62-lea Congres anual internaţional (General meeting) al Societăţii Cercetătorilor Noului Testament (Studiorum Novi Testamenti Societas).

Această Societate are peste o mie de membri în toate continentele: profesori de teologie care predau Noul Testament, dar şi alţi cercetători în acest domeniu.

Societatea a fost înfiinţată după cel de-al doilea război mondial, pentru a apropia metodele de cercetare ştiinţifică în domeniul sus amintit. La început, membrii societăţii s-au recrutat îndeosebi din rândul protestanţilor, dar nu a durat mult timp, până ce au intrat în această mare familie de Neotestamentari ortodocşi, cât şi catolici. Ţara noastră are deocamdată trei membri: Vasile Mihoc, Stelian Tofană şi subsemnatul, urmând ca să intre într-un interval mai mic şi alţi teologi în domeniu.

Prima încercare de a aduce acest congres în România în anul 1997 a eşuat, dar invitaţia a avut ca efect prima Conferinţă Est-Vest a teologilor neotestamentari, conferinţă care s-a ţinut la Mănăstirea Neamţ în septembrie 1998. Această conferinţă care leagă teologi biblişti neotestamentari din ţările estice şi vestice este un instrument binevenit de dialog între teologi cu tradiţii diferite. Se întruneşte la trei ani într-o ţară estică şi a avut loc după Neamţ, la Rila (Bulgaria 2001), Petersburg (Rusia 2005) şi anul acesta din nou în România la Mănăstirea Sâmbăta, după Congresul internaţional (5-8 august 2007).

La congresul care s-a ţinut la Sibiu au participat circa 200 de membri, 30 de persoane acompaniate şi 15 doctoranzi în domeniul biblic, care au ajutat la bunul mers al congresului. Astfel, doctoranzii au avut ocazia să cunoască unii profesori renumiţi, despre care au aflat doar din cărţi, să participe pe cât posibil la lucrările congresului şi să-şi deschidă astfel perspectiva de cercetare ştiinţifică.

Înaintea congresului, aproximativ 30 de participanţi au avut ocazia de a vizita mănăstirile din Nordul Moldovei, între 27-31 iulie, excursie organizată în acest scop.

Din tradiţie, aceste congrese nu au o temă. Conducerea Societăţii decide cine va ţine un referat pentru tot auditoriu, primul fiind totdeauna cel al preşedintelui ales pentru un an. Limbile congresului sunt engleza, germana şi franceza şi se aşteaptă de la fiecare membru să cunoască cel puţin două din aceste trei limbi. La fiecare congres se ţin obişnuit două referate în limba engleză, unul în limba germană şi unul în franceză.

Referatele principale pentru tot auditoriu se discută în plen, în afara conferinţei preşedintelui. Munca efectivă se produce în grupe de seminarii, care sunt în număr de 15-18 şi cuprind astfel maxim 20 de persoane. Teme posibile sunt de exemplu: Mediul ambiant al Noului Testament, Greaca Noului Testament, Textul Noului Testament, Teologia Noului Testament, Scrieri diferite ale Noului Testament, Teme ale Teologiei Noului Testament ş.a.m.d. Anul acesta tema dezbătută a fost „Misiunea în Noul Testament". Pentru încurajarea cercetătorilor mai tineri se organizează la aceste congrese şi referate secundare mai scurte, care se ţin simultan în grupe mai mici.

Actualul congres ţinut în România a avut o reuşită deosebită. Climatul de lucru a fost foarte bun. Lucrările s-au ţinut în Casa de Cultură a Sindicatelor şi în sălile de curs ale Facultăţii de Litere a Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu.

Participanţii au fost primiţi de oficialităţi locale, precum: în ziua de 31 iulie de către rectorul Universităţii, la 1 august de către Primăria municipiului, la 2 august de către Bisericile care au Instituţii de învăţământ superior teologic în Universitatea „Lucian Blaga" şi la 3 august de către Consulatul German.

După terminarea lucrărilor, participaţii au avut prilejul unei excursii. Au putut alege între rutele: a) Sebeş-Alba – Alba-Iulia – Mănăstirea Râmeţ; b) Biertan – Sighişoara – Mănăstirea Sâmbătă şi c) Braşov – Bran – Mănăstirea Sâmbătă. Oaspeţii au fost impresionaţi de oraşul gazdă, de podişul transilvănean cât şi de monumentele şi mănăstirile pe care le-au vizitat.

Între 5 şi 8 august a urmat o conferinţă la Mănăstirea Sâmbătă cu circa 60 de participanţi. Această conferinţă a avut ca temă: „Rugăciunea în Noul Testament". ÎPS Laurentiu, Mitropolitul Ardealului a dat cu această ocazie o recepţie la mănăstire.

Impresiile participanţilor la congres au fost dintre cele mai bune, atât în ce priveşte calitatea temelor abordate, cât şi a ospitalităţii de care s-au bucurat.

Prof. dr. Hans KLEIN

Mesajul final al celei de-a Treia Adunări Ecumenice Europene
„Lumina lui Hristos luminează tuturor!"

(urmare din p. 4)

dintre noi, în vreme ce căutăm reînnoirea, unitatea şi rolul Bisericilor în societatea europeană de astăzi, ne concentrăm asupra contactului nostru cu persoane de alte religii. Conştienţi mai ales de legătura noastră specială cu evreii, ca şi popor ales, respingem orice formă a antisemitismului contemporan, iar prin aceasta Europa va deveni un continent liber de orice formă de violenţă. În istoria noastră europeană, au existat perioade de sălbatice conflicte, însă au existat şi perioade de coexistenţă paşnică între oamenii de diferite religii. În zilele noastre, nu există altă alternativă în afara celei a dialogului: nu compromis, ci dialog viu în care să putem vorbi adevărul în dragoste. Toţi trebuie să învăţăm mai multe despre toate religiile, iar recomandările din *Charta Oecumenica* ar trebui să fie promovate pe mai departe. Facem un apel la creştini şi la toţi cei care cred în Dumnezeu să respecte dreptul celorlalţi la libertatea religioasă şi ne exprimăm solidaritatea noastră cu acele comunităţi creştine care trăiesc în Orientul Mijlociu, Irak sau oriunde în lume ca şi minorităţi religioase şi care îşi simt ameninţată existenţa.

Aşa cum îl întâlnim pe Hristos în fiecare dintre fraţii şi surorile noastre (Mt. 25, 44-45), luminaţi împreună de Lumina lui Hristos, noi creştinii, potrivit poruncilor biblice despre unitatea umanităţii (Fac. 1, 26-27), ne angajăm să regretăm păcatul excluderii; adâncind înţelegerea noastră pentru ceilalţi, apărând demnitatea şi drepturile fiecărei fiinţe umane şi asigurând protecţie tuturor celor care au nevoie de ea; să împărtăşim Lumina lui Hristos pe care alţii au adus-o în Europa, să solicităm statele europene să stopeze detenţia administrativă ilegală a migranţilor, să depună toate eforturile pentru a asigura imigraţia legală, integrarea migranţilor, a refugiaţilor şi celor care solicită azil, susţinând valorile unităţii familiei şi combătând traficul de fiinţe umane şi exploatarea acestora.

De asemenea, chemăm Bisericile să îşi intensifice eforturile pastorale pentru imigranţii vulnerabili.

Recomandarea cinci: Recomandăm Bisericilor noastre să recunoască faptul că imigranţii creştini nu sunt numai beneficiarii îngrijirii religioase, ci ei pot juca un rol deplin şi activ în viaţa Bisericii şi a societăţii; oferind îngrijire pastorală mai bună pentru migranţi, azilanţi şi refugiaţi şi promovând drepturile minorităţilor etnice din Europa, mai ales ale rromilor.

Mulţi dintre noi suntem mulţumiţi că am avut parte de transformări profunde în Europa în ultimele decenii. Europa însă înseamnă mai mult decât Uniunea Europeană. Ca şi creştini, noi purtăm responsabilitatea de a modela Europa ca un continent al păcii, solidarităţii, implicării şi sprijinului. Apreciem implicarea instituţiilor europene, inclusiv a UE, Consiliului Europei şi a OSCE pentru un dialog deschis, transparent şi regulat cu Bisericile Europei. Reprezentanţii politici ai Europei de cel mai înalt nivel ne-au onorat cu prezenţa lor, exprimându-şi astfel cu tărie interesul lor pentru munca noastră. Trebuie să subliniem şi provocarea pe care o implică abordarea chestiunilor spirituale în acest dialog. Europa a fost iniţial un proiect politic menit să asigure pacea şi acum ea are nevoie să devină o Europă a popoarelor, mai mult decât un spaţiu economic.

Recomandarea şase: Recomandăm promovarea *Chartei Oecumenica* ca şi ghid stimulativ pentru itinerariul nostru ecumenic în Europa.

Lumina lui Hristos şi lumea

Lumina lui Hristos luminează peste termenul „justiţie", legându-l de mila divină. Astfel luminat, el scapă de orice fel de pretenţie ambiguă. În întreaga lume şi chiar în Europa, actualul proces de radicală globalizare a pieţei adânceşte diviziunea societăţii umane în câştigători şi cei care au pierdut, dăunează valorii a nenumăraţi oameni, are implicaţii ecologice catastrofale şi cu siguranţă că, date fiind schimbările climatice, nu este compatibilă cu susţinerea viitorului planetei noastre.

Recomandarea şapte: Îndemnăm pe toţi creştinii Europei să susţină cu tărie Programul *Millenium Development Goals* al Naţiunilor Unite, ca un pas urgent şi practic spre ameliorarea sărăciei.

Recomandarea opt: Recomandăm ca un proces consultativ – adresându-se responsabililor Europei pentru dreptate ecologică, înfăţişând ameninţarea schimbărilor climatice, responsabilitatea europeană pentru globalizarea în creştere, drepturile rromilor sau ale altor minorităţi etnice europene – să fie iniţiat de către CCEE şi CBE cu Bisericile din Europa precum şi cu Bisericile de pe alte continente.

Astăzi, mai mult decât oricând, confirmăm faptul că Africa, un continent deja împletit cu propria noastră istorie şi propriul nostru viitor, are parte de un nivel de sărăcie faţă de care nu putem rămâne indiferenţi şi inactivi. Rănile Africii au mişcat inima Adunării noastre.

Recomandarea nouă: Recomandăm iniţiative de sprijin pentru ştergerea datoriilor băneşti şi pentru promovareea unui comerţ onest.

Printr-un dialog sincer şi obiectiv, contribuim şi promovăm crearea unei Europe înnoite, în care principiile creştine şi valorile morale neschimbabile, derivate direct din Evanghelie, slujesc drept mărturie şi promovează un angajament activ în societatea europeană. Sarcina noastră este să promovăm aceste principii şi valori nu numai în viaţa privată, ci şi în cea publică. Vom colabora cu oamenii de alte religii care împărtăşesc grija noastră pentru crearea unei Europe a valorilor care prosperă politic şi economic.

Fiind îngrijoraţi cu privire la creaţia lui Dumnezeu, ne rugăm pentru o mai mare sensibilitate şi respect pentru minunata ei diversitate. Acţionăm împotriva exploatării ei fără de ruşine, în urma căreia „toată făptura împreună suspină" (*Rom* 8, 22) şi ne angajăm să acţionăm pentru reconcilierea dintre umanitate şi natură.

Recomandarea zece: Recomandăm ca perioada dintre 1 şi 4 octombrie să fie dedicată rugăciunii pentru protejarea creaţiei şi pentru promovarea unui mod de viaţă susţinut care să anuleze contribuţia noastră la schimbările climatice.

Mulţumind tuturor celor care au contribuit la acest pelerinaj, în special tinerilor *oikumene,* care au stimulat această Adunare să aibă curajul trăirii în Evanghelie, ne unim astfel în rugăciune:

„Hristoase, Lumina cea adevărată, Care luminezi şi sfinţeşti pe tot omul ce vine în lume, să se însemneze peste noi lumina feţei Tale, ca într-însa să vedem lumina cea neapropiată. Îndreptează paşii noştri spre lucrarea poruncilor Tale. Izbăveşte-ne şi ne condu întru Împărăţia Ta cea veşnică. Căci Tu eşti Ziditorul nostru şi Dătătorul a tot binele. Nădejdea noastră este la Tine, şi Ţie slavă Îţi înălţăm , acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(Trad. din lb. engl.: Lect. Dr. Daniel BUDA)

Evul Mediu - o dezbatere mereu actuală

Am fost mereu întrebată ce m-a determinat să scriu un roman istoric referitor la înfiinţarea oraşului Freiburg, dat fiind că nu sunt născută în el. Poţi fi ataşat şi de locuri pe care le cunoşti mai târziu, de care nu eşti legat încă din copilărie. Poţi fi atras de locuri pe care le vezi o singură dată, câteva ore eventual şi în care înţelegi că nu eşti cu totul străin, că ai descoperit dintr-odată o înrudire spirituală, ca şi cum nişte fire nevăzute te leagă de el, pentru totdeauna. Fără îndoială, toţi am simţit cândva asemenea legături afective, spirituale, inexplicabile de cele mai multe ori. Dar ele nu sunt suficiente pentru a te îmboldi să scrii pagini întregi dedicate lor. Nu ai nevoie să concretizezi astfel ataşamente uneori condiţionate raţional, alteori pur romantice.

A scrie o carte înseamnă a te ancora într-o realitate fie concretă, fie, îndrăznesc să spun, imaginară. Da, oricât ar părea de contradictorie asemenea expresie, continui să cred că de multe ori realitatea noastră este imaginară, rodul imaginaţiei noastre, că o dorim să fie aşa cum o vedem noi, şi că mentalitatea noastră modernă păcătuieşte prin unilateralitate atunci când o neagă.

În această privinţă ar fi mult de reflectat. Nu ştiu dacă această mentalitate modernă, pe care o fluturăm în orice împrejurare ca pe un stindard, şi căreia îi datorăm progresul cu care ne mândrim, care beneficiază de „lipsa de prejudecăţi", cum le spunem noi, a însemnat cu adevărat un câştig pentru omenire. Mi-e teamă că e un stindard zdrenţuit, decolorat, pseudoeroic şi ca atare ridicol. Ne-am deprins a explica orice, a simplifica şi banaliza realitatea, a o „demitiza" - ca şi pe oameni de altfel- aşa cum savant se spune. Şi ce-a rezultat de aici? O lume monotonă, lipsită de mister, de fiorul real al existenţei, o populaţie schematică şi fără vlagă, alcătuită din indivizi pe care i-am putea imagina cu uşurinţă cocoţaţi în copaci şi devorând lacom nuci şi curmale. Departe de mine gândul de a subaprecia adevăratele realizări ale ştiinţei, artei, gândirii umane. Ele există într-adevăr şi nimic nu le mai poate şterge din cartea perenităţii lumii. Dar aşa cum se întâmplă cu căutătorii de aur, pentru câteva grăunţe din metalul preţios, trebuie să cearnă în degetele însângerate miliarde de firicele de nisip şi pietriş ca să le aleagă cu adevărat. Nu cumva îşi adâncesc şi mai mult rănile mâinilor? Sunt realităţi peste care trecem prea uşor. Omul modern s-a deprins a emite judecăţi grăbite, de suprafaţă, care să şocheze, să bată la ochi, să indigneze eventual, orice, doar să fie considerate senzaţionale. Asta este lecţia pe care mediile, toate mecanismele destinate să formeze şi să menţină o opinie generală o servesc zilnic şi pe care o botează modernitate, lipsă de prejudecăţi, libertate a spiritului. Oare aşa sa fie?

Am reflectat la unele dintre aceste evidenţe între care trăim şi respirăm permanent, încercând să înţeleg unde am poposit, atunci când împrejurările vieţii m-au adus la Freiburg. Am încercat să aflu câte ceva din istoria lui şi am fost surprinsă să constat că descoperisem vestigiile unui Ev Mediu, foarte diferit de cel pe care se străduieşte o bună parte din istorie să ni-l înfăţişeze, ca pe o perioadă întunecată, primitivă şi înapoiată spiritual, în care numai rugurile şi instrumentele de tortură din piete funcţionau ireproşabil. Am învăţat cu toţii că planeta era populată cu cavaleri îmbrăcaţi în armuri metalice care ascundeau doar o aglomerare de instincte sângeroase şi care se încăierau la toate răscrucile de dragul de a se încăiera, de prinţi a căror unică preocupare era să şadă cât mai stabil pe tronul lor, care descopereau pretutindeni trădare şi-şi trimiteau supuşii în temniţe uitate, de clerici care-şi recitau automat rugăciunile într-o latinească aproximativă şi care vindeau indulgenţe sau vânau bănuiţii eretici. Peste toată această perioadă, ni se spusese, plutea o negură a ignoranţei şi a fanatismului care trimisese omenirea cu sute de ani înapoi.

Da, adevărat, erau şi din aceştia. După cum asemenea exemplare rebut ale omenirii întâlnim şi noi astăzi în zilele "eliberării noastre spirituale". Intoleranţa şi ignoranţa înfloresc în toate condiţiile, fie că sunt cele ale dictaturii sau ale democraţiei.

Dar aplecându-mă cu insistenţă asupra cronicilor şi mărturiilor rămase din acea perioadă, am descoperit vestigiile unui Ev Mediu, în care se stabiliseră reguli de conduită foarte ferme, în care unii principi aveau o mentalitate pragmatică, putând servi de exemplu şi astăzi, în care se înfiinţau unele după altele oraşe noi, conform unor planuri arhitecturale bine precizate, în care unităţile de măsură ale negustorilor erau verificate în fiecare an, pentru ca să se combată necinstea şi înşelăciunile, în care localnicii erau scutiţi de impozite, în care femeile aveau aceleaşi drepturi la moştenire şi la administrarea avutului ca şi bărbaţii. Şi multe altele.

Mai mult. Lumea în care trăiau ei era o lume în care oamenii, creaţie a lui Dumnezeu, Îl primeau printre ei, Îi recunoşteau prezenţa şi considerau transcendentul ca pe o dimensiune fundamentală a realităţii. Nimic nu se întâmpla în afara voii Sale. O componentă a lumii era misterul şi se accepta că nu totul poate fi explicat, aşa cum noi considerăm astăzi ca de la sine înţeles. Oare se poate într-adevăr explica totul? Este realitatea noastră atât de simplă încât să fie cuprinsă în întregime, până în cele mai mici detalii, în ecuaţii şi formule, care să epuizeze acest mister? Pe atunci oamenii numeau inexplicabilul minuni şi credeau în ele. Iar noi? Ştiinţa mai are încă un lung drum de parcurs până va putea epuiza toate posibilităţile şi căile de parcurs. Şi nu numai ştiinţa. Este uluitor de observat cu câtă consecvenţă se încearcă şi se insistă astăzi ca oamenii să-şi arunce la coş credinţele, tradiţiile, tot ceea ce i-a menţinut prin vitregiile secolelor şi mileniilor ca oameni care aveau o precisă conştiinţă a ceea ce e bine şi ceea ce este rău. Cum sunt folosite cele mai ridicole argumente împotriva a tot ceea ce le-a oferit spijin, încurajare, convingerea că binele nu este ridicol, şi răul nu este culmea inteligenţei, cum se ridică la rangul de rafinament şi modernism cele mai penibile bâiguieli şi murdării de care poate fi capabilă mintea omenească odată ce-a fost pervertită. S-ar putea defini drept un ev mediu, aşa cum l-au imaginat unii, în sens invers, cu minus în faţă, un nou ev în care rugurile stau gata să fie aprinse, alte feluri de ruguri, mult mai subtile şi mai distrugătoare, care poartă numele de calomniere, denigrare, minciună, falsitate, sulemenite pentru uzul naivilor ... Şi se uită că Evul mediu a reprezentat o lume în care s-au clădit cele mai grandioase monumente, domul din Köln şi Sfânta Sofia, a căror măreţie nu le vor atinge niciodată pseudooperele lipsite de geniu şi fantezie de astăzi, pentru că nu sunt ridicate cu credinţa cu care s-a pictat mânăstirea Voroneţ, cu care s-a ridicat biserica din Densuş şi s-au construit mozaicuri la Ravenna. În care s-au scris opere de referinţă, citate şi astăzi, fără de care filozofia, teologia, gândirea umană în general ar fi situată cu câteva trepte mai jos. Opere în care răzbătea între rânduri o realitate impregnată de acel mister şi indicibil, care ne deosebeşte pe noi oamenii de toate celelalte specii şi ne conferă calitatea de oameni. Acelaşi mister şi indicibil guverna şi relaţiile dintre oameni. Dragostea nu se degradase la un fenomen fiziologic de împerechere sexuală, mentalitate pe care omul de astăzi o consideră o culme a modernităţii şi libertăţii sale. Sentimentul de adoraţie al fiinţei iubite era drumul spre un ideal, uneori intangibil, dar care înnobila şi purifica viaţa. Oare Don Quijote a fost ridicol, aşa cum s-au străduit să-l prezinte unii (ne) cunoscători ai operei lui Cervantes? Nu cumva în adoraţia lui tragică se ascundea mai mult decât imaginea unei gloabe deşelate pe care călărea un bărbat trecut de a doua vârstă, cu un coif improvizat dintr-un lighean de bărbier? Oare nu cumva în umbra aceasta prelungă şi ridicolă se concentrase întreaga măreţie a celui capabil de uitare de sine şi de sacrificiu extrem? Căci, de fapt, sacrificiul extrem, cel mai greu de făcut, de ce să n-o recunoaştem, este cel al mândriei noastre, al aroganţei noastre, al bunului nostru nume şi renume. Multe asemenea reflecţii m-au determinat să scriu această carte, dedicată conflictului dintre realităţi ale Evului mediu şi forţa brutală, violentă, atribute ale perversiunii pe care omenirea a trăit-o sub diverse forme, mai simple sau mai rafinate, în tot cursul istoriei ei. Istorie care îşi populează existenţa fie cu una, fie cu cealaltă. Criteriile de alegere sunt evidente şi ar merita să se reflecteze mai mult asupra lor. Educaţia, mentalitatea, psihologia, datele ereditare şi tradiţiile, toate joacă un rol în alegerea drumului, un fel de repetare a istorisirii despre Hercule la răspântie. Dacă nu cumva ne ridiculizăm singuri prin orbire şi prejudecăţi obtuze.

Cu mare surprindere am constatat că tocmai această punere în evidenţă a unui anume specific profund al vieţii medievale a atras atenţia asupra cărţii, atrăgând aprecieri foarte pozitive. Ceea ce încurajează credinţa, că în pofida pseudo-modernismelor există nişte convingeri perene, pe care omenirea le poartă în sine, uneori fără să-şi dea seama, dar care răzbat la suprafaţă atunci când nevoia de ele devine foarte acută. Că trecerea ei prin şuvoiul timpului, aidoma unui fluviu de neoprit, nu se rezumă la teribilism şi apetitul de jmpurităţi, aşa-zişi factori ai unui modernism rău înţeles, ci cuprinde un fond de neclintită ancorare în ceea ce a făcut ca omenirea să-şi păstreze pentru totdeauna conştiinţa că este creaţia lui Dumnezeu, înzestrată de El cu aspiraţia definitivă către viaţa veşnică.

Lidia IONESCU-STĂNILOAE

SEMNAL EDITORIAL

O nouă contribuţie la cunoaşterea istoriei Transilvaniei: LEGEA ROMÂNEASCĂ sau Răbdarea de a învinge a ardelenilor

Dintre numeroasele titluri apărute în anul 2006 sub semnul editurii sibiene ARHIPART, lucrarea *„Legea Românească sau răbdarea de a învinge a ardelenilor"* este una aparte şi face cinste prodigiosei edituri şi autorilor. De câţiva ani buni, mai mulţi truditori în aflarea şi zicerea adevărului despre istoria şi rostul nostru, al românilor, se străduiesc să adauge cîte o lucrare la zidul trainic ce apără de furtuni edificiul istoriei naţionale. În acest peisaj bine populat cu lucrări de factură pur ştiinţifică, cartea de faţă, intitulată în subtitlu „Călătorie prin istoria Transilvaniei" aduce o altfel de lectură, plină de savoare şi originalitate.

Cei doi autori, col.(r) ing.Vasile Repede şi Ovidiu Repede, ultimul membru al cenaclului „George Topârceanu", formează un cuplu mai puţin obişnuit, tată şi fiu, în care se completează fericit pasiunea pentru istorie cu vocaţia poetică. Lucrarea lor, cuprinzând 350 de pagini şi aproape 50 de litografii, este mai mult decât o simplă colecţie de date istorice şi îşi dobândeşte originalitatea prin câteva coordonate specifice. Alăturarea în structura cărţii a două părţi distincte: partea I-a „De la obârşie la momentele cruciale ale istoriei românilor ardeleni" şi partea a II-a „Ardealul, străveche vatră a spiritualităţii ortodoxe" nu este deloc întâmplătoare, sugerând în esenţă explicaţia miracolului prin care românii din Transilvania au dăinuit şi s-au dezvoltat ca populaţie majoritară în pofida asupririi succesive la care a fost supusă mai bine de 1000 de ani. Filiaţia autorilor conduce treptat de la datele istorice concrete descrise în prima parte, la motivaţia celor întâmplate, prin prezentarea de asemenea cronologică a evoluţiei Bisericii Ortodoxe din Transilvania. Astfel, credinţa creştină de tip neagresiv, adâncă şi dreaptă, ortodoxă, care conduce la un mod de viaţă paşnic şi împăcat, atât în comportamentul individual cât şi în cel colectiv, indiferent de realitatea momentului istoric, devine matriţa spirituală în care s-a plămădit poporul nostru, fiind definită de autori prin conceptul Legii Româneşti: *„Multe neamuri se vor alese de Dumnezeu. Mai înţelepţi şi mai răbdători, românii L-au ales ei pe Dumnezeu şi au însămânţat în firea şi fapta lor bunătatea, jertfa şi cuvântul Mântuitorului Iisus. Din aceste daruri sfinte a rodit o putere fără seamăn a spiritului creştinesc –Nebiruita Biruinţă a Legii Româneşti – o virtute care străjuieşte peste timp perenitatea şi măreţia neamului românesc"*, cum se afirmă în moto-ul de pe copertă. În al doilea rând, lucrarea şi-a propus o interpretare analitică a faptelor istorice mai mult sau mai puţin cunoscute, dublată de sinteze bazate pe principiul firesc al cauzalităţii şi pe o declinare logică a raportului între general şi particular, cu scoaterea în evidenţă a momentelor care pot da naştere la întrebări şi interpretări. În altă ordine de idei, remarcăm curajul autorilor de a aborda şi istoria evenimentelor relativ recente, controversata perioadă a comunismului şi cea de după 1989. Prezentarea lor pare să fie obiectivă, nemarcată de frustrări instituţionale şi de conjunctură, cum sunt lucrările editate sub autoritatea statului sau a şcolilor de istorie.

La originalitatea lucrării mai contribuie şi titlurile atribuite, care ies din monotonia consacrată: „Transilvania-mireasă pentru un duel milenar între români şi unguri", „Mihai Viteazul – meteorul care a fulgerat somnul neamului românesc", „Jertfa românilor în cel de-al doilea conflict mondial – două războaie şi trei înfrângeri", „Comunismul românesc – o faţă umană între două capete hidoase", „De la revoluţia în direct la dictatura televiziunilor" „Revoluţia creştinismului în imperiul roman" „Marea trădare a ortodoxismului de către conducătorii bisericii românilor din Transilvania" „Preoţii români – Cruce şi spadă" etc. De observat că în problema controversată a „obârşiei" neamului românesc, autorii se situează pe o poziţie intermediară, confirmând latinitatea populaţiei geto-dace cu 700 de ani înainte de întemeierea Romei, dar recunoscând marile merite ale „exportului de civilizaţie romană în provincia Dacia".

Bibliografia cărţii confirmă o documentare diversă şi bogată, cu un accent suplimentar pe lucrările fostului mare istoriograf dr. Ştefan Meteş, director al Arhivelor de istorie din Cluj în perioada interbelică şi al discipolilor săi, dintre care îi amintim pe dr.Vasile Bologa, fost secretar al Asociaţiunii ASTRA din Sibiu şi pe preotul colonel Ioan Dăncilă.

În concluzie, lucrarea de faţă reprezintă o carte unică în felul ei, atractivă şi interesantă pentru o largă categorie de cititori şi în acelaşi timp o colecţie de date utile, lucru pentru care recomandăm prezenţa ei în fiecare bibliotecă. Fără a se pretinde a fi un compendiu sau o lucrare exhaustivă, prin această carte, aşa cum afirmă în Prolog, autorii lansează „în primul rând o provocare" pentru istoricii şi condeierii înzestraţi ai neamului, care „hodinesc de prea multă vreme în adormire şi în bătaia vânturilor de la răsărit şi de la apus". Această lucrare, ca şi multe altele în cercetarea istoriei Transilvaniei, prin valoarea ei documentară şi problematica abordată, merită să fie citită cu pixul în mână, mai mult chiar, să-şi găsească un loc în biblioteca fiecărui iubitor al muzei Clio.

Felicitări celor doi autori ardeleni pentru această lucrare care a îmbogăţit fondul istoriografic despre Transilvania. Dumnezeu să le ocrotească harul să-şi împlinească lucrările începute, dar şi pe cele aflate acum doar în fază de proiect.

A consemnat col.(r.) V. NEGHINĂ

DIN ÎMPĂRĂŢIA CUVINTELOR ÎN ÎMPĂRĂŢIA CUVÂNTULUI
- gânduri la adormirea în Domnul a Părintelui Profesor Sebastian Şebu

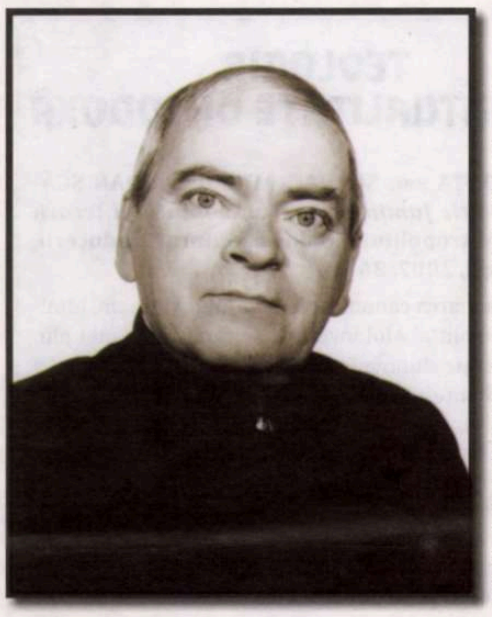

Anul acesta universitar ne va găsi mai săraci cu un prieten, pentru că, răpit de moarte, Părintele Sebastian Şebu, preotul şi profesorul, omul catedrei şi al amvonului, a trecut, smerit ca în toată viaţa lui, din împărăţia cuvintelor în Împărăţia Cuvântului. Era dimineaţa zilei de 18 august 2007.

Născut la 7 decembrie 1941, în ziua de prăznuire a ocrotitorului propovăduitorilor creştini, Sfântul Ambrozie de Mediolanum, în satul sibian Armeni, tânărul Sebastian Şebu urmează şcoala elementară în satul natal(1948-1955), după absolvirea acesteia, purtat de dorinţa împlinirii în cariera preoţească, ia drumul Clujului unde-şi petrece anii adolescenţei în spaţiul educaţional şi duhovnicesc al Seminarului Teologic (1955-1960). Anii de studiu universitar, 1960-1964, îl impun atenţiei corpului profesoral al valorosului Institut Teologic Universitar din Sibiu care-l sprijină în efortul, deloc uşor pentru acele timpuri extrem de grele pentru mărturia creştină, de a definitiva studiile de teologie cu un doctorat, pe care-l începe în ambianţa academic-teologică de la Bucureşti. Îndrumătorul studiilor sale de doctorat, părintele Nicolae Balca, remarcă capacitatea sa de lucru şi, în acord cu Mitropolitul Ardealului, Nicolae Mladin, recomandă Sfântului Sinod să îl trimită pe tânărul teolog la studii la Facultatea de Teologie din Viena-Austria, ca bursier al Arhiepiscopiei catolice din Viena, avându-l ca îndrumător de studii pe remarcabilul Profesor Bruno Dreher. Cei trei ani de studii vieneze (1968-1971) aveau să fie marcanţi pentru cultura Părintelui Sebastian Şebu. Nu doar dezvoltarea cunoştinţelor de limbă germană, ci deprinderea metodei de lucru pe care Prof. Dreher o cerea cursanţilor săi, contactul cu bibliotecile de profil ale fostei capitale imperiale, aristocraţia comunicării deprinse în seminariile de specialitate au rămas pentru totdeauna câştiguri sufleteşti pe care, în timp, Părintele le-a transmis celor care i-ai stat aproape în cercetarea teologică.

Întoarcerea în ţară, în ciuda bunei primiri şi a posturilor pe care le-a primit în cadrul Arhiepiscopiei Sibiului şi Albei-Iulia secţia culturală, avea să devină benefică numai din momentul în care, finalizând examenul de admisibilitate, Sinodul mitropolitan al Mitropoliei Ardealului l-a numit asistent universitar în cadrul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, cu data de 1 octombrie 1972. Între decembrie 1973 şi iulie 1975 a beneficiat de o bursă „ Diakonisches Werk" la Hamburg, acolo unde avea să-l aibă îndrumător pe un alt corifeu al cercetării omiletice moderne, Prof.Hans-Rudolf Muller-Schwefe , căruia avea să-i poarte o vie amintire. Sunt ani rodnici din care părintele spunea însă că a înţeles ce greu i-ar fi să trăiască departe de casă, dar şi cât de departe de normalitate era viaţa din România acelui timp. Până în anii din urmă celor apropiaţi dintre „ucenici" ne vorbea despre greutatea readaptării la comunicarea cifrată din Ţară, mărturisindu-ne că atunci şi-a dezvoltat, iremediabil pozitiv, teribilul său simţ al umorului.

Susţinerea tezei de doctorat, „Preocupări şi orientări în predica protestantă contemporană din Germania apuseană", publicată la Sibiu în 1977 (497 p.), avea să-l impună în mentalitatea academică a teologiei româneşti ca unul din „seniorii" catedrei de catehetică şi omiletică pe care o va sluji până la prematura sa retragere, forţată de boala ce-avea să-i fie rană de moarte. Mai bine de 30 de ani Părintele Şebu a constituit aşadar exemplul catehetului creştin, multă vreme într-o societate românească afectată de comunism, care consemna catehizarea ca una din abaterile grave de la legislaţia şi mentalitatea materialist-dialectică. Prin aceasta Părintele, vrednic urmaş al Părintelui Dumitru Călugăr (de la moartea căruia au trecut 20 de ani), înarma cu metodă şi stil educaţional o preoţime care, odată cu Decembrie 1989, avea să treacă în „linia Întâi" a propovăduirii Evangheliei lui Hristos în şcoala românească şi datorită competenţei prin care Părintele Profesor Sebastian Şebu a trecut în conştiinţele a generaţii şi generaţii de studenţi teologi respectul faţă de pedagogia creştină şi faţă de copilul român, camaradul deplin al gândurilor propovăduitorului creştin din Ortodoxia românească.

Dincolo de studiile sale sau celelalte activităţi profesionale, câţiva ani Părintele îndeplinind şi funcţia de Prodecan al Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu, dincolo de însemnarea intelectuală pe care o revărsa şi spiritul său irenic, amplu ecumenic, Părintele Şebu s-a impus în inima studenţilor săi ca un prieten de nădejde, timid şi încurcat în zâmbet atunci când copleşiţi de darurile lui, ceilalţi, „primitorii", căutau să-i răspundă pe măsură. Personal cred că unul din marile daruri prin care Dumnezeu mi-a bucurat sufletul a fost, ce zic, este prietenia intelectuală cu acest om minunat.

Smerit şi prietenos, împăcat cu lumea şi Dumnezeu, care ca un mare Pedagog i-a încercat deplin credinţa prin boala ce l-a cuprins în ultimii ani, cu aceeaşi timiditate destinsă prin care intra la ora de curs, Părintele Profesor Sebastian Şebu a intrat prin moarte în marea Lecţie ce este Viaţa veşnică. Însoţit de cei dragi din familie, purtat pe braţele rugăciunii de Arhiereul şi prietenul său, ÎPS Sa, ÎPS Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului şi bunul său coleg de catedră universitară, de PS Sa, PS Visarion Răşinăreanu, prohodit de colegii săi universitari de la Sibiu, Cluj şi Alba Iulia, mărturisit întru cuvânt luminat de puterea dragostei de prietenii şi colegii săi PC Pr. Prof. Univ. Dr. Dorin Oancea, Decanul Facultăţii noastre de Teologie, PC Pr. Lect. Univ. Dr. Mihai Iosu, care în calitatea sa de Vicar al Mitopoliei Ardealului prezentat Mesajul ÎPS Sale, ÎPS Laurenţiu, PC Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan, Consilier cultural al Mitropoliei Ardealului, PC Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Leb, mesagerul Facultăţii de Teologie de la Cluj-Napoca, de ucenicii dragostei sale pentru catehetica şi omiletica Ortodoxă, PC Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin Necula, continuatorul osârdiei sale universitare, Prof. Dr. Vasile Timiş, de la Cluj şi Pr. Dr. Dorin Opriş, cel care a adus cuvântul ÎPS Sale ÎPS Andrei Andreicuţ, precum şi PC Pr. Nicolae Creţu, parohul parohiei „Sfinţii Arhangheli", Sibiu-Ştrand, în care Părintele Profesor Sebastian Şebu şi-a împlinit foarte des misiunea sa slujitoare în anii din urmă precum şi de un număr mare de preoţi şi credincioşi. Părintele a primit aşezare în ţărână în vatra de cer a cimitirului Bisericii din Groapă. Alături de mormântul Părintelui Profesor Ioan N. Floca, în rând cu mulţi dintre aceia pe care, ani la rând, i-a pomenit la catedră în marele pomelnic al temeluitorilor de cultură şi teologie românească în Ardeal.

Smerit, senin şi prietenos. Ca întotdeauna. Bucuros că, în sfârşit, ne are lângă el pentru a ne ruga şi nădăjdui împreună. Obosit de boală dar gata de a propovădui Raiului despre bucuria cuvintelor, Părintele Sebastian a intrat din lumea cuvintelor în Veşnicia Cuvântului. De-acum, pe firul de lumină al Dumnezeieştii Liturghii pomeni-vom miridă de gând cucernic pe Preotul lui Hristos şi nouă Părinte întru facerea cuvintelor Sebastian. Fie ca Domnul şi Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hrisos să-i dăruiască bucuria vederii Cuvântului!

Pr. Constantin NECULA

„DOMNUL CU NOI ŞI NIMENI ÎMPOTRIVA NOASTRĂ"
- gânduri la plecarea spre Învăţătorul suprem a părintelui profesor Sebastian Şebu

Dumnezeu a rânduit oamenilor să creas-că spre El prin semeni, apropiaţi sau nu ca rudenii după trup, dar de fiecare dată înrudiţi după suflet. Şi pentru unii şi pentru alţii la fel de datori suntem în a înălţa Domnului gânduri de mulţumire. Aşa a fost pentru noi părintele profesor universitar doctor Sebastian Şebu, titularul catedrei de Catehetică, Omiletică şi Pedagogie creştină de la Facultatea de Teologie "Andrei Şaguna" din Sibiu.

Ştiam că, în ultima perioadă, problemele sale de sănătate deveniseră foarte mari. Marţi, 14 august 2007, când am sunat la Sibiu să vedem ce mai face părintele profesor, nu ne-am gândit că peste doar patru zile doamna preoteasă Maria ne va anunţa că Domnul l-a chemat la El.

Acum, după mutarea la cele veşnice şi după înmormântarea părintelui profesor, la fel de discretă precum i-a fost trecerea printre oameni, încercăm să-i aducem un mic omagiu, căci sunt prea multe şi prea importante cuvintele şi îndemnurile sale, împărtăşite pe parcursul anilor, pentru a rămâne în amintirea orei sau a zilei.

S-a numărat printre iluştrii profesori ai Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu, în ultimele decenii ale veacului al XX-lea, cărora Domnul Hristos, Învăţătorul Suprem, le-a încredinţat misiunea de a-i pregăti pe viitorii preoţi, în condiţiile extrem de dificile ale perioadei comuniste şi atee, care avea drept ideal pregătirea "omului nou", total detaşat de valorile eterne ale creştinismului. Disciplinele pe care le preda părintele profesor Sebastian Şebu erau considerate cele mai subversive pentru educaţia atee, deoarece cateheza şi predica au constituit în epoca respectivă cele mai importante forme de transmitere a Cuvântului. După 1989 a fost unul dintre cei care şi-a asumat cu toată puterea misiunea pregătirii viitorilor profesori de religie.

Apropierea noastră de dânsul, începută în vremea studenţiei, a continuat pe parcursul masteratului şi mai ales odată cu dificila muncă la *Metodica predării religiei*, curs pentru studenţi şi bibliografie pentru profesorii de religie. Perioada elaborării, iar apoi sinuosul drum al aprobării acestei lucrări fundamentale pentru predarea religiei la început de mileniu trei ne-au dat posibilitatea să descoperim, cu fiecare întâlnire, noi şi noi virtuţi ale părintelui. Am înţeles foarte repede că era mult mai mult decât omul de la catedră!

Într-o zi, după doar câteva luni de lucru, ne-a spus cu tristeţe că a fost sfătuit "prieteneşte" să nu se compromită lucrând cu masteranzii la un astfel de proiect. Or, tocmai aici şi-a arătat profesorul adevărata valoare: a investit în ucenici, i-a ajutat să crească alături şi subliniem alături, iar nu în umbră. Succesul colaborării – în premieră în şcoala teologică românească – credem noi că s-a datorat faptului că ne-a unit grija pentru a împărtăşi copiilor Cuvântul. La fiecare întâlnire repeta luându-ne de mână şi dându-ne putere prin forţa cuvintelor pe care le rostea accentuat: *Domnul cu noi şi nimeni împotriva noastră*! Sursa acestor cuvinte este hristică (nici nu se putea altfel!). În condacul Înălţării Domnului, cuvintele Mântuitorului: *Eu sunt cu voi şi nimeni împotriva voastră*! aveau menirea să îi încurajeze pe Apostoli la începutul dificilului drum pe care îl aveau de parcurs. Părintele repeta adesea această rugăciune-încurajare şi am înţeles atunci că lucrul în echipă este lucrul în Hristos şi cu Hristos, Cel care a zis: *unde sunt doi sau trei adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor*.

În perioada hotărâtă de Sfântul Sinod al B.O.R. pentru consultarea metodicii de către un grup de teologi şi pedagogi în vederea aprobării, a înţeles că acesta este parcursul şi nu s-a folosit de titlurile universitare pentru a grăbi decizia comisiei. În plus, a dat şi lecţia verticalităţii şi a conştiinţei că valoarea lucrului bine făcut este recunoscută şi nu trebuie cumpărată. Am remarcat, o dată în plus, consecvenţa la aceste principii după începerea lucrului la *Metodica predării religiei, manual pentru seminarii teologice şi licee pedagogice*, în anul 2002. Aprobarea acestui manual a venit tot prin decizie Sinodală şi a fost însoţită de mulţumiri aduse autorilor.

Format ani de-a rândul la şcolile germane, părintele profesor era adeptul esenţei, al lucrurilor spuse cu precizie matematică, fără efectele stilistice care să pună în pericol mesajul. Argumentul forte îl reprezenta claritatea mesajului Mântuitorului Iisus Hristos cuprins în Evanghelii, care te conduce spre esenţă, spre fond.

O altă întâmplare pe care o evocăm este legată de un aspect personal, relatat de dânsul atunci când l-am vizitat acum doi ani, după o intervenţie chirurgicală: colegii dintr-o cameră de spital din Târgu Mureş au aflat "ce om mare" se află lângă ei, abia după ce a fost vizitat de Î.P.S. Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei. Lacrimile pe care le avea când povestea cele trăite dădeau momentului respectiv valoarea unui eveniment deosebit de important şi făceau să-i strălucească albastrul ochilor nu doar din recunoştinţa bolnavului vizitat, ci pentru bucuria făcută preotului de către episcop. Considera că preotul aflat în suferinţă fusese cercetat de către arhiereu, iar nu profesorul de către fostul student.

Părintele profesor Sebastian Şebu ne-a încurajat foarte mult să continuăm pregătirea postuniversitară printr-un doctorat în teologie şi pedagogie creştină. A întreprins personal diferite demersuri pentru o cotutelă pe linie pedagogică cu colegi de la Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu, dar din motive administrative acest demers nu s-a putut finaliza. Ne-a lăsat şi respectat libertatea alegerii şi am rămas în continuare în aceleaşi cadre ale relaţiei, chiar dacă am optat pentru un doctorat în ştiinţele educaţiei la Universitatea "Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca.

În întâlnirile cu părintele, atât la Sibiu, cât şi la Alba Iulia, unde a funcţionat pentru o perioadă ca profesor al Facultăţii de Teologie la catedra de Catehetică, Omiletică şi Pedagogie creştină am avut ocazia să îl cunoaştem şi din perspectiva relaţiei cu colegii de catedră, respectiv familia. Nota comună era discreţia, vorba cumpănită, un deosebit simţ al umorului, bazat pe optimism şi pe o inteligenţă sclipitoare. La Sibiu, discreţia şi căldura doamnei preotese Maria completau modestia şi dragostea părintelui, iar tonul cu care îşi vorbeau te ducea cu gândul la cuvintele Sfântului Pavel referitor la dragostea care nu cade niciodată. În perioada în care ne pregăteam tezele de doctorat, părintele ne-a simţit oboseala şi ne-a atenţionat că oboseala s-a cam adunat. Am ţinut să prezentăm aceste detalii, care pot să pară lipsite de importanţă, pentru că ele pentru noi reprezintă un model de adevărată atitudine de preot şi profesor, de om căruia îi pasă cu adevărat de alţii.

De-a lungul anilor, l-am cunoscut pe părintele profesor şi în momente de tristeţe, unele provocate de semeni. Niciodată nu l-am auzit judecând pe nimeni sau vorbind rău pe cineva. Tocmai de aceea credem că şi trecerea prin Judecată îi va fi uşoară, după cuvântul Dreptului Judecător: *Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi*!

Veşnică să-i fie pomenirea!

Pr. dr. Dorin OPRIŞ
Dr. Monica OPRIŞ

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENŢIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

– septembrie 2007 –

• **Duminică, 2 septembrie.** Î.P.S. Sa a oficiat slujba de sfinţire a Bisericii Buna-Vestire din Mediaş. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. pr. paroh Doru Gâdea. În aceeaşi zi a oficiat şi slujba de binecuvântare a casei parohiale.

• **Luni, 3 septembrie.** A avut o întâlnire la sediul mitropolitan cu d-na Christine Manta Klemens, inspectorul şcolar general al judeţului Sibiu. În aceeaşi zi a primit la reşedinţă vizita domnului Martin Bottesch, preşedintele Consiliului Judeţean Sibiu.

• **Marţi, 4 septembrie.** A acordat un interviu postului de televiziune *Antena 1*. Împreună cu Î.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, şi cu P.S. Ciprian Câmpineanul, episcop vicar patriarhal, Î.P.S. Sa l-a întâmpinat la aeroportul Sibiu pe Sanctitatea Sa Bartolomeu, patriarhul ecumenic al Constantinopolului, venit la Sibiu pentru manifestările celei de A III Adunări Ecumenice Europene. În Catedrala mitropolitană Î.P.S. Sa a oficiat o slujbă de *Te-Deum* în cinstea Sanctităţii Sale şi a rostit un cuvânt de bun venit. În aceeaşi zi a participat la festivitatea oficială de deschidere a celei de A III-a Adunări Ecumenice Europene, care a avut loc în Piaţa Mare din Sibiu. Cu această ocazie a rostit o alocuţiune. Seara a organizat la sediul mitropolitan o recepţie oficială în onoarea Sanctităţii Sale Bartolomeu, la care au participat ierarhi şi aleşi oaspeţi prezenţi la adunarea ecumenică.

• **Miercuri, 5 septembrie.** A participat la lucrările şedinţei plenare din această zi. În cadrul acesteia s-a întâlnit cu domnul Traian Băsescu, preşedintele României. În aceeaşi zi, la sediul mitropolitan, a acordat un interviu unui grup de jurnalişti din Germania, acţiune organizată de Comisarul pentru programul Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007 în colaborare cu Clubul Român de Presă.

• **Joi, 6 septembrie.** A participat la manifestările ecumenice organizate în această zi. S-a întâlnit cu domnul Adrian Iorgulescu, Ministrul Culturii şi Cultelor.

• **Vineri, 7 septembrie.** A participat la manifestările ecumenice organizate în această zi. A oficiat la Catedrala mitropolitană vecernia sărbătorii Naşterii Maicii Domnului, la care au participat delegaţii prezenţi la cea de-a Treia Adunare Ecumenică.

• **Sâmbătă, 8 septembrie** (*Sărbătoarea Naşterii Maicii Domnului*). A oficiat Sf. Liturghie împreună cu P.F. Anastasios al Tiranei şi al întregii Albanii, cu P.F Leo de Karelia şi Finlanda, cu Î.P.S. Mihail, Mitropolitul Vienei şi al întregii Austrii şi cu Î.P.S. Ignatios, Mitropolitul Dimitriadei (Grecia) la *Pavilionul 2007*, loc de desfăşurare al şedinţelor ecumenice. A participat la manifestările ecumenice organizate în această zi. Seara a participat la Sărbătoarea Luminii, care a avut loc în Piaţa Mare din Sibiu.

• **Duminică, 9 septembrie.** A săvârşit Sf. Liturghie împreună cu Î.P.S. Longhin de Klinski, Î.P.S. Iosif, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale şi Meridionale, P.S. Ciprian Câmpineanul, episcop-vicar patriarhal, şi cu P.S. Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului la Catedrala mitropolitană. A participat la festivitatea de închidere a manifestărilor celei de A III-a Adunări Ecumenice Europene.

• **Luni, 10 septembrie.** A oficiat la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" din Sibiu împreună cu Î.P.S. Serafim, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Centrale şi de Nord, cu Î.P.S. Iosif, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale şi Meridionale şi cu P.S. Siluan, episcop vicar pentru Italia, slujba înmormântării părintelui Gheorghe Şpan. A rostit un cuvânt duhovnicesc.

• **Marţi, 11 – Joi, 13 septembrie.** A participat la lucrările Sf. Sinod şi ale C.E.B. cu ocazia alegerii noului patriarh al B.O.R.

• **Vineri, 14 septembrie.** A slujit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Catedrala mitropolitană.

• **Duminică, 16 septembrie.** La invitaţia P.S. Sofronie, Episcopul Oradiei, Bihorului şi Sălajului şi a părintelui Miron Erdei, Î.P.S. Sa a slujit la sfinţirea Bisericii „Înălţarea Sf. Cruci" din Oradea şi a rostit un cuvânt de învăţătură.

• **Luni, 17 septembrie.** A participat la festivitatea de deschidere a noului an şcolar, la *Colegiul Naţional Octavian Goga* din Sibiu. Cu această ocazie a oficiat o slujbă de *Te-Deum* şi a rostit un cuvânt de învăţătură. În aceeaşi zi a participat la festivitatea de depunere a jurământului militar la Şcoala de Aplicaţie, Unităţi Sprijin de Luptă din Sibiu, ocazie cu care a rostit o alocuţiune. După-amiază a participat la inaugurarea noului aeroport din Sibiu, unde a oficiat o slujbă de binecuvântare.

• **Marţi, 18 septembrie.** A avut program de audienţe. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Miercuri, 19 septembrie.** A primit la reşedinţa mitropolitană vizita Alteţelor Regale prinţul Alois de Lichtenstein şi prinţesa Sophie. S-a întâlnit la sediul mitropolitan cu dl. Sergiu Nistor, Comisar guvernamental pentru programul *Sibiu-Capitală Culturală Europeană 2007.*

• **Joi, 20 septembrie.** A prezidat la Bucureşti şedinţa Comisiei Teologice din cadrul Consiliului Naţional de Atestare a Titlurilor, Diplomelor şi Certificatelor Universitare.

• **Vineri, 21 septembrie.** A avut program de lucru la cabinet. A vizitat mănăstirea „Naşterea Maicii Domnului" de la Bazna.

• **Sâmbătă, 22 septembrie.** A primit la sediul mitropolitan vizita unui grup de turişti din Germania.

• **Duminică, 23 septembrie.** A oficiat slujba de sfinţire a Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul" şi „Sf. Visarion al Larisei" din Braşov. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. A acordat distincţia *Crucea Şaguniană* părintelui paroh Ioan Boghici şi l-a hirotesit întru iconom pe părintele Horea Ioan Ranga.

• **Vineri, 28 septembrie.** A participat la şedinţa consiliului profesoral de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna".

• **Duminică, 30 septembrie.** A participat la slujba de întronizare a P.F. Părinte Daniel, noul Patriarh al B.O.R. A ţinut cuvântarea festivă, adresată din partea Sf. Sinod cu ocazia întronizării noului patriarh.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

• **Sâmbătă, 1 septembrie**. P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Capela Mitropolitană, hirotonind întru diacon pe teologul Dângă Bogdan, iar întru preot pe seama parohiei Veseud, protopopiatul Sibiu, pe diaconul Hârşan Iulian Gabriel. La orele amiezii săvârşeşte slujba de Te Deum în piaţa centrală a localităţii Apoldul de Jos şi rosteşte cuvânt de învăţătură cu prilejul întrunirii Fiilor Satului. Vizitează de asemenea cele două biserici parohiale. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **Duminică, 2 septembrie**. Acordă un interviu Postului de Radio *Trinitas*. Slujeşte la sfinţirea bisericii „Buna-Vestire" din Mediaş, iar seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **Luni, 3 septembrie**. Audienţe, lucrări de birou. Participă la vernisajul expoziţiei *Melanchton şi Transilvania* organizată în Ferula Bisericii Evanghelice din Sibiu, rostind un cuvânt adecvat.

• **Marţi, 4 septembrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Capela Mitropolitană din Sibiu, hirotonind întru preot pe P.C. diacon Dângă Bogdan pe seama parohiei Gura-Văii, protopopiatul Făgăraş. Întâmpină la aeroportul din Târgu Mureş pe S. Sa Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic de Constantinopol pe care îl însoţeşte la Sibiu.

• **Miercuri, 5 septembrie**. Participă la deschiderea oficială a celei de A III-a Adunări Ecumenice din Sibiu. Însoţeşte S. Sa Patriarhul ecumenic Bartolomeu I la Târgu Mureş, unde S. Sa a vizitat Mănăstirea Recea şi apoi s-a îndreptat pe calea aerului spre Londra. Seara participă la vernisajul unei Expoziţii de icoane organizată la Biblioteca Astra din Sibiu de către Arhiepiscopia Sibiului şi Episcopia Râmnicului, rostind cuvânt de binecuvântare.

• **Joi, 6 septembrie**. A participat la lucrările în plen ale Adunării Ecumenice. La orele amiezii oficiază în Biserica din Groapă din Sibiu slujba înmormântării preotesei Octavia Floca (soţia arhid. Ioan Floca) rostind cuvânt de învăţătură. Seara participă la Concertul de Muzică sacră oferit în Catedrala mitropolitană de către corul bisericii sârbe din Timişoara şi corul Facultăţii de Teologie din Cluj-Napoca, rostind cuvânt de binecuvântare.

• **Sâmbătă, 8 septembrie** (*Naşterea Maicii Domnului*). A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la mănăstirea „Naşterea Maicii Domnului" de la Nocrich, protop. Agnita, rostind cuvânt de învăţătură.

• **Duminică, 9 septembrie**. A săvârşit în sobor de arhierei Sf. Liturghie în Catedrala mitropolitană.

• **Luni, 10 septembrie**. S-a întâlnit cu absolvenţii Facultăţii de Teologie din Sibiu, promoţia 1977, rostindu-le un cuvânt de învăţătură.

• **Marţi, 11 – Miercuri, 12 septembrie**. A participat la Bucureşti la lucrările Sfântului Sinod şi ale A.N.B.

• **Joi, 13 septembrie**. A slujit Vecernia şi Litia în Catedrala din Sibiu.

• **Vineri, 14 septembrie** (Înălţarea Sfinte Cruci). A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la mănăstirea „Înălţarea Sfintei Cruci", din Sădinca, protopopiatul Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură (stareţ Ierom. David Stoica). Seara slujeşte şi predică la Taina Sf. Maslu de obşte la mănăstirea Dumbrava, jud. Alba.

• **Sâmbătă, 15 septembrie**. A participat la un Simpozion organizat la Cremona – Italia de către Episcopia Romano-Catolică de acolo legat de cea de A III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu. Seara participă în Catedrala catolică la Rugăciunea ecumenică şi rosteşte cuvânt de învăţătură legat de cinstirea Maicii Domnului în Biserica Ortodoxă.

• **Duminică, 16 septembrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica românească din Cremona, rostind cuvânt de învăţătură (Pr. Paroh Doru Fuciu).

• **Miercuri, 19 – Joi, 20 septembrie**. Audienţe, lucrări de birou. A acordat un interviu postului *Radio România Actualităţi* legat de pericopa evanghelică a Duminicii a XVIII-a după Rusalii.

• **Vineri, 21 septembrie**. A participat la Biblioteca Astra din Sibiu la lansarea numărului omagial al *Revistei Transilvania*.

• **Duminică, 23 septembrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica parohială din Gura-Văii, protopopiatul Făgăraş, instalându-l ca paroh pe P.C. Pr. Dângă Bogdan şi hirotonind întru diacon pe teologul Tâlvar Neculai Bogdan. A vizitat mănăstirea Bucium, iar seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica „Sf. Treime" din Mărgineni, protopopiatul Făgăraş (Pr. paroh Gheorghe Minailiuc).

• **Luni, 24 septembrie**. A săvârşit slujba de *Te Deum* la Seminarul Teologic Ortodox din Braşov, rostind cuvânt de învăţătură cu prilejul deschiderii noului an şcolar.

• **Marţi, 25 septembrie**. Audienţe, lucrări de birou. Participă la vernisajul expoziţiei *Elemente de ecumenism în satul românesc*, rostind cuvânt de binecuvântare.

• **Miercuri, 26 septembrie**. A săvârşit slujba de *Te Deum* cu prilejul începerii noului an şcolar la Seminarul Teologic Ortodox din Făgăraş. A vizitat şantierul catedralei din Făgăraş, iar seara a slujit Vecernia şi Acatistul Mântuitorului în catedrală.

• **Joi, 27 septembrie**. A făcut parte din soborul de arhierei care a săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala episcopală din Râmnicu-Vâlcea, cu prilejul patronului oraşului Sf. Antim Ivireanul.

• **Vineri, 28 septembrie**. Audienţe, lucrări de birou. A săvârşit Sf. Liturghie în capela mitropolitană.

• **Duminică, 30 septembrie**. A participat la Bucureşti la festivităţile de întronizare a P.F. Părinte Daniel ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Arhid. Vasile AVRAM

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

„LEASTVIŢA sau SCARA RAIULUI de IOAN SCĂRARUL", *Ediţie Jubiliară* dedicată *Sfântului Ierarh Varlaam*, Mitropolitul Moldovei, autorul traducerii, Trinitas, Iaşi, 2007, 361 p.

Pentru a marca canonizarea Sfântului Varlaam, luminatul Mitropolit al Moldovei, nu se putea gest mai plin de semnificaţie duhovnicească decât această editare a *Leastviţei* Sfântului Ioan Scărarul. O ediţie realizată de Oana Panaite, care semnează şi nota asupra ediţiei şi glosarul de termeni, cu o revizuire a textului interpretativ şi o Prefaţă de către Eugen Munteanu („ Mitropolitul Varlaam, cărturar şi reformator al limbii române literare", pp. 7-21), care va intra în circuitul marilor valorizări de limbă română recuperate cu acrivie şi pasiune de actuala generaţie de filologi, parte integrantă a efortului recuperator de izvoare duhovniceşti pe care Ortodoxia românească îl susţine de ani buni.

Rămasă în manuscris (mss. nr. 5419, Acad. Rom.), copie directă care însă nu păstrează autograful autorului, traducerea din limba slavonă a operei Sf. Ioan, lucrarea lui Varlaam, consemnată înainte de anul 1613 ca realizare a monahului ce va ajunge Mitropolit (1632-1653), se înscrie în măreţul efort de sinteză patristică pe care monahismul românesc l-a întreprins, şi încă o mai face, cu atenţia asumată în raport cu celelalte limbi ale Ortodoxiei, ştiind bine că suportul pe care lectura duhovnicească o aduce vieţii în Hristos este fundamentală. Răspândită în biblioteci mănăstireşti sau prin colecţiile de carte ale unor buni creştini, reprezentativă pentru pictura bisericească prin monumente ale reprezentării ei (Măn. Râşca sau Sucevita fiind renumite tocmai prin teologhisirea iconografică a acestei opere), Scara Raiului, în lucrarea de traducător a *smeritului Părinte Varlaam cel de la mănăstirea Săcu*, avem convingerea că va fi constituit sursă de gând mântuitor pentru mulţi dintre nevoitorii mănăstirilor nemţene şi nu numai, cu toate că ea s-a păstrat netipărită ci în chipul discret al manuscrisului. Savoarea limbii, limpezimea ei, aleasa constituţie a fondului de limbă, pe care, vizibil, tălmaciul o făurise prin lectură şi aleasă educare a vorbirii, rămân până astăzi model de bună prezentare a unei opere patristice.

Bucuria lecturii este dublată de redescoperirea unei opere pline de sens mântuitor.

DANIEL, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, „DĂRUIRE şi DĂINUIRE. Raze şi chipuri de lumină din istoria şi spiritualitatea românilor", Ed. Trinitas, Ediţia a II-a , Iaşi, 2005, 439 p.

Recuperarea memoriei mărturisitoare din vitraliile de gând ale unor studii şi articole anterioare pe care o realizează cartea de faţă este binevenită, mai cu seamă că temele propuse spre reflectare sunt de mare actualitate şi de reală folosinţă duhovnicească. Chipuri mai vechi şi mai noi din marea moştenire a memoriei duhovniceşti a Ortodoxiei româneşti se desfăşoară dinaintea cititorului, într-o veritabilă istorie duhovnicească a teologiei româneşti. „Jertfelnicie şi biruinţă" (pp. 9-81), „Luptă şi Sfinţenie" (pp. 81-148), „Credinţă şi cultură" (pp. 149-199), „Fidelitate şi înnoire" (pp. 199-423) sunt punctele de referinţă ale unui discurs care, pornind de la fundamentele primare ale vieţii creştine româneşti, trecând prin norul de martori ai sfinţilor români şi ai teologiei româneşti, dinamice şi lucide, încheind cu o serie de preocupări legate de situaţia actuală a Ortodoxiei româneşti, pe teme ca integrarea europeană dar şi spiritualitatea societăţii contemporane, propun o parcurgere a culturii teologale româneşti cu mare folos.

Desigur că fiecare cititor va afla un text preferat. Catapeteasmă de sfinţi şi oameni duhovniceşti, de mare cultură şi dinamică creatoare, volumul acesta dă, o dată în plus, dacă şi pentru cine mai era nevoie, măsura cuprinderii duhovniceşti a teologului şi profesorului Mitropolit, actualmente Patriarh al Bisericii noastre. Dincolo de stăpânirea subiectelor se simte intimitatea în rugăciune şi liturghisire cu mulţi dintre cei prezentaţi ca „raze şi chipuri de lumină" din spiritualitatea mai nouă şi mai de demult a Neamului românesc.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator:
Mitropolitul
ANDREI ŞAGUNA
1853

Telegraful Român

Anul 155
Sibiu
2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 37 – 40 — 1 şi 15 octombrie 2007

Prea Fericitul Părinte Dr. Daniel Ciobotea, al VI-lea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Alegerea, validarea şi instalarea*

Biserica Ortodoxă Română, văduvită pe neaşteptate, în vara trecută, de arhipăstorul ei, prin mutarea în veşnicie a fericitului întru adormire Teoctist patriarhul, şi-a redobândit, prin pronie cerească, legiuitul arhipăstor, în persoana Înalt Prea Sfinţitului Dr. Daniel Ciobotea, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei şi locţiitor de patriarh.

Acest memorabil eveniment a avut loc în data de 12 septembrie 2007, la o zi după ce s-a oficiat parastasul de pomenire, la 40 de zile de la plecarea la Domnul a patriarhului Teoctist.

Potrivit rânduielilor canonice, la ora 8^{00} s-a oficiat, în catedrala patriarhală, Sfânta Liturghie, urmată de slujba *Te-Deum*-ului, după care la ora 10^{00}, membrii Sfântului Sinod s-au întrunit în şedinţă extraordinară, la reşedinţa patriarhală, în vederea desemnării candidaţilor pentru alegerea de arhiepiscop al Bucureştilor, mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

În trei tururi de scrutin au fost desemnaţi trei candidaţi, dintre care Colegiul Electoral Bisericesc urma să-l aleagă pe cel ce urma a fi învestit în funcţia de patriarh. Aceşti candidaţi au fost: Î.P.S. Daniel, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei şi locţiitor de patriarh, Î.P.S. Bartolomeu, mitropolitul Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului şi P.S. Ioan, episcopul Covasnei şi Harghitei.

Tot în acea şedinţă extraordinară a Sfântului Sinod s-a hotărât ca instalarea noului patriarh să aibă loc în data de 30 septembrie 2007, constituindu-se un comitet de organizare a ceremoniei de instalare, condus de Î.P.S. arhiepiscop Nifon al Târgoviştei şi alcătuit din membri ai Permanenţei Consiliului Naţional Bisericesc şi ai Permanenţei Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureştilor.

În aceeaşi zi de 12 septembrie, la ora 16^{30} s-a oficiat din nou, în catedrala patriarhală, slujba *Te-Deum*-ului, la care au participat toţi membrii prezenţi ai Colegiului Electoral Bisericesc, după care, la ora 17^{00}, Colegiul Electoral s-a întrunit în aula palatului patriarhal unde s-a constituit Biroul Colegiului Electoral Bisericesc, alcătuit dintr-un preşedinte, un secretar de şedinţă (cleric) şi trei bărbaţi de încredere (mireni). Preşedinţia a revenit Î.P.S. Nicolae al Banatului ca cel mai vechi în hirotonie dintre membrii Sfântului Sinod.

După ce s-au citit prevederile statutare cu privire la procedura alegerii, s-a trecut la votarea propriu- zisă. A fost nevoie de două tururi de scrutin pentru a putea fi proclamat ales noul patriarh. Obţinând 95 de voturi din cele 161 de voturi valabil exprimate, Î.P.S. Daniel, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei şi locţiitor de patriarh, a fost proclamat arhiepiscop al Bucureştilor, mitropolit al Munteniei şi Dobrogei, locţiitor al scaunului Cezareei Capadociei şi patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Preşedintele Colegiului Electoral Bisericesc, Î.P.S. Nicolae, mitropolitul Banatului, l-a felicitat pe noul ales şi l-a rugat să preia conducerea şedinţei.

Ca un semn de pioasă cinstire faţă de înaintaşul său în scaunul de patriarh, Î.P.S. mitropolit Daniel, nou alesul patriarh, a propus păstrarea unui moment de reculegere în memoria vrednicului de pomenire Teoctist, patriarhul. S-a cântat „Veşnica lui pomenire".

Î.P.S. Sa a îndreptat apoi un gând de mulţumire şi laudă spre Părintele Luminilor, Cel ce are în purtarea de grijă Sfânta Sa Biserică, rânduind pentru ea păstori şi slujitori, care să-i povăţuiască pe dreptmăritorii creştini pe căile mântuirii. A mulţumit apoi membrilor Colegiului Electoral Bisericesc pentru încrederea şi cinstirea cu care l-au înconjurat.

Cuvântul Î.P.S. Sale, nou-alesul patriarh se publică în paginile acestui număr al „Telegrafului Român".

În aceeaşi binecuvântată zi de 12 septembrie, Sfântul Sinod s-a reunit în şedinţă de lucru, la orele 19^{00}, în reşedinţa patriarhală, spre a proceda la cercetarea canonică a actului alegerii de arhiepiscop al Bucureştilor, mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. La propunerea Comisiei Canonice-juridice şi pentru disciplină a Sfântului Sinod, care a constatat că alegerea s-a desfăşurat statutar şi că nu s-a înregistrat nici o abatere de la prevederile canonice, Sfântul Sinod l-a validat pe Î.P.S. mitropolit Daniel al Moldovei şi Bucovinei ca nou patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, dispunând totodată adoptarea măsurilor pentru emiterea Gramatei de instalare, stabilită anterior pentru Duminică, 30 septembrie 2007, în catedrala patriarhală.

Comisia de organizare a ceremonialului de instalare, condusă de Î.P.S. arhiepiscop Nifon al Târgoviştei şi-a alcătuit de îndată agenda de lucru în care au fost înscrise următoarele îndatoriri:

1. Stabilirea programului ceremoniei de instalare.

2. Scrierea Gramatei sinodale şi trecerea ei în Condica sfântă.

3. Consemnarea în Cartea de Aur a Patriarhiei Române a actului instalării noului patriarh.

4. Vestirea Bisericilor Ortodoxe surori, a celorlalte Biserici creştine, a organizaţiilor inter-creştine şi inter-religioase despre evenimentul alegerii noului patriarh al Bisericii Ortodoxe Române şi invitarea acestora de a participa la ceremonialul instalării.

5. Contactarea mass-media şi presei scrise în vederea transmiterii

(continuare în p. 2)

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

* Datele în baza cărora a fost redactat acest material au fost preluate de pe site-ul *www.patriarhia.ro*.

Cuvântul Patriarhului ales, rostit la încheierea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc

Înalt Prea Sfinţiile Voastre,
Prea Sfinţiile Voastre,
Stimaţi membri ai Măritului Colegiu Electoral Bisericesc,

În urma celui de-al doilea scrutin, am înţeles că Bunul Dumnezeu, prin glasul Sfântului Sinod şi prin votul exprimat de Măritul Colegiu Electoral Bisericesc, ne-a chemat să slujim Biserica Ortodoxă Română în calitatea de Întâistătător al ei. Această chemare vine de la Hristos Domnul, Arhiereul Cel veşnic şi Capul Bisericii. De aceea, doresc să mulţumesc, mai întâi, Prea Sfintei Treimi, Care a lucrat şi lucrează întotdeauna prin Biserică în lume, şi apoi Înalt Prea Sfinţiţilor şi Prea Sfinţiţilor Ierarhi ai Sfântului Sinod, care, în dimineaţa acestei zile, ne-au desemnat ca posibili candidaţi împreună cu IPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului şi cu PS Episcop Ioan al Covasnei şi Harghitei. Această chemare, acum, s-a intensificat prin alegerea definitivă făcută în Colegiul Electoral Bisericesc; ea este, în primul rând, o onoare, iar în al doilea rând, o cruce foarte grea.

Timpul fiind înaintat, nu doresc să spun prea mult, ci doar să mulţumesc Sfântului Sinod şi Colegiului Electoral Bisericesc pentru încrederea acordată prin această alegere. În acelaşi timp, doresc să cer tuturor ierarhilor din Sfântul Sinod ajutorul lor frăţesc, pentru că în Biserica Ortodoxă Patriarhul nu conduce singur, ci împreună cu Sinodul, încât toate orientările pastorale, misionare, inclusiv activităţile sociale şi relaţiile cu Bisericile Ortodoxe surori, cu alte Biserici, şi relaţiile cu organizaţiile creştine internaţionale, sunt hotărâte de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

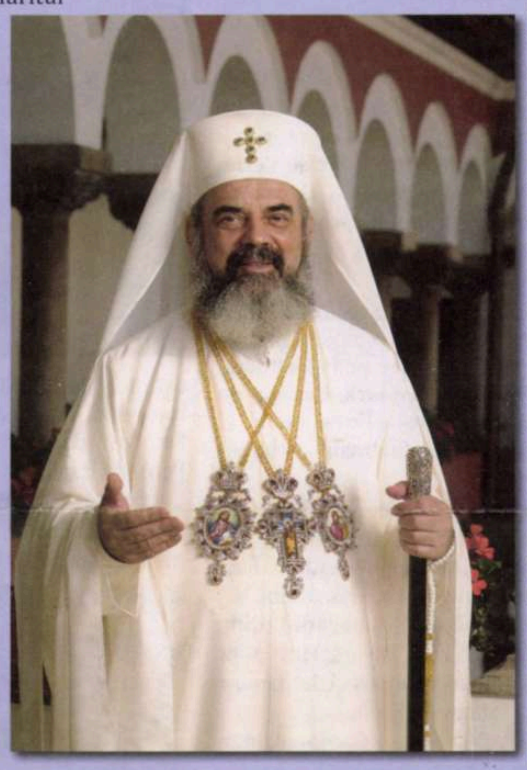

Programul nostru este unul şi acelaşi pentru toţi ierarhii, şi anume: în primul rând, este propovăduirea Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. De aceea, episcopul poartă pe mitră icoanele celor patru Evanghelişti, de o parte şi de alta a icoanei Mântuitorului, întrucât el este învăţătorul Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos în eparhia sa. În al doilea rând, programul nostru este păstrarea tradiţiei Sfinţilor Părinţi ai Bisericii. Ei sunt învăţătorii noştri şi rugători pentru noi. În Biserică nu este suficient să ştii multe, ci trebuie să fii şi ajutat prin rugăciune. În al treilea rând, programul nostru este însuşi Statutul Bisericii Ortodoxe Române, care trebuie respectat, mai întâi, de către Patriarh, ca un garant al respectării Statutului şi a tuturor legiuirilor bisericeşti. Iar din acest punct de vedere, Biserica Ortodoxă are întotdeauna, deodată, simţul tradiţiei continue, fără rupturi, şi dinamica misiunii. Toţi membrii Sfântului Sinod sunt oameni ai tradiţiei şi, în acelaşi timp, oameni ai misiunii dinamice. Împărţirea în modernişti şi conservatori sau tradiţionalişti este una artificială. Deci, noi avem o coresponsabilitate în păstrarea credinţei ortodoxe şi transmiterea ei din generaţie în generaţie, avem o coslujire liturgică şi sacramentală şi avem împreună-bucurie când lucrurile merg bine în Biserică, după cum avem o împreună-suferinţă când Biserica trece prin încercări. Când în Biserică există tulburare, când unitatea Bisericii se află în pericol, toţi membrii Sfântului Sinod suferă, iar împreună cu ei suferă întreg corpul Bisericii, nu numai ierarhii, ci şi clericii, monahii, monahiile, şi toţi credincioşii noştri.

Deci, mulţumim tuturor celor ce au încredere în noi şi, în acelaşi timp, trebuie să mărturisim că Sinodul împreună cu Patriarhul, au nevoie

(continuare în p. 4)

Avem un nou patriarh!

Ziua de 12 septembrie ne-a adus multă bucurie în suflete, prin alegerea celui de al şaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Daniel, până atunci mitropolit al Moldovei şi Bucovinei. Avem un patriarh de excepţie, care va inaugura – lucru de care suntem convinşi toţi, chiar şi cei care ar fi dorit pe altcineva – o etapă nouă în istoria bimilenară a Bisericii noastre, prin schimbări şi înnoiri, care vor duce la creşterea prestigiului ei în toată lumea creştină. Avem un patriarh *tânăr,* cel mai tânăr dintre toţi întâistătătorii de Biserici ortodoxe autocefale (şi cel mai tânăr dintre Patriarhii României la data alegerii!), dar şi cel mai cunoscut şi apreciat din lumea ortodoxă, aşa cum este numai patriarhul ecumenic Bartolomeu. În ţară este cunoscut prin realizările sale de excepţie din cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor, căci el „a ctitorit" noua Facultate de Teologie şi mai multe seminarii teologice, a înfiinţat postul de radio „Trinitas", precum şi ziarul „Lumina", care duc cuvânt de mângâiere şi de învăţătură în ţara întreagă, precum şi prestigioasa editură „Trinitas" în care s-au tipărit zeci de lucrări teologice sau de alt gen, a creat numeroase aşezăminte de asistenţă socială, aşa cum nu mai are nici o altă eparhie din ţară, a iniţiat construirea a zeci de schituri şi mânăstiri, a sute de biserici parohiale şi capele urmărind ca nici un sat să nu rămână fără un locaş de închinare, a procedat la canonizarea atâtor sfinţi moldoveni, ultimul fiind Sfântul Ierarh Varlaam, un predecesor al său în scaunul mitropolitan, a desfăşurat o rodnică activitate misionar-pastorală, prin vizite canonice, sfinţiri de biserici, hirotonii de preoţi, hramuri mânăstireşti şi la Cuvioasa Parascheva de la Iaşi, îndrumând şi pe preoţii săi la cât mai frumoasă lucrare pastorală, a invitat ierarhi de peste hotare să-i viziteze eparhia.

Dar noul patriarh este bine cunoscut şi peste hotarele ţării, ca unul din marii „ecumenişti" ai timpului nostru. Şi-a început „lucrarea ecumenică" încă din anii în care şi-a desăvârşit studiile teologice la Strasbourg şi la Fribourg, apoi ca profesor la Institutul Ecumenic de la Bossey în Elveţia, prin conferinţele pe care le-a susţinut în diverse centre teologice, prin participarea la numeroase congrese şi simpozioane în diverse ţări ale lumii,

(continuare în p. 6)

Pr. Prof. Dr. Mircea PĂCURARIU

Prea Fericitul Părinte Dr. Daniel Ciobotea, al VI-lea patriarh al Bisericii

(urmare din p. 1)

în direct şi consemnării în presă a ceremonialului de instalare a noului patriarh.

6. Solicitarea sprijinului organelor abilitate cu asigurarea ordinii şi liniştii pentru evitarea oricăror incidente pe timpul desfăşurării ceremonialului instalării.

7. Primirea şi însoţirea delegaţiilor oficiale.

*

Instalarea Prea Fericitului Părinte Dr. Daniel Ciobotea ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a avut loc, aşa cum s-a stabilit de către Sfântul Sinod, în data de Duminică, 30 septembrie 2007.

Ecoul evenimentului din viaţa Bisericii Ortodoxe Române a fost perceput cu promptitudine de către toate Bisericile şi organizaţiile creştine şi religioase internaţionale, dovadă numărul impresionant de delegaţii care au sosit la Bucureşti, pe parcursul zilelor de vineri, 28 septembrie şi sâmbătă, 29 septembrie.

Spre edificarea cititorilor noştri redăm lista delegaţiilor participante:

– **Patriarhia Ecumenică**: Î.P.S. Ieremia, Mitropolit de Elveţia, Î.P.S. Gennadios, Mitropolit de Sassima, pr. Constantin Miron.

– **Patriarhia Alexandriei**: Î.P.S. Petros, Mitropolit de Axomis.

– **Patriarhia Antiohiei**: P.S. Nifonos, Episcop de Philippopolis, vicar patriarhal pentru Europa de Vest.

– **Patriarhia Ierusalimului**: Î.P.S. Arhiepiscop Theophanis de Gerasa şi Exarh al Sfântului Mormânt.

– **Patriarhia Moscovei**: Î.P.S. Filaret, Mitropolit de Minsk şi Slutsk, Î.P.S. Vladimir, Mitropolit de Chişinău, Protoiereu Nikolai Balaşov, Protoiereu Nikolai Corjit, Protoiereu Veceslav Şpac.

– **Patriarhia Sârbă**: Î.P.S. Amfilohie, Mitropolit de Cerna Gora (Muntenegru), Î.P.S. Jovan, Arhiepiscop de Ohrida, P.S. Lucian, Episcop de Buda şi Administrator al Episcopiei Ortodoxe Sârbe de Timişoara, Arhimandrit Dositei, pr. Vladimir Marcovici, vicar administrativ.

– **Patriarhia Bulgară**: Î.P.S. Dometian, Mitropolit de Vidin, Î.P.S. Kiril, Mitropolit de Varna, P.S. Naum, Episcop de Stobia, secretar al Sfântului Sinod, pr. Hristo Gheorghiev, pr. Petar Totev.

– **Biserica Ortodoxă din Ucraina**: P.S. Mark, Episcop de Sumy, P.S. Meletie, episcop de Hotin, pr. Vasile Covalciuc.

– **Biserica Ortodoxă a Georgiei**: Î.P.S. Gherasim, Arhiepiscop de Zugdidi şi Tsaisi, pr. David.

– **Biserica Ortodoxă a Ciprului**: Î.P.S. Gheorghe, Mitropolit de Pafos, P.S. Leontie, Episcop de Hytra, pr. Matei Petre.

– **Biserica Greciei**: Î.P.S. Dionysios, Mitropolit de Chios, Î.P.S. Eustathios, Mitropolit de Sparta şi Monemvasia, Î.P.S. Antim, Mitropolit de Alexandroupolis, Î.P.S. Dionisie, Mitropolit de Corint, Î.P.S. Pantelimon, Mitropolit de Veria, Î.P.S. Pavlos, Mitropolit de Drama, Î.P.S. Varnabas, Mitropolit de Neapolis, Arhimandrit Kirillos Misiakoulis, secretar şef al Sfântului Sinod.

– **Biserica Ortodoxă din Albania**: Î.P.S. Mitropolit Joan Pelushi de Korça, pr. Dhimitraq Veriga.

– **Biserica Ortodoxă din Polonia**: Î.P.S. Ieremia, Arhiepiscop de Wroclaw şi Szczecin.

– **Biserica Ortodoxă din Ţinuturile Cehiei şi Slovacia**: P.S. Tichon, Episcop de Komarno şi vicar al Eparhiei de Preşov, protoiereu Ladoslav Baly, şeful Cancelariei mitropolitane din Preşov, Protoiereu Cristian Popescu, Mănăstirea Sfânta Ludmila din Brno.

– **Biserica Ortodoxă din Finlanda**: Î.P.S. Leo, Arhiepiscopul Kareliei şi a toată Finlanda şi pr. Bogdan Grosu.

– **Biserica Ortodoxă din America (OCA)**: Î.P.S. Nathaniel, Arhiepiscop al Episcopiei Ortodoxe Române din America, pr. Laurence Lazăr, secretar al Consiliului Episcopal, pr. Remus Grama, pr. Casian Fetea.

– **Biserica Ortodoxă Coptă**: P.S. Kyrillos, Episcop de Milano, P.S. Gabriel, Episcop de Viena.

– **Biserica Ortodoxă Apostolică din Armenia (Ecimiadzin)**: Î.P.S. Arhiepiscop Yeznik Petrossian, secretar pentru relaţiile inter-bisericeşti, Î.P.S. Arhiepiscop Dirayr Mardikian, al Bisericii Armene din România şi Bulgaria, P.S. Episcop Anuşavan Zhamkochian, decanul Facultăţii de Teologie din Erevan, pr. Ezdras Bogdan.

– **Catolicosul Armean de Cicilia**: Î.P.S. Arhiepiscop Gomidas Ohanian, vicarul Sanctităţii Sale Catolicosul Aram I, pr. Shahe Panossian, decanul Seminarului Teologic.

– **Biserica Romano-Catolică (Vatican)**: Eminenţa Sa, Cardinalul Walter Kasper, preşedintele Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creştinilor, E.Sa Monseniorul Brian Farell, secretar al Consiliul Pontifical pentru Unitatea Creştinilor, E.Sa Monseniorul Jean-Claude Perisset, Nunţiu Apostolic la Bucureşti.

– **Biserica veche Catolică**: Excelenţa Sa Episcopul Hans Gerny, pr. Ioan Jebelean.

– **Biserica Anglicană**: E.Sa Episcop Geoffrey Rowell, Reverend Martin Jacques, dr. John Barker.

– **Biserica Evanghelică din Germania**: E.Sa. Superintendant Gerrit Noltensneier, pastor dr. Johann Schneider.

– **Biserica Lutherană din Suedia**: E.Sa Anders Wejryd, Arhiepiscop de Uppsala şi Primat al Bisericii Lutherane din Suedia.

– **Consiliul Mondial al Bisericilor**: pr. Prof. Dr. Ioan Sauca.

– **Conferinţa Bisericilor Europene**: E.Sa, Venerabilul Colin Williams, pr. Prof. Dr. Viorel Ioniţă, Ms. Renate Sbeghen.

– **Alţi invitaţi de peste hotare**: Eminenţa Sa Cardinalul Karl Lehmann, Episcop de Mainz, preşedintele Conferinţei Episcopilor Catolici din Germania, E.Sa Episcop Francesco Coccopalmeiro, preşedintele Consiliului Pontifical pentru interpretarea textelor liturgice, E.Sa Vincenzo Paglia, Episcop de Terni, Narni şi Amalia (Italia), E.Sa. Monseniorul Gianfranco Bottoni, Arhiepiscopia de Milano (Italia), diac. Alberto Quattrucci, preşedinte Sant'Egidio (Italia), Don Giovanni Brusegan, Capelanul Universităţii din Padova (Italia), E.Sa. Monseniorul prof. Dr. Philipp Harnoncourt (Austria), E.Sa. Albert Rauch (Germania), prof. Reinhart Thole, Facultatea de Teologie Evanghelică din Heidelberg (Germania), dl. Mattias Henn (Austria), dl. Gabriel Vanghele (Austria), Fr. Jean Marc şi Fr. James, Comunitatea de la Taize (Franţa), pr. Vicar Marc Antonie Costa de Beauregard (Franţa), pr. Traian Valdman, vicar pentru Italia, pr. Vicar Ioan Piţura, vicariatul Ortodox Ucrainean, Sighetul Marmaţiei, pr. Mircea Corpodean, parohia ortodoxă română din Johannesburg, pr. Ioan Ioniţă şi pr. Gheorghe Chişcă (Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America şi Canada), pr. State Silviu, parohia ortodoxă română din Istanbul (Turcia), pr. Silviu Pufulete, parohia ortodoxă română din Londra (Anglia).

La orele 8^{30} s-a început, în catedrala patriarhală, oficierea Sfintei Liturghii, de către cei şapte mitropoliţi: Î.P.S. Dr. Laurenţiu

al Ardealului, Î.P.S Bartolomeu al Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului, Î.P.S. Teofan al Olteniei, Î.P.S. Nicolae al Banatului, Î.P.S. Serafim al Europei Centrale, Î.P.S. Iosif al Europei Occidentale, Î.P.S. Petru al Basarabiei. Din sobor au făcut parte preoţi şi diaconi.

Au fost prezenţi ceilalţi membri ai Sfântului Sinod, ca şi membrii laici ai Adunării Naţionale Bisericeşti. Se cuvine să menţionăm prezenţa preşedintelui ţării, Domnul Traian Bă-

sescu, a primului ministru, Domnul Călin Popescu Tăriceanu, a preşedinţilor celor două camere ale Parlamentului României, Domnii Nicolae Văcăroiu şi Bogdan Olteanu, a ministrului Culturii şi Cultelor, Domnul Adrian Iorgulescu, a altor reprezentanţi ai Academiei Române, armatei, ai altor autorităţi centrale şi locale, a regelui Mihai şi familiei regale, a foştilor preşedinţi ai României, Domnii Ion Iliescu şi Emil Constantinescu, a delegaţilor tuturor Bisericilor ortodoxe surori, ai celorlalte Biserici şi organizaţii ecumenice.

La orele 10^{30} a început ceremonialul de întronizare, printr-un Te Deum oficiat de aceiaşi ierarhi slujitori la Sfânta Liturghie.

În timp ce se cânta troparul Pogorârii Duhului Sfânt (îndată după ectenia mare), P.S. episcop vicar patriarhal Vincenţiu Ploieşteanu, secretarul Sfântului Sinod, l-a invitat pe P.F. patriah Daniel, în mijlocul bisericii, sub policandru, iar Î.P.S. arhiepiscop Nifon al Târgovişte, în calitate de preşedinte al Comisiei de

organizare a ceremonialului de instalare, a dat citire Gramatei Sfântului Sinod.

Din locul menţionat, Prea Fericitul Părinte Patriah Daniel a fost invitat pe solee unde i-au fost înmânate, de către ierarhii cu rang de mitropolit, însemnele patriarhale. Astfel, I.I .P.P.S.S. mitropoliţi Iosif şi Serafim l-au înveşmântat pe noul patriah cu mantia, rostind «Vrednic este»; Î.P.S. Petru i-a înmânat engolpionul cu Maica Domnului; Î.P.S. Teofan i-a înmânat engolpionul cu Mântuitorul; Î.P.S. Bartolomeu i-a înmânat camilafca albă; cârja patriarhală i-a fost înmânată de Î.P.S. Laurenţiu. Doi mitropoliţi: Î.P.S. Laurenţiu şi

Î.P.S. Bartolomeu l-au condus apoi pe P.F. patriarh Daniel spre tronul patriarhal, unde instalându-l s-a rostit, de către Î.P.S.

Bartolomeu, această formulă: *„Cu ajutorul Atotputernicului şi Milostivului Dumnezeu, Care poartă grijă sfintelor Sale Biserici,*

Ortodoxe Române

Vă înălţăm şi Vă aşezăm, de Hristos iubitorule şi al nostru prea iubit frate în Domnul, Prea Fericite Părinte Daniel, în tronul de arhiepiscop al Bucureştilor, mitropolit al Munteniei şi Dobrogei, locţiitor al tronului Cezareei Capadociei şi patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, Amin."

Î.P.S. Teofan a citit apoi o prea frumoasă rugăciune, pe care pentru profunzimea cuprinsului ei o redăm în continuare: *„Stăpâne Doamne Atotţiitorule, Părinte al îndurărilor şi Dumnezeule a toată mângâierea, păzeşte pe păstorul nostru, pe Prea Fericitul Părinte Daniel, arhiepiscopul Bucureştilor, mitropolitul Munteniei şi Dobrogei, locţiitorul tronului Cezareei Capadociei şi patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu turma sa cea cuvântătoare, că Tu eşti puterea şi ajutorul tuturor, Tu eşti doctorul sufletelor şi al trupurilor, izbăvitorul nostru, viaţa şi bucuria noastră, Tu toate le poţi câte voieşti. Miluieşte-ne, păzeşte-ne, acoperă-ne şi ne ocroteşte pe noi, că Tu eşti Domnul domnilor şi Stăpânul stăpânilor. Pentru aceasta şi slujitorului Tău, Prea Fericitului Părintelui nostru Patriarh Daniel, care stă înainte, dă-i putere şi har, ca să lege şi să dezlege cele ce se cuvine a lega şi dezlega, iar Biserica Ta, prin alesul Tău, o întăreşte şi o păzeşte. Că Tu eşti Dumnezeul nostru şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururi şi în vecii vecilor".*

Ceremonialul instalării s-a încheiat cu cuvântul Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel.

Cu sufletele încărcate de emoţia sfintelor rugăciuni de cerere şi mulţumire, membrii Sfântului Sinod, toţi delegaţii Bisericilor Ortodoxe surori, ai celorlalte Biserici şi organizaţii creştine, reprezentanţii autorităţilor de stat, guvern şi parlament şi alte oficialităţi s-au îndreptat apoi spre Palatul Patriarhiei, unde a continuat ceremonialul instalării. Au prezentat mesaje: Î.P.S. Laurenţiu, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, în numele Sfântului Sinod, Dl. Traian Băsescu, Preşedintele României, Dl. Nicolae Văcăroiu, Preşedintele Senatului, Dl. Călin Popescu-Tăriceanu, Primul Ministru al Guvernului României, Majestatea Sa, Regele Mihai, reprezentanţii Bisericilor Ortodoxe surori, Bisericilor Ortodoxe Orientale, Vaticanului, Bisericii Vechi-Catolice, Bisericii Anglicane, Bisericii Evanghelice din Germania, Conferinţei Bisericilor Europene şi Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

În aceeaşi zi de Duminică, 30 septembrie 2007, la orele 17^{00}, preşedintele României, Excelenţa Sa, Domnul Traian Băsescu a conferit Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel *„Ordinul Naţional Steaua României în grad de Mare Cruce".*

Prea Fericirea Sa a adresat un cuvânt de mulţumire pentru „cinstirea şi preţuirea arătată în primul rând Bisericii Ortodoxe Române".

La ora 19^{30}, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a avut o întâlnire, în palatul patriarhal, cu membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române şi cu ierarhii Bisericilor Ortodoxe surori, care au participat la instalare şi cărora le-a mulţumit pentru cinstea pe care au acordat-o Bisericii noastre. Totodată, Prea Fericirea Sa, le-a acordat câte un engolpion ca semn al unităţii.

În încheiere, aducem laudă şi mulţumire Părintelui Luminilor şi Dătătorului de viaţă pentru tot harul şi îndurarea Sa revărsate asupra Bisericii Ortodoxe Române şi-L rugăm pe Domnul şi Stăpânul vieţii noastre să ocrotească şi pe mai departe ţara noastră, întregul popor român, iar lumii să-i hărăzească pace.

GRAMATĂ SINODALĂ

PREA IUBITULUI CLER ŞI POPOR DREPTCREDINCIOS DIN DE DUMNEZEU PĂZITA ARHIEPISCOPIE A BUCUREŞTILOR ŞI MITROPOLIE A MUNTENIEI ŞI DOBROGEI ŞI CELOR DIN CUPRINSUL ÎNTREGII PATRIARHII A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, TUTUROR ASCULTĂTORILOR ŞI CITITORILOR ACESTEI GRAMATE SINODALE,

Har şi pace de la Dumnezeu, Părintele nostru din ceruri, iar de la Noi binecuvântarea arhierească

Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a aşezat în Sfânta Sa Biserică scaune şi vrednicii mici şi mari şi, prin trimiterea din ceruri în chipul limbilor de foc a Prea Sfântului şi de viaţă făcătorului Duh peste Sfinţii Săi ucenici şi apostoli, i-a întărit întru propovăduirea cuvântului Evangheliei Sale, iar prin punerea mâinilor, într-o neîntreruptă înlănţuire de la sfinţii apostoli şi până astăzi, toţi slujitorii Bisericii lui Dumnezeu şi păstorii turmei lui Hristos se fac vrednici a fi părtaşi aceloraşi daruri şi haruri.

Ca smeriţi urmaşi ai lor, facem arătare tuturor, că prin trecerea la cele veşnice în ziua de 30 iulie 2007 a Fericitului întru pomenire Patriarhul **Teoctist Arăpaşu** a rămas vacant scaunul de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Pe temeiul articolului 130 alin. „d" şi „p" din Statutul pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Române, prin adresa nr. 3353/2007, a fost convocat Sfântul Sinod în şedinţă extraordinară pentru desemnarea a trei candidaţi dintre ierarhii eparhioţi, iar prin adresa nr. 3373/2007, a fost convocat în aceeaşi zi de 12 septembrie 2007, Colegiul Electoral Bisericesc pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române dintre cei trei candidaţi recomandaţi de Sfântul Sinod.

Ca urmare, după săvârşirea slujbei *Te-Deum*-ului în Catedrala Patriarhală, la orele 17,00, Colegiul Electoral Bisericesc s-a întrunit în aula Palatului Patriarhiei Române, unde, sub preşedinţia Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului, ierarhul în cea mai veche hirotonie întru arhiereu, în ordinea dipticelui, a ales după rânduielile bisericeşti, în scaunul vacant de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române pe Înalt Prea Sfinţitul Părinte Dr. **DANIEL CIOBOTEA**, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, care s-a arătat vrednic de chemarea la această înaltă demnitate, prin statornicia în mărturisirea dreptei credinţe, a Sfintei Biserici Ortodoxe de Răsărit, prin pilduitoarea şi întreita slujire învăţătorească, sfinţitoare şi conducătoare ca arhiereu al lui Hristos, prin neobositul zel misionar, prin larga lucrare pastorală şi social caritativă în slujba păstoriţilor, prin promovarea, întărirea şi înnoirea lucrării administrative bisericeşti în Arhiepiscopia Iaşilor, prin cultivarea relaţiilor frăţeşti cu membrii Sinodului Mitropolitan, prin împlinirea răspunderilor încredinţate de Sfântul Sinod pentru reprezentarea Bisericii Ortodoxe Române în forumurile bisericeşti internaţionale şi la întrunirile teologice inter-ortodoxe şi inter-creştine, activităţi pentru care a fost distins cu funcţii, onoruri şi titluri academice, prin activitatea ca profesor de teologie, care a elaborat apreciate lucrări ştiinţifice teologice, sute de studii şi articole necesare instruirii studenţilor teologi şi clerului ortodox român, precum şi pentru fondarea de viabile instituţii teologice, culturale şi social-caritative, dând dovezi de ascultare faţă de Sfântul Sinod, de respectare şi împlinire a legilor ţării.

Potrivit articolului 130 alin. „u" şi articolului 131 alin. „l" din Statutul pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Române, Noi, membrii Sfântului Sinod am procedat la examinarea şi cercetarea canonică a acestei alegeri în şedinţa noastră din 12 septembrie 2007, şi găsind că alegerea s-a îndeplinit cu păzirea tuturor formelor şi rânduielilor legale, am validat şi aprobat alegerea Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Dr. **DANIEL CIOBOTEA** în scaunul vacant de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Dobrogei şi Munteniei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române şi Preşedinte al Sfântului nostru Sinod.

Ca urmare, astăzi, duminică, 30 septembrie 2007, după oficierea Sfintei Liturghii în Catedrala Patriarhală, în prezenţa membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a Preşedintelui României, a reprezentanţilor Înaltelor foruri şi autorităţi de Stat, a delegaţiilor Bisericilor Ortodoxe, ai celorlalte Biserici şi organizaţii creştine mondiale, a celorlalte Biserici şi Culte din ţară, de faţă fiind mulţi clerici şi credincioşi din Arhiepiscopia Bucureştilor şi din întreaga Biserică Ortodoxă Română,

Noi, **Laurenţiu**, Mitropolitul Ardealului, **Bartolomeu**, Mitropolitul Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului, **Teofan**, Mitropolitul Olteniei, **Nicolae**, Mitropolitul Banatului, **Petru**, Mitropolitul Basarabiei, **Serafim**, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale şi de Nord şi **Iosif**, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale şi Meridionale, săvârşind Doxologia întronizării în Catedrala Patriarhală, înmânăm **Prea Fericitului Părinte DANIEL**, în numele Sfântului Sinod, după rânduiala tradiţională, însemnele slujirii patriarhale: Gramata Sinodală, mantia patriarhală, crucea şi engolpioanele patriarhale, camilafca albă şi culionul alb cu cruce, precum şi cârja arhipăstorească şi-l aşezăm potrivit chemării şi vredniciei în tronul patriarhal.

Constatând dragostea de care se bucură în rândurile noastre, a clerului, credincioşilor, monahilor şi monahiilor Bisericii Neamului nostru şi aprecierea din partea tuturor celor prezenţi, care prin aceasta dau mărturie de preţuirea de care se bucură înlăuntrul şi în afara ţării, fiind încredinţaţi că Prea Fericirea Sa va fi şi mai departe pildă de dragoste frăţească, de neobosită lucrare, bună înţelegere şi înţelepciune părintească, spre a ne fi tuturor călăuză şi îndemn întru întărirea, apărarea şi cinstirea tuturor învăţăturilor Sfintei Evanghelii, în duhul Sfinţilor Apostoli, Sfinţilor Părinţi şi al păcii între oameni şi popoare, îl recomandăm tuturor celor din cinul preoţesc şi călugăresc, precum şi tuturor drept-credincioşilor creştini din de Dumnezeu-păzita Arhiepiscopie a Bucureştilor, Mitropolie a Munteniei şi Dobrogei şi Patriarhie Română, pe Prea Fericitul Părinte Patriarh **DANIEL**, îndemnând pe toţi să-l respecte şi să-l asculte cu toată supunerea, ca pe Chiriarhul legiuit al lor şi Întâistătător al nostru, ca Patriarh şi Preşedinte al Sfântului Sinod, înţelegând şi noi să ne plecăm, cu toată voia arătându-i în toate împrejurările cinstire şi ascultare, ca fraţi întru Domnul, dorindu-i să păstorească cu râvnă, blândeţe, dreptate şi iubire de popor, stăruind cu răbdare şi înţelepciune, în lucrarea necontenită a propovăduirii cuvântului lui Dumnezeu şi privind pururea la dreptarul şi plinitorul credinţei noastre, Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Păstorul cel Bun, căruia I se cuvine toată mărirea, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Dată astăzi, duminică, 30 septembrie, anul mântuirii 2007.

MESAJUL PREŞEDINTELUI ROMÂNIEI, DOMNUL TRAIAN BĂSESCU, rostit la ceremonia din Palatul Patriarhal, cu prilejul întronizării Prea Fericirii Sale DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Prea Fericirea voastră, Înalt Prea Sfinţiile şi Prea Sfinţiile voastre, Eminenţe, Excelenţele voastre, Doamnelor şi domnilor,

Participăm astăzi la un moment de sărbătoare din viaţa Bisericii Ortodoxe Române, un moment al speranţei de împlinire şi înnoire, un moment al responsabilităţii faţă de societatea românească şi de istorie.

Prin creativitatea sa, Biserica Ortodoxă a contribuit fundamental la formarea identităţii culturale şi spirituale a românilor, generând, după cum spunea un istoric român, o „civilizaţie a binelui comun" şi asumând de-a lungul timpului o solidaritate de destin cu naţiunea.

Patrimoniul cultural şi moral al ortodoxiei româneşti reprezintă o bogăţie unanim recunoscută prin care România participă la diversitatea europeană. Consider că prin experienţa dialogului şi a cooperării cu celelalte biserici şi culte în respectul diversităţii şi în beneficiul întregii societăţi, Biserica Ortodoxă Română are un rol important în constituirea unei identităţi creştine receptive şi responsabile în familia europeană.

Distinsă adunare, în România, cultele, ca parte a societăţii care se bucură de încredere şi respect, sunt recunoscute pentru contribuţia la definirea şi dezvoltarea proiectelor bazate pe un spirit comunitar activ.

În acest context, sunt convins că Biserica Ortodoxă va participa în continuare la dezbaterile publice şi la programele care îşi propun acţiuni concrete de prevenire a sărăciei şi a corupţiei, afirmând totodată valorile familiei şi ale solidarităţii. Cu toţii avem responsabilitatea binelui comun, pe care îl putem împlini cu sprijinul celor care au menirea de a susţine dimensiunea etică a spaţiului public.

Prea Fericirea voastră, Libertatea pe care Biserica Ortodoxă Română a redobândit-o după 1989 îşi are astăzi, prin alegerea întâistătătorului său, expresia sa deplină. Cu acest prilej, doresc să îmi exprim încrederea în capacitatea întregii Biserici Ortodoxe de a găsi echilibrul între virtuţile tradiţiei şi deschiderile lumii moderne, de a fi prezentă în societatea noastră prin slujirea semenilor noştri şi prin frumuseţea creaţiilor sale. Sunt convins că lucrarea Prea Fericirii voastre va oferi încredere şi speranţă în biruinţa dreptăţii, în puterea adevărului şi în respectul faţă de celălalt, răspunzând prin responsabilităţile asumate acum, la chemarea pe care v-a adresat-o Biserica, aspiraţiilor şi vocaţiilor existente în comunitatea credincioşilor şi în întreaga societate.

La mulţi ani, Prea Fericirea voastră!

ÎNSEMNARE ÎN CONDICA DE AUR

la întronizarea Prea Fericitului Daniel Ciobotea în scaunul de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului şi săvârşirea Sfântului Duh, Dumnezeu cel în Treime lăudat, în anul mântuirii 2007, în ziua a douăsprezecea a lunii septembrie, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române convocat de către Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Daniel al Moldovei şi Bucovinei, Locţiitor de Patriarh, s-a întrunit în şedinţă extraordinară prezidată de către Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae, ierarhul care potrivit dipticelui are cea mai veche hirotonie întru arhiereu. Astfel, Sfântul Sinod a desemnat trei dintre membrii săi spre a fi supuşi Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea în scaunul de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, rămas vacant prin mutarea la viaţa cea veşnică, la 30 iulie 2007, a Fericitului întru pomenire Părintele Patriarh Teoctist.

Chibzuind sub inspiraţia Sfântului Duh, în aceeaşi zi de 12 septembrie 2007, membrii Colegiului Electoral Bisericesc au ales dintre cei trei ierarhi desemnaţi de Sfântul Sinod, pe Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Daniel al Moldovei şi Bucovinei, socotit a fi vrednic în tronul vacant de Părinte şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, prin pilduitoarea, întreită slujire învăţătorească, sfinţitoare şi conducătoare ca Arhiereu al lui Hristos.

În asentimentul Bisericii Ortodoxe Române în unitatea şi totalitatea ei, reprezentată de membrii Sfântului Sinod, delegaţii clerici şi mireni ai eparhiilor şi reprezentanţii învăţământului teologic universitar şi seminarial, întruniţi în Măritul Colegiu Electoral Bisericesc au luat aminte, cu responsabilitate, la statornicia în credinţă şi în faptă, la neobositul zel misionar şi la ascultarea faţă de Sfântul Sinod în toate vredniciile încredinţate Înalt Prea Sfinţitului Daniel, ca Arhiepiscop al Iaşilor şi Mitropolit al Moldovei şi Bucovinei, reprezentant al Sfintei noastre Biserici în multe şi importante forumuri şi întruniri internaţionale, intercreştine şi interreligioase în care a activat, fiind recunoscut şi apreciat pentru acestea, în ţară şi peste hotare, prin funcţii, onoruri, distincţii, titluri academice primite, ca fondator de instituţii teologice, culturale şi social-caritative, de publicaţii religioase, ca reputat teolog şi profesor, care a elaborat mai multe lucrări ştiinţifice teologice, sute de studii şi articole în limba română şi limbi străine, utile promovării vieţii religioase şi instruirii studenţilor teologi şi elevilor seminarişti.

Constatând profunda sa implicare în trăirea duhovnicească, în misiunea pastorală şi în slujirea arhierească sub toate aspectele, Măritul Colegiu Electoral Bisericesc şi-a întărit convingerea în vrednicia Înalt Prea Sfinţiei Sale, ca viitor Întâistătător şi Arhipăstor al Bisericii, l-a ales Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi al şaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, alegere pe care Sfântul Sinod a validat-o şi aprobat-o în şedinţa sinodală specială din 12 septembrie 2007.

Iar astăzi, 30 septembrie 2007, în Duminica a XIX-a după Rusalii, s-au desfăşurat în Catedrala Patriarhală festivităţile prilejuite de întronizarea Prea Fericitului Părinte Daniel, ca Întâistătător şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, oficiindu-se Sfânta Liturghie şi Te-Deum (Doxologie) de mulţumire, înmânându-i-se însemnele demnităţii patriarhale: Gramata Sfântului Sinod de învestitură şi întronizare, mantia patriarhală, camilafca albă cu cruce, crucea şi engolpioanele patriarhale precum şi cârja arhipăstorească, în cadrul ceremoniei întronizării săvârşită de II. PP. SS. Mitropoliţi, membri ai Sfântului Sinod, în prezenţa Înalţilor oaspeţi din partea Bisericilor ortodoxe surori, ai celorlalte Biserici creştine şi organizaţii relogioase din ţară şi de peste hotare, ai organizaţiilor religioase internaţionale, ai înaltelor instituţii de stat ale României şi ai reprezentanţilor instituţiilor de învăţământ teologic, ai clerului, credincioşilor, monahilor şi monahiilor din întreaga Biserică Ortodoxă Română.

Într-un cuget şi o simţire întreaga suflare creştinească prezentă a preamărit pe Dumnezeu pentru darul pe care l-a dăruit Bisericii Ortodoxe Române.

Ceremoniile din Catedrala Patriarhală au fost urmate de şedinţa festivă a Sfântului Sinod desfăşurată în Marea Aulă a Palatului Patriarhiei Române, rostindu-se şi prezentându-se mesaje de felicitare din partea conducerii de stat, a reprezentanţilor Bisericilor participante la festivitate şi a conducătorilor cultelor religioase din ţară.

Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Păstorul cel Mare şi Bun, să hărăzească Întâistătătorului ales şi întronizat al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel, păstorire rodnică şi îndelungată, în ogorul Sfintei Biserici Ortodoxe a poporului român, în adevăr, cu blândeţe, dreptate, cumpăt nebiruit în propovăduirea Cuvântului, pentru continuarea şi sporirea vieţii religioase în Biserica lui Hristos din România, în necontenită credinţă şi veghere către Mântuitorul şi Plinitorul credinţei noastre.

Mântuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvântează moştenirea Ta!

CUVÂNTUL PATRIARHULUI ALES,

rostit la încheierea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc

(urmare din p. 1)

de rugăciunile întregii Biserici, pentru că numai Dumnezeu ne poate lumina să găsim împreună soluţii potrivite în momente dificile, să găsim metode misionare adecvate timpului nostru. De mare folos ne este sfatul tuturor preoţilor evlavioşi şi harnici de la parohii; de mare folos ne este sfatul şi sprijinul tuturor monahilor şi monahiilor care, întru smerenie şi întru nevoinţă, se roagă pentru întreaga Biserică; de mare folos ne este sfatul tuturor credincioşilor harnici şi jertfelnici care vin cu regularitate la biserică şi care, din puţinul lor, ajută mult la construirea bisericilor şi la împlinirea tuturor activităţilor misionare, culturale şi sociale ale Bisericii; de mare folos ne este şi sfatul bun al autorităţilor şi instituţiilor de Stat, care ne vine din partea oamenilor care au dorinţa sinceră de a ajuta Biserica şi poporul român; de mare folos ne este sfatul intelectualilor care, desigur, trebuie să se considere nu vizavi de Biserică, ci în Biserică, şi de mare folos ne este orice sfat bun care vine de la oameni specialişti din diferite domenii. Avem mare nevoie de specialişti în toate domeniile ca să fim sfătuiţi: când construim biserici, când desfăşurăm activităţi culturale, când desfăşurăm activităţi sociale. Aşadar, avem nevoie de sfatul şi de sprijinul acestor categorii, şi de sprijinul altor categorii. În special, mă gândesc la profesorii de teologie din Facultăţile de Teologie şi din Seminarii, ştiind că o teologie adevărată trebuie să fie, deodată, mistagogică şi misionară, de participare la Sfintele Taine ale mântuirii şi de răspândire a Evangheliei în lume. Deci, o teologie adevărată este o conştiinţă misionară a Bisericii. Avem nevoie, aşadar, de toate instituţiile bisericeşti care există şi care au nevoie şi ele de sprijinul Sfântului Sinod, iar Sfântul Sinod are nevoie de sprijinul tuturor.

Vă mulţumesc încă o dată pentru încredere şi rugăm pe Hristos Domnul, Arhiereul Cel veşnic, să binecuvânteze pe toţi ierarhii Sfântului Sinod, pe membrii Colegiului Electoral Bisericesc, întreaga noastră Biserică Ortodoxă Română, şi întreaga Ortodoxie, spre binele Bisericii lui Hristos şi al ţării noastre.

Rugăm pe Hristos Domnul să ne ajute să continuăm activitatea frumoasă şi luminoasă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, să păstrăm, să preţuim şi să cultivăm moştenirea lăsată de el, spre binele Bisericii noastre şi slava Prea Sfintei Treimi.

Vă mulţumesc!

COMUNIUNE FRĂŢEASCĂ ÎN BISERICĂ

„Păstorul cel bun îşi pune viaţa pentru oile sale” (Ioan 10, 11)

Prea Fericitului Părinte DANIEL al Bisericii Ortodoxe Române

Domnul nostru Iisus Hristos este Păstorul cel Bun, deoarece El Se dăruieşte pe Sine, pentru ca oile Sale *„viaţă să aibă, şi din belşug să aibă”* (*Ioan* 10, 10), adică viaţă veşnică sau fericire veşnică, după cum tâlcuiesc Sfinţii Părinţi ai Bisericii (Sf. Chiril al Alexandriei).

Sf. Ioan Gură de Aur spune că, întrucât Hristos are grijă de mântuirea oamenilor, Se numeşte pe Sine *Păstor*, iar când îi aduce pe oameni la Tatăl, Se numeşte pe Sine *uşă*: *„Eu sunt uşa; dacă va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.”* (*Ioan* 10, 9).

Tâlcuind cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos *„Eu sunt uşa”*, marele teolog român Dumitru Stăniloae scrie: *„Hristos se afirmă ca singura uşă a oilor cuvântătoare spre Tatăl. Dar e şi singura uşă prin care Dumnezeu intră la oile cuvântătoare. El e unicul Mijlocitor între Dumnezeu şi oameni, pentru că e şi Dumnezeu, şi om. (...) Hristos e uşă la Tatăl pentru toţi şi a Tatălui către toţi. Dar e în mod special uşă a celor ce conduc pe oameni spre (Dumnezeu) Tatăl şi pe Tatăl, sau pe Dumnezeu în general, spre oameni, adică (uşă) a păstorilor aleşi dintre oameni”* [1]. Apoi el mai precizează că Hristos este şi *„uşa prin care intră şi ies oile înseşi. Prin umanitatea Lui intră oile cuvântătoare la Dumnezeu, aflând o păşune spirituală. E uşor şi folositor a intra prin Hristos şi la Tatăl, dar şi a ieşi cineva din sine spre semeni. Hristos este singura uşă prin care omul iese din închisoarea egoismului şi omenescului închis în lume”* [2].

Sfinţii Părinţi ai Bisericii care au explicat Evanghelia după Ioan, în special Sfinţii Ioan Gură de Aur şi Chiril al Alexandriei, au remarcat că Păstorul cel bun se deosebeşte atât de furii sau hoţii care intră în staulul oilor pentru a răpi, cât şi de cei ce păstoresc doar pentru plată, arătând că *scopul prim şi ultim al lucrării pastorale nu trebuie să fie profitul personal, ci mântuirea credincioşilor*, adică apărarea lor de cei ce răstălmăcesc dreapta credinţă şi sfâşie unitatea Bisericii, precum şi conducerea credincioşilor pe calea unirii lor cu Hristos prin rugăciune şi fapte bune [3].

Vorbind despre marea responsabilitate a păstorilor Bisericii, Sf. Ioan Gură de Aur († 407) zice: *„Este o încercare mare păzirea Bisericii, o primejdie mare care are nevoie de multă înţelepciune şi de un curaj ca cel despre care vorbeşte Iisus Hristos, acela ca să-şi dea viaţa pentru oile sale, ca niciodată să nu le părăsească, ca să fie tare, ca să stea cu curaj în faţa lupului. În aceasta se deosebeşte păstorul de mercenar. Acesta se îngrijeşte puţin de oile sale, şi nu veghează decât pentru propriul său interes, dar celălalt se uită pe sine însuşi, şi veghează în mod unic numai la mântuirea turmei sale”* [4]. Iar Sf. Chiril al Alexandriei, vorbind despre păstorul cel bun zice: *„Păstorul cu adevărat bun nu vine pentru nimic rău în staulul oilor, urmărind mai degrabă folosul lor şi lucrând cu tărie ceea ce crede că le va fi de mult folos”* [5]. Când distinge între păstorul plătit sau motivat doar de câştigul imediat şi păstorul cel bun care lucrează pentru mântuire, Hristos - Domnul zice că în caz de primejdie, când vede lupul venind, *„cel plătit fuge pentru că este plătit şi nu-l doare inima de oi”* (*Ioan* 10, 9-16). Expresia *„nu-l doare inima de oi”* indică faptul că, prin contrast, cea dintâi calitate a unui bun păstor de suflete este aceea de a avea o inimă milostivă, care suferă pentru credincioşi, o inimă plină de iubire jertfelnică pentru Biserică. Cu alte cuvinte, păstorul cel bun este un om care pune mult suflet în tot ceea ce face pentru mântuirea sufletelor altora. Însă această inimă milostivă a păstorului de suflete se formează în primul rând prin permanentă rugăciune către Hristos, Păstorul cel Bun, şi către toţi sfinţii Lui, mai ales către cei ce au fost ei înşişi păstori de suflete, *„mari dascăli ai lumii şi ierarhi”*.

1. Vocaţia arhipăstorului în Biserică: responsabilitate şi dăruire de sine pentru mântuirea celor păstoriţi de el.

Slujba de întronizare a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române are la bază slujba de TE-DEUM care se săvârşeşte în ziua numelui Patriarhului şi a celorlalţi ierarhi ai Bisericii noastre.

Textul *Apostolului* (*Evrei* 13, 17-21) şi textul *Evangheliei* (Ioan 10, 9-16) care se citesc în timpul acestei slujbe scot în evidenţă adevărul că, în conştiinţa apostolică a Bisericii şi în învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos, slujirea de păstor de suflete este în primul rând *responsabilitate sfântă* pentru mântuirea credincioşilor şi *iubire jertfelnică* pentru ei. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel îndeamnă pe credincioşi zicând: *„fraţilor, ascultaţi pe conducătorii voştri şi vă supuneţi lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă, ca să facă aceasta cu bucurie, şi nu suspinând, căci aceasta nu v-ar fi de folos”* (*Evrei* 13,17). Vedem că ascultarea şi supunerea duhovnicească a credincioşilor faţă de păstorii lor spirituali sunt strâns legate de *privegherea şi responsabilitatea păstorilor* pentru mântuirea celor încredinţaţi lor spre a fi păstoriţi, adică a fi hrăniţi din cuvintele Sfintei Scripturi, din Sfintele Taine ale Bisericii şi din lumina vieţii Sfinţilor lui Dumnezeu.

În continuare, în aceeaşi epistolă către Evrei, Sfântul Apostol Pavel cere credincioşilor să se roage pentru el şi pentru ceilalţi păstori de suflete: *„rugaţi-vă pentru noi; căci suntem încredinţaţi că avem un cuget bun, dorind ca întru toate cu cinste să trăim”* (*Evrei* 13, 18). Acest îndemn apostolic a devenit practică a Bisericii care în fiecare eparhie a ei se roagă la toate slujbele pentru arhipăstorul acesteia cerând lui Dumnezeu *„să-l dăruiască Sfintelor Sale Biserici în pace, întreg, cinstit, drept învăţând cuvântul adevărului Său”* (*Sfânta Liturghie*, pomenirea Chiriarhului după cântarea *Axionului*). La rândul său, Sf. Apostol Pavel se roagă lui Dumnezeu pentru întărirea sau intensificarea vieţii spirituale a credincioşilor spre slava lui Hristos, zicând: *„Dumnezeul păcii, Cel ce prin Sângele unui testament veşnic a înviat din morţi pe Păstorul cel mare al oilor, pe Domnul nostru Iisus, să vă întărească în orice lucru bun, ca să faceţi voia Lui şi să lucreze în noi ceea ce este bineplăcut în faţa Lui, prin Iisus Hristos, Căruia îi fie slava în vecii vecilor Amin.”* (*Evrei* 13, 20-21)

Din lectura textului *Apostolului* se vede clar că toată lucrarea pastorală din Biserică are ca scop întărirea vieţii spirituale şi săvârşirea faptelor bune spre slava lui Hristos, *„ Păstorul cel mare al oilor”* cuvântătoare, Capul Bisericii şi Arhiereul veşnic, Care a descoperit şi împărtăşeşte iubirea Preasfintei Treimi tuturor oamenilor, pe măsura credinţei lor şi a dorinţei lor de-a dobândi viaţa veşnică.

Cât priveşte textul *Evangheliei* care se citeşte la întronizarea Patriarhului, acesta ne învaţă că

2. Comuniune şi conlucrare frăţească în viaţa Bisericii şi în misiunea socială.

În lumina celor arătate mai sus, înţelegem şi noi cât de mare şi sfântă este responsabilitatea

ŞI MISIUNE SPIRITUALĂ ÎN SOCIETATE

la întronizarea ca Patriarh – 30 septembrie 2007

noastră de Părinte duhovnicesc şi arhipăstor al Bisericii Ortodoxe Române. O sarcină grea purtată pe umeri slabi!

De aceea, toată nădejdea ne-o punem mai întâi în milostivirea Tatălui Ceresc, în ajutorul lui Hristos Care ne întăreşte şi în dumnezeiescul har al Sfântului Duh *„cel ce totdeauna pe cele neputincioase le vindecă şi pe cele cu lipsă le împlineşte"*, căutând ca învăţători şi rugători pentru noi pe Sfinţii Apostoli ai lui Hristos şi pe Sfinţii Părinţi ai Bisericii, care mărturiseau că; *„avem comoara aceasta (a harului) în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârşitoare este a lui Dumnezeu, şi nu de la noi"* (*2 Corinteni* 4, 7).

De asemenea, ne punem nădejdea în rugăciunile, sfatul bun şi ajutorul tuturor fraţilor ierarhi din Sfântul Sinod, împreună-slujitori şi împreună-păstori cu noi în Biserica lui Hristos din poporul român.

Totodată, cerem întregului cler, tuturor monahilor şi monahiilor, tuturor credincioşilor şi credincioaselor Bisericii Ortodoxe Române din ţară şi din afara graniţelor României să ne ajute în slujirea noastră cu rugăciunile lor şi cu fapta lor cea bună, ca, împreună, să ne bucurăm cu toţii de binecuvântarea Preasfintei Treimi şi de lucrarea liturgică, pastorală şi misionară a Bisericii noastre.

Cea dintâi dorinţă şi cea dintâi datorie a noastră ca nou Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române constă în *păstrarea, preţuirea şi cultivarea moştenirii spirituale luminoase pe care ne-a lăsat-o fericitul întru pomenire Părintele nostru Patriarh Teoctist*, pildă de înţelepciune şi răbdare, de iubire frăţească faţă de toţi creştinii ortodocşi, pildă de bunătate faţă de toţi creştinii, faţă de toţi oamenii credincioşi şi faţă de toţi oamenii făcători de pace şi de bine.

În al doilea rând, datoria noastră constantă este *promovarea comuniunii frăţeşti, a coresponsabilităţii şi a conlucrării cu toţi ierarhii din Sfântul Sinod*, pentru a păstra şi apăra credinţa ortodoxă şi unitatea Bisericii noastre, precum şi de a găsi împreună cu Înalt Preasfinţiile şi Preasfinţiile lor, împreună cu clerul şi credincioşii mireni ortodocşi, căi şi mijloace corespunzătoare pentru adâncirea şi îmbogăţirea vieţii spirituale şi a lucrării misionare în parohiile, mănăstirile, şcolile teologie, instituţiile culturale şi instituţiile social-caritative ale Bisericii noastre, pe baza experienţei de până acum şi potrivit noilor provocări care vin din partea societăţii contemporane din ce în ce mai secularizate. Această societate – adesea, mai mult indiferentă decât necredincioasă – are nevoie de Biserică, întrucât are nevoie de vindecare şi de comuniune spirituală, tocmai pentru că identifică libertatea persoanei cu individualismul egoist şi cu posesia lucrurilor limitate şi trecătoare; ori, viaţa omenească nu se poate construi temeinic şi constant pe vidul spiritual al uitării de Dumnezeu şi de vocaţia cerească sau transcendentă a persoanei umane.

Foarte repede se constată că deficitul de transcendenţă din viaţa individului produce deficit de umanitate (omenie) în viaţa socială. Fără perspectivă spirituală sau metafizică, viaţa umană se reduce repede la „matematică": număr de indivizi robotizaţi şi cantităţi de produse finite, pentru scopuri bine definite, dar într-o lume închisă în sine, autosuficientă.

O altă dorinţă a noastră, care devine o datorie, este *intensificarea misiunii spirituale a Bisericii în societate, dincolo de zidurile locaşurilor de cult*, prin intermediul *a două reţele bisericeşti ortodoxe la nivel naţional şi anume: radio şi televiziune, precum şi un cotidian al Bisericii*. Experienţa acumulată în acest sens de Mitropolia Moldovei şi Bucovinei, precum şi de alte mitropolii sau eparhii din Biserica noastră, ne dă speranţă că ceea ce este necesar poate deveni posibil prin *coresponsabilitate şi conlucrare frăţească*, precum şi prin bunăvoinţa persoanelor şi instituţiilor care vor să ajute Biserica, pentru ca ea să contribuie la rândul său şi mai mult la viaţa spirituală şi socială a ţării noastre.

3. Recunoştinţă pentru încrederea acordată şi dorinţă de dialog şi cooperare.

În încheiere, dorim să mulţumim tuturor ierarhilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române şi membrilor Colegiului Electoral Bisericesc, pentru încrederea acordată şi chemarea adresată nouă de a sluji, cu râvnă şi înţelepciune, Biserica Ortodoxă Română în noua responsabilitate de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, aşa cum se spune în *Gramata* Sfântului Sinod pentru întronizarea Patriarhului.

Mulţumim tuturor celor ce ne-au adresat felicitări fie din ţară, fie din străinătate, în nume personal sau în numele unor Biserici şi organizaţii creştine, în numele altor culte religioase, în numele unor instituţii de Stat, organizaţii şi asociaţii.

De asemenea, mulţumim călduros tuturor delegaţilor oficiali din România şi din străinătate care sunt prezenţi acum la momentul întronizării noastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, arătând astfel preţuirea şi prietenia lor faţă de Biserica Ortodoxă Română.

În mod deosebit, mulţumim tuturor instituţiilor de Stat, cu prioritate Preşedintelui şi Guvernului României, pentru ajutorul acordat în organizarea acestui eveniment, având speranţa şi convingerea că Biserica Ortodoxă Română, împreună cu alte culte religioase din România, va continua să contribuie la îmbogăţirea vieţii spirituale, culturale şi sociale a românilor din ţară şi din străinătate, într-o vreme în care România a devenit şi Stat membru al Uniunii Europene.

Nu uităm faptul că mai toţi credincioşii români migranţi au nevoie de mai mult sprijin pastoral şi material, pentru a-şi păstra identitatea şi demnitatea, dar şi pentru a coopera mai bine în domeniul social cu credincioşii altor Biserici şi cu cetăţenii ţărilor unde se află temporar la muncă sau stabiliţi definitiv.

Sperăm că dialogul, cooperarea şi respectul reciproc în raport cu alte Biserici şi cu alte culte religioase vor continua, acordând însă o atenţie deosebită păstrării dreptei credinţe şi tuturor valorilor tradiţionale ale Ortodoxiei. În acest sens, le mulţumim şi tuturor celor ce veghează cu multă râvnă ca Biserica Ortodoxă să nu-şi piardă identitatea de credinţă şi viaţa spirituală, când dialoghează sau cooperează cu alte Biserici creştine.

Noi avem dorinţa şi datoria să rămânem statornici în unitatea dreptei credinţe. În acelaşi timp, considerăm că dragostea faţă de Ortodoxie nu trebuie exprimată doar în atitudini defensive şi în temeri excesive, ci mai ales în faptele lucrării pastorale şi misionare concrete, după modelul Sfinţilor Apostoli, pe care Hristos-Domnul Cel răstignit şi înviat nu i-a lăsat încuiaţi de teamă într-o casă din Ierusalim, ci i-a trimis la propovăduire sau misiune în toată lumea păgână din vremea lor.

În orice caz, mulţumim şi celor ce ne încurajează şi celor ce ne critică, dacă totul este spre folosul mântuirii credincioşilor şi spre binele Bisericii. Când greşim, trebuie să ne pocăim, să cerem iertare şi să ne îndreptăm, iar când facem binele, rugăm să fim ajutaţi şi mai mult, cu fapta, tot spre binele vieţii şi lucrării Bisericii.

Rugăm pe Tatăl nostru din ceruri, pe *„Părintele luminilor de la Care vine toată darea cea bună şi tot darul"* (*Iacob* 1, 17) să ne binecuvânteze şi să ne ajute pe toţi, cu al Său har şi cu a Sa iubire de oameni, ca să săvârşim binele în orice timp şi în orice loc, spre slava Preasfintei Treimi şi spre a noastră mântuire.

† DANIEL
Arhiepiscop al Bucureştilor,
Mitropolitul Munteniei şi Dobrogei
Locţiitor al Tronului Cezareei Capadociei
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

---

[1] Vezi notele explicative 1311 şi 1312 la Comentariul Sfântului Chiril al Alexandriei la Evanghelia după Ioan, Colecţia *Părinţi şi Scriitori Bisericeşti*, nr. 41, Bucureşti, 2000, p. 702.

[2] *Idem*, nota 1313, p. 704.

[3] Vezi Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentariu la Evanghelia după Ioan*, Ed. Pelerinul Român, Oradea, 1980, omiliile 59 şi 60, pp. 290-305; Sf. Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, pp. 699-721.

[4] *Ibidem*, Omilia 60, 1, p. 296.

[5] Sf. Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 706.

„Înnoirea Bisericii, bucurie şi responsabilitate"

Cuvânt rostit în Palatul Patriarhal, la întronizarea Prea Fericitului Părinte Daniel,

30 septembrie 2007

Prea Fericite Părinte Patriarh Daniel,
Excelenţa Voastră
Domnule Preşedinte al României,
Înalt Prea Sfinţiile şi Prea Sfinţiile Voastre,
Stimaţi oaspeţi de peste hotare şi din ţară,
Iubiţi credincioşi,

În această aleasă şi sfântă zi am fost cu toţii martori ai întronizării celui de-al şaselea Patriarh al BOR, în această catedrală venerabilă şi încărcată de istorie din inima Bucureştiului. Este un eveniment duhovnicesc, liturgic şi canonic plin de adânci şi multiple semnificaţii atât pentru ortodoxia românească, cât şi pentru cea ecumenică. Cu adevărat aceste momente, care au devenit istorie, ne obligă la reflecţie, deschizându-ne mintea şi inima pentru a putea înţelege lucrarea tainică a Duhului Sfânt, care pretutindeni este *„şi pe toate le plineşte"*.

În Sfânta noastră Biserică Ortodoxă, întronizarea oricărui episcop, dar mai ales a întâiului dintre episcopi, este o sărbătoare a înnoirii Bisericii înseşi. În acest sens Sfânta Scriptură arată că Dumnezeu Creatorul, fiind prezent prin energiile Sale divine în creaţia şi umanitatea Sa ca într-un templu sfânt, sfinţeşte şi înnoieşte toate, cum se spune la proorocul Isaia: *„Înnoiţi-vă pentru Mine! Aşa zice Domnul Cel ce a făcut cerul şi a pus în rânduială pământul... adunaţi-vă şi veniţi laolaltă, sfătuiţi-vă voi, cei mântuiţi dintre oameni! Eu sunt Dumnezeu şi afară de Mine nu este altul, un Dumnezeu Drept şi Mântuitor! Întoarceţi-vă la Mine şi vă veţi mântui!"* (Isaia 45, 16-22). Templul Cel Sfânt al lui Dumnezeu prin excelenţă este Biserica, trupul tainic al Domnului, plinirea celui ce plineşte toate, unde Fiul lui Dumnezeu înomenit, răstignit, înviat şi înălţat, este prezent văzut şi nevăzut, adică este împreună cu Tatăl şi aici nevăzut împreună cu noi locuieşte. Totodată, El este Calea, Adevărul şi Viaţa noastră, fiind prezent în mărturisirea dreptei credinţe, lucrător în Liturghia, Tainele şi Cultul Bisericii, călăuzitor şi învăţător în ierarhia Bisericii. Unitatea inseparabilă a acestor trei elemente se împlineşte în Mântuitorul Iisus Hristos, Care face din Biserică realitatea, actualizată anticipat, a Împărăţiei sale, în care se înnoiesc toate. În El şi prin El episcopii înconjuraţi de preoţi, diaconi şi popor, formează imaginea Împărăţiei lui Dumnezeu care înnoieşte lumea.

Mântuitorul Iisus Hristos ne-a descoperit taina comuniunii persoanelor treimice şi ne-a arătat că unitatea este singura formă adevărată de vieţuire duhovnicească. După această învăţătură au trăit Sfinţii Apostoli, pe care Domnul i-a ales şi aşezat ca urmaşi ai Săi în lume, şi episcopii, din toate timpurile şi din toate locurile. În acest sens, canonul 34 apostolic spune: *„Episcopii fiecărui neam (ethnos) trebuie să-l cunoască pe Primul (proton) dintre ei drept cap (kephalen), şi să nu facă nimic fără voinţa (gnome) lui, dar nici acela să nu facă ceva fără voinţa (gnome) tuturor. Fiindcă aşa va fi armonia aceleiaşi gândiri (homonoia) şi va fi slăvit Dumnezeu-Tatăl prin Fiul în Duhul Sfânt"*. Aşadar, Ortodoxia, ca adevărată Biserică a lui Dumnezeu, este Biserica Sfintei Treimi, zidită pe taina unităţii celor Trei Persoane într-o unică fiinţă. Această taină a comuniunii fundamentează unitatea şi diversitatea, ierarhia şi libertatea, reflectându-se în toate nivelele de existenţă ale Bisericii: local, regional şi universal. Astfel, în Biserica Ortodoxă, episcopi şi preoţi, reprezentanţi ai **principiului ierarhic**, săvârşesc Liturghia şi celelalte slujiri bisericeşti mereu cu poporul credincios şi pentru el. La rândul său, poporul lui Dumnezeu primeşte această slujire dumnezeiască şi participă activ la viaţa Bisericii, încadrând ierarhia în ampla comuniune a **sobornicităţii** – al doilea principiu constitutiv al Bisericii Ortodoxe. Episcopii, deşi deplin egali şi autonomi în eparhiile lor, sunt cuprinşi în comuniunea **sinodalităţii** – cel de-al treilea principiu constitutiv de organizare a Bisericii Ortodoxe.

În sensul celor arătate, episcopii formează un corp ordonat având în frunte drept cap un protos sau un primat, care în cadrul Bisericilor locale surori şi egale are în frunte un primus inter pares pe Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului. Rolul patriarhului este deci acela de a exprima şi exercita unitatea în comuniune frăţească a unei Biserici locale, asigurând integrarea tuturor principiilor constitutive ale poruncilor evanghelice în viaţa credincioşilor.

Iată, prin urmare, de ce evenimentul la care am participat, întronizarea patriarhului nostru, are o semnficaţie eclesiologică şi reprezintă o înnoire a Bisericii noastre în Iisus Hristos Domnul slavei. Prin acest act liturgic şi pe deplin canonic am readus înaintea lumii conştiinţa realităţii noastre autocefale, aşezând în scaunul de protos pe cel ce formează împreună cu noi Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Prin Părintele nostru Patriarh Daniel, Biserica Ortodoxă s-a reîntregit şi a redevenit un corp unic, după trecerea la cele veşnice a vrednicului de pomenire, Patriarhul Teoctist. Azi, în frunte cu Patriarhul nostru în calitate de părinte, Sinodul este o icoană a Împărăţiei cerurilor. Dacă în Preasfânta Treime, Tatăl nu e niciodată singur, ci împreună cu Fiul şi Sfântul Duh, aşa şi în Sinodul nostru, Patriarhul este încadrat de dubla comuniune, sinodală a episcopilor şi sobornicească a întregului popor al lui Dumnezeu. Aceasta e taina şi bucuria comuniunii în Biserica Ortodoxă – cea a intercondiţionării şi dependenţei reciproce a tuturor de toţi, unde fiecare contează şi e de neînlocuit: nici ierarhi fără patriarh, nici patriarh fără sinod; nici popor fără păstori, nici sinod şi patriarh fără poporul lui Dumnezeu.

Prea Fericirea Voastră,

Aţi devenit acum, prin voinţa lui Dumnezeu şi a întregii noastre Biserici, patriarhul unui popor insuflat de Duhul Evangheliei lui Hristos. Poporul român, această sinteză unică de latinitate orientală şi romanitate ortodoxă, este moştenitorul vieţii creştine apostolice, martirice şi patristice. Atât limba, cât şi naţionalitatea lui s-au înfiripat odată cu Biserica Ortodoxă, mama lui duhovnicească de milenii. Cu toate că a trebuit să treacă prin suferinţele crucii, acest popor ortodox

(continuare în p. 6)

Î.P.S. LAURENŢIU
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

CUVÂNTUL DOMNULUI TRAIAN BĂSESCU, PREŞEDINTELE ROMÂNIEI cu prilejul conferirii Ordinului Naţional „Steaua României" în grad de Mare Cruce, Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel

„Am avut şansa şi onoarea să particip la întronizarea primului Patriarh de după cel de-al Doilea Război Mondial, care a fost desemnat în mod democratic şi după preceptele Bisericii Ortodoxe Române, de însăşi Biserica Ortodoxă Română. Pentru acest lucru, vă mulţumesc Dumneavoastră şi Bisericii Ortodoxe Române, în ansamblul ei(...). Am convingerea că Biserica Ortodoxă Română ne poate sprijini să devenim acea naţiune unitară în jurul setului ei de valori, pentru că numai unitatea şi apropierea unul de celălalt sunt cele care pot face din poporul român un popor care să reuşească atât de repede cât îşi doreşte fiecare român (...). Personal doresc să vă asigur de tot sprijinul pe care Preşedintele României poate să-l acorde Bisericii Ortodoxe Române."

Cuvântul Prea Fericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Palatul Cotroceni, 30 septembrie 2007

Domnule Preşedinte,
Înalt Prea Sfinţiile şi Prea Sfinţiile Voastre,
Eminenţele şi Excelenţele Voastre,
Onorată asistenţă,

Onoarea care ni s-a făcut astăzi prin conferirea **Ordinului Naţional *Steaua României* în Grad de Mare Cruce** este, în primul rând, un act simbolic al Preşedintelui României de cinstire şi preţuire a Bisericii Ortodoxe Române.

În al doilea rând, acest gest reprezintă pentru noi personal o mare încurajare la început de drum nou, pe o treaptă superioară de slujire a Bisericii Ortodoxe Române şi a ţării noastre.

În al treilea rând, înalta distincţie primită astăzi ne cheamă la o intensificare a respectului reciproc şi a cooperării dintre Stat şi Biserică, potrivit noii Legi a cultelor care recunoaşte contribuţia Bisericii Ortodoxe Române şi a celorlalte culte religioase oficiale din România la viaţa societăţii româneşti, acestea fiind apreciate ca factori ai păcii sociale şi parteneri sociali ai Statului Român, motiv pentru care Statul sprijină cultele din România. Autonomia cultelor religioase faţă de Stat, garantată de Constituţia României, însemnează libertatea acestora de a se organiza şi funcţiona fără restricţii din partea Statului. În acelaşi timp, noi nu înţelegem autonomia Bisericii ca fiind izolare, ci fiind şi libertate responsabilă de cooperare cu Statul Român spre binele comun al societăţii româneşti, care are nevoie de vindecare spirituală, de consolidare materială şi de afirmare întru demnitate umană pe plan naţional şi internaţional.

Rugăciunea şi fapta bună, cultul şi cultura inspirată de credinţă, legătura dintre viaţa spirituală şi activitatea socială, afirmarea identităţii naţionale şi deschiderea spre universal, toate aceste valori tradiţionale pe care le binecuvântează şi le cultivă Biserica noastră constituie coordonate permanente şi priorităţi ale slujirii noastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Preşedinte al Sfântului Sinod şi al Adunării Naţionale Bisericeşti.

Cu aceste gânduri de preţuire a poporului român şi a tuturor instituţiilor Statului Român, mulţumim călduros Excelenţei Voastre, Domnule Traian Băsescu, Preşedintele României, pentru conferirea **Ordinului Naţional Steaua României în Grad de Mare Cruce** şi pentru cuvintele de apreciere adresate nouă cu acest prilej. Rugăm pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos să Vă dăruiască multă sănătate şi mult ajutor în activitatea Domniei Voastre de conducere şi reprezentare a Statului Român.

În încheiere, mulţumim tuturor ierarhilor din ţară şi străinătate, precum şi tuturor persoanelor distinse care ne-au onorat cu prezenţa lor la acest moment de preţuire şi încurajare pentru slujirea noastră ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

„Înnoirea Bisericii, bucurie şi responsabilitate"

(urmare din p. 5)

binecuvântat a devenit, în timp, o Naţiune unită şi independentă cu o Biserică autocefală patriarhală în comuniune frăţească cu celelalte Biserici Ortodoxe. Au fost decenii lungi şi pline de suferinţe în care Biserica noastră s-a aflat împreună cu întregul popor sub valurile unei terori istorice care părea fără sfârşit. Prin înţelepciune şi prudenţă, Patriarhii de fericită pomenire: Miron, Nicodim, Iustinian, Iustin şi Teoctist au rezistat ca o adevărată cetate zidită pe stâncă înfruntând fiecare valuri copleşitoare şi înscriind fapte memorabile în istoria continuităţii poporului nostru.

Prin alegerea Prea Fericirii Voastre din 12 septembrie, ierarhi şi reprezentanţi ai poporului lui Dumnezeu V-au identificat prin lucrarea Duhul Sfânt să fiţi ales şi pregătit pentru această misiune şi slujire.

Aceste puţine cuvinte, rostite în numele membrilor Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, se doresc să motiveze bucuria întregii Biserici, pentru această alegere, dar şi să mulţumească Prea Sfintei Treimi pentru darul deosebit făcut Bisericii noastre. Pregătirea teologică aleasă a Prea Fericirii Sale, începută la Institutul Teologic din Sibiu a fost încununată cu un doctorat la Bucureşti şi cu altul la Strasbourg. Astfel, discipolul părintelui Stăniloae s-a făcut, în 1987 la Sihăstria Neamţului, ucenicul duhovnicesc întru monahism al stareţului de sfântă pomenire care a fost părintele Cleopa.

Personalitatea Prea Fericirii Sale s-a impus în activitatea didactică, ca profesor la Geneva, Bucureşti şi Iaşi, cu o operă publicistică remarcabilă. Pentru vestirea Cuvântului Adevărului, ca Arhiepiscop al Iaşilor şi Mitropolit al Moldovei şi Bucovinei, Prea Fericirea Sa a reactivat Facultatea de Teologie, a înfiinţat 5 Seminarii Teologice, 2 Şcoli postliceale sanitare, Institutul Trinitas (cu editură, tipografie şi radio), Institutul Ecumenic şi Social-Pastoral *„Sf. Nicolae"*, Centrul de presă *„Lumina"*, Centrul Cultural-Pastoral *„Sf. Daniil Sihastrul"*, Durău, Academia Ortodoxă *„Sf. Ioan de la Neamţ"*.

Teologia Dogmatică şi cea Liturgică au fost trăite prin lucrarea de sfinţire a credincioşilor, pe care i-a legat de Hristos prin sfinţii a căror moaşte au fost venerate alături de cele ale Cuvioasei maicii noastre Parascheva.

Filantropia creştină, ca slujire a aproapelui în suferinţă şi în nevoi, bazată pe Filantropia divină, şi-a găsit împlinirea în activitatea Prea Fericirii Sale într-o seamă de instituţii, unităţi şi centre medicale, social-caritative şi cantine pentru săraci, mijloace de mare importanţă în lucrarea pastoral-misionară a Bisericii.

În acest moment liturgic înălţător, pregătit de Sf. Liturghie prin Jertfă Euharistică, când Prea Fericirea Voastră aţi fost investit cu demnitatea de Patriarh, Întâiul Păstor al Bisericii noastre, care implică multă jertfă, membrii Sf. Sinod Vă asigurăm de înalta preţuire şi mai ales de împreuna noastră lucrare în cadrul sinodalităţii Bisericii.

Ne rugăm Bunului Dumnezeu să Vă dăruiască Prea Fericirii Voastre sănătate şi multă putere pentru a conduce corabia Bisericii pe calea mântuirii. Prin atribuţiile speciale de Patriarh şi preşedinte al Sf. Sinod sunteţi chemat să vegheaţi continuu la menţinerea unităţii şi comuniunii sinodale, la aplicarea unitară în cadrul Bisericii noastre a Sfintelor Canoane şi a regulamentelor bisericeşti şi mai ales a principiilor acriviei şi iconomiei bisericeşti. În consens sinodal, suntem, în consecinţă, chemaţi să dăm răspuns teologic şi canonic tuturor provocărilor lumii contemporane secularizate.

Mulţumim lui Dumnezeu pentru darul făcut Bisericii noastre, intrată astăzi pe o nouă cale de înnoire în împlinirea chemării sale. Vă dorim din tot sufletul, Prea Fericite Părinte Patriarh Daniel, să aveţi o păstorire rodnică şi binecuvântată la cârma Bisericii Ortodoxe Române.

Avem un nou patriarh!

(urmare din p. 1)

prin studiile şi articolele pe care le-a publicat în reviste teologice de prestigiu, prin participarea la Adunarea generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Canberra în 1992 sau la Adunările Ecumenice Europene de la Graz din 1997 şi de la Sibiu din septembrie 2007, prin cooptarea sa ca membru în diferite delegaţii sinodale, conduse de regretatul patriarh Teoctist, care au vizitat alte Biserici, între care şi delegaţia care a vizitat Vaticanul şi Italia în octombrie 2002, la invitaţia papei Ioan Paul II. Pretutindeni glasul său era ascultat şi apreciat, iar prin glasul său sporea şi prestigiul Bisericii şi al ţării sale.

După moartea patriarhului Teoctist, a dat dovadă de multă înţelepciune şi răbdare. A răbdat cu înţeleaptă cumpănire toate atacurile unor ziarişti dirijaţi de alţii, din umbră, toate manifestele scrise şi difuzate împotriva sa, menite să-iştirbească autoritatea şi prestigiul, pe care şi le-a câştigat prin muncă cinstită, ca student, ca profesor la Bossey, Bucureşti şi Iaşi, ca episcop-vicar la Timişoara, apoi ca arhiepiscop şi mitropolit la Iaşi. N-a răspuns la nici un atac şi a sfătuit şi pe alţii să procedeze la fel, iar răsplata i-a fost pe măsură, căci Dumnezeu a luminat mintea membrilor Colegiului Electoral Bisericesc care l-au ales cu o majoritate covârşitoare în scaunul de arhiepiscop al Bucureştilor, mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi patriarh al României.

Acum noul Patriarh Daniel părăseşte Mitropolia Moldovei, deşi sufletul îi va rămâne şi acolo, unde s-a arătat din plin ca vrednic urmaş al marilor ierarhi: Iosif Muşat, Teoctist I, Gheorghe Movilă, Anastasie Crimca, al lui Varlaam şi Dosoftei, cei trecuţi prin râvna sa în ceata sfinţilor, al lui Gavriil Callimachi, Iacob Stamati, Veniamin Costachi şi Iosif Naniescu. Din 30 septembrie devine urmaşul strălucitilor ierarhi munteni: Iachint de la Vicina, Macarie iubitorul de slovă tipărită, Teofil, Ştefan şi Teodosie, cei care au lucrat pentru limba naţională în slujbele bisericeşti, al celor doi mitropoliţi cărturari trecuţi nu de mult în calendarul sfinţeniei ortodoxe româneşti – Antim Ivireanul şi Grigorie Dascălul.

Dar va deveni şi urmaşul marilor patriarhi: Miron Cristea, ardeleanul din Topliţa Harghitei, cel care a lucrat pentru organizarea unei Biserici româneşti unitare după realizarea actului memorabil de la 1 Decembrie 1918 şi care va îndeplini apoi şi un însemnat rol politic în viaţa ţării; Nicodim Munteanu, originar din Pipirigul Neamţului, harnicul traducător de cărţi teologice în româneşte; Justinian Marina, olteanul dârz care ne-a cârmuit cu demnitate Biserica în cea mai neagră perioadă din istoria neamului; cărturarul Iustin Moisescu din Cândeştii Muscelului, care a reprezentat cu atâta demnitate Biserica noastră în afara hotarelor ţării şi care a îndurat atâtea umilinţe din partea „mai marilor" veacului în care a trăit; şi Teoctist Arăpaşu, cel pornit de pe plaiurile Botoşanilor, care a redat, în mare măsură, locul ce se cuvenea Bisericii noastre după schimbările din decembrie 1989.

Cel de al şaselea patriarh al Bisericii noastre este un fiu al Banatului, căci se cuvenea ca şi acest colţ de ţară românească să dea Bisericii un patriarh. Prea Fericirea Sa, Patriarhul Daniel, are înaintaşi vrednici, atât în scaunul de mitropolit al Munteniei şi Dobrogei cât şi în cel de patriarh, din viaţa şi lucrarea cărora poate învăţa multe. Dar fiecare dintre ei şi în speţă cei cinci patriarhi au fost ierarhii epocii istorice în care au trăit; fiecare dintre ei s-a confruntat cu mentalităţi, cu oameni politici, cu conducători de stat şi de guverne, cu regimuri social-politice care n-au fost întotdeauna favorabile Bisericii. De aceea, cel de al şaselea patriarh va trebui să fie ierarhul vremurilor pe care le trăim. Va fi primul patriarh al Bisericii noastre după intrarea României în Uniunea Europeană, dar care are suprema îndatorire de-a nu se abate cu nimic de la tradiţiile de veacuri ortodoxe şi româneşti, şi totuşi, să fie receptiv şi la mesajul pe care ni-l aduce secolul al XXI-lea, pe care îl dorim un secol de pace, de colaborare, de ecumenism, iar pe plan intern un secol prosper pentru întreaga suflare, un secol fără atâtea frământări şi certuri politice, un secol în care Biserica să fie chemată să slujească şi să îndrume poporul şi nicidecum să fie denigrată de atâţia nechemaţi!

Dacă în slujirea mitropolitană de la Iaşi a lansat chemarea: „nici un sat fără biserică", de la Bucureşti se aşteaptă de la noul patriarh alte „chemări", pe care să le adreseze tuturor ierarhilor: nici un cartier din mediul urban fără biserică, nici o biserică fără slujbe şi fără predici, nici o parohie cu preoţi prea înaintaţi în vârstă şi care nu se mai gândesc la „mântuirea sufletelor" enoriaşilor, nici o casă de creştin fără o carte de rugăciuni şi un catehism, nici un protopopiat măcar fără o instituţie de asistenţă socială, nici o eparhie fără un liceul confesional, aşa cum au alte culte, mai ales în Ardeal. Domnul Ambasador Teodor Baconsky, într-un articol publicat în ziarul „Dilema", cerea noului patriarh o reformă a întregului învăţământ teologic, motivând că sunt prea multe Facultăţi de Teologie, lucru care este în dauna pregătirii viitorilor preoţi. „Într-adevăr, nu mai avem profesori de calitate, dar nici studenţi, lucru dovedit de faptul că la unele Facultăţi nici nu se completează numărul de locuri. De asemenea, recomanda o cât mai grabnică adoptare a noului Statut de organizare a Bisericii Ortodoxe Române, fără ca să se nesocotească implicarea laicatului la conducerea vieţii bisericeşti, potrivit principiilor Statutului organic şagunian. Un post de radio şi o televiziune a Patriarhiei suntem siguri că le va realiza cât de curând.

Nu intenţionăm să dăm „sfaturi" noului patriarh; deoarece Prea Fericirea Sa cunoaşte mai bine decât oricare altul care sunt nevoile stringente ale Bisericii, cărora trebuie să le facă faţă şi pe care le aşteptăm cu toţii.

În încheiere, consider că trebuie subliniat faptul că Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel este – după Miron Cristea – cel de al doilea patriarh care a studiat la Institutul Teologic din Sibiu, ca „şef de promoţie" în iunie 1974 şi că a început să publice, încă din anii studenţiei, în revista „Mitropolia Ardealului" de la Sibiu.

Urăm Prea Fericitului Patriarh viaţă îndelungată şi plină de binecuvântate roade în slujirea Bisericii şi a neamului, iar rugăciunile Cuvioasei Maicii noastre Parascheva de la Iaşi, ale Sfântului Dimitrie cel Nou Basarabov de la Bucureşti şi ale Sfântului Ierarh Varlaam de la Secu, – ultimul canonizat în timpul păstoririi Sale la Iaşi –, să-i călăuzească paşii şi în noua slujire de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române!

Întrunire Ecumenică la Cremona – Italia

Un eveniment cu conotaţii spirituale, culturale şi confesionale deosebite s-a consumat la începutul acestei luni în Sibiu devenit în acest an Capitală Culturală a Europei. Este vorba de cea de a *III-a Adunare Ecumenică Europeană* ce s-a desfăşurat în oraşul de pe malurile Cibinului şi la care au participat aproximativ 2500 de delegaţii, reprezentând toate Bisericile istorice din Europa.

Ecourile acestei Adunări Ecumenice s-au făcut auzite în întreaga Europă dar şi pe alte continente prin problematicile discutate ca şi prin mesajele adresate lumii creştine europene aflată la o adevărată răscruce spirituală.

Astfel în ziua de 15 septembrie a.c., *Episcopia Romano-Catolică* din *Cremona-Italia* (oraş vestit prin naşterea în el a marelui maestru lutier Stradivarius ca şi prin cea mai înaltă clopotniţă din lume) a organizat o întrunire ecumenică în care

s-au analizat concluziile şi Mesajul celei de A Treia Adunări Ecumenice de la Sibiu.

La invitaţia episcopului Cremonei *Dante Lafranconi*, au participat din partea Bisericii Ortodoxe Române P.S. *Visarion Răşinăreanu*, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului şi P.S. *Siluan Marsilianul*, episcop-vicar al Mitropoliei Europei Meridionale.

Din partea Bisericii Romano-Catolice din România au luat parte P.S. *Damian Cornel*, episcop-auxiliar de Bucureşti şi P.S. *Aurel Percă*, episcop-auxiliar din Iaşi. Au participat de asemenea P.C. Pr. *Doru Fuciu* – parohul Bisericii Ortodoxe Române *„Naşterea Maicii Domnului"* din Cremona, P.C. Pr. *Anton Jigmon*, parohul Bisericii Romano-Catolice din Cremona, preoţi. călugăriţe, seminarişti, invitaţi şi un numeros public. După ce a fost vizitat Domul sau Catedrala din oraş şi sediul primăriei din Cremona, la orele 17 în sala festivă a Centrului Pastoral al Episcopiei din Cremona *„Maria Sedes Sapientiae"* au început lucrările propriu-zise ale Mesei Rotunde.

Excelenţa Sa episcopul *Dante Lafranconi* a deschis lucrările acesteia printr-o elevată cuvântare în care a evidenţiat importanţa Adunării Ecumenice de la Sibiu pentru Bisericile Europei, salutând apoi prezenţa oaspeţilor veniţi din România.

În continuare, prof. *Mario Gnocchi*, Directorul Secretariatului cu Activităţi Ecumenice a Eparhiei – prezent ca delegat la Sibiu – a trecut în revistă principalele etape ale întrunirii de la Sibiu exprimându-şi apoi câteva opinii proprii în calitate de participant.

La invitaţia sa, au luat cuvântul apoi *P.S. Visarion Răşinăreanu* – care a prezentat pe larg desfăşurarea Adunării Ecumenice de la Sibiu, rolul Bisericii Ortodoxe Române în organizarea acestui eveniment de anvergură pentru creştinătatea europeană ca şi iniţiativele practice ale acesteia pentru viaţa spirituală şi culturală a credincioşilor, responsabilităţile ce revin fiecărei Biserici în procesul de implementare a principiilor creştine în viaţa popoarelor Europei. Au urmat la cuvânt *P.S. Damian Cornel, P.S. Aurel Percă* şi *P.S. Siluan Marsilianul,* toţi exprimând opinii constructive în legătură cu evenimentele ecumenice de la Sibiu. S-au purtat apoi discuţii fructuoase în legătură cu problematicile şi tema Adunării Ecumenice de la Sibiu, ca şi prezenţa activă în viaţa Bisericii a tuturor categoriilor sociale, a tinerilor, a femeilor în aşa fel ca Lumina lui Hristos să lumineze tuturor.

A urmat apoi o Cină festivă oferită de către episcopul *Dante* la *„Casa di Acolienze"* a Episcopiei.

La orele 21, în Catedrala Catolică din Cremona a avut loc o Rugăciune Ecumenică cu prilejul împlinirii a 900 de ani de la construirea acesteia (1107) ca şi a hramului ei *„Sf. Fecioară Îndurerată"*, prăznuită în această zi.

După ritualul de început, soborul episcopilor a salutat poporul, după care au urmat Rugăciunile începătoare din ritul ortodox, ectenia mare rostită de către preotul ortodox *Doru Fuciu,* o lectură din Epistola către Evrei (cap. 5-79) şi citirea Sf. Evanghelii de la Ioan (19, 15-27). După aceasta P.S. *Visarion Răşinăreanu* a rostit o omilie în care a arătat cinstirea de care se bucură Maica Domnului în Biserica Ortodoxă, ca şi rolul ei în iconomia mântuirii. A urmat apoi omilia P.S. *Damian Cornel* care a reliefat cinstirea Maicii Preacurate în Cultul Bisericii Catolice.

În partea a doua a manifestării Corala psaltică *"Bizantion"* a Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei condusă de dl. *Adrian Sârbu* a prezentat un frumos buchet de cântări liturgice închinate Sf. Fecioare Maria iar corul de cameră şi orchestra *„Orfei Farnesioni"* din Cremona au prezentat fragmente din Missa dolorosa de Caldara sub bagheta dirijorului *Daniele Scolari.* La sfârşitul rugăciunii ecumenice a avut loc un schimb de daruri între gazde şi oaspeţi.

A doua zi, duminică 16 sept. a.c. P.S., *Visarion Răşinăreanu* a săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica *„SS Gregorio* şi *SS Trinita"* din Cremona, locaş în care îşi desfăşoară activitatea liturgică parohia ortodoxă română, rostind un bogat cuvânt de învăţătură. Liturghia arhierească a coincis şi cu sărbătoarea hramului bisericii *„Naşterea Maicii Domnului"* la ea participând un număr mare de credincioşi români aflaţi în Cremona.

Răspunsurile liturgice au fost date de către Corala *„Bizantion"* din Iaşi care a adăugat un plus de strălucire acestei frumoase slujbe de hram.

După slujbă parohia ortodoxă a oferit o agapă frăţească la care au luat parte cei trei episcopi, ortodox şi romano-catolici, veniţi din România, preoţii celor două comunităţi, membri ai parohiei ortodoxe, ca şi un grup de români catolici din Cremona.

A fost cu adevărat un moment de bucurie pentru românii din acest oraş care au avut posibilitatea să se întâlnească şi la sfânta slujbă şi la agapa frăţească şi au simţit cu adevărat că *Lumina lui Hristos* care luminează tuturor luminează şi pentru ei acolo departe de ţara lor pe care o poartă totdeauna în suflet.

† Dr. VISARION RĂŞINĂREANU
Episcop- vicar, Sibiu

Al XIV-lea Simpozion Internaţional de Muzică Bizantină (Muzică Bisericească Răsăriteană)

Sibiu 5-8 septembrie 2007*

În perioada 5-8 septembrie 2007, Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" a Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu a găzduit cel de *Al XIV-lea Simpozion Internaţional de Muzică Bizantină (Muzică Bisericească Răsăriteană)*, cu tema „Transmiterea culturii muzicale bisericeşti creştine – Răsărit şi Apus". Manifestarea a reunit un număr de 32 de specialişti în domeniul muzicii bisericeşti de origine bizantină, din Grecia, Rusia, Marea Britanie, Finlanda, Slovacia şi România.

Tematica generoasă a permis prezentarea unui evantai larg de probleme, concretizate în referate deosebit de interesante. Între acestea pot fi amintite cele ale Prof. Ekaterini Romanou (Atena) – *Simboluri de intonaţie pentru neumele intervalice. Descifrarea influenţelor occidentale în reforma hrisantică*[2], Prof. Dimitri Conomos (Oxford) – *Ioaanes Plousiadenos (c. 1429-1500) şi introducerea polifoniei populare veneţiene în cultul bizantin*[3], Maria Alexandru (Tesalonic) – *Observaţii referitoare la transmiterea cântării bizantine*[4], cu exemplificări susţinute de cei nouă componenţi ai *Grupului de Studiu al Paleografiei Muzicale Bizantine* de la *Facultatea de Arte a Universităţii „Aristotel" din Tesalonic*. Şi expunerea Arhid. prof. Sebastian Barbu-Bucur despre *Protopsaltul Mihalache Moldovlahul* a fost ilustrată cu exemplificări ale corului *Psalmodia* al *Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti*.

La fel de interesante s-au dovedit comunicările susţinute de Tatiana Shvets[5] şi Alexander Vovk[6] din St.Petersburg, de David Pancza[7] din Bratislava, de Athanasia Kyriakidou din Tesalonic[8] sau de cercetătorii finlandezi Maria Takala-Rozscenko din Joensuu şi Jaakko Olkinuora din Helsinki[9].

Prof. Lycourgos Angelopoulos (Atena), prezent la Sibiu în fruntea celebrului *Greek Byzantine Choir*, a prezentat *Antologia lui Petru Efesiul*[10].

Teme legate de muzica de origine bizantină din România au fost abordate de majoritatea cercetătorilor români, între care trebuie amintiţi Ozana Alexandrescu[11], Constantin Secară[12], Costin Moisil[13] şi Nicolae Gheorghiţă[14], Vasile Vasile din Bucureşti, Zamfira Dănilă[15], Traian şi Gabriela Ocneanu[16] din Iaşi sau Elena Chircev[17] din Cluj-Napoca.

Pr. Vasile Stanciu de la Cluj, Pr. Vasile Grăjdian[18] şi Pr. Sorin Dobre[19] din Sibiu au reliefat aspecte ale cântării bisericeşti transilvănene de origine bizantină.

Ultima zi a simpozionului a prilejuit şi întâlnirea participanţilor cu Înalt Prea Sfinţia Sa, Î.P.S. Prof. univ. dr. LAURENŢIU Streza, Mitropolitul Ardealului, cu a cărui binecuvântare şi purtare de grija s-a desfăşurat evenimentul de la Sibiu.

Sâmbătă, 8 septembrie 2007, cu prilejul Praznicului Naşterii Maicii Domnului, s-a efectuat un pelerinaj la Mănăstirea Brâncoveanu-Sâmbăta de Sus.

Organizat de Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna", în colaborare cu *Institutul de Studii Bizantine din Iaşi* şi în cadrul *Festivalului Internaţional MUSICA SACRA 2007* al Filarmonicii de Stat Sibiu, desfăşurarea simpozionului a fost posibilă datorită finanţării oferite de Ministerul Culturii şi Cultelor pentru proiectul „Cântarea gregoriană şi bizantină din Transilvania", iniţiat de *Universitatea „Lucian Blaga" Sibiu*, în cadrul Programului *Sibiu Capitală Culturală Europeană 2007*. Proiectul finanţat de Ministerul Culturii şi Cultelor a permis totodată susţinerea de concerte în Bisericile din Sibiu sau la *Sala Thalia* a Filarmonicii sibiene, cu participarea unor formaţii corale de muzică gregoriană sau bizantină din ţară (*Corul Catedralei Sârbe* din Timişoara, *Schola Gregoriana Monostorinensis* din Cluj, grupul coral *Anghelos* de la Mănăstirea *Trei Ierarhi* din Iaşi, *Psalmodia* din Bucureşti) şi din străinătate (*Wiener Choralschola* din Austria, *Grupul de Studiu al Paleografiei Muzicale Bizantine* din *Tesalonic* şi *The Greek Byzantine Choir* din Atena) – concerte la care au participat şi specialiştii prezenţi la simpozion.

La capătul zilelor dense ale simpozionului de la Sibiu, se poate spune că acesta a constituit, pentru toţi cei interesaţi, un fericit prilej de cunoaştere a stadiului actual al preocupărilor pe plan mondial în domeniul muzicii bisericeşti răsăritene, de origine bizantină.

Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile GRĂJDIAN

**14th International Conference on Eastern Chant (Transmission of Christian Ecclesiastical Musical Culture - East and West), 5th-8th September 2007 Sibiu-Romania.*

[2] Ekaterini Romanou, Athens, *Pitch Symbols for Intervallic Neumes: Decoding Western Influences in Chrysanthos' Reform.*

[3] Dimitri Conomos, Oxford, *Ioaanes Plousiadenos (c. 1429-1500) and the Introduction of Venetian Popular Polyphony in the Byzantine Liturgy.*

[4] Maria Alexandru, Thessaloniki, *Remarks on the Transmission of Byzantine Chant.*

[5] Tatiana Shvets, St. Petersburg, *Martyriai and Echemata in Old Russian Kondakaries.*

[6] Alexander Vovk, St. Petersburg, *Punctum Contra Punctum: Byzantine Neumes Versus Staff Notation.*

[7] David Pancza, Bratislava, *The Origin of the Ruthenian Stolp Chant.*

[8] Athanasia Kyriakidou, Thessaloniki, *The Paradigm of Trieste: Conditions and Reasons for the Systematic Use of Polyphonic Arrangements.*

[9] Maria Takala-Rozscenko, Joensuu, Jaakko Olkinuora, Helsinki, *Byzantine Church Music in Finland: Exploring the Past, Envisaging the Future.*

[10] Lycourgos Angelopoulos, Athens, *The Anthology of Petros Ephesios.*

[11] Ozana Alexandrescu, Bucureşti, *The «Pseudo-Damaskenos» Treatise in Romanian MSS.*

[12] Constantin Secară, Bucureşti, *Stylistic and Formal Elements in the Katabasiai for Christmas in Mode I and for Theophany in Mode II. Comparative Study of the Works of Balasios the Priest and Petros Peloponnesios.*

[13] Costin Moisil, Athens, *The Origin of Filothei's Palm Sunday Canon Revisited.*

[14] Nicolae Gheorghiţă, Bucureşti, *The Sunday Koinonikon During the Post-Byzantine Era (1453 - 1821). Liturgy and Music.*

[15] Zamfira Dănilă, Iaşi, *The Contribution of Metropolitan Silvestru Morariu-Andrievici to the Development of Church Chanting in Bucovina..*

[16] Traian Ocneanu, Iaşi, *From the Historical Enigmas of Eastern Chant: Bolgarskij Rospe;* Gabriela Ocneanu, Iaşi, *Text and Melody, Formulae and Transcription Issues in the Putna Repertory. John Cucuzeles' Chants in Mode II for the Feasts of the Nativity of the Mother of the Lord (8th September) and for the Exaltation of the Cross (15th September).*

[17] Elena Chircev, Cluj-Napoca, *L'Anastasimataire au début du 19e siècle dans les Pays Roumains. Les versions de Pierre d'Éfèse et de l'hiéromoine Macarie.*

[18] Vasile Grăjdian, Sibiu, *L'Oratorio "L'Octoechos de Sibiu" (1970) de Gheorghe Şoima. Un monument musical de l'Orthodoxie de Transylvanie.*

[19] Sorin Dobre, Sibiu, *Muzica bisericească ortodoxă din Ardeal. Un manuscris inedit din secolul al XIX-lea.*

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENŢIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

– septembrie 2007 –

• **Duminică, 2 septembrie.** Î.P.S. Sa a oficiat slujba de sfinţire a Bisericii Buna-Vestire din Mediaş. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. pr. paroh Doru Gâdea. În aceeaşi zi a oficiat şi slujba de binecuvântare a casei parohiale.

• **Luni, 3 septembrie.** A avut o întâlnire la sediul mitropolitan cu d-na Christine Manta Klemens, inspectorul şcolar general al judeţului Sibiu. În aceeaşi zi a primit la reşedinţă vizita domnului Martin Bottesch, preşedintele Consiliului Judeţean Sibiu.

• **Marţi, 4 septembrie.** A acordat un interviu postului de televiziune *Antena 1*. Împreună cu Î.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, şi cu P.S. Ciprian Câmpineanul, episcop vicar patriarhal, Î.P.S. Sa l-a întâmpinat la aeroportul Sibiu pe Sanctitatea Sa Bartolomeu, patriarhul ecumenic al Constantinopolului, venit la Sibiu pentru manifestările celei de A III Adunări Ecumenice Europene. În Catedrala mitropolitană Î.P.S. Sa a oficiat o slujbă de *Te-Deum* în cinstea Sanctităţii Sale şi a rostit un cuvânt de bun venit. În aceeaşi zi a participat la festivitatea oficială de deschidere a celei de A III-a Adunări Ecumenice Europene, care a avut loc în Piaţa Mare din Sibiu. Cu această ocazie a rostit o alocuţiune. Seara a organizat la sediul mitropolitan o recepţie oficială în onoarea Sanctităţii Sale Bartolomeu, la care au participat ierarhi şi aleşi oaspeţi prezenţi la adunarea ecumenică.

• **Miercuri, 5 septembrie.** A participat la lucrările şedinţei plenare din această zi. În cadrul acesteia s-a întâlnit cu domnul Traian Băsescu, preşedintele României. În aceeaşi zi, la sediul mitropolitan, a acordat un interviu unui grup de jurnalişti din Germania, acţiune organizată de Comisarul pentru programul Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007 în colaborare cu Clubul Român de Presă.

• **Joi, 6 septembrie.** A participat la manifestările ecumenice organizate în această zi. S-a întâlnit cu domnul Adrian Iorgulescu, Ministrul Culturii şi Cultelor.

• **Vineri, 7 septembrie.** A participat la manifestările ecumenice organizate în această zi. A oficiat la Catedrala mitropolitană vecernia sărbătorii Naşterii Maicii Domnului, la care au participat delegaţii prezenţi la cea de-a Treia Adunare Ecumenică Europeană

• **Sâmbătă, 8 septembrie** (*Sărbătoarea Naşterii Maicii Domnului*). A oficiat Sf. Liturghie împreună cu P.F. Anastasios al Tiranei şi al întregii Albanii, cu P.F Leo de Karelia şi Finlanda, cu Î.P.S. Mihail, Mitropolitul Vienei şi al întregii Austrii şi cu Î.P.S. Ignatios, Mitropolitul Dimitriadei (Grecia) la *Pavilionul 2007*, loc de desfăşurare al şedinţelor ecumenice. A participat la manifestările ecumenice organizate în această zi. Seara a participat la Sărbătoarea Luminii, care a avut loc în Piaţa Mare din Sibiu.

• **Duminică, 9 septembrie.** A săvârşit Sf. Liturghie împreună cu Î.P.S. Longhin de Klinski, Î.P.S. Iosif, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale şi Meridionale, P.S. Ciprian Câmpineanul, episcop-vicar patriarhal, şi cu P.S. Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului la Catedrala mitropolitană. A participat la festivitatea de închidere a manifestărilor celei de A III-a Adunări Ecumenice Europene.

• **Luni, 10 septembrie.** A oficiat la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" din Sibiu împreună cu Î.P.S. Serafim, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Centrale şi de Nord, cu Î.P.S. Iosif, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale şi Meridionale şi cu P.S. Siluan, episcop vicar pentru Italia, slujba înmormântării părintelui Gheorghe Şpan. A rostit un cuvânt duhovnicesc.

• **Marţi, 11 – Joi, 13 septembrie.** A participat la lucrările Sf. Sinod şi ale C.E.B. cu ocazia alegerii noului patriarh al B.O.R.

• **Vineri, 14 septembrie.** A slujit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Catedrala mitropolitană.

• **Duminică, 16 septembrie.** La invitaţia P.S. Sofronie, Episcopul Oradiei, Bihorului şi Sălajului, şi a părintelui Miron Erdei, Î.P.S. Sa a slujit la sfinţirea Bisericii „Înălţarea Sf. Cruci" din Oradea şi a rostit un cuvânt de învăţătură.

• **Luni, 17 septembrie.** A participat la festivitatea de deschidere a noului an şcolar, la *Colegiul Naţional Octavian Goga* din Sibiu. Cu această ocazie a oficiat o slujbă de *Te-Deum* şi a rostit un cuvânt de învăţătură. În aceeaşi zi a participat la festivitatea de depunere a jurământului militar la Şcoala de Aplicaţie, Unităţi Sprijin de Luptă din Sibiu, ocazie cu care a rostit o alocuţiune. După-amiază a participat la inaugurarea noului aeroport din Sibiu, unde a oficiat o slujbă de binecuvântare.

• **Marţi, 18 septembrie.** A avut program de audienţe. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Miercuri, 19 septembrie.** A primit la reşedinţa mitropolitană vizita Alteţelor Regale prinţul Alois de Lichtenstein şi prinţesa Sophie. S-a întâlnit la sediul mitropolitan cu dl. Sergiu Nistor, Comisar guvernamental pentru programul *Sibiu-Capitală Culturală Europeană 2007*.

• **Joi, 20 septembrie.** A prezidat la Bucureşti şedinţa Comisiei Teologice din cadrul Consiliului Naţional de Atestare a Titlurilor, Diplomelor şi Certificatelor Universitare.

• **Vineri, 21 septembrie.** A avut program de lucru la cabinet. A vizitat mănăstirea „Naşterea Maicii Domnului" de la Bazna.

• **Sâmbătă, 22 septembrie.** A primit la sediul mitropolitan vizita unui grup de turişti din Germania.

• **Duminică, 23 septembrie.** A oficiat slujba de sfinţire a Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul" şi „Sf. Visarion al Larisei" din Braşov. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. A acordat distincţia *Crucea Şaguniană* părintelui paroh Ioan Boghici şi l-a hirotesit întru iconom pe părintele Horea Ioan Ranga.

• **Vineri, 28 septembrie.** A participat la şedinţa consiliului profesoral de la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna".

• **Duminică, 30 septembrie.** A participat la slujba de întronizare a P.F. Părinte Daniel, noul Patriarh al B.O.R. A ţinut cuvântarea festivă, adresată din partea Sf. Sinod cu ocazia întronizării noului patriarh.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

• **Sâmbătă, 1 septembrie**. P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Capela Mitropolitană, hirotonind întru diacon pe teologul Dângă Bogdan, iar întru preot pe seama parohiei Veseud, protopopiatul Sibiu, pe diaconul Hârşan Iulian Gabriel. La orele amiezii săvârşeşte slujba de Te Deum în piaţa centrală a localităţii Apoldul de Jos şi rosteşte cuvânt de învăţătură cu prilejul întrunirii Fiilor Satului. Vizitează de asemenea cele două biserici parohiale. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **Duminică, 2 septembrie**. Acordă un interviu Postului de Radio *Trinitas*. Slujeşte la sfinţirea bisericii „Buna-Vestire" din Mediaş, iar seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **Luni, 3 septembrie**. Audienţe, lucrări de birou. Participă la vernisajul expoziţiei *Melanchton şi Transilvania* organizată în Ferula Bisericii Evanghelice din Sibiu, rostind un cuvânt adecvat.

• **Marţi, 4 septembrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Capela Mitropolitană din Sibiu, hirotonind întru preot pe P.C. diacon Dângă Bogdan pe seama parohiei Gura-Văii, protopopiatul Făgăraş. Întâmpină la aeroportul din Târgu Mureş pe S. Sa Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic de Constantinopol pe care îl însoţeşte la Sibiu.

• **Miercuri, 5 septembrie**. Participă la deschiderea oficială a celei de A III-a Adunări Ecumenice din Sibiu. Însoţeşte pe S. Sa Patriarhul ecumenic Bartolomeu I la Târgu Mureş, unde S. Sa a vizitat Mănăstirea Recea şi apoi s-a îndreptat pe calea aerului spre Londra. Seara participă la vernisajul unei expoziţii de icoane organizate la Biblioteca Astra din Sibiu de către Arhiepiscopia Sibiului şi Episcopia Râmnicului, rostind cuvânt de binecuvântare.

• **Joi, 6 septembrie**. A participat la lucrările în plen ale Adunării Ecumenice. La orele amiezii oficiază în Biserica din Groapă din Sibiu slujba înmormântării preotesei Octavia Floca (soţia arhid. Ioan Floca) rostind cuvânt de învăţătură. Seara participă la Concertul de Muzică sacră oferit în Catedrala mitropolitană de către corul bisericii sârbe din Timişoara şi corul Facultăţii de Teologie din Cluj-Napoca, rostind cuvânt de binecuvântare.

• **Sâmbătă, 8 septembrie** (*Naşterea Maicii Domnului*). A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la mănăstirea „Naşterea Maicii Domnului" de la Nocrich, protop. Agnita, rostind cuvânt de învăţătură.

• **Duminică, 9 septembrie**. A săvârşit în sobor de arhierei Sf. Liturghie în Catedrala mitropolitană.

• **Luni, 10 septembrie**. S-a întâlnit cu absolvenţii Facultăţii de Teologie din Sibiu, promoţia 1977, rostindu-le un cuvânt de învăţătură.

• **Marţi, 11 – Miercuri, 12 septembrie**. A participat la Bucureşti la lucrările Sfântului Sinod şi ale A.N.B.

• **Joi, 13 septembrie**. A slujit Vecernia şi Litia în Catedrala din Sibiu.

• **Vineri, 14 septembrie** (Înălţarea Sfintei Cruci). A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la mănăstirea „Înălţarea Sfintei Cruci", din Sădinca, protopopiatul Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură (stareţ Ierom. David Stoica). Seara slujeşte şi predică la Taina Sf. Maslu de obşte la mănăstirea Dumbrava, jud. Alba.

• **Sâmbătă, 15 septembrie**. A participat la un Simpozion organizat la Cremona – Italia de către Episcopia Romano-Catolică de acolo legat de cea de A III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu. Seara participă în Catedrala catolică la Rugăciunea ecumenică şi rosteşte cuvânt de învăţătură legat de cinstirea Maicii Domnului în Biserica Ortodoxă.

• **Duminică, 16 septembrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica românească din Cremona, rostind cuvânt de învăţătură (Pr. Paroh Doru Fuciu).

• **Miercuri, 19 – Joi, 20 septembrie**. Audienţe, lucrări de birou. A acordat un interviu postului *Radio România Actualităţi* legat de pericopa evanghelică a Duminicii a XVIII-a după Rusalii.

• **Vineri, 21 septembrie**. A participat la Biblioteca Astra din Sibiu la lansarea numărului omagial al *Revistei Transilvania*.

• **Duminică, 23 septembrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica parohială din Gura-Văii, protopopiatul Făgăraş, instalându-l ca paroh pe P.C. Pr. Dângă Bogdan şi hirotonind întru diacon pe teologul Tâlvar Neculai Bogdan. A vizitat mănăstirea Bucium, iar seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica „Sf. Treime" din Mărgineni, protopopiatul Făgăraş (Pr. paroh Gheorghe Minailiuc).

• **Luni, 24 septembrie**. A săvârşit slujba de *Te Deum* la Seminarul Teologic Ortodox din Braşov, rostind cuvânt de învăţătură cu prilejul deschiderii noului an şcolar.

• **Marţi, 25 septembrie**. Audienţe, lucrări de birou. Participă la vernisajul expoziţiei *Elemente de ecumenism în satul românesc*, rostind cuvânt de binecuvântare.

• **Miercuri, 26 septembrie**. A săvârşit slujba de *Te Deum* cu prilejul începerii noului an şcolar la Seminarul Teologic Ortodox din Făgăraş. A vizitat şantierul catedralei din Făgăraş, iar seara a slujit Vecernia şi Acatistul Mântuitorului în catedrală.

• **Joi, 27 septembrie**. A făcut parte din soborul de arhierei care a săvârşit Sf. Liturghie arhierească în Catedrala episcopală din Râmnicu-Vâlcea, cu prilejul sărbătoririi patronului oraşului: Sf. Antim Ivireanul.

• **Vineri, 28 septembrie**. Audienţe, lucrări de birou. A săvârşit Sf. Liturghie în capela mitropolitană.

• **Duminică, 30 septembrie**. A participat la Bucureşti la festivităţile de întronizare a P.F. Părinte Daniel ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Arhid. Vasile AVRAM

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Locţiitor de Mitropolit al Moldovei şi Bucovinei, *Comori ale Ortodoxiei – Explorări teologice în spiritualitatea liturgică şi filocalică*, Ed. Trinitas, Iaşi, 2007, 450 p.

Editura *Trinitas* a publicat, îndată după întronizarea *PF Sale Daniel*, ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, o culegere de texte care au punctat parcursul omiletic şi pedagogic al PF Sale în spaţiile pastorale şi academice ale Ortodoxiei din ţară şi de peste hotare. Volumul despre care vorbim conţine studii, articole, conferinţe şi meditaţii elaborate încă din perioada pregătirii doctoratului în teologie (Bucureşti, Strasbourg, Freiburg im Breisgau) precum şi în anii de profesorat la catedrele de la Geneva, Bucureşti şi Iaşi. Prin el autorul încearcă să dovedească bogăţia duhovnicească a vieţii creştine aşa cum o prezintă Ortodoxia, explorând adâncimile dogmatice şi practice ale credinţei. *Lumina comorilor din inimi* (Umbre şi lumini într-o lume secularizată; Luminile Ortodoxiei, comori de frumuseţe; Comorile Cuvântului din cuvintele Scripturii; Dogmele credinţei, comori de bucurie; Normele Bisericii, comori de libertate; Timp înveşnicit în comori netrecătoare; Lumina netrecătoare, hrană pentru om. Înţelesul şi folosul postului; Călătorie sfântă pentru comori sfinte-Înţelesul pelerinajului, pp. 9-152), *Lumina cerească a vieţii liturgice ortodoxe* (Liturghia ortodoxă, lumină pentru viaţă; Sărbătoarea Paştilor. Nume şi istorie; Înviere şi Paşti în Ortodoxie; Sfintele Paşti, Icoana vieţii veşnice. Înţelesul Slujbei Învierii; Lumina Crucii-Învierea; Învierea lui Hristos, Lumina Sfintei Euharistii; Sfântul şi Marele Mir. Înţelesul şi folosul lui; Luminile de pe morminte. Înţelesul şi folosul rugăciunilor pentru morţi; Luminile pocăinţei şi iertării păcatelor; Sfinţenia: lumina şi odihna vieţii veşnice, pp.153-260), *Lumina lui Hristos şi a Bisericii* (Iubirea-izvor de lumină; Iisus Hristos, Viaţa şi Lumina lumii. O perspectivă teologico-spirituală ortodoxă; Luminile mântuirii în Biserică; Hristos, Lumina Liturghiei şi a artei creştine; Prezenţa lui Hristos în viaţa noastră. Meditaţie teologică-spirituală; Chipul Dumnezeului Celui nevăzut arătat în Duhul Sfânt; Păcat şi culpabilitate într-o perspectivă ortodoxă; Filosofia Luminilor şi lumina Filocaliei. Raţiune suficientă şi raţiune rugătoare în secolul al XVIII-lea, pp. 261-388), *Pe Născătoarea de Dumnezeu şi „Maica Luminii" să o cinstim* (Fecioara Maria, Maica Domnului, icoana vie a Bisericii; Maica Domnului, Maica vieţii; Bucură-te, bucuria tuturor!, p. 389-404), *Icoanele ortodoxe, oglinzi ale luminii veşnice* (Icoana ortodoxă, simbol de credinţă vizual; Icoana ortodoxă, privire duhovnicească a Împărăţiei cerurilor; Icoana ortodoxă-chemare la rugăciune şi sfinţenie; Vocaţia ecumenică a iconografiei ortodoxe, p. 405-424), *Comori ale muzicii sacre* (Muzica liturgică, lucrare misionară a Bisericii; Psalmodia, respiraţia rugăciunii; Lumina colindelor; Colindul sfânt şi bun, p. 425-437) sunt treptele descoperirii dimensiunilor *tezaurului Ortodoxiei* în viziunea actualului Patriarh.

Recomandăm citirea cărţii ca pe un document care descoperă orizontul de aşteptări misionare şi de cultură teologică pe care ritmul actual al dinamicii pastorale îl cere de la preotul ortodox român.

Arhim. ŞTEFAN GUŞĂ, *Influenţa Sfântului Vasile cel Mare asupra monahismului Românesc*, Ed. Vasiliana, Iaşi, 2007, 273 p.

Susţinută ca lucrare de doctorat la catedra de patrologie, sub îndrumarea Părintelui *Constantin Voicu*, lucrarea de faţă propune o abordare „românească" asupra inspiraţiei arealului misionar-duhovnicesc monahal de către Sfântul Vasile cel Mare. Ceea ce aduce nou în paginile sale autorul este identificarea textelor basiliene şi a contextelor duhovniceşti pe care le naşte mărturia Arhiereului Capadociei în mentalitatea şi viaţa monahală ortodoxă. Pornind aşadar de la o prezentare de ansamblu a monahismului, cercetând apoi impactul gândirii basiliene în spaţiul şi cultura monastică, autorul încheie prin identificarea principalelor curente din monahismul românesc şi dimensiunile influenţării acestora de învăţătura Sf. Vasile. O bibliografie pe măsură sprijină tot demersul autorului oferind şi altora şansa cercetării, mai îndeaproape, a principalelor teme legate de monahismul ortodox.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator: Mitropolitul ANDREI ŞAGUNA 1853

Telegraful Român

Anul 155 Sibiu 2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 41-44 — 1 şi 15 noiembrie 2007

Încrezători în ajutorul ceresc, gata pentru un nou început

Ziua de 1 octombrie este o zi importantă în viaţa Dumneavoastră, a dascălilor şi studenţilor deopotrivă, pentru că în această zi începe anul universitar*. De fapt se încheie un an şi începe altul. Adresându-mă studenţilor noştri din Anul I, doresc să le spun că se află într-o facultate deosebită de alte facultăţi. Ca statut, este o instituţie de învăţământ superior ca toate celelalte ce intră în componenţa Universităţii sibiene. Este însă deosebită pentru că are caracter vocaţional. Presupune chemare pentru misiunea preoţească, care este dar dumnezeiesc. Încolo, toate cerinţele sunt egale cu ale celorlalţi studenţi, adică la cel mai înalt nivel. Sau aşa ar trebui să fie, deoarece calitatea de student implică demnitate, dar şi responsabilitate.

Eu personal am venit aici de la o bucurie spre a fi părtaş la altă bucurie. Bucuria anterioară acesteia este cea pe care am trăit-o ieri, la instalarea noului patriarh, nou din toate punctele de vedere. Deşi este un coleg al nostru, al membrilor Sfântului Sinod, şi prieten al nostru, în momentul în care l-am învestit în demnitatea la care l-a chemat Dumnezeu şi i-am înmânat cârja, personal i-am sărutat mâna. Am vrut în acest fel să dau expresie nu unei subordonări în sens omenesc, ci unei cinstiri şi preţuiri a demnităţii la care a fost înălţat. Aşa este în Biserică. Sunt trepte şi slujiri de multe feluri. Suntem datori celui cu cinstea, cinste, şi cu iubire creştinească faţă de toţi.

Bucuria la care am venit este aceasta a deschiderii noului an universitar. Am continuat o tradiţie, săvârşind la acest soroc Sfânta Liturghie. A participat împreună cu noi Conducerea Universităţii „Lucian Blaga". De aceea, socotesc că trebuie să le mulţumesc celor împreună cu care lucrăm: Rectoratului, D-lui Rector prof. Univ. Dr. Constantin Oprean, în persoană, Decanatelor tuturor facultăţilor, Secretariatului şi Administraţiei.

Aţi observat că în formula de adresare de la începutul cuvântului meu i-am agrăit întâi pe părinţii profesori, care au harul hirotoniei. Am procedat aşa şi pentru a sublinia faptul că prezenţa lor în cadrul Universităţii şi, până la urmă, şi a Facultăţii noastre de Teologie trebuie percepută nu ca pe un fapt de superioritate la nivel uman, ci ca pe o responsabilitate de a fi pilduitori întru toate. Nu ştiu dacă această prezenţă a noastră în mediul universitar este la cel mai înalt nivel. Am dori să fie astfel şi încurajarea Dumneavoastră ne va fi de folos. Lucrul care aş vrea să se realizeze continuu ar fi un dialog între noi şi toate celelalte facultăţi pentru a ne îmbogăţi reciproc. Să fim complementari unii altora. Dumneavoastră, prin disciplinele de specialitate pe care le propuneţi şi prin specialiştii de înaltă competenţă pe care îi aveţi, să ne ajutaţi şi pe noi în pregătirea studenţilor noştri, mai ales pe cei de la specializările didactică şi socială. Noi să Vă ajutăm în cunoaşterea şi respectarea valorilor credinţei, ale rânduielilor de viaţă creştină. Personal sunt bucuros să constat că am făcut paşi mari în unele aspecte legate de activitatea noastră didactică şi mă gândesc la acele momente în care nu ne puteam sincroniza în programarea examenelor studenţilor numai în zile lucrătoare nu şi în zilele de Duminică. Acum am constatat că avem colegi sau parteneri în educaţia pe care dorim să o facem în universitate receptivi la ideea de

(continuare în p. 2)

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

* Cuvânt rostit luni, 1 octombrie 2007, în catedrala mitropolitană, după Sfânta Liturghie, oficiată cu prilejul deschiderii noului an universitar 2007-2008.

Eveniment academic şi ecumenic deopotrivă

Luni, 29 octombrie 2007, începând cu orele 10,00, în Aula „Mitropolit Ioan Meţianu" a Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu, s-a derulat ceremonialul acordării titlului de Doctor Honoris Causa, de către Rectorul şi Senatul Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, la propunerea Înalt Prea Sfinţitului dr. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, şi a Consiliului profesoral al Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna", Excelenţei Sale, Cardinalul dr. Christoph von Schönborn, Primatul Bisericii Romano-Catolice din Austria.

Ilustrul prelat s-a remarcat ca un erudit teolog, un slujitor de vocaţie la sfântul altar, un ecumenist cu o largă deschidere de conlucrare interconfesională şi interreligioasă, un autor al unui număr impresionant de volume şi studii de actualitate teologică.

Meritele sale de excepţie în planul domeniilor de activitate menţionate i-au fost răsplătite cu titlul de Doctor Honoris Causa din partea mai multor universităţi, precum: Universitatea din Praga (1999), Universitatea din Bucureşti (2000), Tulane University New Orleans (2001) şi Franciscan University Steubenville (2002). S-a adăugat, cu ziua de 29 octombrie a.c., şi titlul acordat de „Univesitas de Lucian Blaga nominata Cibiniensis".

În numele Rectorului Universităţii sibiene, diploma de Doctor Honoris Causa i-a fost înmânată ilustrului oaspete de către Dl. prof. univ. dr. Ioan Dan Popescu, prorectorul Universităţii, care a citit, în limba latină, actul solemn de acordare a titlului.

A fost prezentă la ceremonial şi Doamna prof. univ. dr. Mioara Boncuţ, prorector, precum şi alţi membri ai Senatului Universităţii „Lucian Blaga".

Din partea Prefecturii judeţene Sibiu a fost prezent Domnul prefect Ion Ariton; din partea Primăriei municipiului Sibiu a participat Dl. viceprimar Eugen Mitea, iar Consiliul Judeţean Sibiu a fost reprezentat de Dl. Iordan Nicola, secretar al judeţului.

Ceremonia a fost onorată de prezenţa Excelenţei Dale D-lui dr. Martin Eichtinger ambasador al Republicii

(continuare în p. 3)

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

Sf. Ioan Gură de Aur în imnografia creştină

Se împlinesc în acest an *1600* de ani de la trecerea la cele veşnice şi neîmbătrânitoare a unuia dintre cei mai mari, mai iubiţi şi mai cinstiţi dintre ierarhii Bisericii Creştine: *Sf. Ioan Gură de Aur.*

Imnografia Bisericii Ortodoxe prin bogăţia tezaurului ei poetico-liturgic a zugrăvit chipul marelui ierarh în culori vii şi suave scoţând în relief principalele caracteristici ale personalităţii sale.

Imnele liturgice ale prăznuirii sale la 13 noiembrie – ziua pomenirii morţii sale – *„troiţa de arhierei"* exprimă adânc şi bogat, dragostea, recunoştinţa şi cinstirea Bisericii către acest mare dascăl şi ierarh al ei.

Îl cinsteşte şi-l laudă Biserica pentru că prin viaţa şi activitatea sa neobosită s-a dovedit a fi cu adevărat *„păstorul cel bun"* care-şi pune viaţa pentru oile sale, după cuvântul Mântuitorului Hristos (*Ioan* X, 11).

Prin tot ceea ce a înfăptuit în ogorul Domnului, Sf. Ioan Gură de Aur a rămas peste veacuri în conştiinţa întregii creştinătăţi ca un luptător şi apărător al turmei încredinţate lui spre păstorire şi ca un far călăuzitor pentru Biserică în vremuri de răstrişte.

Imnografii bisericeşti, Teofan Graptul şi Ioan Evhaitul, care i-au întocmit slujbele din Minei se întrec în a-l lăuda pe marele ierarh care primind din cer *„dumnezeiescul har cu buzele sale pe toţi îi învaţă să se închine unui Dumnezeu în Treime"* drept pentru care este lăudat de toţi *„ca unul care arată cele dumnezeieşti.*

În troparul său prin cuvinte simple dar pline de înţeles duhovnicesc Biserica arată pe scurt calităţile deosebite ale ierarhului, calităţi care l-au făcut iubit şi preţuit de către toţi şi care l-au înălţat până la culmile sfinţeniei şi desăvârşirii.

„Din gura ta ca o lumină de foc strălucind harul, toată lumea a luminat, vistieriile neiubirii de argint lumii a câştigat, înălţimea gândului smerit nouă ne-a arătat şi cu cuvintele tale învăţându-ne, Părinte Ioane Gură de Aur, roagă pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre".

Sunt scoase astfel în relief însuşirile sale, elocinţa sa, lucrarea sa de propovăduire a credinţei şi săvârşirii faptelor celor bune. Toate aceste calităţi i-au adus admiraţie şi preţuire atât din partea contemporanilor, cât şi a posterităţii, fiind considerat pe bună dreptate *„trâmbiţa cea cu aur ferecată, organul cel de Dumnezeu insuflat, noianul dogmelor cel nedeşertat, întărirea Bisericii, mintea cea cerească, adâncul înţelepciunii, paharul cel cu totul de aur care varsă din sine râuri de învăţături cu miere curgătoare şi adapă făptura cu dulce cântare"* (Stihira la Vecernia cea mare – 13 nov.).

El este arătat a fi cu adevărat *„stâlpul cel de foc, râul cel plin de apele învăţăturilor, mintea cea cerească, gura cuvântării de Dumnezeu cea cu totul de aur, chezaşul păcătoşilor, al pocăinţei dumnezeiesc propovăduitor, luminătorul cel*

(continuare în p. 5)

† VISARION RĂŞINĂREANU
Episcop-Vicar Sibiu

Cardinal Christoph SCHÖNBORN

Hristos – cel mai frumos dintre oameni

Conferinţă cu prilejul decernării titlului Doctor honoris causa de către Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu*

Eminenţă, Excelenţe, Domnule Rector, Domnilor Decani, dragi Profesori şi Studenţi, Fraţi şi Surori în Iisus Hristos!

Ca să exprim mulţumirile mele pentru cinstea pe care mi-o acordă Universitatea d-voastră aş vrea să reiau o temă pe care o îndrăgim împreună: cea a Icoanei.

Încep această mică meditaţie cu o privire asupra sărbătorii Înălţării. „Bărbaţilor din Galileea" care nu îşi pot desprinde privirea de la norul care L-a luat pe Iisus, îngerii le spun: „Acest Iisus care S-a înălţat de la voi, Acelaşi va şi veni , precum L-aţi văzut mergând la cer" (Fapte 1, 11).

În urmă cu mai bine de 30 de ani – cât de repede trece timpul şi cât de scurtă este viaţa! – notam în cartea mea „ Icoana lui Hristos" privitor la acest cuvânt al îngerilor: *„ Această promisiune a reîntoarcerii Aceluiaşi Iisus, în acelaşi mod, încredinţează Bisericii grija de a păstra vie amintirea Sfintei Sale Feţe, a chipului Celui care, de atunci, mijloceşte pentru noi la Tatăl Său şi Tatăl nostru. Această promisiune o îndeamnă să-şi mărturisească credinţa în venirea de pe urmă a Domnului. Or, icoana este această mărturisire. Ea este piesa de legătură între Întrupare şi Eshatologie, deoarece mărturiseşte adevărul ambelor. Mărturisind în acelaşi timp identitatea lui Iisus din Nazaret, Cuvântul întrupat, şi pe cea a Domnului său care va veni din nou să judece viii şi morţii, icoana are locul ei în inima mărturisirii de credinţă a Bisericii. Ea este un rezumat al mărturisirii creştine"* (*Icoana lui Hristos*, Editura Anastasia, Bucureşti, 1996).

Icoana lui Hristos: pentru mulţi creştini, tradiţia răsăriteană a picturii şi spiritualităţii icoanei a devenit un punct de întrunire, un punct de întâlnire pentru toţi creştinii. Icoana este cvasi omniprezentă în Biserica Orientului şi cea a Occidentului. Limbajul, simbolica şi strălucirea ei

(continuare în p. 4)

* Cuvântare rostită în data de 29 oct. 2007, la ceremonialul de acordare a titlului de Doctor Honoris Causa, în aula „Ioan Meţianu" a Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu.

Încrezători în ajutorul ceresc, gata pentru un nou început

(urmare din p. 1)

a lăsa Duminica numai pentru lucrarea Domnului, adică pentru Sfânta Liturghie, la care să participăm dascăli şi studenţi deopotrivă. Nu suntem prieteni de dragul de a fi prieteni sau pentru că lucrăm în aceeaşi instituţie, ci pentru că avem un ideal comun: să formăm oameni bine pregătiţi profesional dar şi cu convingeri sănătoase, temeluite pe credinţă şi moralitate. Avem o slujire comună, dar şi o bucurie pe care nu o pot avea decât educatorii: aceea de a vedea roadele ostenelilor lor concretizate în viaţa ucenicilor, a tinerilor ce ne-au fost încredinţaţi.

Vă rog să primiţi, Domnule Rector, în acest moment solemn al Sf. Liturghii de început de an universitar, mulţumirile noastre pentru sprijinul şi larga înţelegere de care ne faceţi părtaşi. Dorim să Vă asigurăm că ne vom strădui şi noi, nu doar prin prezenţă, ci şi prin lucrarea noastră să contribuim la sporirea prestigiului Universităţii sibiene, la consacrarea ei ca instituţie de învăţământ superior cu autoritate competiţională recunoscută în ţară şi pe plan european.

Aş vrea să mă adresez acum, încă o dată, studenţilor care au venit în Anul I, iar apoi şi celor din anii de studii mai mari. Cred că trebuie să înţelegeţi de la început scopul prezenţei Dumneavoastră în cadrul Facultăţii de Teologie. Ne place să credem că veniţi aici cu o dorinţă sinceră de a deveni slujitori ai lui Dumnezeu, dar şi ai oamenilor. Veniţi stimulaţi de vocaţie, care e un dar de sus. Dar aceasta nu este de ajuns. Este necesar să faceţi ca această vocaţie să aducă roade. Să vă îmbogăţiţi mintea cu cunoştinţe teologice folositoare dar să vă şi educaţi voinţa pentru a pune în practică cele dobândite prin studiu. Cu alte cuvinte, să şi trăiţi învăţăturile cele bune dobândite la cursuri. Prezenţa la cursuri este obligatorie, ca şi participarea la programul de rugăciune. Biserica, respectiv capela facultăţii şi catedrala sunt laboratoarele voastre spirituale. Dacă studenţilor de la celelalte facultăţi li se pretinde prezenţa în laboratoarele de chimie, fizică etc., în procent de cel puţin 80%, nici voi nu puteţi fi scutiţi de o asemenea obligaţie, adică de a vă afla în laboratorul spiritual. Se întâmplă ca uneori să credem că, dacă mai facem câte o rugăciune acasă, dacă ne însemnăm cu semnul crucii şi mai zicem „Doamne ajută", datoria noastră ar fi împlinită. Lucrurile nu pot sta astfel. Nouă, care ne pregătim să devenim duhovnici şi păstori sufleteşti, ni se pretinde mai mult. Ca să nu mai spunem de perioadele din timpul examenelor, dar şi de cele dintre examene când vă mai angajaţi să câştigaţi resurse pentru întreţinere. Vă simţiţi obosiţi în astfel de împrejurări şi renunţaţi la obligaţia de a veni la cursuri şi la programul de rugăciune. Contaţi şi pe faptul că în şcoala generală şi liceală sau la seminarul teologic aţi dobândit unele cunoştinţe din domeniul religiei. Căutaţi să mai adăugaţi ceva la acele cunoştinţe şi să obţineţi note de promovare la examene. O astfel de modalitate este păgubitoare. Nu este suficient să obţinem rezultate minimale la învăţătură. Este nevoie de aprofundare, de dobândire de noi cunoştinţe din toate domeniile. Este nevoie şi de o zidire duhovnicească, de elevaţie spirituală, de o creştere lăuntrică. Dacă nu veţi încerca să simţiţi dorul după rugăciune şi mai ales dragostea de a participa la cea mai importantă slujbă, care este Sfânta Liturghie, să ştiţi că n-aţi obţinut nimic. Există, precum se ştie, în programa de învăţământ şi discipline facultative. Dar, până la urmă, şi facultatea este facultativă. Nu te obligă nimeni să o frecventezi şi să devii licenţiat. Te poţi mântui şi fără facultatea de Teologie. Dar preot nu vei putea ajunge, nici profesor de Religie şi nici lucrător în domeniul asistenţei sociale. Dacă aveţi dorinţa de a împlini astfel de misiuni, trebuie să luaţi lucrurile în serios. Aş dori să vă văd şi în anul IV că sunteţi tot atât de mulţi la rugăcine precum aţi fost prezenţi astăzi în prima voastră zi de viaţă studenţească. De asemenea, Vă îndemn să nu rămâneţi cu examene nepromovate din anul I, până când vă veţi afla în pragul licenţei. Împliniţi-vă îndatoririle la timpul lor. Controlaţi-vă mereu pe voi înşivă. Faceţi-vă un examen de conştiinţă dimineaţa şi seara. Nu fiţi îngăduitori cu voi înşivă când nu veniţi la cursuri şi la sfintele slujbe de la capelă. De altfel, cei încredinţaţi cu formarea Dumneavoastră vă vor pretinde corectitudine. Să nu cumva să vă socotiţi nedreptăţiţi când veţi fi poate şi sancţionaţi. Mai târziu vă veţi da seama că şi părinţii noştri au avut dreptate când ne aflam sub ocrotirea lor şi când ne pretindeau să ne trezim dimineaţa, să mergem la şcoală, iar în timpul liber să ne îndeplinim îndatoririle în familie. Libertatea este desigur un element esenţial. Dar există libertate numai pentru a face binele. Cine are vocaţie şi împlineşte totul din conştiinţă este liber cu desăvârşire. Sunt foarte bucuros când uneori deschid uşa capelei ce dă în reşedinţa mitropolitană şi văd acolo, în faţa icoanei Mântuitorului şi a Maicii Domnului studenţi sau studente rugându-se. Unii ca aceştia sunt cu adevărat liberi. Au fost prezenţi la ceasul rugăciunii de seară, dar au răspuns şi unei chemări interioare de a reveni pentru mai multă trăire duhovnicească.

Îndemnul meu este acesta: fiţi vigilenţi cu voi înşivă. Feriţi-vă de acel duh al trândăviei, al grăirii în deşert, al grijii de cele lumeşti despre care vorbeşte Sf. Efrem Sirul. Evitaţi prieteniile păgubitoare. Nu vă lăsaţi atraşi în compania colegilor care îşi pierd vremea, care nu frecventează cursurile şi biserica ci, din contră, frecventează barurile şi localurile publice. Se spunea pe vremea noastră că unii studenţi de la Teologie ştiau numele a mult mai multor fotbalişti decât al sfinţilor părinţi. Pot să vă spun că sunt şi acum unii dintre colegii voştri care cunosc din punct de vedere turistic oraşul şi toate împrejurimile lui încât pot să vă fie ghizi. Eu zic să nu vă lăsaţi ademeniţi de ofertele lor de a umbla în neştire pe drumuri, pierzând vremea în petreceri şi alte lucruri nefolositoare. Fiţi liberi şi responsabili dacă aţi venit la Facultatea de Teologie. Aici aveţi de lucrat cu duhul, cu mintea, cu sufletul, cu rugăciunea. Păstraţi-vă şi sănătatea trupească.

Nu vreau să se creadă că idealizez cumva statutul studenţilor de la Teologie. Vreau chiar să accentuez faptul care nu poate fi decât dovada unui act de respect şi preţuire pentru întreaga noastră Universitate, anume că avem, Domnule Rector, studenţi de la alte facultăţi care dau lecţii de râvnă sfântă studenţilor de la Teologie. Sunt studenţi cu o afinitate faţă de lucrurile duhovniceşti. Îi vedem prezenţi la capelă şi în bisericile din oraş. Ne-ar bucura dacă acest fapt s-ar datora şi prezenţei noastre în Universitate. Dar oricum, pe noi ne întăreşte foarte mult o astfel de constatare.

Vreau acum să le spun câteva cuvinte şi celorlalţi studenţi din anii mai mari, care au făcut dovada că nu sunt lipsiţi de vocaţie, fiind prezenţi aici, în catedrală, la acest început de an universitar. Mi se pare că anul acesta vom avea două serii de absolvenţi: cu patru şi cu trei ani. Vouă, care sunteţi într-o astfel de situaţie, doresc să vă spun că o să duceţi dorul Facultăţii de Teologie şi a acestei perioade minunate din viaţa voastră. Cât mai sunteţi aici, bucuraţi-vă de toate şansele pe care le aveţi. Nu irosiţi şansa de a vă însuşi învăţăturile cele bune şi folositoare. Căutaţi să-i audiaţi pe profesorii care vă pot oferi multe cunoştinţe despre Dumnezeu, despre om şi întreaga creaţie. Desăvârşiţi-vă duhovniceşte sub povaţa îndrumătorilor spirituali. Căutaţi să obţineţi rezultate bune la studiu şi comportare.

Nu vă lăsaţi furaţi de falsa libertate de a nu vă promova examenele la timpul lor. Există o logică, o ordine didactică, fiecare materie pregăteşte pe cealaltă. Dacă tu ai rămas corigent la Noul Testament dar ţi-ai luat cu brio examenul la Dogmatică sau la Morală sau la Liturgică, unde foloseşti Teologia biblică? Imaginaţi-vă cum puteţi construi o casă dacă începeţi de la acoperiş şi la urmă vă apucaţi să săpaţi beciul, să-i puneţi casei fundaţia? Este ilogică o asemenea gândire.

În această zi festivă, după ce vom rosti rugăciunea de binecuvântare pentru toţi profesorii şi studenţii, vom merge fiecare la Facultăţile noastre. Noi vom merge şi la Universitate să participăm şi la deschidere, dar vă rugăm să primţi acum şi aici toate cadrele didactice şi toţi studenţii din Universitate binecuvântarea lui Dumnezeu, prin cuvântul nostru şi prin lucrarea aceasta liturgică pe care am săvârşit-o cu multă dragoste. Cerem de la Dumnezeu totdeauna ajutor şi binecuvântare peste studenţii noştri dar şi studentele noastre. Nu v-am lăsat nici pe voi la o parte. Vă socotim ca pe fiicele noastre, şi vă primim cu drag în Facultatea noastră de Teologie.

Să rânduiască Bunul Dumnezeu să vă simţiţi bine, să vă simţiţi aici ca acasă pentru că aţi venit acasă, la o nouă casă, aţi venit la casa lui Dumnezeu. Zilnic va trebui să ne aflăm în casa lui Dumnezeu şi să-i aducem mulţumire.

Dumnezeu să ne ajute şi să binecuvânteze începutul noului an universitar.

În amintirea Sfântului Ioan Gură de Aur

Anul acesta, 2007, în 14 septembrie, s-au împlinit o mie şase sute de ani, de când sfântul Ioan Gură de Aur s-a mutat de pe pământ la cer, de la cele vremelnice la cele veşnice. Despre aceasta, nici anul acesta şi nici în alţi ani, nu s-a făcut pomenire în ziua mutării sfântului, „de la moarte la viaţă şi de pe pământ la cer". De ce nu s-a făcut pomenire despre aceasta, în cadrul slujbelor sfintei noastre Biserici? Nu s-a făcut pomenire despre aceasta, deoarece în ziua de 14 septembrie, sfânta noastră Biserică a rânduit să fie sărbătoare împărătească, Ziua sfintei de viaţă făcătoarei Cruci, zi de cinstire a Crucii Mântuitorului, prilej cu care toată atenţia credincioşilor este reţinută de sfânta Cruce a Domnului Hristos. Pentru o pricină ca aceasta, sărbătorirea sfântului Ioan Gură de Aur a fost rânduită pentru ziua de 13 noiembrie. În 13 noiembrie, credincioşii Bisericii noastre sărbătoresc, în fiecare an, pe sfântul Ioan Gură de Aur. Dar pe sfântul Ioan Gură de Aur îl mai sărbătorim şi în 27 ianuarie, când s-au adus sfintele sale moaşte din exil, unde sfântul a trecut la cele veşnice, la Constantinopole, unde se găsesc până astăzi.

O parte din sfintele moaşte ale sfântului Ioan Gură de Aur au fost aduse, spre cinstire şi spre închinare, anul acesta, la Iaşi unde credincioşii închinători s-au putut bucura de prezenţa reală a sfântului Ioan Gură de Aur şi s-au putut închina sfintelor sale moaşte, care au fost expuse lângă moaştele sfintei Parascheva, ocrotitoarea Moldovei.

Şi mai este pomenit sfântul Ioan Gură de Aur şi în ziua de 30 ianuarie, împreună cu sfântul Vasile cel Mare şi cu sfântul Grigorie de Nazians, numit Teologul.

Numele Sfântului Ioan Gură de Aur este în atenţia credincioşilor şi în fiecare zi, când se săvârşeşte Sfânta Liturghie, care îi poartă numele, căci la sfârşitul sfintei Liturghii, în cuprinsul finalului de la sfânta Liturghie, este pomenit şi sfântul Ioan Gură de Aur sau Hrisostom, cum i se mai zice.

Sfântul Ioan Gură de Aur este tot mai mult cunoscut de credincioşii din vremea noastră, căci o bună parte din scrierile lui au fost traduse în româneşte şi au fost tipărite, în folosul celor ce le citesc şi le preţuiesc.

Sfântul Ioan Gură de Aur, după cum îl prezintă şi supranumele, a fost un bun propovăduitor, un predicator mult dorit şi aşteptat de credincioşi. A fost un bun cunoscător al Sfintelor Scripturi, pe care le-a tâlmăcit pentru credincioşii din vremea sa, dar care au mare importanţă pentru credincioşii din toate timpurile. Credincioşii din vremea noastră se bucură şi ei de gândurile care au rămas de pe urma marelui predicator de acum o mie şase sute de ani. Ne bucurăm cu toţii de gândurile sfinte care au ajuns la noi şi prin care sfântul Ioan Gură de Aur ne este şi nouă îndrumător duhovnicesc.

Comentariile la Sfintele Evanghelii şi la multe alte scrieri din dumnezeiasca Scriptură ne sunt şi nouă spre mare bucurie şi de mare folos.

Cuvântările la Praznicele împărăteşti ne pun în uimire şi pe noi cei de astăzi. E o desfătare să citim, să ascultăm şi să ne referim la cuvântările pe care le-a ţinut sfântul Ioan Gură de Aur, la sărbătoarea Naşterii Domnului, la Sfintele Paşti, la Înălţarea Domnului, la Pogorârea Duhului Sfânt sau la Vinerea Mare. Nu ne putem mira în de-ajuns de aprofundările făcute de sfântul Ioan, la evenimentele de mântuire, pe care le sărbătorim şi pe care sfântul le-a pus în atenţia celor ce au căutat sprijin, prin cuvintele lui.

Ce să mai zicem apoi, despre Predicile despre statui şi mai ales despre Predicile despre pocăinţă. Mai ales acestea din urmă, adică „Predicile despre Pocăinţă", ne interesează în chip deosebit.

Este uimitor să ştii şi să te gândeşti la afirmaţii ca acestea, făcute de sfântul Ioan Gură de Aur, în predicile despre pocăinţă, anume că Adam, în rai fiind, a fost ispitit şi a căzut, în timp ce Lot s-a mântuit în Sodoma, în cetatea cu nume rău şi cu păcate grele. Este minunat să ai în vedere, potrivit sugestiei sfântului Ioan Gură de Aur, că Saul nu s-a mântuit în palatul împărătesc, dar s-a mântuit Iov pe o grămadă de gunoi.

Prezenţa sfântului Ioan Gură de Aur în mijlocul nostru şi în viaţa de toate zilele o manifestă şi cuvintele scurte, în formă de sentinţe, pe care la găsim presărate în cuvântările sale. De pildă: „Conştiinţa curată face sărbătoarea", de unde înţelegem că numai cei care au conştiinţa curată sărbătoresc cu adevărat evenimentele de mântuire, câte le avem în vedere în timpul unui an bisericesc.

A ajuns până la noi şi se menţine în conştiinţa noastră şi zicerea: „Pocăinţa este topila păcatului", cu observaţia că pocăinţa trebuie să fie însoţită de post, de milostenie, de rugăciune. Fără unele ca acestea, pocăinţa este stearpă şi nelucrătoare.

Ne surprinde şi afirmaţia sfântului cu gura de aur, că „nu vinul face beţia, ci necumpătarea" şi că „vinul este de la Dumnezeu, iar beţia este de la diavol".

Este interesant de luat în seamă şi comparaţiile pe care le face sfântul îndrumător de suflete, când spune că beţivul este asemenea îndrăciţilor şi mai degradat decât animalele. Iar în legătură cu afirmaţia că beţivii nu intră în Împărăţia lui Dumnezeu, cum ne avertizează sfântul apostol Pavel, în faţa unui nedumerit cu aceasta, sfântul Ioan, patriarhul Constantinopolei, zice: „Ceartă-te cu Pavel. Ce te certi cu mine? Că doar Pavel a spus că beţivii nu intră în Împărăţia lui Dumnezeu".

Lumini de gând sunt şi cuvintele sfântului Ioan Gură de Aur, în privinţa măreţiei slujirii preoţeşti şi pentru cinstirea preoţilor. N-a scris nimeni mai cald şi mai înaripat despre slujirea preoţească şi despre vrednicia preotului, cum a scris sfântul Ioan Hrisostom.

La o astfel de sărbătorire şi de amintire cu pomenire, pe care o facem sfântului Ioan Gură de Aur, cu vrednicie şi cu dreptate este a ne aduce aminte şi de scrisoarea scrisă de el din exil şi adresată episcopului Chiriac, cuprinsă în sinaxarul zilei de 27 ianuarie, care este odihnitoare şi înduioşătoare.

Nu putem sfârşi aceste consideraţii, fără să amintim şi cuvântul alcătuit de sfântul Ioan Gură de Aur pentru sfintele Paşti, care a intrat în cult, fiind rânduit să se citească în ziua Învierii, la sfârşitul slujbei de dimineaţă. Este un cuvânt dătător de nădejde, un cuvânt întremător de suflet, un cuvânt în care ne cheamă pe toţi la ospăţul credinţei şi ne dă încredere în biruinţă, prin învierea Domnului Hristos, Care a biruit moartea şi iadul, care a rânduit încredinţarea că iertate ne sunt păcatele şi bucuria învierii ne ridică mai presus de lume.

Se ştie că, în exil fiind şi în faţa morţii aflându-se, sfântul Ioan Gură de Aur şi-a sfârşit viaţa pământească spunând cuvintele: „Slavă lui Dumnezeu, pentru toate", ceea ce înseamnă: „Fie numele Domnului binecuvântat, de acum şi până în veac".

Sfinte Ioane Gură de Aur, roagă-te lui Dumnezeu, pentru noi! Sfinte Ioane Gură de Aur, fă lucrătoare învăţăturile tale în toată viaţa noastră, a familiilor noastre şi a lumii întregi!

Arhimandritul TEOFIL PĂRĂIAN

Eveniment academic

(urmare din p. 1)

Austria la Bucureşti, a Excelenţei Sale Domnului dr. Jean Pierre Rollin, Consul al Germaniei la Sibiu, a Prea Sfinţitului Florentin Crihălmeanu, al Episcopiei Române Unite Cluj-Gherla, a Domnului prof. univ. dr. Hans Klein, episcop vicar al Episcopiei Evanghelice Luterane C.A. din Sibiu, a altor reprezentanţi ai unor comunităţi eclesiale din Sibiu.

Au fost prezenţi, in corpore, profesorii şi studenţii Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu.

Decanul Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna", pr. prof. dr. Dorin Zosim Oancea a rostit îndătinata „Laudatio".

Cel onorat cu titlul de Doctor Hororis Causa a rostit apoi o conferinţă intitulată „Hristos-Cel mai frumos dintre oameni", conferinţă pe care o publicăm în paginile acestui număr al „Telegrafului Român".

Înalt Prea Sfinţitul dr. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, a omagiat, în final, personalitatea înaltei feţe bisericeşti din Austria, Excelenţa Sa Cardinalul Christoph von Schönborn. I-a acordat de asemenea medalia comemorativă a centenarului catedralei mitropolitane. Totodată, Î.P.S. Sa i-a prezentat şi mesajul scris de felicitare al Preşedinţiei României.

Domnul prof. univ. dr. Sorin Dumitrescu, directorul „Fundaţiei Anastasia" din Bucureşti, a prezentat volumul „Sofronie al Ierusalimului. Viaţa monahală şi mărturisirea doctrinară" semnat de Cardinalul dr. Christoph von Schönborn şi apărut în traducere românească, cu binecuvântarea Î.P.S. dr. Laurenţiu Streza, în Editura Anastasia, Bucureşti 2007.

Un cuvânt de salut din partea Ambasadei Austriei la Bucureşti a rostit şi Excelenţa sa dl. ambasador dr. Martin Eichtinger.

Înalt Prea Sfinţitul dr. Laurenţiu Streza a oferit la reşedinţa mitropolitană o recepţie în onoarea Excelenţei Sale Cardinalul dr. Christoph Schönborn.

Laudatio

Eminenţei Sale Cardinalul Dr. Christoph Schönborn

Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din cadrul Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu are astăzi deosebita onoare de a acorda titlul de **doctor honoris causa** Eminenţei sale, Cardinalului Dr. Christoph Schönborn, afirmându-şi astfel în chip plenar tradiţionala ei vocaţie ecumenică. Este un eveniment de o deosebită importanţă, atât datorită personalităţii marelui ierarh al Bisericii Romano-Catolice, cât şi datorită contextului şi împrejurărilor în care acesta se petrece, Sibiul fiind în anul 2007 capitala culturală a Europei şi gazda celei de a treia Adunări ecumenice a Bisericilor europene.

Cardinalul Dr. Christoph Schönborn s-a născut în Boemia, la 22 ianuarie 1945, însă copilăria şi-a petrecut-o în Austria, unde se refugiase familia. Intrat în Ordinul dominican, a studiat teologie, filozofie şi psihologie la şcolile Ordinului din Walberberg, lângă Bonn, apoi la Centrul de la Saulchoir (Paris), Universitatea din Viena, din nou la Paris ca student al celebrelor şcoli Ecole Pratique des Hautes Etudes, Sorbonne şi Institute Catholique. La 27 decembrie 1970 a fost hirotonit preot de cardinalul Franz Konig. După studii doctorale la Institute Catholique din Paris şi la Regensburg, aici ca eminent discipol al lui Joseph Ratzinger, actualul papă Benedict al XVI-lea, a obţinut în 1974 titlul de doctor în teologie la Paris, la acelaşi Institute Catholique, cu disertaţia: „Icoana lui Hristos", primul rod al profundelor sale studii privind creştinismul răsăritean.

Între 1973 şi 1975 a fost duhovnic al Universităţii din Graz din Austria, iar din 1975 până în 1991 profesor de Teologie dogmatică la Universitatea din Fribourg, Elveţia, devenind specialistul universităţii pentru teologia părinţilor de limbă greacă şi teologia Bisericii Ortodoxe.

Calităţile remarcabile, cunoştinţele sale profunde de teologie patristică l-au recomandat ca membru al unor importante comisii teologice ale Bisericii Catolice. Astfel, din 1981 a fost desemnat ca membru în Comisia internaţională teologică a Vaticanului, din 1984 a fost numit de către Cardinalul Dr. F. Konig membru în Consiliul de conducere al Fundaţiei „Pro Oriente", iar din 1987 a fost numit secretar în Comisia de redactare finală a Catehismului catolic.

La 11 iunie 1991 este numit episcop titular de Sutri şi episcop-vicar pentru ştiinţă, artă şi cultură al Arhiepiscopiei vieneze, pentru ca patru ani mai târziu să fie numit Arhiepiscop-adjuvant al primei dioceze austriece. La 14 decembrie 1995, Christoph Schönborn este ridicat la rangul de Arhiepiscop al Vienei. În 1998 i se acordă titlul de „Mitropolit" al provinciei eclesiale Viena, iar la 28 februarie 1998, Papa Ioan Paul al II-lea îi conferă suprema demnitate de Cardinal al Bisericii Romano-Catolice.

Evocând în acest moment solemn personalitatea Eminenţei Sale, îl omagiem:

1. În primul rând, ***pe marele ierarh al Bisericii,*** care a adus în lumea romano-catolică un suflu nou, afirmând cu tărie că Biserica trebuie să fie una misionară, să dea mărturie în mod public despre adevărul Evangheliei lui Hristos. Expresie a acestei atitudini angajate este programul de pastoraţie urbană „Stadtmission", elaborat împreună cu arhiepiscopii de Paris, Bruxelles, Lisabona şi Budapesta. Pentru membrii Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" el este interesant nu doar prin actualitatea lui generală, ci şi prin faptul că ne aduce aminte de preocupările unui fost profesor al ei în această direcţie, de pe vremea când Biserica Ortodoxă Română se confrunta cu probleme în mare măsură similare.

Programul „Stadtmission" abordează fără reţineri şi dezbate prin publicaţii şi apariţii în mass-media toate problemele majore cu care se confruntă societatea europeană contemporană.

Întrebări importante precum: „Ce rol joacă Biserica în noua Uniune Europeană?", „Unde şi cum se poate întâlni ştiinţa Biologiei cu Etica?", „Ce viitor are Biserica într-o societate secularizată?" îşi găsesc răspunsul într-o serie de scrieri recente precum: *Ziel oder Zufall? Schopfung und Evolution aus der Sicht eines vernunftigen Glaubens,* Freiburg im Breisgau 2007 (Scop sau întâmplare? Creaţie şi evoluţie din perspectiva unei credinţe autentice raţionale); *Schopfung und Evolution. Eine Tagung mit Papst Benedikt XVI,* Augsburg 2007; *Ich nenne Euch Freunde. Handschriftliche Gedanken zu den Evangelien; Jesus, Arzt der Kranken. Gedanken zum Evangelium im Lukasjahr; Duell und Duett. Gesprăch uber Gott und die Welt, Seht, Gottes Sohn! Gedanken zum Evangelium im Markusjahr,* Wien 2005; *Jesus nachfolgen im Alltag. Impulse zur Vertiefung des Glaubens,* Freiburg, 2004; *Wovon wir leben konnen. Das Geheimnis der Eucharistie,* Freiburg, 2004. Această simplă enumerare este o mărturie vie a angajării misionare exemplare a cardinalului Christoph Schönborn.

În egală măsură ar putea fi amintite şi Catehezele radiofonice din anul 2005-2006, cu tema generală „Creaţie şi evoluţie", sau articolul publicat în „The New York Times" în iulie 2005 sub titlul „Finding design in nature", care a declanşat o largă dezbatere în mass media.

2. Îl omagiem astăzi, în al doilea rând, pe ***marele ecumenist,*** demn urmaş al marelui promotor al ecumenismului care a fost, decenii de-a rândul, Cardinalul Franz Konig, care l-a şi hirotonit ca preot şi căruia i-a urmat mai târziu la conducerea Bisericii Romano-Catolice din Austria şi a Fundaţiei „Pro Oriente". Eminenţa Sa continuă linia ecumenică a Cardinalului Konig, însă în cadrele noi ale epocii actuale, în care Uniunea Europeană a ajuns să înglobeze şi alte state majoritar ortodoxe.

De fapt legăturile Eminenţei sale cu lumea ortodoxă, cu România şi în special cu Sibiul au o istorie îndelungată şi plină de roade. Ca profesor la Fribourg, cardinalul Christoph Schönborn a sprijinit pe toţi studenţii şi doctoranzii români, bursieri în Elveţia. De acest sprijin s-a bucurat şi actualul mitropolit al Ardealului, IPS Dr. Laurenţiu Streza, care i-a fost student la Fribourg în anul universitar 1982-1983, precum şi Pr. Prof. Vasile Răducă, traducătorul cărţii: *Icoana lui Hristos,* (Ed. Anastasia, 1996).

O sinceră şi caldă prietenie l-a legat pe Eminenţa sa şi de Părintele Ion Bria, director în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, unul din promotorii ecumenismului în Biserica Ortodoxă Română şi, în ultimii ani de viaţă, profesor la Facultatea noastră. Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel Ciobotea, el însuşi fost profesor la Bossey între anii 1980-1990, este un apropiat colaborator al Eminenţei Sale la foarte multe acţiuni ecumenice şi pastorale.

La fel ca şi în Elveţia, odată ajuns arhiepiscop al Vienei, Eminenţa Sa a acordat o atenţie deosebită dialogului ecumenic şi colaborării cu credincioşii români din capitala Austriei păstoriţi de Părintele Profesor Dr. Nicolae Dura, fost cadru didactic al Facultăţii noastre.

Definitor pentru demersul ecumenic al Cardinalului Schönborn este accentul pus pe rugăciune ca factor activ al apropierii dintre creştinii cu apartenenţă confesională diferită. In sensul acesta sublinia Eminenţa Sa, într-un studiu despre Fundaţia „Pro Oriente" (*Theologisch-praktische Quartalschrift,* 3/1998, p. 247-254), importanţa hotărâtoare pe care o are rugăciunea pentru lucrarea de redescoperire a unităţii creştinilor. Convingerea dânsului este că rugăciunea unora pentru alţii, dar şi rugăciunea împreună a fraţilor creştini poate să contribuie la depăşirea separărilor şi a neînţelegerilor dintre ei.

Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" este deosebit de sensibilă faţă de lucrarea ecumenică a cardinalului Schönborn, al cărui prim angajament universitar a fost tocmai în cadrul Universităţii din Graz, în strânsă legătură cu Facultatea de Teologie Catolică de acolo, care este partener al Facultăţii noastre încă din anul 1997.

3. Toată activitatea pastoral-misionară şi ecumenică amintită aici nu ar fi avut anvergura pe care o cunoaştem fără un extrem de solid temei teologic. Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Şaguna" îl omagiază, în al treilea rând, pe ***marele teolog, marele profesor de teologie*** Christoph Schönborn, care şi-a pus întreaga ştiinţă teologică în slujba Bisericii, a lumii contemporane. Spiritualitatea personală bazată pe slujire şi rugăciune, reflexia profundă asupra dogmelor credinţei creştine, deschiderea ecumenică reprezintă principalele coordonate ale operei teologice pe care a creat-o profesorul Christoph Schönborn, cărora episcopul şi arhiepiscopul le-a adăugat bogata sa lucrare pastorală, preocuparea pentru misiunea Bisericii. Iată doar câteva titluri:

Sophrone de Jerusalem. Vie monastique et confession dogmatique, Paris 1972; *L'Icone du Christ. Fondaments theologiques,* Fribourg 1976, tradusă de Pr. Dr. V. Răducă şi publ. la Ed. Anastasia 1996 în rom. şi în germană la Viena 1998; *Maximus Confessor,* Fribourg 1982 (Maxim Mărturisitorul); *Das Geheimnis des Menschwerdung,* Mainz 1983 (Taina întrupării Fiului lui Dumnezeu). *Einheit im Glauben,* Einsiedeln 1984 (Unitatea în credinţă); *Existenz im Ubergang,* Einsiedeln 1987 (Existenţa în trecere); *Weihnachten, Mythos wird Wirklichkeit,* Einsiedeln 1992 (Crăciun – mitul devine realitate). *Zur kirchlichen Erbsiindenlehre,* Einsiedeln 1994 (Învăţătura bisericească despre păcatul strămoşesc); *Herzstucke unseres Glaubens,* Wien 1994 (Părţi esenţiale ale credinţei noastre); *Quellen unseres Glaubens,* Wien 1996 (Izvoarele credinţei noastre); *Leben fur die Kirche. Die Fastenexerzitien des Papstes,* Fribourg 1997 (Viaţă pentru Biserică); *Wăhle das Leben,* Wien 1998 (Alege viaţa); *Die Menschen, die Kirche, das Land,* Wien 1998 (Oamenii, Biserica, Ţara, tradus şi publicat şi în româneşte, Ed. Anastasia 2000).

Această simplă înşiruire arată cu limpezime că actualul Arhiepiscop al Vienei este unul din teologii de marcă ai Bisericii Romano-Catolice, care a sintetizat în opera sa gândirea teologică a marilor Părinţi ai Apusului şi ai Răsăritului, urmând direcţia deschisă de mentorii săi: francezul Yves Congar, elveţianul Hans Urs von Balthasar şi de germanul Joseph Ratzinger, actualul papă Benedict al XVI-lea. Am amintit deja faptul că Eminenţa Sa, Cardinalul Christoph Schönborn a fost numit în multe comisii de specialitate ale Bisericii Catolice, ceea ce spune multe despre fineţea şi subtilitatea gândirii sale teologice, puternic ancorată în propria tradiţie, dar deschisă pentru înţelegerea, receptarea şi asimilarea teologiei ortodoxe.

În urmă cu doi ani Facultatea noastră a organizat Congresul Facultăţilor de Teologie Ortodoxă din România, la Mănăstirea Sâmbăta. Cu această ocazie a prezentat în referatul principal al Congresului punctul ei de vedere referitor la rolul facultăţii de teologie în viaţa Bisericii. Se sublinia acolo necesitatea de a realiza un act teologic ancorat în problemele vieţii şi răspunzând interogaţiilor pe care ni le adresează epoca în care trăim. Suntem extrem de bucuroşi să găsim o deplină concordanţă a acestui punct de vedere cu activitatea teologică a Cardinalului Christoph Schönborn. În viziunea sa actul teologic adânceşte învăţătura de credinţă a Bisericii, dar nu doar ca temă de cercetare, ci mai cu seamă pentru a răspunde unor necesităţi pastorale, misionare şi ecumenice ale timpului. Aceasta îl fereşte de orice ariditate a teoreticului şi îl plasează acolo de unde a izvorât întotdeauna teologia autentică: în mijlocul vieţii. Teologia apare la Cardinalul Schönborn ca expresie nemijlocită a existenţei creştine concrete. Elocvente sunt în această privinţă dezbaterile pe care le-a iniţiat în problema evoluţionismului, coloratura lor apologetică, menită să transmită adevăruri de credinţă esenţiale într-un limbaj adecvat unor nivele de înţelegere extrem de diferite. Cunoscut iniţial ca dogmatist şi specialist în problemele Răsăritului Ortodox, Eminenţa Sa se dovedeşte un important apologet al creştinismului şi transmiţător al universului ideatic creştin unei lumi care pare să se fi îndepărtat de aceste temeiuri esenţiale ale vieţii.

Pr. Prof. Dorin Zosim OANCEA

(urmare din p. 1)

par să sensibilizeze inimile multora dintre contemporanii noştri. Ne-am întrebat deseori de ce, în zilele noastre, arta icoanei a putut dobândi acest statut de exprimare privilegiată, cvasi universală, a credinţei creştine.

E posibil să intervină aici un aspect de „modă" (pe care anumiţi ortodocşi îl reproşează creştinilor din Occident, având impresia că tradiţia lor răsăriteană este „utilizată" în mod abuziv de către occidentali). Eu consider că avem de-a face cu ceva mult mai profund. *Sensus fidei* recunoaşte în tradiţia iconică a Orientului un fel de exprimare „canonică" a credinţei noastre, o exprimare ce depăşeşte modele şi fluctuaţiile limbajului artistic creştin. Icoana nu este a-temporală, ci cunoaşte variaţii stilistice, şcoli, „coloraţii culturale"; ea nu este statică şi imobilă, aşa cum adesea i s-a reproşat. Care este aşadar secretul atracţiei ei, cheia înţelegerii misterului ei şi raţiunea marii ei stabilităţi de exprimare?

Cred că raţiunea ei ultimă este Taina lui Hristos Însuşi, Cuvântul Întrupat, Dumnezeu înomenit, devenit „circumscriptibil", după cum le place s-o afirme sfinţii apărători ai icoanelor, Sfântul Teodor Studitul şi Sfântul Nichifor al Constantinopolului. Dincolo de toate influenţele culturale, de legăturile cu tradiţiile iconografice precreştine, dincolo de toate variaţiile artistice există un fond comun, o sursă unică a artei icoanei: este taina Sfintei Feţe a lui Hristos Iisus.

Este acest chip unic, este *Acest Iisus* pe care Apostolii L-au cunoscut, cu care au mâncat şi au băut, pe care L-au văzut transfigurat şi batjocorit, strălucind de slava dumnezeiască a Taborului, biciuit şi încununat cu spini. Acest chip unic, al lui Iisus, fiul Mariei, Fiul lui Dumnezeu, s-a întipărit în memoria lui Petru. Este privirea Celui pe Care Petru tocmai Îl renegase şi pe care nimic din lume nu a reuşit s-o şteargă din mintea şi inima lui.

Acest Iisus reprezintă fundamentul icoanei, al fidelităţii ei (pe care unii o acuză de imobilism), al atracţiei ei neschimbate. Tocmai pentru că este icoana *lui Hristos*, ea atrage. Tocmai pentru că vrem *să-L vedem* pe Hristos, icoana ne vorbeşte. Tocmai pentru că cei credincioşi (şi deseori chiar necredincioşii) pot spune privind o icoană a lui Hristos: „Este Iisus!", icoana le cuvântă. În arta icoanei nu contează atât calitatea artistică, deşi este importantă şi demnă de luat în seamă din moment ce constituie o adevărată *meditaţie* pentru întâlnirea cu Hristos, nu contează deci înălţimea operei de artă, ci puterea prezenţei lui Hristos Însuşi.

Nu intru aici în dezbaterile asupra esteticii icoanelor, asupra aspectului pur artistic. Există în acest sens studii savante de calitate. Vă atrag însă atenţia asupra unui fapt uimitor care m-a surprins în timp ce studiam literatura controversei iconoclaste a secolelor VIII şi IX, apriga luptă pentru sau împotriva sfintelor imagini în creştinism. În toată această literatură n-am găsit urmă de dezbatere estetică. Chestiunea frumuseţii sfintelor imagini nu interesează practic. Eu cel puţin nu am găsit nimic în acest sens (cf. *Icoana lui Hristos. Fundamente teologice*, Paris, 2003, 235). Am oferit o primă explicaţie în *Icoana lui Hristos*: „ Suntem de părere că această absenţă a consideraţiilor estetice se explică prin faptul că, şi de o parte şi de cealaltă, nu s-a pus nici un moment la îndoială legitimitatea artei ca atare. Dezbaterea iconoclasmului se baza doar pe extinderea artei dincolo de domeniul profan, în domeniul sacru" (ibidem). Iconoclaştii admiteau arta, ca şi Islamul, dar aceasta trebuia să se limiteze strict la domeniul profan. Iconoclasmul era, într-o oarecare măsură, o secularizare radicală a artei, o desacralizare a activităţii artistice, redusă la decorul pur, la ornamentul vieţii profane. Dincolo de această respingere a oricărui caracter sacru al artei există însă mai mult decât o secularizare a activităţii artistice. Există o anumită concepţie a ceea ce înseamnă „creştin" şi, prin urmare, a ceea ce este Taina lui Hristos. Este semnificativ în această privinţă să constatăm că orice dezbatere pentru a justifica arta creştină, imaginile sacre ale lui Hristos şi ale Sfinţilor, s-a învârtit în jurul Tainei lui Hristos.

Am fost surprins, studiind controversa asupra icoanelor, de limpezimea cu care apărătorii acestora nu au văzut în această dezbatere o chestiune de estetică, ci înainte de toate *hristologică*. Părinţii celui de-al II-lea Sinod de la Niceea (787) erau pe deplin conştienţi de aceasta. Pentru ei, afirmarea legitimităţii icoanei lui Hristos era ca o pecete pusă pe mărturisirea dumnezeirii Sale (Niceea I) şi a divino-umanităţii Sale (Calcedon). Biserica Ortodoxă sărbătoreşte biruinţa definitivă a apărătorilor icoanelor în 843 ca fiind „triumful Ortodoxiei", celebrat liturgic în fiecare an în prima duminică din Postul Mare.

Icoana lui Hristos – rezumat al credinţei creştine! Afirmaţie ce poate părea exagerată. Privind însă mai de aproape nu este deloc aşa. Permiteţi-mi să vă spun pe scurt de ce, şi aceasta în două etape.

Hristos – cel mai frumos dintre oameni

1. O nouă privire

La finalul cercetării mele privind fundamentele teologice ale icoanei lui Hristos, am tras concluzia următoare: „Există o corelaţie între viziunea tainei divino-umane a lui Hristos şi concepţia artei. Într-adevăr, Întruparea nu a transformat numai cunoaşterea lui Dumnezeu, ci a schimbat deopotrivă privirea omului asupra lumii, asupra lui însuşi şi asupra activităţilor lui în lume. De atunci, activitatea creatoare a artiştilor nu avea cum să nu fie impresionată, transformată de atracţia tainei Întrupării. Dacă Hristos a venit pentru a reînnoi omul în întregime, pentru a-l recrea după acest chip al cărui model este El-însuşi, nu se cădea oare ca privirea, sensibilitatea, creativitatea artiştilor să fie şi ele recreate după chipul Celui „pentru care toate au fost create"? Văzut în această lumină, efortul pentru a cantona arta în profan apare drept o criză profundă a viziunii teocentrice a lumii şi a omului" (op. cit., 236).

Există o posibilitate de verificare a acestei teze, care este de o actualitate crescândă: raportul Islamului cu arta sacră. Nu sunt nicidecum specialist în materie, dar am încredere în studii competente. Dacă Islamul respinge, în general, imaginea antropomorfică şi nu lasă loc decât ornamentului şi mai ales scrisului, acest lucru nu este înainte de toate rezultatul unei teorii artistice şi estetice, ci consecinţa directă a viziunii sale despre Dumnezeul unic care nu are, în această lume, nici o asemănare, pe care nimic nu-L poate reprezenta, închipui, şi chiar, într-un anumit mod, simboliza. Am fost uluit, în timpul călătoriei mele prin Iran (2001), cu câtă insistenţă mi s-a explicat că nu trebuie să vorbesc de om-chip al lui Dumnezeu. Ceea ce pentru credinţa iudeo-creştină constituie o evidenţă, confirmată cu putere de taina Întrupării, şi anume că omul este cu adevărat *ad imaginem et similitudinem* Creatorului Său, Islamul neagă cu fermitate. Dumnezeu este unic şi fără asemănare: La Sūrat al-Tawhīd (Cor. CXII) pronunţat zilnic de fiecare musulman, conţine următoarea mărturisire: „ El este Dumnezeu, Unul, El este Dumnezeu, Unicul, nu a născut, nu a fost născut. El nu are nici o asemănare" (mai exact „nici o adecvare").

Prin urmare nu există nici o reprezentare a lui Dumnezeu în lume. *Aniconismul* Islamului nu este mai întâi o teorie estetică. Este o consecinţă a religiei islamice a unui Dumnezeu pe care nimic nu-L poate reprezenta. Doar lumina, în moschee, mihrāb-ul, ar fi, după cunoscători, o evocare metaforică a divinului. Or lumina nu are nici formă nici chip (cf. Assadullah Souren Melikian-Chirvani, L'Islam, le Verbe et l'image, in F. Boespflug – N. Lossky ed. Nicée II 787-1987. Douze siècles d'images religieuses, Paris, 1987, 89-117).

Lucrurile stau altfel în credinţa creştină. Deoarece Creatorul vorbeşte prin făptura Sa, urmele divinului sunt realmente „lizibile", deşi nu fără dificultate. Îndeosebi omul, veritabil loco-tenent al lui Dumnezeu în creaţie, este după chipul lui Dumnezeu. Lucrarea Sa vorbeşte despre El şi mai ales omul. Interdicţia chipului în Vechiul Legământ are un sens mai mult pedagogic decât ontologic. Pentru că inima omului este o fabrică de idoli, trebuia extirpată orice tentaţie de idolatrie. În mod fundamental însă Dumnezeu Se face cunoscut prin lucrările Sale. Iată uşa de intrare a artei sacre.

Taina divino-umană a lui Hristos aprofundează această ordine a creaţiei, conferindu-i statura definitivă. Există negreşit un chip omenesc care este „icoana lui Dumnezeu celui nevăzut" (Col. 1,15). Deoarece Cuvântul S-a făcut trup, deoarece Hristos, de condiţie divină, a luat condiţia robului a cărui umanitate concretă Şi-a împropriat-o, realităţile umane, lucrurile acestei lumi au devenit locuri ale prezenţei Sale, capabile de a fi expresia Sa, urma Sa, limbajul Său.

Pentru mine, tablourile lui Carravaggio sunt o manifestare excepţională a acestui fundament „divino-uman" al artei care s-a dezvoltat pe solul creştin. *La madonna dei pellegrini* a lui S. Agostino din Roma constituie pentru mine un exemplu impresionant. Pelerini îngenunchiaţi, cu picioarele goale (şi pline de praf) în faţa acestei matroane ce poartă un copil deja prea mare pentru a mai fi ţinut în braţe: totul exprimă un realism „carnal" (ar spune Charles Péguy) ce ar putea şoca (şi care *a* şocat) ca fiind lipsit de sens şi de dimensiune sacră. Dar tocmai realismul Întrupării permite apropierea Sfântului, a lui Hristos şi a Maicii Sale de această formă atât de apropiată de pământ.

Credinţa creştină în Întrupare stă la originea unei arte care se apleacă cu deosebită atenţie asupra lucrurilor terestre. Îndrăznesc să cred că marea dezvoltare a artei, sacre şi profane, pe meleagurile creştinătăţii se inspiră înainte de toate (fără a nega alte surse) din acest *Da* unic adresat pământului, adică din Întruparea Fiului lui Dumnezeu. Acest *Da* către concret, către materie, către lumea văzută se află la rădăcina acestei creativităţi explozive cunoscute de arta din Occident. Consimt bucuros la aprofundarea acestei teze, pentru că se merită.

2. Hristos *este* Frumuseţea

Îndrăznesc să merg puţin mai departe. Cunoaştem învăţătura clasică despre valorile „transcendentale", adevărul, binele, frumosul. Toate aceste atribute nu sunt exterioare lui Dumnezeu, ci sunt Dumnezeu Însuşi. El este Adevărul şi Binele, El este *Iubire*, El este Frumuseţe. Adevăr şi Bunătate, Iubire şi Frumuseţe sunt, cum spun scolasticii, *convertibile* şi coincid cu Fiinţa însăşi a lui Dumnezeu.

Orice frumuseţe creată este o participare la frumuseţea infinită a fiinţei lui Dumnezeu. Dacă este adevărat, trebuie să facem un pas în plus şi să spunem că, luând trup, Cuvântul a „întrupat" bunătatea şi iubirea, adevărul şi frumuseţea infinită a lui Dumnezeu. Hristos este „cel mai frumos dintre fiii oamenilor" nu din pricina calităţilor lui estetice particulare, ci pentru că este *frumuseţea întrupată* a lui Dumnezeu. Întreaga Sa fiinţă este iubire şi adevăr, bunătate şi frumuseţe.

Dacă este deci adevărat că Hristos poate spune despre Sine: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa", pe bună dreptate poate spune şi „Eu sunt Frumuseţea". Hristos poate spune despre El-însuşi ceea ce singur Dumnezeu poate spune: „Eu sunt". Fiinţa, Adevărul şi Binele sunt, conform termenului scolastic, „convertibile". Dacă Hristos este *Adevărul* şi *Bunătatea*, El este totodată strălucirea lor: *Frumuseţea*: *Splendor Veritatis, Splendor Boni!*

Pentru a rezuma cel de-al doilea pas al micii noastre reflecţii voi spune, variind o afirmaţie a Sfântului Irineu: „Hristos, venind, a adus cu Sine toată noutatea", că: „Hristos, prin Întruparea Sa, a adus cu Sine *toată Frumuseţea*". El este măsura frumuseţii, El aduce, odată cu venirea Sa, o nouă privire asupra frumuseţii. El este, aşadar, „canonul frumuseţii". Nu a restabilit doar frumuseţea originară a creaţiei pierdute şi profanate de păcat şi de rău, ci a adus, în propria Sa persoană, *izvorul întregii frumuseţi*. Din el se pogoară asupra lumii apele vii ale frumuseţii. Şi toate frumuseţile lumii, fie ele frumuseţi ale naturii, ale virtuţii sau ale artei, sunt străluciri ale Frumuseţii Sale.

„Eşti cel mai frumos dintre oameni", acest adevăr întâlnit în psalmul împărătesc şi citit ca o prevestire a lui Hristos, nu vrea să spună că Iisus ar fi, în funcţie de criterii prestabilite de către o estetică mondenă, cel mai desăvârşit model de frumuseţe. „Tu eşti izvorul întregii frumuseţi omeneşti". Întru Tine ni se revelează ce este frumuseţea şi de la Tine primim privirea pentru a o vedea, criteriile pentru a o discerne şi forţa pentru a o imita şi a o răspândi.

3. Hristos ne atrage după Sine pe drumul Frumuseţii Sale

Trebuie dar să-L privim şi să-L contemplăm pe Hristos, izvorul Frumuseţii dumnezeieşti, la care accedem graţie Întrupării Sale.

Îmi permit să vă propun o convingere care este o intuiţie ce se verifică în mii de moduri: *„Acolo unde este Hristos, acolo este Frumuseţea"*. Acolo unde inimile, minţile şi vieţile se deschid lui Hristos, acolo ecluzele frumuseţii se deschid şi se revarsă din abundenţă ca nişte valuri însufleţitoare asupra unei lumi înjosite prin păcat, desfigurate de urâţenia răului.

De 2000 de ani se verifică faptul că seminţele de frumuseţe pe care le seamănă Hristos cresc şi rodesc.

Mai întâi ne vom îndrepta atenţia spre cel mai frumos fruct al Frumuseţii lui Hristos: *Sfinţenia*. Nu există o evidenţă a Adevărului şi a Bunătăţii divino-umane a lui Hristos mai puternică decât această cale lactee, decât acest nor luminos al sfinţilor fără de număr pe care Hristos i-a purtat pe urmele Sale. Nu există nimic mai frumos pe lume decât Sfinţenia. Despre sfinţi se poate spune ceea ce Epistola către Evrei spune despre Hristos: ei sunt „strălucirea slavei Lui" (Evr. 1, 3). Cred că sunt suficiente aceste afirmaţii pentru a ceda în faţa evidenţei.

În mai multe rânduri Papa Benedict al XVI-lea, prieten şi cunoscător al tradiţiei franciscane, a atras atenţia asupra acestui fapt impresionant: Poverello din Assisi, căutând doar să-i urmeze lui Hristos cel sărac şi umilit, a provocat nu numai o mare mişcare spirituală în Biserică. El a creat de asemenea o dâră luminoasă de *frumuseţe artistică*. Gioto, Cimabue, de pildă, figurează ca o veritabilă explozie de creativitate artistică ce constituie, până în zilele noastre, una dintre cele mai însemnate comori artistice ale Europei şi chiar ale lumii. Hristos, rodind prin Duhul Său atâta sfinţenie, este totodată sursa vie a frumuseţii artistice. Cum putem închide ochii în faţa acestei evidenţe? Iar dacă din lumea întreagă vin oameni pentru a admira frumuseţile mânăstirilor ortodoxe din România, se impune din nou aceeaşi evidenţă.

În piesa sa „Fratello del Nostro Dio" despre Sfântul Frate Albert, Karol Wojtila, veneratul papă Jean-Paul II, vorbeşte despre „această altă frumuseţe, cea a milostivirii". Cum să nu vedem această evidenţă, şi anume că Hristos a dăruit lumii „această altă frumuseţe, cea a milostivirii"? Ce ar fi lumea noastră fără *realitatea* milostivirii? Pentru că toţi trăim din ea, conştient sau inconştient, riscăm să nu mai *vedem* în ce măsură frumuseţea milostivirii, ce emană din acest focar inepuizabil de iubire care este inima lui Iisus, luminează în lumea noastră dură şi inumană.

Consider suficientă indicarea celor trei căi luminoase ale frumuseţii lui Hristos: Sfinţenia, arta care este inspirată de ea şi milostivirea care străluceşte din ea.

Pentru a încheia, vă propun mai întâi un text din Sfântul Augustin, comentând Psalmul 44 (45), versetul 3: „Eşti frumos, eşti cel mai frumos dintre fiii oamenilor". Există şi alte pasaje pe care le-am putea cita, îndeosebi acest text foarte penetrant din comentariul Sfântului Augustin la prima epistolă a Sfântului Ioan, vorbind despre două texte biblice aparent contradictorii, cel al Psalmului 44 (45), pe care tocmai l-am citat, şi textul despre Robul care „nu avea frumuseţe, nici strălucire ca să ne atragă privirile, şi nici o înfăţişare ca să ne fie drag; obiect de dispreţ, părăsit de oameni, om al durerilor..." (Is. 53, 2-3). Ar mai fi multe alte texte ale Sfinţilor Părinţi referitoare la contrastul dintre aceste două profeţii, dar vom cita pe cel din *Enarrationes in Ps 44* al Sfântului Augustin (v. „Les plus belles homélies de S. Augustin sur les Psaumes", Paris, 1942):

Este momentul să ne reamintim această prooroocire: Iată Mirele însuşi ni se înfăţişează: să-L iubim, sau, mai degrabă, să nu-L iubim dacă aflăm întru El urâţenie. Câtă urâţenie a găsit însă în noi! Şi totuşi El ne-a iubit! Dacă Îl vom afla urât, să nu Îi acordăm iubirea noastră. Într-adevăr, chiar atunci când s-a îmbrăcat cu trupul nostru şi se spunea despre El: „L-am văzut, şi nu avea nici chip nici frumuseţe" (Is. 53, 2), chiar atunci, dacă vrei să ţii seama de milostivirea care L-a făcut să Se întrupeze, este frumos. Profetul însă vorbea în numele iudeilor, când spunea: „L-am văzut, şi nu avea nici chip nici frumuseţe". De ce? Deoarece ei nu au înţeles nimic despre El. Dar cei care au înţeles sensul acestui cuvânt: „Şi Cuvântul trup S-a făcut" (In. 1, 14) găsesc pretutindeni o mare frumuseţe. „ Iar mie, spune Sfântul Pavel, să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos". Să nu roşeşti când e vorba de crucea Lui ar fi prea puţin, căci trebuie, mai mult, să te lauzi cu ea! De unde această constatare că nu avea nici chip nici frumuseţe? „Pentru că fapta lui Dumnezeu socotită de către oameni nebunie este mai înţeleaptă decât înţelepciunea lor, iar ceea ce se pare slăbiciune a lui Dumnezeu este mai puternică decât tăria oamenilor!" (I Cor. 1, 23-25). Pentru noi cei care credem, totdeauna Mirele trebuie să ne apară frumos. Frumos în calitatea Lui de Dumnezeu, fiind „Cuvântul lui Dumnezeu"; frumos în sânul Fecioarei din care, fără să renunţe la dumnezeire, a luat firea umană; frumos ca şi prunc, căci, atunci când sugea la pieptul Maicii Sale, când era purtat în braţe, cerurile au grăit, îngerii au cântat imnuri de laudă, o stea i-a călăuzit magii, fiind slăvit în ieslea animalelor! Aşadar, El este frumos şi în cer şi pe pământ; frumos în minunile Sale şi frumos sub loviturile de bici; frumos când îi invita pe oameni la viaţă şi frumos când era dispreţuit prin moarte; frumos când îşi dădea duhul, frumos pe lemnul crucii, frumos în mormânt, frumos înviat şi frumos în cer. Înţelegeţi deci cântarea pe care o auziţi, iar neputinţa trupului să nu vă întoarcă privirea de la strălucirea frumuseţii lui Hristos. Suprema şi adevărata frumuseţe este dreptatea; nu poţi vedea frumuseţe unde este nedreptate. Fiinţa desăvârşit dreaptă este desăvârşit frumoasă. Să vină dar şi să se facă văzută de ochii sufletului vostru!

Este frumos ceea ce este al lui Hristos: astfel putem rezuma acest text al Sfântului Augustin. *Este frumos pentru că este despre Hristos*. Pentru că totul în El răspândeşte dreptatea, milostivirea, iubirea.

Cum să evidenţiem mai mult această afirmaţie? Oare Sfântul Padre Pio însemnat cu stigmatele lui Hristos († 1968) era frumos? Fără îndoială că nu, după criteriile lumii; neîndoielnic da din perspectiva frumuseţii lui Hristos. Sorin Dumitrescu, un prieten drag, un artist distins (şi un editor curajos), pictor de icoane contemporane, a publicat un calendar cu douăsprezece fotografii ale marilor duhovnici ortodocşi români. Frumuseţea acestor chipuri îmbătrânite, cu riduri profunde, este o dovadă manifestă a ceea ce este frumuseţea lui Hristos.

Aş putea înmulţi exemplele şi dumneavoastră de asemenea.

Da, Hristos este prezent, întreaga Lui frumuseţe este ascunsă sub vălul semnelor umile ale tainelor Sale; ascuns sub povara slăbiciunilor noastre păcătoase, dar realmente de faţă. De noi ţine să purcedem în căutarea Lui, să săpăm pentru a afla izvorul viu în deşerturile vremurilor noastre. Permiteţi-mi să parafrazez un cuvânt al Domnului: Nu spuneţi: este aici sau este acolo. *Frumuseţea Mea este în mijlocul vostru!*

Sfântul Ioan Gură de Aur – om al rugăciunii, al evlaviei şi trăirii profunde, teolog desăvârşit şi cuvântător insuflat de har divin*

Mulţumim Bunului Dumnezeu pentru această minunată ocazie oferită nouă, de a ne aminti şi de a-l comemora pe Sf. Ioan Gură de Aur. De aceea acest eveniment deosebit l-am început printr-un Te-Deum în Capela Facultăţii.

I-am mulţumit lui Dumnezeu pentru sfinţii Săi care ne prilejuiesc astfel de ocazii deosebite de a fi împreună şi de a teologhisi pe marginea vieţii lor sfinte şi a învăţăturii lor. Nu numai Facultatea noastră, nu numai Biserica Ortodoxă Română, ci Biserică Ortodoxă din întreaga lume l-a comemorat anul acesta pe Sf. Ioan Gură de Aur, la împlinirea a 1.600 de ani de la chemarea sa sus în cereuri.

A vorbi despre Sf. Ioan Gură de Aur este în acelaşi timp şi uşor şi foarte greu, ca de altfel despre toţi aleşii lui Dumnezeu. Este uşor pentru că ai ce spune. Sunt enorm de multe lucruri, pilduitoare pentru noi, pe care el le-a săvârşit şi care ne sunt dragi dar este, în acelaşi timp şi în aceeaşi măsură, şi foarte dificil tocmai pentru că Sfântul Ioan Gură de Aur a fost o personalitate atât de complexă şi cu o multitudine de realizări pe foarte multe planuri, încât asumându-ţi responsabilitatea conturării personalităţii sale, ţi se naşte în suflet teama, ca nu cumva să uiţi ceva din multele sale împliniri sau prin atitudinea ta să impietezi memoria acestei mari personalităţi.

Când spun aceasta am în minte o rugăciune pe care un teolog, înainte de a vorbi despre un sfânt, s-a rugat sfântului spunând: sfinte, iartămă înainte de a rosti cuvântul de laudă ca nu cumva lauda mea să-ţi micşoreze prestigiul şi demnitatea sau starea în care te afli tu în faţa lui Dumnezeu. De aceea şi eu doresc să precizez de la început că adresându-mă Dumneavoastră, nu mi-am propus să rostesc o cuvântare exhaustivă despre Sfântul Ioan Gură de Aur, ci mai mult să deschid calea către abordarea tuturor coordonatelor vieţii şi activităţii acestui sfânt mare dascăl şi ierarh, pe care desigur Dumneavoastră o veţi face la acest simpozion.

Sf. Ioan Hrisostom a fost unul din cei mai mari predicatori ai cuvântului lui Dumnezeu, motiv pentru care Biserica l-a onorat cu numirea de *Gură de Aur*. Noi cunoaştem importanţa vestirii cuvântului lui Dumnezeu şi de aceea suntem bucuroşi să ne apropiem de modelul acesta desăvârşit, prin care cuvântul lui Dumnezeu a fost transmis poporului lui Dumnezeu, nu numai prin grai şi scris , ci mai ales prin vieţuirea sa. Se cuvine să menţionăm Cuvântările sau predicile sale la sărbătorile mari ale Mântuitorului apoi Panegiricele în cinstea sfinţilor, Cuvântările despre statui.

Sfântul Ioan Gură de Aur a fost şi un mare teolog pe care Biserica l-a rânduit spre pomenire şi cinstire împreună cu ceilalţi doi mari ierarhi, formând triada ierarhilor protectori ai învăţământului teologic: Vasile, Grigorie şi Ioan. De numele său se leagă un număr mare de scrieri ce ocupă optsprezece volume în renumita colecţie patristică Migne. Amintim pe scurt doar genurile pe care le-a abordat. Astfel, a scris sute de Omilii asupra cărţilor Vechiului şi Noului Testament. Are apoi opere dogmatico-polemice, apologetice, ascetice (ex. „Despre Feciorie"), morale (ex.: „Despre slava deşartă şi despre educaţia copiilor", „Despre preoţie"). A fost un teolog al pocăinţei pentru că această stare firească a noastră în faţa lui Dumnezeu ne apropie mai mult de El, ne întăreşte comuniunea noastră cu El. A şi scris chiar un tratat „Despre Pocăinţă". A fost teologul rugăciunii, a celei particulare dar şi publice, şi dacă am aminti numai Liturghia care i-a fost atribuită, nu ca o creaţie proprie, ci ca o creaţie a Bisericii, la care el a contribuit foarte mult, ne dăm seama cât de îndreptăţită este cinstirea pe care i-o aduce Biserica, pomenindu-l în fiecare Duminică şi în fiecare sărbătoare în 98 la sută din perioada anului bisericesc.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a spus acum, la Iaşi, cu prilejul aducerii moaştelor Sf. Ioan Gură de Aur că, prin acest mare ierarh s-a vorbit mai mult în toată istoria creştină de Constantinopol decât de Ierusalim. Deci a fost atât de cinstită prin el Biserica Răsăriteană şi cunoscută spiritualitatea concentrată în Bizanţ decât a fost cunoscută chiar Biserica Ierusalimului.

Sf. Ioan Gură de Aur a fost şi un iubitor de aproapele, un filantrop. Nu întâmplător a fost numit *„ambasadorul săracilor"*, şi *„apostolul carităţii"*.

Deci, ne bucurăm pentru această manifestare deosebită, o binecuvântăm şi dorim acestui Simpozion cu tema: „Sf. Ioan Gură de Aur – episcop, teolog şi filantrop" succesul meritat. Facultatea noastră de Teologie, în toţi cei 220 de ani de existenţă, a adus prinos de recunoştinţă acestui Sf. Părinte al Bisericii şi o face şi astăzi bucuroasă şi îmbrăcată în veşmânt de sărbătoare, prin această manifestare.

Aceeaşi bucurie se simte în întreaga noastră Arhiepiscopie a Sibiului şi în Mitropolia Ardealului, în această lună noiembrie când în calendar se află înscris, în ziua de 13 a lunii, numele Sfântului Ioan Gură de Aur.

Fie ca el să mijlocească pentru bunăstarea Sfintelor lui Dumnezeu Biserici şi pentru pacea a toată lumea, ca unul ce are mare îndrăzneală înaintea Tatălui Ceresc, a Mântuitorului Hristos şi a Duhului de viaţă făcător.

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

* Cuvântare rostită la deschiderea Simpozionului dedicat Sfântului Ioan Gură de Aur

Simpozionul teologic internaţional „Sfântul Ioan Gură de Aur – ierarh, teolog şi filantrop"

De la început Biserica şi-a cinstit cu evlavia cuvenită pe sfinţii ei, între care la loc de cinste aflându-se cei care şi-au închinat viaţa nu numai slujirii preoţeşti, ci şi păstrării şi propovăduirii corecte a învăţăturii de credinţă, descoperită de Mântuitorul Hristos şi transmisă nouă prin Sfinţii Apostoli şi urmaşii lor din generaţie în generaţie.

Anul acesta, Biserica a acordat o atenţie deosebită cinstirii Sfântului Ioan Gură de Aur de la a cărei mutare la cele sfinte se împlinesc 1600 de ani. Manifestări ştiinţifice dedicate acestui eveniment au avut loc cu preponderenţă în lumea ortodoxă. În cadrul acestora s-a înscris şi Simpozionul teologic internaţional şi interconfesional „Sfântul Ioan Gură de Aur – ierarh, teolog şi filantrop", desfăşurat la Sibiu în perioada 18-20 octombrie 2007.

Simpozionul organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Şaguna" din cadrul Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu cu binecuvântarea I.P.Sale Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, a întrunit profesori de teologie şi cercetători din Grecia, Germania, Elveţia, Norvegia şi România.

După slujba *Te Deum*-ului săvârşită în capela Facultăţii de Teologie în prezenţa participanţilor, lucrările simpozionului, care s-au desfăşurat în Aula „Mitropolitul Ioan Meţianu", au fost deschise prin binecuvântarea I.P.Sale Dr. Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, care a subliniat în cuvântul său importanţa pe care o acordă Biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, unul din troiţa de arhierei, nu numai pentru activitatea sa pastorală, misionară, filantropică şi învăţătorească, ci şi pentru că întreg învăţământul teologic ortodox este pus sub patronajul celor trei corifei ai epocii de aur a teologiei patristice din secolul al IV-lea, sfinţii Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul şi Ioan Gură de Aur.

A urmat cuvântul de salut din partea conducerii facultăţii rostit de domnul lect. univ. dr. Sebastian Moldovan, secretar ştiinţific, mulţumind participanţilor pentru că au dat curs invitaţiei şi urând succes pentru buna desfăşurare a simpozionului.

Prima sesiune s-a deschis cu referatul domnului prof. Adolf-Martin Ritter de la Universitatea din Heidelberg – Germania cu tema: *Ce pot învăţa luteranii de azi de la Sfântul Ioan Gură de Aur?* Deşi teolog protestant, domnia sa este un mare admirator al Sfinţilor Părinţi răsăriteni în general şi al Sfântului Ioan Gură de Aur în special, căruia i-a dedicat un spaţiu larg în cadrul cercetării sale în domeniul Patrologiei, accentuând de data aceasta dimensiunea ascetică şi liturgică a teologiei hrisostomiene ca model pentru viaţa spirituală a creştinului autentic. În acelaşi context al evaluării operei Sfântului Ioan Gură de Aur din partea luterană s-a înscris Domnul prof. Herman Pitters (Sibiu) cu referatul intitulat: *„Însemnătatea lui Ioan Hrisostom pentru formularea învăţăturii de credinţă a Bisericii luterane din Transilvania în secolul al XVI-lea"*. A urmat referatul părintelui academician prof. Mircea Păcurariu, având ca temă: *Sfântul Ioan Gură de Aur în Biserica Ortodoxă Română*. S-au evidenţiat legăturile Sfântului Ioan cu spaţiul românesc şi locul pe care îl ocupă opera sa în literatura teologică şi spiritualitatea românească. Sesiunea a continuat cu referatul domnilor conf. Christos Arabatsis şi lect. Pannaghiotis Ifantis de la Universitatea din Tesalonic – Grecia, care au abordat în expunerea lor un aspect mai puţin explorat al operei hrisostomiene: *Soteriologie aplicată în panegiricele patristice. Exemplul Sfântului Ioan Gură de Aur.* Ultimul referat al primei părţi a sesiunii a fost susţinut de părintele profesor Ioan Caraza de la Facultatea de Teologie din Bucureşti, având ca temă: *Revelaţie şi cultură la Sfântul Ioan Gură de Aur.*

A doua parte a primei sesiuni, desfăşurată în după-amiaza zilei de 18 octombrie 2007, a avut ca temă principală viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur privind slujirea preoţească aşa cum reiese din tratatul său *„Despre preoţie"*, care a constituit subiectul analizat de referenţii pr. lect. Marian Vîlciu (Târgovişte) şi pr. lect. Gabriel Pandele (Galaţi). Sesiunea s-a încheiat cu referatul părintelui Vasile Bîrzu (Sibiu) despre *Ecourile controversei mesaliene în viaţa şi opera Sfântului Ioan Gură de Aur* şi cel al părintelui lect. Mihail Teodorescu (Târgovişte) cu titlul: *Sfântul Ioan Gură de Aur, exeget la „Faptele Apostolilor".*

Seara, participanţii au audiat concertul susţinut de Opera Română în catedrala mitropolitană din Sibiu.

Sesiunea a doua a început cu referatul domnului lect. Andreias Heiser de la Universitatea din Berlin – Germania, care a analizat o altă latură mai puţin cercetată a operei arhiepiscopului constantinopolitan: *Gura de Aur şi poet? Consideraţii asupra reprezentării lui Pavel de către Ioan Hrisostom.* A urmat referatul domnului prof. Martin George de la universitatea din Berna – Elveţia, care a prezentat programul novator al Sfântului Ioan Gură de Aur ca arhiepiscop al capitalei imperiale într-o perioadă în care influenţa împărătesei Eudoxia era dominantă şi căreia i-a căzut victimă el însuşi datorită criticii nemiloase privind discrepanţa dintre opulenţa de la curtea imperială şi mulţimea săracilor din suburbiile oraşului. În acelaşi context s-a înscris şi referatul doamnei cercetător Nicoleta Acatrinei de la Institutul Federal Elveţian al Tehnologiei din Zürich – Elveţia cu titlul: *Sfântul Ioan Gură de Aur şi homo oeconomicus – de la etică la morală*, ca şi cel prezentat de pr. prof. Nicolae Chifăr privind *Poziţia Sfântului Ioan Gură de Aur faţă de nedreptăţile sociale* din timpul său. Abordând unul din aspectele teologice ale operei hrisostomiene, domnul prof. Torstein Tollefsen de la Universitatea din Oslo – Norvegia a expus referatul intitulat: *Sfântul Ioan Gură de Aur, critic al neoarianismului.* Despre dimensiunea politică a operei sale a vorbit domnul Konstantin Bozinis de la Universitatea din Atena – Grecia în comunicarea *Teologie şi politică în opera Sfântului Ioan Hrisostom,* iar despre cea filantropică a referit pr. conf. Ioan Vicovan (Iaşi).

Partea a doua a acestei sesiuni a urmărit în mod special evidenţierea operei exegetice a Sfântului Ioan Gură de Aur. Astfel părintele prof. Vasile Mihoc a vorbit despre *Sfântul Pavel şi evreii după comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Romani 9-11,* iar pr. conf. Constantin Băjău (Craiova) a prezentat *Actualitatea comentariilor Sfântului Ioan Gură de Aur la Corpus-ul paulin.* Doamna conf. Mihaela Palade (Bucureşti) a făcut referire la aportul exegetic la Cartea Facerea în comunicarea sa: *Apostol al frumuseţii creaţiei.* În acelaşi context s-au înscris şi referatele: *Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur la Naşterea Domnului*, prezentat de pr. lect. Nicolae Jan (Alba-Iulia) şi *Sfântul Ioan Hrisostom, între polemic şi simpatetic,* susţinut de conf. Claudiu Arieşan (Timişoara). Nu putea lipsi nici evidenţierea conponentei educaţionale şi pedagogice a gândirii Sfântului Ioan Gură de Aur într-un referat prezentat de lect. Remus Feraru (Timişoara).

La discuţiile şi evaluarea finală s-a accentuat importanţa referatelor prezentate, care au subliniat una sau alta din laturile teologice şi practice ale gândirii Sfântului Ioan Gură de Aur întărind convingerea tuturor participanţilor că şi astăzi activitatea şi opera marelui ierarh constantinopolitan, teolog şi filantrop deopotrivă, este actuală şi constituie un model de slujire şi trăire autentică pentru fiecare creştin în parte.

Sâmbătă, 20 octombrie, participanţilor li s-a oferit posibilitatea să viziteze oraşul Sibiu, Capitală Culturală Europeană în anul 2007, şi câteva localităţi din Mărginimea Sibiului, savurând frumuseţile şi obiceiurile oamenilor din această zonă.

Pr. Prof. Nicolae CHIFĂR

Sf. Ioan Gură de Aur

(urmare din p. 1)

prea luminat şi ceresc om (Stihiră, Laude 13 nov.)", care prin cuvintele sale *„îmbogăţeşte inimile săracilor şi goneşte negura patimilor şi iarna cea cumplită a iubirii de arginţi"*.

Prin activitatea sa de sprijinitor al poporului şi îndrumător al lui prin pustia acestei vieţi trecătoare, Sf. Ioan este asemănat lui Iosif şi lui Moise, cele două mari personalităţi din Vechiul Testament: *„Împărţitorul de grâu al lumii, care cu cereasca desfătare a Duhului hrăneşte inimile tuturor credincioşilor, vine nu din Egipt, ci ca un nou Iosif arătându-se în chip de moaşte sfinte... despicând astăzi cu rugăciunile viforul răutăţilor şi noianul necazurilor"* (Stihira Stihoavnei gl. 5); *„Cu toiagul cel tainic, adică cu limba, ai despicat tot adâncul Scripturii, de trei ori fericite, trecând ca şi Moise la cunoaşterea credinţei"* (peasna 4, canon 27 ian.).

El este asemuit patriarhului Iacob, cel care a avut viziunea scării minunate ce unea cerul cu pământul: *„Astăzi cerul cu îngerii împreună se bucură, adunările omeneşti împreună se bucură cu făptura; că cel ce a făcut cunoscut pe pământ pe toţi cugetătorii de cele cereşti prin dumnezeiasca scară a cinstitelor sale cuvinte, acesta, prin suirea treptelor scărilor lui Dumnezeu, ca un Iacob se arată dumnezeieştilor îngeri care se bucură de mutarea lui"* (Stihira Vecerniei 27 ian., gl. 4).

Aşa cum patriarhul Avraam a vrut să jertfească Domnului chiar pe fiul său tot aşa şi Sf. Ioan *„Avraam te-ai arătat, ierarhe, ca un alt Isac viaţa jertfindu-ţi şi jertfă tainică de roade ai adus în locul cugetului* (peasna 4, canon 27 ian.)."

O latură deosebită a lucrării învăţătoreşti a Sf. Ioan Gură de Aur a fost tâlcuirea Sf. Scripturi pe înţelesul credincioşilor şi povăţuirea acestora în a-şi modela viaţa după învăţăturile sfinte cuprinse în ea: *„Mare nestrăbătută fiind Scriptura, părinte, cutreierată şi bună de plutit ai făcut-o lumii, vetreala cuvântului întinzând şi la cunoaşterea cea nebântuită de valuri mintea ridicându-ţi"* (peasna 9 canon, 27 ian.).

Învăţătura lui cea dumnezeiască *„udă sufletele cele însetate"*, iar cuvintele lui *„sunt cuvintele vieţii care solesc viaţă nesfârşită, că pe tine izvor curgător te-a arătat Hristos şi râu care verşi din tine izvoare de râuri dumnezeieşti şi părău de dulceaţă cu adevărat şi curgere de iertare şi luminat propovăduitor al pocăinţei"* (peasna 9, canon 13 nov).

El a fost cu adevărat un lucrător al ţarinei sufleteşti a păstoriţilor săi, pe care a lucrat-o aşa cum plugarul îngrijeşte de ogorul său pentru a da la vreme rodul însutit: *„Ţarina sufletelor celor stufoase, Gură de Aur, cu prea înţeleaptă lucrare de pământ a cuvintelor Tale le-ai curăţit cu adevărat, şi aducătoare de roadă le-ai arătat cu cereşti ploi acelea adăpându-le"* (peasna 3, canon 13 nov.).

Prin lucrarea sa întreită în slujba Bisericii şi a păstoriţilor săi, Sf. Ioan Gură de Aur s-a arătat a fi *„înainte povăţuitor Bisericii"* şi *„nor luminat"*, ca unul care a adunat întru sine toată înţelepciunea lumii care din buzele şi inima sa s-au revărsat în toată lumea:

„Pline sunt ca nişte pahare de dumnezeieşti miresme buzele tale care veselesc lumea cu bune mirosuri înţelegătoare, cu ungătoare învăţătura cea de taină a înţelegerilor şi cu frumuseţea cuvintelor tale Preaînţelepte" (peasna 5, canon 13 nov.).

În alt tropar, Sf. Ioan Gură de Aur este comparat cu soarele care luminează întreaga făptură, cu sarea pământului care dă gust bucatelor şi cu pomul vieţii, din care gustând, oamenii ajung la viaţa cea fericită şi pururea veşnică a sfinţeniei cereşti: *„iată lumina lumii luminează lumii, iată sarea pământului îndulceşte pământul, iată pomul vieţii aduce roadă de nemurire Sfântul Ioan Gură de Aur, cei ce nu voiţi să muriţi veniţi de vă desfătaţi"* (peasna 3, canon 30 ianuarie).

Ca unul ce a împodobit cu vrednicii alese scaunul patriarhal al marii cetăţi a Constantinopolului, marele ierarh Gură de Aur s-a dovedit a fi *„propovăduitorul cel prea mare şi glăsuitorul de pocăinţă, visteria săracilor, Gura Bisericii cea de aur şi bine grăitoare, luminarea Scripturilor"* (peasna 5, canon 13 nov.).

Iată deci în scurte cuvinte frumuseţea imnelor prin care Biserica îl preamăreşte pe acest mare dascăl şi ierarh al creştinătăţii, de la care neau rămas nenumărate scrieri şi, în primul rân, dumnezeiasca sa liturghie, pe care o săvârşeşte Biserica aproape în fiecare zi a anului.

Se cuvine acum, la pomenirea lui cea de peste an, să aducem şi noi prinosul nostru de recunoştinţă lui Dumnezeu *„Cel minunat întru sfinţii săi"*, iar pe ierarhul cel minunat *„cel ce este cu totul de aur cu sufletul şi cu limba"* să-l rugăm smerit să mijlocească pentru noi la tronul Prea Sfintei Treimi, ca să ne hărăzească nouă pace, linişte, întru toate bună sporire şi mântuire sufletelor spre slava lui Dumnezeu cel în Treime închinat.

Un nou nume în calendarul sfinţeniei creştine: Mitropolitul Varlaam al Moldovei

În 29 august 2007, când creştinătatea comemorează martirajul Sfântului Ioan Botezătorul, a avut loc, la Mânăstirea Secu din Moldova, ceremonialul proclamării solemne a canonizării mitropolitului Varlaam al Moldovei. De fapt, ziua menirii noului sfânt din neamul nostru românesc va fi 30 august, data mutării sale în veşnicie (1657). S-a oficiat cu acest prilej, Sfânta Liturghie, la care au participat membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române şi o mare mulţime de credincioşi. Din partea Patriarhiei Ecumenice de Constantinopol a participat P.S. Policarp, mitropolit de Spania şi Portugalia, care a transmis mesajul S.Sale patriarhul ecumenic Bartolomeu I. Din partea conducerii statale a României au fost de faţă preşedintele ţării, Dl. Traian Băsescu, primul ministru, Dl. Călin Popescu Tăriceanu, preşedintele Camerei Deputaţilor, Dl.Bogdan Olteanu, ministrul Culturii şi Cultelor, Dl. Adrian Iorgulescu, ministrul Muncii, Familiei şi Egalităţii Şanselor, Dl. Paul Păcurariu.

La sfârşitul Sfintei Liturghii s-a dat citire Tomosului sinodal de canonizare a ierarhului moldovean, cu următorul cuprins:

„Având în vedere viaţa pilduitoare a Sfântului Ierarh Varlaam, mitropolitul Moldovei, scrierile sale duhovniceşti şi de apărare a dreptei credinţe pentru luminarea slujitorilor sfintelor altare şi poporului dreptcredincios, urmând obiceiului sinodal şi chemând în ajutorul nostru puterea Duhului Sfânt, hotărâm ca de acum înainte părintele nostru, Mitropolitul Varlaam al Moldovei, să se numere printre Sfinţii pomeniţi de Biserica noastră şi preamăriţi de Dumnezeu în Ceruri şi să se cinstească cu cântări de laudă în ziua de 30 a lunii august. Poruncim, de asemenea, în Duhul Sfânt, ca viaţa, slujba şi icoana Sfântului să fie primite cu evlavie de ierarhi, preoţi, monahi şi de toţi credincioşii ortodocşi. Spre deplina statornicie a celor pe care le-am hotărât în chip sinodal şi canonic întărim cu semnăturile noastre acest Tomos sinodal de canonizare a Ierarhului Varlaam, Mitropolitul Moldovei, aducându-l la cunoştinţa clerului şi credincioşilor creştini din cuprinsul Patriarhiei Române. Acest Tomos sinodal, întocmit şi aprobat de Sfântul Sinod în şedinţa sa din 20 iunie 2007, se proclamă astăzi, 30 august, anul mântuirii 2007, cu îndemnul nostru către tot cinul preoţesc şi monahal, precum şi către binecredincioşii creştini ortodocşi români de aici şi de pretutindeni, de a cinsti cu evlavie pe Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei".

Î.P.S. Daniel, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei şi locţiitor de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a rostit apoi un cuvânt de învăţătură şi de cin-

stire a sfântului Varlaam, cel pe care ne bucurăm să-l ştim mijlocitor pentru neamul nostru la tronul cel ceresc. Î.P.S. Sa a înmânat apoi tuturor ierarhilor prezenţi la Sfânta Liturghie un engolpion cu icoana Sfântului Ierarh Varlaam şi o icoană a acestui sfânt. Tot o icoană cu Sfântul Nicolae a oferit Î.P.S. Sa şi reprezentanţilor autorităţilor de stat.

Redăm, în continuare, câteva date în legătură cu viaţa şi slujirea Bisericii Mântuitorului Hristos de către Sfântul Ierarh Varlaam.

S-a născut în 1585, în părţile Vrancei, s-a călugărit la Mânăstirea Secu, unde mai târziu a ajuns şi egumen. A fost ales mitropolit al Moldovei în 1632, păstorind această mitropolie până în 1653, când s-a retras la Secu. Datorită prestigiului pe care şi l-a dobândit în slujirea de mitropolit, în 1639 îl aflăm între candidaţii la scaunul ecumenic de la Constantinopol. În timpul păstoririi sale a avut loc la Iaşi sinodul din 1642, la care desigur a participat. Contemporan cu domnitorul Vasile Lupu, Varlaam este cel care a sfinţit ctitoriile acestuia, între care şi biserica „Sfinţii Trei Ierarhi", din Iaşi (1639), în care au fost aşezate moaştele Cuvioasei Paraschiva (1641).

Mitropolitul Varlaam s-a remarcat ca un erudit cărturar. A înfiinţat, în 1640, o tipografie trimisă de la Kiev de un alt celebru contemporan al său, mitropolitul Petru Movilă. A tipărit acolo cea mai însemnată dintre scrisorile sale: „Cartea românească de învăţătură la dumenecele de preste an şi la praznice împărăteşti şi la svânţi mari", scriere mai bine cunoscută sub numele de „Cazania lui Varlaam". Alte lucrări publicate sub semnătura lui Varlaam: „Şapte Taine ale Bisericii" (Iaşi, 1644), „Cartea carea se chiamă Răspunsul împotriva Catihismului calvinesc"(1645). Tot de numele lui Varlaam se leagă şi traducerea lucrării „Leastvita" („Scara") Sfântului Ioan Scărarul. (Datele bibliografice au fost preluate din vol. „Dicţionarul Teologilor români", Bucureşti, 1996, semnat de pr. prof. dr. Mircea Păcurariu).

Cunoscând vredniciile, credinţa şi dragostea mitropolitului Varlaam faţă de Biserica şi neamul său, cu îndreptăţire suntem îmboldiţi acum cu prilejul proclamării sale ca sfânt, a rosti cuvintele „mare este Dumnezeu întru sfinţii Săi".

Evenimentul proclamării solemne a canonizării Sfântului Varlaam, Mitropolitul Moldovei, din ziua de 29 august 2007, a fost precedat de un simpozion organizat la Centrul Social Cultural „Sfântul Paisie de la Neamţ", din cadrul mânăstirii cu acelaşi nume, în data de 28 august 2007. Tema simpozionului a fost: „Sfântul Varlaam, mitropolitul Moldovei-slujitor al credinţei şi culturii creştine". Colocviul a fost prezidat de Î.P.S. Daniel, mitropolitul Moldovei şi Bucovinei şi locţiitor de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Au participat membri ai Sfântului Sinod, ministrul Educaţiei, Cercetării şi Tineretului, Dl. Cristian Adomniţei, alţi reprezentanţi ai autorităţilor de stat centrale şi locale, profesori de teologie, preoţi şi credincioşi.

Joi, 30 septembrie 2007, ziua pomenirii Sfântului, s-a oficiat din nou Sfânta Liturghie, la Mânăstirea Secu, unde se află mormântul mitropolitului canonizat, dar şi în alte biserici din eparhie şi din ţară.

Tot în cadrul simpozionului de la Neamţ, a fost lansată „Scara Raiului" sau „Leastvita", traducere a mitropolitului Varlaam, care a fost tipărită în 2007, în Editura „Trinitas" din Iaşi.

(Detaliile acestui material au fost preluate din „Vestitorul Ortodoxiei Româneşti" nr. 409-410/ 30 septembrie 2007, p. 12)

Pr. Prof. Dumitru ABRUDAN

A doua conferinţă preoţească pastoral-misionară din anul 2007

În scopul stimulării şi a unei permanente reînnoiri a lucrării pastoral-misionare şi administrative a preoţilor, Sfântul Sinod a hotărât întrunirea acestora, pe protopopiate, în două conferinţe pastoral-misionare anuale (obişnuit primăvara şi toamna) şi în câte o conferinţă administrativă lunară.

În cadrul Arhiepiscopiei Sibiului, cea de a doua conferinţă pastoral-misionară, din anul 2007, s-a derulat la următoarele date:

16 octombrie 2007 – Protopopiatul Rupea. Conferinţa a fost prezidată din încredinţarea Î.P.S. Laurenţiu, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, de către P.S. Visarion Răşinăreanu, episcop-vicar.

17 octombrie 2007 – Protopopiatele Braşov, Bran şi Săcele, reunite la sediul primului dintre ele. Conferinţa a fost prezidată de Î.P.S. Laurenţiu.

31 octombrie 2007 – Protopopiatele Sibiu, Agnita, Avrig, Sălişte, reunite în aula Facultăţii de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu. Conferinţa a fost prezidată de Î.P.S. Laurenţiu, cu participarea P.S. Visarion, episcop-vicar şi a pr. prof. Dumitru Abrudan, consilier cultural.

5 noiembrie 2007 – Protopopiatul Făgăraş. Conferinţa a fost prezidată de Î.P.S. Laurenţiu.

6 noiembrie 2007 – Protopopiatul Mediaş. Conferinţa a fost prezidată de Î.P.S. Laurenţiu.

Tema conferinţei: „Filantropia creştină şi transpunerea ei în lucrarea pastoral-misionară şi socială a Bisericii".

Spre facilitarea tratării temei s-a transmis tuturor protopopiatelor o listă bibliografică de actualitate.

La fiecare protopopiat, tratarea temei a fost încredinţară la trei preoţi.

Aspectele esenţiale abordate în tratare au fost:

I. Temeiuri biblice şi patristice ale filantropiei creştine;

II. Filantropia creştină în epoca apostolică;

III. Filantropia în epoca patristică (Sfinţii Vasile cel Mare şi Ioan Gură de Aur – modele de filantropi creştini);

IV. Monahismul ortodox şi practicarea filantropiei creştine;

V. Filantropia în Biserica Ortodoxă Română pe parcursul secolelor (în Ţara Românească, Moldova şi Transilvania);

VI. Dificultăţi întâmpinate în practicarea filantropiei în perioada dominaţiei comuniste;

VII. Perspective noi după 1989. Hotărâri sinodale în legătură cu organizarea şi desfăşurarea lucrării de asistenţă socială;

VIII. Specializări în direcţia asistenţei sociale în instituţiile de învăţământ teologic ale Patriarhiei Române;

IX. Proiecte ale statului în domeniul asistenţei sociale în care este chemată să se implice şi Biserica;

X. Prezentarea situaţiilor concrete privind lucrarea filantropică de asistenţă socială în fiecare protopopiat.

Discuţiile pe marginea temei abordate au fost foarte angajante şi au accentuat prioritar aspectele practice.

Prezenţa ierarhilor din eparhie a constituit prilej nu doar a unor sinteze cuprinzătoare asupra temei ci şi de adoptare a unor măsuri concrete. Astfel s-a hotărât constituirea unui Centru de consultanţă pe eparhie, pentru lucrarea de asistenţă socială, precum şi prevederi bugetare, la fiecare parohie, pentru ajutoare sociale. De asemenea, s-a hotărât alcătuirea unor cercuri misionare, cu începere din această perioadă a postului Naşterii Domnului, care să răspundă unor nevoi stringente în rândurile credincioşilor, şi care să limiteze prozelitismul sectar, ce recurge frecvent la mijloace de câştigare de adepţi prin oferirea de ajutoare materiale.

Cea de a doua conferinţă pastoral-misionară, din anul 2007 s-a dovedit a fi un moment de reflecţie şi de mai profundă angajare a preoţimii din eparhie şi de ce nu a comunităţilor parohiale în practicarea iubirii aproapelui, poruncă ce transpare cu fermitate din paginile Evangheliei.

Pr. Prof. Dumitru ABRUDAN

MESAJUL Sanctităţii Sale Patriarhul Ecumenic BARTOLOMEU I către Î.P.S. Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, după vizita efectuată la Sibiu între 4-5 sept. 2007

Ἱερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Σιμπίου καί Μητροπολῖτα Τρανσυλβανίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Λαυρέντιε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καί εἰρήνη παρά Θεοῦ.

Μετά τήν βραχεῖαν ἐπίσκεψιν ἡμῶν εἰς τήν Ρουμανίαν καί τό ἐν Γροιλανδίᾳ Οἰκολογικόν Συμπόσιον, τό ὀργανωθέν ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπεστρέψαμεν αἰσίως, σύν Θεῷ, οἴκαδε, προαγόμεθα δέ νῦν ὅπως ἐκφράσωμεν τῇ ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Ἱερότητι τάς θερμάς εὐχαριστίας ἡμῶν τε καί τῆς συνοδείας ἡμῶν διά τήν τιμητικήν ὑποδοχήν, τήν Δοξολογίαν, τάς ἀδελφικάς διευκολύνσεις καί δή τό πρός τιμήν ἡμῶν ἐπίσημον δεῖπνον τῇ συμμετοχῇ πολλῶν καί ἐκλεκτῶν συνδαιτυμόνων.

Αλλ' εὐχαριστοῦμεν καί συγχαίρομεν ὑμῖν, Ἱερώτατε, καί διά τήν ἀρτίαν ὀργάνωσιν καί διεξαγωγήν ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς θεοσώστου ὑμῶν Ἐπαρχίας τοῦ μεγάλου οἰκουμενικοῦ γεγονότος τῆς Γ' Εὐρωπαϊκῆς Συνελεύσεως, ἥτις κατά κοινήν ὁμολογίαν ἐτελέφθη ὑπό πλήρους ἐπιτυχίας καί κατεγράφη ἤδη εἰς τάς δέλτους τῆς ἱστορίας τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Ἐχάρημεν καί συνεκινήθημεν ἐπανιδόντες ὑμᾶς, φίλτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, τινάς ἐκ τῶν οἰκογενῶν ὑμῶν, ὡς καί τόν δυναμισμόν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καί θεολογικῆς δραστηριότητος ἐν Sibiu, ὑπό τήν πνοήν καί τήν κατεύθυνσιν τῆς ὑμετέρας πεπνυμένης Ἱερότητος, ἥτινι καί εὐχόμεθα σταθεράν ὑγιείαν καί μακροημέρευσιν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καί εἰς δόξαν Θεοῦ.

Ἐπί δέ τούτοις, εὐχαριστοῦντες καί αὖθις θερμῶς ἐπί πᾶσιν, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς καί ἐπί τήν λογικήν ποίμνην ὑμῶν τήν χάριν τοῦ Θεοῦ καί τό ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος.

,βζ' Σεπτεμβρίου ιε'

Sfinţite Arhiepiscope al Sibiului şi Mitropolit al Ardealului, domnule Laurenţiu, iubit frate în Duhul Sfânt şi împreună slujitor al Smereniei noastre, har să fie Sfinţiei voastre şi pace de la Dumnezeu.

După scurta noastră vizită în România şi la Simpozionul Ecologic din Groenlanda, care a fost organizat de către Patriarhia Ecumenică, ne-am întors cu bine, cu ajutorul lui Dumnezeu, la cele ale noastre, şi venind acum vremea, ne grăbim să exprimăm caldele noastre mulţumiri, ca şi ale delegaţiei noastre faţă de Sfinţia voastră, pentru onoranta primire, *Te-Deum*-ul, înlesnirile frăţeşti şi în mod deosebit pentru recepţia oficială dată în cinstea noastră, cu participarea multor aleşi invitaţi.

Însă, vă mulţumim şi vă felicităm, Înalt Prea Sfinţite, şi pentru strălucita organizare şi desfăşurare în oraşul de reşedinţă al păzitei de Dumnezeu Eparhii a voastre, a marelui eveniment ecumenic al celei de A III-a Adunări Ecumenice, care potrivit mărturiei comune s-a bucurat de un succes deplin, menţionat deja în cronicile istoriei Mişcării Ecumenice contemporane.

Ne-am bucurat şi am fost emoţionaţi că v-am revăzut, păzite în Hristos frate, pe unii dintre cei ai dumneavoastră, ca şi de dinamismul vieţii bisericeşti şi al activităţii teologice din Sibiu, care se desfăşoară prin povăţuirea inspirată a Sfinţiei voastre, căreia îi dorim sănătate stabilă şi viaţă îndelungată pentru binele Bisericii şi slavei lui Dumnezeu.

Dincolo de acestea, mulţumind iarăşi cu căldură pentru tot, chemăm asupra voastră şi a turmei duhovniceşti (încredinţate) harul lui Dumnezeu şi mila nesfârşită a Acestuia.

15 septembrie 2007

† BARTOLOMEU al Constantinopolului, Iubit frate în Hristos

(trad. din lb. greacă: Dr. Ştefan TOMA)

In Memoriam:

Reîntoarcerea în Gura Raiului

Gânduri la adormirea Părintelui Gheorghe Nicolae Şpan

Aceste rânduri le scriu cu dor. Obişnuit ca măcar o dată pe săptămână să-i vorbesc şi să-i caut vorba, să păciuim amândoi cu duhul bucuriei, să ne povestim bucuriile şi tristeţile deopotrivă, să ne mângâiem cu textele unor cărţi citite şi să ne sprijinim cu rugăciunea, plecarea la cele veşnice a Părintelui Gheorghe Nicolae Şpan îmi tresare încă pleoapa în lacrimă şi sufletul în oftat.

Născut la 3 decembrie 1937 în comuna Oprişani din, atunci, Raionul Turda, Regiunea Cluj, din părinţii Pamfil şi Maria, avea să urmeze şcoala primară în comuna Lupşa, lângă istorica vatră a moţilor, Câmpeniul atâtor tristeţi şi biruinţe ale neamului celui dârz din care Părintele însuşi şi-a tras puterea şi harul mergerii mai departe în toate clipele grele ale vieţii sale. Clasele a VIII-a şi a IX-a le absolvă la Şcoala Medie de băieţi din Cluj, liceul finalizându-l la Liceul mixt din Baia de Arieş. Între anii 1955-1959 urmează cursurile Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu. Sunt anii de care-şi aduce aminte cu plăcere o viaţă întreagă, în ciuda lipsurilor şi constrângerilor sociale pe care sufletul tânăr le intuia deja dinspre regimul comunist. Sunt anii care-au dedat sufletul tânărului teolog cu cititul cărţilor duhovniceşti, cu studiul sistematic şi rugăciunea, dimensiuni care vor marca toată activitatea sa duhovnicească.

Îndată după absolvirea Institutului, căsătorit cu tânăra Emilia Trifa, fiica preotului Emil şi a Eugeniei Trifa, primeşte hirotonia şi duhovnicia prin mâna vrednicului de pomenire Arhiereu Teofil Herineanu, fiind numit pe seama Parohiei Ciuruleasa (Câmpeni). Neavând satisfăcut stagiul militar abia în anul 1961 avea să fie recunoscut ca preot-bugetar de către stat şi transferat la Parohia Scărişoara (Câmpeni), locul unde Părintele mărturisea mereu că a fost „şcolit" la şcoala Duhului Sfânt şi a omeniei, parohienii fiindu-i nu doar fii duhovniceşti ci, uneori, dascăli de cuget şi lucrare românească şi creştinească, lecţiile de naţionalism limpezit în veacuri de suferinţă fiindu-i hrană sufletească până în clipa morţii. Sobrietatea slujirii şi a vieţii sale duhovniceşti, rigoarea sa întru cele administrative, îl impun ca secretar al Protopopiatului Câmpeni (1 martie 1961) şi din 1 iulie 1967 suplinitor al Protopopului. În acea perioadă Părintele reuşea să îmbrace în pictură locaşul de cult din parohie, restaurându-l prin reparaţie generală.

Data de 1 septembrie 1968 avea să însemne una dintre datele hotărâtoare pentru viaţa sa duhovnicească, pentru viaţa parohială a credincioşilor din Parohia Gura Râului (Sibiu) şi pentru minunata sa familie. Până la sfârşitul vieţii, şi noi credem că şi dincolo de acesta, Părintelui i-a ars inima pentru oamenii aceştia ai Mărginimii Sibiului, care au aflat în el nu doar preotul de care aveau nevoie ci şi pe Avva care-l aşteptau de mult, pe Duhovnicul care a reuşit nu doar una dintre cele mai frumoase înfrumuseţări ale „Catedralei Mărginimii", cum minunat este consemnată biserica mare a gurenilor până astăzi, prin realizarea unei picturi remarcabile, sau una dintre cele mai ample „dezveliri" de pictură bisericească, la biserica Sf. Paraschiva din localitate, ci şi înfrumuseţarea duhovnicească a generaţii şi generaţii de gureni, mulţi dând mărturie de lucrarea duhovnicească a Părintelui Şpan în vieţile şi familiile lor prin asumarea cu responsabilitate a vieţii în Hristos, prin conduita şi lucrarea lor duhovnicească, indiferent de locul unde Dumnezeu le-a îngăduit aşezarea. Sunt anii în care copiii Părintelui, şase la număr, aveau să umple cu lumină sufletul tatălui lor, dându-i o dată în plus, sens existenţei sale umane, desăvârşindu-i lecţia de dar duhovnicesc pe care Hristos a îngăduit-o în viaţa sa.

Din anul 1990, îndată după Revoluţie, Părintele Şpan avea să devină lucrător al Evangheliei lui Hristos în Sibiu, în cartierul Ştrand. Acolo l-am aflat eu, ca tânăr student în teologie, slujind în baraca de lemn care marca spaţiul liturgic al unei noi renaşteri duhovniceşti a acestei zone a Sibiului. Slujirea aşezată, duhovnicia luminată şi predica înflăcărată au făcut din părintele Gheorghe Şpan una dintre cele mai populare figuri de preot din oraş, oamenii alergând la izvorul sfaturilor sale şi la puterea rugăciunii sale, bucurie răbdătoare în vindecarea aproapelui. Înfruntând metehnele de gândire comunistă din anii imediat următori lui Decembrie 1989, Părintele s-a angajat la construcţia bisericii care astăzi, pe lângă hramul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil poartă, ca un al doilea hram, pe bună dreptate, şi numele de *Biserica Părintelui Şpan*. Oamenii marchează prin acest nume nu numai eforturile legate de construcţia propriu zisă ci şi inima preotului topit în flacăra slujirii de dragul lor, a dragilor săi parohieni, privegherile şi neliniştile amestecate în râvna înălţării unui locaş de închinare lui Dumnezeu în mijlocul poporului celui binecredincios.

Eforturile, uneori supraomeneşti, au făcut ca, în urma unor probleme de sănătate, să se retragă din activitatea pastorală la 1 septembrie 2001, când cere pensionarea din responsabilitatea de paroh. Aceleaşi probleme de sănătate au fost pentru el şi pentru cei dragi ai săi şcoală de răbdare şi exerciţiu de moarte şi înviere, fundamentul unei sporiri duhovniceşti cum rar l-am văzut, consemnat poate doar în bibliografiile unor mari personalităţi ale vieţii de sfinţenie din Ortodoxie. Anii din urmă Părintele îi numea, cu bonomia-i binecunoscută, „ani de recuperări", fiind convins că a ieşit din moarte numai şi numai ca să poată vedea purtarea de grijă a lui Dumnezeu peste el şi familia sa. Acestui dar de viaţă Părintele i-a răspuns cu o excepţională aşezare în misiune. Căci liturghisirea, propovăduirea şi viaţa cea duhovnicească nu i-au scăzut în intensitate, arătându-ne nouă, tinerilor săi prieteni, că preoţia nu este doar o chestiune de vocaţie, ci şi de lucrare asupra persoanei, de împreună-lucrare întru dobândirea smereniei slujirii şi luminoasei bucurii a familiarizării cu Domnul cel Înviat. Poate că în acest mod a răspuns încrederii duhovniceşti pe care i-a insuflat-o *Părintele Arsenie Boca*, cel care avea să devină pentru Părintele Gheorghe Şpan şi familia sa din îndrumător duhovnicesc sfânt apărător, nu de puţine ori cuvintele acestuia fiind dătătoare de sens în acţiunile acestora. Cine l-a ascultat o dată pe vrednicul Părinte Gheorghe povestind despre şi din Părintele Arsenie ştie cât de mult a însemnat acesta pentru viaţa şi pastoraţia mai tânărului său conregional.

Surprins de plecarea spre cele veşnice precum Moise odinioară, înveşmântat de Liturghie cu rugăciunea, încins cu armele smerite ale slujirii, cu toiagul de pelerin ceresc al gândului scrijelit de faptele cele bune, în zorii zilei ce ne-aduceau Bisericii bucuria că s-a născut Ceea ce este Bucurie Cerului, Năstrapa nădejdilor noastre, Părintele a trecut din vremelnicie în veşnicia cu Hristos, Prietenul nădejdilor sale. După o priveghere de trei zile în care oamenii parohiilor sibiene şi preoţii slujitori au înconjurat cu dragostea lor şi rugăciunea Psalmistului David trupul adormit al Părintelui Gheorghe, depus în locaşul pentru care atât s-a zdrobit, al Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil, la data de 11 septembrie 2007, sobor de arhierei, preoţi şi prieteni credincioşi l-au purtat pe braţele tristeţii radioase, întru nădejdea Învierii către locaşul pământesc al trupului său trup. ÎPS Sa Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului, ÎPS Sa Serafim Joantă, Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale şi de Nord şi ÎPS Sa Iosif Pop, Mitropolitul Europei Occidentale şi Meridionale au rostit cuvinte de învăţătură şi mesaje de compasiune şi prietenie către distinsa familie a Părintelui, către PS Siluan, Episcop-vicar pentru Italia, către soţia şi copiii Părintelui, icoană a slujirii duhovniceşti şi a mărturiei pe care o familie preoţească o poate da astăzi într-o vreme a destrămării de sens şi conţinut dumnezeiesc al acestei Taine mari, în Hristos şi în Biserică. Acordarea titlului de „cetăţean de onoare" al comunei Gura Râului de către Primarul acesteia, dl. Prof. Ioan Duţu, el însuşi un emoţionat ucenic de-al Părintelui, a venit ca o recunoaştere a meritelor sociale pe care activitatea pastorală a unui preot, a acestui preot, le poate primi din parte comunităţii pentru care, ani de-a rândul, a fost suflet şi străjuitor la altar.

După prohodirea din Sibiu, trupul neînsufleţit s-a întors lângă altarul celor mai frumoşi ani de pastoraţie. La Gura Râului. Aici oamenii, îmbrăcaţi româneşte, ca de zi de mare praznic, ca la Înviere, şi-au aşteptat Părintele. Depus între ei, la marginea gropii, Părintele Şpan a primit sărutarea de mână a celor cărora le-a mângâiat durerile, le-a cununat iubirile, le-a botezat nădejdile şi le-a prohodit, cu ei, tristeţile. Înveşmântat liturgic, cu tricolorul semn al luminii din mărturia sa aşezat pe crucea Învierii, Părintele s-a reîntors Acasă, în Gura Raiului, unde Hristos, nădăjduim noi, l-a întâmpinat pe casnicul Său ca pe unul de care nu S-a simţit depărtat nici o clipă.

Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin NECULA

Arhid. Prof. Univ. Dr. Teodor Savu

Frânturi de gânduri şi sentimente la momentul marii sale treceri...

Este încurajator să constaţi că suntem capabili să ne cinstim şi să ne omagiem eroii istoriei sau martirii credinţei precum şi personalităţile marcante, universale şi naţionale, care au amprentat istoria, veacurile şi locurile cu activitatea, cu viaţa şi cu învăţăturile ori scrierile lor mult folositoare!...

Drept urmare, mi-am adus aminte pentru câteva momente, cuprins fiind de emoţie, respect şi veneraţie, de Părintele Arhidiacon şi Profesor Teodor Savu acum, la momentul naşterii sale în viaţa cea cerească, având venerabila vârstă de 91 de ani, eveniment ce s-a consumat în ziua de joi – 09 august, totodată şi în timpul slujbei prohodirii şi înmormântării care s-a desfăşurat în ziua de sâmbătă – 11 august 2007, la care am reuşit să particip şi eu alături de foarte mulţi slujitori ai altarului bisericesc străbun, precum şi de mulţi cunoscuţi ori apropiaţi!...

Pentru a fi sincer, doresc să recunosc că, în iureşul acestor zile dintre moartea şi înmormântarea sa, am constatat cu oarecare strângere de inimă, că nu este uşor să vorbeşti ori să scrii despre Părintele Savu, mai ales pentru unul ca mine care l-am cunoscut de relativ puţină vreme, adică de numai 21 de ani!... De ce? Pentru că Părintele Profesor şi Arhidiacon Teodor Savu s-a conturat şi s-a identificat în mintea şi în inima mea, prin câteva trăsături şi calităţi distincte: în primul rând, caracterul, onoarea şi demnitatea părintelui apoi vocea sa inconfundabilă – acel timbru baritonal de neegalat; după aceea cultura teologică şi nu numai cu care a fost înzestrat datorită muncii şi tenacităţii prea cucerniciei sale; luciditatea şi spiritul său critic însoţit de foarte multă înţelegere şi condescendenţă; pe urmă spiritul de disciplină, în primul rând cu el însuşi, de rigoare academică, doctrinară, liturgică şi canonică revelată cu fiecare slujire a sa ori cu fiecare predică sau cuvântare, susţinute într-un mod foarte coerent şi elevat în diferite împrejurări şi cu diferite ocazii; comportamentul, felul său de a fi şi de a se raporta la semenii săi, la fiecare în parte într-un mod deosebit şi unic, fiind foarte respectuos, accesibil şi deschis, toate acestea ducând la descoperirea în persoana sa a eticii bunului simţ, pe care a cultivat-o de-a lungul întregii sale vieţi şi care astăzi o întâlneşti tot mai rar!... Părintele Teodor Savu a mai avut şi calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreţie şi modestie ieşite din comun, care mi-au inspirat foarte multă încredere, confort sufletesc şi dragoste faţă de valorile perene ale spiritualităţii şi culturii noastre autentice!...

Citindu-i datele sale biografice mă uit, cu multă admiraţie, la data şi locul naşterii sale: 20 februarie 1916, în localitatea Sânicolaul Român, judeţul Bihor; la studiile pe care le-a făcut: la Oradea şi Cernăuţi; la anii de detenţie politică pe care a fost silit să-i petreacă între anii 1948 – 1953, în „gulagurile româneşti" de la Jilava şi Aiud, unde a cunoscut mare parte din intelectualitatea autentică românească din perioada interbelică, cum ar fi Nichifor Crainic, Radu Gyr şi Vasile Voiculescu; apoi mă gândesc la funcţiile pe care le-a ocupat de-a lungul vremii: diacon ceremonial, inspector eparhial şi mai ales profesor universitar; la oamenii pe care i-a cunoscut şi cu care a colaborat: Patriarhii Nicodim, Iustinian, Iustin, Teoctist – şi el trecut cu doar zece zile mai devreme la cele veşnice, şi care l-a evocat de multe ori deoarece l-a apreciat foarte mult; Apoi mitropoliţii de pie memorie: Nicolae Bălan, Vasile Lăzărescu, Nicolae Mladin, Antonie Plămădeală – trecuţi şi ei între timp la cele veşnice, precum şi Mitropolitul Banatului - Nicolae Corneanu şi, nu în ultimul rând, actualul ierarh de la Sibiu în persoana Î.P.S. Mitropolit Laurenţiu Streza; apoi episcopii de vrednică pomenire ai Oradiei: Andrei Magieru, Nicolae Popoviciu, Valerian Zaharia şi, mai cu seamă, Vasile Coman – al cărui colaborator apropiat şi destoinic a fost până la trecerea acestuia la veşnicele locaşuri ce a avut loc la 10 iulie 1992, şi pentru mai puţină vreme actualul Episcop al Oradiei, Bihorului şi Sălajului în persoana P.S. Părinte Sofronie Drincec – cel care a şi prezidat slujba de prohodire a ilustrului dascăl al poporului dreptcredincios şi slujitor al Bisericii lui Iisus Hristos. Nu în ultimul rând trebuie menţionaţi aici profesorii pe care i-a cunoscut şi cu care a colaborat: dascălii de vrednică amintire de la fosta Academie Teologică din Oradea – unde a fost profesor până la desfiinţarea ei în vitregul an 1948 şi apoi (cu) dascălii reînfiinţatei Facultăţi de Teologie din Oradea cum ar fi Părintele Profesor şi Decan Dumitru Abrudan, Î.P.S. Arhiepiscop şi Mitropolit Laurenţiu Streza, P.S. Episcop Daniil Stoenescu, Părinţii Profesori Ilie Moldovan, Constantin Voicu, Gheorghe Liţiu, Dumitru Megheşan, Miron Erdei şi alţii precum Părintele Dumitru Stăniloae sau cum ar fi Domnul Prof. Univ. Dr. Ing. Theodor Maghiar, ctitorul Universităţii din Oradea, care l-a iubit şi stimat foarte mult pe Părintele Savu. Nu în cele din urmă îmi aduc aminte de zecile de articole şi studii pe care le-a scris cu o competenţă şi cu o rigoare ştiinţifică remarcabilă, în diferite reviste şi publicaţii cum ar fi: „Telegraful Român" de la Sibiu, „Biserica Bănăţeană" şi „Altarul (Mitropolia) Banatului" din Timişoara, „Legea Românească" şi „Crişana" de la Oradea sau „Buna-Vestire" de la Beiuş; de asemenea, mă gândesc aici la lucrarea: „Două sute de ani de la zidirea Bisericii cu Lună" apărută la Editura Episcopiei Oradiei în 1984, sau la teza lui de doctorat „Despre Dogma Întrupării" – care rivalizează, în bunul sens al cuvântului, cu „Epicleza Euharistică" a mentorului său spiritual – Episcopul de vrednică pomenire Nicolae Popoviciu – ambele fiind elaborate ca rod al muncii riguroase şi temeinice în spiritul german, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Cernăuţiului de odinioară, şi care a fost publicată de către Editura Universităţii Oradea în urmă cu trei ani!... N-aş vrea să-i trec cu vederea (nici) participările sale, încununate cu mult succes, la diferite simpozioane şi întruniri teologice ori culturale, cum ar fi de pildă: la Debreţin – Ungaria în 1993 – ca delegat patriarhal, în capitala Cehiei – Praga în 1994 sau la Ripon – Marea Britanie, în 1997 tot ca reprezentant al Patriarhiei Române!...

Ştiind, din propria-mi experienţă, că fiecare întâlnire cu Părintele Teodor a fost un prilej de mare înălţare sufletească şi de sărbătoare, asemeni întâlnirilor învăţăceilor cu marii filozofi ai vremii antice precum: Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înţelepciune, abnegaţie şi dăruire, mă (mai) gândesc ce repede îi uităm noi pe aceşti oameni, pe aceste personalităţi ale culturii şi spiritualităţii noastre, fiindu-le prea puţin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut şi ne-au dăruit ei nouă!... De aceea, cartea care urmează să apară, va fi ca un omagiu şi un prinos de recunoştinţă adus Părintelui Savu, dorindu-se a fi un pas către revenirea la normalitatea cinstirii înaintaşilor noştri aşa cum se cuvine, aducându-ne astfel aminte „de mai-marii noştri"!...

Eu, personal, mă simt foarte onorat pentru faptul că am avut fericitul prilej şi marea şansă de a-l întâlni şi (de) a-l cunoaşte pe Parintele Teodor Savu – mare personalitate a culturii şi spiritualităţii acestori ţinuturi şi nu numai, având convingerea şi nădejdea că vom şti cu toţii pe mai departe, să ne cinstim înaintaşii, potrivit meritelor şi vredniciilor fiecăruia, cu toate că în aceste vremuri, preţuim mai mult pe alţii de oriunde şi de aiurea, căci ni se par a fi mai exotici, mai spectaculoşi, mai senzaţionali!... Însă, rămânem convinşi de faptul că ce este nobil rămâne iar ce este ieftin, apune!...

Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească! Veşnică să-i fie pomenirea! Amin!

Drd. Stelian GOMBOŞ

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENŢIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

– octombrie 2007 –

• **Luni, 1 octombrie.** A participat la Sf. Liturghie oficiată la Catedrala mitropolitană de un sobor de preoţi (profesori la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu), cu prilejul începutului unui nou an universitar. Cu această ocazie a rostit un cuvânt festiv. Printre cei prezenţi s-a numărat şi dl. prof. univ. dr. ing. Constantin Oprean, rectorul Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, precum şi decani ai facultăţilor sibiene. În aceeaşi zi a oficiat slujba de Te-Deum în Aula Magna a Universităţii „Lucian Blaga". Apoi a avut program de audienţă.

• **Marţi, 2 octombrie.** A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Jean Pierre Rollin, consulul general al Germaniei la Sibiu. A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului. În aceeaşi zi a primit la reşedinţa mitropolitană vizita Comisiei de Cultură a Parlamentului European.

• **Miercuri, 3 octombrie.** A avut program de lucru la cabinet. Seara a participat la recepţia oficială data de Consulatul General al Germaniei la Sibiu cu ocazia sărbătoririi Zilei unificării Germaniei.

• **Joi, 4 octombrie.** A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Bernd Neumann, ministrul Culturii din Germania.

• **Vineri, 5 octombrie.** A participat la lucrările simpozionului „Educaţia în spiritul valorilor europene şi a integrării europene", organizat la Biblioteca Astra din Sibiu.

• **Duminică, 7 octombrie.** A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil", parohia Blumăna IV din Braşov. A oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor făcute la biserică. L-a hirotesit pe pr. paroh Stelian Manolache întru iconom stavrofor, iar pe pr. Gonţea Axente şi Agapie Rusu întru iconom. În aceeaşi zi a oficiat slujba vecerniei la capela „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" din Braşov.

• **Luni, 8 octombrie.** A prezidat comisia examenului de capacitate preoţească, organizat de Arhiepiscopia Sibiului pentru absolvenţii de teologie promoţia 2006 – 2007. A avut program de audienţe.

• **Marţi, 9 octombrie.** A avut program de audienţe şi lucrări de birou.

• **Miercuri, 10 octombrie.** A participat la simpozionul „Ziua Bibliei", organizat de Societatea Biblică Interconfesională din România.

• **Vineri, 12 octombrie.** A oficiat Sf. Liturghie şi slujba de Te Deum la Catedrala mitropolitană cu ocazia aniversării zilei de naştere a Î.P.S. Sale. A ţinut un cuvânt duhovnicesc, de laudă şi mulţumire lui Dumnezeu. A acordat distincţia *Crucea Şaguniană* Prea Sfinţitului Visarion Răşinăreanu, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului şi P.C. Sale, Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu.

• **Sâmbătă, 13 – Luni, 15 octombrie.** A participat la Iaşi, la sărbătoarea Sf. Cuv. Parascheva.

• **Marţi, 16 octombrie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna". L-a primit la sediul mitropolitan pe domnul senator Ion Iliescu, fostul preşedinte al României. În aceeaşi zi a predat cursuri de Teologie Liturgică la grupele de master ale Facultăţii de Teologie.

Miercuri, 17 octombrie. A prezidat conferinţa preoţească cu tema *Filantropia creştină oglindită în lucrarea pastoral-misionară şi socială a Bisericii*, la Protopopiatul Braşov.

• **Joi, 18 octombrie.** A participat la simpozionul internaţional *Sf. Ioan Gură de Aur, ierarh, teolog, filantrop,* organizat de către Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna" din Sibiu. În aceeaşi zi a participat la Biblioteca Astra, la festivitatea de deschidere a Târgului Naţional de Carte şi Revistă Religioasă. Cu această ocazie a rostit un cuvânt de învăţătură. Seara a participat la concertul coral dat de corul Operei Române în Catedrala mitropolitană. A rostit un cuvânt de învăţătură.

• **Vineri, 19 octombrie.** A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului. A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Radu Enache, preşedintele lanţului hotelier Continental Hotels. Seara a participat la Biblioteca Astra, la masa rotundă: *Icoana între spiritualizare şi profanare,* organizată în cadrul Târgului de carte de la Sibiu.

• **Sâmbătă, 20 octombrie.** A primit la sediul mitropolitan vizita domnului Adrian Iorgulescu, Ministrul Culturii şi Cultelor.

• **Duminică, 21 octombrie.** A oficiat slujba de resfinţire a Bisericii „Sf. Nicolae" localitatea Oprea Cârţişoara, protopopiatul Avrig. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru sachelar pe părintele paroh Liviu Mujat.

• **Luni, 22 - Joi, 25 octombrie.** A participat la lucrările Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

• **Vineri, 26 octombrie –** *Sărbătoarea Sf. Mc. Dimitrie, Izvorâtorul de Mir.* A slujit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Seminarul Teologic „Dumitru Stăniloae" din Braşov. A oficiat un parastas întru pomenirea părintelui Stăniloae. A inaugurat noile săli de curs pentru secţia *patrimoniu* din cadrul seminarului. Seara a primit la reşedinţa mitropolitană vizita unei delegaţii din partea Conferinţei Bisericilor Europene.

• **Duminică, 28 octombrie.** A oficiat slujba de sfinţire a Bisericii „Sf. Treime" din Mediaş. A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru iconom pe P.C. pr. paroh Cornel Piţigoi.

• **Luni, 29 octombrie.** A participat la festivitatea de decernare a titlului academic de *Doctor Honoris Causa* Eminenţei Sale, Cardinal Dr. Christoph Schonborn de către Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna", prin purtarea de grijă a Î.P.S. Sale. În cadrul ceremoniei a rostit un cuvânt festiv.

• **Marţi, 30 octombrie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie. A avut program de audienţe.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

• **Luni, 1 octombrie**. P.S. Sa a săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului" de la Dejani, hirotonind întru preot pe P.C. diacon Tîlvar Neculai Lucian pe seama parohiei Ohaba protopopiatul Făgăraş. După-amiază săvârşeşte slujba punerii pietrei de temelie la noul paraclis al mănăstirii Augustin, protopopiatul Rupea.

• **Marţi, 2 – Miercuri, 3 octombrie**. Audienţe, lucrări de birou.

• **Joi, 4 – Vineri, 5 octombrie**. A participat la Bucureşti la lucrările Comisiei Sinodale ce s-a ocupat cu revizuirea Statutului B.O.R.

• **Sâmbătă, 6 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană, apoi oficiază în biserica „Înălţarea Domnului" din Sibiu (str. Mihai Viteazul) cununia tinerilor Florin şi Maria-Luiza Oancea. A participat la un Concert al Corului *Symbol* din Bucureşti în Catedrala mitropolitană şi s-a întâlnit cu ministrul-preşedinte al Flandrei – Belgia, participant la concert.

• **Duminică, 7 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Cuvioasa Parascheva" din Veseud, protopopiatul Sibiu, hirotonindu-l întru diacon pe teologul Todor Darius şi instalându-l ca paroh pe P.C. Pr. Hârşanu Iulian.

• **Luni, 8 octombrie**. A săvârşit în sobor slujba înmormântării preotesei Livia Man (43 de ani) în biserica din strada Constituţiei – Sibiu, rostind cuvânt de învăţătură.

• **Marţi, 9 octombrie**. Audienţe, lucrări de birou. La orele amiezii oficiază un serviciu funerar în biserica Azilului din Sibiu cu prilejul reînhumării osemintelor descoperite cu prilejul lucrărilor de restaurare. Seara participă la o întâlnire ecumenică cu preoţii Bisericilor istorice din Sibiu la Facultatea de Teologie Ortodoxă.

• **Miercuri, 10 octombrie**. A participat la Simpozionul teologic interconfesional organizat la Sibiu cu prilejul „Zilei Bibliei". Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Mântuitorului în Catedrală.

• **Joi, 11 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Capela mitropolitană, hirotonind întru diacon pe teologul Plotogea Lucian-Petre şi întru preot pe P.C. diacon Todor Darius pe seama Capelei mitropolitane.

• **Vineri, 12 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană din Sibiu cu prilejul împlinirii a 10 ani de slujire arhierească, primind din partea Î.P.S. mitropolit Laurenţiu distincţia „Crucea Şaguniană".

• **Sâmbătă, 13 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană, iar la orele amiezii participă la ceremonia de depunere a jurământului militar a tinerilor studenţi ai Academiei Forţelor Terestre din Sibiu. Seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica „Cuvioasa Parascheva" din Sibiu Triaj (Pr. paroh Vasile Ghişoiu).

• **Duminică, 14 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Cuvioasa Parascheva" din Braşov-Groaveri (Pr. paroh Florin Gârlonţa) cu prilejul hramului, hirotonind întru preot pe diaconul Plotogea Lucian-Petre pe seama parohiei Măgura – protop. Bran-Zărneşti. Seara slujeşte şi predică la Taina Sfântului Maslu de obşte în biserica „Cuvioasa Parascheva" din Tălmaciu, protopopiatul Avrig.

• **Marţi, 16 octombrie**. A prezidat lucrările conferinţei preoţeşti din protop. Rupea şi a vizitat biserica din Lupşa, protop. Rupea.

• **Miercuri, 17 octombrie**. Audienţe, lucrări de birou. Oficiază în localitatea Ruşi, jud. Sibiu, slujba înmormântării credinciosului Mircea Coşa.

• **Joi, 18 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Sfântul Evanghelist Luca" din Sibiu cu prilejul zilei hramului (Pr. paroh Ioan-Eugen Buta).

• **Vineri, 19 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană. A acordat un interviu postului de radio „Trinitas".

• **Sâmbătă, 20 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană. Participă la Simpozionul închinat Sfinţilor mărturisitori ardeleni organizat de Arhiepiscopia Alba-Iuliei. Seara slujeşte Vecernia şi Litia în Catedrala.

• **Duminică, 21 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Sfântul Ioan din Galeş", din localitatea Galeş, protopopiatul Sălişte, cu prilejul zilei hramului.

• **Luni, 22 – Joi, 25 octombrie**. A participat la lucrările Sfântului Sinod – Bucureşti.

• **Vineri, 26 octombrie**. A săvârşit – cu binecuvântarea Î.P.S. Andrei al Alba-Iuliei – Sfânta Liturghie arhierească la Mănăstirea „Sfântul Dumitru" din Sighişoara (stareţ arhim. Ghelasie Ţepeş). Seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica „Sfântul Dumitru" din Târnăvioara, protopopiatul Mediaş (Pr. paroh Corneliu Ganea).

• **Sâmbătă, 27 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica parohială din Tălmaciu, protopopiatul Avrig. După-masă oficiază o slujbă de pomenire pentru Pr. prof. Dumitru Călugăr în biserica „Naşterea Domnului" din Sibiu.

• **Duminică, 28 octombrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica din Sohodol, protopopiatul Bran-Zărneşti, instalându-l ca nou păstor sufletesc pe P.C. Pr. Cornel Puşcariu, în locul P.C. Pr. Gheorghe Babeş, retras la pensie, omagiat şi el cu acest prilej. A oficiat Vecernia în Catedrala mitropolitană.

• **Luni, 29 octombrie**. Audienţe, lucrări de birou. A participat la ceremonia de decernare a titlului de doctor honoris causa Eminenţei Sale Cardinalul Christoph Schonborn din Viena.

• **Marţi, 30 octombrie**. A primit un grup de studenţi de la Facultatea de Teologie Protestantă din Viena, conduşi de prof. dr. Gottfried Adam.

• **Miercuri, 31 octombrie**. A participat la lucrările Conferinţei preoţeşti din protopopiatul Sibiu. Seara a slujit Vecernia şi Acatistul Mântuitorului în Catedrală.

Arhid. Vasile AVRAM

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Universitatea „Al.I. Cuza" – Iaşi, Facultatea de Teologie Ortodoxă „D. Stăniloae", publică, cu binecuvântarea PF Sale, PF Daniel, volumul de studii academice comemorative, *Sfântul Ioan Gură de Aur (407) – Mare dascăl al lumii şi Ierarh*, Ed. Trinitas, Iaşi, 2007, 395 p.

Ca un mesaj academic către lumea teologiei româneşti, şi nu numai, volumul abordează o serie de teme şi structurează tematici de valoare raportate la Sf. Ioan Gură de Aur. Pe rând se perindă conţinuturile legate de mărturisirea de credinţă şi de fapta creştină a celui numit, pe bună dreptate, „mare dascăl al creştinătăţii şi înţelept păstor de suflete".

Temele abordate aduc noutăţi necesare lămuririi forţei mărturisitoare pe care Sfântul Arhiepiscop al Constantinopolului, care de curând a poposit la Iaşi, a născut-o şi o mai face încă în teologia ortodoxă. *„Mărturisirea şi importanţa credinţei în Liturghia ortodoxă, cu specială privire asupra Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur"* (Pr. Prof. Dr. Viorel Sava), *„Sfântul Ioan Gură de Aur, exeget al Noului Testament"* (Pr. Lect. Dr. Mihai Vizitiu), *„Evreul Iosif, mare demnitar al lui Dumnezeu la curtea faraonilor egipteni. O perspectivă hrisostomică"* (Pr. Prof. Dr. Nicolae Achimescu), *„Fundamentarea biblică a operei filantropice în opera Sf. Ioan Gură de Aur"* (Pr. Prof. Dr. Petre Semen), *„Tratatul despre preoţie al Sfântului Ioan Gură de Aur – model omiletic"* (Pr. Prof. Dr. Costachi Grigoraş) sau *„Perspectiva educaţională a operei didactice a Sfântului Ioan Gură de Aur – tradiţie şi actualitate"* (Conf. Dr. Carmen Bolocan) sunt numai o mică parte din darurile academice din care se poate îmbogăţi cititorul acestui volum.

ELENA MACOVEI, *Umorul în publicaţii astriste*, Ed. Asociaţiunii ASTRA, Sibiu, 2007, 441 p.

Ea însăşi o astristă plină de râvna descoperirii marilor valenţe ale ASTREI, autoarea, Prof. Univ. Dr. Elena Macovei, a intuit filonul de zâmbet şi inteligenţă românească prin care publicaţiile Asociaţiunii se apropiau de poporul căruia-i slujeau în încercarea culturalizării sale. Esenţial la vremuri de restrişte, şi Ardealul mai mereu a fost răstignit în astfel de vremuri, umorul surprins de autoare poartă cu sine pecetea sănătăţii sufleteşti a unui neam. Mijloc de educaţie, umorul cuprins în această Antologie are gust şi astăzi, şcoala, familia, biserica, viaţa comunitară în toate dimensiunile sale nesuferind schimbări atât de ample încât să-şi piardă puterea de a naşte umor. Din punctul nostru de vedere, dincolo de o bună destindere, volumul propune material din destul pentru ilustrarea predicii sau a orei de religie în sensul lor clasic de „stări de vorbă" bucuroase.

ALAIN DECAUX, *Viaţa Sfântului Pavel*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2007, 361 pg.

În reuşita traducere a lui *Theodor Rogin*, care realizează şi notele, a apărut la prestigioasa Editură Humanitas această lucrare a renumitului Alain Decaux. Foarte rar se întâmplă, iar Franţa nu face excepţie, ca oameni ai culturii academice să se aplece cu o asemenea probitate asupra unor personaje consemnate în Scripturi. Cunoscut pentru activitatea sa ca istoric şi jurnalist, inclusiv om de radio şi Tv, pentru pertinenţa sa asupra unor subiecte istorice controversate, se apleacă asupra Sfântului Pavel cu evlavia obiectivă a omului de ştiinţă (din 1979 este membru al Academiei Franceze) a cărui vârstă, 82 de ani (n. 1925), îi poate permite să concluzioneze dincolo de orice dimensiune a discursului istorico-exegetic pe care-l propune: „mistic şi strateg, imprevizibil, suferind cumplit când convingerile îi sunt puse la îndoială, dar neacceptând să renunţe la vreuna din ele. Singurul care a înţeles că, pentru a avea un viitor, creştinismul trebuie să se adreseze în primul rând non-evreilor. Epistolier grandios. Convertitor genial. Arhitect al creştinismului – unii îl consideră întemeietorul creştinismului –, îşi impune propria viziune despre Christos şi elaborează, cu mult înainte ca Evangheliile să fie scrise, legile care vor guverna Biserica. Atât de redutabil îmi părea subiectul, încât am ezitat douăzeci de ani să-i consacru o carte. L-am căutat pe Pavel pe rutele pe care le-a urmat, de la Tars la Ierusalim, din Antiohia în Cipru, din Anatolia în Grecia şi până la Roma, unde şi-a găsit moartea,. L-am văzut încarcerat, torturat, lapidat, decapitat din ordinul lui Nero. Uneori m-a derutat, adică exasperat. Niciodată nu m-am îndoit c-a fost unic" (p. 11 ş.u).

Biografia acestui împătimit de Hristos, *apostolus furiosus* (p. 11), văzută prin ochii unui om împătimit de subiectul său! Cu adevărat provocare la lectură, o lectură a unui personaj prezentat nouă prin naraţia directă, de om de ştiri, cu o tehnică exegetico-istorică rară, amestecată cu experienţa celui care a călcat urmele lui Pavel, a cernut informaţie 40 de ani şi a scris, în nădejdea de-a lumina suficient icoana acestui specialist în ştergerea indiciilor propriului parcurs. Rezervele pe care le naşte informaţia sunt deconcentrate de ardoarea scriiturii. Cu adevărat ne aflăm în faţa unei cărţi de excepţie.

Mitropolitul LAURENŢIU

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator: Mitropolitul ANDREI ŞAGUNA 1853

Telegraful Român

Anul 155 Sibiu 2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 45-46 — 1 decembrie 2007

PASTORALA
cu prilejul sărbătorii Sf. Nicolae

La vremea venirii Postului Crăciunului, Biserica ne întâmpină sufletele cu hrana duhovnicească a Sfintelor Scripturi, cu bucuria colindelor şi a exemplelor din viaţa de sfinţenie a unor oameni aleşi, Sfinţii, cei care ne luminează nu doar frumuseţea locaşurilor de cult ci şi a locaşurilor sufleteşti, fiindu-ne parteneri mântuirii şi îndemn la viaţa cea în Hristos.

Creştinismul nu s-a arătat niciodată ca o doctrină socială sau politică, nu s-a definit ca o filosofie sau doar ca o simplă învăţătură, ci el s-a afirmat ca un mod de viaţă, ca un mod de a vieţui pe Hristos în Duhul Sfânt.

Am parcurs toţi laolaltă încă de la începutul acestui post un pelerinaj sufletesc prin textele Sfintei Scripturi citite la Liturghiile din primele lui duminici.

Postul s-a deschis cu Evanghelia bogatului căruia i-a rodit ţarina (*Luca* 12, 16-21), învăţându-ne că hambarul cel mai de preţ pe care trebuie să-l lărgim este inima noastră, unde se ţine roada Duhului celui Sfânt, Plinitorul a toată darea ce vine de Sus, Cel Care ne luminează să vedem în roadele pe care le strângem din mila lui Dumnezeu, dragostea prin care Dumnezeu ne răsplăteşte eforturile de supravieţuire, eforturile de a trece peste greutatea zilei de astăzi şi a celei de mâine.

În cea de-a doua Duminică a Postului Crăciunului am aflat despre importanţa păzirii poruncilor, dar şi despre greutatea renunţării la voia noastră pentru a urma întru toate voia Domnului (*Luca* 18, 18-27). Cum altfel am putea înţelege necesitatea Întrupării Domnului dacă nu în dragostea Lui şi în neputinţa noastră de a ne mântui de unii singuri. Porunca dumnezeiască pe care o cuprinde textul acestei Evanghelii, *„vinde toate câte le ai şi le împarte săracilor, şi vei avea comoară în ceruri; şi vino de urmează Mie"* (*Luca* 18, 22.b), străbate ca un fior cugetele noastre, fiind pagină de aur în abecedarul vieţii celei în Hristos pe care fiecare dintre noi nu trebuie doar s-o învăţăm pe de rost ci, mai ales, s-o trăim cât mai aproape de exigenţele mântuirii la care Domnul şi Dumnezeul nostru ne cheamă. Nu-i vorba doar să facem milostenie către săraci ci, mai ales, să urmăm Domnului, lepădând toată grija cea lumească, pentru că a fi creştin nu ţine doar de declaraţii ci de modul în care ne facem una cu Hristos în cuget şi în simţiri.

Cât de minunat se completează textele Evangheliilor acestora două cu cea pe care am ascultat-o în Duminica ce a trecut, aceea a orbului din Ierihon (*Luca* 18, 35-43) care ne-a readus aminte cât de luminoasă este credinţa, câtă luminare aduce trupului şi sufletului nostru, omul întreg şi viu. Vindecarea de orbire a omului acestuia este una cu scoaterea din orbire a oricăruia dintre noi, căci nici unul dintre noi nu suntem lipsiţi de darul încercării prin boală a credinţei pe care o mărturisim.

Tot parcursul Postului Crăciunului ne învaţă că nu postim doar pentru a ne vindeca de vreo boală *sau alta*, cu atât mai puţin pentru a realiza o dietă după regulile lumii, ci pentru a ne vindeca de moarte, fiindu-ne fiecăruia dintre noi extrem de clar că numai împărtăşiţi cu Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, postul nostru îşi împlineşte menirea sa: învesnicirea noastră întru Împărăţia Cerurilor.

Dintre învăţăturile care ne marchează conştiinţele în această perioadă de postire, valoarea omului şi a sufletului său ne apare ca fiind exprimată la maximum. Preţul vieţii noastre nu este cât dăm noi pe ea, ci cât a dat Hristos Domnul pe culmea Golgotei, preţul nostru fiind preţuit cu preţul Celui Nepreţuit, Iisus Hristos. De aici trebuie să pornim regândirea propriei noastre vieţi, ca persoane şi comunităţi umane. De aici trebuie să începem a gândi asupra lucrurilor şi faptelor ce ne leagă, de familiile noastre, de parohiile noastre, de Biserica Neamului românesc, de Ortodoxia noastră. Căci a fi ortodox nu ţine doar de declaraţia din tabelele de recensământ ci, mai ales, de făptuirea faptei celei ortodoxe în raport cu aproapele tău.

Sunt convins că toţi am remarcat starea dureroasă în care se prezintă realitatea vieţii pentru mulţi dintre

(continuare în p. 2)

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

„TELEGRAFUL ROMÂN"
Mărturii din anul de graţie 1918

Întemeiat în 1853, de către marele mitropolit Andrei Şaguna, „Telegraful Român" a consemnat în paginile sale, pe parcursul celor mai bine de 150 de ani de apariţie neîntreruptă, toate evenimentele majore din zbuciumata istorie a acestor meleaguri. Nu puteau lipsi ecourile despre evenimentul Unirii din 1918, care a însemnat înfăptuirea unor năzuinţe de secole ale românilor ce trăiau separaţi unii de alţii, datorită unor interese de dominaţie străină. Astfel că, încă din primul număr al publicaţiei şaguniene, apărut în ziua de joi, 4/17 ianuarie 1918, găsim conturată speranţa că anul ce începea va fi de bun augur şi pentru destinul românilor. „Intrăm în noul an (1918), se scrie într-un articol de pe prima pagină, cu nădejdi mai mari decât în anii premergători, când ne-au fost înşelate aşteptările. Acum putem întrevedea că lucrurile se vor întoarce spre mai bine chiar în anul acesta. Pacea se apropie...Dar nu se va putea clădi decât pe dreptul tuturor neamurilor la liberă dezvoltare". E în această formulare întruchipată năzuinţa legitimă la autodeterminare şi unitate a tuturor celor de un neam şi o lege.

Anul LXVI — Sibiu, Vineri 23 Noemvrie (6 Decemvrie) 1918 — Nr. 51

Telegraful Roman

Abonamentul: Pe un an 32 coroane. ... Pe trei luni 8 cor.

Corespondenţele ... Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor, după înţelegere. Abonamentele şi inserţiunile ... Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Ziua Invierii obştei româneşti.

Proclamarea României mari.

Când, în aprilie 1918, s-a înfăptuit unirea Basarabiei cu România, „Telegraful Român" a salutat cu mult entuziasm această izbândă şi a văzut în ea o dovadă că aşteptările românilor n-au fost zadarnice. Ruptă de către Rusia, cu mai bine de o sută de ani în urmă, din trupul vechii Moldove, Basarabia revine acum la starea ei firească. Se uneşte *„pentru totdeauna cu mama sa România"*. („Telegraful Român", nr. 37 din 3/16 aprilie 1918). Aproape în fiecare număr de acum încolo „Telegraful Român" va relua această temă, alimentând astfel şi dorinţa transilvănenilor de a călca pe urmele fraţilor lor din Basarabia. De aici şi evidenţierea avantajelor pe toate planurile care vor decurge din actul Unirii. Astfel, în numărul 60 din 5/18 iunie 1918 „Telegraful Român" publică un *„Manifest către popor"* al Sfatului ţării (Basarabiei) în care se arată că: „Prin unirea Basarabiei cu România, locuitorii acestei provincii au ajuns cetăţeni ai întregii Românii şi de azi înainte viaţa românească avem s-o clădim cu toţii împreună; sfătuindu-ne şi îndemânându-ne unii pe alţii, puterea noastră va creşte şi relele de care sufeream se vor mistui şi nu ne vor mai slăbi. Unirea Basarabiei cu România e un bine pentru toţi locuitorii Basarabiei indiferent că sunt moldoveni (de neam român) sau străini. Nici aceştia din urmă nu vor pierde nimic din drepturile lor...Putem fi cu toţii liniştiţi de viitorul nostru... Rămâne ca fiecare să-şi facă datoria faţă de ţară şi faţă de neam şi în linişte să se pună la muncă... Dumnezeu ne binecuvântează spre linişte, muncă, orânduială, drepturi cetăţeneşti şi bunăstare obştească".

Alipirea Ardealului, Banatului, Bihorului şi Maramureşului la regatul român fapt împlinit!

Marea adunare naţională din Bălgrad

Prin telefon.

Ziua de înviere a fost prăznuită în chipul cel mai demn. Sionul sufletului românesc, îmbrăcat în podoaba falnicului tricolor, a primit mulţimea românilor din toate unghiurile. Au fost peste 100 mii de oameni.

Cu o însufleţire sfântă şi negrăit de mare s'a proclamat cu o inimă şi cu un glas unirea tuturor Românilor până la Tisa, Dunăre şi Carpaţii maramureşeni la ajutorul şi mândria noastră: Regatul Român. Casei domnitoare s'au făcut ovaţiuni sincere.

Membri din Consiliul naţional român au vorbit ca focul convingerii sacre, care aprinde şi mântueşte. Adevăraţi apostoli ai întemeierii României mari.

De pe tribună s'a vestit lumii prin graiul fruntaşilor români o nouă Evanghelie.

Sunt de faţă reprezentanţi din frumoasa Bucovină din Basarabia blândă şi smerită şi din România.

Însufleţirea întrece marginile închipuirii. Poporul din jur în cete a la Mihai Viteazul stăpâneşte cetatea de biruinţă a neamului nostru.

Într-adevăr succesiunea evenimentelor se precipită şi în Ardeal . Încă din 31 octombrie 1918 a luat naştere, la Arad, Consiliul Naţional Român Central din Transilvania, al cărui obiectiv era pregătirea marelui act al Unirii Transilvaniei cu România. La începutul lui noiembrie 1918 au fost înfiinţate consilii naţionale judeţene şi comunale. Foarte curând după constituirea acestor organisme reprezentative ale naţiunii din Transilvania şi Ungaria s-a lansat vestea despre „Hotărârea de mântuire" a transilvănenilor. O astfel de hotărâre este anunţată de „Telegraful Român", în numărul 119 din 3/16 noiembrie 1918. Se spune, telegrafic, cum că *„Sfatul naţional român din Arad a hotărât...alipirea tuturor teritoriilor locuite de români: a Ardealului şi părţilor mărginaşe la Statul Român"*.

În numărul imediat următor (120 din 4/17 noiembrie 1918), anunţul se reia prin cuvinte pline de însufleţire: „Idealul neamului urzit din veşnicie prinde făptură tainică şi îşi face intrarea de măreaţă biruinţă pe toate plaiurile româneşti. Hotărârea bărbătească a sfatului naţional român (de la Arad) de a ne uni toţi românii în una şi aceeaşi patrie şi sub una şi aceeaşi cârmuire naţională, răsplăteşte toate suferinţele de veacuri, vindecă străvechea rană şi răzbună toate nedreptăţile. Să ne închinăm umbrei neprihănite a Viteazului Mihai! Cu o îndârjire nebiruită a aşteptat împlinirea vremii. Odihna-i va fi acum desăvârşită. De acolo de unde este le grăieşte tuturor românilor şi Sfatului naţional, cu îmbărbătare: „Feţii mei, mai opintiţi încă o dată; biruinţa e a voastră; vitejia voastră ni-o chezăşuieşte".

Numărul 122 din 7/20 noiembrie al „Telegrafului Român" este o ediţie specială. Se anunţă cu litere mari, pe întreaga pagină întâi *„Marea Adunare naţională de la Bălgrad"*. Textul anunţului sună astfel:

(continuare în p. 2)

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

PASTORALA

(urmare din p. 1)

concetăţenii noştri. Răniţi de boli, de destrămarea familiei, răniţi de insuficienta susţinere materială în care se zbat, atinşi de inundaţii sau secetă, cutremuraţi de moartea copiilor sau a părinţilor, înlăcrimaţi de dorul casei, departe de ea, cu familiile zdrobite de nedorite depărtări. Suntem convinşi că aţi auzit câte eforturi se cer Bisericii Ortodoxe Române, parohiilor noastre, în încercarea de a mângâia sufletele celor nevoiaşi, în efortul de a nu-i lăsa singuri în faţa dramelor care-i macină. Biserica suntem noi toţi. Ea nu poate rezolva astfel de probleme numai pe seama proiectelor europene şi a finanţelor ce ne vin de peste hotare. Cele mai de preţ fapte de caritate pe care le împlineşte Biserica, le face atunci când membrii comunităţii sale, ortodocşii români, se ajută unii pe alţii. Românul pe român ajutând, creşte bucuria iubirii aproapelui şi se umple de sens vorba românească *„prietenul la nevoie se cunoaşte"*.

Astăzi, Biserica noastră face pomenire de Sfântul Nicolae, cel din Mira Lichiei, Făcătorul de minuni şi Dăruitorul de daruri. Arhiereu al lui Hristos, el nu a simţit a fi o pogorâre ca, aflând de durerea unor oameni şi a familiilor lor, să intervină prin mici ajutoare financiare care, venite la timp, nu aduceau numai siguranţă materială celor ajutaţi ci şi izbăvirea lor din păcat. Nici noi n-am aflat o mai mare bucurie sufletească decât, ajutaţi de credincioşii noştri prin eforturile anilor trecuţi, să oferim celor care-au avut nevoie, pe lângă rugăciunea şi binecuvântarea noastră, banii şi ajutoarele materiale de care au avut nevoie ca să treacă peste clipe grele ale vieţii lor. Mitropolia Ardealului, înţelegând să stea aproape de cei nevoiaşi, a început a lucra la o serie de proiecte de asistenţă socială, dar mâna întinsă de credincioşii noştri către cei aflaţi în nevoi ne-a apropiat unii de alţii, ajutându-ne să ne vedem şi să ne preţuim tot mai mult.

De aici nevoia acestei scrisori pastorale. Dintâi pentru a Vă mulţumi că acceptaţi să faceţi lucrul acesta alături de noi, că acceptaţi să-i fiţi lui Hristos martori şi bunătăţii împlinitori, că prin gesturile de solidaritate umană de care daţi dovadă faceţi societatea românească, în ansamblul ei, să înţeleagă că puterea unei naţiuni este dată de cât a înţeles din Evanghelie, de cât împlineşte din poruncile dumnezeieşti. Mulţumindu-Vă, adaug cuvântul nostru de binecuvântare pentru toţi aceia care şi anul acesta vor ajuta la constituirea Fondului Filantropic al Arhiepiscopiei noastre. Vrem să înţelegeţi că gestul acesta de fraternitate umple de sens lucrarea noastră şi că sute de oameni se vor bucura de el, iar puţinul nostru va creşte mult bine în mijlocul comunităţilor aflate în nevoi.

Nu pot încheia această scrisoare fără un cuvânt către copiii din Bisericile noastre. Lor le transmitem, acum la vremea când Sfântul Nicolae caută să împartă darurile sale, să fie cuminţi şi ascultători, să-şi poarte în rugăciune părinţii şi pe dascălii de la şcoală, să caute să facă binele cu bucuria cu care se joacă, să rămână curaţi şi senini pentru ca Biserica să fie curată şi senină, avându-i pe ei. Cinstiţi şi ascultaţi pe părinţii voştri, care aleargă de dragul vostru la serviciu, uneori prea departe de casă, şi spuneţi-le că-i iubiţi nu doar prin cuvinte, cât mai ales prin toate faptele ascultării.

Înaintea praznicului celui luminos al Naşterii Domnului, Vă îndemn la postire şi rugăciune stăruitoare, la fapta cea bună şi bucuroasă de dragul celor întristaţi. Altfel sărbătorile ce vin nu vor fi decât simple manifestări formale, legate doar de lucrurile pământeşti care le fac să se piardă pe cele cereşti.

Rugăm pe Dumnezeu *„Cel milostiv şi de oameni iubitor"* să vă răsplătească jertfa făcută *„întru numele Domnului"* şi să vă dăruiască sănătate, belşug, pace şi mântuire.

Fie ca Sf. Ierarh Nicolae să ne fie tuturor cald folositor şi rugător către Domnul, iar prin mijlocirea lui să ne învrednicim cu pace, cu sănătate şi cu bucurie multă, să petrecem aceste sfinte zile ale Postului Crăciunului, spre folosul nostru sufletesc şi trupesc, şi să ajungem şi la ziua cea sfântă şi luminoasă a Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia să-i fie slava în vecii vecilor. Amin.

„Telegraful Român" – Mărturii din anul de graţie 1918

(urmare din p. 1)

„Mult aşteptata şi dorita adunare naţională se va ţinea la 1 Decembrie *st.n.* în falnica cetate a viteazului mucenic al unităţii noastre naţionale, în capitala de vecinică glorie românească a lui Mihai Viteazul.

Aici se va hotărî în definitiv asupra sorţii noastre ca naţiune. Hotărârea nu poate fi decât *una*, ca a fraţilor noştri basarabeni şi bucovineni: *unirea tuturor* Românilor într-un singur stat naţional liber.

În vederea marelui moment istoric, Consiliul Naţional din Arad a luat următoarele dispoziţii:

1. Fiecare comună cu locuitori români trimite la adunare un delegat.
2. Fiecare cerc electoral, după împărţirea cercurilor vechiului sistem, trimite câte 5 delegaţi.
3. Fiecare consistor greco-ortodox şi greco-catolic trimite câte un delegat.
4. Toţi protopopii sunt din oficiu membri ai adunării.
5. Asemenea şi episcopii ambelor confesiuni."

„Telegraful Român" acoperă pagina întâi a nr. 124 din 10/23 noiembrie 1918 cu o *„Declaraţie adresată către toate popoarele lumii"* prin care explică legitimitatea actului Unirii şi dezminte toate mistificările asupra acestei probleme. Este sugestiv paragraful: „Naţiunea română din Ungaria şi Ardeal nu doreşte să stăpânească asupra altor neamuri. Lipsită cu desăvârşire de orice clasă istorică stăpânitoare, naţiunea română prin fiinţa sa însăşi este întruparea democraţiei celei mai desăvârşite. Pe teritoriul său strămoşesc naţiunea română este gata a asigura fiecărei naţionalităţi deplină libertate şi organizarea sa în stat liber şi independent o va întocmi pe temeiurile democraţiei, care va asigura tuturor indivizilor aflători pe teritoriul său egalitatea condiţiunilor de viaţă, unicul mijloc al desăvârşirii omeneşti".

Declaraţia a fost publicată în română şi franceză.

În numărul 125 din 11/24 noiembrie 1918 se publică *Convocarea oficială* a Adunării de la Alba Iulia pentru ziua de Duminică 18 noiembrie st. v./ 1 Decembrie st. n., la orele 10^{00}. Se precizează din nou numărul participanţilor din fiecare categorie socială, dar se lasă deschisă posibilitatea participării oricărui român. Astfel se spune: „Suntem convinşi că afară de cei care vor reprezenta în chipul arătat mai sus toate păturile sociale ale naţiunii noastre, la această adunare istorică, unde se va hotărî soartea neamului nostru pentru vecie, se va prezenta însuşi poporul românesc în număr vrednic de cauza mare şi sfântă. Se vor lua îngrijiri ca toţi cei veniţi să fie adăpostiţi şi să fie părtaşi la consacrarea celor ce se vor hotărî ".

Impresionant este textul unui Apel al Marelui Cartier General al armatei române, semnat de şeful statului major general al armatei, Constantin Prezan. Textul se publică în „Telegraful Român", nr. 126 din 14/27 noiembrie 1918 şi sună astfel:

„Din înaltul ordin al M.S. Regelui Ferdinand I, în urma chemării Comitetului Naţional Român, armata noastră a trecut Carpaţii. Păşind cu dragoste frăţească pe pământul Transilvaniei, oştirea română vine în numele unor sfinte drepturi naţionale şi omeneşti pentru a garanta libertatea deplină a tuturora. Însufleţiţi de aceste gânduri asigurăm pe toţi locuitorii pământului românesc până la Tisa şi Dunăre, fără deosebire de neam şi de lege, că vom păzi cu credinţă viaţa şi avutul tuturora. Îndemnând deci întreaga poporaţie ca sub pavăza armatei române să-şi continue ocupaţiile obişnuite, astfel ca viaţa normală în sate şi oraşe să nu sufere nici o tulburare. Fiecărui locuitor i se va respecta libera exercitare a drepturilor sale cetăţeneşti, dar în acelaşi timp se pune în vedere tuturora, că orice încercare de a provoca dezordine , de a săvârşi acte de violenţă sau nesupunere, se va pedepsi cu toată severitatea".

Cum a perceput Biserica evenimentul Unirii este reliefat într-un act declarativ adresat Consiliului Naţional Român şi semnat de către episcopii ortodocşi şi greco-catolici din Transilvania (Ioan I. Papp, episcopul ortodox al Aradului; Dr. E. Miron Cristea, episcopul ortodox al Caransebeşului; Dr. Demetriu Radu , episcopul greco-catolic al Orăzii; Dr. Valeriu Traian Frenţiu, episcopul greco-catolic al Lugojului şi Dr. Iuliu Hossu, episcopul greco-catolic al Gherlei). Actul este consemnat pe prima pagină a nr. 127 din 15/28 noiembrie 1918 a „Telegrafului Român" şi sună astfel:

„Războiul mondial a scos la iveală principiul social atât de creştinesc, că fiecare popor are pe viitor dreptul de a dispune liber asupra sorţii sale. Noi, subsemnaţii episcopi ai Bisericii ortodoxe române şi greco-catolice române – avem ferma convingere, că interesele de viaţă ale neamului românesc, ai cărei păstori sufleteşti suntem, pretind ca un categoric imperativ-înfăptuirea acestui drept de liberă dispunere şi faţă de neamul nostru. Dreptul acesta se va putea realiza numai dacă naţiunea noastră română va fi guvernată de fiii ei. Drept aceia declarăm că recunoaştem marele Consiliu naţional român de reprezentantul şi conducătorul politic al naţiunii române din Ungaria şi Transilvania, simţindu-ne îndreptăţiţi ca fii credincioşi ai naţiunii noastre – a conlucra din toate puterile la întruparea aspiraţiunilor noastre naţionale.

În ziua Sf. arhangheli Mihail şi Gavril, 1918"

Şi numerele următoare din „Telegraful Român", premergătoare zilei marii întruniri a românilor la Alba Iulia, cuprind materiale menite de a-i stimula pe cei al căror destin urma să se decidă acolo. Iată cum li se adresează publicaţia şaguniană, printr-un articol-intitulat sugestiv: *„Ne chiamă Bălgradul"*, publicat în nr. 128 din 16 / 29 noiembrie:

„Ne chiamă Bălgradul! Duhul dreptilor vlădici şi al sfinţilor mucenici ne călăuzeşte în drumul spre praznicul mult aşteptat. Suferinţele ne chezăşuiesc îndreptăţirea praznicului. Să ne arătăm vrednici de jertfa cea cu bună mireazmă! "

În chiar marea zi de 1 Decembrie 1918 redacţia „Telegrafului Român" a primit, prin telefon, o emoţionantă descriere a derulării lucrărilor şi a atmosferei care a stăpânit toată suflarea românească adunată la Alba Iulia. Pentru o mai autentică dovadă despre felul cum a reflectat „Telegraful Român" evenimentul crucial al Unirii din 1918, redăm prin fotocopiere anunţul despre hotărârea deja pecetluită prin votul unanim al participanţilor. Acest anunţ a fost tipărit în nr. 130 din 21 XI/ 4 XII 1918.

În acelaşi număr găsim şi o „Circulară a Sinodului episcopesc din Ardeal, semnată de cei doi episcopi ortodocşi: Ioan I Papp al Aradului şi dr. E. Miron Cristea al Caransebeşului, prin care se dau instrucţiuni de ordin liturgic despre felul cum trebuie să se facă pomenirile la ecteniile pentru conducători. Evident că este trecut ca for reprezentativ al naţiunii române *„Marele Sfat al naţiunii române"*, pentru care se cere ajutor ceresc *„întru toate lucrările spre binele obştesc"*.

Două numere consecutive ale „Telegrafului Român" (numerele 131 din 23 XI /6 XII 1918 şi 132 din 24 XI/ 7 XII 1918) sunt dedicate integral marii prăznuiri de la Alba Iulia. Ambele numere au drept frontispiciu un titlu scris cu litere îngroşate, pe care îl redăm iarăşi prin fotocopiere.

Retinem din extinsa relatare asternută pe paginile celor două numere menţionate ale „Telegrafului Român", momentele cele mai semnificative ale zilei de 1 Decembrie 1918.

În zorii zilei de 1 Decembrie, în biserica ortodoxă din Alba Iulia a slujit episcopul de Arad Ioan I. Papp, înconjurat de un impresionant sobor de protopopi şi preoţi, iar în biserica unită a slujit episcopul Valeriu Traian Frenţiu al Lugojului, înconjurat şi el de mai mulţi clerici. Credincioşii au umplut până la refuz ambele biserici. În biserica ortodoxă, episcopul E. Miron Cristea a citit la momentul potrivit o rugăciune de mulţumire către Părintele Ceresc pentru tot harul şi toată darea cea bună ce a revărsat asupra neamului românesc.

La ora 10,30 a început Adunarea naţională a românilor transilvăneni. Sala, devenită de atunci „Sala Unirii", era împodobită cu ramuri de brad şi cu steagurile neamurilor care au sprijinit înfăptuirea marelui ideal al românilor. Astfel, în mijloc era tricolorul românesc iar de o parte şi alta steagurile iugoslavilor, cehilor, Statelor Unite, Franţei, Angliei, Italiei şi Belgiei.

Au rostit cuvântări: Dr. Ştefan Cicio-Pop, preşedintele Marelui Sfat Naţional Român, Vasile Goldiş, Iuliu Maniu, Vaida-Voievod, episcopul I. Papp, Dr. Aurel Vlad, Dr. Silviu Dragomir, episcopul Iuliu Hossu, episcopul Dr. E. Miron Cristea.

La propunerea deputatului Alexandru Vaida Voievod adunarea a ales un Mare Sfat Naţional de 150 de membri, care să reprezinte naţiunea românilor din Transilvania până la perfectarea formalităţilor de încorporare a acestei provincii în regatul României.

Luni, 2 decembrie 1918, Marele Sfat al Naţiunii Române s-a întrunit în palatul justiţiei din Alba Iulia, procedând la alegerea preşedintelui, vicepreşedinţilor, notarilor acestui for precum şi a membrilor comitetului executiv al sfatului, care se va numi Consiliul Dirigent. Astfel, preşedinte al Marelui Sfat Naţional a fost ales Gheorghe Pop de Băseşti (preşedinte al Partidului Naţional Român din Transilvania şi unul dintre iniţiatorii Memorandumului), iar ca vicepreşedinţi au fost desemnaţi: episcopul Dr. E. Miron Cristea, episcopul Iuliu Hossu, Andrei Bârseanu (folclorist şi publicist român), Theodor Mihaly. Ca notari au fost propuşi: Dr. Silviu Dragomir (profesor la Academia Teologică Andreiană), Dr. Caius Brediceanu, Dr. Mihai Popoviciu, Dr. George Crişan, Ghiţă Pop şi Traian Novac.

Pentru Consiliul Dirigent au fost aleşi: Dr. Iuliu Maniu (preşedinte), iar ca membri: Dr. Vasile Lucaciu, Vasile Goldiş, Dr. Al. Vaida, Dr. Ştefan Cicio-Pop, Dr. I. Suciu, Octavian Goga, Dr. Aurel Vlad, Dr. Emil Haţieganu, Dr. Aurel Lazăr, Dr. Valeriu Branişte, Dr. I. Bontescu, Dr. R. Boilă, I. Flueraş şi P. Jumanca.

Sediul acestui Consiliu Dirigent a fost fixat la Sibiu.

S-a hotărât trimiterea unei telegrame regelui Ferdinand al României, prin care i se aducea la cunoştinţă istorica hotărâre din 1 Decembrie. Răspunsul a sosit a doua zi, fiind tot atât de entuziast precum şi telegrama.

Pentru că ne-am limitat la ecourile pe care „Telegraful Român" le-a transmis despre evenimentul de la Alba Iulia, vom reda aici şi lista altor ziare ai căror gazetari au fost prezenţi, în persoană, în cetatea Marii noastre Uniri. Le-a inventariat pe toate „Telegraful Român", în numărul 131 din 23/ XII. 1918. Astfel amintim. alături de „Telegraful Român", foile: Românul (Bucureşti), Drapelul, Gazeta Poporului, Unirea, Foaia Poporului Român, Foaia Diecezană şi Lumina, Calea Vieţii, Revista Economică, Foaia Poporului, Glasul Ardealului, Opinca, Biserica şi Şcoala, Glasul Bucovinei.

Ştirile despre cele hotărâte la Alba Iulia au continuat şi în numerele următoare ale „Telegrafului Român". În mod special s-a acordat spaţiu extins primirii delegaţilor Sfatului Naţional Român la Bucureşti, unde au prezentat regelui Ferdinand şi guvernului României hotărârea istorică de Unire a Transilvaniei cu România.

Colecţia pe 1918 a ziarului „Telegraful Român" include între paginile sale încă multe alte mărturii despre evenimentele pe care le-au trăit înaintaşii noştri în acel an de vrednicie românească, mărturii care trebuie să ne însufleţească şi pe noi şi mai ales generaţia tânără, care are nevoie de un stimulent spre a şti să preţuiască moştenirea înaintaşilor.

COMUNICAT DE PRESĂ

În zilele de 22-24 octombrie 2007, în reşedinţa patriarhală, a avut loc, sub preşedinţia Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel, şedinţa de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Au fost adoptate următoarele hotărâri:

– Trecerea în rândul sfinţilor a martirilor năsăudeni Atanasie Todoran, Vasile din Zagra, Grigorie din Telciu, Vasile din Mocod, din Ţara Năsăudului, cu ziua de pomenire la 12 noiembrie;

– Înfiinţarea sau reactivarea în cadrul Patriarhiei Române a următoarelor noi eparhii:

1. Episcopia Sălajului, cu sediul în municipiul Zalău (episcopie în subordinea canonică a Mitropoliei Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului).
2. Episcopia de Bălţi (fostă a Hotinului), cu sediul în oraşul Bălţi;
3. Episcopia Basarabiei de Sud (fostă a Cetăţii Alba-Ismail), cu sediul în oraşul Cantemir;
4. Episcopia Dubăsarilor şi a Toată Transnistria (fostă Misiunea Ortodoxă Română din Transnistria), cu sediul la Dubăsari.

Toate aceste ultime trei eparhii vor face parte din Mitropolia Basarabiei.

5. Episcopia Ortodoxă Română a Spaniei şi Portugaliei, sufragană a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale şi Meridionale.
6. Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord, cu sediul la Stockolm, sufragană a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Centrale şi de Nord.
7. Episcopia Ortodoxă Română din Australia şi Noua Zeelandă, cu sediul la Melbourne, dependentă canonic direct de Patriarhia Română.

Sfântul Sinod a luat act de protocolul de cooperare în domeniul incluziunii sociale, încheiat între Patriarhia Română şi Guvernul României, în ziua de 2 octombrie 2007, care s-a transmis la eparhii şi constituie bază de dialog cu instituţiile statului centrale şi locale, în vederea implementării de programe sociale.

În aceeaşi şedinţă de lucru, membrii Sfântului Sinod au analizat, în vederea definitivării şi aprobării, prima parte a proiectului noului statut pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Române, urmând ca în zilele de 27 şi 28 noiembrie 2007 să fie finalizat integral, pentru a fi apoi trimis Guvernului României şi spre recunoaştere potrivit noii Legi a Cultelor.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Părintele Virgil Gheorghiu – 15 ani de la intrarea în „ora veşnică"

Împlinirea anul acesta a 15 ani de la moartea (pe 22 iunie 1992) la Paris a scriitorului şi preotului Virgil Gheorghiu e un bun prilej de rememorare a unei figuri de anvergură a culturii secolului XX şi în egală măsură de reflecţie asupra unui destin ce ilustrează poate mai bine decât altele o anumită patologie a culturii româneşti, în care opera sa nu-şi găseşte încă o corectă integrare şi asimilare.

Născut pe 15 septembrie 1916, în comuna Războieni (satul Valea Albă), judeţul Neamţ, într-o familie de preoţi, adevărată dinastie sacerdotală dar pauperă, trăind într-o sărăcie extremă asumată însă mistic – aşa cum o va rememora în cărţile sale – tipică pentru proletariatul ecleziastic al vremii, tânărul Virgil Gheorghiu a urmat mai întâi Liceul militar din Chişinău şi apoi Colegiul Militar din Cernăuţi. Vocaţia literară este însă irepresibilă şi o urmează înscriindu-se în 1936 la Facultatea de Litere a Universităţii din Bucureşti.

Primul angajament îl are la „Cuvântul" lui Nae Ionescu unde i se încredinţează – la recomandarea lui Tudor Arghezi – rubrica faptului divers. După suprimarea „Cuvântului" în 1938 trece la cotidianul „România" al lui Cezar Petrescu unde ţine „Cronica Tribunalelor militare". Când şi acest cotidian are aceeaşi soartă, tânărul Gheorghiu ajunge la „Timpul" condus de Grigore Gafencu tot ca redactor de fapt divers. Meseria de ziarist de fapt divers va fi o primă etapă în dobândirea unor mărci stilistice inconfundabile scrisului său: stilul alert, priza la real, ştiinţa dozării suspansului şi mai ales rezonanţa la eveniment.

Constrâns să-şi câştige existenţa din proza faptului divers, Virgil Gheorghiu încearcă să fie poet. În 1937 debutează practic în literatură cu volumul *Viaţa de toate zilele a poetului*. Pentru el poezia ţine de profeţie, „poetul este – în definiţia lui – un personaj de utilitate publică, întrucât viaţa sa anunţă şi revelează evenimentele viitoare". Lirismul şi profetismul vor fi alte constante ale scrisului său.

În 1941 va face trecerea de la faptul divers al străzii la cel de anvergura istoriei, plecând pe linia frontului în Basarabia în calitate de corespondent de război, experienţă traumatizantă în urma căreia scrie o carte tulburătoare *Ard malurile Nistrului*, prefaţată de Tudor Arghezi şi suspectată peste ani la Paris de atitudine antisemită. În fond e vorba de un reportaj despre dezastrul umanitar produs în Basarabia la debutul ocupaţiei sovietice, când tânărul scriitor anticomunist dar, în virtutea credinţei sale creştine, în egală măsură şi antifascist (a avut curajul să condamne public în epocă asasinarea lui Armand Călinescu) ia contact cu atrocităţile şi barbariile comise de armata roşie şi de liderii ei politici, cei mai mulţi evrei de origine. Reportaj despre realitatea terifiantă a unei istorii apocaliptice, *Ard malurile Nistrului* este o anticipare a *Orei 25* iar curajul de a da mărturie de acest dezastru al istoriei naţionale se va răzbuna peste ani asupra autorului.

Tot un reportaj de război va scrie şi în urma unei alte experienţe inedite, aceea de pe submarinul marinei române, intitulat *Cu submarinul la asediul Sevastopolului*. Seria de reportaje de război va fi continuată cu *Am luptat în Crimeea*. Până la plecarea din ţară ca ataşat de presă pe lângă Legaţia română de la Zagreb, în 1943, va ţine rubricile de reportaj şi fapt divers la mai multe ziare. Într-un fel scriitorul Virgil Gheorghiu s-a născut ca reporter alert al unei realităţi trepidante, în schimbare dramatică şi care cerea imperios să fie relatată, adusă în cuvânt, dată mărturie despre ea. De altfel în registrul stilistic al scriiturii de reporter îşi va redacta întreaga operă, acest tip de scriitură – adoptat desigur şi sub imperiul unor modele literare celebre ca Hemingway, de exemplu – explicând în bună măsură succesul fulminant pe care l-au cunoscut romanele sale de exil.

A doua etapă a vieţii şi creaţiei sale, cea a exilului, debutează dramatic odată cu momentul 23 august 1944. Asemenea altor funcţionari ai diferitelor legaţii româneşti, Virgil Gheorghiu refuză să se întoarcă în România ocupată de sovietici, îşi părăseşte postul şi se refugiază împreună cu soţia mai întâi în Austria, iar de acolo, arestaţi fiind de o patrulă americană, vor fi internaţi în mai multe închisori şi lagăre din Germania. Mizeria şi disperarea îl duc de două ori în pragul sinuciderii. Încearcă să emigreze în Canada dar e respins pentru că e intelectual. Această experienţă extremă a lagărelor de război aliate, absurdul unui prizonierat fără vină, mizeria materială şi morală, tratamentele dezumanizante vor face substanţa romanului *Ora 25*. În cele din urmă, în vara lui 1948 reuşeşte împreună cu soţia să traverseze clandestin graniţa şi să ajungă în Franţa care va deveni până la sfârşit ţara de adopţie şi de afirmare dar şi locul unui război surd cu o anumită parte a exilului românesc.

Romanul *Ora 25* se naşte oarecum din nevoia imperioasă de a mărturisi experienţa halucinantă, kafkiană, pe care tocmai o traversase de-a lungul detenţiei. Romanul are o geneză incontestabil autobiografică. Autorul se proiectează în aproape toate personajele sale, le împrumută fiecăruia din substanţa sa: el este în egală măsură ţăranul simplu Ioan Moriţ căruia i se impune naţionalitate de evreu pentru a putea fi deportat şi smuls din sânul familiei, şi care, pentru a ilustra ironia dar şi absurdul istoriei, ajunge în Ungaria unde e torturat ca spion român, iar apoi trimis în Germania, clasificat ca "arian pur" şi în această calitate încadrat fără voie în SS, de unde reuşeşte să ajungă în Franţa la americani şi să rătăcească prin mai multe lagăre în căutarea propriei sale identităţi şi care, dincolo de etichetele care i-au fost atribuite fără voia sa, se află în satul său natal. Un avatar al autorului este şi Traian Coruga, intelectualul romanului, pe care Ioan Moriţ îl întâlneşte într-unul din cele 35 de lagăre prin care a trecut. Numitorul comun al celor doi este experienţa absurdă a universului concentraţionar, periplul prin lagăre, victime ale mecanismului birocratic universal. În final intelectualul Coruga se sinucide – ora 25 este chiar momentul sinuciderii nu la capătul unui eşec al destinului personal, ci ca o concluzie a faptului că omul nu mai are nici o şansă pentru umanitatea sa. Ca pentru a confirma această concluzie, ţăranul Moriţ este eliberat şi se întoarce în România ocupată de ruşi din care speră să evadeze pentru a ajunge tot într-un lagăr însă din lumea liberă, unde desigur este iarăşi arestat pentru vina de a fi de data aceasta născut în Răsăritul Europei. Drama lui Ioan Moriţ, care sufere pe rând doar pentru că e considerat evreu, german, ungur sau român, este însăşi drama omului european al secolului XX.

Publicat în 1949 (an în care apare şi *Precis de decomposition* a lui Cioran), la Plon, în traducerea Monicăi Lovinescu (care semnează traducerea cu pseudonimul Monique Saint-Come), cu prefaţa lui Gabriel Marcel şi cu un cuvânt înainte de Mircea Eliade, romanul *Ora 25* va cunoaşte un succes fulminant, fiind considerată unul din marile evenimente ale istoriei literare de după război. Nume mari ale criticii literare franceze ca Robert Kanteres, Maurice Nadeau, André Fontaine etc. întâmpină la unison elogios romanul. Prin tematică, *Ora 25* iese din sfera pur literară şi are un impact deosebit asupra mişcării de idei şi a opiniei publice mondiale. În personajele sale, cititorii traumatizaţi de ororile războiului se recunosc şi îşi recunosc drama, apocalipsa umanului pe care au trăit-o cu toţii, spaima de noua ameninţare a dictaturii birocraţiei ce pândeşte lumea abia ieşită din conflagraţia mondială. Cartea este un eveniment, iar autorul eroul zilei. Este invitat la reuniuni, conferinţe, dezbateri, se bucură de o popularitate ieşită din comun. Personalităţi de prim rang ale culturii franceze, precum Albert Camus şi Denis de Rougemont, dar şi oameni politici ai epocii îl felicită. La un nivel popular, romanul răspunde preocupărilor zilei de a salva Europa de propriii demoni ideologici şi tehnologici, redându-i sensul valorilor şi mai ales sufletul creştin. În 1950 romanul e tradus în engleză şi publicat în Statele Unite, fiind la fel de bine primit. În 1966 este ecranizat la Hollywood cu Anthony Quinn în rolul principal, iar pelicula se bucură de acelaşi imens succes. În anii următori cartea va fi tradusă în peste 30 de limbi, fiind una din operele literare româneşti cele mai bine difuzate şi mai cunoscute.

Nu la fel de favorabilă i-a fost însă autorului emigraţia românească. Dacă *Ora 25* a fost însoţită la apariţie de elogiile lui Mircea Eliade care o aşeza „alături de cele mai mari cărţi ale secolului", iar în prefaţa ediţiei spaniole din 1950 George Uscătescu o caracteriza în termeni superlativi, în revistele exilului „Gânduri libere" şi „Înşir-te mărgărite" romanul a fost desfiinţat încă de la apariţie atât din punct de vedere estetic cât şi ideologic. Se poate spune chiar că pe măsură ce cotele de popularitate ale romanului creşteau, relaţiile autorului cu proprii conaţionali de la Paris se deteriorau tot mai mult. Momentul de mare criză este anunţat de episodul penibil al procesului intentat de Monica Lovinescu pe tema retribuirii inadecvate a muncii sale de traducătoare, proces în care justiţia franceză i-a dat câştig de cauză lui Virgil Gheorghiu. Momentul cu adevărat dramatic are loc în 1952 când Virgil Ierunca face să-i parvină lui Gabriel Marcel un exemplar din *Ard malurile Nistrului*, pe care i-o prezintă drept o carte antisemită. „Le Figaro Littéraire" publică aceste dezvăluiri sub titlul „l'heure de la vérité a sonné pour M. Gheorghiu", iar tema va ţine capul de afiş mai multe luni la rând în toată presa franceză. O adevărată isterie se declanşează împotriva scriitorului pus literalmente la stâlpul infamiei: i se restituie cărţile date cu autograf, e agresat în plină stradă de cititori indignaţi etc. O atmosferă irespirabilă din care iese plecând câteva luni în Argentina, unde acuzaţiile de rasism nu-l pot ajunge şi unde se bucură de un tratament de vedetă la cel mai înalt nivel (fiind invitată să vorbească în faţa camerelor reunite ale parlamentului). Din păcate, prin ricoşeu campania de presă declanşată la Paris împotriva sa va face şi alte victime: pentru acuze similare de antisemitism marele scriitor român din exil, contemporanul strict al lui Virgil Gheorghiu, care a fost Vintilă Horia (1915-1992), i se retrage în urma unei campanii trasă parcă la indigo, orchestrată însă de ambasada şi Securitatea română cu sprijinul comuniştilor francezi, prestigiosul premiu Goncourt acordat în 1960 admirabilului său roman *Dumnezeu s-a născut în exil*. Interesantă este atitudinea lui Emil Cioran care n-a fost de acord cu campania împotriva lui Virgil Gheorghiu. Lipsa regretabilă de solidaritate şi spectacolul dizgraţios al dezbinărilor din elita intelectuală îl vor face pe autorul răşinărean al *Tratatului despre descompunere* să o rupă cu mediile româneşti. „Noi nu i-am fi făcut aşa ceva unuia dintre ai noştri" ar fi fost comentariul unui scriitor ungur la acest episod penibil.

Soţii Ierunca nu-i vor ierta niciodată lui Virgil Gheorghiu succesul şi pretinsa lipsă de recunoştinţă , în volumul de memorii *La apa Vavilonului* (1999) Monica Lovinescu calomniindu-l deschis drept agent al Securităţii şi acuzându-l de escrocherie materială şi morală.

Un alt moment din acelaşi spectacol al divizării comunităţii româneşti din exilul parizian se consumă în mai 1963 de praznicul Înălţării Domnului când, deşi nu absolvise Facultatea de Teologie, episcopul Teofil Ionescu – care îi dăduse o dispensă în acest sens, acceptându-i cele trei cărţi de literatură pe teme religioase: *Vie de Saint Jean Chrysostome, Vie de Luther şi Vie de Mahomet* în contul semestrelor lipsă – îl hirotoneşte pe autorul lor preot : solemnitatea liturgică celebrată în biserica din Jean de Beauvais e tulburată de strigătele de indignare ale acelei părţi ostile din exilul românesc. Un reportaj al evenimentului va apare în revista „Paris Match" cu titlul infamant „Cette soutane cache-t-elle un imposteur?"

Cu toate acestea, în 1966 Părintele Virgil Gheorghiu primeşte titlul de econom stavrofor din partea patriarhului ecumenic Atenagora pe care îl întâlneşte personal în anul următor. În iunie 1968 va face o vizită la Constantinopol, din care a ieşit admirabilul portret al patriarhului din cartea intitulată *La vie du Patriarche Athenagoras* publicată un an mai târziu şi în care pune în lumină personalitatea harismatică şi frumuseţea morală a acestui remarcabil prim ierarh al Ortodoxiei. În 1973 noul patriarh ecumenic Dimitrios îi acordă Marea Cruce a Athosului.

În ciuda ostilităţii constante a presei de stânga franceze faţă de el , şi care nu va dispare niciodată, chiar dacă îşi va pierde din virulenţă, deceniile şase, şapte şi opt au fost de mare forţă creatoare pentru Virgil Gheorghiu. Acum apar romanele: *La seconde chance*, Ed. Plon, Paris, 1952; *Le peuple des immortels*, Ed. Plon, Paris, 1955; *Saint Jean Bouche d›Or*, Ed. Plon, Paris, 1957 (trad. românească Maria-Cornelia Ică jr : *Gură de Aur — atletul lui Hristos*, Deisis, Sibiu, 2004) ; *La Cravache*, Ed. Plon, Paris, 1960; *La Maison de Petrodava*, Ed. Plon, Paris, 1961; *Vie de Mahomet*. Ed. Plon, Paris, 1962; *Les immortels d›Agapia*. Ed. Plon, Paris 1964 (trad. românească Ileana Vulpescu : *Nemuritorii de la Agapia*, Editura 100+1 Gramar, Bucureşti 1999) ; *La Jeunesse du docteur Luther*, Ed. Plon, Paris, 1965; *De la vingt-cinquième heure à l›heure éternelle*, Ed. Plon, Paris, 1965; *La Condottiera*, Ed. Plon, Paris, 1967; *Pourquoi m›a-t-on appelé Virgil*, Ed. Plon, Paris, 1968 (trad. românească Maria-Cornelia Ică jr : *Cum am vrut să mă fac sfânt. Alte amintiri dintr-o copilărie teologică*, Deisis, Sibiu, 1999); *La vie du Patriarche Athenagoras*, Ed. Plon, Paris, 1969; *Perahim*, Ed. Plon, Paris, 1969; *L'Espionne*, Ed. Plon, Paris, 1971; *L'oeil américain*, Ed. Plon, Paris, 1972; *L'Homme qui voyagea seul*, Ed. Plon, Paris, 1973; *Dieu ne reçoit que le dimanche*, Ed. Plon, Paris, 1975; *Les Inconnus de Heidelberg*, Ed. Plon, Paris, 1977; *Les Amazones du Danube*, Ed. Plon, Paris, 1978; *Les Mendiants de miracles*, Presses Pocket, Paris, 1978; *Christ au Liban*, Ed. Plon, Paris, 1979; *Dieu à Paris*, Ed. Plon, Paris, 1980; *Le Grand exterminateur*, Presses Pocket, Paris, 1980; *Les Sacrifiés du Danube*, Presses Pocket, Paris, 1982; *Mémoires. Le témoin de la vingt-cinquième heure*, Ed. Plon, Paris, 1986 (trad. românească Sanda Mihăescu-Cîrsteanu: *Memorii. Martorul orei 25*, Editura 100+1 Gramar, Bucureşti 1999); *La Corée. La belle inconnue de l'Extrême-Orient à l'heure des jeux Olympiques*, Ed. Plon, Paris, 1987; *L›épreuve de la liberté. Mémoires*, Ed. du Rocher, Monaco, 1995 (trad. românească Sanda Mihăescu-Cîrsteanu: *Memorii. II Ispita libertăţii*, Editura 100+1 Gramar, Bucureşti, 2002)

Marea majoritate a a operelor sale scrise în franceză şi pentru un public occidental îşi are punctul de plecare în subiecte şi teme româneşti. De la primul contact cu teroarea roşie bolşevică din *Ard malurile Nistrului* şi *Ora 25*, până la *Marele exterminator* şi *Dumnezeu la Paris*, Părintele Virgil Gheorghiu a dat în felul său o mărturie neobosită despre esenţa dezumanizantă a sistemelor totalitare, mai ales a celui sovietic. În spatele acestei realităţi atroce el a întrezărit însă vizionar esenţa nihilistă a evoluţiei civilizaţiei contemporane, depersonalizarea omului prin tehnică şi birocraţie. Nu doar regimurile totalitare sunt inumane, cele democratice sunt în egală măsură atunci când tehnologicul şi birocraţia îl aneantizează pe om transformându-l într-un număr. Aceasta e de fapt ora 25, ora unei istorii paroxistice şi a apocalipsei umanului, când fragila fiinţă umană este redusă la număr şi anulată în unicitatea ei irepetabilă. Singura şansă de salvare este pe verticală, prin regăsirea unei întemeieri transcendente a umanităţii omului. Este de altfel soluţia pe care o sugerează chiar titlul uneia din cele mai semnificative cărţi ale sale, programatică prin chiar titlu: *De la ora 25 la ora veşnică*, Plon, 1965 (traducere: Maria-Cornelia Ică jr, prefaţă: diac. Ioan I. Ică jr, Sibiu, 1998, 144 p. cu titlul *Tatăl meu, preotul care s-a urcat la cer. Amintiri dintr-o copilărie teologică*). Scrisă ca şi *Poporul nemuritorilor* (1955), *Casa din Petrodava* (1961) sau *Nemuritorii de la Agapia* (1964), în anii ostilităţii pariziene care a urmat dezvăluirii aşa-zisului antisemitism al autorului *Orei 25*, toate aceste scrieri sunt într-un fel sau altul o evocare a universului arhaic al satului românesc pe care Părintele Virgil Gheorghiu îl vede transfigurat de „ora veşnică", timpul liturgic şi eshatologic al spiritualităţii ortodoxe. Rememorându-şi copilăria ca pe o iniţiere treptată în tainele vibrante ale creştinismului în orizontul căruia vieţuia întregul sat, autorul îl iniţiază de fapt pe cititorul contemporan în cele mai profunde intuiţii mistice ale Ortodoxiei: taina spaţiului şi timpului liturgic, a altarului, a îndumnezeirii omului ca esenţă a umanităţii sale. Fără să o proclame şi fără să-şi etaleze referinţele, Părintele Virgil Gheorghiu pune în joc o erudiţie patristică impresionantă. Figura tutelară a acestui univers coerent în care deşi sărac, omul e bogat în sensuri, este cea a tatălui scriitorului, preotul satului, „calul lui Hristos", adevărat înger în trup care îşi păstoreşte mica comunitate peste care se întinde umbra malefică a „orei 25" direct spre „ora veşnică" a evadării prin cer cu a cărui experienţă liturgică erau deja familiari. Evocarea de un patos profund şi de un lirism vibrant se constituie în polul luminos şi totodată profetic al universului său.

Între „ora 25" şi „ora veşnică", Virgil Gheorghiu şi-a împlinit menirea de scriitor şi preot, de martor al dezumanizării omului şi mărturisitor al mântuirii sale prin credinţă, de reporter al faptului divers al istoriei apocaliptice şi de poet al frumuseţii ortodoxiei neamului său. A fost o voce spirituală unică de anvergură mondială, pe care cultura şi teologia românească au datoria încă să o „repatrieze".

Maria-Cornelia ICĂ jr

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENȚIU

Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului
– noiembrie 2007 –

• **Vineri, 2 noiembrie.** A primit la reşedinţa mitropolitană vizita domnului Franco Antiga, preşedintele Băncii Italo-Române.

• **Sâmbătă, 3 noiembrie.** A participat la inaugurarea sediului Băncii Italo Române de la Sibiu.

• **Duminică, 4 noiembrie.** A săvârşit Sf. Liturghie şi a predicat la Biserica „Sf. Apostoli Petru şi Pavel" din localitatea Arini, protopopiatul Rupea. A oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor de înnoire a locaşului de cult. L-a hirotesit pe P.C. Pr. Nicolae Adrian Duţia întru iconom.

• **Luni, 5 noiembrie.** A prezidat conferinţa preoţească la protopopiatul Făgăraş.

• **Marţi, 6 noiembrie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie. A prezidat conferinţa preoţească la protopopiatul Mediaş.

• **Miercuri, 7 noiembrie.** A avut program de lucru la cabinet.

• **Joi, 8 noiembrie** (*Sărbătoarea Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil*). A slujit Sf. Liturghie la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" din localitatea Aciliu, protopopiatul Sălişte. A oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor exterioare şi l-a hirotesit pe P.C. Pr. Florin Radu întru sachelar.

• **Vineri, 9 noiembrie.** A prezidat şedinţa permanenţei operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Sâmbătă, 10 noiembrie.** A participat la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, la deschiderea oficială a simpozionului „Instrucţie şi Educaţie Religioasă. Tradiţie şi Modernism", organizat de Arhiepiscopia Sibiului. La acest eveniment au fost prezenţi 120 de profesori de religie, precum şi inspectorii de specialitate din judeţele Sibiu, Braşov, Harghita şi Covasna. În aceeaşi zi, a prezidat şedinţa Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Duminică, 11 noiembrie.** A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Sf. Nicolae" din localitatea Şinca Nouă, protopopiatul Făgăraş.

• **Luni, 12 noiembrie.** A participat, în calitate de coordonator ştiinţific, în comisia de doctorat a dlui Iulian Mihai Constantinescu.

• **Marţi, 13 – Sâmbătă, 17 noiembrie.** Cu binecuvântarea P.F. Sale Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Î.P.S. Sa a participat la Viena, la lucrările întrunirii anuale a Comitetului Central al Conferinţei Bisericilor Europene.

• **Duminică, 18 noiembrie.** A oficiat slujba de sfinţire a Bisericii „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil" din localitatea Velţ, protopopiatul Mediaş. A săvârşit Sf. Liturghie şi a rostit un cuvânt de învăţătură. L-a hirotesit întru iconom pe P.C. Pr. Nicolae Cismaş. În aceeaşi zi a asistat la slujba vecerniei de la parohia Aţel şi a rostit un cuvânt duhovnicesc. A vizitat şantierul de construcţii al noii biserici din Aţel.

• **Luni, 19 noiembrie.** A prezidat sinaxa duhovnicească a monahilor şi monahiilor din Arhiepiscopia Sibiului desfăşurată la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus.

• **Marţi, 20 noiembrie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie. A avut program de audienţe.

• **Miercuri, 21 noiembrie** (*Sărbătoarea Intrării în Biserică a Maicii Domnului*). A săvârşit Sf. Liturghie şi a ţinut un cuvânt de învăţătură la Biserica „Intrarea Maicii Domnului în Biserică" din Sibiu (pr. paroh Vasile Mihoc). L-a hirotesit întru iconom pe P.C. Pr. Ioan Mihoc.

• **Joi, 22 noiembrie.** A avut program de lucru la cabinet.

• **Duminică, 25 noiembrie.** A slujit Sf. Liturghie şi a predicat la Biserica „Sf. Nicolae" din localitatea Vurpăr, protopopiatul Sibiu. A oficiat slujba de sfinţire a unei troiţe ridicate în localitate prin osteneala familiei Ioan Albescu.

• **Luni, 26 – Miercuri, 28 noiembrie.** A participat la lucrările Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

• **Joi, 29 – Marţi, 4 decembrie.** La invitaţia Sanctităţii Sale Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, Î.P.S. Sa a participat la Istanbul, la sărbătoarea Sf. Apostol Andrei.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Dr. LAURENŢIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂŞINĂREANU, a săvârşit următoarele:

• **Joi, 1 noiembrie.** P.S. Sa a participat la lucrările Simpozionului „Lupta împotriva drogurilor" organizat la mănăstirea „Brâncoveanu" – Sâmbăta de Sus, oficiind şi *Te-Deumul* de început al acestuia.

• **Duminică, 4 noiembrie.** A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica parohială din Măgura, protopopiatul Bran, instalându-l ca nou paroh pe P.C. pr. Plotogea Petre Lucian. Seara slujeşte şi predică la Vecernie în biserica din Tohanu Nou, protopopiatul Bran (pr. paroh Ioan Manea).

• **Luni, 5 – Miercuri, 7 noiembrie.** Audienţe, lucrări de birou.

• **Joi, 8 noiembrie** (*Soborul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil*). A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica Inspectoratului de Jandarmi Braşov cu prilejul zilei hramului – Sf. Arhangheli (pr. capelan Ioan Boroş).

• **Vineri, 9 noiembrie.** A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la schitul Şinca Veche cu prilejul zilei hramului – Sfântul Nectarie din Eghina (stareţ protosinghel Matei Bilaucă). Seara slujeşte Vecernia în Catedrală, apoi participă la o întrunire ecumenică la sediul parohiei romano-catolice din Sibiu.

• **Duminică, 11 noiembrie.** A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la biserica „Sfântul Mucenic Mina" din Braşov-Spitale Tractorul, rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Marius Albu). Seara slujeşte şi predică la Vecernie la mănăstirea Boholţ, protopopiatul Făgăraş.

• **Marţi, 13 noiembrie.** A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în Catedrala mitropolitană şi slujba de Te-Deum. Audienţe, lucrări de birou.

• **Miercuri, 14 noiembrie.** A săvârşit în sobor slujba înmormântării diaconului Ilie Toader în biserica parohială din Veştem, rostind cuvânt de învăţătură. Seara slujeşte Vecernia şi Acatistul Mântuitorului în Catedrala mitropolitană.

• **Joi, 15 noiembrie.** Audienţe, lucrări de birou. A participat la Primăria din Sibiu la vernisajul expoziţiei „Sibiu Standard 2007". Seara participă la Institutul de Cercetări Socio-Umane din Sibiu la conferinţa pr. prof. acad. Mircea Păcurariu intitulată „Mitropoliţii Sibiului".

• **Duminică, 18 noiembrie.** A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica parohială din cartierul sibian „Valea Aurie", rostind cuvânt de învăţătură (pr. paroh Valentin Sicoe). A acordat un interviu Postului Trinitas Tv legat de personalitatea mitropolitului Antonie Plămădeală. Seara slujeşte Vecernia în Catedrală.

• **Luni, 19 noiembrie.** A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la mănăstirea Sâmbăta de Sus cu prilejul Sinaxei stareţilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Marţi, 20 noiembrie.** A săvârşit la invitaţia P.S. Gherasim al Râmnicului Sfânta Liturghie arhierească la mănăstirea Bistriţa, jud. Vâlcea, cu prilejul sărbătoririi Sfântului Grigorie Decapolitul.

• **Miercuri, 21 noiembrie** (*Intrarea în Biserică a Maicii Domnului*). A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la biserica „Sfântul Pantelimon" a Spitalului Militar din Sibiu (pr. paroh dr. Zamfir Papară).

• **Joi, 22 – Vineri, 23 noiembrie.** Audienţe, lucrări de birou.

• **Sâmbătă, 24 noiembrie.** A săvârşit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană, iar seara, Vecernia în Catedrală.

• **Duminică, 25 noiembrie**. A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena" din localitatea Agnita, instalând ca nou păstor sufletesc pe P.C. pr. Mihai Naicu. A rostit un cuvânt de elogiere a P.C. prot. on. Gregoriu Cernea retras la pensie şi a vizitat Centrul protopopesc Agnita aflat în restaurare. Seara slujeşte şi predică la Vecernie la mănăstirea Valea Hârtibaciului – Nocrich.

• **Luni, 26 noiembrie.** A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească în biserica „Sf. Stelian" a Spitalului de Copii din Braşov cu prilejul hramului şi a sfinţit şi noul clopot al acesteia (pr. paroh Ioan Marius Popa).

• **Marţi, 27 – Joi, 29 noiembrie.** A participat la lucrările Sfântului Sinod al B.O.R.

• **Vineri, 30 noiembrie** (*Sf. Apostol Andrei*). A săvârşit Sfânta Liturghie arhierească la mănăstirea „Sfântul Apostol Andrei" de la Berivoi, protopopiatul Făgăraş, cu prilejul zilei hramului (stareţ protosinghel Iosif Toma). La orele amiezii a oficiat în oraşul Făgăraş o slujbă de reînhumare a osemintelor eroilor făgărăşeni în noul mausoleu ce se va înălţa în centrul oraşului. Seara oficiază la Mausoleul mitropolitului Andrei Şaguna din Răşinari o slujbă de pomenire împreună cu preoţii din localitate.

Arhid. Vasile AVRAM

TEOLOGIE ŞI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Preot prof. univ. dr Sorin Cosma, *O abordare creştină a bioeticii*, Ed. Marineasa, 2007, 319 p.

Pentru aceia care cunosc râvna Părintelui Sorin Cosma pentru cercetarea teologică şi comparată asupra bioeticii, desigur că această carte nu este neapărat o surpriză. Ea rămâne însă o noutate, prin abordare şi conţinut, Părintele nedesminţindu-şi calitatea de cercetător cu râvnă şi dar.

Construită în trei părţi distincte, *„Caracterul sacru al vieţii"* (Avortul în viziunea moralei creştine; Procrearea medical asistată; Ingineria genetică şi clonarea; Îmbuibarea şi alcoolismul, forme de degradare a calităţii vieţii; Toxicomania, privelişte a dezorientării şi deznădejdii; Adulterul şi formele lui de compromitere a condiţiei umane; Homosexualitatea, patimă de necinste; SIDA, boală şi păcat; Crima şi violenţa ca forme ale patologiei antisociale; Suicidul; Euthanasia) (pp.13-210); *„ Bioetica iubirii jertfelnice"* (Transplantul de ţesuturi şi organe) (pp.211-222); *„ Bioetica creştină-chemare la sfinţenia vieţii"*(Postul ca formă a ascezei ce conduce la sfinţenia vieţii; Postul în faţa ştiinţei; Materializarea sufletului prin rugăciune, în viziunea ştiinţei; Rugăciunea ca terapie psihosomatică; Actualitatea socială a vieţii de rugăciune; problema unităţii conjugale în contextul actual; Rugăciunea şi familia; Sacralitatea creaţiei şi sfinţenia vieţii omului)(pp.223-300), cartea propune analize pline de pertinenţă asupra problematicii generale şi speciale a bioeticii, multe dintre soluţiile exprimate de autor fiind actuale ca prezentare, abordare şi finalitate pastorală.

Frumuseţea şi sobrietatea ştiinţifică a lucrării, bibliografia modernă precum şi temeinicia abordărilor fac din această carte o mărturie curajoasă, creştină şi ortodoxă, în domeniul atât de special al bioeticii.

Constantin Brătescu, *Biserica strămoşească din Banatul de Sud şi contribuţia sa la făurirea României Mari* (1867-1919), Ed. DALAMI, Caransebeş, 2007, 285 p.

Lucrarea aceasta, cronică a importantului aport al Bisericii Ortodoxe din Banat la făurirea României Mari, cuprinde nu mai puţin de 163 de documente care reflectă unitatea indestructibilă dintre conştiinţa mărturisitoare „în Hristos şi Neam românesc" care s-a realizat între oamenii bisericii şi cei încredinţaţi lor spre păstorire. Dincolo de valoarea ei documentară clară, *Introducerea* realizată de autorul acestei crestomaţii de texte mărturisitoare, Dl. Constantin Brătescu, aduce lumina necesară asupra unor aspecte importante din regiunea Banatului românesc.

Mitropolitul LAURENŢIU

PROGRAMARE DE CONCURS

În condiţiile obişnuite de concurs, publicăm spre ocupare următoarele *parohii vacante:*

1. Parohia Coveş – Protopopiatul Agnita
2. Parohia Noiştat – Protopopiatul Agnita

Termen de concurs: **1 decembrie – 31 decembrie 2007**

Cei care doresc să ocupe aceste posturi, vor înainta cererea în termenul legal la Oficiile Protopopeşti, anexând (unde e cazul) adeverinţe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs, Oficiile Protopopeşti ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaţilor.

P.C. Protopopi sunt îndrumaţi să verifice cererile candidaţilor în care se vor menţiona vechimea în funcţia anterioară, examene absolvite, situaţia socială (domiciliu, copii, părinţi, locul de muncă al soţiei etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfăşurarea concursului.

Termen de contestaţie: 15 zile de la data numirii.

ANUNŢ

Arhiepiscopia Ortodoxă Română Sibiu anunţă costul abonamentelor, pe 2008, la publicaţiile pe care le editează:

1. ***Telegraful Român*** – 25 lei
2. ***Revista Teologică*** – 25 lei

Pentru S.U.A., abonamentul la „Telegraful Român" este de 26 $, iar pentru „Revista Teologică" – 35 $.

Pentru Europa, abonamentul la „Telegraful Român" este de 12 €, iar pentru „Revista Teologică" – 15 €.

Costul abonamentelor se virează în:
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001 – lei
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 00012 – dolari
COD IBAN RO76 RNCB 0027 0360 5879 0021 – euro.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran, nr. 1, Cod fiscal 44 79 403.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2007 este de 20 RON (200 000 lei).
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru străinătate abonamentul este de 25 **dolari** SUA
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012
sau echivalentul în **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Fondator:
Mitropolitul
ANDREI ŞAGUNA
1853

Telegraful Român

Anul 155
Sibiu
2007

FOAIE BISERICEASCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 155, Nr. 47 – 48

15 decembrie 2007

«Întruparea iubirii divine»

Pastorală la Naşterea Domnului – 2007

Ne-a învrednicit şi anul acesta Prea Bunul Dumnezeu să ajungem binecuvântatul praznic al Naşterii Domnului cu pace şi bucurie, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate darurile Sale cele bogate revărsate asupra noastră. Crăciunul este praznicul bucuriei, e sărbătoarea „împlinirii celor făgăduite", căci, ceea ce patriarhii cu mare dor au aşteptat şi proorocii au profeţit şi drepţii au dorit să vadă, astăzi s-a împlinit: *Dumnezeu S-a arătat pe pământ şi a locuit între oameni.* Este taina cea mare a creştinismului, este misterul de necuprins al iubirii lui Dumnezeu, este realitatea nouă, unică şi mântuitoare în care am intrat odată cu venirea la noi a Creatorului nostru.

Prin cântările acestei sărbători, prin frumoasele colinde care răsună în aceste zile, Biserica vrea să ne prezinte sintetic şi poetic întreaga iconomie a mântuirii, împlinită de Mântuitorul Iisus Hristos. Ceea ce textul cultic vesteşte este explicat şi comentat în scrierile Sfinţilor Părinţi.

Toţi marii Părinţi ai Bisericii vorbesc despre misterul negrăit al iubirii lui Dumnezeu arătat în istoria mântuirii neamului omenesc şi împărtăşit credincioşilor la fiecare sărbătoare a anului bisericesc.

Din iubire Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul Său, spune *Sfântul Vasile cel Mare*, pentru a împărtăşi acestei fiinţe raţionale şi libere iubirea Sa, pentru ca prin asemănare să cunoască pe Cel asemenea, adică pe Creatorul său şi să răspundă acestei iubiri pentru ca astfel chipul să ajungă la asemănare[1].

Dragostea aceasta negrăită a lui Dumnezeu s-a exprimat dintru început în starea fericită pe care a gustat-o omul în rai, în acel *„bine foarte"* prin care Creatorul le-a făcut pe toate. Căci, nu pe om l-a făcut primul, pentru a nu fi sărac, spune acelaşi sfânt părinte, ci a făcut mai întâi cerul, pământul şi toate plantele şi animalele peste care l-a pus stăpân, alegând un loc special din tot pământul unde l-a aşezat pe om, *„un locaş deosebit, în propria-I podoabă, în rai având astfel tot ce îi era necesar pentru a se îndulci şi a gusta din dragostea dumnezeiască".*[2]

Scurtă a fost această stare primordială de fericire, căci din invidia diavolului şi din neascultare de porunca dumnezeiască omul pierde această bucurie de *„a fi împreună"* cu Dumnezeu, pentru că, ne explică acelaşi mare ierarh din Cezareea Capadociei, *„Adam, care era sub paza lui Dumnezeu şi se desfăta cu bunătăţile Lui, iute s-a săturat de toate aceste bunătăţi şi ocărând oarecum saţiul, a preferat frumuseţii spirituale ceea ce părea plăcut ochilor trupului şi a preţuit mai mult săturarea pântecelui decât desfătările cele duhovniceşti. De aceea îndată a şi fost izgonit din rai, a pierdut acea vieţuire fericită şi a ajuns rău, nu din constrângere, ci din nesocotinţă. De aceea a şi păcătuit pentru că a întrebuinţat rău libera voinţă şi a murit din pricina păcatului, «că plata păcatului este moartea». Cu cât se depărta de viaţă, pe atât se apropia de moarte. Că Dumnezeu este viaţă, iar lipsa vieţii, moarte."*[3]

Cunoaştem cu toţii drama căderii şi consecinţele ei. La originea răului în lume se află neascultarea de porunca dumnezeiască, din ispita şi lucrarea diavolului. *„El, ispititorul, este urâtor de oameni,* spune Sfântul Vasile, *pentru că este luptător împotriva lui Dumnezeu. De la început a urât şi s-a ridicat împotriva lui Dumnezeu cel Atotputernic, l-a disprețuit pe Stăpânul, s-a înstrăinat de Dumnezeu. Văzând însă pe om după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi neputând călca împotriva lui Dumnezeu, toată răutatea lui a vărsat-o împotriva chipului lui Dumnezeu..."*[4]. Şi aşa omul a ajuns să cadă în păcat, aşa a intrat în lume moartea şi stricăciunea firii omeneşti. Dar, Dumnezeu *„nu l-a trecut pe om cu vederea,* ne explică acelaşi mare ierarh capadocian, *ci mai întâi lege i-a dat spre ajutor, îngeri i-a rânduit spre pază şi îngrijire, proroci a trimis ca să mustre răutatea şi să înveţe virtutea, a pus stavilă pornirilor spre răutate prin ameninţări, prin făgăduinţe a trezit dorinţa spre cele bune. Căci bunătatea Domnului nu ne-a părăsit şi iubirea Lui faţă de noi n-am putut să o împiedicăm"*[5]. Am fost rechemaţi din moarte şi am obţinut iarăşi viaţa prin Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, Care a venit pe pământ şi *„S-a născut din femeie pentru ca să-i renască pe toţi cei născuţi şi S-a răstignit de bunăvoie, pentru a-i milui pe cei ce nu s-au răstignit de bunăvoie..."*[6]

Adâncul tainei iubirii lui Dumnezeu s-a arătat deplin la venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu, Care a venit pe pământ *„nu prin foc şi în sunete de trâmbiţe şi pe un munte fumegând sau printr-un nor întunecos şi prin furtuni care înspăimântă sufletele celor care îl ascultă,* după cum afirmă Sfântul Vasile cel Mare, *ci acum este Dumnezeu în trup, Care vorbeşte cu blândeţe şi cu bunătate cu cei care au aceeaşi natură umană ca şi El. Dumnezeu în trup: [El] nu lucrează asupra noastră din depărtări, aşa cum lucra prin profeţi, ci chiar prin trupul Lui Însuşi, cel de o rudenie cu al nostru, pentru a readuce la Sine tot neamul omenesc."*[7]

Din toate aceste pasaje patristice este evident faptul că opera de mântuire împlinită de Dumnezeu-Omul este taina divino-umană a iubirii divine întrupate, este realitatea nouă, mântuitoare adusă în lume de întruparea Cuvântului lui Dumnezeu. Dacă la începutul lumii Creatorul a sădit chipul Său în om, la venirea Sa în lume, la re-crearea lumii, bogăţia infinită a bunătăţii şi iubirii lui Dumnezeu a luat forma virtuţilor umane, s-a arătat prin smeritul chip omenesc pentru ca pe toţi oamenii să-i atragă la Sine. Doar prin această unire negrăită şi tainică natura umană a putut fi izbăvită de păcat, de moarte şi de tirania diavolului. Păcatul l-a depărtat pe om de Dumnezeu şi numai Dumnezeu putea să îl readucă pe om la comuniunea cu Sine. Astfel, Fiul lui Dumnezeu se coboară la om, se îmbracă cu trup omenesc din preacurata Fecioară Maria, pentru ca omul să se întoarcă la Dumnezeu, să se umple de Dumnezeu. *Sfântul Atanasie cel Mare* spune că firea umană a fost dată Fiului lui Dumnezeu ca unui doctor iscusit pentru a o izbăvi de muşcătura cea înveninată a şarpelui, pentru a o curăţi şi a o învia şi a-i dărui nemurirea[8]. Iar acest doctor plin de bunătate, spune acelaşi sfânt părinte, S-a făcut El Însuşi medicamentul firii noastre, pentru ca toţi să ne izbăvim de păcat, de diavol şi de moarte gustând din Preacurat Trupul Lui, împărtăşindu-ne de viaţa care izvorăşte din El.[9]

(continuare în p. 2)

† Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
şi Mitropolitul Ardealului

Taina Crăciunului

Învăluiţi în tainica lumină a Stelei Betleemului, pătrunşi la suflet de dulceaţa şi mireasma colindelor noastre străbune, cuprinşi de bucuria păstorilor, a magilor şi a îngerilor prăznuim şi de această dată *„taina întrupării"* sau *„taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută",* taina Crăciunului.

Taina aceasta ne aduce în suflet bucuria sfântă a împlinirii ei şi fiorul tainic al revărsării în lume a bucuriei celei mai presus de fire.

Este taina marilor împliniri mântuitoare prin care neamul omenesc s-a învrednicit să primească *„harul şi adevărul prin Iisus Hristos"* (*Ioan* l, 17).

Cele ce de demult proorocii au vestit şi drepţii Vechiului Testament au dorit să vadă s-au împlinit în peştera negrăitei smerenii de lângă oraşul Betleem unde *„S-a născut Cel far' de-nceput cum au spus proorocii".*

Darul şi nădejdea întregului neam omenesc tiranisit de diavol prin păcatul neascultării protopărinţilor Adam şi Eva s-au împlinit prin ceea ce îngerul Domnului i-a spus dreptului Iosif: *„Iată, Fecioara va naşte fiu şi vei pune numele Iisus, că El va mântui poporul tău de păcate"* (*Matei* 1, 20). Pătruns de acest adevăr dumnezeiesc şi sublim, Sf. Ev. Ioan tălmăceşte astfel Naşterea Domnului: *„Şi Cuvântul S-a făcut trup şi S-a sălăşluit între noi şi am văzut mărirea Lui ca a Unuia născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr"* (*Ioan* 1, 14).

Locul acestei dumnezeieşti sălăşluiri – ieslea şi staulul Betleemului – au rămas şi vor rămâne de-a pururi purtătoare de lumina şi slava cerească, de pacea, de bucuria, de bunătatea şi de iubirea aduse în lume ca daruri cereşti de pruncul Iisus care aşa cum spune lămuritor Ap. Pavel *„este strălucirea slavei şi chipul fiinţei lui Dumnezeu şi Care ţine toate cu cuvântul puterii Sale"* (*Evrei* 1, 3).

Prin Naşterea Domnului vine în lume pacea şi dreptatea întruchipate în Cel ce a spus *„Pacea Mea dau vouă" (Ioan* 14, 27), iar prin taina întrupării se coboară de la *Părintele Luminilor „toată darea cea bună şi tot darul cel desăvârşit"* (*Iacob* 1, 17), după cuvântul Domnului care a zis *„Eu am venit ca lumea viaţă să aibă şi să aibă din belşug"* (*Ioan* 10, 10).

Taina Crăciunului aduce cu sine dezlegarea tainei întrupării, taina lui *„Dumnezeu care S-a arătat în trup, s-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălţat întru slavă"* (*I Tim* 3, 16).

Taina Crăciunului este taina pruncului Iisus culcat în iesle, adică taina negrăitei Sale smerenii care va deveni temelie a întregii vieţi creştine şi a Bisericii întemeiată de El pe acest pământ.

În această stare de slavă şi de chenoză deopotrivă proorocul şi psalmistul David îl vede pe Iisus *„împodobit cu frumuseţea mai mult decât fiii oamenilor, har revărsându-se de pe buzele Sale"* (*Psalmul* 44, 3).

Prin actul întrupării, Fiul lui Dumnezeu coboară la noi şi deşi devine prunc asemenea nouă în afară de păcat. El este împreună cu Tatăl şi cu Duhul sfânt, Ziditor al întregii făpturi căci El este *„Cel prin care toate s-au făcut şi fără de care nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut"* (*Ioan* 1, 3).

(continuare în p. 2)

† VISARION RĂŞINĂREANU
Episcop-Vicar Sibiu

Rugăciune la TEDEUM-ul de mulţumire pentru binefacerile revărsate asupra poporului român şi de pomenire a eroilor şi martirilor neamului

Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezul nostru, Dumnezeul îndurărilor şi a toată milostivirea, a Cărui milă este nemăsurată şi iubire de oameni adânc neajunsă, la a Ta slavă căzând, cu frică şi cu cutremur, ca nişte robi nevrednici, cu umilinţă aducem acum mulţumire bunătăţii Tale, pentru binefacerile ce au fost asupra poporului român în toate timpurile; şi ca pe Domnul, Stăpânul şi Binefăcătorul, Te slăvim, Îţi cântăm şi Te lăudăm. Şi iarăşi căzând înaintea Ta, mulţumim, rugând cu umilinţă nemăsurata şi nespusa Ta milostivire, ca precum ai binevoit a primi atunci rugăciunile bunilor şi străbunilor noştri şi cu milostivire i-ai învrednicit a li se împlini cererile, aşa şi de acum înainte învredniceşte-ne a spori întru dreapta credinţă, în dragostea cea către Tine şi cea către aproapele şi întru toate faptele cele bune, şi a dobândi ale Tale binefaceri, împreună cu toţi credincioşii Tăi. Mântuieşte-ne de toată reaua întâmplare, dăruindu-ne pace şi linişte.

Dă, Doamne, dregătorilor noştri, duhul înţelepciunii şi al iubirii de oameni, care întăreşte popoarele şi le înalţă. Înnoieşte în inimile judecătorilor duhul cel drept, care luminează şi învaţă tot adevărul. Revarsă în păstorii sufleteşti ai poporului Tău duhul lepădării de sine – pe care l-ai dat Sfinţilor Tăi Ucenici şi Apostoli când i-ai trimis în lume la propovăduire. Insuflă ostaşilor noştri bărbăţia şi vitejia cea sfântă a dragostei către Dumnezeu, către aproapele şi către ţară. Şi pe noi, pe toţi, învredniceşte-ne să sporim în faptele cele bune, care fac pe toţi oamenii după chipul şi asemănarea Ta.

Pomeneşte-i, Doamne, pe toţi eroii, ostaşii şi luptătorii români, din toate timpurile şi toate locurile, căzuţi pe câmpurile de luptă, în lagăre şi-n închisori pentru apărarea patriei şi a credinţei strămoşeşti, pentru întregirea neamului, pentru libertatea şi demnitatea noastră.

Auzi-ne, Doamne, precum ai auzit cu milă şi rugăciunile părinţilor noştri, când chemau ei ajutorul şi îndurările Tale asupra lor şi asupra ţării acesteia în care se preamăreşte numele Tău. Şi ne învredniceşte pe toţi ca întotdeauna mulţumire să-Ţi aducem, cele prea bune să grăim şi să-Ţi cântăm Ţie, Celui fără de început al Tău Părinte şi Preasfântului şi bunului şi de viaţă făcătorului Tău Duh, Dumnezeului celui slăvit întru o fiinţă: Slavă Ţie, Dumnezeului nostru, Dătătorului nostru de bine, în vecii vecilor!

«Întruparea iubirii divine»

(urmare din p. 1)

Întrupându-Se, Dumnezeu-Cuvântul a adus pe pământ toate bogățiile cerești, tot adevărul dumnezeiesc, toată fericirea raiului pierdută prin neascultare și, de aceea, spune *Sfântul Grigorie Teologul*, prin Betleem oamenii au intrat iarăși în paradis, căci Cel Care îmbogățește S-a sărăcit de bunăvoie, pentru ca omul să se îmbogățească cu Dumnezeirea Lui; și Cel plin S-a golit pentru puțin timp de slava Sa, ca omul să se împărtășească de plinătatea Sa.[10]

„Când Fiul lui Dumnezeu a văzut că păcatul, întinând sufletul, a distrus și în trup tot ce El a pus ceresc în el și că șarpele cel viclean stăpânea peste oameni, atunci El nu a trimis alt remediu împotriva bolii decât pe Sine, căci un alt medicament ar fi fost insuficient pentru o astfel de mare suferință, și, după ce S-a deșertat de slava pe care o avea ca Fiu născut din Tatăl fără de mamă, El cel nemuritor S-a făcut muritor întrupându-Se în trupul unei Fecioare, ieșind din el atât Dumnezeu cât și om, atât nemuritor cât și muritor, unind în Sine cele două firi, una ascunsă, iar alta văzută... În aceste două firi, dumnezeiască și omenească, Hristos S-a arătat ca Noul Adam pentru ca pe Adam cel dintâi să îl mântuiască. Dar El a apărut cu totul acoperit sub acoperământul trupului luat din Fecioară, pentru că altfel nu ar fi fost posibil să se apropie de slăbiciunile oamenilor și pentru că era necesar ca șarpele, care se crede înțelept, să se apropie din nou de acest Adam și să Îl întâlnească pe Dumnezeu..."[11]

Precum într-o familie venirea în lume a unui copil e așteptată cu ardoare, în același fel Biserica, marea familie creștină, odată cu apropierea Crăciunului se umple de bucuria venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu. E bucuria coborârii lui Dumnezeu la om, e fericirea vederii, auzirii, pipăirii Lui, pe care Biserica o păstrează în imnele acestei sărbători. De ce este atât de actuală și inepuizabilă această bucurie an de an? Pentru ce creștinismul nu încetează a sărbători în fiecare an pe 25 decembrie venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu? Este oare Crăciunul doar o simplă amintire, o re-punere în scenă a unor evenimente și fapte trecute din istoria mântuirii? Este Crăciunul un simplu eveniment istoric, comemorat și repetat la infinit asemenea unei zile naționale? Care este taina bucuriei perpetue pe care ne-o dăruiește Dumnezeu an de an?

Răspunsul la toate aceste întrebări ni-l oferă semnificația tainică a cultului Bisericii, în cadrul căruia omul se întâlnește cu Hristos, cu Hristos cel răstignit și înviat, cu Hristos în Care sunt concentrate toate evenimentele iconomiei mântuirii. Întâlnirea cu Hristos prin Duhul Sfânt este taina bucuriei fiecărei sărbători. Noi, acum, nu doar cugetăm la Hristos și la tot ce a făcut El pentru noi, ci intrăm în legătură cu El prin cântări și rugăciuni, ne împărtășim de El prin Jertfa Euharistică, prin Sfintele Taine. Această maximă apropiere a lui Hristos de noi ne aduce în inimi bucuria fiecărui eveniment al vieții Lui pământești pe care prin harul Sfântului Duh îl trăim ca mereu actual, mereu nou și înnoitor pentru viața noastră. În Biserică putem astfel reitera întreaga viață a lui Hristos prin Sfintele Taine, după cum spune *Sfântul Nicolae Cabasila*, iar această împreună călătorie a lui Hristos cu noi prin întreg cultul Bisericii este o tainică realitate care aduce în inimile noastre bucuria fiecărui praznic împărătesc.

Cântările Crăciunului folosesc *prezentul continuu* tocmai pentru a exprima actualitatea bucuriei acestei întâlniri perpetue cu Hristos, prin cult. Astfel, în prima catavasie a praznicului, preluată din *Cuvântarea la Arătarea Domnului* a Sfântului Grigore Teologul, noi cântăm:

„Hristos se naște, măriți-L! Hristos din ceruri, întâmpinați-L! Hristos pe pământ, înălțați-vă! Cântați Domnului tot pământul și cu veselie lăudați-L, popoare, că S-a preamărit".

Dumnezeu a vrut să mântuiască neamul omenesc nu de la distanță, ci Și-a asumat firea omului cea căzută, făcându-Se ipostas al ei, acoperindu-Și slava Sa pentru a putea intra în comuniune cu omul, devenind un Subiect pe măsura naturii omenești. Această coborâre a lui Dumnezeu la om arată iubirea, libertatea și atotputernicia lui Dumnezeu, fiind maxima manifestare a puterii și iubirii Lui. Părinții Bisericii au văzut metaforic această coborâre a lui Dumnezeu la făpturile Sale, această chenoză drept *„un joc"* al dragostei dumnezeiești în care Creatorul vine și Se coboară ca un părinte la nivelul copilului bolnav, pentru a-l vindeca și a-l atrage la dragostea și bucuria comuniunii Sale, fără a pierde însă nimic din înălțimea și atotputernicia Sa: *„Cuvântul Cel preaînalt se joacă în tot felul de moduri, unind (cu Sine), după cum a binevoit, lumea întreagă de pretutindeni"*, spune *Sfântul Grigorie Teologul* în unul din poemele sale[12], arătând că manifestarea iubirii Ziditorului a toate, a Celui preaînalt, a Celui necuprins, este o coborâre negrăită, văzută metaforic ca un joc dumnezeiesc în care dragostea divină ia chip omenesc, dăruindu-se tainic făpturii pentru a o atrage astfel cu totul la Sine.

Aceasta este taina cea mare a sărbătorii de astăzi: iubirea lui Dumnezeu vine la noi sub chipul smerit al unui prunc născut în sărăcie și simplitate pentru a-l întâlni pe omul care își pierduse prin păcat nevinovăția prunciei, pentru a-i dărui blândețea, smerenia, simplitatea, nerăutatea și frumusețea originară.

Pruncul născut în Betleemul Iudeii, Mântuitorul lumii, a venit în lume pentru a întoarce inimile părinților spre copii, a celor frământați de gânduri, a celor dezbinați, a celor păcătoși, a celor însinguri spre cei curați, spre cei simpli, spre cei smeriți, spre cei lipsiți de răutate, și ne avertizează că dacă nu vom întoarce și nu vom fi ca și copiii, nu vom intra în împărăția cerurilor (cf. *Mat* 18, 3).

Imperativul Evangheliei este clar: Să ne facem cu toții copii la inimă pentru a înțelege acest *„joc al iubirii lui Dumnezeu"*, această dăruire de dragoste care așteaptă răspunsul nostru. Să lăsăm orgoliile personale, egoismul și toate celelalte patimi, să ne golim de noi înșine, să coborâm în Betleemul inimii și acolo să Îl întâlnim pe pruncul Hristos, sălășluit prin Taina Sfântului Botez în inimile noastre cu toată frumusețea, curăția, blândețea și smerenia Lui, așteptând răspunsul și dragostea noastră. Hristos Cel smerit, Hristos Pruncul a venit în lume, S-a întrupat, S-a răstignit și a înviat, iar apoi prin harul Sfântului Duh S-a sălășluit în inimile noastre, vrând să găsească suflete care să intre în dialog cu El, care să redescopere astfel frumusețea originară a copilăriei neamului omenesc, adică starea de fericire din rai.

Să ne arătăm toți copii ai lui Dumnezeu, frați ai lui Hristos, prin gustarea din viața Lui în Sfintele Taine, pentru ca astfel să trăim de acum o viață cerească, o viață nouă, renăscută de Sus, prin pocăință și paza sfintelor Sale porunci. Apostolul neamurilor ne învață că a trăi această viață nouă în Hristos înseamnă a renunța la patimile egoiste, înseamnă a omorî *„mădularele .. cele pământești: desfrânarea, necurăția, patima, pofta cea rea și lăcomia, care este închinare la idoli..."*, a lepăda mânia, defăimarea, cuvintele de rușine, *„pentru care vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării ..."* (*Col* 3, 5-8).

Suntem îndemnați să nu iubim lumea și cele din lume, adică pofta ochiului, pofta trupului și trufia vieții (cf. *1 In* 2, 16), pentru ca astfel să ne arătăm asemenea pruncului Hristos, Fratele nostru mai mare, venit în lume nu doar să ne învețe, dar și să ne ajute să dobândim viața fericirii veșnice.

Avem datoria sfântă să păzim curăția neamului românesc atât de amenințată în acest ultim deceniu. Să nu uităm că această curăție a copiilor este principalul gaj pentru care Dumnezeu mai ține lumea. Oare putem rămâne indiferenți de ceea ce se întâmplă în școlile noastre, în societatea noastră? Oare putem trece cu vederea faptul că prin toate mijloacele mass-media, prin jocurile pe calculator, prin imaginile din presă sau de pe internet se atentează la sufletul curat al copiilor și sfințenia familiei? Oare ce pot învăța cei mici puși în fața televizorului? Cine este oare răspunzător că noi lăsăm fiii neamului nostru să evadeze în fiecare zi într-o lume a violenței, a desfrâului, a adulterului, a pornografiei propusă prin televiziunea comercială? Oare nu ne dăm seama de ce probleme ne vom lovi peste câțiva ani când copiii noștri vor crește?

Să ne trezim, iubiți credincioși, să ne luptăm pentru păzirea curăției noastre sufletești, dar și a copiilor noștri. Să le dăm celor mici hrana sufletească de care au nevoie, să veghem creșterea lor, să îi deprindem de mici cu paza sfintelor porunci, cu mersul la biserică, să ne străduim să îi scoatem cu ajutorul rugăciunii, a Sfintei Spovedanii și a Sfintei Euharistii din toate capcanele și cursele celui rău, oferindu-le ca alternative la seducțiile modernismului, o viață cât mai aproape de Dumnezeu și de natură, precum și o viață de adevărată comuniune de iubire în familie. Doar așa copiii noștri vor deprinde cei șapte ani de acasă, vor învăța care sunt valorile și virtuțile specifice neamului nostru.

Biserica noastră, prin noul său întâistătător, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel, ne-a oferit tuturor fiilor ei trei daruri alese: *Radioul Trinitas, Postul de Televiziune și cotidianul Lumina*, care sunt nu doar alternative la cele lumești, ci adevărate lucrări de educație duhovnicească, prin rugăciune și catehează, de apărare a credinței și a spiritualității ortodoxe, de susținere a propriei sale lucrări misionare și filantropice.

Nașterea Domnului este pentru noi sărbătoarea coborârii lui Dumnezeu, a locuirii Lui în și printre oameni. Biserica ne îndeamnă să ne bucurăm nu ca la un praznic omenesc, ci ca la unul dumnezeiesc, nu lumește, ci mai presus de lume, nu cu cele ale noastre, ci cu cele ale Stăpânului, nu cu cele ale slăbiciunii, ci cu cele ale tămăduirii, nu în ospețe și necumpătări, ci în bucuria Duhului Sfânt, pentru ca Pruncul tânăr născut în ieslea Betleemului să Se nască și să crească în inimile noastre prin împărtășirea de Sfintele Taine, prin paza sfintelor porunci, prin viețuire curată și bineplăcută lui Dumnezeu. Să devenim copii, să ne întoarcem în noi înșine, să descoperim pe Hristos Pruncul din inimile noastre, să ne curățăm de patimi, să viețuim așa cum ne-a învățat Pruncul dumnezeiesc și așa cu un glas toți să intonăm cântarea dulce a Bisericii noastre:

„Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă? Că pentru noi, Dumnezeu este între oameni; pentru firea cea stricată, Cuvântul trup S-a făcut și S-a sălășluit între noi; pentru cei nemulțumitori, Făcătorul de bine; pentru cei robiți, Slobozitorul; pentru cei ce ședeau întru întuneric, Soarele dreptății; pe cruce, Cel fără patimă; în iad, Lumina; în moarte, Viața; Învierea pentru cei căzuți. Către Acesta să strigăm: Dumnezeul nostru, slavă Ție!".

---

[1] Sfântul Vasile cel Mare, Omilia la Psalmul 48, PG 29, 449C, în: *Scrieri. Partea întâia: Omilii la Hexaemeron, Omilii la Psalmi, Omilii și Cuvântări*, traducere, introducere și note de Pr. D. Fecioru, (PSB 17), București, 1986, p. 319.

[2] Sfântul Vasile cel Mare, *Omilie rostită în Lacizis 8*, PG 31, 1453A.

[3] PG 31, 344D-345A, Fecioru, p. 443.

[4] PG 31, 1456C.

[5] PG 31, 913BD.

[6] PG 31, 1496A.

[7] PG 31, 1460B.

[8] Sfântul Atanasie cel Mare, *Despre Întruparea Cuvântului 54*, PG 25, 192BC.

[9] *Ibidem*, 61, PG 25, 277AB.

[10] Sfântul Grigorie Teologul, *Omilia 44*, PG 36, 612B și *Cuvânt la Arătarea Domnului 13*, PG 36, 325AD.

[11] Sfântul Grigorie Teologul, *Poeme dogmatice, Despre Testamente și despre venirea lui Hristos*, PG 37, 459-462.

[12] Sfântul Grigorie Teologul, *Poeme etice*, PG. 37, 624-625.

Biserica în sondaje și în iconomia divină

În spațiul existenței noastre diurne, Biserica ocupă un loc privilegiat, în sondajele de opinie, chiar dacă uneori mai întâlnim și opinii separate.

Creditul pe care îl acordă societatea Bisericii este legat nu atât de imaginea instituției în sine cât, mai mult, de legătura ei cu o lume care scapă de incidența palpabilului.

Precum este cunoscut, Biserica a luat naștere, în chip văzut, la Cincizecime, fapt ce ne face să înțelegem Biserica nu doar ca locaș de comuniune și închinare ci, în primul rând, ca locaș al prezenței Duhului Sfânt, care imprimă Bisericii darul sfințitor.

Într-o lume secularizată, redescoperirea Bisericii ca rod al Duhului Sfânt ne face să înțelegem momentul întemeierii ei nu doar ca un eveniment istoric trecut, ci ca un prezent continuu al Bisericii, în care credincioșii își regăsesc dimensiunea pnevmatică a existenței lor.

Duhul Sfânt pogorât atunci (la Cincizecime) peste Apostoli este viu și lucrător în Biserică și se „coboară" mereu la chemarea ei, făcând din ea o Cincizecime continuă, lucrând la sfințirea și desăvârșirea noastră. El reface chipul lui Dumnezeu din noi stricat prin păcat și ne naște la viața cea nouă prin Taina Botezului, ne întărește și ne ajută să creștem în această viață prin Taina Mirungerii, ne curățește de păcate prin Taina Pocăinței, ne mângâie și ne tămăduiește prin Taina Maslului, sfințește familia întărind-o și unind-o prin Taina Cununiei, dăruiește Bisericii părinți sufletești și organe ale harului Său prin Taina Preoției și ne unește cu Hristos în Sfânta Euharistie, făcându-ne părtași la jertfa și Învierea Lui.

Din ziua Cincizecimii Hristos lucrează în sufletele noastre prin harul Sfântului Duh comunicat nouă, prin Cuvântul propovăduirii Bisericii, în toate sfintele slujbe la care participăm activ prin rugăciune.

De aceea, când vorbim despre Biserică ne gândim în primul rând la spațiul lucrării sfințitoare a lui Hristos prin Duhul Sfânt, Cincizecimea continuă prin care credincioșii înaintează pe calea mântuirii spre Împărăția lui Dumnezeu.

În această lumină trebuie să vadă credinciosul contemporan Biserica lui Dumnezeu ce i-a fost dăruită în chip văzut la Cincizecime și nevăzut în taina jertfei Mântuitorului pe crucea Golgotei.

Era post-modernistă aduce cu ea un duh secular și sincretist de înțelegere a tradiției Bisericii. Se vorbește prea mult de eu, personalitate, puterea din mine și se uită foarte mult nevoia de „celălalt". Învățătura Mântuitorului Hristos pune accent pe valoarea și importanța „celuilalt" în fața căruia ar trebui să avem mai multă îngăduință dacă nu putem să ne exersăm întru dragoste.

Deși trăim cu iluzia de sens a Bisericii într-o lume prea „civilizată", Cincizecimea continuă a Bisericii ne comunică frumusețea plină de Duh a ei, ne face să-i înțelegem mai bine „duhul" și „chemarea" făcându-ne creștini vii și dornici de realitatea vie a Bisericii care înseamnă duh mărturisitor.

În acest duh al Cincizecimii trebuie să înțelegem frumusețea lucrătoare a harului Duhului Sfânt în Biserica în care noi ar trebui să dăruim răbdarea rugăciunii, într-o lume tot mai depărtată de „timpul" mântuirii.

Pr. Dr. Cristian MUNTEAN, Brașov

Taina Crăciunului

(urmare din p. 1)

Taina Crăciunului ne este redată admirabil în icoana Nașterii Domnului iar aceasta ne încredințează pe deplin de faptul că *Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu Care a străbătut cerurile* (*Evrei* 4, 14) se smerește și *„ia chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor și la înfățișare aflându-Se ca un om"* (*Filipeni* 2, 7-8).

Această taină devine învățătura fundamentală a Sfintei noastre Biserici, iar praznicul Crăciunului devine pentru noi, cei ce-l serbăm, răspunsul nostru la dragostea pe care Dumnezeu Tatăl ne-a împărtășit-o prin Sf. Duh în Fiul Său Cel iubit.

Taina întrupării întruchipată în Taina Crăciunului ne aduce o stare de lumină și de bucurie și în această stare putem urca pe treptele de strălucire ale desăvârșirii și sfințeniei, tinzând neîncetat către o mai mare apropiere și asemănare cu izvorul a toată desăvârșirea Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Taina Crăciunului a surprins-o în chip minunat și imnograful creștin atunci când spune *„Taină străină văd și preamărită, cer iind peștera, scaun de heruvimi Fecioara, ieslea sălășluire întru care s-a culcat cel neîncăput, Hristos Dumnezeu, pe care lăudându-L, Îl mărim"* (Irmos, Peasna IX, *Canonul Nașterii Domnului*).

Înțelegând Taina Crăciunului așa cum se cuvine, se cade deci să-L întâmpinăm pe Domnul după cuvântul apostolului *„Cu milostivirile îndurării, cu bunătate, în smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare, îngăduindu-ne unul pe altul și iertând unul altuia"* (*Col* 3, 1), ca să ne putem îndulci cu adevărat de frumusețea dumnezeiască a acestui măreț praznic. Să nu pregetăm *„a face ce e bine"* (*II Tes* 3, 13) atât nouă cât și semenilor noștri mai ales a celor aflați în lipsuri și suferințe ca să ne putem împărtăși pe deplin din lumina binefăcătoare a Crăciunului care este lumina lui Hristos ce luminează tuturor cu putere multă.

Să căutăm așadar să trăim taina Crăciunului s-o înțelegem și să o experiem în viața noastră de zi cu zi. Ea ne va lumina viața căci este taina Celui ce a spus *„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața"* (Ioan 14, 6) și vom dobândi viața cea nouă, cea plină de bucurii și împliniri duhovnicești căci Hristos este *„Viața de veci care era la Tatăl și s-a arătat nouă"* (*I Ioan* 1, 2-3).

Fie ca Sărbătoarea Crăciunului să reverse în noi darul păcii și al buneivoiri între oameni iar inimile voastre să le prefacem în lăcașuri împodobite și vrednice în care pruncul Iisus să coboare și să se sălășluiască în noi, în cei ce-L mărturisim pe El, zicând: *„E Iisus Păstorul mare, / Turmă ca El nimeni n-are / Noi îl lăudăm și ne închinăm / Cu credință tare".*

Cuvânt la Naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos

Sfântul Ioan Gură de Aur

Taină străină şi minunată văd, cântecele păstorilor răsună de jur-împrejurul urechilor mele; nu cântă cu fluierul o cântare lipsită de sens, ci cântare cerească ei cântă. Îngerii cântă, Arhanghelii melodiază, Heruvimii înalţă imne, Serafimii doxologesc. Toţi prăznuiesc văzând pe Dumnezeu pe pământ şi pe om în ceruri, pe Cel de Sus jos din pricina tainei întrupării şi pe cel de jos sus din pricina iubirii de oameni.

Astăzi Vifleemul a imitat cerul; în locul stelelor primeşte pe îngeri cântând, iar în locul soarelui face loc, în mod necircumscris, Soarelui dreptăţii. Nu cerceta cum se petrece acest lucru, căci unde vrea Dumnezeu, rânduiala firii este învinsă. A voit, a putut; s-a pogorât, a mântuit. Toate conlucrează cu Dumnezeu. Astăzi Cel ce este se naşte şi Cel ce este se face ceea ce nu era. Fiind Dumnezeu, se face om, fără să înceteze de a fi Dumnezeu. Nu s-a făcut om prin o îndepărtare de Dumnezeire şi iarăşi nici nu s-a făcut din om Dumnezeu pe calea unei perfecţiuni progresive, ci fiind Cuvânt s-a făcut trup, rămânându-i neschimbată firea Lui din pricina impasibilităţii ei. Când s-a născut au venit împăraţi, cari s-au minunat de Împăratul ceresc, cum a putut veni pe pământ, fără arhangheli, fără tronuri, fără domnii, fără puteri, fără stăpâniri, ci a venit mergând pe o cale străină şi necălcată de nimeni, a ieşit dintr-un pântece nepângărit şi cu toate acestea nici n-a lăsat pe îngeri lipsiţi de conducerea Lui şi nici n-a ieşit din Dumnezeirea proprie prin întruparea Sa. Împăraţii au venit ca să se închine Împăratului ceresc al slavei; soldaţii, ca să slujească generalismului puterii; femeile, ca să vadă pe cel născut din femeie, spre a schimba în bucurie durerile femeii; fecioarele, ca să vadă pe copilul Fecioarei, minunându-se că Făcătorul laptelui şi al sânurilor, Cel care face să se deschidă spontan izvoarele sânurilor, a primit hrană de copil de la mamă fecioară; pruncii, ca să vadă pe Cel care s-a făcut prunc, spre a culege laudă din gura pruncilor, a celor ce sug; copiii, ca să vadă pe Copilul care a dat naştere la mucenici din pricina nebuniei lui Irod; bărbaţi, ca să vadă pe Cel care s-a făcut om şi care a vindecat răutăţile robilor; păstorii, ca să vadă pe Păstorul cel bun, Care şi-a pus sufletul pentru oi; preoţii, ca să vadă pe Cel făcut Arhiereu după rânduiala lui Melchisedec; robii, ca să vadă pe Cel care a luat chip de rob, spre a cinsti robia noastră cu libertatea; pescarii, ca să vadă pe Cel care a făcut din pescari vânători de oameni; vameşii, ca să vadă pe Cel care a arătat pe Evanghelist dintre vameşi; femeile păcătoase, ca să vadă pe Cel care a întins picioarele Sale, spre a fi spălate cu lacrimi de femeie păcătoasă. Şi ca să spun pe scurt, au venit cu toţii ca să vadă pe mielul lui Dumnezeu Care ridică păcatul lumii; magii aducând daruri, păstorii binecuvântând, vameşii evanghelizând, femeile păcătoase mir purtând, samariteanca însetând de izvorul vieţii, hananianca având credinţă neîndoielnică. Aşa dar, când toţi aceştia saltă de bucurie, vreau să salt şi eu, vreau să dănţuiesc, vreau să prăznuiesc; dar nu dănţuiesc lovind coardele chitarei, nici nu agit bastonul împodobit cu foi de viţă, nici nu suflu din fluier şi nici nu aprind torţe, ci în locul instrumentelor muzicale port scutecele lui Hristos. Acestea-mi sunt speranţa, acestea-mi sunt viaţa, acestea-mi sunt mântuirea, acestea-mi sunt fluierul, acestea-mi sunt chitara. Pentru acestea şi vin purtându-le pentru ca prin puterea lor să iau tăria cuvintelor spre a spune cu îngerii: *„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu"*, iar cu păstorii: *„Şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire"*. Astăzi s-a născut din Tatăl, într-un chip cu neputinţă de rostit prin cuvinte, se naşte pentru mine, din Fecioară, într-un chip inexplicabil. Atunci s-a născut, potrivit firii, din Tatăl înainte de veci, după cum ştie Cel care L-a născut; iar astăzi iarăşi S-a născut, contra firii, cum ştie harul Duhului Sfânt. Naşterea Lui cea de sus este adevărată, iar naşterea cea de jos nemincinoasă. Cu adevărat s-a născut Dumnezeu din Dumnezeu, şi cu adevărat Acelaşi S-a născut om din Fecioară. Sus singurul Unul născut din Unul singur, jos, acelaşi, singurul Unul născut din singura Fecioară. După cum cu privire la naşterea de sus este necucernic să presupui mamă, tot astfel este hulitor să presupui tată cu privire la naşterea de jos. Tatăl a născut neseminal, iar Fecioara a născut fără stricăciune; căci nici Dumnezeu, când a născut, n-a născut seminal, deoarece a născut într-un chip propriu lui Dumnezeu, nici Fecioara, când a născut, n-a suferit stricăciune, deoarece a născut de la Duhul Sfânt. Pentru aceea nici naşterea Lui cea de sus nu se poate interpreta, nici naşterea Lui cea din vremurile din urmă nu îngăduie să fie iscodită. Că Fecioara a născut, astăzi ştiu; că Dumnezeu a născut, în afară de timp, cred; dar felul naşterii am învăţat să-l cinstesc în tăcere şi n-am primit îngăduinţa să-l iscodesc prin cuvinte. Cu privire la Dumnezeu nu trebuie să dăm atenţie la firea lucrurilor, ci să credem în puterea Celui care le săvârşeşte. Este o lege a firii ca femeia să nască când este unită prin căsătorie. Dar când Fecioara, care nu cunoaşte căsătoria, naşte şi iarăşi se arată fecioară, atunci lucrul este mai presus de fire. Să se iscodească aşa dar ceea ce este potrivit firii; dar ceea ce este mai presus de fire să se cinstească în tăcere, nu ca ceva ce trebuie evitat, ci ca ceva inexplicabil şi vrednic de a fi cinstit în tăcere. Dar vă rog, iertaţi-mă pe mine, care vreau să sfârşesc cuvântul cu introducerea; căci fiind neîndemânatic, nu ştiu în ce chip sau în care parte să întorc cârmele cuvintelor.

Ce să spun sau ce să vorbesc? Văd pe aceea care a născut, văd şi pe Cel născut, dar nu văd odată cu aceasta felul naşterii. Acolo unde Dumnezeu voieşte este învinsă firea, este învins şi hotarul orânduielii. Nu s-a făcut un lucru potrivit firii, ci o minune mai presus de fire. Natura şi-a suspendat legile sale şi a îndeplinit voinţa Stăpânului. O har cu neputinţă de rostit prin cuvinte! Cel Unul născut înainte de veci, Cel neatins, Cel simplu, Cel necorporal, a intrat în corpul meu stricăcios şi văzut. Pentru ce? Pentru ca fiind văzut să înveţe, iar prin învăţătura Lui să conducă spre cele ce nu se văd. Într-adevăr, pentru că oamenii dau mai multă crezare ochiului decât auzului, şi pun la îndoială ceea ce nu văd, pentru aceea a îngăduit ca prin întrupare să ofere şi ochilor vederea Lui, spre a risipi îndoiala. Se naşte dintr-o fecioară, care ignora lucrul; căci nici n-a conlucrat la ceea ce s-a făcut, ci a fost un simplu organ al puterii Lui tainice. Atât a ştiut numai cât a aflat de la Gavril, când ea l-a întrebat: *„Cum va fi mie aceasta, întrucât nu cunosc bărbat?"*. Iar arhanghelul îi spune: „ Aceasta vrei să afli? *Duhul Sfânt se va pogorî peste tine şi puterea Celui prea înalt te va umbri"*. Dar în ce chip a fost cu ea, iar puţin mai târziu din ea? După cum un meşter, când găseşte o materie foarte folositoare, lucrează din ea cel mai frumos obiect, tot astfel şi Hristos când a găsit sfânt şi trupul şi sufletul Fecioarei, şi-a construit Lui şi templu însufleţit şi a plăsmuit din Fecioară omul, în chipul în care a voit. Şi după ce s-a îmbrăcat cu el, astăzi S-a născut, fără să se ruşineze de diformitatea naturii omeneşti. Iar faptul de a purta propria Lui creaţie nu I-a adus Lui nici o insultă; iar creatura prin faptul că a ajuns îmbrăcămintea Creatorului, a cules rod cea mai mare slavă. Căci după cum a început, când a fost făcut primul om, era cu neputinţă ca să fie făcut omul , înainte de a lua Dumnezeu tina în mâinile Lui, tot astfel şi vasul corupt era cu neputinţă să se transforme dacă n-ar fi ajuns îmbrăcăminte Creatorului.

Dar ce să spun sau ce să grăiesc? Minunea mă înspăimântă. Cel bătrân în zile s-a făcut copil; Cel care stă pe scaun înalt şi prea slăvit este aşezat în iesle; Cel nepipăit, Cel simplu, Cel necompus şi Cel necorporal este cuprins de mâini omeneşti; Cel care a rupt legăturile păcatului se înfaşă în scutece, pentru că vrea aceasta. Căci vrea să prefacă necinstea în cinste, să îmbrace ceea ce este neslăvit cu slavă, să arate chip de vieţuire virtuoasă ceea ce era de regulă supus insultei. Pentru aceea ia corpul meu, ca eu să fac loc Cuvântului Lui; şi luând corpul meu, îmi dă Duhul Lui; ca dând şi luând, să-mi aducă vistieria vieţii. Ia trupul meu ca să mă sfinţească; îmi dă Duhul Lui ca să mă mântuie.

Dar ce să spun sau ce să vorbesc? *„Iată Fecioara avea în pântece"*. Nu se vorbeşte de ceva ce avea să se întâmple, ci este admirat ca ceva făcut. Printre Iudei s-a făcut, de care se şi zicea, dar de noi se crede, la care nici nu se numea... Dar pe cine a născut Fecioara? Pe Stăpânul firii. Chiar dacă tu taci, firea strigă; căci a născut, aşa precum Cel care s-a născut a voit să se nască. Legile naturii nu îngăduiau o naştere ca a Sa; dar ca Stăpân al naturii a introdus un fel străin de naştere, ca să arate, că şi atunci când s-a făcut om, nu se naşte ca un om, ci se naşte ca un Dumnezeu. Se naşte aşadar astăzi din Fecioară învingând firea şi depăşind legile căsătoriei. Căci se cuvinea şefului sfinţeniei să se nască printr-o naştere curată şi sfântă, deoarece Acesta este Cel care altădată a plăsmuit pe Adam din pământ virgin, iar din Adam, fără de femeie, a făcut femeie. Şi după cum Adam a dat naştere la femeie fără de femeie, tot astfel şi azi Fecioara a născut bărbat fără de bărbat. Şi pentru că neamul femeiesc datora mulţumire oamenilor, pentru că Adam a lăstărit femeia fără de femeie, pentru aceea azi Fecioara a născut fără de bărbat, plătind, pentru Eva, bărbaţilor datoria. Ca să nu se îngâmfe Adam, că a lăstărit femeie fără de femeie, pentru aceea şi Fecioara astăzi a născut bărbat fără de bărbat, ca prin comunitatea minunii să arate egalitatea firii. Căci după cum din Adam a luat coasta şi pe Adam nu l-a micşorat cu nimic, tot astfel şi în Fecioara a plăsmuit om şi n-a distrus fecioria. Nevătămat a rămas Adam şi după luarea coastei; nepângărită a rămas şi Fecioara după naşterea pruncului. Pentru aceasta nu şi-a construit Lui şi templu din altă materie şi nici nu s-a îmbrăcat plăsmuind un trup de altă natură, ca să nu pară că insultă plămădeala din care a fost făcut Adam. Din pricină că omul, prin înşelăciune, a ajuns unealta diavolului, pentru aceasta a luat însuşi templul însufleţit înşelat, ca prin legătura lui Creatorul să-l smulgă din prietenia cu diavolul. Dar deşi s-a făcut om, nu se naşte ca om, ci se naşte ca Dumnezeu. Căci dacă s-ar fi născut dintr-o căsătorie obişnuită, după cum se naşte fiecare din noi, Dumnezeirea Lui s-ar fi socotit de mulţi o minciună. Acum însă, pentru aceasta se naşte din Fecioară; iar prin naşterea sa păstrează şi pântecele Fecioarei neschimbat şi păzeşte şi fecioria neîntinată, pentru ca felul străin al sarcinii să-mi fie pricinuitor de mare credinţă. Pentru aceea dacă mă va întreba, fie elen, fie iudeu, că Hristos, fiind Dumnezeu după fire, s-a făcut om, mai presus de fire, voi spune: da, aducând ca mărturie a cuvintelor mele pecetea fără pată a fecioriei; căci în chipul acesta este Dumnezeu, deoarece a învins rânduiala firii; în chipul acesta este olar al pântecelui şi descoperitor al fecioriei, deoarece felul naşterii a fost nepângărit şi şi-a construit Luişi templu într-un mod cu neputinţă de rostit prin cuvinte, în chipul în care a voit. Veniţi dar să sărbătorim, veniţi dă prăznuim. Felul sărbătorii este străin, deoarece şi cuvântul naşterii este paradoxal. Astăzi a fost dezlegată legătura cea veche, diavolul a fost făcut de ruşine, demonii au fugit, moartea a fost distrusă, raiul s-a deschis, blestemul a dispărut, păcatul a fost alungat, înşelăciunea s-a îndepărtat, adevărul s-a reîntors, iar cuvântul evlaviei s-a răspândit şi a alergat pretutindeni. Vieţuirea celor de sus a fost sădită pe pământ, îngerii au tovărăşie cu oamenii iar oamenii stau fără teamă de vorbă cu îngerii. Pentru ce? Pentru că Dumnezeu a venit pe pământ şi omul s-a suit în cer; toate s-au amestecat. A venit pe pământ, întreg fiind în ceruri ; iar întreg fiind în cer, întreg este pe pământ. Fiind Dumnezeu, s-a făcut om, fără să înceteze de a fi Dumnezeu; Cuvântul cel ce este impasibil, s-a făcut trup; şi s-a făcut trup pentru ca să locuiască în noi. Nu s-a făcut Dumnezeu, ci era Dumnezeu. Pentru aceasta s-a făcut trup, ca să-L primească ieslea pe cel pe care nu-L cuprindea cerul. Pentru aceasta a fost pus în iesle, pentru ca Cel care hrăneşte universul să primească hrană de copil de la maică fecioară. Pentru aceasta Tatăl veacurilor viitoare este cuprins de braţe feciorelnice ca prunc de ţâţă, ca să poată şi magii să se apropie de El. Astăzi au venit magii; astăzi cerul se laudă, arătând prin stea pe Stăpânul lui, iar Domnul stând pe norul uşor al corpului aleargă spre Egipt. În Egipt însă n-a intrat fără motiv, zguduind cele făcute de mâini ale Egiptului, ci după ce a închis toate porţile Egiptului prin pierderea primilor născuţi. Pentru aceasta astăzi a intrat ca prim născut, pentru ca să desfiinţeze jalea acelei tristeţi. Că Hristos se numeşte prim născut, mărturiseşte astăzi Luca Evanghelistul, zicând: *„Şi a născut pe Fiul ei primul născut şi L-a înfăşat şi L-a culcat în iesle, pentru că nu aveau loc în casa de oaspeţi"*. A intrat aşadar în Egipt ca să desfiinţeze jalea vechii tristeţi; în locul plăgilor aducând bucurie, în locul nopţii şi a întunericului dăruind lumina mântuirii. Apa râului era molipsitoare din pricina măcelului pruncilor necopţi. Dar Cel care altădată a înroşit apa a intrat în Egipt şi a făcut valurile fluviului născătoare de mântuire, curăţind, prin puterea Duhului, necurăţenia şi spurcăciunea lor. Egiptenii au fost atunci chinuiţi, deoarece fiind prinşi de furie au tăgăduit pe Dumnezeu. Dar El a intrat în Egipt şi a umplut sufletele iubitoare de Dumnezeu cu cunoştinţa Lui, iar fluviul I-a dat puterea să crească mucenici mai roditori decât spicele.

Din pricina timpului scurt însă, vreau să termin aici cuvântul; iar ceea ce mai este de spus v-o păstrez pentru ziua următoare; aici voi sfârşi cuvântarea mea, rămânând ca pe viitor să completez cele spuse arătând în ce chip Cuvântul, impasibil fiind, s-a făcut trup, rămânând totuşi firea Sa neschimbată.

Dar ce voi spune sau ce voi grăi? Văd pe tâmplar, ieslea, Pruncul, scutecele, naşterea Fecioarei lipsită de cele necesare, toate încărcate de lipsă, pline de sărăcie. Ai văzut bogăţie în mare sărăcie? Că fiind bogat a sărăcit pentru noi? Că n-a avut nici pat, nici saltea, că a fost aruncat într-o iesle goală? O, sărăcie izvor al bogăţiei! O, bogăţie nemăsurată, care porţi pompa sărăciei! Stă culcat în iesle şi zguduie lumea întreagă; este înfăşat în scutece şi rupe legăturile păcatului; încă n-a scos nici un cuvânt articulat şi a învăţat pe magi şi a convertit. Ce să spun sau ce să grăiesc? Iată Pruncul se înfaşă în scutece şi se culcă în iesle; iar de faţă este şi Maria, care este fecioară şi mamă; de faţă este şi Iosif, care se numea tată. Acesta se numeşte bărbat, aceea se numeşte femeie: numele sunt legitime, dar sunt lipsite de orice realitate. Aceste numiri să le înţelegi până la cuvinte, dar nu până la lucruri. Iosif s-a logodit numai cu ea, dar Duhul Sfânt a umbrit-o. Pentru aceea Iosif, fiind nedumerit, nu ştia ce să zică de Copil. Nu îndrăznea să spună că este din desfrânare, nu putea să arunce cuvânt hulitor contra Fecioarei şi nici nu suferea să-L numească Copil al său, căci nu ştia bine în ce chip sau de cine a fost făcut Pruncul. De aceea, fiind nedumerit de acest fapt, i s-a dat lui răspuns din cer, prin vocea îngerului: *„Nu te teme, Iosife, căci Cel născut din ea este de la Duhul Sfânt "*.

Duhul Sfânt a umbrit-o pe Fecioară. Dar pentru care pricină se naşte din Fecioară şi păstrează nevătămată fecioria? Pentru motivul că altădată diavolul a înşelat pe Eva fiind fecioară, pentru aceea Gavriil a binevestit pe Maria, fecioară fiind. Eva, fiind înşelată, a născut Cuvânt pricinuitor de moarte; Maria însă, fiind binevestită, a născut pe Cuvântul în trup, pricinuitor nouă de viaţă veşnică. Cuvântul Evei a arătat pomul, prin care a fost dată afară din paradis. Iar Cuvântul cel din Fecioară a arătat crucea , prin care l-a băgat în paradis pe tâlhar în persoana lui Adam. Pentru că nici Elinii, nici Iudeii, nici ereticii nu credeau că Dumnezeu a născut în chip neseminal şi impasibil, pentru aceasta astăzi, născându-se dintr-un corp pasibil, corpul pasibil a păstrat firea impasibilă, ca să arate că după cum fiind născut din Fecioară nu a distrus fecioria, tot astfel şi Dumnezeu, rămânând neîmpuţinată şi neschimbată fiinţa Dumnezeirii, ca Dumnezeu a născut în chip dumnezeiesc pe Dumnezeu. Şi pentru că oamenii, părăsind pe Dumnezeu, sculptau idoli în chip de om, pe care îi şi adorau spre insulta Creatorului, pentru aceasta astăzi Cuvântul lui Dumnezeu, Dumnezeu fiind, s-a arătat în chipul omului ca să distrugă şi minciuna şi să-i aducă într-un chip ascuns spre adorarea Lui. Acestui Hristos aşadar, care a săvârşit trecerea prin cele fără de trecere, să-i înălţăm slavă împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururi şi în vecii vecilor, Amin.

Traducere: Pr. Dr. Dumitru Fecioru

(extras din vol. Sf. Ioan Hrisostom, „Cuvântări la Praznice împărăteşti", Bucureşti, 1942, p. 25-40)

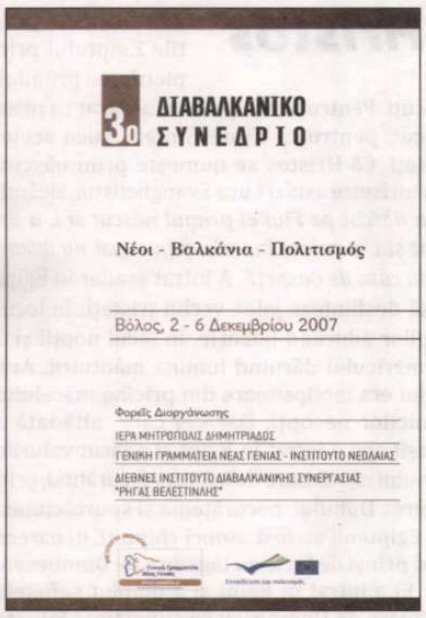

Al III-lea Congres Interbalcanic, cu tema: „Tinerii-Balcanii-Cultura"

2-6 Decembrie 2007, Volos (Grecia)

În perioada 2-6 decembrie 2007 s-a desfăşurat la Volos (Grecia), cu binecuvântarea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe a Greciei, cel de Al III-lea Congres Interbalcanic, cu tema: „Tinerii-Balcanii-Cultura". Evenimentul a fost organizat de către Mitropolia de Dimitriada şi Almiros, în colaborare cu Secretariatul General de Stat Noua Generaţie – Institutul Tineretului şi Institutul Internaţional de Colaborare Interbalcanică „Riga Velestinlis".

Chiar dacă evenimentul din acest an nu s-a bucurat de amploarea celui de anul trecut, a fost evidentă reprezentarea aproape a tuturor Bisericilor Ortodoxe din Balcani, prin preoţi, profesori de teologie, studenţi teologi şi tineri implicaţi activ în viaţa pastoral-misionară a Bisericilor lor.

În avanpremiera deschiderii lucrărilor Congresului, pe data de 2 decembrie a avut loc inaugurarea expoziţiei de pictură religioasă interbalcanică în clădirea Giorgio de Chirico a municipalităţii din Volos.

În după-masa zilei de 3 decembrie a avut loc deschiderea propriu-zisă a Congresului, în cadrul Centrului de Conferinţe Thessalia al Mitropoliei de Dimitriada şi Almiros, odată cu oficierea slujbei de Te-Deum de către Înalt Prea Sfinţitul Părinte Ignatie, mitropolitul locului. A urmat citirea mesajelor de către reprezentanţii Patriarhiei Sârbe, Patriarhiei Române şi a Mitropoliei Moldovei (a eparhiei conduse de către Înalt Prea Sfinţitul Părinte Vladimir, aflată sub jurisdicţia Patriarhiei Moscovei). Mesajul Prea Fericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a fost citit de către pr. prof. dr. Ioan Chivu, mesaj în cadrul căruia mitropolia gazdă era felicitată pentru iniţiativa ei deja consacrată în susţinerea dialogului şi a conlucrării dintre Bisericile Ortodoxe din Balcani, subliniindu-se totodată necesitatea unei cât mai sincere şi intense conlucrări pe viitor a ierarhilor, profesorilor de teologie, studenţilor şi tinerilor în întâmpinarea diverselor probleme cu care spaţiul balcanic se confruntă.

A urmat mesajul d-lui Gheorghe Surlas, vicepreşedintele Parlamentului elen şi preşedintele Institutului Internaţional de Colaborare Interbalcanică „Riga Velestinlis", al d-lui Pandelis Sklias, secretarul general al Secretariatului General de Stat Noua Generaţie, al d-lui Apostolos Papatolias, prefectul Magnesiei (judeţul a cărui capitală este Volosul), al d-lui Alekos Vulgaris, primarul Volosului şi în final, mesajul de deschidere al lucrărilor rostit de către Înalt Prea Sfinţitul Părinte Ignatie, Mitropolit de Dimitriada şi Almiros.

Dintre referatele susţinute în zilele de 4 şi 5 decembrie menţionez pe cel al d-lui Gheorghe Surlas, cu titlul: „Cultură şi politică în Balcani. Discursul lui Riga Fereu astăzi"; al d-lui dr. Gheorghe Bambiniotis, renumitul lingvist şi profesor al Universităţii din Atena şi preşedinte al Fundaţiei Culturale Elene, care a prezentat multiplele activităţi pe care Fundaţia Culturală Elenă le susţine astăzi în Balcani şi nu numai; al d-lui Constantin Lulis, preşedintele Asociaţiei „Societăţilor Lulis", cu tema: „Fenomenul dezvoltării de afaceri în Balcani şi respectul culturii locale"; al d-lui Dr. Ştefan Toma, cu tema: „Biserica – factor de formare a moştenirii culturale a statelor balcanice", referat în cadrul căruia a fost prezentat şi rolul Bisericii Ortodoxe Române ca promotoare a culturii bisericeşti în Balcani; al d-lui Dr. Michail Daradur, rectorul Universităţii de Stat din Komrat, centrul administrativ al regiunii autonome Găgăuzia, din cadrul Republicii Moldova şi al d-lui Dimitri Dimcioglo, ziarist, corespondent al Trustului Rus de Ştiri R.I.A. Novosti, cu tema: „Religie şi identitate etnică în republica Moldova. Situaţia regiunii autonome Găgăuzia". Şi nu în cele din urmă, menţionăm referatul d-lui Dr. Constantin Zorbas, teolog şi sociolog, directorul general al Departamentului pentru fenomene sociale al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe a Greciei, cu tema: „Dimensiunea religioasă a dialogului intercultural în organismele instituţionale europene" etc.

Cel de Al III-lea Congres Interbalcanic de la Volos s-a încheiat odată cu participarea celor prezenţi la Vecernia Praznicului Sfântului Ierarh Nicolae, ocrotitorul Volosului, în catedrala mitropolitană din localitate, la Liturghia Praznicului, ca şi la impunătorul pelerinaj ce s-a desfăşurat pe străzile Volosului, până la ţărmul Mării Egee, cu racla ce conţine o parte din osemintele Sf. Ierarh Nicolae, ca şi cu icoana făcătoare de minuni a Sf. Ierarh Nicolae, icoană adăpostită în catedrala mitropolitană.

Faptul inedit al acestui congres l-a constituit prezenţa unei delegaţii găgăuze, populaţie foarte puţin cunoscută în spaţiul balcanic. Am avut astfel, cu toţii, ocazia să aflăm mai multe despre găgăuzi, creştini ortodocşi de limbă turcă, înzestraţi cu o cultură balcanică. Prezenţi în cronicile istorice de la începutul sec. XIX, când majoritatea dintre ei se deplasează din zona de răsărit a Balcanilor spre zone aflate astăzi în republica Moldova şi în Ucraina, se crede că provin din populaţia greacă turcită în perioada „Turcocraţiei".

Dincolo de schimbul de idei care a avut loc cu membrii delegaţiei găgăuze, dialogul care a existat între diferitele delegaţii prezente la acest congres a dus la evidenţierea anumitor concluzii, dintre care menţionăm: faptul că Ortodoxia constituie în Balcani atât factor de identitate spirituală, cât şi culturală; diversitatea naţională a popoarelor balcanice permite experierea unei unităţi în diversitate atât din punct de vedere spiritual, cât şi cultural, pe fundamentul aceleiaşi moşteniri bizantine; diversităţile de orice tip (etnice, spirituale, culturale) trebuie să constituie factor de echilibru, de conlucrare şi îmbogăţire reciprocă, şi nu de conflict; recunoaşterea faptului că în Balcani cultura s-a format în Biserică şi a fost răspândită prin Biserică; necesitatea unei cât mai strânse colaborări între Bisericile Ortodoxe din Balcani în vederea unei mărturii ortodoxe dinamice în spaţiul balcanic şi european al zilelor noastre.

Alăturându-se celor prezenţi la Congres în data de 5 decembrie, mitropolitul Pahomie de Vranje, unul dintre cei mai activi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Sârbe, a accentuat necesitatea unei cât mai autentice trăiri a Ortodoxiei de către ortodocşi şi importanţa pe care exemplul personal al trăirii liturgice a fiecăruia dintre noi o poate avea în societatea în care trăim, la locul de muncă, în familie, în dialogul cu ceilalţi etc. Acest aspect a fost subliniat de altfel, şi de către Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza în mesajul trimis Congresului de la Volos, atunci când referindu-se la contextul unei pseudo-umanizări la care este supus spaţiul balcanic, afirma: „Creştinismul ortodox din Balcani trebuie să ofere lumii moderne soluţia întoarcerii la Hristos prin redescoperirea şi repunerea în valoare a posibilităţii şi necesităţii îndumnezeirii omului în şi prin Biserică".

În finalul acestei succinte prezentări se impune o constatare: recunoaşterea Volosului drept unul dintre cele mai active centre ale dialogului intercultural şi religios din Balcani, graţie moştenirii lăsate aici de către arhiepiscopul Hristodulos, actualul Întâistătător al Bisericii Ortodoxe a Greciei, şi a fructificării acestei moşteniri de către Înalt Prea Sfinţitul Părinte Ignatie, succesorul Prea Fericirii Sale în slujirea de mitropolit de Dimitriada şi Almiros.

Dr. Ştefan TOMA

Culturile naţionale ale popoarelor din Balcani şi deschiderea lor spre Hristos*

Înalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit Ignatie, Înalt Prea Sfinţiile şi Prea Sfinţiile Voastre, Prea Cucerniciile şi Prea Cuvioşiile Voastre, Stimaţi Invitaţi,

Prin intermediul acestui mesaj dorim să vă transmitem mulţumirea noastră pentru invitaţia pe care ne-aţi adresat-o, de a participa la cel de Al III-lea Congres Interbalcanic, cu tema: „Tinerii, Cultura, Balcanii", ce se desfăşoară între 2-6 decembrie a. c. la Volos, o localitate ce-şi conturează, tot mai deplin, de la an la an, marea sa însemnătate de centru balcanic activ al dialogului intercultural şi religios. Prin rânduiala lui Dumnezeu, anul acesta nu pot participa la lucrările acestei importante manifestări ortodoxe fiind invitat de către Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Arhiepiscop al Constantinopolului şi Patriarh Ecumenic, la Constantinopol, la sărbătoarea Sf. Apostol Andrei, ocrotitorul întregii Ortodoxii. Astfel, nu am posibilitatea de a fi de faţă, dar duhovniceşte împărtăşesc cu dumneavoastră bucuria acestei importante manifestări organizate sub înaltul patronaj al Mitropoliei de Dimitriada şi Almiros din Volos.

Încă din dezbaterile noastre de anul trecut s-a reliefat fondul cultural comun care, asemeni unei pânze freatice, ne hrăneşte culturile naţionale, conţinutul mărturiei noastre vizând mereu vestirea Evangheliei poporului lui Dumnezeu, pe limba şi în limitele culturii sale. Dimensiunea fundamentală a vieţii în Hristos pe care o propune Ortodoxia culturii poate fi concentrată în cele *şase frumuseţi ale Ortodoxiei*, aşa cum le consemna, cu puţin în urmă, actualul Patriarh al României, Prea Fericitul Părinte Daniel: *frumuseţea temeliilor solide, frumuseţea fidelităţii neîntrerupte, frumuseţea iubirii faţă de Sfânta Treime, frumuseţea iubirii faţă de smerenia divină, frumuseţea celebrării prezenţei lui Hristos în Liturghie, frumuseţea pasiunii pentru sfinţenie.*

Balcanii sunt priviţi de către cancelariile europene ca o zonă a corupţiei şi coruptibilităţii. Şocul intervine pentru Europa atunci când, propunându-şi să ne crească europeni cu mentalităţi noi, remarcă rezistenţa mentală şi religioasă la falsele modele de cultură. Şi trebuie afirmat aici acest adevăr: sursa rezistenţei la acest fals umanism este cultura Bisericii, izvorâtă din cultul liturgic care descoperă taina prezenţei lui Dumnezeu în viaţa umană.

Cum poate şi cum trebuie să reacţioneze astăzi Biserica în acest context de pseudo-umanizare la care este supusă moştenirea balcanică? Răspunsul este simplu: creştinismul ortodox din Balcani trebuie să ofere lumii moderne soluţia întoarcerii la Hristos prin redescoperirea şi repunerea în valoare a posibilităţii şi necesităţii îndumnezeirii omului în şi prin Biserică.

Doar prin această deschidere spre Hristos, culturile naţionale ale popoarelor din Balcani, au putut asuma trecutul grandios al culturii preclasice, elenice şi traco-gete, bizantine şi post-bizantine, paleoslave şi slave într-o sinteză amplă, imposibil de identificat în oricare alta dintre sintezele culturale ale lumii moderne (fie *sud* sau *nord* americană, fie inter-religioasă). Şi aceasta, deoarece, factorul decisiv al acestei sinteze n-a fost cultura propriu-zisă cât sintetizatorul, creuzetul în care a avut loc reacţia constitutivă şi care este Biserica Ortodoxă.

Temele de discuţie sunt ample şi ne bucurăm nespus de cadrul generos şi ospitalier în care ele vor fi dezbătute. În acest sens, dorim să transmitem călduroasele noastre felicitări prietenului şi apropiatului nostru colaborator, Înalt Prea Sfinţitului Părinte Ignatie, mitropolitul Dimitriadei, pentru iniţiativele inspirate de Dumnezeu de a întări legăturile dintre creştinii din Balcani şi urăm mult succes tuturor participaţilor la lucrările prezentului simpozion.

† Î.P.S. Dr. LAURENŢIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

* Mesajul Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului, cu prilejul deschiderii celui de Al III-lea Congres Interbalcanic, cu tema: „Tinerii-Balcanii-Cultura", 2-6 decembrie 2007, Volos (Grecia)

A X-a sesiune plenară a Comisiei internaţionale mixte pentru dialogul teologic între Biserica Ortodoxă şi Biserica Romano-Catolică

COMUNICAT (Ravenna, 14 octombrie 2007)

Cea de-a X-a sesiune plenară a Comisiei internaţionale mixte pentru dialog teologic între Biserica Ortodoxă şi Biserica Romano-Catolică şi-a desfăşurat lucrările între 8-14 octombrie 2007 în Ravenna (Italia), oraş marcat de monumentele lui istorice şi de artă, multe din ele din epoca bizantină, beneficiind de generoasa ospitalitate a Arhidiecezei romano-catolice de Ravenna-Cervia.

Au fost prezenţi treizeci de membri catolici (cardinali, arhiepiscopi, preoţi şi teologi laici). Membrii ortodocşi (mitropoliţi, episcopi, preoţi, diaconi şi teologi laici) au reprezentat Patriarhia Ecumenică, Patriarhia Alexandriei, Patriarhia Antiohiei, Patriarhia Ierusalimului, Patriarhia Moscovei, Patriarhia Serbiei, Patriarhia României, Patriarhia Georgiei, Biserica Ciprului, Biserica Greciei, Biserica Poloniei, Biserica Albaniei, Biserica Cehiei şi Slovaciei, Biserica Finlandei şi Biserica Estoniei. Reprezentanţii Patriarhiei Bulgariei n-au putut participa.

Comisia şi-a desfăşurat lucrările sub conducerea celor doi copreşedinţi: mitropolitul Ioannis al Pergamului şi cardinalul Walter Kasper, ajutaţi de doi cosecretari: mitropolitul Ghennadios al Sasimei (Patriarhia Ecumenică) şi monseniorul Eleuterio Fortino (Consiliul Pontifical pentru Unitatea Creştină).

Sesiunea a început în seara zilei de 8 octombrie în bazilica Sant Apollinare in Classe cu vecernia prezidată de arhiepiscopul Ravennei, Giuseppe Verucchi, şi cu o rugăciune a membrilor ortodocşi ai Comisiei. În cuvântul său, arhiepiscopul Ravennei a spus: „Suntem fericiţi să vă avem aici. Aveţi rugăciunile celor două comunităţi monahale contemplative, ale monahilor, preoţilor şi parohiilor noastre. Cât timp veţi fi ocupaţi cu dialogul, căutând calea care să ne ducă mai aproape de o comuniune deplină, nu vă vom deranja, dar vă vom îmbrăţişa cu afecţiunea şi rugăciunea noastră".

Comisia a fost apoi întâmpinată în sediul prefecturii de prefectul Floriana de Sanctis, care şi-a exprimat speranţa ca „dorinţa de dialog, de a înţelege şi de a fi înţeleşi, care caracterizează Comisia mixtă, să fie un semn urmat de noi toţi în vieţile noastre". Prezenţi la această recepţie au fost şi primarul oraşului, preşedintele regiunii şi preşedintele provinciei, alături de alte autorităţi civile.

Comisia a dezbătut tema „Consecinţe ecleziologice şi canonice decurgând din natura sacramentală a Bisericii. Comuniune eclezială, sinodalitate şi autoritate în Biserică", al cărei studiu a fost început la sesiunea anterioară de la Belgrad din 18-25 septembrie 2006 pe baza textului preliminar elaborat de Comitetul mixt de coordonare de la Moscova din 1990, fără să fi fost discutat însă într-o sesiune plenară. Plenara de la Ravenna a încheiat studiul început la Belgrad şi a aprobat un document comun care oferă o bază solidă pentru lucrul viitor al Comisiei.

În prima zi a reuniunii, membrii romano-catolici şi cei ortodocşi ai Comisiei s-au reunit ca de obicei în sesiuni separate pentru a-şi coordona munca. În cadrul reuniunii grupului interortodox, delegatul Patriarhiei Moscovei a prezentat hotărârea Bisericii sale de a se retrage de la reuniune din pricina prezenţei delegaţilor Bisericii Estoniei (declarată „autonomă" de Patriarhia Ecumenică, statut nerecunoscut de Patriarhia Moscovei), în ciuda faptului că Patriarhia Ecumenică, de comun acord cu toţi membrii ortodocşi, a oferit o soluţie de compromis care ar fi luat în seamă nerecunoaşterea Bisericii autonome a Estoniei de către Patriarhia Moscovei.

Tema viitoarei sesiuni plenare a Comisiei va fi: „Rolul episcopului Romei în comuniunea Bisericii în primul mileniu", locul şi data ei, ca şi cele ale următorului comitet de coordonare urmând să fie decise ulterior.

Cea de-a X-a sesiune plenară s-a încheiat cu rugăciuni. Sâmbătă, 13 octombrie, membrii romano-catolici au celebrat messa în catedrala din Ravenna în prezenţa membrilor ortodocşi ai Comisiei. Duminică, 14 octombrie, membrii ortodocşi au săvârşit Sfânta Liturghie în bazilica San Vitale în prezenţa membrilor romano-catolici. La ambele slujbe au asistat arhiepiscopul Ravennei, clerici şi laici aparţinând acestei dieceze.

Reuniunea Comisiei mixte a fost marcată de un spirit de prietenie, colaborare şi încredere. Membrii Comisiei au apreciat generoasa ospitalitate a Arhiepiscopiei Ravennei şi au cerut cu insistenţă rugăciunile credincioşilor pentru lucrarea viitoare a dialogului.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se primesc pe adresa:
Redacţia „Telegrafului Român", 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35
E-mail: *telegrafulroman@yahoo.com*
Articolele nepublicate nu se înapoiază.
ISSN 1223-8392

COMITET REDACŢIE „TELEGRAFUL ROMÂN":
Î.P.S. Dr. Laurenţiu Streza – preşedinte; P.S. Dr. Visarion Răşinăreanu – vicepreşedinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor şef; Dr. Ştefan Toma – secretar de redacţie; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacţie adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moşoiu – membru.

Abonamentul pe 2008 este de 25 **lei**
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru SUA abonamentul este de 26 **dolari**
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012.
Pentru Europa abonamentul este de 12 **euro**
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.